

VENDIME TË PËRZGJEDHURA TË GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS

Prishtinë, 2023

VENDIME TË PËRZGJEDHURA TË GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS

Prishtinë, 2023

Aspektin teknik dhe përmbledhës të këtij botimi e realizuan:

Afrim Shala, gjyqtar, Gjykata Supreme e Kosovës

Zenel Leku, gjyqtar, Gjykata Supreme e Kosovës

Argzon Muçaj, gjyqtar, Gjykata Themelore në Prishtinë

Ermir Ahmetaj, gjyqtar, Gjykata Themelore në Prishtinë

Florian Krasniqi, gjyqtar, Gjykata Themelore në Prishtinë

Florent Zeqiri, gjyqtar, Gjykata Komerciale e Kosovës

Dhjetor 2023

Shtypur në Prishtinë

Shtypja dhe Botimi i përmbledhjes: “Vendime të përzgjedhura nga Gjykata Supreme” është mundësuar nga Akademia e Drejtësisë.

TABELA E PËRMBAJTJES

HYRJE	7
VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA PENALE	9
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	9
PML. Nr. 36/2023 i datës 2 maj 2023	9
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	20
PML. Nr. 135/2023 i datës 10 maj 2023	20
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	27
PML. Nr. 188/2023 i datës 5 qershor 2023	27
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	32
PML. Nr. 226/2023 i datës 4 korrik 2023	32
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	37
PML. Nr. 290/2023 i datës 12 shtator 2023	37
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	47
PML. Nr. 320/2023 i datës 22 gusht 2023	47
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	51
PML. Nr. 349/2023 i datës 25 gusht 2023	51
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	57
PML. Nr. 395/2023 i datës 29 gusht 2023	57
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	63
PML. Nr. 51/201 i datës 25 gusht 2021	63
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	71
PML. 344/2019 i datës 2 qershor 2020	71
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	82
PML. Nr. 118/2022 i datës 29 prill 2022	82
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 3/2023, i datës 1 shkurt 2023	87
Aktgjykim i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML.nr.239/2020 i datës 22 dhjetor 2020	94
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 112/2022 i datës 31 mars 2022	101
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr.29/2021 i datës 13 prill 2021	105
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr.198/2023 i datës 15 maj 2023	114

Aktgjykim i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr.19/2022 i datës 15 shkurt 2022	118
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 178/2022, i datës 16 maj 2022	122
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 182/2021, i datës 24 qershor 2021	129
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML.nr. 199/2023, i datës 19 maj 2023	134
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 456/2021, i datës 29 dhjetor 2021	141
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 319/2019, i datës 10 dhjetor 2020	145
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës PML. Nr. 217/2023, i datës 31 maj 2023	149
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	153
PML. Nr. 322/2022, i datës 24 gusht 2022	153
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	156
PML. Nr. 70/2020 i datës 22 tetor 2019	156
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	162
PML. Nr. 42/2020 i datës 18 shkurt 2020	162
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	168
PML. Nr. 45/2020 i datës 2 mars 2020	168
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	197
PML. Nr. 64/2019 i datës 4 mars 2019	197
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	203
PML. Nr. 77/2021 i datës 19 prill 2021	203
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës	216
PML. Nr. 78/2019 i datës 5 qershor 2019	216
Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme	226
Pml. Nr.159/2021 i datës 31 maj 2021	226
PJESA E DYTË	230
VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA CIVILE	230
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 124/2022, i datës 20 shtator 2022	235
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 312/2019 i datës 16 dhjetor 2020	243
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 444/2019 i datës 26 nëntor 2020	251
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr.230/2023 i datës 24 korrik 2022	254
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,	269

Rev.nr.610/20, datë 25 shkurt 2021	269
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	280
Rev.nr.168/2022, datës 10 tetor 2022	280
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,	285
Rev.nr.120/2022, 12 qershor 2023	285
Aktvendimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	291
CML.nr.15/2022, 30 janar 2023	291
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	298
Rev. nr. 35/2022 i datës 27 janar 2023	298
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	305
Rev.nr. 147/2022 datë 27 dhjetor 2022	305
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës,	310
Rev.nr.66/2022, datë 18 korrik 2022	310
Aktgjykimi kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 168/2020 i datës 12 maj 2020	318
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,	322
Rev.nr.98/2021, datë 10 tetor 2022	322
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 442/2021, datë 12 maj 2022	328
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	332
Rev.nr. 40/2023 i datës 09 shkurt 2023	332
Aktgjykimi kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës	338
Rev.nr.298/2023, datë 07 gusht 2023	338
Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 352/2022 i datës 22 mars 2023	344
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 80/21 i datës 15 qershor 2021	350
Aktgjykim i kolegjit civil Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 419/2019 i datës 16 dhjetor 2020	361
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 510/2021 i datës 10 maj 2022	369
Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev. nr. 146/2023 i datës 14 shtator 2023	374
Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev. nr. 476/2021 i datës 14 nëntor 2022	383
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 462/2020 i datës 12 janar 2022	389
Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev.nr.38/2023, datë 06 shtator 2023	395
Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev.nr.133/2021, datë 04 gusht 2022	402

Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev.nr.152/23, 12 qershor 2023	413
Aktvendim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës EML.nr. 1/2020 i datës 27.05.2022	417
Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës ERev.nr. 16/19 i datës 30 dhjetor 2020	419
Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës ERev.nr. 79/2021 i datës 30 maj 2022	426
Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës ERev.nr. 40/2022 i datës 27 dhjetor 2022	431
Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës: E.Rev.nr.11/2022 i datës 22 nëntor 2021	439
Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr. 80/2020, datë 21 dhjetor 2020	445
Aktgjykimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës AA.nr.6/2021 i datës 28 janar 2021	454
Aktgjykimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës AA.nr.29/2021 i datës 12 mars 2021	460

HYRJE

Zhvillimi efikas i një sistemi të drejtësisë është thelbësor për funksionimin e shtetit dhe rendit juridik.

Kjo përpjekje ka një impakt të gjërë në sistemin juridik, duke krijuar një bazë të qëndrueshme dhe të njëjtë për trajtimin e çështjeve të ndryshme që shqyrtohen nga gjykatat. Në thelb, ideja e përmbledhjes është të krijohet konsistencë në zbatimin e ligjit, duke i dhënë drejtësisë një karakter të qartë dhe të përbashkët për të gjitha çështjet.

Gjykata Supreme përmes rolit të saj, në unifikimin e praktikës gjyqësore, ka gjithashtu qëllim rritjen e besimit të qytetarëve në drejtësi, duke siguruar që çështjet të trajtohen në mënyrë të drejtë dhe të barabartë, pavarësisht natyrës së tyre juridike.

Me një interpretim të përbashkët të ligjit në lëminë penale dhe civile, përmbledhja e vendimeve të përzgjedhura shërben si një udhërrëfyes i përbashkët për gjyqtarët dhe profesionistët e drejtësisë, duke ndihmuar në shmangien e konfuzionit dhe inkonsistencës.

Gjykata Supreme, përmes botimit të përmbledhjes së vendimeve të përzgjedhura në lëminë penale dhe civile, paraqet një përpjekje thelbësore për unifikimin e praktikës gjyqësore në gjykatat e instancave më të ulta. Në realizimin e këtij funksioni kësaj radhe është mbështetë nga Akademia e Drejtësisë e cila në pajtim me mandatin e saj ligjor po vazhdon përkushtimin e saj në zhvillimin e kapaciteteve të sistemit gjyqësor dhe prokurorial edhe përmes veprimtarisë botuese duke mundësuar kështu krijimin dhe pasurimin e burimeve juridike për komunitetin ligjor.

Duke vlerësuar se këto vendime të përzgjedhura përmirësojnë cilësinë e vendimeve gjyqësore dhe për më tepër lehtësojnë punën e gjyqtarëve në zgjidhjen e drejtë të rasteve gjyqësore, Akademia e Drejtësisë ka mundësuar botimin e kësaj përmbledhje e cila do të jetë në dispozicion për të gjithë gjyqtarët në sistem si në formatin elektronik ashtu edhe përmes ekzemplarëve të shtypur.

Një botim i përpiktë dhe i qartë i vendimeve do t'i shërbej sundimit të ligjit në vendin tonë.

Fejzullah Rexhepi

Kryetari i Gjykatës Supreme të Kosovës

**VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA
PENALE**

PJESA E PARË

VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA PENALE

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 36/2023 i datës 2 maj 2023

Gjykata duhet që në arsyetimin e aktgjykimit të paraqes arsyet për çdo pikë të aktgjykimit (Neni 369, paragrafi 6 i KPP-së), ndërsa paraqitja e arsyeve ka të bëjë si me aspekte faktike, ashtu edhe me aspekte juridike të rastit përkatës.

Aspekti faktik do të duhej të përfshinte arsyetime të qarta dhe të plota në lidhje me faktet, përkatësisht faktet relevante juridike, duke paraqitur se arsye se cilat fakte konsiderohen të vërtetuara apo të pavërtetuara, si dhe duke paraqitur arsye se pse ka ardhur deri tek përfundimet e tilla.

Kurse, aspekti juridik i referohet interpretimit dhe zbatimit të dispozitave përkatëse materiale, që i përkatësin si veprës penale (në tërësinë e saj), ashtu edhe përgjegjësisë penale të të dënuarit, por jo vetëm. Një aspekt i tillë, do të duhej që t'i referohet edhe interpretimit dhe zbatimit të dispozitave përkatëse procedurale.

Në këtë drejtim, mos paraqitja e arsyeve në aktgjykim në lidhje me aspektet e theksuara më lartë sipas dispozitave të lartcekura ligjore, konsiderohet shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale, sipas nenit 384, paragrafi 2, nën-paragrafi 7. të KPP.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurve E. I. dhe A.A. për shkak të veprës penale “Vrasja e rëndë” nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1. dhe 1.5. të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (në tekstin në vijim: KPRK) dhe veprës penale “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve” nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së. Gjithashtu ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit E.M., P.I. dhe L.B., secili veç e veç, për shkak të veprës penale “Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale” nga neni 380, paragrafi 1 lidhur me paragrafin 2., nën-paragrafi 21. të KPRK-së, kurse ndaj të pandehurit P.I., edhe për

shkak të veprës penale “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve” nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së.

2. Gjykata Themelore në Prishtinë (në tekstin në vijim: gjykata e shkallës së parë), me Aktgjykimin PKR.nr.1056/2020, e datës 7 qershor 2022, ka shpallur fajtor të pandehurin E.I. për shkak të veprës penale “*Vrasja e rëndë*” nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1. dhe 1.5. të KPRK-së dhe veprës penale “*Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve*” nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së, me ç’rast ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi unik me burgim në kohëzgjatje prej 22 (njëzetedy) vjetëve, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 13 mars 2020 e tutje. Të pandehurin P.I. e ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale*” nga neni 380, paragrafi 1 lidhur me paragrafin 2, nën-paragrafi 21. të KPRK-së dhe veprës penale “*Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve*” nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së dhe ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 3 (tre) vjetëve dhe me dënim me gjobë në shumë prej 1000 (njëmijë) euro. Të pandehurin E.M. e ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale*” nga neni 380, paragrafi 1 lidhur me paragrafin 2, nën-paragrafi 21. të KPRK-së dhe ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 2 (dy) vjetëve, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim prej datës 13 mars 2020 deri më datën 13 prill 2021, si dhe koha e kaluar në arrest shtëpiak prej datës 13 prill 2021 deri më datën 13 qershor 2021. Dhe në fund, edhe i dënuari L.B. është shpallur fajtor për shkak të veprës penale dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale nga neni 380, paragrafi 1 lidhur me paragrafin 2, nën-paragrafi 21. të KPRK-së dhe ndaj tij është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 2 (dy) vjet e 6 (gjashtë) muaj.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës (në tekstin në vijim: gjykata e shkallës së dytë), me aktgjykimin e PAKR.nr.445/2022, e datës 21 nëntor 2022, i ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Themelore në Prishtinë, përfaqësuesit të autorizuar të palës së dëmtuar dhe mbrojtësve të të dënuarve, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.
4. Të pakënaqur me aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur mbrojtësi i të dënuarit E.I. dhe mbrojtësi i të dënuarit P.I., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe

shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërisë e vendimit gjyqësor, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës t'i aprovojë si të bazuara kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë, dhe të anulohen aktgjykimet e kundërshtuara dhe çështja të kthehet në gjykatën e shkallës së parë në rigjykim.

5. Pretendohet se gjykata e shkallës së parë nuk i ka arsyetuar asnjërën prej provave të administruara, por vetëm e ka mohuar mbrojtjen e nevojshme, me arsyetimin se nuk është shtënë nga arma, edhe pse ekspertiza mjeko ligjore e thotë të kundërtën.
6. Sipas mbrojtësit, gjykata e shkallës së parë nuk ka vepruar sipas nenit 150, paragrafi 10. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale (bëhet fjalë për Kodin Nr.04/L-123 e Procedurës Penale të datës 13 dhjetor 2012), pasi të dënuarit i vihet në barrë shkaktimi i rrezikut të përgjithshëm, për të vërtetuar se a ka pasur mundësi të ketë shkaktuar rrezikim të përgjithshëm me rastin e gjuajtjes nga i dënuari E.I.. Në këtë rast, gjykata e shkallës së parë është dashur që të organizoj rikonstrukcionin e vendit të ngjarjes për të vërtetuar distancën e gjuajtjes, drejtimin e gjuajtjes, afërsinë e të tjerëve me viktimën dhe afërsinë e armës “Ekol Special” me viktimën, me qëllim të vërtetimit se a ka pasur mundësi të shkaktimit të rrezikut të përgjithshëm me rastin e gjuajtjes nga ana e të dënuarit E.I.
7. Po ashtu, sipas mbrojtësit të të dënuarit, edhe dispozitivi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është i pakuptueshëm, kundërthënës në brendinë e tij, si dhe me arsyetimin dhe me provat, të cilat janë vlerësuar në mënyrë të gabuar, ngase në veprimet e tani të dënuarit përmbushen elementet e mbrojtjes së nevojshme, sipas nenit 12 të KPRK-së.
8. Si rezultat i të gjitha këtyre shkeljeve, sipas mbrojtjes, rrjedhimisht është marrë edhe një vendim jo i drejtë, duke shqiptuar dënimin me burgim në kohëzgjatje prej 22 (njëzetedy) vjetëve, dënim ky tejet i lartë për të dënuarin E.I., duke pasur parasysh moshën e tij në kohën e kryerjes së veprës penale (19 vjeçar).
9. Gjithashtu, mbrojtja pretendon se edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që në arsyetimin e të njëjtit vetëm janë përshkruar konstatimet e gjykatës së shkallës së parë, pa dhënë arsye për pretendimet ankimore, me theks të veçantë në lidhje me statusin dhe rolin e armës që është gjetur afër të ndjerit.

10. Mbrojtësi i të dënuarit P.I., në kërkesën e tij për mbrojtjen e ligjshmërisë thekson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje të ligjit penal.
11. Mbrojtësi fillimisht e përshkruan raportin familjar mes të dënuarve, duke theksuar i dënuari P.I. të dënuarin E.I. e ka djalë të axhës dhe se i dënuari E., ditën kritike, ia ka lëshuar armën në dorë dhe ka ik nga aty, kurse i dënuari Përparim, duke mos kuptuar asgjë, e merr armën dhe e fsheh nën disa dërrasa në shtëpinë e tij, ndërsa motorin e len aty. Ky nga befasia nuk ka qenë në gjendje as të kundërshtoj pasi që ngjarja ka ndodhur shumë shpejt. Në interesimin e tij se çka ka ndodhur dhe çka të bëjë me armën, i dënuari E. nuk i tregon asgjë, duke i thënë se armën vjen dhe e merr. Të nesërmen është kontaktuar nga policia dhe është pyetur, ku pa hezitim iu kishte treguar se ku janë arma dhe motori. I dënuari nuk e ka ndihmuar para e as pas kryerjes së veprës penale të dënuarin E., por e ka fshehur armën pa ditur se si të veprojë me të. I dënuari nuk ka pasur as qëllim e as dashje që ta ndihmojë kryerësin e veprës penale, sepse ky as që e ka ditur se çfarë ka ndodhur, me ç'rast është shkelur parimi i ligjshmërisë, pasi që gjykata nuk ka vërtetuar se i dënuari ka kryer veprën penale për të cilën është shpallur fajtor, nuk ka prova se i njëjti e ka ndihmuar të dënuarin E. në shmangien e zbatimit ose arrestimit përmes fshehjes së mjeteve, provave apo ndonjë mënyrë tjetër, si dhe se janë shkelur edhe parimi i prezumimit të pafajësisë, si dhe parimi "*In dubio pro reo*".
12. Lidhur me pranimin e fajësisë për veprën penale nga neni 366 të KPRK-së, i dënuari ka pranuar veprimet e tij, se pa vullnetin e tij përkohësisht ka pasur nën kontroll armën të cilën edhe e ka dorëzuar me rastin e takimit të tij me zyrtarët policorë.
13. Gjykata sipas detyrës zyrtare do të duhej të kishte në konsideratë se edhe nëse pranohet fajësia për veprimet e bëra, ato veprime duhej të përputhen me konsumimin e elementeve të veprave penale e që sipas mbrojtësit në veprimet e të dënuari nuk përmbushen elementet e asnjërës vepër penale për të cilën është shpallur fajtor dhe është dënuar.
14. Nga këto pretendime, sipas mbrojtësit del se aktgjykimet janë marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, sepse dispozitivi i aktgjykimeve është kundërthënës me brendinë e tij dhe me arsyet e paraqitura, në to nuk janë paraqitur arsyet në lidhje me faktet vendimtare, si dhe me shkelje të ligjit penal, pasi që në veprimet e të dënuarit P.I. nuk janë përmbushur të gjitha elementet e veprave penale për të cilat është shpallur fajtor.

15. Mbrojtësi i të dënuarit E.I., në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë thekson se aktgjykimet e kundërshtuara janë përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, ngase gjykata e shkallës së parë nuk ka dhënë arsye në lidhje me armën e gjetur afër të ndjerit, duke pretenduar që i ndjeri e ka përdorur armën para se ai të ishte plagosur, gjë që mund të vërtetohet edhe provat e administruara, si dhe nuk janë paraqitur arsye në lidhje me atë se si është vërtetuar fakti se si i dënuari ka shtënë nga mbrapa (pas) në tani të ndjerin L.B..
16. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.27/2023, të datës 1 shkurt 2023, ka propozuar që kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësve të të dënuarve të refuzohen si të pabazuara.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

17. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi i shqyrtoi shkresat e lëndës në seancën e kolegjit, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të Kodit të Procedurës Penale (në tekstin në vijim: KPP) dhe pasi i vlerësoi pretendimet nga kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë janë të bazuara.
18. Gjykata Supreme e Kosovës pas mbajtjes së seancës së kolegjit ka ardhur në përfundim se pretendimet mbrojtësve të të dënuarve E.I. dhe P.I. janë të bazuara. Kjo për faktin se aktgjykimi i lartcekur i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nënparagrafi 2.7. lidhur me nenin 369, paragrafët 6 dhe 7 të KPP-së, ndërsa me shkelje të njëjta është përfshirë edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë, në kuptim të vlerësimit të pretendimeve ankimore dhe mos paraqitjes së arsyeve të mjaftueshme në lidhje me këto pretendime.
19. Gjykata Supreme e Kosovës, fillimisht e sheh të nevojshme që të sqaron se me nenin 369 të KPP-së është parashikuar në përgjithësi “Përmbajtja dhe forma e aktgjykimit me shkrim”, ku në paragrafin 6. të këtij neni është parashikuar se “Gjykata në arsyetimin e aktgjykimit paraqet arsyet për çdo pikë të aktgjykimit”, ndërsa në paragrafin 7 të këtij neni është parashikuar se “Gjykata paraqet qartë dhe në mënyrë të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsyesh i konsideron të vërtetuara apo të pavërtetuara. Gjykata gjithashtu, në mënyrë të veçantë vlerëson saktësinë e provave

kundërthënëse, arsyet e mosmiratimit të propozimit konkret të palëve, si dhe arsyet në të cilat është bazuar me rastin e zgjidhjes së çështjeve juridike, veçanërisht me rastin e vërtetimit të ekzistimit të veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të akuzuarit, si dhe me rastin e zbatimit të dispozitave të caktuara të ligjit penal ndaj të akuzuarit dhe veprës së tij”.

20. Bazuar në këto dispozita ligjore, rezulton se gjykata duhet që në arsyetimin e aktgjykimit të paraqes arsyet për çdo pikë të aktgjykimit (paragrafi 6. i nenit të lartcekur), ndërsa paraqitja e arsyeve ka të bëjë si me aspekte faktike, ashtu edhe me aspekte juridike të rastit përkatës.
21. Aspekti faktik do të duhej të përfshinte arsyetime të qarta dhe të plota në lidhje me faktet, përkatësisht faktet relevante juridike, duke paraqitur se arsye se cilat fakte konsiderohen të vërtetuara apo të pavërtetuara, si dhe duke paraqitur arsye se pse ka ardhur deri tek përfundimet e tilla.
22. Kurse, aspekti juridik i referohet interpretimit dhe zbatimit të dispozitave përkatëse materiale, që i përkatësin si veprës penale (në tërësinë e saj), ashtu edhe përgjegjësisë penale të të dënuarit, por jo vetëm. Një aspekt i tillë, do të duhej që t'i referohet edhe interpretimit dhe zbatimit të dispozitave përkatëse procedurale.
23. Në këtë drejtim, mos paraqitja e arsyeve në aktgjykim në lidhje me aspektet e theksuara më lartë sipas dispozitave të lartcekura ligjore, konsiderohet shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale, sipas nenit 384, paragrafi 2, nën-paragrafi 7. të KPP. Përveç kësaj, edhe në Kodin e mëparshëm të Procedurës Penale, një gjë e tillë është konsideruar shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale (neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.12.).
24. Nën dritën e këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se gjykata e shkallës së parë nuk ka arritur që në arsyetimin e aktgjykimit të saj të paraqes arsye të qarta dhe të mjaftueshme në lidhje me faktet relevante juridike, e që rezulton se këtë të rast, aktgjykimi në fjalë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkelje këto të përmendura më lart.
25. Në këtë drejtim, në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë nuk janë paraqitur arsye të mjaftueshme në lidhje me armën “Ekol Special”, model 99, e kalibrit 9mm, me numër serik “EV-10221629”, e ridizajnuar për fishekët 7.65x17mm, me mbushje të barotit, e cila armë kishte qenë në vendin e ngjarjes, pranë vendit ku kishte qenë i shtrirë i ndjeri L.B..

26. Në lidhje me këtë rrethanë, gjykata e shkallës së parë vetëm është mjaftuar që të thekson se nuk ka arritur që të vërtetojë rrethanën se i ndjeri L.B. të ketë shtënë me këtë armë në drejtim të të dënuarit E.I., pa bërë një vlerësim të mirëfilltë dhe të gjithanshëm të të gjitha provave që janë administruar gjatë shqyrtimit gjyqësor.
27. Gjykata Supreme e Kosovës konsideron se një arsyetim i tillë i gjykatës së shkallës së parë është tejet i mëngët, duke i pasur parasysh provat që janë administruar gjatë shqyrtimit gjyqësor, në veçanti konstatimet dhe mendimet e ekspertëve mjeko-ligjor dhe të balistikës.
28. Në lidhje me këtë aspekt, eksperti mjeko-ligjor Dr. N.U., gjatë shqyrtimit gjyqësor ka pohuar se në gjendje çfarë ka qenë tani i ndjeri nuk ka mundur të ndërmerë ndonjë veprim që bazohet në forcën fizike të personit që pëson lëndime të tilla, pasi që në përgjithësi është punë e disa sekondave kur fillon humbja e vetëdijes, për faktin se kjo është rezultat i dëmtimeve të shumëfishta traumatike të shoqëruara me gjakderdhje masive trurore, ku pason humbja e orientimit në kohë dhe hapësirë-në sekondat e parë. Në fund, eksperti ka sqaruar se e shtëna ka ardhur nga ana e djathtë e tani të ndjerit dhe pozicioni i tij ka qenë vertikal apo në këmbë dhe logjikisht edhe pozicioni i personit që ka shtënë në drejtim të tij ka qenë i njëjtë-në këmbë.
29. Kurse, nga raporti i këqyrjes së vendit të ngjarjes, si dhe nga fotot që gjenden në shkresa të lëndës shihet se në vendin e ngjarjes - në rrugën “Hys Popova”, përveç tjerash janë gjetur edhe 2 (dy) gëzhoja – të evidentuara si: Dëshmia VN#1 dhe Dëshmia VN#2, mandej 1 (një) brisk me dorezë ngjyrë të zezë me gjatësi të tehut 5.5 cm, e cila është evidentuar si Dëshmia VN#4, si dhe 1 (një) pistoletë me numër serik EV-10121629, e evidentuar si Dëshmia VN#5.
- Gjithashtu, pjesë përbërëse e provave materiale që vlen të përmenden janë edhe : Dëshmia VN#9 që është një pistoletë me karikator të zbrazët me mbishkrimin “Zoragy” 02190 400675, si dhe Dëshmia L.B# - 1 (një) predhë fisheku e nxjerrë nga trupi i të ndjerit L.B..
30. Në anën tjetër, ekspertja e balistikës H.H., gjatë shqyrtimit gjyqësor ka theksuar se qëndron pranë raportit të ekspertimit balistik në përpiluar me shkrim. Përmes këtij raporti të ekspertimit vërtetohet se :
- Gëzhoja e kalibrit 7.65x17 mm nga dëshmia VN#1 është gjuajtur nga pistoletë “Zoragy”, model 2906B, e kalibrit 7.65x17mm, me numër serik 190400675;

- Gëzhoja e kalibrit 7.65x17 mm nga dëshmia VN#2 është gjuajtur (shkrepur) nga pistoleta “Ekol Special”, e kalibrit 7.65x17 mm, me numër serik Ev101201629;

- Dëshmia e evidentuar me L.B#5, që është një plumb i dëmtuar i kalibrit 7.65x17 mm është gjuajtur shkrepur nga pistoleta “Zoragy”, model 2906B, e kalibrit 7.65x17 mm, me numër serik 190400675.

Duke u bazuar në këtë raport të ekspertimit balistik, shihet se gëzhojat që janë gjetur në vendin e ngjarjes janë shkrepur nga dy armët e theksuara më lart, duke përfshirë edhe armën “Ekol Special”, e cila është gjetur pranë vendit ku ka qenë i shtrirë i ndjeri L.B..

31. Në lidhje me këtë armë, arsyetimet e gjykatës së shkallës së parë janë të mangëta, kështu që edhe përfundimet e kësaj gjykate sa i përket kësaj çështje kanë mbetur të pa ndriçuara dhe të pa sqaruara mjaftueshëm.
32. Përveç sqarimit dhe arsyetimit të rrethanave në lidhje me armën e lartcekur, gjykata e shkallës së parë nuk ka arritur që të sqaron dhe arsyeton mjaftueshëm edhe njërin prej elementeve kualifikuese të veprës penale “Vrasja e rëndë” nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.5. të KPRK-së për të cilën është shpallur fajtor i dënuari E.I., që i referohet rasteve kur “kryesi e privon nga jeta personin tjetër dhe me atë rast me dashje e vë në rrezik jetën e një ose më shumë personave tjerë”.
33. Nga aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë shihet se i dënuari E.I. është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “Vrasja e rëndë” nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1. dhe 1.5. të KPRK-së, mirëpo në dispozitiv të këtij aktgjykimi nuk është sqaruar mjaftueshëm se si ka ardhur deri tek rreziku i jetës së të dëmtuarve R.G. dhe B.S., ndërsa në arsyetim nuk janë paraqitur arsye të mjaftueshme në lidhje me këtë element kualifikues dhe nëse rreziku ndaj të dëmtuarve kishte qenë konkret.
34. Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se për të ardhur në shprehje elementi kualifikues i veprës penale të vrasjes së rëndë nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafi 15. të KPRK, është e domosdoshme që të shkaktohet rrezikshmëri konkrete e një ose më shumë personave të tjerë, pasi që jo çdo lloj i rrezikut mund të justifikoj një element të tillë. Se a është fjala për rrezikshmëri konkrete, këtë më së miri dhe më së lehti do të mund ta vërtetonte gjykata e shkallës së parë, duke i pasur parasysh të gjitha rrethanat e rastit konkret.
35. Me qëllim të vërtetimit të këtyre të dy rrethanave (çështja e armës dhe rrezikshmërisë konkrete), gjykata e shkallës së parë nuk është dashur që të mjaftohet me konstatimin

se “Të gjitha palët në procedurë, si dhe prokurori i çështjes janë deklaruar se nuk e shohin të arsyeshme që lidhur me këtë çështje të bëhet rikonstruimi i vendit të ngjarjes”, pasi si me Kodin e mëparshëm të Procedurës Penale (neni 329, paragrafi 4), ashtu edhe tani me nenin 325, paragrafi 4 të KPP-së, është parashikuar mundësia e administrimit të provave “*ex officio*” nga ana e gjykatës. Por, që me një përkushtim maksimal, është dashur që të shqyrtohet edhe mundësia e rikonstruksionit të veprës penale, me qëllim të sqarimit të drejtë dhe të plotë të të gjitha rrethanave të rastit, në veçanti çështjes së armës së lartcekur dhe rrethanave se si është shkrepur nga dy armët e theksuara më lart, pozicionet e personave të përfshirë, si dhe shumë çështjeve tjera të rëndësishme.

36. Edhe sa i përket arsyetimit të elementeve të veprës penale dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale nga neni 380, paragrafi 1 lidhur me paragrafin 2., nënparagrafi 2.1. të KPRK-së për të cilën është shpallur fajtor P.I., gjykata e shkallës së parë është mjaftuar vetëm me paraqitjen e disa elementeve faktike të ngjarjes, pa bërë në një analizë dhe pa paraqitur arsye të mjaftueshme nëse në rastin konkret janë përmbushur të gjitha këto elemente.
37. Dhe në fund, por jo më pak e rëndësishme, arsyetimet e gjykatës së shkallës së parë në lidhje me rrethanat rënduese, sa janë kundërthënës, janë edhe të pakuptueshme, e që si rezultat i kësaj janë edhe të papranueshme, pasi që me rastin e matjes së dënimit janë marrë për bazë si rrethana rënduese, edhe elementet e figurës së veprave penale përkatëse.
38. Kështu, me rastin e matjes së dënimit ndaj të dënuarit E.I., janë marrë për bazë shkalla e lartë e pjesëmarrjes dhe e dashjes për të kryer veprën penale dhe mënyra e kryerjes së veprës penale, pa dhënë sqarime dhe shpjegime konkrete se në çka konsistojnë këto rrethana. Në anën tjetër, me rastin e matjes së dënimit ndaj të dënuarit E.I., si rrethana rënduese janë marrë për bazë edhe elementet e figurës së veprës penale, pasi që gjykata e shkallës së parë, në lidhje me këtë çështje thekson: “...*duke shtënë nga pas tani në të ndjerin dhe rrezikuar edhe të tjerët që kanë qenë afër tij, moshë e tani të ndjerit-i mitur, shkalla e dëmit të shkaktuar, duke përfshirë edhe vdekjen e tani të miturit*”.
39. Gjithashtu, edhe sa i përket të dënuarit P.I., janë marrë për bazë si rrethana rënduese elementet e figurës së veprës penale, pasi që gjykata e shkallës së parë e konsideron si rrethanë rënduese “*dashjen për t’i dhënë ndihmë të dënuarit të parë E.I....*”.

40. Edhe në këtë çështje penale, Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme që të rithekson se elementet e figurës së veprave penale nuk mund të trajtohen, përkatësisht të merren për bazë edhe si rrethana rënduese apo lehtësuese me rastin e matjes së dënimit.
41. Në këtë mënyrë, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, siç është theksuar edhe më lart dhe këto shkelje nuk janë evituar as nga gjykata e shkallës së dytë.
42. Përkundrazi, edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë përmban një arsyetim të përgjithësuar dhe të mangët, duke mos i elaboruar dhe shtjelluar pretendimet thelbësore të paraqitura në ankesa, të cilat edhe nuk kanë qenë të pakta, si dhe duke i anashkaluar dhe konsideruara si të drejta dhe të ligjshme konkludimet e gjykatës së shkallës së parë, edhe pse të njëjtat kanë qenë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale.
43. Andaj, mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që t'i aprovoj si të bazuara kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësve të të dënuarve E.I. dhe P.I., ndërsa të anulohen aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë, ashtu që kjo çështje penale do t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.
44. Shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale me të cilat janë përfshirë aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë janë të asaj natyre që nuk kanë mundur që të evitohen nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që të njëjtat kanë qenë arsye që kanë imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
45. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet që ta caktoj edhe një herë shqyrtimin gjyqësor dhe t'i evitoj të gjitha shkeljet e lartcekura, ku pas administrimit të serishëm të të gjitha provave, duhet të marrë një vendim të drejtë, të ligjshëm dhe të arsyetuar mjaftueshëm për çdo pikë të aktgjykimit, ashtu siç është parashikuar me dispozitat përkatëse ligjore.
46. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet që t'i evitoj të metat e theksuara me parë, përveç tjerash edhe:
- duke sqaruar dhe arsyetuar mjaftueshëm dinamikën e rrjedhjes së ngjarjes ditën kritike, në veçanti se si ka ardhur deri tek shkrepja nga dy armët e theksuara më lart, se kush ka shkrepur dhe në cilin moment, si dhe të gjitha rrethanat tjera që janë të

rëndësishme për vendosjen e drejtë të kësaj çështje penale. I mbetet në vlerësim të gjykatës së shkallës së parë se si dhe me cilat prova do ta vlerësoj një dinamikë të tillë të rrjedhës së ngjarjes, duke ja lënë në kompetencë të saj që të shqyrtoj edhe mundësinë e rikonstruksionit të vendit të ngjarjes, me pjesëmarrjen e ekspertëve të mjekësisë ligjore dhe të balistikës, si dhe të gjithë personave të tjerë, ashtu siç parashihet me ligj, nëse vlerësohet i arsyeshëm dhe i nevojshëm një veprim i tillë;

- të sqarohet dhe arsyetohet mjaftueshëm edhe aspekti i rrezikshmërisë konkrete në drejtim të të dëmtuarve R.G. dhe B.S., siç është theksuar më lart;
- që vendimin e saj përfundimtar ta përpiloj sipas dispozitave përkatëse ligjore, duke paraqitur arsye të mjaftueshme për të gjitha fakteve vendimtare, e në këtë rast edhe sa i përket rrethanave relevante me rastin e matjes së dënimeve, si dhe
- sipas nevojës dhe arsyeshmërisë të vlerësohen edhe pretendimet tjera të palëve, në drejtim të respektimit dispozitave përkatëse ligjore që rregullojnë procedurën penale.

47. Duke e pasur parasysh ndërlidhjen reciproke të veprave penale për të cilat janë shpallur fajtor të dënuarit E.I., P.I., E.M., dhe L.B., atëherë Gjykata Supreme e Kosovës, duke u bazuar në nenin 436, paragrafi 2 të KPP-së, vendosi që të anuloi aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë, edhe sa i përket të dy dënuarve të fundit, pavarësisht se të njëjtit nuk kanë paraqitur kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë.

48. Nga arsyet që janë theksuar më lartë dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. të KPP-së, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka vendosur që të aprovohen si të bazuara kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësve të të dënuarve E.I. dhe P.I., ndërsa anulohen aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë, PKR.nr.1056/2020, i datës 7 qershor 2020 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.445/2022, i datës 21 nëntor 2022, ashtu që kjo çështje penale i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 135/2023 i datës 10 maj 2023

Është në kompetencë të gjykatës së shkallës së parë që të merr parasysh si rrethana rënduese, edhe rrethanat tjera të rastit përkatës, pavarësisht se një rrethanë e tillë nuk është parashikuar në mënyrë decisive dhe shprehimore në nenin 69, paragrafi 3 dhe nenin 70, paragrafi 2 të KPRK, kuptohet nëse një “rrethanë e tillë” vlerësohet se ndikon në ashpërimin e dënimit, gjithnjë duke pasur parasysh minimumin dhe maksimumin e dënimit për veprën penale përkatëse, qëllimin e dënimit, si dhe parimet tjera të përcaktuara me KPRK.

Matja e dënimeve është në kompetencë të gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë, varësisht nga rrethanat e rastit dhe nuk mund të jetë objekt i shqyrtimit sipas mjetit juridik të jashtëzakonshëm - kërkesës për mbrojtjen e ligjshmërisë.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit V.H., për shkak të veprave penale “Vrasja”, nga neni 172 të KPRK-së; “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve”, nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së dhe “Përdorimi i armës apo mjetit të rrezikshëm”, nga neni 367, paragrafët 1. dhe 3. të KPRK-së.

2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti për Krime të Rënda (në tekstin e mëtejshëm: gjykata e shkallës së parë), PKR.nr.141/2022, të datës 21 nëntor 2022, i dënuari V.H. është shpallur fajtor për shkak të veprave penale “Vrasja”, nga neni 172 të KPRK-së (pika I. e dispozitivit); “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve”, nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së (pika II. e dispozitivit) dhe “Përdorimi i armës apo mjetit të rrezikshëm”, nga neni 367, paragrafët 1. dhe 3. të KPRK-së (pika III. e dispozitivit). Për shkak të veprës penale sipas pikës I. të dispozitivit, ndaj të dënuarit V.H. është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 19 (nëntëmbëdhjetë) vjetëve; për veprën penale sipas pikës II. të dispozitivit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 1 (një) viti, kurse për veprën penale sipas pikës III. të dispozitivit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 2 (dy) vjetëve, ndërsa me zbatimin e dispozitave për dënimin unik, ndaj të dënuarit është shqiptuar dënimi unik me burgim në kohëzgjatje prej 20 (njëzetë) vjetëve.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti për Krime të Rënda (në tekstin e mëtejshëm: gjykata e shkallës së dytë), me aktgjykimin PAKR.nr.731/2022, e datës 26 janar 2023, i ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Themelore në Gjilan, përfaqësueses së autorizuar të palës së dëmtuar dhe të mbrojtëses së të dënuarit, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë. Është hudhur si e palejuar ankesa e përfaqësueses së autorizuar të palës së dëmtuar, përkitazi me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal, si dhe vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë kanë paraqitur:
 - mbrojtësit e të dënuarit, avokatët A.D. dhe E.H.H., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 112. lidhur me paragrafin 2., nën-paragrafi 21. dhe nenin 370 të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale (*Kodi Nr.04/L-123 i Procedurës Penale i datës 13 dhjetor 2012*), shkeljes së ligjit penal, nga neni 385, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.2. 1.4. dhe 1.5. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale dhe shkeljeve të tjera të dispozitave të procedurës penale, të cilat kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozimin që kërkesa të aprovohet si e bazuar, ashtu që aktgjykimet e lartcekura të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim ose aktgjykimet në fjalë të ndryshohen, ndërsa të dënuarit t’i shqiptohet një dënim dukshëm më i butë.

5. Mbrojtësit e të dënuarit V. H., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë theksojnë se aktgjykimet e kundërshtuara janë përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, ngase në to nuk janë paraqitur arsyet lidhur me faktet vendimtare, arsyet e paraqitura janë të paqarta dhe kundërthënëse, se dispozitivi i aktgjyimit të gjykatës së shkallës së parë është i paqartë dhe kundërthënës, siç janë të paqarta edhe kundërthënëse edhe arsyet në lidhje me dënimin.
6. Mbrojtësit e të dënuarit pretendon se pozita e të dënuarit ka mbetur e përkeqësuar, pasi që në pikën II. të dispozitivit të aktgjyimit të gjykatës së shkallës së parë kanë mbetur të përshkruar 29 (njëzetënëntë) fishekë të llojit 9.19 mm të cilit i përkisnin armës zyrtare, edhe pse prokurori i shtetit në seancës e shqyrtimit gjyqësor të datës 18 nëntor 2022, pas përmirësimit të aktakuzës, e kishte hequr nga dispozitivi municionin e armës së zjarrit.
7. Pretendohet se gjykata e shkallës së parë i ka marrë për bazë disa rrethana lehtësuese dhe rënduese, por të njëjtat nuk janë arsyetuar, duke ju referuar këtu me theks të veçantë rrethanave rënduese dhe atë: shkallës së lartë të dashjes, faktit se i dënuari ia kishte drejtuar revolen edhe djalit të të ndjerit dhe faktin se vrasja ishte kryer në prezencën e djalit të të ndjerit.
8. Mandej, në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë theksohet fakti se i dënuari në kohën e kryerjes së veprës penale ka qenë pjesëtar i Policisë së Kosovës dhe veprën penale e ka kryer me armë zyrtare, nuk mund të merret për bazë si rrethanë rënduese, duke i pasur parasysh edhe rrethanat tjera të rastit konkret (theksohet aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, Pml.nr.372/2021). Gjithashtu, edhe vdekja e të ndjerit nuk mund merret si rrethanë rënduese, pasi që është element themelor i veprës penale.
9. Gjithashtu, edhe aktgjykimi i gjykatës shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, kur theksohet se *“...kurse si rrethana rënduese ka vlerësuar mënyrën e kryerjes së veprave penale, si dhe shkallën e intensitetit të kryerjes së të njëjtave, duke apostrofuat dashjen si formë të kryerjes së veprës penale, andaj edhe ka shqiptuar dënimin si në dispozitiv...”*.
10. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.84/2023 e datës 4 prill 2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

11. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi i shqyrtoi shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësoj pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar.
12. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi i shikoi shkresat e lëndës dhe analizoj pretendimet e mbrojtësve të të dënuarit, konstatoj se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe as me shkelje të ligjit penal në dëm të të dënuarit, siç pretendohet në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë.

Fillimisht duhet theksuar se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përpiluar në formën e parashikuar me ligj, pasi që përmban të gjitha elementet e parashikuara me ligj, ndërsa në arsyetimin e këtij aktgjykimi shihet që janë paraqitur arsye të mjaftueshme për të gjitha pikat e aktgjykimit, duke përfshirë këtu edhe arsyet në lidhje me dënimin unik me burgim të shqiptuar ndaj të dënuarit V. H., të cilat si të drejta dhe të ligjshme i pranon edhe Gjykata Supreme e Kosovës.
13. Në lidhje me pretendimin se në pikën II. të dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë janë përfshirë gabimisht edhe municioni zyrtar, përkatësisht 19 (nëntëmbëdhjetë) fishekë, Gjykata Supreme e Kosovës konsideron se një gjë e tillë nuk ka ndonjë relevancë juridike, për faktin se i dënuari V. H., ishte akuzuar dhe shpallur fajtor se në kundërshtim e ligjin e zbatueshëm për armët kishte poseduar edhe 2 (dy) armë tjera dhe atë: 1 (një) armë revole (pistoletë) të llojit “Bereta”, model 92-Auto, me numër serik 18C09080 me gaz; 1 (një) armë revole (pistoletë) të llojit “Pjetro Bereta”, me numër serik 23298Z, si dhe disa fishekë tjetër të përshkruar në këtë pikë të dispozitivit.
14. Kështu, edhe sikur të mos përshkruheshin në dispozitiv fishekët për të cilën pretendojnë mbrojtësit e të dënuarit, në veprimet e të dënuarit do të manifestoheshin elementet e veprës penale mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve, nga neni 366, paragrafi 1 të KPRK-së (pika II. e dispozitivit) dhe një gjë e tillë nuk do të kishte ndonjë ndikim në kualifikimin juridik të veprës penale.
15. Përveç kësaj, nga arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë (faqe 9-10) shihet se me rastin e matjes së dënimit për veprat penale për të cilën është shpallur fajtor i dënuari V. H., është bazuar në nenet 69 dhe 70 të KPRK-së (“Rregullat e përgjithshme për matjen e dënimit, si dhe Rregullat e Përgjithshme për zbutjen ose

ashpërsimin e dënimit”), duke i pasur parasysh dhe vlerësuar, si rrethanat lehtësuese, ashtu edhe rrethanat rënduese, me synimin e individualizimit të dënimit.

16. Në këtë drejtim, si rrethanë rënduese është vlerësuar “shkalla e lartë e dashjes”, pasi që i ndjeri L.S., pas mosmarrëveshjes lidhur me aksidentin, ishte drejtuar drejt kamionit të tij dhe ishte ulur në ulësen e vozitësit, kurse i dënuari i ka shkuar mbrapa dhe ka shkrepur nga revolja në pjesën e kokës.
17. Po ashtu, i dënuari kishte manifestuar shkallë të lartë për të kryer veprën penale, pasi që i njëjti ja kishte drejtuar revolen edhe djalit të të ndjerit, tani të dëmtuarit Blend Spahiu, i cili më pas kishte vrapuar në drejtim të rrugës, e që aty kishte takuar patrullën policore. Në këtë mënyrë, i dënuari e kishte kryer vrasjen në prezencë të djalit të të ndjerit B.S., e tek i cili kishte shkaktuar një shqetësim të madh.
18. Përveç këtyre rrethanave, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se gjykata e shkallës së parë ka paraqitur arsye të mjaftueshme se pse është trajtuar si rrethanë rënduese fakti se i dënuari V. H. në kohën e kryerjes së veprës penale kishte qenë pjesëtar i Policisë së Kosovës, kurse vrasjen e kishte kryer me armën zyrtare, duke shkaktuar një dëm të pariparueshëm, përkatësisht vdekjen e të ndjerit.
19. Gjykata Supreme e Kosovës thekson se secila çështje penale përmban specifikat e përkatëse, mbi bazën e së cilave mandej duhet nxjerrë konkluzione të caktuara, që mund t’i referohen si aspekteve juridike, ashtu edhe aspekteve faktike.
20. Në këtë drejtim, Gjykata Supreme e Kosovës çmon se me drejtë është vepruar kur është marrë për bazë si rrethanë rënduese fakti se i dënuari V. H. në kohën e kryerjes së veprës penale kishte qenë pjesëtar i Policisë së Kosovës, kurse vrasjen e kishte kryer me armën zyrtare, pasi që mision i tij si zyrtar policor do të duhej të ishte pikërisht mbrojtja e jetës dhe pronës së qytetarëve, kurse i njëjti përkundër kësaj, me armë zyrtare e privon nga jeta të ndjerin L.S., kurse në anën tjetër, po ashtu, duke qenë person zyrtar kishte poseduar pa autorizim edhe disa armë tjera, siç është cekur më lart. Gjithashtu, i njëjti e kishte përdorur armën në restorantin “EMA” në fshatin Malishevë, Komuna e Gjilanit, duke shtënë me revole në prezencë të shumë personave, e që me të vërtetë që kjo ka mundur që të ketë pasojë edhe shumë më të mëdha.
21. Fakti që gjykata e shkallës së parë ka konstatuar se “*me rastin e kryerjes së veprës penale është shkaktuar dëm i pariparueshëm, vdekja e të ndjerit*”, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk duhet të konsiderohet se nuk janë vlerësuar drejtë

rrethanat rënduese dhe është marrë për bazë si rrethanë rënduese elementi i figurës së veprës penale të vrasjes, pasi që një gjë e tillë është konstatuar në kontekstin e rrethanave të tjera rënduese dhe ngjarjes kritike si tërësi, por jo si rrethanë autonome.

22. Gjykata Supreme e Kosovës pajtohet me pretendimin e mbrojtësve të të dënuarit se elementet e figurës së veprave penale nuk mund të trajtohen edhe si rrethana rënduese apo edhe lehtësuese, ku një qëndrim i tillë tashtmë është shprehur edhe në disa çështje tjera penale, kur është vendosur sipas mjeteve të jashtëzakonshme juridik, mirëpo në rastin konkret një gjë e tillë nuk është trajtuar si rrethanë rënduese, siç pretendohet në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.
23. Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme që të sqaron se është në kompetencë të gjykatës së shkallës së parë që të merr parasysh si rrethana rënduese, edhe rrethanat tjera të rastit përkatës, pavarësisht se një rrethanë e tillë nuk është parashikuar në mënyrë decisive dhe shprehimore në nenin 69, paragrafi 3 dhe nenin 70, paragrafi 2 të KPRK, kuptohet nëse një “rrethanë e tillë” vlerësohet se ndikon në ashpërimin e dënimit, gjithnjë duke pasur parasysh minimumin dhe maksimumin e dënimit për veprën penale përkatëse, qëllimin e dënimit, si dhe parimet tjera të përcaktuara me KPRK.
24. Në anën tjetër, edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë nuk është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që në të janë paraqitur arsye të mjaftueshme për të gjitha faktet vendimtare, duke përfshirë këtu edhe arsyet në lidhje me rrethanat rënduese.
25. Nga aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë shihet se kjo gjykatë është pajtuar me vlerësimin dhe arsyetimin e rrethanave rënduese që kishte bërë gjykata e shkallës së parë, mandej mbi bazën e kësaj, në këtë aktgjykim janë paraqitur në përgjithësi këto rrethana. Duke e pasur parasysh këtë aspekt, nga aktgjykimi gjykatës së shkallës së dytë rezulton se bëhet fjalë për rrethana rënduese të njëjta që janë vlerësuar edhe nga gjykata e shkallës së parë, pasi që theksohet mënyra e kryerjes së veprave penale, shkalla e intensitetit të kryerjes së veprave penale dhe dashjes, e që i referohet këtyre rrethanave që janë trajtuar më hollësisht nga ana e gjykatës së shkallës së parë.
26. Andaj, edhe në këtë dimension, Gjykata Supreme e Kosovës konsideron që përshkrimin, vlerësimin dhe arsyetimin e rrethanave rënduese që e ka bërë gjykata e shkallës së dytë nuk duhet të shikohen si të shkëputura nga përshkrimi, vlerësimi dhe arsyetimi i këtyre rrethanave që e ka bërë gjykata e shkallës së parë.

27. Kështu, që edhe mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që janë paraqitur arsye të mjaftueshme dhe qartazi të kuptueshme edhe sa i përket rrethanave që janë marrë për bazë me rastin e shqiptimit të dënimit.
28. Gjithashtu, siç është theksuar edhe më lart, me aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë nuk është shkelur as ligji penal në dëm të të dënuarit, për arsyet që do të paraqiten në vijim.
29. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë nuk janë paraqitur konkretisht se ku qëndrojnë shkeljet e ligjit penal, sipas nenit 385, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. (*“nëse ekzistojnë rrethana që e përjashtojnë përgjegjësinë penale”*) dhe nën-paragrafi 14. (*“nëse lidhur me veprën e gjykuar penale është zbatuar ligji i cili nuk mund të zbatohet”*) të KPP-së, por vetëm janë theksuar këto dispozita ligjore, andaj edhe mbi bazën e kësaj dhe duke e pasur parasysh nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së, Gjykata Supreme e Kosovës nuk ka vërejtur se në këtë çështje penale ekzistojnë këto shkelje ligjore.
30. Kurse, sa i përket çështjes së shqiptimit të një dënimi më të butë apo siç theksohet *“dukshëm më të butë”*, Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se sipas dispozitës së nenit 385, paragrafi 5 të KPP-së, kur është fjala për vendimin për dënimin, shkelje e ligjit penal konsiderohen rastet kur në marrjen e vendimit për dënimin, gjykata ka tejkalar kompetencat ligjore. Pra, me fjalë të tjera, sipas kësaj dispozite ligjore, tejkalimi i kompetencave ligjore nga ana e gjykatës me rastin e vendosjes lidhur me dënimin, konsiderohet si shkelje e ligjit penal.
31. Ndërsa, në këtë çështje penale, gjykata e shkallës së parë duke vlerësuar rrethanat lidhur me dënimin, të dënuarit V. H. i ka shqiptuar dënimin brenda kufijve të paraparë me ligj për veprat penale për të cilat është shpallur, çka do të thotë se nuk janë tejkalar kompetencat ligjore.
32. Përndryshe, Gjykata Supreme e Kosovës thekson se matja e dënimeve është në kompetencë të gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë, varësisht nga rrethanat e rastit dhe nuk mund të jetë objekt i shqyrtimit sipas këtij mjeti juridik të jashtëzakonshëm.

33. Përfundimisht, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka vendosur që të refuzohet si e pabazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësve të të dënuarit V.H. e paraqitur kundër aktgjyqimit të Gjykatës Themelore në Gjilan, PKR.nr.141/2022, të datës 22 nëntor 2022 dhe aktgjyqimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.731/2022, të datës 26 janar 2023.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 188/2023 i datës 5 qershor 2023

Sipas nenit 248, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale, i cili ishte ligj i aplikueshëm gjatë kohës së mbajtjes së shqyrtimit fillestar, njëri prej kushteve që duhej përmbushur për t'u miratuar pranimi i fajësisë nga ana e gjykatës ishte që “pranimi të bëhet vullnetarisht nga i pandehuri pas këshillimeve të mjaftueshme me mbrojtësin, nëse i pandehuri ka mbrojtës”.

Nga kjo dispozitë ligjore rezulton konkludimi se për t'u miratuar pranimi i fajësisë nga ana e gjykatës nuk është e detyrueshme që i pandehuri të ketë domosdo mbrojtës, pra, me fjalë të tjera, pranimi i fajësisë miratohet edhe në rastet kur i pandehuri nuk ka mbrojtës, kuptohet nëse përmbushen këto tre (3) kushte:

- *Së pari, që të përmbushen kushtet tjera ligjore që i referohen pranimi të fajësisë (neni 248, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1.-1.4. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale ose neni 242, paragrafi 2 i KPP-së);*
- *Së dyti, që i pandehuri (ose familjarët e tij të theksuar më lart) të mos kenë angazhuar ndonjë avokat dhe*
- *Së treti, që në rastin përkatës, mbrojtja me avokat të mos jetë e detyruar, kurse në anën tjetër, të mos jenë përmbushur kushtet për caktimin e mbrojtësit me shpenzime publike, kur mbrojtja nuk është e detyruar (neni 58, paragrafi 1 i Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale ose neni 57, paragrafi 1 i KPP-së).*

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit F.B., për shkak të veprës penale “Vjedhja” nga neni 313 paragrafi 1 lidhur me nenin 77 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjakovë - Departamenti i Përgjithshëm, P.nr.623/2021 të datës 20 dhjetor 2022, i dënuari F. B., është shpall fajtor për shkak të veprës penale “Vjedhja”, nga neni 313, paragrafi 1 lidhur me nenin 77 të KPRK-së dhe ndaj tij është shqiptuar dënimi me gjobë në shumë prej dyqind (200) euro dhe dënimi me burgim në kohëzgjatje prej njëqind e njëzetë (120) ditëve, të cilat dënime do të ekzekutohen në afat prej pesëmbëdhjetë (15) ditëve, nga dita kur ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti i Përgjithshëm, me aktgjykimin PA1.nr.50/2023 e datës 28 mars 2023, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të të dënuarit, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit F.B., avokati K.B., për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, si dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimeve gjyqësor, nga neni 432, paragrafi 1 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), me propozimin që kërkesa të aprovohet si e bazuar, ndërsa të anulohen aktgjykimet e lartcekura.
5. Mbrojtësi i të dënuarit dënuarit F.B., avokati K.B., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendon se duke e pasur parasysh se i dënuari ishte duke e mbajtur dënimin për një vepër penale tjetër, atëherë konform nenit 56 të KPP-së dhe nenit 30 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, mbrojtja me avokat ka qenë e detyrueshme, andaj edhe në këtë kuptim, pranimi i fajësisë nga ana e dënuarit është në kundërshtim me nenin 242 të KPP-së.
6. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.111/2023 e datës 5 maj 2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit F.B. të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi ka shqyrtuar shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësoj pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoj se kërkesa është e pabazuar.
8. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi ka shikuar shkresat e lëndës dhe analizuar pretendimet e mbrojtësit të të dënuarit F.B., ka konstatuar se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë nuk janë të përfshira me shkelje të ligjit penal, me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje tjera, siç pretendohet në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë.
9. Gjykata Supreme e Kosovës fillimisht e sheh të nevojshme që të sqaron se e drejta në mbrojtës është njëra nga të drejtat themelore të të pandehurit në procedurë penale. Kështu, në nenin 52, paragrafi 1 të KPP-së është parashikuar se *“I dyshuari dhe i pandehuri kanë të drejtë të kenë mbrojtës gjatë gjithë fazave të procedurës penale”* dhe se *“Para çdo marrjeje në pyetje të të dyshuarit ose të pandehurit, policia ose organi tjetër kompetent, prokurori i shtetit, gjyqtari i procedurës paraprake, gjyqtari i vetëm gjykues ose kryetari i trupit gjykues udhëzon të dyshuarin ose të pandehurin për të drejtën e tij në angazhimin e mbrojtësit dhe që mbrojtësi mund të jetë prezent gjatë marrjes së tij në pyetje”* (paragrafi 2 i këtij neni).
10. Në shtetet bashkëkohore demokratike, për shkak të rëndësisë së saj, e drejta në mbrojtës është ngritur edhe në rang të të drejtave kushtetuese. Në këtë mënyrë është vepruar edhe në Kushtetutën e Republikës së Kosovës, ku në nenin 30 (5) është parashikuar *“e drejta e çdo personi të akuzuar që të ketë ndihmën e një mbrojtësi që e zgjedh, të komunikojë lirisht me të dhe, nëse nuk ka mjete të mjaftueshme, t’i sigurohet mbrojtja falas”*.

Gjithashtu, edhe në nenin 6, paragrafi 3/c. të Konventës për mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore është parashikuar se *“Çdo i akuzuar për një vepër penale ka të drejtat minimale të mëposhtme: ... të mbrohet vetë ose të ndihmohet nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij, ose në qoftë se ai nuk ka mjete të mjaftueshme për të shpërblyer mbrojtësin, t’i mundësohet ndihma ligjore falas kur këtë e kërkojnë interesat e drejtësisë”*.
11. Po ashtu, Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se në situata të caktuara, mbrojtja me avokat është e detyruar, çka do të thotë se i pandehuri duhet të përfaqësohet nga mbrojtësi, i cili duhet të jetë anëtar i Odës së Avokatëve të Kosovës.

Në situata të tilla, nëse i pandehuri apo familjarët e tij nga neni 52, paragrafi 7. i KPP-së, nuk angazhojnë mbrojtës, kurse mbrojtja është e detyrueshme, të pandehurit i caktohet mbrojtës i pavarur, me përvojë dhe me kompetencë në përputhje me llojin e veprës penale dhe sipas kushteve të parapara me këtë Kod (neni 11, paragrafi 2 dhe neni 56, paragrafi 2 të KPP-së).

12. Në nenin 56, paragrafi 1 të KPP-së janë parashikuar në mënyrë taksative rastet se kur i pandehuri duhet të ketë mbrojtës (*“Mbrojtja e detyruar”*), ku përveç tjerash është parashikuar edhe situata *“prej momentit të arrestimit dhe gjatë kohës derisa ai gjendet në paraburgim”*, mirëpo në këtë dispozitë ligjore nuk është parashikuar situata që i pandehuri duhet të përfaqësohet nga mbrojtësi, në rast se është në mbajtje (ekzekutim) të dënimit për ndonjë vepër penale tjetër.

13. Gjykata Supreme e Kosovës ka parasysh rëndësinë që ka e drejta e të pandehurit në mbrojtës, mirëpo intenca e ligjdhënësit dhe interesat e drejtësisë nuk e kërkojnë që i pandehuri të përfaqësohet nga mbrojtësi në çdo rast, në veçanti në rastet e veprave penale me një rrezikshmëri më të ulët.

Në linjë me këtë qëndrim, duhet theksuar edhe faktin se tani më KPP e ka zgjeruar korpusin e veprave penale dhe fazat e procedurës penale, ku mbrojtja me avokat është e detyruar, për dallim nga Kodi i mëparshëm i Procedurës Penale.

Kështu, në nenin 56, paragrafi 1, nën-paragrafi 13. të KPP-së, është parashikuar se: *“I pandehuri duhet të ketë mbrojtës në këto raste: ... 1.3. nga momenti i marrjes në pyetje për herën e parë për vepër penale të dënueshme me të paktën pesë (5) vjet burgim”*.

14. Në këtë rast, duhet të theksuar se i dënuari F. B., ishte akuzuar për shkak të veprës penale *“Vjedhja”*, nga neni 313, paragrafi 1 të KPRK-së për të cilën është parashikuar dënim me gjobë dhe me burgim deri në tre (3) vjet, kurse në anën tjetër, e rëndësishme është që të theksohet edhe fakti se i dënuari ishte njoftuar për të drejtën në mbrojtës gjatë seancës së shqyrtimit fillestar, ndërsa i njëjti kishte shtuar se do të mbrohet vetë personalisht.

15. Fakti që i dënuari F. B., gjatë kohës mbajtjes shqyrtimit fillestar kishte qenë duke e mbajtur (ekzekutuar) dënimin me burgim për ndonjë vepër penale tjetër, nuk nënkupton *“ipso facto”* se është privuar nga e drejta në mbrojtës, pasi që ka pasur mundësinë që të angazhoj dhe të konsultohet me një avokat mbrojtës, po ta kërkonte një gjë të tillë, ku edhe ishte udhëzuar për një të mundësi dhe të drejtë të tillë.

16. Mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës thekson se mbajtja (ekzekutimi) dënimit me burgim dhe paraburgimi, edhe pse në fakt konsistojnë në privimin e personit nga liria, në vete dallojnë në esencë për nga njëra tjetra, si për nga dimensionimi i privimit të të drejtave, ashtu edhe për nga aspekte tjera.
17. Në anën tjetër, duke u bazuar në shkresat e lëndës nuk rezulton që pranimi i fajësisë nga ana e të dënuarit F. B. dhe miratimi i pranimit të fajësisë nga ana e gjykatës së shkallës së parë të jenë bërë në kundërshtim me dispozitat përkatëse ligjore që e rregullojnë këtë institut juridik.
18. Në këtë drejtim, sipas nenit 248, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale, i cili ishte ligj i aplikueshëm gjatë kohës së mbajtjes së shqyrtimit fillestar, njëri prej kushteve që duhej përmbushur për t'u miratuar pranimi i fajësisë nga ana e gjykatës ishte që *“pranimi të bëhet vullnetarisht nga i pandehuri pas këshillimeve të mjaftueshme me mbrojtësin, nëse i pandehuri ka mbrojtës”*.
19. Nga kjo dispozitë ligjore rezulton konkludimi se për t'u miratuar pranimi i fajësisë nga ana e gjykatës nuk është e detyrueshme që i pandehuri të ketë domosdo mbrojtës, pra, me fjalë të tjera, pranimi i fajësisë miratohet edhe në rastet kur i pandehuri nuk ka mbrojtës, kuptohet nëse përmbushen këto tre (3) kushte:
- *Së pari*, që të përmbushen kushtet tjera ligjore që i referohen pranimit të fajësisë (neni 248, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1.-1.4. të Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale ose neni 242, paragrafi 2 i KPP-së);
 - *Së dyti*, që i pandehuri (ose familjarët e tij të theksuar më lart) të mos kenë angazhuar ndonjë avokat dhe
 - *Së treti*, që në rastin përkatës, mbrojtja me avokat të mos jetë e detyruar, kurse në anën tjetër, të mos jenë përmbushur kushtet për caktimin e mbrojtësit me shpenzime publike, kur mbrojtja nuk është e detyruar (neni 58, paragrafi 1 i Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale ose neni 57, paragrafi 1 i KPP-së).
- Nëse përmbushen këto kushte, atëherë Gjykata Supreme e Kosovës thekson se pranimi i fajësisë miratohet nga gjykata, edhe në rastet kur i pandehuri nuk ka mbrojtës.
20. Nga arsyet e cekura më lart dhe në bazë të nenit 437 të KPP-së, Gjykata Supreme ka vendosur që të refuzohet si e pabazuar kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e

mbrojtësit të të dënuarit F.B., e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Gjakovë, P.nr.623/2021, të datës 20 dhjetor 2022 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, PA1.nr.50/2023, të datës 28 mars 2023.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 226/2023 i datës 4 korrik 2023

Në nenin 380, paragrafi 2 të KPP-së është parashikuar se “Parashtruesi i ankesës mund ta tërheqë ankesën para se Gjykata e Apelit ta jep vendimin rreth ankesës. Tërheqja e ankesës nuk mund të revokohet”. Bazuar në këtë dispozitë ligjore rezulton se ankesën kundër aktgjykimit mund ta tërheqë parashtruesi i saj, përkatësisht personi i cili e ka paraqitur ankesën përkatëse dhe një gjë e tillë mund të bëhet para se Gjykata e Apelit ta jep vendimin rreth ankesës. Pra, instituti juridik i tërheqjes së ankesës i referohet personit që ka paraqitur ankesë dhe sipas kësaj dispozite ligjore, i njëjti edhe mund që ta tërheq ankesën.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurve D.B dhe B.K., secilit veç e veç, për shkak të veprës penale “Lëndimi i lehtë trupor” nga neni 185, paragrafi 1, nën-paragrafi 14. të KPRK.
2. Me aktvendimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës - Departamenti i Përgjithshëm, PA1.nr.1318/2022, të 15 marsit 2023, janë hudhur si të palejuara ankesa e mbrojtësit të të dënuarit D. B., avokatit E. B., ankesa e mbrojtësit të të dënuarit B. K., avokatit E. D., ankesa e përfaqësuesit të palës së dëmtuar B. K., avokatit E. D. dhe ankesa e palës së dëmtuar D. B., avokatit E. B., për shkak se këto ankesa janë tërhequr.
3. Kundër këtij aktgjykimi, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur i dënuari D. B., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, si dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozimin që kërkesa të aprovohet si e bazuar, ndërsa të anulohet aktvendimi i lartcekur i Gjykatës së Apelit të Kosovës.
4. I dënuari D. B., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë thekson se aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që i njëjti nuk i ka tërhequr ankesat e tij.
5. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.140/2023, e 29 majit 2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e të dënuarit D. B. të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi i shqyrtojë shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësojë pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se kërkesa është e bazuar.
7. Mbrojtësi i të dënuarit përmes parashtresës së 9 marsit 2023 të dorëzuar në Gjykatën e Apelit të Kosovës ka bërë tërheqjen e ankesave të tij të paraqitura kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Gjilan, P.nr.128/2021, mirëpo i dënuari/i dëmtuari D. B., nuk e kishte bërë tërheqjen e ankesave të tij të paraqitura paralelisht me ankesat e mbrojtësit të tij. Pra, ankesat e të dënuarit në cilësi të të dënuarit dhe të palës së dëmtuar nuk janë tërhequr, por që mbrojtësi i ka tërhequr vetëm ankesat e paraqitura nga vetë mbrojtësi.
8. Madje edhe sikur mbrojtësi/përfaqësuesi i të dënuarit D. B. të tërheqë ankesat në emër të të dënuarit, ai nuk do të mund ta bënte një gjë të tillë, pasi një të drejtë të tillë nuk e kishte as në bazë të autorizimit që gjendet në shkresa të lëndës.
9. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi ka shikuar shkresat e lëndës dhe analizoj pretendimet e të dënuarit D. B., konstatoi se aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafi 21. lidhur me nenin 380, paragrafi 2 të KPP-së, e cila shkelje ka ndikuar në ligjshmërinë e një vendimi të tillë.
10. Nga shkresat e lëndës, shihet se më 16 gusht 2022, i dënuari D. B., së bashku me mbrojtësin e tij, avokatin E. B. kanë paraqitur ankesë të përbashkët kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Gjakovë, P.nr.128/2021, të 5 gushtit 2022. Kjo ankesë e përbashkët është nënshkruar nga i dënuari D. B. dhe mbrojtësi i tij, avokati E. B..
11. Po ashtu, nga shkresat e lëndës shihet se më 29 gusht 2022, i dënuari D. B., në cilësinë e palës së dëmtuar dhe përfaqësuesi i tij, avokati E. B. kanë paraqitur ankesë të përbashkët kundër aktgjykimit të lartcekur të Gjykatës Themelore në Gjakovë. Edhe kjo ankesë e përbashkët është nënshkruar si nga i dëmtuari D. B., ashtu edhe nga përfaqësuesi i tij, avokati E. B..
12. Nga këto që u theksuan më lart, rezulton se këto dy (2) ankesa janë ankesa të përbashkëta të të dënuarit/dëmtuarit D. B. dhe të mbrojtësit/përfaqësuesit të autorizuar të tij, avokatit E. B..

13. Në anën tjetër, nga parashtresa e 9 marsit 2023, shihet që mbrojtësit e të dënuarve D. B. dhe B. K., avokatët E. B. dhe E. D., i kanë tërhequr ankesat e paraqitura ndaj aktgjykimit të lartcekur të Gjykatës Themelore në Gjakovë.
14. Duhet të bëhet e qartë, se kjo parashtresë për tërheqjen e ankesave është paraqitur në emër të avokatëve të lartcekur dhe është nënshkruar vetëm nga avokatët në fjalë.
15. Pas shikimit dhe analizimit të shkresave të lartcekur, Gjykata Supreme e Kosovës ka ardhur në përfundim se pretendimi i të dënuarit D. B. i paraqitur në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë është i bazuar, për arsye që do të paraqiten në vijim.
16. Fillimisht, duhet të theksohet se në nenin 380, paragrafi 2 të KPP-së është parashikuar se *“Parashtruesi i ankesës mund ta tërheqë ankesën para se Gjykata e Apelit ta jep vendimin rreth ankesës. Tërheqja e ankesës nuk mund të revokohet”*.
17. Bazuar në këtë dispozitë ligjore rezulton se ankesën kundër aktgjykimit mund ta tërheqë parashtruesi i saj, përkatësi personi i cili e ka paraqitur ankesën përkatëse dhe një gjë e tillë mund të bëhet para se Gjykata e Apelit ta jep vendimin rreth ankesës.
18. Pra, instituti juridik i tërheqjes së ankesës i referohet personit që ka paraqitur ankesë dhe sipas kësaj dispozite ligjore, i njëjti edhe mund që ta tërheq ankesën.

Në rastin konkret, 2 (dy) ankesat e sipërme konsiderohen ankesa të përbashkëta të të dënuarit/dëmtuarit D. B. dhe mbrojtësit/të përfaqësuesit të autorizuar të tij, avokatit E. B., pasi që janë paraqitur në emër të tyre dhe janë nënshkruar nga të dy këta persona, kurse tërheqja e këtyre ankesave është bërë vetëm nga mbrojtësi i të dënuarit, avokati E. B., por jo edhe nga i dënuari në fjalë.
19. Në këtë mënyrë, rezulton se konstatimet e Gjykatës së Apelit të Kosovës se dy (2) ankesat e lartcekura duhet të hudhen si të palejuara, nuk kanë gjejnë mbështetje në shkresat e lëndës dhe në dispozitën ligjore të lartcekur.

Në këtë mënyrë, aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nënparagrafi 21. lidhur me nenin 380, paragrafi 2 të KPP-së, andaj, edhe si rezultat i kësaj, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të të dënuarit D. B., ndërsa e anuloi aktvendimin në fjalë, duke e kthyer çështjen në rivendosije.
20. Shkelja esenciale të dispozitave të procedurës penale me të cilën është përfshirë aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës është asaj natyre që nuk ka mundur që të

evitohet nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që e njëjta ka qenë arsye që kanë imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet në rivendosje në këtë gjykatë.

21. Në rivendosje, Gjykata e Apelit e Kosovës duhet që t'i evitohet të metat e lartcekura dhe të procedojë me shqyrtimin e ankesave që kanë të bëjnë me të dënuarin D. B., sipas dispozitave përkatëse të KPP, ku më pastaj, të marrë një vendim të drejtë dhe të ligjshëm, ashtu siç është parashikuar me dispozitat përkatëse ligjore.

22. Sa i përket ankesave të mbrojtësit të të dënuarit B. K., avokatit E. D., Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që aktvendimi i lartcekur i Gjykatës së Apelit të Kosovës të mbetet i pandryshuar, pasi që për shkak të rrethanave specifike të rastit, nuk mund të aplikohet instituti "*Beneficium Cohesionis*", neni 397 i KPP-së për të dënuarin në fjalë.

Kjo për faktin se ankesat kundër aktgjykimit të lartcekur të Gjykatës Themelore në Gjakovë, i ka paraqitur dhe nënshkruar vetëm avokati E. D., por jo edhe i dënuari B. K., për dallim nga ankesat e të dënuarit D. B., për të cilat është konstatuar se janë ankesa të përbashkëta, pasi që janë nënshkruar, si nga i dënuari-dëmtuari, ashtu edhe nga avokati E. Barallushi.

23. Nga arsyet e cekura më lart dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 12 të KPP-së, Gjykata Supreme e Kosovës ka aprovuar si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, anulohet aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës - Departamenti i Përgjithshëm, PA1.nr.1318/2022, i 15 marsit 2023, vetëm sa i përket të dënuarit D. B., ashtu që kjo çështje penale i kthehet në rivendosje të njëjtës gjykatë. Ndërsa, sa i përket ankesave të mbrojtësit të të dënuarit B. K., avokatit E. D., aktvendimi i lartcekur i Gjykatës së Apelit të Kosovës mbetet i pandryshuar.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës
PML. Nr. 290/2023 i datës 12 shtator 2023

Tek vepra penale “Lëndimi i rëndë trupor”, nga neni 186, paragrafi 5 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së nuk mund të trajtohet si rrethanë rënduese “pesha dhe natyra e veprës penale – kemi të bëjmë me vepër penale të drejtuar kundër jetës dhe trupit – vlera të shoqërisë që janë të mbrojtura me ligj”, pasi që konsiderohen elemente themelore të figurës së veprës penale për të cilën është shpallur fajtor i dënuari.

Konstatimi i gjykatës së shkallës së parë se mendimet e ekspertëve kanë ndikim të konsiderueshëm në procesin e të provuarit, megjithatë sikurse edhe provat e tjera, duhet t’i nënshtrohen vlerësimit gjyqësor sipas rregullave të përgjithshme për vlerësimin e lirë të provave dhe bindjes së lirë të gjykatës është i saktë, mirëpo sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës një vlerësim i tillë sipas bindjes së lirë të gjykatës në lidhje me vlerën provuese të provave konkrete përkitazi me faktet e relevante duhet të ketë në konsideratë edhe disa aspekte ligjore që parashikojnë kufizime të caktuara në këtë drejtim.

I. Rrethanat çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit I.H, për shkak të veprës penale “Lëndimi i rëndë trupor”, nga neni 186, paragrafi 5 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti për Krime të Rënda, PKR.nr.156/21, e datës 27.01.2023, i dënuari I.H., është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “Lëndimi i rëndë trupor”, nga neni 186, paragrafi 5 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së dhe ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej pesëmbëdhjetë (15) vjetëve, në të cilin dënim do t’i llogaritet edhe koha e kaluar në paraburgim prej datës 01.06.2019 derisa ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë. I dëmtuari për realizimin e kërkesës pasurore-juridike është udhëzuar në kontest të rregullt civil. Është detyruar i dënuari që të paguaj shpenzimet gjyqësore - paushallin gjyqësor në shumë prej njëmijë (1,000) Euro; shpenzimet e ekspertizës mjeko-ligjore në shumë prej dyqind (200) Euro; shpenzimet e ekspertizës së komunikacionit në shumë prej njëqind (100) Euro, si dhe pesëdhjetë (50) Euro në emër të kompensimit të viktimave të krimit, të gjitha këto në afat prej pesëmbëdhjetë (15) ditëve, nga dita kur ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë.
3. Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PAKR.nr.138/2023, të datës 25.04.2023, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të të dënuarit I.H., ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit, avokati Sh.S., për shkak të shkeljes së ligjit penal, nga neni 385, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.1., 1.2., 1.4. dhe 1.5. të Kodit të Procedurës Penale (KPP); shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 110 dhe nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafët 2.1., 2.5. dhe 2.7. të KPP-së të cilat kanë ndikuar në marrjen e aktgjykimit të ligjshëm dhe të drejtë, si dhe vendimit mbi sanksionin penal, nga neni 387, paragrafi 1 të KPP-së, me propozim që këto aktgjykime të ndryshohen, ashtu që i dënuari të lirohet nga akuza apo këto aktgjykime të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim.
5. Mbrojtësi i të dënuarit në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, përveç tjerash, pretendon se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së

dytë janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, ngase këto dy aktgjykime janë bazuar në konstatimin dhe mendimin e z. E.Q., i cili raport është provë e papranueshme, nga neni 136, paragrafi 3 të KPP-së, pasi që është nxjerrë në kundërshtim me nenin 136, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.3. dhe 1.6. të KPP-së. Kjo për faktin se konstatimi dhe mendimi i ekspertit në fjalë nuk përmban asnjë metodë të përdorur lidhur me atë se si ka ardhur deri tek përfundimet e tij, nuk cek fare se cilat praktika përgjithësisht të pranuar në fushën e tij i ka përdorur në rastin konkret dhe nuk përmban as përvojën dhe trajnimet e specializuara të ekspertit. Eksperti në fjalë gjatë deklaramit të tij pranë gjykatës së shkallës së parë nuk ka mundur t'i përgjigjet pyetjes së mbrojtjes se në cilën provë apo shkresë të policisë e ka bazuar mendimin e tij, i njëjti kishte qenë kundërthënës dhe në asnjë moment nuk kishte ofruar ndonjë provë mbi bazën e të cilës e kishte mbështetur mendimin dhe përfundimin e tij.

6. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.175/2023, e datës 20.06.2023 ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit I.H., të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit, pasi i shqyrtojë shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësojë pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se kërkesa është e bazuar.
8. Duke vepruar sipas sugjerimeve të Gjykatës Supreme të Kosovës, pasi kthimit të rastit në rigjykim, ekipi prej tre (3) ekspertëve mjeko ligjor të përbërë prej Dr.Flamur Blakaj, Dr.Musa Gashi dhe Dr.Ditor Haliti, kanë nxjerr përfundimin dhe konstatimin se *“Dëmtimet e të ndjerës, me besueshmëri kanë qenë të shkaktuara nga dalja e saj nga makina, derisa makina ka qenë në lëvizje, me pasojë rrëzuarjen, rrotullimin dhe përplasjen e kokës dhe trupit në sipërfaqe të fortë, siç është asfalti”*, mirëpo gjykatat e shkallës së parë dhe të shkallës së dytë nuk e kanë marrë fare për bazë këtë provë, e cila përfundimisht e ka zgjidhur dilemën dhe shkaktarin e vdekjes së të ndjerës.
9. Në kërkesën e tij për mbrojtjen e ligjshmërisë, mbrojtësi i të dënuarit e ka parashtruar si pyetje se *“Qysh është e mundur që i pandehuri, përderisa makina ka qenë në lëvizje*

dhe derisa e ndjera ka qenë në ulësen e pasme të makinës, në anën e shoferit, ta hudh tani të ndjerën nga ulësja e pasme, përderisa sa vetura ka qenë në lëvizje diku rreth 50 km në orë dhe vetura të mos devijoj nga rruga apo të mos pësoj ndonjë aksident”, mirëpo një përgjigje e tillë nuk është dhënë nga gjykata e shkallës së parë dhe as nga gjykata e shkallës së dytë gjatë vendosjes sipas ankesës.

10. Gjithashtu, mbrojtësi i të dënuarit pretendon se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që arsyetimi i këtij aktgjykimi është i pa mjaftuar, ngase nuk është dhënë përgjigje në pretendimet ankimore, por që kjo gjykatë vetëm duke i përsëritur në mënyrë automatike gjetjet e gjykatës së shkallës së parë.
11. Sipas mbrojtësit të të dënuarit, shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale, të cilat kanë ndikuar në marrjen e një aktgjykimi të ligjshëm dhe të drejtë konsistojnë edhe në faktin se në këtë rast nuk janë paraqitur në mënyrë të qartë dhe të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsyes janë konsideruar të vërtetuara apo të pavërtetuara, veçanërisht nuk është vlerësuar saktësia e provave kundërthënëse, si dhe arsyet në cilat është bazuar me rastin e vërtetimit të veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarit, si dhe zbatimit të dispozitave të ligjit penal ndaj të pandehurit dhe veprës penale për të cilën është dënuar.
12. Po ashtu, mbrojtësi i të dënuarit, pretendon se në këtë rast kemi të bëjmë edhe me shkelje të ligjit penal, pasi nga provat e administruara nuk është vërtetuar se i dënuari ta ketë kryer veprën penale për të cilën është shpallur fajtor, por që në këtë rast kemi të bëjmë me një fatkeqësi, pasojat e të cilës janë shkaktuar me veprimet e vetë të dëmtuarës, tani të ndjerës H.D. dhe se kemi nuk të drejtë që “mbi një fatkeqësi, të vendosim një padrejtësi”, andaj edhe po të aplikohet drejtë ligji penal, është dashur që i dënuari të lirohet nga akuza.
13. Nën anën tjetër, edhe nën supozimin se ndaj të dënuarit do të vërtetohej kryerja e veprës penale në fjalë, dënimi i shqiptuar në maksimumin e parashikuar me ligj, është në kundërshtim me ligjin, pasi që të dy gjykatat nuk e kanë bërë në mënyrë as për së afërmi baraspeshimin e rrethanave përkatëse.
14. Duke i vlerësuar pretendimet e lartcekura të mbrojtësit të të dënuarit I.H., Gjykata Supreme e Kosovës ka ardhur në përfundim se të njëjtat janë të bazuara. Kjo për faktin se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafët 2.1. dhe

2.7. lidhur me nenin 369, paragrafët 6, 7 dhe 8 të KPP-së, të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë dhe drejtëshmërinë e këtij aktgjykimi, ndërsa këto shkelje nuk janë evituar as nga gjykata e shkallës së dytë.

15. Shkeljet e theksuara më lart kanë të bëjnë me mosparaqitjen e arsyeve për çdo pikë të aktgjykimit, mos vlerësimin në mënyrë të veçantë të saktësisë së provave kundërthënëse, si dhe mos paraqitjen në mënyrë të plotë dhe të qartë të arsyeve në të cilat janë bazuar gjykatat bazuar me rastin e zgjidhjes së çështjeve juridike, veçanërisht me rastin e vërtetimit të ekzistimit të veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarit. Gjithashtu, këto shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale i referohen edhe arsyetimeve të gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë në lidhje me rrethanat që janë marrë për bazë me rastin e shqiptimit të dënimit, duke e pasur parasysh se ndaj të dënuari është shqiptuar dënimi me burgim.
16. Gjykata e shkallës së parë nuk ka arritur që në aktgjykimin e saj të paraqes arsye të mjaftueshme, bindëse dhe të qarta si në kuptim të vlerësimit të provave, në veçanti provave kundërthënëse, ashtu edhe në lidhje me disa çështje të rëndësishme në rast, siç do të elaborohen në vijim.
17. Fillimisht, duhet theksuar se Gjykata Supreme e Kosovës me aktgjykimin Pml.nr.371/2021, të datës 10.11.2021, duke e miratuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të të dënuarit, i kishte anuluar aktgjykimet e kundërshtuara dhe çështjen e kishte kthyer në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë, duke sugjeruar administrimin e serishëm të provave ekzistuese e sipas nevojës edhe provave tjera, në mënyrë që pas kësaj, të marrë një vendim të drejtë dhe të ligjshëm.
18. Në aktgjykimin e lartcekur, Gjykata Supreme e Kosovës kishte konsideruar të rëndësishëm që të vërtetohet në mënyrë të plotë dhe të drejtë forma dhe mënyra e veprimit të të dënuarit, duke udhëzuar që të formohet një ekip prej tre (3) ekspertëve mjeko-ligjor, për të përcaktuar llojin dhe natyrën e lëndimeve trupore, si dhe veçanërisht mënyrën e shkakimit të tyre, si dhe të bëhet rikonstrukcioni i vendit të ngjarjes.
19. Gjykata e shkallës së parë edhe pse i ka ndërmarrë këto veprime procedurale, mirëpo konstatimeve dhe mendimeve të grupit të ekspertëve të mjekësisë ligjore ja ka falur pjesërisht besimin vetëm sa i përket lëndimeve trupore, por jo edhe si përket pjesës

së deklarimeve të tyre në lidhje me lëvizjen e veturës, duke konsideruar se një gjë e tillë është përgjegjësi e ekspertit të komunikacionit.

20. Grupi i ekspertëve mjeko ligjor të përbërë nga prof.asoc.Dr.Flamur Blakaj, Dr.Musa Gashi dhe Dr.Ditor Haliti, të gjithë specialistë të mjekësisë ligjore kanë konstatuar se vdekja e tani të ndjerës ka ardhur i rrjedhojë e gjakderdhjes masive në cipat e buta trunore, gjakderdhjeve të shumta në indin trunor dhe në ventrikujt – barkushe të trurit, të shoqëruara me thyerje vizore të kockës zverkore dhe bazës së kafkës. Këto dëmtime kanë qenë dëmtime të vdekjeprurëse, që nënkupton se plaga shqyese në pjesën zverkore e shkaktuar nga përplasja e kokës në sipërfaqe të fortë është shoqëruar me thyerje të kockave të kafkës me pasojë dëmtimet trunore të papajftueshme me jetën. Po ashtu, te tani e ndjera janë konstatuar edhe dëmtime tjera të lokalizuara në regjione të trupit si në fytyrë, në gjoks, në shpinë e duar, të cilat nuk kanë qenë dëmtime vdekjeprurëse. Sipas grupit të ekspertëve të mjekësisë ligjore, dëmtimet e konstatuara si më sipër me besueshmëri kanë qenë të shkaktuara nga dalja e tani të ndjerës nga makina derisa ka qenë në lëvizje, me pasojë rrëzuarjen, rrotullimin dhe përplasjen e kokës dhe trupit në sipërfaqe të fortë, siç është asfalti.
21. Në lidhje me këtë çështje, Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme që të rikujton disa dispozitat relevante të Ligjit nr.05/L-060 për Mjekësinë Ligjore të datës 10.03.2016, që ndërlidhen me çështjen e kompetencave dhe përgjegjësi të ekspertëve të mjekësisë ligjore, e nga të cilat shihet se konkludimet e gjykatës së shkallës së parë në lidhje me këtë aspekt të vlerësimit të provave nuk rezultojnë që të jenë në harmoni me këto dispozita ligjore.
22. Në këtë drejtim, në nenin 2, paragrafi 11. të Ligjit për Mjekësinë Ligjore është sqaruar se *“Ekzaminimi Mjeko Ligjor është procedurë mjeko ligjore që konsiston në ekzaminimin e kufomës, personave të gjallë, provave materiale biologjike dhe ekzaminimet tjera mjeko ligjore”*, kurse në nën-paragrafin 1.2. të këtij paragrafi është parashikuar se *“Autopsia Mjeko Ligjore është procedurë e ekzaminimit mjeko ligjor që konsiston në ekzaminimin e jashtëm dhe të brendshëm të kufomës apo të mbetjeve mortore për përcaktimin e shkakut, mekanizmit, mënyrës së vdekjes dhe rrethanave të tjera që kanë të bëjnë me vdekjen”*, ndërsa në nën-paragrafin 1.7. të paragrafit në fjalë është parashikuar se *“Eksperti Mjeko Ligjor është specialist i licencuar në fushën e mjekësisë ligjore i cili kryen ekzaminime mjeko ligjore”*.
23. Duke u bazuar në këto dispozita ligjore qartë rezulton se kompetencë dhe përgjegjësi ekspertëve mjeko ligjor është jo vetëm çështja e lëndimeve trupore, siç thekson

gjykata e shkallës së parë, por që përgjegjësi e tyre është edhe përcaktimi i shkakut të vdekjes, përcaktimi i mekanizmit të vdekjes, përcaktimi i mënyrës së vdekjes dhe rrethanave të tjera që kanë të bëjnë me vdekjen”.

24. Konkludimi i gjykatës së shkallës së parë se konstatimet dhe mendimet e ekspertëve kanë ndikim të konsiderueshëm në procesin e të provuarit, megjithatë sikurse edhe provat e tjera, duhet t’i nënshtrohen vlerësimit gjyqësor sipas rregullave të përgjithshme për vlerësimin e lirë të provave dhe bindjes së lirë të gjykatës është i saktë, mirëpo sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës një vlerësim i tillë sipas bindjes së lirë të gjykatës në lidhje me vlerën provuese të provave konkrete përkitazi me faktet e relevante duhet të ketë në konsideratë edhe disa aspekte ligjore që parashikojnë kufizime të caktuara në këtë drejtim.
25. Në anën tjetër, nga arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë shihet se eksperti i komunikacionit z. E.Q. gjatë shqyrtimit gjyqësor në rigjykim kishte mbetur në tërësi pranë mendimit të shkruar - raportit me shkrim dhe kishte deklaruar se viktima nuk ka dal derisa vetura ka qenë në lëvizje, por nga provat që posedon ka ardhur në konkuldim se vetura ka qenë e ndalur. Sipas ekspertit në fjalë, në vendin e ngjarjes nuk ka pas shenja të frenimit të automjetit, e që edhe kjo është një fakt dhe konstatim se bashkudhëtarja kur ka dal, vetura ka qenë e ndalur. Po të kishte qenë vetura në lëvizje, viktima kishte me kaluar një rrugë varësisht prej shpejtësisë së lëvizjes së automjetit. Kur lëviz personi apo kur vrapon është një inercion, personi e ka një peshë dhe prej asaj kalon edhe rrugën e ndaljes. Në rastin konkret, vetura ka qenë e ndalur dhe se personi-viktima nuk ka lëvizur. Në vendin e ngjarjes është gjetur uji edhe gjaku dhe në bazë të asaj edhe policia ka konstatuar që vetura nuk ka qenë në lëvizje dhe se nuk ka gjetur asnjë provë tjetër që vetura ka qenë në lëvizje. Në vendin e ngjarjes nuk janë hasur gjurmë të frenimit dhe se po të kishte qenë në lëvizje vetura, edhe bashkudhëtarja kur kishte dal nga vetura në lëvizje, ajo kishte bërë bartje, rrotullime dhe kishin ekzistuar edhe gjurmët në rrugë, por këtu nuk kemi, sipas kallëzimit penal dhe raportit të policisë.
26. Nga shkresat e lëndës shihet se gjykata e shkallës së parë ja ka falur besimin e plotë konstatimit dhe mendimin të ekspertit të komunikacionit z.E.Q., mirëpo sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës konstatimet dhe mendimet e ekspertit në fjalë janë të paqarta, kundërthënëse në vetvete dhe nuk ka arritur që të sqarojnë në mënyrë të plotë rrethanat e rastit konkret që ndërlidhen me fushën e përgjegjësisë të tij.

27. Nëse shikohet konstatimi dhe mendimi i ekspertit të fjalë i datës 16.08.2019, i cili është përpiluar nga shkresat e lëndës, aty është konstatuar se “... se nuk ka mundësi të konstatohet se pasagjerja ka kërcyer nga vetura. Dëmtimet e veturës në bazë të raportit të oficerit të trafikut janë para aksidentit dhe dëmtimet të cilat i ka vetura nuk ka mundësi të përcaktohet me kërcimin nga vetura. Në bazë të këtyre provave nuk ka mundësi të konstatohet se pasagjerja H.D. ka kërcyer nga vetura dhe se nuk ka mundësi që të konstatohet si aksident i komunikacionit”.
28. Nëse analizohet me kujdes ky raport i ekspertit të komunikacionit, atëherë mund të shihet se i njëjti kishte konstatuar se “... nuk ka mundësi të konstatohet se pasagjerja H.D. ka kërcyer nga vetura...”, pra nuk ka përcaktuar nëse tani e ndjera të ketë kërcyer apo jo nga vetura.
- Ndërsa, gjatë deklaramentit të tij në shqyrtim gjyqësor, i njëjti edhe pse kishte mbetur pranë raportit të tij të përpiluar me shkrim, kishte dhënë konstatime krejtësisht tjera nga raporti me shkrim, pa u sqaruar mjaftueshëm për këto kundërligje.
29. Përveç kësaj, kur eksperti në fjalë ka ardhur në përfundimin se vetura ka qenë e ndalur, i njëjti nuk ka arritur që të tregojë dhe të përshkruaj në mënyrë të qartë se në bazë të të cilave prova konkrete është ardhur deri tek një përfundim i tillë, siç nuk ka arritur që të shpjegon në mënyrën e duhur, nëse praktikant analitike janë kryesisht të pranuar në fushën e ekspertimit të tij ose kanë bazë shkencore apo teknike, ashtu siç është parashikuar në nenin 136, paragrafi 1, nën-paragrafët 1.4. dhe 1.6. të KPP-së.
30. Përveç këtyre mangësive, në këtë rast nuk është arritur që të përcaktohet edhe shpejtësia e lëvizjes së automjetit dhe nuk është sqaruar dhe arsytuar mjaftueshëm nëse është domosdoshme që të kemi gjurmë (shenja) të frenimit për të konstatuar nëse ka pasur apo jo frenim dhe për të konstatuar se bashkudhëtarja kur ka dal, vetura ka qenë e ndalur. Pra, në këtë rast, duke i pasur parasysh kushtet atmosferike, gjendjen dhe konstruksionin e rrugës, shpejtësinë e lëvizjes së veturës, vendin e ndaljes së veturës, vendin ku është gjetur tani i ndjera dhe gjendjen e veturës, a mund të ketë pasur frenim, por të mos kenë mbetur gjurmë (shenja) të frenimit në rrugë dhe pse është i domosdoshëm frenimi për të ardhur deri tek konkudimi se bashkudhëtarja kur ka dal, vetura ka qenë e ndalur?
31. Nga raporti me shkrim i ekspertit të komunikacionit shihet se janë përmendur edhe raportet policore, mirëpo edhe në disa raporte të zyrtarëve policor shihet se të njëjtit kanë theksuar se dyshohet se viktimi ishte hedhur nga vetura e cila ishte në lëvizje

(shih kallëzimin penal të datës 01.06.2019, faqe 2, pasuesi i parafundit; Raporti i shpejtë i datës 31.05.2019, pasuesi i parafundit; Raporti i oficerit i datës 31.05.2019, faqe 1, pasuesi i fundit, etj.).

32. Gjithashtu, arsyetimet e gjykatës së shkallës së parë janë të pa mjaftueshme edhe në kuptim të lëvizjes së automjetit dhe gjendjes teknike të automjetit.
33. Në këtë drejtim, pas përcaktimit të shpejtësisë së lëvizjes dhe duke i marrë për bazë edhe parametrat tjerë që i referohet, si gjendjes së rrugës dhe veçorive të të ndjerës (peshës, gjatësisë, konstruksionit fizik, moshës, etj.), ashtu edhe gjendjes teknike dhe specifikave të veturës (nëse vetura ka në gjendje të rregullt nga aspekti teknik, gjendja e brendshme e veturës, madhësia e dymëve të pasme, nëse dymët e pasme të veturës kanë funksionuar në mënyrë të rregullt, mandej a kanë mundur që dymët e pasme të veturës të hapen nga brenda gjatë kohës sa vetura ka qenë në lëvizje, etj.), në mënyrë që më pastaj të përcaktohet se a ka mundësi që të dal personi nga vetura, derisa vetura është në lëvizje dhe të hedhet në pjesën e djathtë të rrugës.
34. Për të sqaruar të gjitha këto çështje, Gjykata Supreme e Kosovës konsideron se gjykata e shkallës së parë nuk është dashur që të mjaftohet vetëm me administrimin provave të lartcekura, por është dashur që të rishqyrton mundësinë e rikonstruksionit të vendit të ngjarjes, duke e sjellë edhe veturën në vendin e ngjarjes dhe me ndihmën edhe të zyrtarëve policor apo personave tjerë kompetentë të bëhen teste në vendin e ngjarjes për të parë dhe për të krijuar përshtypje të drejtpërdrejta si të trupit gjykues, ashtu edhe të grupit të ekspertëve.
35. Për të sqaruar të gjitha këto aspekte teknike të veturës dhe aspektet tjera që ndërlidhen me fushën e komunikacionit, duke e pasur parasysh se është vendosur që kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës është e nevojshme që të formohet një grup prej tre (3) ekspertëve, të cilët duhet të jenë nga radhët e profesorëve të Fakultetit të Inxhinierisë Mekanike - Dega e Komunikacionit Rrugor.
36. Në fund, siç është theksuar edhe më parë, i dënuari I.H. është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “Lëndimi i rëndë trupor”, nga neni 186, paragrafi 5 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së dhe për shkak të kryerjes së kësaj vepre penale ndaj tij është shqiptuar maksimumi i posaçëm i dënimit të parashikuar me ligj, përkatësisht dënimi me burgim prej pesëmbëdhjetë (15) vjetëve.

37. Nga aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë rezulton se edhe pjesa e arsytimit që i referohet rrethanave që janë marrë për bazë me rastin e matjes së dënimit nuk është arsyetuar mjaftueshëm dhe nuk janë paraqitur të dhëna, në bazë të të cilat janë gjykata në fjalë ka arritur deri te konkludimi se bëhet për rrethana përkatëse rënduese.
38. Përveç këtij aspekti, në këtë rast nuk është e qartë se cilat rrethana janë marrë për bazë nga gjykatat kur kanë shqiptuar dënimin me burgim ndaj të dënuarit, pasi që në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë janë konstatuar disa rrethana, kurse në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë disa rrethana tjera.
39. Në këtë drejtim, fillimisht është e paqartë se nëse në këtë rast marrë për bazë ndonjë rrethanë lehtësuese apo jo, pasi që nga kjo pjesë e aktgjykimit shihet se gjykata e shkallës së parë nuk ka gjetur asnjë rrethanë lehtësuese në anën e të dënuarit, ndërsa nga arsytimi i aktgjykimit gjykatës së shkallës së dytë shihet se si rrethana lehtësuese janë marrë parasysht fakti se i dënuari është baba i pesë (5) fëmijëve dhe është i gjendjes së varfër. Gjithashtu, edhe sa i përket rrethanave rënduese ka paqartësi në mes të këtyre aktgjykimeve.
40. Në anën tjetër, njëra prej rrethanave rënduese që është marrë për bazë nga ana e gjykatës së shkallës së parë është edhe *“peshë dhe natyra e veprës penale – kemi të bëjmë me veprë penale të drejtuar kundër jetës dhe trupit – vlera të shoqërisë që janë të mbrojtura me ligj”*, mirëpo sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës një rrethanë e tillë nuk mund të trajtohet si rrethanë rënduese, pasi që konsiderohet element themelor i figurës së veprës penale për të cilën është shpallur fajtor i dënuari I.H..
41. Në këtë mënyrë, mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit, ndërsa të anulohen aktgjykimet e kundërshtuara, ashtu që kjo çështje penale do t’i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.
42. Shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale të theksuara më lart, me të cilat është përfshirë aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, e të cilat nuk janë evituar as me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë janë të asaj natyre që nuk kanë mundur që të evitohen nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që të njëjtat kanë qenë arsye që kanë imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet serish në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.

43. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet që ta caktojë edhe një herë shqyrtimin gjyqësor dhe t'i evitohet të gjitha shkeljet e lartcekura, ndërsa pas ndërmarrjes së veprimeve procedurale të sugjeruara dhe administrimit të serishëm të të gjitha provave, duhet të marrë një vendim të drejtë, të ligjshëm dhe të arsyetuar mjaftueshëm për çdo pikë të aktgjykimit, ashtu siç është parashikuar me dispozitat përkatëse ligjore.
44. Nga arsyet që janë theksuar më lart dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 1, nënparagrafi 12. të KPP-së, Gjykata Supreme ka vendosur që të aprovojë kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të të dënuarit I.H., anulohen aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prizren, PKR.nr.156/21, i datës 27.01.2023 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.138/2023, i datës 25.04.2023 dhe kjo çështje penale i kthehet në rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 320/2023 i datës 22 gusht 2023

Mos njoftimi i palëve dhe avokatit mbrojtës për seancën e kolegjit të Gjykatës së Apelit në përputhje me nenin 390 të KPP-së, përveç që përbën shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale nga neni 384 paragrafi 2, nën-paragrafët 2.1. dhe 2.2. lidhur me nenin 390, paragrafi 1 të KPP-së, si dhe paraqet edhe shkelje të drejtës në gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës lidhur me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit A.H për shkak të veprës penale “*Sulmi*”, nga neni 184, paragrafi 3, nën-paragrafi 31. të KPRK-së, si dhe ndaj të pandehurve E.H dhe A.H. për shkak të veprës penale “*Lëndimi i lehtë trupor*”, nga neni 185, paragrafi 3, nën-paragrafi 31. lidhur me nenin 31 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - dega në Lipjan, P.nr.34/2022, të datës 27.01.2023, i pandehuri A.H., është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Sulmi*”, nga neni 184, paragrafi 3, nën-paragrafi 31. të KPRK-së, ndërsa të dënuarit E.H. dhe A.H, janë shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Lëndimi i lehtë trupor*”, nga neni 185, paragrafi 3, nën-paragrafi 31. lidhur me nenin 31 të KPRK-së.
3. Ndaj të dënuarve A.H dhe A.H., për shkak të veprave penale për të cilat janë shpallur fajtor, secilit veç e veç, janë shqiptuar dënime me burgim në kohëzgjatje prej nga dy (2) muaj, kurse ndaj të dënuarit E.H., për shkak të veprës penale për të cilën është shpallur fajtor, është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej tre (3) muaj, të cilat dënime do të ekzekutohen, pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë.
4. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PA1.nr. 387/2023, të datës 18.05.2023, ka vendosur që refuzohen si të pabazuara ankesa e mbrojtësit të të dënuarit E.H., si dhe ankesat e të dënuarve A.H. dhe A.H, kurse është vërtetuar aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë.
5. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit E.H., avokati J.B., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, duke i propozuar

Gjykatës Supreme të Kosovës, që ta aprovon si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, ndërsa kjo çështje penale të kthehet në rigjykim.

6. Mbrojtësi i të dënuarit E.H., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendon se nga thirrja që i është dërguar, seanca e kolegjit në gjykatën e është dashur që të mbahet më datën 18.04.2023, kurse thirrjen për këtë datë, i njëjti e ka pranuar në fund të muajit Prill, ndërsa seanca e kolegjit është mbajtur më datën 18.05.2023 dhe kjo ka qenë pengesë për të marrë pjesë në këtë seancë.
7. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.191/2023, e datës 06.07.2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit E.H., të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi ka shqyrtuar të gjitha shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi ka vlerësuar pretendimet nga kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë, ka konstatuar se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është bazuar.
9. Për të vlerësuar pretendimin nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë, gjyqtari raportues i Gjykatës Supreme të Kosovës, duke u bazuar në nenin 435, paragrafi 3 të KPP-së, ka kërkuar nga gjykata e shkallës së dytë shkresat e lëndës.
10. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi ka vlerësuar shkresat e lëndës dhe pas analizimit të pretendimit të mbrojtësit të të dënuarit E.H., ndërsa pa i vlerësuar pretendimet tjera, ka konstatuar se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nënparagrafët 2.1. dhe 2.2. lidhur me nenin 390, paragrafi 1 të KPP-së.
11. Nga shkresat e lëndës, shihet se seanca e kolegjit në gjykatën e shkallës së dytë është mbajtur më datën 18.05.2023, mirëpo, palët dhe avokati J.B., janë njoftuar se seanca e kolegjit do të mbahet më datën 18.04.2023. Një gjë e tillë vërtetohet nga “Urdhëresa” për caktimin e seancës së kolegjit dhe nga “Njoftimi” që i është dërguar palëve dhe avokatit në fjalë, ku shihet se seanca e kolegjit është caktuar për datën 18.04.2023.

12. Në këtë mënyrë, rezulton që palët dhe avokati J.B. nuk janë njoftuar për seancën e kolegjit që është mbajtur në gjykatën e shkallës së dytë më datën 18.05.2023, ndërsa duke e pasur parasysh, se ndaj të dënuarve janë shqiptuar dënime me burgim, atëherë duke u bazuar në nenin 390, paragrafi 1 të KPP-së, është dashur që palët dhe avokati mbrojtës të njoftohen për seancën e kolegjit.
13. Mos njoftimi i palëve dhe avokatit mbrojtës për seancën e kolegjit, përveç që përbën shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale të theksuar më lartë, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, paraqet edhe shkelje të drejtës në gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës lidhur me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
14. Gjykata Supreme vlerëson se për raste të tilla, me aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, Kl.nr.104/2016 të datës 29 maj 2017, është konstatuar se (bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane e të Drejtave të Njeriut), garantitë e përmbajtura në nenin 6, paragrafët 1. e 3. të Konventës, vazhdojnë të zbatohen në të gjitha fazat e procedurës penale. E drejta për mbrojtje, sipas dispozitës së lartcekur të Konventës, përfshin të drejtën e të akuzuarit për të mbrojtur veten, të drejtën për ndihmë juridike, duke përfshirë ndihmën juridike falas, si dhe të drejtën e të akuzuarit që të jetë i pranishëm në të gjitha veprimet në procedurë. Duke mos ia mundësuar të akuzuarit që të merr pjesë në seancën e gjykatës së shkallës së dytë lidhur me akuzën penale kundër tij, sipas konkludimit të Gjykatës Kushtetuese të Kosovës, është shkelur e drejta për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm e garantuar me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.
15. Në këtë mënyrë, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, andaj, edhe si rezultat i kësaj, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të të dënuarit E.H., ndërsa e anulojë këtë aktgjykim, duke e kthyer çështjen në rigjykim.
16. Shkelja esenciale të dispozitave të procedurës penale me të cilën është përfshirë aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është e asaj natyre që nuk ka mundur që të evitohet nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që e njëjta ka qenë arsye që ka imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në këtë gjykatë.

17. Në rigjykim, gjykata e shkallës së dytë duhet që t'i evitoj shkeljet e cekura më lartë, duke i njoftuar me rregull palët dhe avokatin mbrojtës për datën dhe orën e mbajtjes së seancës së kolegjit dhe më pastaj, të shqyrtoj pretendimet në kuadër të ankesave të paraqitura dhe të merr një vendim merititor.
18. Edhe pse të dënuarit A.H. dhe A.H., nuk kanë paraqitur kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë, Gjykata Supreme e Kosovës duke u bazuar në nenin 397 dhe në nenin 436, paragrafi 2 të KPP-së ("*Beneficium Cohesionis*"), sipas detyrës zyrtare ka vendosur edhe në dobi të tyre, pasi që arsyet për të cilat ka marrë vendim në dobi të të dënuarit E.H., nuk janë të natyrës personale.
19. Nga arsyet e cekura më lart dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. lidhur me nenin 436, paragrafi 2 të KPP-së, Gjykata Supreme ka vendosur që të aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësit të të dënuarit E.H., ndërsa sipas detyrës zyrtare për të dënuarit AH. Dhe A.H., duke anuluar aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, PA1.nr. 387/2023, i datës 18.05.2023 dhe kjo çështje penale t'i kthehet të njëjtës gjykatë në rigjykim.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 349/2023 i datës 25 gusht 2023

Nëse shqyrtimi gjyqësor përfundon pas pranimit të fajësisë, provat e administruara nuk ka nevojë që të vlerësohen, por që gjykata është e detyruar që paraprakisht të shqyrtojë dhe vlerësojë me një përkushtim maksimal dhe profesional, nëse janë përmbushur të gjitha kushtet ligjore për miratimin e pranimit të fajësisë, nga neni 322, paragrafi 4 lidhur me nenin 242, paragrafi 2 të KPP-së (neni 326, paragrafi 4 lidhur me nenin 248, paragrafi 1

i Kodit të mëparshëm të Procedurës Penale). Në këtë drejtim, përveç kushteve tjera të parashikuara me këto dispozita ligjore, gjykata është e detyruar që të vlerësojë, nëse pranimi i fajit mbështetet në faktet e çështjes që përmban aktakuza, në materialet e prezantuara nga prokurori i shtetit për plotësimin e aktakuzës të pranuar nga i akuzuari dhe çdo provë tjetër, siç është dëshmia e dëshmitarëve e paraqitur nga prokurori i shtetit ose i akuzuari.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehutir Y.R., nga F., për shkak të veprës penale “Vrasja” e mbetur në tentativë, nga neni 172 lidhur me nenin 28 të KPRK-Së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore Ferizaj - Departamenti për Krime të Rënda, 2022:166651, të datës 30.12.2022, i pandehuri Y.R., është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “Vrasja” e mbetur në tentativë, nga neni 172 lidhur me nenin 28 të KPRK-së dhe ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej tre (3) vjet e gjashtë (6) muajve, i cili dënim do të ekzekutohet në afat prej pesëmbëdhjetë (15) ditëve, pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë. Konform neni 79, paragrafi 1 të KPRK-së, në dënimin e shqiptuar, të dënuarit i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim prej datës 08.06.2022 deri më datën 30.12.2022. Është konfiskuar në mënyrë të përhershme thika me mbishkrimin “BOKER”, me numër B048 “Made in Solingen”, me gjatësi 20 cm (vetëm tehu 8 cm), pasi që e njëjta është përdorur për kryerjen e kësaj vepre penale. I dëmtuari SH.S. për realizimin e kërkesës pasurore juridike është udhëzuar në kontest të rregullt civil. Është detyruar i dënuari që në emër të paushallit gjyqësor të paguajë shumën prej pesëdhjetë (50) Euro, si dhe të paguajë shumën prej pesëdhjetë (50) Euro në emër të Fondit për Kompensimin e Viktimave të Krimin, të gjitha këto në afat prej pesëmbëdhjetë (15) ditëve, pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PAKR.nr.84/2023, të datës 06.03.2023, i ka refuzuar si të pabazuara ankesën e të dënuarit dhe mbrojtësit të tij, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.

4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur i dënuari Y.R., për shkak të shkeljes së ligjit penal dhe shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, me propozimin që kërkesa të aprovohet si e bazuar, ndërsa këto aktgjykime të anulohen dhe kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
5. I dënuari Y.R., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë ka pretenduar se aktgjykimet e lartcekura përmbajnë shkelje të ligjit penal dhe shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, pasi që për të përfitur benefitet e uljes së dënimit, i njëjti i ka pranuar fajësinë, kurse gjykatat nuk e kanë marrë për bazë këtë fakt dhe nuk e kanë arsyetuar.
6. Më tej ka pretenduar se dispozitivi i aktgjyimit të gjykatës së shkallës së parë është në kundërshtim me vetveten dhe me arsyet, ndërsa mungesa e përshkrimit të saktë dhe preciz të veprimit të kryerjes e bënë dispozitivin e pakuptueshëm dhe kundërthënës. Në anën tjetër, arsyetimi i aktgjykimeve të kundërshtuara nuk përfshijnë edhe arsyet për veprimet dhe faktet vendimtare, duke ju referuar këtu elementeve themelore të figurës së veprës penale.
7. I dënuari, gjithashtu ka pretenduar se gjykata gabimisht i ka zbatuar dispozitat ligjore të matjes dhe të zbutjes së dënimit. Mandej, ka pretenduar se provat të cilat janë administruar gjatë shqyrtimit gjyqësor, nuk janë vlerësuar drejtë nga ana e trupit gjykues, kurse duke i pasur parasysh rrethanat, momentin, vendin dhe elementin qenësor të kryerjes së veprës penale – dashjen, atëherë dënimi i shqiptuar ndaj të dënuarit është i rëndë, ngase edhe ashtu në arsyetim të aktgjyimit është theksuar se nuk ka pasur rrethana rënduese. Sa i përket rrethanave lehtësuese, gjykata ka përmendur pranimin e fajësisë, premtimin dhe pendimin se nuk do të kryejë ndonjë veprë penale tjetër, si dhe kërkim faljen, por nuk është marrë për bazë fakti që i dënuari ka qenë i provokuar dhe se ka bashkëpunuar me policinë, prokurorinë dhe gjykatën.
8. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.211/2023, e datës 19.07.2023 ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e të dënuarit Ylli Rexhepi, të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

9. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit, pasi i shqyrtojë shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësojë pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, ka konstatuar se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar.
10. Gjykata Supreme e Kosovës, pasi ka vlerësuar shkresat e lëndës dhe analizuar pretendimet e të dënuarit Y.R., ka konstatuar se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë, nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe as me shkelje të ligjit penal, siç pretendohet në kërkesë.
11. Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se si aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, ashtu edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë janë përpiluar në formën e parashikuar me ligj, pasi që përmbajnë të gjitha elementet që kërkohen sipas dispozitave përkatëse ligjore, si në pjesën e dispozitivit, ashtu edhe në pjesën e arsytimit.
12. Dispozitivi i këtyre aktgjytimeve është i qartë, nuk është në kundërshtim me vetveten dhe është në harmoni me arsytimin, duke e pasur parasysh edhe faktin se i dënuari e ka pranuar fajësinë në shqyrtim gjyqësor, ndërsa gjykata e shkallës së parë e ka miratuar një pranim të tillë të fajësisë, duke vlerësuar se janë përmbushur kushtet ligjore për një gjë të tillë.
13. Nën këto rrethana, përkatësisht nëse shqyrtimi gjyqësor përfundon pas pranimi të fajësisë, atëherë Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se provat e administruara nuk ka nevojë që të vlerësohen, por që gjykata është e detyruar që paraprakisht të shqyrton dhe vlerëson me një përkushtim maksimal dhe profesional, nëse janë përmbushur të gjitha kushtet ligjore për miratimin e pranimi të fajësisë, nga neni 322, paragrafi 4 lidhur me nenin 242, paragrafi 2 të KPP-së (neni 326, paragrafi 4 lidhur me nenin 248, paragrafi 1 i Kodit të mëparshëm të procedurës penale).
14. Në këtë drejtim, përveç kushteve tjera të parashikuara me këto dispozita ligjore, gjykata është e detyruar që vlerëson, nëse pranimi i fajit mbështetet në faktet e çështjes që përmban aktakuza, në materialet e prezantuara nga prokurori i shtetit për plotësimin e aktakuzës të pranuar nga i akuzuari dhe çdo provë tjetër, siç është dëshmia e dëshmitarëve e paraqitur nga prokurori i shtetit ose i akuzuari, kurse në këtë rast, me të drejtë është konstatuar se të gjitha këto kushte ligjore janë përmbushur.

15. Gjithashtu, duke ju referuar pretendimeve nga kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se në dispozitiv të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është përshkruar në mënyrë të hollësishme vepra penale për të cilën është shpall fajtor i dënuari Y. R., së bashku me faktet dhe rrethanat që e përbëjnë figurën e veprës penale, si dhe faktet dhe rrethanat nga të cilat varet zbatimi i dispozitave përkatëse të ligjit penal.
16. Nga kjo pjesë e dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë rezulton se janë paraqitur këto elemente të figurës së veprës penale dhe atë: koha dhe vendi i kryerjes së veprës penale dhe se vepra penale ishte kryer pas një fjalosje lidhur me një mosmarrëveshje të vitit 2020, ku fillimisht i dënuari e kishte goditur me kokë të dëmtuarin Sh.S., e pastaj nga xhepi e kishte nxjerrë thikën dhe me dashje që ta privojë nga jeta, e kishte goditur disa herë në trup, derisa ishte rrëzuar për toke, ku edhe gjatë kohës derisa i dëmtuari ishte rrëzuar, i dënuari e kishte goditur me thikë në këmbë, mirëpo i dëmtuari ishte mbrojtur, ku për pasojë i njëjti kishte marrë plagë në barkë, kraharor dhe këmbë, të cilat si të tilla janë kualifikuar si lëndime të rënda trupore.
17. Në këtë mënyrë, rezulton se në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, tek pjesa e përshkrimit të veprimeve kryerëse janë paraqitur në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme të gjitha rrethanat dhe faktet të cilat i përbëjnë të gjitha elementet subjektive dhe objektive të figurës së veprës penale për të cilën është shpall fajtor i dënuari Y.R.
18. Po ashtu, edhe në arsyetimin e këtij aktgjykimi shihet qartë që janë paraqitur arsye të mjaftueshme për të gjitha pikat e aktgjykimit, duke përfshirë këtu, paraqitjen e arsyeve në lidhje me pranimin e fajësisë dhe rrethanat relevante që janë vlerësuar dhe marrë për bazë me rastin e shqiptimit të dënimit. Gjithashtu, nga arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë shihet se me rastin e matjes së dënimit është marrë për bazë si rrethanë posaçërisht lehtësuese edhe pranimi i fajësisë, duke e ndërlidhur këtë edhe me rrethanat tjera të rastit konkret.
19. Gjykata Supreme e Kosovës nuk ka vërejtur që me aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë të jenë zbatuar gabimisht dispozitat ligjore me rastin e matjes dhe të zbutjes së dënimit, por përkundrazi duke i zbatuar pikërisht dispozitat ligjore të zbutjes së dënimit (nenin 71 dhe nenin 72, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. të KPRK-së) ndaj të dënuarit është shqiptuar dënim nën minimumin e posaçëm të veprës penale për të cilën është shpall fajtor.

20. Sa i përket çështjes së shqiptimit të dënimit më të butë, Gjykata Supreme e Kosovës rikujton se sipas dispozitës së nenit 385, paragrafi 5 të KPP-së, kur është fjala për vendimin për dënimin, shkelje e ligjit penal konsiderohen rastet kur në marrjen e vendimit për dënimin, gjykata ka tejkaluar kompetencat ligjore.
21. Pra, me fjalë të tjera, sipas kësaj dispozite ligjore, tejkalimi i kompetencave ligjore nga ana e gjykatës me rastin e vendosjes lidhur me dënimin, konsiderohet si shkelje e ligjit penal.
22. Ndërsa, në këtë çështje penale, gjykata e shkallës së parë duke vlerësuar rrethanat përkatëse relevante dhe duke zbatuar dispozitat përkatëse të zbutjes së dënimit, të dënuarit Y.R. i ka shqiptuar dënimin me burgim brenda kufijve të parashikuar me nenin 72, paragrafi .1, nën-paragrafi 12. të KPRK-së, çka do të thotë se nuk janë tejkaluar kompetencat ligjore.
23. Përndryshe, duhet theksuar se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë përmban edhe pretendime të caktuara që ndërlidhen me gjendjen faktike, mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës sqaron se konform nenit 432, paragrafi 2 të KPP-së, kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë nuk mund të ushtrohet për shkak të konstatimit të gabueshëm ose jo të plotë të gjendjes faktike, andaj edhe rrjedhimisht pretendimet e tilla të të dënuarit nuk janë shqyrtuar fare.
24. Andaj, nga arsyet e cekura më lart dhe në bazë të nenit 437 të KPP-së, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka refuzuar si të pabazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të të dënuarit Y.R., e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Ferizaj, 2022:166651, të datës 30.12.2022 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.84/2023, të datës 06.03.20

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 395/2023 i datës 29 gusht 2023

Gjykata e shkallës së parë nuk është dashur që të mjaftohet vetëm me Raportin e Testit Fushor të Drejtorisë për Hetimin e Trafikimit të Narkotikëve në Ferizaj, por që është dashur që të shqyrtohet mundësia e dërgimit të kësaj substance të dyshuar narkotike e llojit “Kokainë” për ekspertizë në Agjencinë e Kosovës për Forenzikë - Departamenti për Kimi dhe Biologji Forenzike / Divizioni (Laboratori) për Analiza Kimike të Narkotikëve, si autoritet kompetent për të bërë analizat dhe identifikimin e substancës së dyshuar narkotike, me qëllim që të përcaktohet fillimisht nëse bëhet fjalë për substancë narkotike apo jo, mandej të përcaktohet lloji dhe sasia e substancës së dyshuar, në mënyrë që më pastaj të nxjerrën konkulzione të drejta në lidhje me këtë çështje penale.

Në rastet e veprës penale “Blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge”, nga neni 267, paragrafi 1 të KPRK-së nuk mund të merret si rrethanë rënduese “dashja dhe qëllimi i të akuzuarit që substancën narkotike t’a destinojë për qëllim shitje dhe shpërndarje”, pasi që këto aspekte subjektive konsiderohen elemente të figurës së veprës penale, andaj edhe si të tilla nuk mund të vlerësohen edhe si rrethana rënduese.

Gjithashtu, gjykata e shkallës së parë nuk mund të marrë parasysh faktin se ndaj të dënuarit është zhvilluar, apo është duke u zhvilluar procedura penale për vepra penale tjera, pasi që një gjë e tillë do të ishte në kundërshtim me parimin e prezumimit të pafajësisë, i cili parim është i garantuar edhe me nenin 31, paragrafi 5 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Gjykata Supreme e Kosovës thekson se vetëm aktgjykimet e formës së prerë me të cilat është shpallur fajtor i dënuari, nën rrethana të caktuara dhe nën supozimin e përmbushjes së kushteve të caktuara, mund të merren për bazë si rrethana rënduese me rastin e matjes së dënimit, por nuk duhet të merret në konsideratë fakti se i dënuari ka qenë i dyshuar për disa vepra penale, pasi që kjo nuk do të thotë se i njëjti edhe është fajtor për këto vepra penale.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit A.A., për shkak të veprës penale “*Blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge*”, nga neni 267, paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj, Departamenti për Krime të Rënda, 2022:196326, e datës 07.02.2023, i dënuari A.A., është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge*”, nga neni 267, paragrafi 1 të KPRK-së dhe ndaj të njëjtit është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej një (1) viti, cili dënim do të ekzekutohet pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë. Gjithashtu, ndaj të dënuarit është shqiptuar edhe dënimi me gjobë në shumë prej njëmijë (1.000) Euro, të cilin dënim është i detyruar që të paguaj në afat prej tridhjetë (30) ditëve, pasi që ky aktgjykim të bëhet i formës së prerë, ndërsa nëse i dënuari nuk e paguan dënimin me gjobë, sipas nenit 43, paragrafi 3 të KPRK-së, atëherë i njëjti do të shndërrohet në dënim me burgim, ashtu që për çdo njëzetë (20) Euro të papaguar do të llogaritet një (1) ditë burgim.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PAKR.nr.248/2023, të datës 25.05.2023, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të të dënuarit A.A., ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.

4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit, avokati N.R., për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, kur shkeljet e tilla kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozim që këto aktgjykime të ndryshohen, ashtu që i dënuari të shpallet fajtor për shkak të veprës penale “*Posedimi i paautorizuar i narkotikëve, substancave psikotrope ose analoge*”, nga neni 269, paragrafi 2 të KPRK-së apo këto aktgjykime të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim.
5. Mbrojtësi i të dënuarit në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, përveç tjerash, pretendon se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë janë të përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 112. lidhur me nenin 370, paragrafët 4 dhe 6, si dhe nenin 365, paragrafi 1 të Kodit të mëparshëm të procedurës penale. Gjithashtu, shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale ka të bëjë edhe me paragrafin 2, nën-paragrafi 21. të nenit 384 të këtij Kodi, që i referohet mos zbatimit të ndonjë dispozite të këtij Kodi ose zbatimit të gabuar.
6. Mbrojtësi i të dënuarit e konteston në këtë rast raportin e ekspertimit për lëndën narkotike të Drejtorisë për Hetimin e Trafikimit me Narkotikë ne Ferizaj, numër 2022-DHTN-419, i datës 26.09.2022, duke pretenduar se policia ka mundur që ta bëjë një test fushor i cili është i përkohshëm vetëm për të bindur policinë për të filluar procedurën e që në fazën më tutje, duhet domosdo të bëhet ekzaminimi laboratorik i substancës narkotike. Testi fushor nuk dëshmon se kemi të bëjmë me substancë narkotike e as që të mund të përcaktohet lloji, pesha dhe përqindja e substancës narkotike në të gjithë sasinë e pluhurit.
7. Po ashtu, në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë theksohet se në këtë rast gabimisht është konstatuar se i dënuari ka qenë edhe më parë i dyshuar për veprën penale të natyrës së njëjtë, pa i vërtetuar nëse i njëjti është shpallur fajtor apo jo, duke mos e llogaritur këtu prezumimin e pafajësisë.
8. Gjithashtu, mbrojtësi i të dënuarit në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendon edhe në një mori shkeljes tjera, të cilat sipas tij, aktgjykimet e kundërshtuara i bëjnë të paqëndrueshme.

9. Kryeprokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.238/2023, e datës 16.08.2023 ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit A. A., të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

10. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit, pasi i shqyrtojë shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pasi i vlerësojë pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoi se kërkesa është e bazuar.
11. Duke i vlerësuar pretendimet e lartcekura të mbrojtësit të të dënuarit A.A., Gjykata Supreme e Kosovës ka ardhur në përfundim se të njëjtat janë të bazuara. Kjo për faktin se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafi 21. lidhur me nenin 133 të KPP-së dhe nga neni 384, paragrafi 2, nën-paragrafi 27. lidhur me nenin 369, paragrafi 8 të KPP-së, ndërsa këto shkelje nuk janë evituar as nga gjykata e shkallës së dytë.
12. Fillimisht, duhet theksuar se siç është cekur edhe më parë, i dënuari A. A. është shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge*”, nga neni 267, paragrafi 1 të KPRK-së që ka të bëjë me një sasi të dyshuar substancës narkotike “*Kokainë*”, në peshë të përgjithshme prej 2.285 gram dhe për shkak të kryerjes së kësaj vepre penale është dënuar me dënim me burgim në kohëzgjatje prej një (1) viti dhe dënim me gjobë në shumë prej njëmijë (1.000) Euro.
13. Nga shkresat e lëndës nuk rezulton që në këtë rast të jetë bërë ndonjë ekspertizë në laboratorët përkatës profesional në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Forenzikë - Departamenti për Kimi dhe Biologji Forenzike / Divizioni (Laboratori) për Analiza Kimike të Narkotikëve, si autoritet kompetent për të bërë analizat dhe identifikimin e substancës së dyshuar narkotike.
14. Andaj, duke i pasur parasysh rrethanat e rastit konkret, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, gjykata e shkallës së parë nuk është dashur që të mjaftohet vetëm me Raportin e Testit Fushor të Drejtorisë për Hetimin e Trafikimit të

Narkotikëve në Ferizaj, por që është dashur që të shqyrtohet mundësia e dërgimit të kësaj substance të dyshuar narkotike për ekspertizë në Agjencinë e lartcekur, me qëllim që të përcaktohet fillimisht nëse bëhet fjalë për substancë narkotike apo jo, mandej të përcaktohet lloji dhe sasia e substancës së dyshuar, në mënyrë që më pastaj të nxjerrën konkluzione të drejta në lidhje me këtë çështje penale.

15. Në anën tjetër, në nenin 369, paragrafi 8 të KPP-së, është parashikuar se *“Kur i akuzuari dënohet me burgim, arsyetimi përfshin rrethanat të cilat gjykata i ka marrë parasysh me rastin e caktimit të dënimit”*, kurse në nenin 3, paragrafi 1 të KPP-së është parashikuar se *“Çdo person i dyshuar ose që akuzohet për veprë penale konsiderohet i pafajshëm derisa të vërtetohet fajësia e tij me aktgjykim të formës së prerë të gjykatës”*.
16. Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë nuk është përpiluar duke u bazuar në këto dispozita ligjore, pasi që pjesën e arsytimit nuk janë paraqitur arsye të qarta se pse janë vlerësuar si rrethana rënduese disa rrethana që nuk është dashur të trajtohen si të tilla.
17. Kështu, në pjesën e arsytimit të aktgjyimit të lartcekur shihet që është marrë për bazë si rrethanë rënduese *“...karakteristikat e të dënuarit, sepse nga të dhënat e të kaluarës kriminale se paku vërtetohet se ishte i dyshuar për vepra të njëjta penale numri i rastit 2017-DTHN-219, si dhe organizimi i skemave piramidale numri i rastit 2008-CE-167”*.
18. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se gjykata e shkallës së parë është dashur që të jetë më e qartë në lidhje me të kaluarën penale të të dënuarit A. A. dhe se nuk është dashur që të marrë parasysh faktin se ndaj të dënuarit në fjalë është zhvilluar, apo është duke u zhvilluar procedura penale për vepra penale tjera, pasi që një gjë e tillë do të ishte në kundërshtim me parimin e prezumimit të pafajësisë, i cili parim është i garantuar edhe me nenin 31, paragrafi 5 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.
19. Gjykata Supreme e Kosovës thekson se vetëm aktgjykimet e formës së prerë me të cilat është shpallur fajtor i dënuari, nën rrethana të caktuara dhe nën supozimin e përmbushjes së kushteve të caktuara, mund të merren për bazë si rrethana rënduese me rastin e matjes së dënimit, por nuk duhet të merret në konsideratë fakti se i dënuari paska qenë i dyshuar për disa vepra penale, pasi që kjo nuk do të thotë se i njëjti edhe është fajtor për këto vepra penale.

20. Në lidhje me këtë çështje, është e rëndësishme që të theksohet se edhe në nenin 70, paragrafi 2, nën-paragrafi 213. të KPRK-së është parashikuar se *“Me rastin e caktimit të dënimit, gjykata merr parasysh por nuk kufizohet në rrethanat e mëposhtme rënduese: - ndonjë dënim penal të mëparshëm të personit të dënuar”*.
21. Gjithashtu, nga aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë shihet se në këtë rast si rrethanë rënduese me rastin e matjes së dënimit është marrë për bazë *“dashja dhe qëllimi i të akuzuarit që substancën narkotike të llojit “Kokainë” i ka pas të destinuar për qëllim shitje dhe shpërndarje”*, mirëpo sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, këto aspekte subjektive konsiderohen elemente të figurës së veprës penale për të cilën është shpallur fajtor i dënuari A. A., andaj edhe si të tilla nuk mund të vlerësohen edhe si rrethana rënduese.
22. Përveç këtyre, si rrethanë rënduese është vlerësuar edhe fakti se shpërndarja dhe shitja e këtyre substancave narkotike është dukuri në rritje, mirëpo në këtë pjesë të arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë nuk janë paraqitur arsye dhe të dhëna se në bazë të të cilave raporte apo prova, është arritur deri tek një konkludim i tillë.
23. Andaj, në këtë mënyrë, duke u bazuar në të gjitha këto që u theksuan më lart, kjo pjesë e arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është e paqartë dhe nuk është në harmoni me parimet dhe dispozitat ligjore të paraqitura më lart.
24. Në këtë mënyrë, mbi bazën e të gjitha këtyre që u theksuan më lart, Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë mbrojtësit të të dënuarit, ndërsa të anulohen aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë, ashtu që kjo çështje penale do t’i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.
25. Shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale të theksuara më lart, me të cilat është përfshirë aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, e të cilat nuk janë evituar as me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë janë të asaj natyre që nuk kanë mundur që të evitohen nga Gjykata Supreme e Kosovës, kështu që të njëjtat kanë qenë arsye që kanë imponuar që detyrimisht kjo çështje penale të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
26. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet që ta caktojë edhe një herë shqyrtimin gjyqësor dhe t’i evitojë të gjitha shkeljet e lartcekura, duke shqyrtuar mundësinë e dërgimit në ekspertizë të substancës së dyshuar narkotike tek Agjencia e Kosovës për

Forenzikë dhe pas administrimit të serishëm të të gjitha provave, të marrë një vendim të drejtë, të ligjshëm dhe të arsyetuar mjaftueshëm për çdo pikë të aktgjykimit, ashtu siç është parashikuar me dispozitat përkatëse ligjore.

27. Nga arsyet që janë theksuar më lart dhe në bazë të nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 12. të KPP-së, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka aprovuar kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë dhe ka anuluar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj nr. 2022:196326, të datës 07.02.2023 dhe aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.248/2023, i datës 25.05.2023 dhe kjo çështje penale i kthehet në rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 51/201 i datës 25 gusht 2021

Pas ngritjes së aktakuzës, rikonstruksioni mund të urdhërohet vetëm nëse fajësia apo pafajësia e pandehurit kërkon që trupi gjykues të këtë njohuri të drejtpërdrejtë nga rikonstruksioni i vendit të ngjarjes apo nga vizita në vendin e kryerjes së veprës penale dhe kryhet me rikrijimin e fakteve apo situatave nën rrethanat e të cilave është zhvilluar ngjarja, bazuar në provat e mbledhura. Me dispozita ligjore nuk parashihet se të pandehurit e japin versionin e mbrojtjes së tyre ndaras dhe dëshmitaret, dëshmitë e tyre ndaras. Në fakt në vendin kryerjes së veprës penale, gjykata i fton vetëm dëshmitarët që i konsideron të nevojshëm dhe vetëm nëse faktet ose situatat paraqiten ndryshe në dëshmitë e dëshmitarëve konkretë. Në parim, rikonstruksioni i ngjarjes zbatohet veçmas me secilin dëshmitar.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit A. C., nga fshati Baicë, komuna e Lipjanit, për veprën penale të vrasjes së rëndë në tentativë, parashikuar me nenin 179, paragrafi 1 nën-paragrafi 111 lidhur me nenin 28 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj - Departamenti i Krimeve të Rënda PKR.nr.198/2015 datë 16 mars 2020, i pandehuri A. C. është shpall fajtor për veprën penale vrasje e rëndë në tentativë, parashikuar me nenin 179 paragrafi 1 pika 1.11 lidhur me nenin 28 të KPRK-së, për të cilën është gjykuar me dënim burgimi në

kohëzgjatje prej katër (4) viteve e dhjetë (10) muajve, në të cilin i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim prej datës 30.12.2015 deri më datë 12.09.2016 dhe arrest shtëpiak prej datës 30.12.2015 deri më datë 12.09.2016. Me të njëjtin aktgjykim të pandehurit V. K. dhe L. V. janë shpall fajtor për vepër penale të pjesëmarrjes në rrahje, parashikuar me nenin 190 paragrafi 1 të KPRK-së, për të cilën janë gjykuar me dënime me burgim dhe atë V. K. me katër (4) muaj burgim, kurse L. V. me tre (3) muaj burgim.

3. Ky aktgjykim në procedurën ankimore është vërtetuar me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.296/2020 datë 11 dhjetor 2020.
4. Kundër aktgjykimeve të lartcekura kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka ushtruar mbrojtësi i të dënuarit A. C., avokati A. K., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që kërkesa të aprovohet aktgjykimet e kundërshtuara të ndryshohen apo anulohen në favor të dënuarit (kështu theksohet në kërkesë).
5. Pretendimet e mbrojtësit përkitazi me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljet e ligjit penal. Siç del nga përmbajtja e kërkesës mbrojtësi i të dënuarit kryesisht e kundërshton aktgjykimin e shkallës së dytë duke pretenduar se i njëjti është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 1, pika 1.12 lidhur me nenin 404 dhe 370 paragrafi 6 e 7 të KPP-së, sepse:
 - sipas dispozitës së nenit 404, paragrafi 1 të KPP-së, në arsyetim të aktgjykimit Gjykata e Apelit vlerëson pretendimet e ankesës dhe tregon shkeljet e ligjit penal të cilat i ka shqyrtuar sipas detyrës zyrtare. Në frymën e kësaj dispozite gjykata e shkallës së dytë është e obliguar që të shqyrtoj të gjitha shkaqet e ankesës dhe të argumentoj qëndrimet lidhur me bazueshmerinë e tyre, mirëpo Gjykata e Apelit ka vepruar me shpërfillje totale të pretendimeve ankimore të paraqitura nga ana e mbrojtësit, kurse arsyetimi përfshin vetëm fraza – shabllone te dispozitave ligjore. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është identik me atë të shkallës së parë dhe me të janë përsëritur të gjitha thëniet dhe gjetjet e gjykatës themelore por pa i trajtuar pretendimet e mbrojtjes.
 - pavarësisht ankesës voluminoze dhe pretendimeve për shkelje esenciale sipas mbrojtësit gjykata e shkallës së dytë ka trajtuar në mënyrë sipërfaqësore vetëm disa nga pretendimet e mbrojtjes, dhe ajo nuk ka arrit të sjell arsyetim rreth saktësisë së

provave kundërthënëse dhe provave mbështetëse për të cilat gjykata e shkallës së parë nuk i ka aprovuar propozimet konkrete të palëve të cilat ishin kundërshtuar nga mbrojtja e të pandehurit.

- nuk ka identifikuar veprimet inkrimnuese të pandehurit, faktin se makina e të pandehurit ka qenë e qëlluar dhe e dëmtuar nga një predhë me kohën kur ai është munduar të largohet nga të shtënat të cilat i janë drejtuar atij, se në vendin e ngjarjes janë gjetur disa lloje të armëve të shpërndara dhe armët të ftohta. Gjykata përtej dëshmisë së të bashkëpandehurve V. K. e L. V., ka dështuar që nëpërmjet ndonjë prove tjetër të vërtetojë kryerjen e veprës penale vrasje e rëndë në tentative, kurse në fakt të gjitha veprimet e natës kritike qojnë në kuptim të veprimeve të mbrojtje së nevojshme. Pastaj, Gjykata e Apelit fare nuk e ka marrë për bazë faktin se i pandehuri dhe zonja A. e cila ishte prezent natën kritike janë njoftuar rreth dy muaj e gjysmë përpara natës kritike. Shoqëria e tyre ka vazhduar dhe ai është munduar t'i ndihmojë në mënyra të ndryshme. Ky version mbështetet edhe nga i pandehuri i cili i ka huazuar para që kanë arritur shumën deri në 680 euro, me kusht ajo t'i kthejë. Për shkak të këtij borxhi ai kishte shkuar natën kritike në restorant. Sipas mbrojtësit qëllimi i vetëm i të pandehurit ishte të bisedojë me znj.M. dhe të marrë borxhin nga ana e saj, mirëpo të bashkëpandehurit tjerë për arsye të panjohura e kishin kurthuar dhe vendosur ta sulmojnë, dhe ky fakt mbështetet nga dëshmia e dëshmitarit G.O., dëshmi kjo që nuk është marrë parasysh. Pastaj, mbrojtësi citon dëshminë e këtij dëshmitari, kurse e konteston kredibilitetin e dëshmisë se A. M. e E.G., faktin se dëshmitë e tyre janë lexuar në shqyrtimin gjyqësor, si dhe rekonstruimin e vendit të ngjarjes duke pretenduar se gjatë rikonstruimit të vendit të ngjarjes janë bërë shkelje ngase të pandehurit kanë dhënë mbrojtën në prezencë të njeri tjetrit, nuk kanë qenë prezent dëshmitarët okular, nuk ka qenë prezent i dyshuari B.H., dëshmitarët kanë dëshmuar në prezencë të njërit-tjetrit.
- sa i përket shkeljes së ligjit penal mbrojtësi pretendon se veprimet e të pandehurit ishin në funksion të mbrojtjes së nevojshme. I dënuari ka qenë polic që nga viti 2001 dhe rrjedhimisht kishte përvojë të jashtëzakonshme, andaj edhe sikur hipotetikisht të donte që t'i vriste të bashkëpandehurit tjerë, i njëjti duke pas gjithë këtë përvojë si polic, nuk do mend se do arrinte t'i qëllonte në pjesët me vitale. Fakti që ka gjuajtur në këmbë flet qartë për qëllimin e tij të zbrapsjes se të pandehurve tjerë të cilët ishin duke e sulmuar me armë vetë të pandehurin si dhe dëshmitarin O. i cili ishte nën kërcënimin e armës AK 47. I dënuari ka edhe shumë trajnime të kryera në gjuajtje

me armë për të cilat edhe është certifikuar, dhe nuk do mend se në një distancë aq të vogël, ka mund t'i godiste në pjesë tjera të trupit, mirëpo, qëllimi i tij ka qenë zbrapsja e sulmit të atëçastshëm nga të pandehurit tjerë. Nga e gjithë ngjarja nuk ka asnjë dyshim se i pandehuri kishte vepruar në përputhje me nenin 27 paragrafi 1 të Ligjit për policinë, sipas të cilit zyrtari policor është i autorizuar ta përdorë armën e zjarrit vetëm atëherë kur është absolutisht e domosdoshme dhe vetëm deri në atë nivel që kërkohet për ta arritur objektivin ligjor të policisë, kur përdorimi i saj është në proporcion me shkallën e rrezikut dhe seriozitetin e veprës penale në atë situatë. Në këtë rast përmbushen të gjitha elementet e nenit 12 paragrafi 2 sipas të cilit thuhet se; “mbrojtja e nevojshme është mbrojtja e cila është e domosdoshme për të zbrapsur sulmin e kundërligjshëm, real dhe të atëçastshëm ndaj vetes ose personit tjetër me kusht që karakteri i mbrojtjes të jetë në proporcion me shkallën e rrezikut që paraqet sulmi”. Pastaj, sipas mbrojtësit në çështjen konkrete nuk përmbushet standardi i vërtetimit të gjendjes faktike përtej dyshimit të bazuar mire, dhe me një standard të tillë nuk mund të ketë aktgjykim dënues e aq me pak të vërtetuar nga gjykata e shkallës së dytë, sepse nuk plotësohen asnjë nga elementet e veprës penale për të cilën është shpall fajtor i dënuari.

6. Ndaj kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë është përgjigjur Prokurori i Shtetit me parashtresën me shkrim KMLP.II.nr.35/2021 datë 22 shkurt 2021, me propozim që kërkesa të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme

7. Gjykata Supreme e Kosovës shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 dhe 436, paragrafi 1 të KPP-së, vlerësoi pretendimet në kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë dhe konstatoi se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë nuk është e bazuar.
8. Vlen të theksohet se pretendimet në kërkesë përkitazi me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale janë të ndërlydhura edhe me gjendjen faktike për të cilën bazë kërkesa nuk lejohet të ushtrohet, megjithatë meqë kanë të bëjnë edhe me shkelje të ligjit penal kjo gjykatë i vlerësoi këto pretendime. Kurse, pas shqyrtimit të pretendimeve në kërkesë në raport me aktgjykimet e kundërshtuara dhe shkresat e lëndës kjo gjykatë gjen se ato janë të pabazuara, për këto arsye:

- Është evidente se sipas dispozitës së nenit 404, paragrafi 1 të KPP-së, në arsyetim të aktvendimit apo aktgjykimit, Gjykata e Apelit vlerëson pretendimet e ankesës dhe tregon shkeljet e ligjit të cilat i ka shqyrtuar sipas detyrës zyrtare, mirëpo pa bazë pretendohet se gjykata e shkallës së dytë nuk ka vepruar sipas kësaj dispozite. Nuk mund të thuhet se ka mungesë të arsytimit nga gjykata e shkallës së dytë në rast se ajo vlerëson se arsyet e dhëna nga gjykata e shkallës së parë janë të drejta dhe nuk i përsëritë të njëjtat, dhe nga ky fakt nuk mund të pretendohet se aktgjykimi i shkallës së dytë është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, nga neni 384, paragrafi 1, pika 1.12 lidhur me nenin 404 dhe 370, paragrafi 6 e 7 të KPP-së, ashtu siç pa bazë pretendon mbrojtësi.
- Kurse, pretendimet e mbrojtësit se gjykata e shkallës së dytë nuk i ka identifikuar veprimet inkriminuese të dënuarit, faktin se makina e të dënuarit ka qenë e qëlluar dhe e dëmtuar nga një predhë me kohën kur ai është munduar të largohet nga të shtënat të cilat i janë drejtuar atij, se në vendin e ngjarjes janë gjetur disa lloje të armëve të shpërndara dhe armët të ftohta dhe ka dështuar që nëpërmjet ndonjë prove tjetër të vërtetojë kryerjen e veprës penale vrasje e rendë në tentative, jo vetëm që kanë të bëjnë me gjendjen faktike por edhe janë të paqarta ngase nuk mund të kuptohet se në çka konsistojnë ato. Së pari, Gjykata e Apelit si gjykatë e shkallës së dytë nuk mund të ndryshojë apo identifikojë veprimet inkriminuese të të dënuarit ashtu siç pretendon mbrojtësi pa e ndryshuar aktgjykimin e shkallës së parë. Kurse, e ndryshon aktgjykimin shkallës së parë duke hap seancë shqyrtimi për të marrë prova të reja apo për të përsëritur shqyrtimin e provave në mënyrë që të vlerësojë drejtë dhe kur i çmon provat materiale pa mbajtur shqyrtim nëse nuk ka nevojë për prova të reja apo për të përsëritur shqyrtimin e provave. Në seancën e kolegjit ajo ka vlerësuar veprimet inkriminuese të dënuarit sipas emërtimi ligjor të veprës penale dhe gjendjen faktike të vërtetuar nga gjykata e shkallës së parë dhe në kuadër të kësaj gjendje faktike ka ardhë në konkludim se ankesa e mbrojtësit nuk është e bazuar dhe e ka refuzuar atë duke i mbështetur konkludimet e gjykatës së shkallës së parë sa i përket veprimeve inkriminuese të të dënuarit dhe gjendjes faktike të vërtetuar. Në fakt aktgjykimet e kundërshtuara nuk janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale të cilat theksohen në kërkesë, ngase dispozitivi i aktgjykimit të shkallës së parë i vërtetuar nga gjykata e shkallës së dytë është i qartë dhe në të janë përshkruar në mënyrë të qartë veprimet inkriminuese të të dënuarit, veprime këto që paraqesin tiparet e veprës penale për të cilën ai është gjykuar, kurse

aktgjykimet si ai i shkallës së parë dhe ai i shkallës së dytë përmbajnë arsye të qarta përkitazi me veprimet inkriminuese dhe përgjegjësinë penale të të dënuarit, të cilat si të drejta, i vlerëson edhe ky kolegji.

9. Sa i përket pretendimeve se nuk është provuar se i dënuari e ka kryer veprën penale do të behet fjalë në vijim në kuadër të shkeljes së ligjit penal. Kurse, pretendimet se gjykata e shkallës së parë nuk ka arritur t'i sigurojë dëshmitaret A.M. e E.G. për tu ballafaquar me dëshmitë e tyre dhe është mjaftuar me faktin se nuk po gjendet adresa e tyre janë të pabazuara. Nga shkresat e lëndës del se që të dy këto dëshmitare nuk ishin shtetase kosovare, dhe pas dhënies se dëshmisë së tyre në polici ato e kanë lëshuar Kosovën, gjatë shqyrtimeve gjyqësore gjykata ka marr informata se dëshmitarja A.M. gjendej në Kosovës dhe ka urdhëruar policinë që ta sjell në seancë, mirëpo sipas njoftimit të policisë ajo nuk gjendej në atë vendbanim në të cilin ishte thënë se gjendej, dhe meqë ardhja e tyre në gjykatë ka qenë e pamundur konform dispozitës së nenit 338, paragrafi 1, nën-paragrafi 11 të KPP-së, i ka lexuar dëshmitë e tyre të dhëna në polici, ndërsa sa janë kredibile dëshmitë e tyre është çështje e vlerësimit të gjykatës.
10. Edhe pretendimeve sa i përket rikonstruksionit të vendit të ngjarjes nuk janë të bazuara. Pas ngritjes së akuzës, rikonstruksioni mund të urdhërohet vetëm nëse fajësia apo pafajësia e pandehurit, kërkon që trupi gjykues të këtë njohuri të drejtpërdrejtë nga rikonstruksioni i vendit të ngjarjes apo nga vizita në vendin e kryerjes së veprës penale dhe kryhet me rikrijimin e fakteve e fakteve apo situatave nën rrethanat e të cilave është zhvilluar ngjarja, bazuar në provat e mbledhura. Me dispozita ligjore nuk parashihet se të pandehurit e japin versionin e mbrojtjes së tyre ndaras dhe dëshmitaret dëshmitë e tyre ndaras. Në fakt në vendin kryerjes së veprës penale gjykata i fton vetëm dëshmitarët që i konsideron të nevojshëm, dhe vetëm nëse faktet ose situatat paraqiten ndryshe në dëshmitë e dëshmitarëve konkretë, në parim, rikonstruksioni i ngjarjes zbatohet veçmas me secilin dëshmitar.
11. Për arsyet e lartcekura kjo gjykatë i vlerëson si të pabazuara pretendimet përkitazi me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale.
12. Përkitazi me shkelje të ligjit penal siç del nga përmbajtja e kërkesës, mbrojtësi pretendon se në rastin konkret është shkelur ligji penal, ngase sipas provave të administruara dhe mbrojtjes se të dënuarit, i dënuari ka vepruar në mbrojtje të nevojshme si pasojë e sulmit me armë nga ana e të bashkëpandehurve.

13. Në këtë çështje juridiko penale nuk rezulton kontestues fakti se i dënuari kishte raporte shoqërore me dëshmitaren A.M., dhe se me të bashkë dënuarit (V.K., L.V. e B.H. të gjykuar për veprën penale pjesëmarrje në rrahje), para ngjarjes nuk kishte pas kurrfarë konflikti. Si shkas i kësaj ngjarje janë raportet në mes të dëshmitares A.M. dhe të dënuarit. Natën e ngjarjes dëshmitarja A.M ishte në restoranti “U”, ku punonte si valltare në shoqërinë e të bashkëpandehurve tjerë dhe shokëve të tyre. I dënuari se bashku me shokun e tij G.O., kishte shkuar në këtë restorant në orët e vona pas mesnate dhe i kishte shkruar mesazh të dëmtuarës. Pasi që dëshmitarja dhe të dënuarit tjerë se bashku me shokët e tyre kishin dal nga restoranti ishin nisur për në restorantin “M”, dhe pasi që ajo nuk kishte shkuar me të dënuarin, ky i fundit ju vihet pas. Kur arrijnë në parkingun e restorantit “M” dhe dalin nga veturat fillon një konflikt verbal mes të dënuarit dhe të bashkë dënuarve, pastaj konflikt fizik ku ishte krijuar tollovi e madhe e që ka përfunduar me gjuajtje me armë, ku për pasojë plagosen rëndë B.H. e L.V., kurse V.K. pëson lëndime të lehta trupore. Në këtë ngjarje del se i dënuari kishte shkrepur 14 fishekë nga arma e tij zyrtare “G 9x19”, me numër serik KPS4486, dhe me një plumb e kishte godit V.K. duke i shkaktuar plagë hyrëse shpuese në regjionin lumbal djathtas, B.H. me dy plumba - një në këmbën e djathtë dhe një herë në këmbën e majtë, dhe L.V. me tre plumba duke i shkaktuar lëndime në regjionin glotal të djathtë, lumbal të majtë dhe glotal të djathtë. Faktin se personat e lartcekur janë plagosë nga i dënuari nuk e mohon as i dënuari ani pse mbrohet se ka qenë i sulmuar.
14. Sipas pretendimeve të mbrojtjes veprimet e të dënuarit ishin në funksion të mbrojtjes së nevojshme ngase fakti se i dënuari të personat që i ka goditë (bashkë dënuarit) i ka gjuajtur në këmbë flet qartë për qëllimin e tij të zbrazjes sulmit të të dënuarve tjerë të cilët ishin duke e sulmuar me armë vetë të dënuarin.
15. Mirëpo, sipas vlerësimit të kësaj gjykate duke pas parasysh provat e administruara në këtë çështje del se konkludimi i gjykatës së shkallës së parë dhe asaj të dytë se në veprimet e të dënuarit qëndrojnë të gjitha elementet e veprës penale vrasje e rëndë në tentativë, nga neni 179, paragrafi 1, nën-paragrafi 111 lidhur me nenin 28 të KPRK-së, është i bazuar.
16. Kështu, bazuar në dëshminë e dëshmitares A.M. sipas së cilës ajo fillimisht me të dënuarin kishte pas raporte shoqërore, por që më vonë ai kishte insistuar që dëshmitarja të ishte e tij, faktin se i dënuari kishte shkuar në lokalin ku punonte e dënuara pas mesnate dhe kishte kërkuar nga ajo që të shkonte me të, dhe pasi që ajo nuk kishte shkuar me të por me shoqërinë e saj, i dënuari ju kishte venë pas del qartë

se nuk behet fjalë për kërkim të borxhit nga dëshmitarja ashtu siç pretendon mbrojtësi. Pastaj, bazuar në dëshminë e të gjithë dëshmitarëve, pjesërisht edhe të dëshmitarit G.O. (i cili në dëshminë e tij të dhënë menjëherë pas rastit ka deklaruar se kinse sipas tij i dënuari kishte kërkuar që të bisedonte me të bashkë dënuarit e pastaj ata e kishin sulmuar me grushte në kokë) se si e kanë treguar ecurinë e ngjarjes veçanërisht duke pas parasysh edhe raportin e tij me dëshmitaren del se ishte i dënuari ai që e kishte provokuar konfliktin fizik dhe pastaj kishte gjuajtur në drejtim të bashkë dënuarve, pra ishte i dënuari ai që e kishte iniciuar sulmin, prandaj, edhe nuk mund të thirret në atë se pa fajin e vet është sjellë në gjendje të vetëmbrojtjes së nevojshme. Prandaj, pretendimi i mbrojtësi që i dënuari ka qenë i sulmuar me armë nga të bashkë dënuarit dhe të tjerët është i pabazuara dhe nuk ka mbështetje në provat e administruara. Është evidente se në vend ngjarja janë gjetur edhe pesë gëzhoja të kalibrit 7.65 mm., një thikë dhe se vetura e të dënuarit ishte e qëlluar dhe e dëmtuar nga një predhë nga prapa. Mirëpo, nga ky fakt nuk mund të konkludohet se ai ishte i sulmuar me armë nga bashkë të dënuarit gjatë konfliktit fizik, ngase të gjithë dëshmitarët e këtij rasti të cilët janë të shumtë e që ishin në shoqëri me ta deklarojnë se këto të fundit nuk kishin armë, e përveç kësaj të bashkë dënuarve apo të dëmtuarve në të cilët ka shtënë me armë, ju janë marrë mostrat për grimcat e barotit, e që nga ekzaminimi i tyre ka rezultuar se nuk ka mbetje të qitjes me armë zjarri, ndërsa, duke pasur parasysh dëshminë e dëshmitarit G. O. del se derisa i dënuari me veturë po largohej nga vendi i ngjarjes dikush ka gjuajtur në të, por që nuk është identifikuar. Pastaj, nëse i dënuari ishte i sulmuar me armë madje nga disa persona ashtu siç pretendohet pyetja që parashtrohet është: si është e mundur që ai arrin ta zmbars sulmin duke i goditur me armën e tij tre persona, dhe asnjë prej personave me armë të mos arrij të shtënë në të, pra, vetë të mos pësojë asgjë.

17. Edhe pretendimet e mbrojtësit se i dënuari kishte vepruar në pajtim me nenin 27 paragrafi 1 të Ligjit mbi policinë janë të pabazuara, sepse i dënuari nuk ishte në orar të punës apo gjatë kryerjes së detyrave të punës si zyrtar policor.
18. Për arsyet e lartcekura kjo gjykatë vlerëson se janë të pabazuara pretendimet e mbrojtësit në kërkesë, kurse në kuptim të nenit 437 të KPPK-ës, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka refuzuar si të pabazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të dënuarit A.K., e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Ferizaj - Departamenti i Krimeve të Rënda PKR.nr.198/2015 datë 16 mars 2020

dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.296/2020 datë 11 dhjetor 2020.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. 344/2019 i datës 2 qershor 2020

Me asnjë dispozitë ligjore nuk i ndalohet Prokurorit të Shtetit që ta ndryshojë akuzën para shqyrtimit fillestar, kurse fakti se një gjë e tillë bëhet sipas urdhrin të

Kryeprokurorit e jo vlerësimin të Prokurorit të çështjes bie në detyrat dhe kompetencat e Prokurorit të shtetit.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurve T.Zh. e N.ZH., që të dy nga fshati B., komuna e R., për veprën penale “*Vrasje e rëndë*”, parashikuar me nenin 179, paragrafin 1 nën-paragrafi 1.5 lidhur me nenin 31 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjakovë – Departamenti i Krimeve të Rënda PKR.nr.41/2018 datë 18 qershor 2019 të dënuarit T. e N. Zh. janë shpall fajtor për shkak se si bashkekzekutor kanë kryer veprën penale “*Vrasje e rëndë*”, parashikuar me nenin 179, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.5 lidhur me nenin 31 të KPRK-së, për të cilën i dënuari T. është gjykuar me tetëmbëdhjetë (18) vite burgim, kurse i dënuari N. me gjashtëmbëdhjetë (16) vite burgim, në të cilat dënime u është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim prej 26 mars 2016 e tutje.
3. Ky aktgjykim është vërtetuar nga Gjykata e Apelit e Kosovës me aktgjykimin PAKR.nr.393/2019 datë 20 shtator 2019.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë ushtruar mbrojtësja e të dënuarit T.ZH. avokatja M.Q., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale që kanë ndikuar në marrjen e vendimit gjyqësor, me propozim që kërkesa të aprovohet; si dhe mbrojtësja e të dënuarit N.Zh. avokatja K.K., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, me propozim që kërkesa të aprovohet aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallës së parë për rigjykim ose të ndryshohen ashtu që i dënuari të shpallet fajtor për veprën penale “*Shkaktimi i rrezikut të përgjithshëm*”, nga neni 365, paragrafi 3 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së.
 - a) Pretendimet e mbrojtëseve përkritazi me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje të ligjit penal
 - Mbrojtësja e të dënuarit T.Zh. pretendon se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale ngase nuk kanë konkretizuar obligimin ligjor që kanë pas sipas

aktgjykimit PAKR.nr.256/2018 datë 29.06.2018 sipas të cilit është dashtë të procedohen të gjitha provat për zbardhjen e drejtë dhe të plotë të fakteve. Ketë detyrim ligjor nuk e ka kryer aktgjykimi i shkallës së parë (gjatë rigjykimit) që kundërshtohet me këtë kërkesë, dhe një gjë të tillë nuk e ka bërë as aktgjykimi i shkallës së dytë me të cilin është vërtetuar ai i shkallës së parë. Kështu, nga gjykata e shkallës së parë N.Zh. është gjykuar me 16 vite burgim, kurse Gjykata e Apelit në arsyetim konstaton se është gjykuar me 18 vite burgim. Pastaj, me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë P.nr.36/2017 datë 16.03.2018 i dënuari T. është shpallur fajtor për veprën penale të vrasjes, nga neni 178 lidhur me nenin 31 të KPRK-së dhe është dënuar me 15 vite burgim, ky aktgjykim është anuluar dhe çështja është kthyer në rigjykim nga Gjykata e Apelit me aktgjykimin PAKR.nr.393/2019 datë 20 shtator 2018. Në rigjykim gjykata e shkallës së parë me aktgjykimin e kundërshtuar (PKR.nr.41/2018 datë 18.06.2019) të dënuarin e ka shpallë fajtor për veprën penale vrasje e rendë, nga neni 179, paragrafi 1 pika 1.5 të KPRK-së dhe tani Gjykata e Apelit me aktgjykimin PAKR.nr.393/2019 datë 20 shtator 2019 e vërteton aktgjykimin e shkallës së parë përkundër faktit se ajo gjykatë nuk i ka përfillë vërejtjet e Gjykatës së Apelit si obligim ligjor. Veprimet e të mbrojturit të saj janë cilësuar fillimisht sipas nenit 178 ndërsa me udhëzimin e detyrueshëm u ricilësuan si vrasje nga neni 179 të KPRK. Megjithëkëtë, i mbrojturi i saj në të gjitha fazat e procedurës ka pas qëndrim të njëjtë për faktin e mos dashjes së kësaj tragjedie në mes kolegesh dhe për respektin që ka pasur pikërisht për të ndjerin N. e ka pranuar fajin se ka kryer veprimin e ndaluar, me veprimin e tij është marrë jeta e një njeriu shumë të respektuar, por këtë veprim e ka bërë vetëm ai pa marrë parasysh si e pozicionon akuza në nenin 178 apo 179 të KPRK-së. Gjykata e Apelit me aktgjykimin me të cilin e ka kthyer çështjen në rigjykim ka kërkuar që të vërtetohen faktet dhe rrethanat përkritazi me reagimin e tani të ndjerit në momentin kur i dënuari ka shtënë në të ndjerin dhe pas procedimit të provave të njëjtat të vlerësohen në pajtim me dispozitën e nenit 361 të KPP-së dhe varësisht nga rezultati i vlerësimit të provave të nxirren konkluzione të drejta dhe të ligjshme e pastaj të merret vendimi përkatës i ligjshëm. Mirëpo, gjykata e shkallës së parë nuk i ka respektuar këto vërejtje. Gjykata e Apelit kur e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë është thirrur në nenin 401 të KPP-së, sipas së cilës dispozitë gjykata e refuzon ankesën si të pabazë dhe vërteton aktgjykimin e gjykatës themelore kur vërteton se nuk ekzistojnë shkeljet e pretenduara në ankesë dhe nuk ka shkelje tjera sipas nenit 394, paragrafi 1 të KPP-së. Mirëpo, në rastin konkret nuk është plotësuar kushti i dytë ngase kanë ekzistuar

të njëjtat. Pavarësisht situatës së paqartë në aktgjykim, kemi paqartësi në vazhdim sepse aktgjykimi i shkallës së dytë ka renë në kundërshtim me qëndrimin e vet, po në këtë çështje penale, pasi ai i shkallës së parë nuk e ka kryer detyrën e tij. Pra, ajo gjykatë ka konsideruar se gjendja e fakteve është vërtetuar drejtë dhe në mënyrë të plotë, mirëpo në kuadër të kësaj gjendje faktike të vërtetuar, ligji penal nuk është aplikuar drejtë. Neni 401 i KPP-së nuk e parasheh një procedim të tillë, ndërsa, në rrethanat e rastit konkret dhe faktet e vërtetuara nuk rezulton qartë se në veprimet e të mbrojturit T.Zh. qëndrojnë elementet e veprës penale të vrasjes së rendë, nga neni 179 paragrafi 1 nën-paragrafi 15 lidhur me nenin 31 të KPRK-së, sepse shumë drejt e sqaron aktgjykimi i Gjykatës së Apelit, ai i pari me të cilin çështja është kthyer në rigjykim, duke ia dhënë detyrat për t'i kryer siç e ka thënë edhe në faqen e 10-të të tij, është pra një i akuzuar flet dhe konstaton njëjës dhe jo në shumës siç përmbajnë këto aktgjykime kundër të cilave është parashtruar kërkesa. Sipas mbrojtëses, përkitazi me mëdyshjet lidhur me këtë çështje juridiko penale të cekura me lartë Gjykata Supreme do ta jep verdiktin ashtu siç e kërkojnë dispozitat ligjore si dhe neni 2 paragrafi 3 i KPP. Pra, të konkretizohet se veprimet e të mbrojturit të saj kanë qenë veprime kundërligjore pa marrë parasysh se çfarë janë ato, ai e pranon se e ka bërë aktin e vrasjes dhe për shenjë të konsideratës së të ndjerit e pranon vrasjen, por e pranon, mu ashtu siç e ka konstatuar aktgjykimi i gjykatës së Apelit në faqen e 10 të tij “të vërtetohen faktet dhe rrethanat përkitazi me reagimin e tani të ndjerit në momentin kur i dënuari ka shtënë në të ndjerin”.

- Mbrojtësja e të dënuarit N.Zh. pretendon se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, parashikuar me nenin 384 paragrafi 1 nën-paragrafi 112 të KPP-së. Edhe sipas mbrojtëses së të dënuarit N. gjykata e shkallës së parë me rastin e rigjyimit të kësaj çështje penale absolutisht nuk i është përmbajtur vërejtjeve dhe sugjerimeve të Gjykatës së Apelit të cekura në aktgjykimin PAKR.nr.256/2018 datë 29.06.2018 (nga faqe 6 deri 8) me të cilin aktgjykim Gjykata e Apelit këtë çështje penale e ka kthyer në rigjykim duke e udhëzuar gjykatën e shkallës së parë për eliminimin e shkeljeve të bëra në gjykimin e shkallës së parë. Por, pavarësisht kësaj, edhe në rigjykim gjykata e shkallës së parë me aktgjykimin e kundërshtuar ka përsëritur të njëjtat shkelje dhe gabime sikurse herën e parë, madje vetëm sa i ka shtuar më tepër e duke mos vepruar sipas vërejtjeve të gjetjeve të Gjykatës së Apelit, ndërsa herën e dytë pas procedurës ankimore

Gjykata e Apelit (në përbërje të kolegjit penal të së cilit ishte gjyqtari i njëjtë) vërteton aktgjykimin e shkallës së parë.

- Sipas mbrojtëses, në raport me të dënuarin N.Zh. pjesët e dispozitivit të aktakuzës prej rreshtit të 19 duke filluar nga presja e dytë të rreshtit 19 e deri në fund të dispozitivit, nuk përputhen me pjesën e dispozitivit të aktgjyimit të kundërshtuar prej fillimit të rreshtit 23 deri në fund të dispozitivit, pra dukshëm nuk përputhet përshkrimi faktik i veprës penale. Kontradiktat në mes të dispozitivit të aktakuzës si dhe aktgjyimit të shkallës së parë, e më pas edhe të Gjykatës së Apelit me të cilin është vërtetuar aktgjykimi i shkallës së parë, janë tejet të mëdha dhe esenciale për faktin se sipas dispozitivit të akuzës N.Zh. akuzohet se ka shtënë në drejtim të ndjerit N., porse nga jeta e ka privuar i dënuari T.Zh., kurse N. sipas dispozitivit të aktgjyimit të shkallës së parë si dhe atij të Gjykatës së Apelit, shpallet fajtor se e ka privuar nga jeta të ndjerin N. duke shtënë në trupin e tij, ndërkaq i dënuari T.Zh. se ka shtënë në të ndjerin derisa ai ishte shtrirë në tokë duke e lenë të vdekur. Sikurse mbrojtja, as kolegji penal i Gjykatës Supreme nuk do të jetë në gjendje të kuptoj se cili përshkrim faktik është i vërtetë, ai i paraqitur në dispozitiv të akuzës apo ai në dispozitivin e aktgjyimit të shkallës së parë. Përveç kësaj, dispozitivi i aktgjyimit të Gjykatës së Apelit është tërësisht në kundërshtim me arsyetimin e vet. Të dënuarit N.Zh. gjykata e shkallës së parë për veprën penale vrasje e rëndë e ka gjykuar me 16 vite burgim, në hyrje të arsyetimit të aktgjyimit të Gjykatës së Apelit theksohet se të dënuarit N. i është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 18 viteve (pasusi i parë i arsyetimit të aktgjyimit), edhe pse është vërtetuar aktgjykimi i shkallës së parë.

- Gjithashtu, mbrojtësja ka pretenduar se nga të gjitha provat e administruara, përfshirë dëshmitarët si dhe provat materiale, rëndësi kryesore lidhur me aktin e vrasjes së të ndjerit N.K. kanë deklarata e të dëmtuarit B.K., dëshmitarit tani të ndjerë M.G. të dëmtuarit B.G. i, ndërsa nga provat materiale rëndësi ka CD-ja me autor anonim dhe prejardhje të dyshimtë, procesverbal i autopsisë së të ndjerit e në këtë kontekst në veçanti deklarimi i ekspertit mjeko ligjor F.D. dhe deklarimi i ekspertit të balistikës. Dëshmitari B.K. që nga fillimi i procedurës ka dhënë katër deklarata rrënjësisht të ndryshme njëra nga tjera veçanërisht lidhur me momentin kritik dhe privimin nga jeta të tani të ndjerit kurse gjykata e shkallës së parë aktgjykimin e bazon dhe përshkruan vetëm në bazë të deklarimit të dëmtuarit. Janë gjithsejtë katër deklarime të njëjta të përshkrimit të gjendjes faktike në mënyrë identike (M.G., B.G.

e N.Zh.) me të cilat nuk përputhet deklarimit i të dëmtuarit B.K., kurse dëshmitari i mbrojtur është diametralisht i kundërt me deklarimet e dëshmitareve tjerë, e tërësisht i kundërt me deklarimin e B.K.. Eksperti mjeko ligjor pohon se nga plagët e shkaktuara 2 prej tyre janë vdekje prurëse-plaga nr.1 në kokë dhe nr.12 në regjionin e përparmë të gjoksit, mirëpo sipas ekspertit në afërsi prej 1 deri në 1.5 metra me armën siç është kallashi që për shkak të gjatësisë edhe pak e zvogëlon distancën, me rastin e të shtënës forca kinetike në asnjë mënyrë nuk lejon që personi në të cilën është shtënë të rrëzohet me fytyrë për toke, sepse forca kinetike e shtyn prapa dhe personi bie në shpinë ose gjatë lëvizjes mund të bie në krahë, por assesi siç është cekur në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë. Pastaj si gjykata e shkallës së parë ashtu edhe ajo e shkallës së dytë kanë bërë shkelje kur në aktgjykimet e tyre nuk e përmendin fare administrimin e provës materiale CD-në e incizimit nga vendi i ngjarjes e cila provë absolutisht e vërteton tezen e mbrojtjes në raport me të dënuarin N.Zh..

- Sipas mbrojtëses, shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe të dispozitave tjera, qenësisht kanë ndikuar në ligjshmërinë e aktgjyqimeve të kundërshtuara dhe kanë pasur për pasojë shkeljen e ligjit penal në dëm të dënuarit ngase me asnjë provë materiale relevante nuk është provuar se i njëjti ka kryer veprën penale për të cilën është shpall fajtor. Sipas mbrojtëses, ecuria e kësaj çështje penale është kjo: i dënuari fillimisht është akuzuar për vrasje të zakonshme (neni 178 të KPRK-së) dhe veprën penale shkaktimi i rrezikut të përgjithshëm (neni 365 të KPRK-së), në mënyrë të kundërligjshme në shqyrtimin fillestar aktakuza është ndryshuar me ricilësim të veprës penale nga vrasje e zakonshme në vrasje të rëndë, nga neni 179 paragrafi 1 pika 1.5 të KPRK-së me përshkrim të njëjtë të gjendjes faktike, pastaj fillimisht është shpall fajtor për vrasje, në rigjykim pa ndryshuar gjendja faktike shpallet fajtor për vrasje të rëndë të cilin aktgjykim Gjykata e Apelit e vërteton. Mirëpo, aktgjykimi i drejtë, si dhe sanksioni penal i drejtë ndaj të dënuarit N. do të ishte vetëm nëse i njëjti do të shpallej fajtor për veprën penale të shkaktimeve të rrezikut të përgjithshëm, nga neni 365, paragrafi 3 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së.

5. Ndaj kërkesave për mbrojtje të ligjshmërisë është përgjigjur Prokurori i Shtetit me parashtresat me shkrim KMLP.II.nr.239/2019 datë 5 dhjetor 2019 dhe KMPLP.II.nr.239/2019 datë 2 dhjetor 2019 me propozim që kërkesat të refuzohen si të pabazuara.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 dhe nenit 436, paragrafi 1 të KPP-së, vlerësoi pretendimet në kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë dhe konstatoi se kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë nuk janë të bazuara.
7. Edhe pse pretendimet në kërkesa janë të ndërlidhura me vërtetimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike për të cilën bazë kërkesa nuk mund të ushtrohet, megjithëkëtë kjo Gjykatë i vlerësoj ato në atë masë sa ndërlidheshim me aplikimin e drejtë të ligjit penal dhe gjeti se nuk janë të bazuara, për këto arsye:
 - Fillimisht vlen të theksohet se pretendimet e mbrojtës së të dënuarit T.Zh. janë të paqarta. Konform dispozitës së nenit 436, paragrafi 1 të KPP-së me rastin e vendosjes përkitazi me kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, Gjykata Supreme e Kosovës kufizohet vetëm në verifikimin e shkelleve ligjore në të cilat paraqitësi i kërkesës pretendon por nuk mund të supozojë se çka ka dashur të thotë parashtuesi i kërkesës.
 - Në këtë çështje juridiko penale siç del nga shkresat e lëndës është evidente se të dënuarit T. e N. Zh. fillimisht me aktakuzë janë akuzuar se si bashkekzekutor kanë kryer veprën penale të vrasjes, nga neni 178 lidhur me nenin 31 të KPRK-së, i dënuari N. është akuzuar edhe për veprën penale shkaktimi i rrezikut të përgjithshëm, nga neni 365, paragrafi 3 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe secili veç e veç për veprën penale nga neni 374, paragrafi 1 të KPRK-së. Këtë akuzë Prokurori i çështjes para mbajtjes së seancës së shqyrtimit fillestar e ka ndryshuar ashtu që të dënuarit i ka akuzuar për shkak se si bashkekzekutor kanë kryer veprën penale vrasje e rëndë, nga neni 179, paragrafi 1 pika 1.4 e 1.5 lidhur me nenin 31 të KPRK-së. Pas mbajtjes së shqyrtimit gjyqësor gjykata e shkallës së parë me aktgjykimin PKR.nr.36/2017 datë 16 mars 2018 të dënuarit i ka shpall fajtor për shkak se si bashkekzekutor kanë kryer veprën penale të vrasjes, nga neni 178 lidhur me nenin 31 të KPRK-së dhe secilin veç e veç për veprën penale nga neni 374, paragrafi 1 të KPRK-së. Ky aktgjykim në procedurën ankimore sipas ankesës së prokurorit dhe mbrojtësve të të dënuarve nga Gjykata e Apelit me aktgjykimin PAKR.nr.256/2018 datë 29 qershor 2018 është anuluar përkitazi me veprën penale të vrasjes dhe çështja në këtë pjesë është kthyer në rigjykim, kurse përkitazi me veprën penale të armëmbajtjes është vërtetuar. Në rigjykim gjykata e shkallës së parë pas mbajtjes së shqyrtimit gjyqësor me

aktgjykimin e kundërshtuar me kërkesë (PKR.nr.41/2018 datë 26 qershor 2019) të dënuarit i ka shpall fajtor për shkak se si bashkekzekutor kanë kryer veprën penale të vrasjes së rëndë nga neni 179, paragrafi 1 pika 1.5 lidhur me nenin 31 të KPRK-së), kurse Gjykata e Apelit në procedurën ankimore sipas ankesave të mbrojtësve të të dënuarve me aktgjykimin PAKR.nr.393/2019 datë 20 shtator 2019 e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.

- Mirëpo, pa bazë pretendohet se gjykata e shkallës së parë nuk ka vepruar sipas vërejtjeve të dhëna të Gjykatës së Apelit me të cilin kjo çështje është kthyer në rigjykim, kurse Gjykata e Apelit në kuadër të shkeljeve të njëjta e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
- 8. Së pari, ndryshimi i aktakuzës me ricilësim të veprës penale nga vrasje në bashkëkryerje në vrasje të rëndë në bashkëkryerje nuk është bërë në mënyrë të kundërligjshme ashtu siç pa bazë pretendohet në kërkesa. Me asnjë dispozitë ligjore nuk i ndalohet Prokurorit që ta ndryshojë akuzën para shqyrtimit fillestar, kurse fakti se një gjë e tillë është bërë sipas urdhrat të Kryeprokurorit e jo vlerësimit të Prokurorit të çështjes bie në detyrat dhe kompetencat e Prokurorit të shtetit. Të dënuarit kanë pas mundësi ta kundërshtojnë akuzën e ndryshuar, dhe çuditërisht mbrojtësja pavarësisht faktit se e konsideron si të kundërligjshme, nga procesverbali i shqyrtimit fillestar del se i dënuari T. e ka pranuar fajësinë përkitazi me veprën penale të ricilësuar dhe mbrojtësja nuk e ka kundërshtuar pranimin e fajësisë.
- 9. Se dyti, është fakt se gjykata themelore ka obligim ligjor të ndërmerr të gjitha veprimet procedurale dhe të shqyrtojë të gjitha çështjet kontestuese të theksuara në vendimin e Gjykatës së Apelit, mirëpo në këtë drejtim pa bazë pretendohet në kërkesa se nuk është vepruar sipas vërejtjeve dhe sugjerimeve të Gjykatës së Apelit, dhe ajo gjykatë në praninë e shkeljeve të njëjta e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë. Në shqyrtimin gjyqësor është proceduar sipas akuzës së ndryshuar (neni 179 i KPRK-së) të dënuarit janë shpall fajtor për veprën penale të vrasjes (neni 178 i KPRK-së), por këtë aktgjykim përveç mbrojtësve të të dënuarve e ka kundërshtuar edhe prokurori sa i përket shkeljes së ligjit penal, ndërsa Gjykata e Apelit e ka kthyer çështjen në rigjykim për shkak të shkeljeve esenciale (paqartësisë së dispozitivit të aktgjykimit në raport me veprën penale për të cilën janë shpall fajtor të dënuarit - vrasjes së zakonshme) të cilat kanë qenë të ndërlidhura edhe me vërtetimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike për çka ajo gjykatë ka sugjeruar rikonstruimin e vendit të ngjarjes me qëllim të vërtetimit të rrethanave në të cilat është privuar nga

jeta i ndjeri N.K., sidomos vërtetimit të faktet dhe rrethanat përkitazi me reagimin e tani të ndjerit N.K. në momentin kur i akuzuari ka shtënë në të ndjerin (siç thekson edhe vet mbrojtësja në kërkesë). Në rigjykim sipas vërejtjeve të shkallës së dytë është berë rikonstruimi i vendit të ngjarjes dhe pas procedimit të provave tjera gjykata e shkallës së parë ka konkluduar se në veprimet e të dënuarve qëndrojnë elementet e veprës penale të vrasjes së rëndë, nga neni 179, paragrafi 1 pika 1.5 lidhur me nenin 31 të KPRK-së, dhe veçanërisht në arsyetimin e aktgjykimit janë dhënë arsye të qarta sa i përket reagimit të ndjerit në momentin kur është shtënë në të. Gjykata e Apelit në procedurën ankimore duke vendosur përkitazi me ankesat i ka refuzuar ato si të pabazuara dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë. Nga fakti se gjykata e shkallës së parë në rigjykim pas ndërmarrjes së veprimeve sipas sugjerimeve të procedurës penale dhe procedimit të provave konkludon se në veprimet e të dënuarve përmbushen elementet e veprës penale të vrasjes së rëndë për të cilën edhe janë akuzuar, nuk mund të konkludohet se gjykata e shkallës së parë nuk ka vepruar sipas sugjerimeve të shkallës së dytë, ngase pavarësisht obligimit ligjor për të ndërmarrë të gjitha veprimet procedurale dhe shqyrtuar çështjet kontestuese ajo provat e administruara i vlerëson sipas bindjes së lirë dhe në bazë të vlerësimit të tillë nxjerr përfundim nëse fakti konkret është provuar respektivisht nëse është provuar përgjegjësia penale dhe elementet e veprës penale.

10. Qëndron pretendimi se përderisa gjykata e shkallës së parë të dënuarin N.Zh. me aktgjykimin e kundërshtuar për veprën penale të vrasjes së rëndë e ka dënuar me 16 vite burgim ndërsa nga hyrja e arsyetimit të aktgjykimit të shkallës së dytë del se ai është dënuar me 18 vite burgim, mirëpo kjo Gjykatë vlerëson se në rastin konkret kemi të bëjmë me një lëshim teknik, i cili aktgjykimin nuk e bën të pakuptueshëm, ngase nga shkresat e lëndës rezulton qartë se i dënuari N. është dënuar me 16 vite burgim, kurse ky aktgjykim është vërtetuar nga Gjykata e Apelit.
11. Duke i shqyrtuar dhe vlerësuar pretendimet e mbrojtëses se të dënuarit N. se ka kontradikta në mes të dispozitivit të aktakuzës dhe dispozitivit të aktgjykimit të shkallës së parë të kundërshtuar me kërkesë, për faktin se sipas akuzës i dënuari N. akuzohet se ka shtënë në drejtim të ndjerit Nuredin por që nga jeta e ka privuar i dënuari T., kurse n. sipas dispozitivit të aktgjykimit të shkallës së parë si dhe atij të Gjykatës së Apelit shpallet fajtor se e ka privuar nga jeta të ndjerin N. duke shtënë në trupin e tij, ndërkaq T. ka shtënë në të ndjerin derisa ai ishte shtrirë në tokë duke e lenë të vdekur, kjo gjykatë vlerëson se ato janë të pabazuara dhe dispozitivi i akuzës

dhe ai i aktgjykimit nuk mund të shikohet dhe vlerësohet vetëm ashtu siç pretendon mbrojtësja. Gjykata është e autorizuar që duke mos prekur bazën faktike të ngjarjes të bëjë ndryshime në përshkrimin e ngjarjes ashtu siç rezulton nga provat e administruara nga shqyrtimi gjyqësor. Ndryshimet në përshkrimin faktik të ngjarjes në mes të dispozitivit të akuzës dhe aktgjykimit të kundërshtuar janë pasojë e provave të administruar në shqyrtimin gjyqësor, e që nuk janë esenciale sepse kanë të bëjnë me përshkrimin se si është zhvilluar ngjarja pasi që i dënuari N. shtënë në automjetin ku ishte i ndjeri dhe dëmtuari B.G. dhe si është shtënë në të ndjerin nga të dy të dënuarit, por nuk e bëjnë aktgjykimin e paqartë ashtu siç pa bazë pretendon mbrojtësja sepse edhe nga dispozitivi i akuzës por edhe nga dispozitivi i aktgjykimit del qartë se që të dy të dënuarit kanë shtënë në të ndjerin, veprime këto që janë provuar, e që vërtetojnë edhe dashjen e tyre për ta privuar nga jeta viktimën, kurse nuk është qenësore se nga cilat të shtëna është shkaktuar pasoja apo vdekja e të ndjerit. Përveç kësaj, nga këto ndryshime nuk vjen në shprehje aplikimi i ndonjë dispozite tjetër të ligjit penal dhe as që ndryshon pozita e të dënuarve.

12. Pretendimet e mbrojtëses se të dënuarit N. përkitazi me besueshmërinë e provave – dëshminë e të dëmtuarit B.K., dëshmitareve M.G. dhe B.G., deklarimit të ekspertit mjeko ligjore dhe provës materiale – CD – në (video incizimi i vendit të ngjarjes) i referohet gjendjes se fakteve për të cilën bazë kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë nuk lejohet, por meqë ndërlidhen me shkelje të ligjit penal kjo gjykatë i vlerësoj ato dhe gjeti se janë të pabazuara. Në fakt, këto pretendime mbrojtësja i ka theksuar edhe gjatë shqyrtimit gjyqësor, kurse përkitazi me besueshmërinë e provave të administruara dhe saktësinë e fakteve të vërtetuara nga to gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye të qarta në aktgjykimin veçmas përse i ke refuzuar pretendimet e mbrojtjes në këtë drejtim (faqja 31-38), të cilat si të drejta i vlerëson edhe kjo gjykatë, e meqë këto pretendime kanë qenë objekt shqyrtimi nga gjykata e shkallës së parë kjo gjykatë nuk e sheh të nevojshëm që të bëjë edhe njëherë vlerësime në këtë drejtim. Në fakt këto pretendime nuk e venë në dyshim saktësinë e fakteve vendimtare të vërtetuara me vendimet kundër të cilave janë paraqitur kërkesat.
13. Kështu, në praninë e provave të administruara respektivisht fakteve të vërtetuara del se:
 - kësaj ngjarje i ka paraprirë një konflikt i mëhershëm verbal dhe fizik në mes të fëmijëve të dënuarve dhe të ndjerit e të dëmtuarit për shkak të linjave të autobusëve, e për të cilën konflikt janë njoftuar edhe të dënuarit dhe i ndjeri me të dëmtuarin.

- pas ngjarjes së lartcekur i dënuari T. e kishte ndalur autobusin “M”- pronë e të ndjerit tek pompa e benzinës “J”, në momentin e ndaljes edhe i ndjeri dhe i dëmtuari Blerim ishin aty me makinën e tyre “BMË” te cilin e voziste i ndjeri. Me rastin e ndaljes së autobusit i dënuari N. ishte paraqitur me revole në dorë nga e cila kishte shtënë përpjetë, kurse i dënuari T. pasi që kishte vërejtur te dënuarin kishte shkuar në drejtim të tij por meqë ai me vëllain e tij ishte në makinë kishin arrit të largohen, kurse i dënuari T. ju ishte venë pas me automjetin e tij.
 - në çastin kur i ndjeri dhe i dëmtuari arrijnë tek varrezat e fshatit X. makina e tyre goditet nga pas nga makina e të dënuarit T. dhe për shkak të goditjes të makina ndalet – nuk funksionon.
 - i dënuari T. afrohet tek makina e të ndjerit por ndërhyjnë disa kalimtar rasti dëshmitari M.G e B.G. dhe e largojnë të dënuarin T., pastaj nga makina dalin i ndjeri dhe i dëmtuari B. dhe fillojnë të largohen këmbë nga aty bile kërkojnë ndihmë nga dëshmitari – i dëmtuari B. i cili e merr makinën e tij “O.Z.” për t’i larguar të ndjerin dhe vëllain e tij të dëmtuarin B. nga vendi i ngjarjes.
 - në makinë hynë i ndjeri ndërsa B. ishte para makinës, aty paraqitet i dënuari N. me pushkë automatike AK-47 me të cilin shtënë në drejtim të makinës, nga të cilat të shtëna goditet makina në pjesën e pasme goditet dhe ndalet, pas ndaljes së makinës i ndjeri N. i afrohet makinës në pjesën ku ishte i ulur i ndjeri, e pasi që i ndjeri del nga makina ai shtënë disa herë në të duke e goditur në pjesën e përparme të trupit (të theksuara me përafërsisht në aktgjykimin e shkallës së parë) i cili nga të shtënat rrezohet me fytyrë për tokë, e me pastaj i dënuari T. ia merr nga dora automatikun të dënuarit N. dhe shtënë disa herë në pjesën e pasme gjersa ai ishte i shtrirë për tokë.
14. Duke pasur parasysh këtë gjendje të fakteve është përtej logjike të pretendohet se në veprimet e të dënuarit N. qëndrojnë vetëm elementet e veprës penale të shkakimit të rrezikut të përgjithshëm (neni 365, paragrafi 1 të KPRK-së) dhe se i dënuari T. nuk e ka dashur veprën penale dhe se në veprimet e tij nuk përmbushen elementet e veprës penale për të cilën është shpall fajtor ashtu siç pretendohet në kërkesa.
15. Për arsyet e cekura më lart, kjo Gjykatë vlerëson se në rastin konkret nuk ka shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës penale dhe as shkelje të ligjit penal të pretenduara në kërkesa.
16. Nga sa u tha më lart dhe në kuptim të nenit 456 të KPP-së, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka vendosur që të refuzohen si të pabazuara kërkesat për mbrojtje të

ligjshmërisë të mbrojtësve të të dënuarve T. e N. Zh., të paraqitura kundër aktgjykimit të formës së prerë të Gjykatës Themelore në Gjakovë - Departamenti i Krimeve të Rënda PKR.nr.41/2018 datë 18 qershor 2019.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 118/2022 i datës 29 prill 2022

Për tu konsideruar se një person është penalisht përgjegjës për veprën penale të rrezikimi të trafikut publik, ndërmjet veprimit në kundërshtim me ligjin mbi trafikut publik të pjesëmarrësit në trafik dhe pasojës së shkaktuar duhet të ekzistojë lidhja shkakësore apo kauzale, domethënë, nuk ekziston kjo vepër penale, nëse mes drejtimit në kundërshtim me rregullat e trafikut dhe shkaktimit të aksidentit të trafikut ku ndonjë person është lënduar apo ka pësuar apo është shkaktuar dëm material, nuk ekziston lidhja shkakësore që do të mund t'i atribuohet dashjes apo pakujdesisë së tij.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit A.R., nga K., me vendbanim në Prishtinë, për shkak të veprës penale “Rrezikimi i trafikut publik”, parashikuar me nenin 370, paragrafin 9 lidhur me paragrafin 6 e 1 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i përgjithshëm P.nr.429/2020 datë 8 tetor 2021 i pandehuri A.R. është shpallur fajtor për veprën penale “Rrezikimi i trafikut publik”, parashikuar me nenin 370 paragrafi 9 lidhur me paragrafi 6 e 1 të KPRK-së, për të cilën është gjykuar me dënim me burgim në kohëzgjatje prej një (1) viti, në të cilin do t'i llogaritet koha e kaluar në arrest shtëpiak prej 22 dhjetor 2019 deri me 20 shkurt 2020.

3. Në procedurën ankimore, sipas ankesës së Prokurorit të Prokurorisë Themelore, përfaqësuesit të autorizuar të palës së dëmtuar dhe mbrojtësit të pandehurit Gjykata e Apelit, me aktgjykimin PA1.nr.1565/2021 datë 30 dhjetor 2021 e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve ka paraqitur kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë mbrojtësi i të dënuarit A.R. avokati N.R., për shkak të shkeljeve të esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal, dhe shkeljeve tjera procedurale të cilat kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozim që kërkesa të aprovohet dhe aktgjykimet të anulohet dhe çështja të kthehet në rigjykim.
5. Ndaj kërkesës së mbrojtësit të dënuarit është përgjigjur Prokurori i Shtetit me parashtrësën me shkrim KMLP.II.nr.70/2022 datë 29 mars 2022 me propozim që kërkesa të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 dhe 436, paragrafi 1 të KPP-së, vlerësoi pretendimet në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë dhe gjeti se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.
7. Me akuzën e Prokurorit i dënuari është akuzuar për veprën penale të rrezikimit të trafikut publik, parashikuar me nenin 370, paragrafi 9 lidhur me paragrafi 6 e 1 të KPRK-së, kurse përkitazi me përgjegjësinë penale të dënuarit në këtë çështje respektivisht në aksident janë nxjerrë tri ekspertiza ajo e urdhëruar nga Prokurori, nga vetë i dënuari dhe super ekspertiza e urdhëruar nga gjykata.
8. Sipas ekspertizës së urdhëruar nga Prokurori datë 22.01.2020 e përpiluar nga një ekspert aksidenti në rastin konkret është shkaktuar si pasojë e lëshimeve primare dhe sekondare. Lëshimet primare janë të ngasësit të automjetit “A VË T” (të cilin e ka ngarë i dënuari) – pakujdesia dhe lëvizja me shpejtësi të madhe se që është e lejuar (shpejtësia e lejuar në atë pjesë të rrugës ishte 60 km/h, kurse shpejtësia me të cilën

ka qenë duke lëvizur automjeti ka qenë 80-85 km/h). Lëshimet sekondare janë në anën e këmbësorit - mos shfrytëzimi i vendkalimit për këmbësor.

9. Sipas ekspertizës së urdhëruar nga i dënuari datë 21.04.2021 e përpiluar nga dy ekspertë aksidenti është shkaktuar si pasojë lëshimeve të këmbësorit: kalimi i rrugës më shumë shirita jashtë vendkalimit të shënuar për këmbësor dhe dalja e papritur në rrugë, dhe kontributit të drejtuesit të automjetit "T"- pakujdesia ndaj këmbësorëve gjatë lëvizjes në vendkalim.
10. Meqë, përkitazi me lëshimet e pjesëmarrësve në trafik ekspertizat ishin në kundërshtim me njëra tjetrën sipas kërkesës së Prokurorit gjykata ka urdhëruar super ekspertizë që të kryhet nga grupi i ekspertëve të fakulteti teknik - dega e inxhinierisë mekanike.
11. Sipas super ekspertizës datë 12 janar 2021 të kryer nga tre ekspertë aksidenti është shkaktuar si pasojë e lëshimeve të këmbësorit G.G. dhe kontributit të ngasësit të automjetit "T". Lëshimet e këmbësorit janë: e ka bërë trupimin e rrugës në vend të paraparë për qarkullimin e automjeteve motorike (me katër shirita të komunikacionit), jashtë vendkalimit për këmbësorëve duke mos pas kujdes të duhur gjatë trupimit të rrugës; veprimin e kalimit të rrugës, e posaçërisht shiritit të djathtë e ka bërë në mënyrë të papritur, të befasishme dhe të pasigurt; nuk ka ushtruar kujdes të mjaftuar gjatë trupimit të rrugës për mos ti rrezikuar pjesëmarrësit tjerë në komunikacion dhe veten. Kurse, kontributi i ngasësit të automjetit "VË T" është se ka tejkalluar shpejtësinë e kufizuar të lëvizjes (shpejtësia e lejuar e lëvizjes në rrugë ka qenë 60km/h, kurse ngasësi i automjetit ka lëvizur me shpejtësi rreth 74 km/h).
12. Në shqyrtimin gjyqësor është dëgjuar N.L. njëri nga tre ekspertët e super ekspertizës i cili e ka mbështet ekspertizën dhe konkludimin e dhënë në të. Mirëpo, sa i përket konkludimit rreth shpejtësisë së lëvizjes së automjetit në momentin e aksidentit ka shtuar se janë bazuar në të vetmen dëshmi që kanë pas që ka qenë plastika që vendoset në pjesën e pasme të retrovizorit të djathtë, sepse në skicë nuk ka të dhëna për gjurmë të frenimit të automjetit, e që përcaktimi i shpejtësisë sipas kësaj metode mund të ketë devijim standard krahasuar me metodat klasike të përcaktimit të shpejtësisë. Më tej, eksperti sikurse në ekspertizën e bërë me shkrim ka deklaruar se ngasësi i automjetit edhe sikur të voziste me shpejtësi prej 60 km/h, nuk ka pas mundësi që ta evitojë aksidentin, dhe shpejtësia e lëvizjes nga e cila nuk do të vinte fare deri të aksidenti kishte me qenë 20 km/h, kurse kontributi i ngasësit të automjetit manifestohet në natyrën e dëmtimeve të automjetit dhe të lëndimeve të këmbësorit.

13. Gjykata e shkallës së parë bazuar në super ekspertizën e bërë me shkrim nga grupi prej tre eksperteve dhe dëgjimi i njërit nga ekspertët në shqyrtimin gjyqësor vjen në konkludim se i dënuari është përgjegjës penalisht për veprën penale për të cilën është akuzuar, të cilin konkludim e mbështet edhe gjykata e shkallës së dytë.
14. Mirëpo, duke pasur parasysh këtë gjendje të çështjes kjo gjykatë gjen se pretendimet e mbrojtësit se në rastin konkret është shkelur ligji penal në dëm të dënuarit sepse në veprimet e tij nuk përmbushen elementet e veprës penale për të cilën është shpall fajtor dhe dënuar janë të bazuara, kurse konkludimi i gjykatave se i dënuari është penalisht përgjegjës nuk është i bazuar sepse:
15. Për tu konsideruar se një person është penalisht përgjegjës për veprën penale të rrezikimi të trafikut publik, ndërmjet veprimit në kundërshtim me ligjin mbi trafikun publik të pjesëmarrësit në trafik dhe pasojës së shkaktuar duhet të ekzistojë lidhja shkakësore apo kauzale, domethënë, nuk ekziston kjo veprë penale, nëse mes drejtimit në kundërshtim me rregullat e trafikut dhe shkaktimit të aksidentit të trafikut ku ndonjë person është lënduar apo ka pësuar apo është shkaktuar dëm material, nuk ekziston lidhja shkakësore që do të mund t'i atribuohet dashjes apo pakujdesisë së tij.
16. Bazuar në super ekspertizën e bërë me shkrim dhe të elaboruar edhe në shqyrtimin gjyqësor del se i dënuari edhe sikur të voziste me shpejtësinë që ishte e lejuar (60 km/h), në rrugën ku kishte ndodh aksidenti nuk do të mund ta evitonte aksidentin, madje, aksidenti do të mund të evitohet vetëm nëse i dënuari do të voziste me një shpejtësi prej 20 km/h (që prapë do të ishte veprim në kundërshtim me rregullat e trafikut sepse do të pengoheshin pjesëmarrësit tjerë në trafik), kjo gjykatë vlerëson se në këtë situatë nuk ekziston lidhja kauzale në mes të veprimit dhe pasojës. Kurse, meqë nuk ekziston asnjë korrelacion në mes të veprimit të dënuarit si ngasës i automjetit (tejkalimit të shpejtësisë) dhe aksidentit të shkaktuar kjo gjykatë vlerëson se mendimi i ekspertit sa i përket kontributit të ngasësit të automjetit - tejkalimit të shpejtësisë që manifestohet në natyrën e dëmtimeve të automjetit dhe të lëndimeve të këmbësorit është jashtë kompetencave të tij, sepse eksperti është person profesional i cili në procedurë penale duhet të jep konstatimin dhe mendimin për faktet kontestuese konkrete, e që në rastin konkret fakt kontestues është lidhja kauzale mes veprimit dhe pasojës, respektivisht nëse nga veprimi që është ndërmarrë në kundërshtim me rregullat e trafikut publik është shkaktuar pasoja (aksidenti).
17. Për arsyet e lartcekura kjo gjykatë vlerëson se nuk është vërtetuar se në veprimet e të dënuarit përmbushen elementet e veprës penale nga neni 422 i KPP-së siç gabimisht

kanë vlerësuar dhe gjykuar gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë, prandaj i ndryshoj aktgjykimet e këtyre gjykatave dhe vendosi si në dispozitiv të këtij aktgjykimi duke e liruar të dënuarin nga akuza për këtë veprë penale.

18. Nga sa u tha me lartë e konform dispozitës së nenit 438, paragrafi 1, pika 1.1 të KPP-së, kolegji penal i Gjykatës Supreme ka aprovuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë së të dënuarit A.R., duke ndryshuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i përgjithshëm P.nr.429/2020 i datës 8 tetor 2021 dhe aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës PA1.nr.1565/2021 i datës 30 dhjetor 2021, ashtu që Gjykata Supreme e Kosovës të dënuarin A.R. konform dispozitës së nenit 364 paragrafi 1 pika 1.3 të KPP-së e liron nga akuza për veprën penale rrezikimi i trafikut publik, nga 370 paragrafi 9 lidhur me paragrafi 6 e 1 të KPRK për shkak se nuk është provuar se e ka kryer veprën penale, ndërsa palën e dëmtuar për realizimin e kërkesës pasurore juridike e ka udhëzuar në kontest civil, kurse shpenzimet e procedurës penale i janë ngarkuar mjeteve buxhetore të Gjykatës.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 3/2023, i datës 1 shkurt 2023

Dhënia e mendimit personal lidhur me një çështje të interesit publik, i cili mund të jetë shpërfillës në raport me mendimin e shumicës së popullsisë në Kosovë, nuk paraqet nxitje ose përhapje publike të urrejtjes, përçarjes ose mosdurimit nga neni 147, paragrafi 1 i KPRK-së, përderisa i pandehuri përdor opinione personale të cilat as nuk janë faktuar, nuk kanë përmbajtje të atillë që të nxitin një komunitet kundër komunitetit tjetër dhe përderisa edhe pas një kohë pas shfaqjes së këtij mendimi, nuk kishin ndodhur reagime të atij dimensionit që do manifestonin prishjen e rendit publik për shkak të deklarimeve të të pandehurit.

Në frymën e nenit 10 të KEDNJ-së, obligimi që opinioni t'i nënshtrohet vërtetësisë do të cenonte drejtpërsëdrejti mbrojtjen e garantuar me Konventë kjo sepse se opinionet janë pikëpamje ose vlerësime personale të një ngjarje ose një shtate dhe nuk mund të konstatohen nëse janë të vërteta ose të pavërteta.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit, ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit I.T, për shkak të veprës penale nxitja e urrejtjes, përçarjes ose mosdurimit kombëtar, racor, fetar apo etnik nga neni 147, paragrafi 1 të KPRK-së.
1. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, me Aktgjykimin PS.nr. 59/2021 të datës 19.10.2022, të pandehurin I.T e ka shpallur fajtor për veprën penale nxitja e urrejtjes, përçarjes ose mosdurimit kombëtar, racor, fetar apo etnik nga neni 147 paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 1 (një) viti. I pandehuri është obliguar në pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 100 (njëqind) € dhe shumë prej 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit.
2. Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti Special, me Aktgjykimin APS.nr.2/2023 të datës 20.02.2023, ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës dhe mbrojtësit të të pandehurit dhe aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë e ka vërtetuar.

3. I pakënaqur me vendimet e lartcekura, i dënuari I.T ka parashtruar kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë pranë Gjykatës Supreme të Kosovës për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të ndryshojë aktgjykimet e kundërshtuara dhe të pandehurin ta lirojë nga akuza, meqë veprimet e tij nuk përbëjnë vepër penale apo të pandehurit ti shqiptoj dënim me kusht.
4. Në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, mbrojtësi i të dënuarit I.T, ndër tjerash ka theksuar se në rastin konkret veprimet e të pandehurit nuk përbëjnë vepër penale nga neni 363, paragrafi 11 të KPP-së, përkatësisht nuk është për tu besuar se akti inkriminues kishte rrezikuar rendin publik, siç është përkufizuar me nenin 147 paragrafi 1 të KPRK-së. Meqë kjo nuk kishte gjasa dhe as që kishte ndodhur ndonjëherë, me përjashtim të zyrtarëve politik në Kosovë që dënuan deklaratën kur mësuan për të askush nuk ishte emocionuar për deklaratën e veçanërisht publiku dhe as rendi publik nuk ishte kërcënuar, për më tepër, askush nuk u rrezikua e asnjë qytetar i Kosovës nuk D. në rrugë dhe nuk protestoi. Gjykata e shkallës së parë nuk arsyetoi me asnjë fjalë të vetme pse konsideroi se këto shprehje të përdorura nga i pandehuri mund të kishin prishur rendin juridik kur nuk kishte ndodhur ndonjë shqetësim. Pra ajo që tha i pandehuri nuk paraqet krim dhe as që mund të kryhet në këtë mënyrë meqë aktgjykimet e dy instancave më të ulëta e kthyen deliktin verbal në Kosovë, si krim që kërcënon lirinë e mendimit dhe shprehjes në një regjim jodemokratik dhe autoritar dhe asnjë shoqëri nuk duhet ti kufizoj këto liri edhe nëse shumica e popullatës nuk pajtohet me një mendim të tillë, pra gjithkush ka të drejtë që të thotë atë që e mendon përveç që të bëj thirrje për dhunë ndaj tjetrit ose ta provokoj atë.
5. Nga të lartcekurat, mbrojtësi i të pandehurit ka theksuar se liria e shprehjes e paraparë me nenin 10 të Konventës, paraqet shtyllat kryesore mbi të cilat mbështetet funksionimi i demokracisë dhe ky nen nuk zbatohet vetëm për informacionet ose idetë të cilat pranohen nga publiku për miratim ose që konsiderohen të dëshirueshme dhe neutral, por zbatohen edhe për ato raste që mund të trondisin, shqetësojnë ose dëmtojnë shtetin ose ndonjë pjesë të popullatës e në veçanti për deklaratat e e një natyre politike dhe me rëndësi për publikun, pra me këtë nuk mbrohet vetëm liria e shprehjes por përcakton të drejtën për një mendim si e drejtë absolute. Kurse kufizimet e përcaktuara me nenin 10, paragrafin 2 të KEDLNj, vjen në shprehje në rastet kur

kemi mbrojtje të drejtës dhe interesit ku cenohet siguria kombëtare, me ç'rast janë paraqitur raste edhe nga GJEDLNj duke u theksuar posaçërisht rastet e mohimit të holokaustit, por se rasti penal në këtë çështje konsiderohet se është larg këtij shembulli.

6. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.98/2023 e datës 25.04.2023, ka propozuar që kërkesa e mbrojtësit të të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjeti se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e bazuar.
8. Fillimisht, Gjykata konstaton se meqenëse në rastin konkret kjo gjykatë duhet t'i jap epilog kësaj çështje penale, për këto arsye: kjo çështje penale ka filluar prej datës 23.05.2019 (aktvendimi për fillim të hetimit), përkatësisht datës 28.06.2019 (kur është paraqitur aktakuza), dhe janë marrë dy aktgjykime nga gjykata e shkallës së parë dhe po aq nga ana e gjykatës së shkallës së dytë dhe gjithashtu edhe një aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës, që del se në këtë çështje penale janë marrë pesë aktgjykime, dhe nga kjo del se janë tejkaluar standardet kohore të përcaktuar me KPP-në, me nenin 6/1 të KEDNj, por edhe afati i arsyeshem kohor për përfundimin e një procesi gjyqësor i aplikuar nga ana e GJEDNJ. Gjykata Supreme e Kosovës në tërësi pajtohet me konkludimet e nxjerra nga dy instancat gjyqësore se në rastin konkret sipas asaj që ceket në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë nuk rezultojnë të jenë kontestuese rrethanat se: i pandehuri me datën 24.03.2019, në rrugën "Kral Millutini" në Zveçan kishte qenë pjesëmarrës në tubimin e organizuar me rastin e ndërhyrjes së trupave të NATO-s në Kosovë; aty kishte mbajtur fjalim para një numri personave të tubuar; përmbajtja e fjalimit të tij ishte në përputhje të plotë me përkrahimin e dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.
9. Mirëpo nga këto rrethana, ashtu siç është pretenduar edhe në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, del se kontestuese është fakti se përmes këtij fjalimi a ishin përmbushur elementet e veprës penale në fjalë dhe se shprehjet e përdorura a paraqesin bazë për

inkriminim apo fjalimi i të pandehurit nuk hyn në zonën penale dhe rrjedhimisht bën pjesë në të drejtën e garantuar për lirinë e shprehjes e përcaktuar me nenin 10 të KEDNJ dhe se ishin pikërisht këto dy aspekte që kanë bërë dallimin mes interpretimit të bërë nga gjykata e shkallës së parë dhe të cilin konstatim e kishte pranuar edhe gjykata e shkallës së dytë në njërën anë dhe Gjykatës Supreme të Kosovës në anën tjetër.

10. Gjykata ka konstatuar se duke lexuar dispozitën e nenit 147, paragrafi 1 të KPRK-së me të cilën përcaktohet se *“Kushdo që nxit ose përhap publikisht urrejtje, përçarje ose mosdurim midis grupeve kombëtare, racore, fetare, etnike apo grupe të tjera të tilla që jetojnë në Republikën në Kosovës, në mënyrën e cila mund të prishë rendin publik...”*, rezulton se në rastin konkret nuk është përcaktuar saktësisht se cila formë e veprimit, *actus reus* ka ndodhur në rastin konkret, pra a bëhet fjalë për nxitje ose përhapje publike të urrejtjes, përçarjes ose mos durimit; - paqartësia tjetër vërehet me faktin se gjithashtu nuk është përcaktuar *mens rea*, përkatësisht qëllimi i veprimit se ndërmarrja e veprimit a ka pasur qëllim nxitjen ose përhapjen publike të urrejtjes, përçarjes ose mos durimit mes grupeve kombëtare, racore apo etnike, pra nuk ka pasur qartësim në përshkrimin e dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë; - dhe së fundmi nuk është argumentuar mundësia e prishjes së rendit publik si pasojë e këtyre veprimeve.
11. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, gjykatat e dy instancave më të ulëta gjyqësore elementet e kësaj vepre penale do të duhej interpretuar në tërësinë e saj, përkatësisht në të gjitha elementet e saj dhe të cilat duhet të përmbushen në mënyrë kumulative dhe jo në mënyrë fragmentare. Ndërsa, elementet e kërkuara sipas dispozitës ligjore të nenit 147, paragrafi 1 të KPRK-së në rastin konkret nuk janë përmbushur në mënyrë kumulative pasi që për të realizuar vepra penale, Së pari *nxitja ose përhapja publike e urrejtjes, përçarjes ose mos durimit* nuk kishte ndodhur, meqë i pandehuri kishte shprehur një opinion të tij personal për ngjarje se vitit 1999 e që padyshim se opinionin e shumicës së banorëve të tjerë, por e rëndësishme në këtë aspekt është fakti se në këtë fjalim a u përdorën fjalët të cilat do të nxitnin një komunitet kundër komunitetit tjetër e që kjo në rastin konkret nuk ka ndodhur. Pra nga fjalimi i të pandehurit del se vetëm u konstatuan disa opinione të cilat nuk janë të sakta, por njëkohësisht në fjalim nuk pati përmbajtje të tillë që thërret në nxitje, urrejtje, përçarje apo mosdurim ndaj komunitetit tjetër. Për më tepër, opinionin e paraqitur nga ana e të

pandehurit lidhur me ngjarjen për të cilën ishte organizuar tubimi nuk u përcjell me ndonjë manifestim të hapur të urrejtjes ndaj një kombi tjetër në këtë rast kombit shqiptar.

12. Në këtë kontekst, pa dyshim se nuk është realizuar as mundësia e prishjes së rendit publik, pa dyshim se gjykatat e dy instancave më të ulëta gjyqësore në arsyetimet e aktgjykimeve të tyre në mënyrë të drejtë kanë interpretuar dispozitën ligjore se për kryerjen e kësaj vepre penale nuk është e domosdoshme prishja e rendit publik, por mjafton të argumentohet fakti i rrezikut abstrakt. Por sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, tani më kjo mundësi e prishjes së rendit publik ishte tejkaluar nga një rrezik abstrakt në atë konkret, meqë edhe një kohë të gjatë pas ngjarjes nuk kishin ndodhur reagime të atij dimensionit që do të manifestonte prishjen e rendit publik për shkak të deklarimeve të të pandehurit.
13. Gjykata, ka sqaruar se edhe pse qëndron fakti se i pandehuri në fjalimin e tij përdori qartazi fjalor të papërshtatshëm dhe i cili nuk reflekton me opinionin e një pjesë të madhe të popullatës vendore, megjithatë në këtë rast para Gjykatës Supreme të Kosovës u paraqit si çështje e rëndësishme përcaktimi i përkufizimit se deri ku shtrihet kufiri mes të shprehjes së lirë të opinionit (në këtë rast nga ana e të pandehurit) dhe inkriminimi ligjor i veprës penale dhe i cili aspekt del se nga dy instancat më të ulëta gjyqësore nuk është qartësuar dhe analizuar sa duhet. Për më tepër, përkufizim del të jetë i varfër edhe sa i përket praktikës gjyqësore vendore, andaj me këtë rast ishte i domosdoshëm referimi në disa vendime të GjEDNj, me qëllim të përcaktimit të lirisë së shprehjes e përcaktuar me nenin 10 të KEDLNj dhe inkriminimit ligjor.
14. Pra, duke u referuar në fjalimin e të pandehurit del se i njëjti shfaq një opinion të tij, meqë fjalitë e përdorura se: *“arsyeja për agresionin në shtetin tonë ka qenë e ashtuquajtura katastrofë humanitare, Reçaku u shpik në Kosovë e Metohi dhe ish-in ata terroristët shqiptar që shpikën të gjitha këto, kryen krimet më të mëdha në Kosovë dhe Metohi për të cilat askush deri më sot nuk ka marrë përgjegjësi. Kanë kryer krime para agresionit të NATO-s, kanë vrarë shtëpiak të mirë serb dhe polic në vendin e tyre të punës, vazhduan festën e përgjakshme gjatë agresionit dhe pas ardhjes së të ashtuquajturit mision paqësor në Kosovë e Metohi”*, nuk paraqesin ndonjë fakt rreth të thënieve të tij. Për më tepër, siç është përkufizuar GjEDNj në vendimin e saj:, *“...ekzistimi i fakteve mund të demonstrohet, ndërsa opinionet nuk mund t'i nënshtrohen vërtetësisë...”* rasti Lingens & Austrisë nr.29815/82, për të vazhduar se e drejta e opinionit është aspekt thelbësor i së drejtës së lirisë së shprehjes dhe

garantohet me nenin 10 të KEDLNJ. Prandaj, obligimi që opinionin t'i nënshtrohej vërtetësisë do të cenonte drejtpërsëdrejti mbrojtjen e garantuar me Konventë, përkatësisht se opinionet janë pikëpamje ose vlerësime personale të një ngjarje ose një situatë dhe nuk mund të konstatohen nëse janë të vërteta ose të pavërteta. Kurse qëndrim të ngjashëm GJEDNJ ka përkufizuar edhe në vendimin e saj në rastin Dalban & Rumanisë nr.28114/95 me ç'rast ka njohur konceptin e mirëbesimit si mbrojtje “...edhe në rastet kur jo të gjitha faktet janë të sakta dhe se përshkrimi i ngjarjeve të pasqyruara në shkrime ishte tërësisht i pavërtetë...”.

15. Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me konkludimet e nxjerra nga ana e gjykatës së shkallë së parë, meqë në fjalimin e të pandehurit nuk ishte paraqitur ndonjë fakt, por ishin shfaqur opinione të cilat nuk është e nevojshme që të faktohen se a janë të vërteta apo jo, dhe për më tepër, përkundër faktit se: “...opinionin i të pandehurit shpreh një opinion që dallonte nga opinionet e vendosura...”- Perinçek & Zvicrës, nr. 27510/08, 15 tetor 2015.
16. Në përmbyllje të këtij aktgjykimi, Gjykata Supreme e Kosovës shpreh shqetësimin e saj përkitazi me standardin e aplikuar së pari nga ana e Prokurorisë së Shtetit e mbështetur pastaj nga ana e dy gjykatave të dy instancave më të ulëta gjyqësore, të cilat përdorën një standard minimal dhe që veprimet e të pandehurit i cilësuan si veprime që përbëjnë vepër penale dhe atë pa një vlerësim dhe analizë të mirëfilltë dhe gjithëpërfshirëse të provave që ishin në shkresat e lëndës dhe njëkohësisht duke bërë interpretim të gabuar të ligjit penal.
17. Me këto veprime del se janë shkelur rregullat bazike të prezumimit të pafajësisë të garantuara përmes mekanizmave të brendshëm neni 31, paragrafi 5 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe neni 3 i KPP-së, meqë gjykata me rastin e vendosjes është e obliguar që të provojë të gjitha faktet në mënyrë të gjithanshme dhe të pa kontestueshme, në favor dhe disfavor të të pandehurit, e posaçërisht këtë duke e ndërlidhur me *parimin e prezumimit të pafajësisë dhe parimin in dubio pro reo*, se mëdyshjet lidhur me ekzistimin e fakteve të rëndësishme për çështjen ose për zbatimin e ndonjë dispozite të ligjit penal interpretohen në favor të të pandehurit dhe të drejtave të tij, kurse në ndërlidhje të kësaj po ashtu duke pasur parasysh faktin se të gjitha argumentet që janë “*in peius*” ndaj të akuzuarit duhet të vërtetohen me siguri të plotë përkatësisht përtej dyshimit të arsyeshëm dhe nëse nuk arrihet një diçka e tillë duhet konsiderohen se nuk ekzistojnë kurse për argumentet që janë “*in favorem*” ndaj të akuzuarit merren se ekzistojnë edhe atëherë kur janë vërtetuar me probabilitet, *si dhe*

përmes mekanizmave të jashtëm KEDLNj dhe GjEDLNj e së ndërtuar përmes vendimeve të saja: Minelli & Zvicrës, Murray & Britanisë së Madhe, Tefler & Austrisë, Lavents & Letonisë, etj., në të cilat vendime rëndësi vendimtare i kushtohet parimit të prezumimit të pafajësisë, përkatësisht kërkesës që kryerja e detyrave nga ana e anëtarëve të një gjykate nuk duhet të filloj me idenë e paracaktuar se i akuzuari ka kryer veprën penale për të cilën akuzohet, barra e provës i takon prokurorit dhe çdo dyshim duhet të jetë në favor të akuzuarit.

18. Nga të gjitha këto, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje të ligjit penal dhe të cilat shkelje nuk janë mënjeluar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë e cila vendosi sipas mjetit të rregullt juridik dhe njëkohësisht pretendimi i mbrojtësit të të dënuarit i paraqitur në kërkesë ishte i bazuar, andaj për këtë arsye u vendos që konform nenit 438 paragrafi 1 nën-paragrafi 11 të KPP-së, aktgjykimet e kundërshtuara të ndryshohen si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.
19. Si përfundim, Kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të miratohet kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të të pandehurit I.T, ashtu ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti Special PS.nr. 59/2021 të datës 19.10.2022 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës - Departamenti Special APS.nr.2/2023 të datës 20.02.2023 dhe bazuar në nenin 363 paragrafi 1 nën-paragrafi 11 të KPP-së, i pandehuri, lirohet nga akuza, se në kohën, mënyrën, dhe vendin e caktuar si në dispozitivin e këtij aktvendimi kishte për të kryer veprën penale nxitja e urrejtjes, përçarjes ose mosdurimit kombëtar, racor, fetar apo etnik nga neni 147, paragrafi 1 të KPRK-së.

Aktgjykim i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës
PML.nr.239/2020 i datës 22 dhjetor 2020

Në rastet e bashkimit kriminal, anëtarët e grupimit kriminal, nuk mund të kenë role të ndryshme. Nëse të njëjtit kanë role të ndryshme, atëherë mund të bëhet fjalë për forma tjera të bashkëpunimit në mes të personave, por jo për bashkim kriminal, ngase te kjo formë e organizimit kriminal, ata bashkohen për të kryer vepra penale, jo për të kryer një vepër penale dhe secili anëtarë ka statusin e njëjtë penal, janë të gjithë kryerës, nëse janë bashkuar për të kryer vepra penale, ose të gjithë janë nxitës, nëse janë bashkuar për të nxitur kryerjen e veprave penale.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurve Xh. P. nga fshati N. Komuna e Gj., A. S. nga fshati I., Komuna e D., M. S. nga fshati I. Komuna e D. dhe B. R. nga Gj., për shkak të veprës penale në bashkim kriminal "Vrasja e rëndë" nga neni 179 par.1 pika 1.4, 1.6 dhe 1.8 lidhur me nenin 34 par.1 të KPRK-së.

2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Pejë PKR.nr.223/2016 të datës 27.12.2019, të dënuarit Xh. P., A. S., M. S. dhe B. R. janë shpallur fajtorë për shkak të veprës penale në bashkim kriminal vrasje e rëndë nga neni 179 par.1 pika 1.4, 1.6 dhe 1.8 lidhur me nenin 34, paragrafi 1 të KPRK-së, për të cilën vepër penale Xh. P. është dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) vite, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 30.09.2014 e tutje, i dënuari A. S. është dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 9 (nëntë) vite, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 01.03.2017 e tutje, i dënuari M. S. është dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 19 (nëntëmbëdhjetë) vite, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 01.03.2017 e tutje, dhe i dënuari B. R. është dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 15 (pesëmbëdhjetë) vite, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 23.03.2018 e tutje. Të dënuarit janë obliguar që secili veç e veç të paguajnë shpenzimet e procedurës penale në shumë prej nga 100 € paushallin gjyqësor në shumë prej 500 € dhe në emër të fondit për kompensimin e viktimave të krimit shumë prej nga 50 € Pala e dëmtuar për realizimin e kërkesës pasurore juridike është udhëzuar në kontest civil.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.94/2020 e datës 17.06.2020, i ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Themelore në Pejë, të përfaqësuesit ligjor të të ndjerit F. Gj., përfaqësueses së të dëmtuarës M. Gj., të dëmtuarit P. Gj., mbrojtëses së të akuzuarit A. S., mbrojtësit të akuzuarit M. S. dhe ankesën e përbashkët të mbrojtësve të akuzuarit B. R., ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve në afatin ligjor kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë kanë paraqitur: a) mbrojtësja e të dënuarit A. S., avokatja K. K. nga P., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovoj kërkesën si të bazuar kurse aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja të kthehet në rivendosje; b) mbrojtësi i të dënuarit M. S., avokati G. K. nga P., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovoj kërkesën si të bazuar, ndërsa aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja të kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje; c) mbrojtësit i të dënuarit B. R., avokatët A. K. dhe G. V. nga P., me kërkesë të përbashkët, për shkak të shkeljes

esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovoj kërkesën si të bazuar, ndërsa aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja të kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje; d) mbrojtësi i të dënuarit B. R., avokati Xh. A. nga P., për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovoj kërkesën si të bazuar, ndërsa aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja të kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.

5. Në kërkesën e mbrojtëses së të dënuarit A. S. pretendohet se dy aktgjykimet e kundërshtuara janë të përfshira me shkelje të ligjit penal në dëm të dënuarit, sepse kualifikimi ligjor i veprës penale është i gabuar, për faktin se ashtu sikurse bëhet përshkrimi faktik në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë, A. S. rezulton të ketë kryer veprë penale të ndihmës së kryesit pas kryerjes së veprës penale e jo atë të ndihmësit në vrasje të rëndë. Po ashtu pretendohet se të dy aktgjykimet e kundërshtuara janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 para,1 pika 1.12, të KPP-së, se dispozitivi i aktgjykimit është në kundërshtim me vetveten dhe me arsyetimin, arsyetimit i mungojnë arsyet mbi faktet vendimtare, ka kundërthënie të konsiderueshme ndërmjet dispozitivave në bazë të cilave i dënuari A. S. është shpallur fajtor, dhe asaj që paraqitet në arsyetimet e këtij aktgjykimi, lidhur me përmbajtjen e shkresave të lëndës. Dispozitivat e dy aktgjykimëve janë kontradiktore dhe në kundërshtim me arsyet e paraqitura. Aktgjykimet janë mbështetur në prova të papranueshme e kjo nga fakti se gjykatat aktgjykimin e mbështesin në deklaratën e dëshmitarit bashkëpunues D1, kjo pasi që D1 është shpallur dëshmitar bashkëpunues në kundërshtim të procedurave ligjore respektivisht nenit 237 par.6 të KPRK-së.
6. Në kërkesën e mbrojtësit të dënuarit M. S., pretendohet se aktgjykimi i shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale ngase dispozitivi i aktgjykimit është konfuz, i paqartë dhe në kundërshtim me provat e nxjerra nga gjykata, aktgjykimi është i bazuar në prova të papranueshme, gjykata nuk ka paraqitur se për çfarë arsyesh i ka konsideruar si të vërtetuara, nuk e ka vlerësuar saktësinë e provave kundërthënëse si dhe nuk ka dhënë arsye konkrete se në cilat prova është bazuar gjykata me rastin e zgjidhjes së çështjes juridike, e po ashtu gjykata gabimisht e ka zbatuar dispozitën e nenit 237 par 6 të KPP-së, sepse ka bazuar aktgjykimin në deklaratën e dëshmitarit bashkëpunues D1.

7. Në kërkesën e përbashkët të mbrojtësve të dënuarit B. R., av. A. K. dhe G. V. pretendohet se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale si dhe shkelje të ligjit penal e të cilat shkelje kanë ndikuar qenësisht në ligjshmërinë e vendimeve të kundërshtuara. Shkeljet esenciale konsistojnë në atë se dy aktgjykimet janë të pakuptueshme, kundërthënëse në brendinë e tyre ose me arsyet e aktgjykimit, dhe se aktgjykimet nuk përfshijnë arsyetimin dhe nuk janë paraqitur arsyet lidhur me faktet vendimtare. Aktgjykimet janë mbështetur në prova të papranueshme e kjo nga fakti se gjykatat aktgjykimin e mbështesin në deklaratën e dëshmitarit bashkëpunues D1, kjo pasi që D1 është shpallur dëshmitar bashkëpunues në kundërshtim me procedurat ligjore respektivisht nenin 237 par.6 të KPRK-së.
8. Mbrojtësi i të dënuarit B. R. av. Xh. A., po ashtu në kërkesë pretendon se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 par.1 pika 1.8 të KPPK për arsye se aktgjykimi i shkallës së parë është mbështetur në provë të papranueshme, përkatësisht në deklaratën e dëshmitarit bashkëpunues D1 e cila provë është në kundërshtim me nenin 237 par.6 të KPPK-së. Aktgjykimet nuk janë të përpiluara në përputhje me dispozitën e nenit 370 të KPRK-së, ngase gjykata e shkallës së parë nuk ka paraqitur arsyet për secilën pikë të aktgjykimit dhe nuk ka paraqitur qartë se cilat fakte dhe për çfarë arsye i konsideron si të vërtetuara apo të pavërtetuara, e po ashtu arsyetimi i dhënë është në kundërshtim me vet veten. Po ashtu aktgjykimi është mbështetur në deklaratën e të pandehurit X. P, e që paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 123 para. 5 të KPP-së.
9. Prokurori i Shtetit me parashtresën KMLP.II.nr.131/20 të datës 07.09.2020 ka dhënë përgjigje në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë me propozim që të refuzohen si të pabazuara kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

10. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së, vlerësoi pretendimet në kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë dhe konstatojë se kërkesat janë të bazuara.

11. Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se dispozitivi i aktgjykimit të atakuar me kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë është i paqartë dhe në kundërshtim me cilësimin juridik. Sipas nenit 34 të KPK-së, bashkimi kriminal ekziston nëse plotësohen këto kushte: dy ose më shumë persona shprehimisht apo në mënyrë të heshtur merren vesh për të kryer apo për të nxitur kryerjen e veprave penale të dënueshme me së paku pesë (5) vjet burgim dhe ndërmerr veprime përgatitore për realizimin e marrëveshjes së tillë.
12. KPRK, për bashkime të tilla ka sanksionuar vetëm anëtarësimin në këto organizata kriminale, akoma pa filluar veprimi i kryerjes për shkak të rrezikshmërisë së lartë që paraqesin grupimet e tilla kriminale. Bashkimi kriminal sipas këtij neni ekziston vetëm atëherë kurë ata janë bashkuar, në këtë grupim kriminal, për të kryer në vazhdimësi vepra penale të dënueshme me pesë vite e më tepër burgim, e jo kur ata kanë bashkëpunuar për të kryer vetëm një vepër penale (edhe pse norma ligjore thotë për të kryer një vepër penale).
13. Në rastin konkret edhe pse vepra penale është cilësuar se është kryer në kuadër të bashkimit kriminal, nga përshkrimi i veprës penale rezulton se: njëri nga të pandehurit kishte rolin e kryesit, tjetri rolin e shtytës dhe dy të pandehur rolin e ndihmësit. Kjo mënyrë e përshkrimit të dispozitivit, atë e bënë të paqartë, për faktin se kur kemi të bëjmë me bashkimin kriminal, të gjithë anëtarët e bashkimit kriminal, e kanë rolin e kryesve, nëse janë bashkuar për të kryer vepra penale, nuk ka ndihmës, shtytës .d.m.th. ndihmës mund të jetë vetëm dikush që nuk është anëtarë i bashkimit kriminal (bandës kriminale).
14. Te bashkimi kriminal, të gjithë anëtarët e grupit përgjigjen penalisht për veprat penale që rezultojnë nga plani kriminal edhe nëse nuk kanë marr pjesë drejtë për së drejti në kryerjen e veprës konkrete nga plani i kriminal i grupit.
15. Kur kemi të bëjmë me rastin konkret, del jo kontestuese se të dënuarit kanë bashkëpunuar në mes vete për të kryer vrasjen e të ndjerit, nga përshkrimi faktik i veprës penale rezulton se njëri nga të dënuarit ishte shtytës, tjetri ndihmës, tjetri kryerës. Në rrethana të tilla mund të bëhet fjalë për forma tjera të bashkëpunimit, në mes të dënuarve, por jo për bashkim kriminal, ngase u tha më sipër, te kjo formë e organizimit kriminal, ata bashkohen për të kryer vepra penale, jo për të kryer një vepër penale, dhe secili anëtarë ka statusin e njëjtë penal, janë të gjithë kryerës, nëse janë bashkuar për të kryer vepra penale, ose të gjithë janë nxitës, nëse janë bashkuar për të nxitur kryerjen e veprave penale, te bashkimi kriminal anëtarët e grupimit

kriminal, nuk mundë të kenë role të ndryshme, siç kemi situatën në rastin konkret (shtytës, ndihmës , kryerës).

16. Kështu siç është interpretuar bashkimi kriminal, nga prokurori i çështjes dhe dy gjykatat instancionale, po rezulton se te çdo vepër penale të dënueshme me pesë vjet burgim, ku marrin pjesë dy e më shumë persona, pavarësisht rolit të tyre, bëhet fjalë për bashkim kriminal, e që është interpretim i gabuar. Pyetja që imponohet në rrethana të tilla është “pse atëherë paska nevojë të ekzistoj bashkëkryerja, shtytja dhe ndihma” .
17. Kur dy e më shumë persona merren vesh për të kryer vrasjen e një personi dhe marrin pjesë në veprimin e kryerjes apo kontribuojnë thellësisht në vrasje, bëhet fjalë për bashkëkryerje, e jo për bashkim kriminal, e nëse vetëm një ka marrë pjesë në vrasje , ndërsa njëri ka ndikuar që vrasësi të marr vendim për të kryer vrasjen , tjetri pasi ky ka vendosur për të vrarë, e ka ndihmuar për të realizuar vrasjen, nuk bëhet fjalë për bashkim kriminal, por për tri vepra të ndara kriminale, një shtytje në vrasje, një ndihmë në vrasje dhe një vrasje.
18. Gjithashtu cilësimi juridik është në kundërshtim me përshkrimin faktik, për faktin se të gjithë janë akuzuar si kryerës të vrasjes , të kryer në kuadër të bashkimit kriminal, ndërsa në përshkrimin e veprës penale, thuhet se i akuzuari B. R. si shtytës ka shtyrë të akuzuarin, Xh. P., në atë mënyrë që të akuzuarit Xh. dhe A., në rolin e ndihmësit e kanë ndihmuar të akuzuarin M. si kryerës për ta vrarë të ndjerin, i cili e ka vrarë të ndjerin e në rrethana të tilla cilësimi juridik i veprës penale, përpos që është në kundërshtim me përshkrimin faktik, ai është edhe i paqartë, ngase nga përshkrimi i veprës penale del se përpos për kryes të vrasjes, kemi të bëjmë me shtytës të vrasjes, ndihmës të vrasjes, mirëpo asnjë nuk është shpallë fajtor, as për shtytje as për ndihmë në vrasje, por si vrasës.
19. Meqenëse nuk është plotësuar asnjë kusht ligjor për të aplikuar bashkimin kriminal, dispozitivi i aktgjykimit duhet të jetë i strukturuar ndryshe nga përshkrimi i tanishëm. d.m.th. duhet të ketë përshkrim të ndara të veprimeve, për secilin të akuzuar, në përputhje me rolin e secilit, që ka pas në këtë veprim kriminal.
20. Edhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit rezulton të jetë i paligjshëm, ngase ajo ka refuzuar ankesat dhe ka vërtetuar aktgjykimin e ankimuar edhe pse aktgjykimi ishte i përfshirë me shkelje esenciale me natyrë absolute, për të cilat Gjykata e Apelit kujdeset detyrimisht edhe kur ankuesit nuk e atakojnë në atë dimension edhe pse në

rastin konkret, ankuesit e kishin kontestuar edhe në këtë drejtim. Gjithashtu, Gjykata e Apelit nuk ka dhënë arsye për pretendimet ankimore, por është mjaftuar me konstatime “se pretendimet nga ankesa janë të pabazuara” pa një arsyetim të detajuar se pse pretendimet e tilla ankimore qenkan të pabazuara.

21. Pasi që ishin të bazuara pretendimet nga kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë lidhur me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384.par.1.pika 12.të KPP-së, gjegjësisht për atë se dispozitivi i aktgjykimit të shkallës së parë është i paqartë, kundërthënës dhe se mungojnë arsyet për ekzistimin e bashkimit kriminal, të njëjta u aprovuan.
22. Gjykata duke aplikuar parimin “*Beneficium Cohesionis*”, sipas nenit 397 të KPP-së, sipas detyrës zyrtare, anuloi aktgjykimin edhe në raport me të akuzuarin Xh. P.
23. Si përfundim, Kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës ka vendosur që çështjen ta kthejë në rigjykim në shkallë të parë, në gjykatën Themelore në Pejë – Departamenti për Krime të Rënda, e cila duhet të veproj sipas vërejtjeve të cekura në këtë aktgjykim, të eliminohen shkeljet procedurale të përshkruara më lartë dhe duke marrë parasysh edhe pretendimet tjera në kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë dhe të merret vendim i ligjshëm.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 112/2022 i datës 31 mars 2022

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, si mjet i jashtëzakonshëm juridik, në rastet kur paraqitet në raport me vendimin për dënimin, mund të paraqitet vetëm nëse kjo pjesë e aktgjykimit është marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, e cila do të mund të ndërlidhej me mungesën ose paqartësitë e arsyeve lidhur me vendimin për dënimin.

Shkelja e ligjit penal në raport me vendimin për dënimin, ndodh në ato raste kur në marrjen e vendimit për dënimin, dënimin alternativ, vërejtja gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm, për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me veprën penale, gjykata ka tejkaluar kompetencat ligjore.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit N. M. nga fshati Berivojcë, K. e K., për shkak të veprës penale “Vrasja e rëndë” nga neni 173 par.1 nënpar.1.3 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (KPRK).
2. Gjykata Themelore në Gjilan me aktgjykimin PKR.nr.74/2021 i datës 05.10.2021, të dënuarin N. M., e ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale vrasja e rëndë nga neni 173 par.1 nënpar.1.3 të KPRK-së, për të cilën vepër e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 25 (njëzetepesë) vjet, në të cilin dënim i ka llogaritur edhe kohën e kaluar në paraburgim nga data 25.07.2020 e deri në plotfuqishmërinë e aktgjykimit, dënim ky i cili do të ekzekutohet në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit. Është obliguar i dënuari që ti paguaj shpenzimet e procedurës penale që dalin sipas llogarisë përfundimtare të gjykatës, paushallin gjyqësor në shumë prej 100 € si dhe në emër të kompensimit të fondit për kompensimin e viktimave të krimit shumë prej 50 €

3. Në procedurën ankimore Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.534/2021 e datës 21.01.2022, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të dënuarit, ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit N. M., avokat A. V. nga Gjilani, pa e potencuar se për cilat baza i kundërshton aktgjykimet por nga përmbajtja e kërkesës rezulton se aktgjykimet i kundërshton për vendimin mbi dënimin me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë kërkesën si të bazuar kurse aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim dhe rivendosije.
5. Mbrojtësi e të dënuarit në kërkesën e tij pretendon se gjykata e shkallës së parë i ka shqiptuar dënim shumë të rëndë të dënuarit në raport me veprën penale pasi që i dënuari e ka pranuar kryerjen e veprës penale, por nën tronditje të rëndë mendore në momentin kritik por jo me dashje dhe se ndikim ka pasur edhe gjendja e vështirë ekonomike e të dënuarit si dhe pandemia, përkatësisht masat kufizuese që kanë qenë mjaft ekstreme gjatë kohës kur e ka kryer veprën penale. Më tutje në kërkesë ka theksuar se nga dëshmia e dëshmitarit R. M. vërehet se i dënuari e kishte thirr në telefonin celular R., të cilit ja kishte treguar ngjarjen dhe se e kishte njoftuar se do ta thërriste policinë dhe nga kjo dëshmi shihet qartazi se i dënuari, menjëherë pas kryerjes së veprës penale ishte i tronditur dhe i penduar shumë, ishte i gatshëm që të thërriste policinë për ta njoftuar për rastin. Mbrojtja konsideron se me shqiptimin e dënimit për veprën e lartcekur, gjykata ka vlerësuar gabimisht nenin 41 par.1 si dhe nenin 69 par.2 dhe 3 sepse nuk ka marr parasysh qëllimin e dënimit si dhe rrethanat lehtësuese për pranimin e kryerjes së veprës penale. Më tutje në kërkesë pretendohet se gjykata nuk e ka marr parasysh edhe shkallën e përgjegjësisë penale të kryesit, rrethanat si pasojë e të cilave kryesi e ka kryer veprën penale, pranimin e fajit si dhe sjelljen e tij pas kryerjes së veprës penale. Tutje pretendohet se në rigjykim duhet të bëhet edhe rikualifikimi i ri i veprës penale nga vrasje e rëndë në vrasje të kryer në gjendje të tronditjes së fortë mendore sikurse që parashihet në nenin 174 të KPRK-së. Nga përmbajtja e kërkesës për mbrojtjen e ligjshmërisë, rezulton se pretendimet kanë të bëjnë me vendimin mbi dënimin dhe kualifikimin e veprës penale.
6. Prokurori i Shteti të Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.66/2022 e datës 28.03.2022, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi që shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435 par.1 lidhur me nenin 436 par.1 të KPP-së, vlerësoi pretendimet në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë dhe përgjigjes në kërkesë, konstatoi se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë nuk është e bazuar.
8. Gjykata Supreme e Kosovës, konstaton se konform dispozitës së nenit 385 par.5 të KPP-së, kur është fjala për vendimin për dënimin, shkelje e ligjit penal bëhet kur në marrjen e vendimit për dënimin, dënimin alternativ, vërejtja gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm, për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me veprën penale, gjykata ka tejkaluar kompetencat ligjore. Në rastin konkret gjykata e shkallës së parë, duke vlerësuar rrethanat lidhur me dënimin, përmes individualizimit të dënimit të dënuarit i ka shqiptuar dënimin brenda kufijve të paraparë për këtë veprë penale.
9. Në rast se nuk është fjala për këtë shkelje, vendimi për dënimin me këtë mjet të jashtëzakonshëm juridik, mund të kundërshtohet vetëm nëse kjo pjesë e aktgjykimit është marr me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale e cila do të mund të ndërlihej me mungesën ose paqartësitë e arsyeve lidhur me vendimin për dënimin, mirëpo, në rastin konkret një pretendim i këtillë në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë nuk është paraqitur.
10. Nuk qëndrojnë as pretendimet e mbrojtësit të dënuarit, se duhet të bëhet rikualifikimi i veprës penale. Mbrojtësi në kërkesë pretendon se është shkelur ligji penal ngase në rastin konkret janë formësuar elementet e veprës penale vrasje e kryer në gjendje të tronditjes së fortë mendore nga neni 174 të KPRK-së, por pa cekur se cilat dispozita të ligjit penal janë shkelur.
11. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, të dy gjykatat drejtë kanë gjetur se në veprimet e të dënuarit janë formësuar të gjitha elementet e veprës penale vrasje e rëndë nga neni 173 par.1 lidhur me nënpar.1.3 të KPRK-së, me të cilat arsyetime të gjykatave pajtohet edhe kjo gjykatë, për faktin se pas shqyrtimit të shkresave të lëndës, aktgjykimeve të kundërshtuara, del se i dënuari me dashje ka privuar nga jeta anëtarin e familjes, në këtë rast bashkëshorten e tij, në atë mënyrë që fillimisht janë fjalosur e më pas i njëjti me shufër metalike e godet tani të ndjerën S. M. fillimisht në

parakrahun e dorës së majtë dhe njëherë në anën e majtë të kokës, tani e ndjera rrëzohet në tokë dhe i dënuari vazhdon e godet me shufër metalike disa herë në kokë dhe pjesë të tjera të trupit, duke i shkaktuar plagë të hapura në kokë, thyerje në anën e majtë të kafkës së kokës dhe të cilat plagë kanë qenë vdekjeprurëse, që do të thotë se në momentin kritik, tani e ndjera S. M., nuk ka ndërmarrë asnjë veprim të vetëm në drejtim të sulmit, keqtrajtimit apo fyerjes së të dënuarit e që do të sjellte të dënuarin në gjendje të tronditjes së fortë mendore, e që pastaj i dënuari të ketë kryer veprën penale nën ndikimin e tronditjes së fortë mendore, për çka, dy gjykatat e instancës më të ulët drejtë kanë konstatuar se në rastin konkret në bazë të gjendjes faktike të konstatuar si më lartë, pa dyshim është vërtetuar se i dënuari N. M. me dashje direkte e ka privuar nga jeta tani të ndjerën S. M., e jo nën ndikimin e tronditjes së fortë mendore siç pa të drejtë pretendohet në kërkesë.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës
PML. Nr.29/2021 i datës 13 prill 2021

Në rastet kur personat e marrë në pyetje kanë vdekur, kanë çrregullime ose paaftësi mendore, nuk mund të gjenden ose ardhja e tyre në gjykatë është e pamundur apo dukshëm e vështirësuar për shkak të pleqërisë, sëmundjes ose shkaqeve të tjera të rëndësishme, deklaratat e dhëna me parë në procedurë paraprake mund të lexohen.

Mbrojtjes në asnjë fazë të hetimit nuk mund t'i mohohet shikimi i shkresave të lëndës, mirëpo, koha kur mbrojtja medoemos duhet të furnizohet edhe fizikisht me shkresa të lëndës, është koha pas ngritjes së aktakuzës.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurve B. H., për shkak të veprës penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.1 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (KPRK), dhe të pandehurit B. V., për shkak të veprës penale “Ushtrimi i ndikimit” nga neni 431 par.2 lidhur me nenin 81 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda PKR. nr. 4842016 i datës 18.11.2019, e dënuara B. H. është shpallur fajtores për veprën penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.1 të KPRK-së, për të cilën veprë është gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 1 (një) viti, në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në arrest shtëpiak 30.05.2013 e deri me datën 30.07.2013, i dënuari B. V. është shpallur fajtor për veprën penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.2 lidhur me nenin 81 të KPRK, për të cilën veprë është gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 1 (një) viti. Të dënuarit janë obliguar që të paguajë shpenzimet e procedurës penale sipas llogarisë përfundimtare të gjykatës, ndërsa në emër të paushallit gjyqësor secili veç e veç shumën prej nga 200 (dyqind) € Me të njëjtin aktgjykim në mungesë të provave e në bazë të nenit 364 par.1 nënpara.1.3 të KPP-së e dënuara B. H. është liruar nga akuza për shkak të veprës penale marrje ryshfeti nga neni 428 par.2 të KPRK-së, ndërsa i dënuari B. V. për shkak të veprës penale dhënie ryshfeti nga neni 429 par.3 të KPRK-së.

3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.623/2019 e datës 30.09.2020, i ka refuzuar si të pabazuara ankesën e Prokurorisë Themelore në Prishtinë, ankesat e mbrojtësve të dënuarve B. H. dhe B. V., ndërsa e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur: A) mbrojtësit e të dënuarës B. H., avokatët F. V. dhe F. L. nga P., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve të tjera të dispozitave të procedurës penale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovoj kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë si të bazuar, ashtu që ti ndryshojë aktgjykimet e kundërshtuara dhe të dënuarën B. H. ta lirojë nga përgjegjësia penale për veprën për të cilën akuzohet ose ti anuloj aktgjykimet dhe çështja penale ti kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje. Kanë propozuar që bazuar në nenin 435 të KPP-së, të dënuarës ti shtyhet apo të ndërpritet ekzekutimi i sanksionit penal; B) mbrojtësi i të dënuarit B. V., avokati I. H. nga P., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovoj kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë si të bazuar, ashtu që ti ndryshoj aktgjykimet e kundërshtuara dhe të dënuarin B. V. ta lirojë nga akuza ose ti anuloj aktgjykimet dhe çështja penale ti kthehet në rivendosje gjykatës së shkallës së parë.
5. Në kërkesën e përbashkët për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësve të dënuarës B. H., pretendohet se aktgjykimet e kundërshtuara janë përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe me shkelje të ligjit penal. Kështu, sipas kërkesës dispozitivi i aktgjykimet të kundërshtuar është i pakuptueshëm, kundërthënës me arsyetimin sepse në të njëjtin vetëm janë përkthyer deklaratat e dëshmitarëve, provat materiale si dhe rezulton se nuk ka pas të dëmtuar e që e bënë aktgjykimin të përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 par.1 nënpar.1.12 lidhur me nenin 370 të KPP-së.
6. Prokurori i Shtetit të Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.20/2021 e datës 01.02.2021, ka propozuar që kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësve të dënuarve të refuzohen si të pabazuara.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit, shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të dispozitës së nenit 435 par.1 dhe 436 par.1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve që dalin nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë gjeti se kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë janë të pabazuara.
8. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, pretendimet e mbrojtësve të dënuarës B. H., lidhur me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale nuk qëndrojnë. Aktgjykimi i kundërshtuar i shkallës së parë është i qartë, konkret dhe i kuptueshëm, në arsyetimin e aktgjykimit janë dhënë arsyet e duhura mbi të gjitha faktet vendimtare. Gjykata e shkallës së parë i ka vlerësuar provat në pajtim me dispozitën e nenit 370 par.7 të KPP-së duke paraqitur në mënyrë të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsye i merr si të provuara apo të paprovuara duke bërë vlerësimin e provave kontradiktore. Gjykata e shkallës së parë ka bërë vlerësimin e të gjitha provave të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe lidhur me to ka paraqitur konkludimet e veta e të cilat i ka aprovuar edhe gjykata e shkallë së dytë, të cilat konkludime të gjykatave të instancave më të ulëta i mbështet edhe kjo gjykatë. Ndër shkeljet e tjera që pretendohen në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësve të dënuarës theksohet se gjykatat me aktgjykimet e tyre nuk i kanë trajtuar, por as Prokuroria në aktakuzën e saj nuk ka dhënë prova për personin tjetër zyrtar në të cilin ka mundur ose ka ndikuar në të njëjtin e dënuara B. H.
9. Sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, qëndron fakti se në dispozitiv të aktgjykimit nuk përmendet personi tjetër zyrtar ndaj të cilit ka mundur ose ka ndikuar e dënuara, por theksohet vetëm që të ushtroj ndikim të padrejtë mbi vendimmarrjen e personave zyrtar nga Sistemi Gjyqësor i Kosovës. Por nga shkresat e lëndës dhe aktgjykimet e kundërshtuara rezulton qartë se cilët ishin gjyqtari dhe kolegji i gjyqtarëve, dhe anëtarët e panelit për lirim me kusht, ndaj të cilëve duhej të ushtrohej ndikimi i padrejtë në vendimmarrje nga e dënuara, me qëllim të lirimit nga burgu ose zvogëlimit të dënimit të të njëjtit.
10. Nga shkresat e lëndës dhe administrimi i provave, gjykatat drejtë kanë vërtetuar se e dënuara B. H. ka marrë drejtpërdrejtë për vetën e saj dhe personat tjerë të panjohur, shumë prej 13,500 (trembëdhjetëmijepesëqind) € nga dëshmitari C, i cili fakt është vërtetuar me prova të administruara ku e dënuara i ka premtuar dëshmitarit C se do të ndikoj te gjyqtarët e çështjes penale dhe te anëtarët e panelit për lirim me kusht, me qëllim të lirimit nga burgu ose zvogëlimit të dënimit të të njëjtit, për të cilin dëshmitari C ishte i dënuar me aktgjykim të gjykatës për vepër penale të grabitjes me

dënim burgu prej 6 (gjashtë) vite e 3 (tre) muaj. Nuk qëndrojnë pretendimet e mbrojtësve të dënuarës B. H. në kërkesën e përbashkët se aktgjykimi i kundërshtuar i gjykatës së shkallë së parë është bazuar në prova të papranueshme, nga arsyeja se aktgjykimi i shkallës së parë kur të dënuarën e ka shpallur fajtores është bazuar në provat materiale - transkriptet e takimit të zhvilluar në mes të dënuarës B. H. dhe dëshmitarit C, biseda të zhvilluara me datat 30.03.2016 dhe 24.04.2016 gjatë të cilave takime e dënuara B. pranon se nga dëshmitari C ka marrë shuma të caktuara të parave. Gjykata drejtë ka vlerësuar se nga këto transkripte të bisedave të zhvilluara në mes dëshmitarit C dhe të dënuarës B. H. me datat 30.03.2016 dhe 24.04.2016, është vërtetuar bindshëm fakti se e dënuara B. ka marrë drejtpërdrejtë për veten e saj shumën prej 13.500 € nga dëshmitari C dhe se këtë fakt e pranon edhe vet e dënuara gjatë bisedës me dëshmitarin C dhe atë në disa raste gjatë bisedës, ku pasi që dëshmitari C i thotë se i kamë dhënë parat me u krye puna e dënuara ja pohon duke i thënë se “i din krejt i din”, apo në një rast tjetër kur pohon se “... krejt në rregull është veç një e di që kurr ste kam than bimi qeqaq”. Po ashtu gjatë këtyre bisedave vërtetohet se e dënuara parat i ka marr me qëllim që të ushtroj ndikim të padrejtë tek të tjerët siç e pohon edhe vetë, kur deklaron se “po pasha zotin, edhe këta nuk i lash me të dënuar apert ki ankesë”, apo kur pasi e pyet dëshmitari C “a ti ka marr dikush tjetër”, e dënuara B. i përgjigjet se “... i ka marr, unë e di vetë çka kam bo...unë kam fol more...”. Përveç me këto prova nga shkresat e lëndës rezultojnë se aktgjykimi mbështetet edhe në dëgjimin e dëshmitarëve në shqyrtimin gjyqësor si S. M., R. M., pastaj në deklaratën e dëshmitarit C të dhënë në Prokurori e cila është lexuar në shqyrtimin gjyqësor si dhe provat tjera materiale me të cilat prova në mënyrë të plotë dhe të drejtë është vërtetuar gjendja faktike, nga gjykata e shkallës së parë e i vërtetuar edhe me aktgjykimin e shkallës së dytë në të cilat aktgjykime janë dhënë arsye të plota dhe të drejta lidhur me faktet vendimtare. Prandaj, është i padrejtë pretendimi se këto prova janë të papranueshme, për faktin se të gjitha provat e administruara nga gjykata e shkallës së parë janë prova të pranueshme në pajtim me ligjin, për faktin se aktgjykimi nuk është mbështet vetëm në SMS-ët e nxjerra në mënyrë retroaktive siç pretendohet në kërkesë, por mbështetet edhe në provat e lartcekura si më lart të cilat janë prova të pranueshme e për të cilat është dhënë arsyetimi nga gjykata e shkallës së parë.

11. Gjykata ka vlerësuar edhe dëshminë e dëshmitarit bashkëpunues R. M. nga e cila dëshmi ka vërtetuar bindshëm faktin se të njëjtit i ishte kërkuar nga dëshmitari C që

të shkoj tek e dënuara B. H., për të kërkuar nga e njëjta që të kryej punën për të cilën kishte marrë shuma të caktuara të parave, dhe se lidhur me këtë i dënuari B. V., po ashtu kishte kërkuar nga ky dëshmitar që të kërkonte nga dëshmitari C, që të mos e pengonte të dënuarën B., meqenëse e njëjta kishte kryer punën për të cilën kishte marrë shuma të caktuara të parave, dhe në këtë drejtim edhe shumën prej 500 (pesëqind) € që siç ka pohua dëshmitari e kishte marrë e dënuara B. përmes të dënuarit B. V., e që kjo është vërtetuar edhe nga transkriptet telefonike të administruara në cilësinë e provave materiale, në vazhdimësi kanë biseduar me të dënuarën B. lidhur me dëshminë e dëshmuarit C.

12. Gjykata ka vlerësuar edhe deklaratën e dëshmitarit S. M., përkitazi me të dënuarin B. V., i cili ka pohuar se të gjitha bisedat janë bërë me qëllim që N. M. të mos vazhdoj të mbetet në hetime për një vrasje për të cilën kishte qenë në paraburgim, dhe se i dënuari B. V. i kishte ofruar ndihmë përmes një personi, në emër të cilit N. M. i ka dhënë shumën prej 5.000 (pesëmijë) € të dënuarit B. V., e cila dëshmi ka qenë në përputhje edhe me provat materiale.
13. Gjykata ka vlerësuar edhe dëshminë e dëshmitarit C-dëshmi e dhënë në procedurën paraprake për shkak të pamundësisë së sigurimit të pranisë së dëshmitarit gjatë shqyrtimit gjyqësor, e nga të cilat deklarata është vërtetuar bindshëm fakti që e dënuara B. H. në kundërvlerë të ndihmës së saj për lirim nga paraburgimi, dhe më pastaj për ta siguruar që i njëjti të mos vazhdoj me vuajtjen e dënimit për veprën penale për të cilën ishte gjykuar, ka pranuar nga dëshmitari shumën prej 13.500 € dhe atë në kohë të ndryshme, dhe se për këtë në cilësinë e ndërmjetësit kishte shërbyer tani i dënuari B. V., i cili edhe ka qenë në kontakt të vazhdueshëm me të dënuarën B. H. Këto deklarata të këtij dëshmitari janë në përputhje edhe me transkriptet e takimit të zhvilluar në mes dëshmitarit C dhe të dënuarës B. me datat 30.03.2016 dhe 24.04.2016. Nga transkriptet e bisedave të zhvilluara gjykata e shkallës së parë ka vërtetuar se e dënuara B. H. i ka marrur nga dëshmitari C dhe familjarët e tij shumën prej 13.500 (trembëdhjetëmijepesëqind) € e që ky fakt është vërtetuar edhe gjatë bisedës mes tyre ku dëshmitari C i thotë “ paratë ti kam dhënë me krye punë” ndërsa e dënuara i është përgjigjur “e di”.
14. Pra, qëllimi i dhënies së parave ka qenë që e dënuara B. të ushtroj ndikim të drejtpërdrejtë tek të tjerët te personat zyrtar, meqenëse e dënuara ka punuar si referente në Gjykatën Supreme të Kosovës, andaj edhe ka premtuar se mund të ndikoj në vendimmarrje, nga arsyeja se dëshmitari C ka qenë i dënuar për grabitje dhe se

gjatë qëndrimit në paraburgim është njohur me të paraburgosurin B. V., e i njëjti i ka thënë se do të bëjë përpjekje për ta liruar nga paraburgimi me dikë nga Gjykata Supreme dhe se në grupin që mund të ndihmojë është edhe e dënuara B. H. E dënuara B. H. dëshmitari C i kishte premtuar se do të ndikoj duke ia zvogëluar dënimin apo duke e liruar me kusht përmes panelit për lirim me kusht dhe se këto biseda janë zhvilluar në shtëpinë e të dënuarës, ku njëherë i ka marrur 8.000 (tetëmijë) € njëherë 5.000 (pesëmijë) € dhe njëherë 500 (pesëqind) € Gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsyetimin e drejt dhe të plotë lidhur me gjendjen e vërtetuar faktike, e cila gjendje është vërtetuar edhe me aktgjykimin e shkallës së dytë e të cilin arsyetim të dhënë nga gjykatat e instancës më të ulët e aprovon si të drejtë edhe kjo gjykatë.

15. Më tutje në kërkesë pretendohet se është shkelur edhe parimi i kundërshtimit të dëshmitarëve dhe provave ngase dëshmitari C është dëgjuar me datat 25.01.2016, 09.06.2016 dhe 24.08.2016, prandaj nuk i është dhënë mundësia që deklaratat e këtij dëshmitari të kundërshtohen. Lidhur me këtë pretendim, kjo gjykatë vlerëson se ky pretendim i mbrojtjes është i pabazuar, kjo për faktin se siç rezulton nga procesverbali i datës 09.06 2016 me të cilin dëshmitari C është marrur në pyetje nga Prokurori i Prokurorisë Speciale të Kosovës kanë qenë prezentë edhe mbrojtësit e të dënuarës B. H. av. F. V. dhe av. A. H., ndërsa e dënuara ka munguar dhe pse e njëjta ka qenë e njoftuar për seancë, me ç, rast të gjitha palëve që ishin prezentë iu është tërhequr vërejtja se dëshmitari C do të ketë cilësinë e dëshmitarit të mbrojtur, andaj Prokurorja ka vazhduar me marrjen në pyetje të të njëjtit, mirëpo mbrojtësit vetë janë larguar nga seanca me arsyetimin se nuk i dihet statusi i dëshmitarit të dëgjuar edhe për kundër asaj që nga Prokurorja që në fillim të marrjes në pyetje të dëshmitarit janë njoftuar për statusin të cilin e ka dëshmitari i cili me urdhër të gjykatës ka qenë i caktuar si dëshmitar i mbrojtur me emrin dëshmitari C.

16. Pretendimi tjetër është se mbrojtja nuk ka pasur mundësinë të shtrojë pyetje dëshmitarit. Në pajtim me nenin 338 të KPP-së, është e rregulluar çështja e leximit të deklaratave të tjera të dhëna më parë, par.1 pika 1.1, kur personat e marrë në pyetje kanë vdekur, kanë çrregullime ose paaftësi mendore, nuk mund të gjenden ose ardhja e tyre në gjykatë është e pamundur apo dukshëm e vështirësuar për shkak të pleqërisë, sëmundjes ose shkaqeve të tjera të rëndësishme. Edhe në rastin e kësaj çështjeje penalo juridike sigurimi i prezencës së dëshmitarit C në seancën e shqyrtimit gjyqësor nga ana e gjykatës ka qenë i pamundshëm, andaj gjykata e ka lexuar deklaratën e këtij dëshmitari të dhënë më parë në procedurën paraprake dhe për këtë

ka dhënë arsyetimin, dhe sipas vlerësimit të kësaj gjykate leximi i deklaratës së dëshmitarit C nuk ka ndikuar në ligjshmërinë e marrjes së vendimit gjyqësor, prandaj edhe pretendimi i mbrojtjes është i pabazuar.

17. Pretendimi tjetër është se sipas nenit 20 të KPR-së, mungon lidhja shkakore, sa i përket elementeve të veprës penale dhe lidhjes kauzale për kryerje të veprës penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.1 të KPRK, dhe në këtë rast nuk ekzistojnë elementet e veprës penale respektivisht nuk ekziston lidhja kauzale të cilën e kërkon neni 20 i KPRK-së, sepse mungon lidhja shkakore mes veprimit apo mosveprimit dhe pasojës së krijuar për kryerjen e kësaj vepre penale. Përkitazi me këtë pretendim, gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsyetimin e plotë dhe të drejtë, të cilin arsyetim të dhënë nga kjo gjykatë lidhur me këtë pretendim të mbrojtjes e mbështet si të drejtë në tërësi edhe kjo gjykatë, se lidhja kauzale në rastin konkret ekziston përmes faktit të provuar në gjykim se dëshmitari C i dha të hollat ndërsa ato i mori e dënuara B., për të ushtruar ndikim të padrejtë në vendimmarrje te personat zyrtar, prandaj, pretendimi i mbrojtjes rezulton të jetë i pabazuar.
18. Pretendimet e mbrojtjes se SMS-ët, janë nxjerrë në mënyrë retroaktive prej datës 22.02.2012 deri më datën 10.03.2013, ky fakt qëndron, por sipas vlerësimit të kësaj gjykate SMS-ët e nxjerra në këtë kohë, në të cilat po pretendon mbrojtja, nuk kanë pasur ndonjë ndikim në ligjshmërinë e marrjes së vendimit, ngase gjykata gjendjen faktike e ka vërtetuar në mënyrë të plotë dhe të drejtë me të gjitha provat tjera të administruara, të theksuara edhe më lartë gjatë arsyetimit të këtij aktgjykimi si përmes dëshmisë së dëshmitarit C, dëshmisë së dëshmitarëve S. M., R. M., provave materiale - transkriptet e takimeve të zhvilluara në mes të dënuarës B. H. dhe dëshmitarit C të datave 30.03.2016 dhe 24.04.2016, e të gjitha këto prova janë të pranueshme dhe nuk bazohen në SMS-ët retroaktive.
19. Në kërkesë, më tutje theksohet se dëshmitarit C- të cilit i është dhënë anonimiteti, të cilit prokuroria i referohet si dëshmitar bashkëpunues ndërsa gjykata si dëshmitar e në disa raste edhe si i dëmtuar, e që në aspektin ligjor këto cilësi ndryshojnë, andaj si përfundim mbrojtja pretendon se këtij dëshmitari nuk i dihet “cilësia”. Pretendimi i mbrojtjes se dëshmitarit C nuk i dihet “cilësia”, sipas vlerësimit të kësaj gjykate është i pabazuar, për faktin se për këtë pretendim është dhënë arsyetimi edhe nga gjykatat e instancës më të ulët se me urdhrin e gjyqtarit të procedurës paraprake PPS.8/2015 të datës 31.05 2016 dëshmitarit i është caktuar pseudonimi dëshmitari C, ndaj të cilit janë aplikuar masat mbrojtëse, të cilit i është njohur cilësia si dëshmitar i mbrojtur

me pseudonimin dëshmitari C, e nuk bëhet fjalë as për dëshmitar bashkëpunues e as si dëshmitar, por bëhet fjalë për dëshmitarin e mbrojtur me pseudonimin dëshmitari C. Pastaj, pretendohet se mbrojtjes nuk i janë dhënë shkresat e lëndës deri me datën 26.08.2016, kohë kjo edhe kur është ngritur aktakuza.

20. Sipas vlerësimit të kësaj gjykate, sipas nenit 213.3 të KPP-së mbrojtjes në asnjë fazë të hetimit nuk mund ti mohohet shikimi i shkresave të lëndës, mirëpo kjo ka të bëjë me shikimin e shkresave të lëndës ndërsa sipas nenit 213.5 të KPP-së, koha kur mbrojtja medoemos duhet të furnizohet edhe fizikisht me shkresa të lëndës, është koha pas ngritjes së aktakuzës, dhe një gjë e tillë është bërë.
21. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësit të dënuarit B. V. Pretendohet se aktgjykimet e kundërshtuara janë marr me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale. Se dispozitivi i aktgjykimit të shkallë së parë është i pakuptueshëm dhe kundërthënës me arsyet e tij ndërsa arsyetimi nuk përmban shpjegime mbi faktet vendimtare, pretendohet se nuk ka një datë të saktë të kryerjes së veprës penale.
22. Pastaj, në kërkesë theksohet se gjykata e shkallës së parë e ka shkelë nenin 4 të KPP-së, për faktin se i dënuari B. V. ishte dënuar edhe më parë nga gjykata e shkallës së parë në Ferizaj sipas akuzës së Prokurorisë së Eulexit-it dhe akuzat janë krejtësisht të njëjta në këtë çështje, prandaj kjo është në kundërshtim me nenin 4 të KPPK “ne bis in idem”- askush nuk mund të ndiqet dhe dënohet nëse është liruar ose për të cilën është dënuar me vendim të formës së prerë.
23. Sipas vlerësimi të Gjykatës Supreme të Kosovës, pretendimet e mësipërme nga kërkesa të mbrojtësit të dënuarit B. V. lidhur me shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale nuk qëndrojnë. Aktgjykimi i kundërshtuar i shkallës së parë është i qartë, konkret dhe i kuptueshëm, në arsyetimin e aktgjykimit janë dhen arsyet e duhura mbi të gjitha faktet vendimtare. Gjykata e shkallës së parë i ka vlerësuar provat në pajtim me dispozitën e nenit 370 par.7 të KPPK duke paraqitur në mënyrë të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsyesh i merr si të provuara apo të paprovuara duke bërë vlerësimin e provave kontradiktore. Gjykata e shkallës së parë ka bërë vlerësimin e të gjitha provave të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe lidhur me to ka paraqitur konkludimet e veta e të cilat ka aprovuar edhe gjykata e shkallë së dytë, të cilat konkludime të gjykatave të instancave më të ulëta i mbështet edhe kjo gjykatë.

24. Qëndron pretendimi i mbrojtësit të dënuarit se sipas nenit 241 nënpar.1.4 të KPPK-së kërkohet koha dhe vendi i kryerjes së veprës penale, mirëpo sipas vlerësimit të kësaj gjykate një gjë e tillë qëndron në aktgjykimin e shkallë së parë ku në dispozitivin e aktgjykimit theksohet se vepra penale është kryer në prill apo maj të vitit 2013. Në favor të kësaj është edhe praktika e gjykatave vendore dhe është krejtësisht brenda suazave ligjore që kur nuk dihet dita, muaji dhe viti i kryerjes së veprës penale, merret viti apo vitet kur konsiderohet se është kryer vepra penale, për këtë ky pretendim i mbrojtjes është i pabazuar.
25. Po ashtu, pretendimi i mbrojtjes se gjykata e shkallë së parë ka bërë shkelje të dispozitës së nenit 4 të KPPK- parimin “ne bis in idem” është i pabazuar. Qëndron fakti se i dënuari B. V. ka qenë i dënuar për vepër penale të natyrës së njëjtë kjo rezulton nga shkresat e lëndës por bëhet fjalë për rast krejt tjetër që është një ngjarje tjetër kriminale, sipas aktakuzës PPS 05/12 të datës 27.12.2013, ku i dënuari B. V. ka qenë i akuzuar për vepër penale ushtrimi i ndikimit në bashkëkryerje nga neni 345 par.1 lidhur me nenin 23 të KPRK-së, ku në këtë rast ka qenë i dëmtuar B. S. e jo për rastin për të cilin tani është shpallur fajtor nga gjykata.
26. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të mbrojtësve të dënuarës B. H. dhe mbrojtësit të dënuarit B. V., pretendohet se aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta janë përfshirë edhe me shkelje të ligjit penal në dëm të dënuarve, ngase në mënyrë jo të drejtë veprimet e të dënuarës janë kualifikuar si vepër penale e ushtrimit të ndikimit nga neni 431 par.1 të KPRK dhe për të dënuarin B. V. vepra penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.2 lidhur me par.1 të KPRK-së. Më tutje në kërkesën e mbrojtësve të dënuarve elaborohen elementet e kësaj vepre penale për të cilën janë shpallur fajtor duke pretenduar se në veprimet e të dënuarës B. H. dhe B. V. nuk përmbushen elementet e kësaj vepre penale.
27. Sipas vlerësimit të kësaj gjykate, aktgjykimet e kundërshtuara nuk janë të përfshira me shkeljen e ligjit penal në dëm të dënuarve ashtu siç pa të drejtë pretendohet nga mbrojtësit në kërkesat e tyre. Kështu siç mund të shihet nga shkresat e lëndës, në veprimet e të dënuarës B. H., qëndrojnë të gjitha elementet e veprës penale ushtrimi i ndikimit nga neni 431 par.1 të KPRK-së, e cila dispozitë përcakton “se kushdo që në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë kërkon ose pranon ndonjë dhuratë apo përfitim tjetër për vete apo personin tjetër ose pranon ofertën apo premtimin për dhuratë apo përfitim të tillë, në mënyrë që të ushtrojë ndikim të padrejtë mbi vendimmarrjen e personit zyrtar apo zyrtarit publik të huaj, pavarësisht nëse ndikimi

është ushtruar ose pavarësisht nëse ndikimi i supozuar shpie deri te rezultati i synuar, dënohet me gjobë ose me burgim deri në 8 vjet”.

28. Po ashtu, sipas vlerësimit të kësaj gjykate, për ekzistimin e elementeve të kësaj vepre penale për të cilën gjykata e ka shpallur fajtor të dënuarën nuk është me rëndësi se a është realizuar ndikimi i të dënuarës, por e rëndësishme është fakti se e dënuara i ka premtuar dëshmitarit C se do të ndikoj te personat zyrtar, prandaj pretendimi nga kërkesa rezulton të jetë i pabazuar. Ndërsa sipas parag.2 të të njëjtit nen, thuhet se “kushdo që në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, i premtton, ofron ose i jep ndonjë dhuratë apo përfitim tjetër personit tjetër, në mënyrë që ky person të ushtrojë ndikim të papërshtatshëm mbi vendimmarrjen e personit zyrtar apo zyrtarit publik të huaj, pavarësisht nëse ndikimi është ushtruar ose pavarësisht nëse ndikimi i supozuar shpie deri te rezultati synuar...”. Sa i përket të dënuarit B. V., gjykata vlerëson se në veprimet e këtij të dënuari manifestohen elementet nga par.2 nenit 431 të KPRK-së lidhur me këtë veprë penale, pasi që ky i dënuar duke shërbyer në cilësinë e ndërmjetësit, parat e mara i a ka dhënë personit tjetër, në rastin e dëshmitarit C, të dënuarës B. H. me qëllim që kjo të ushtroj ndikim të padrejtë mbi vendimmarrjen e personit zyrtar, apo në rastin e N. M. dhe vëllain e tij N. M., ka pranuar shumën prej 5.000 (pesëmijë) € me qëllim që të njëjtat t’ia jap personit tjetër, me qëllim që ky person të ushtroj ndikim në personin zyrtar. Për të gjitha këto lidhur me shkeljet e ligjit penal, gjykatat në aktgjykimet e tyre kanë dhënë arsye të plota e të cilat arsye i mbështet edhe kjo gjykatë.
29. Meqë, kjo gjykatë i vlerësoj si të pabazuara kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë propozimin e mbrojtësve të dënuarës B. H. që t’i shtyhet apo t’i ndërpritet ekzekutimi i sanksionit penal të dënuarës nuk e vlerësoj si të bazuar. Nga arsyet e cekura më lartë, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë, është refuzuar si e pabazuar dhe në pajtim me dispozitën e nenit 437 të KPP-së është vendosur si në dispozitiv të aktgjykimimit.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr.198/2023 i datës 15 maj 2023

Zëvendësimi i dënimit me burgim deri në 6 (gjashtë) muaj, është vetëm një mundësi që e ka në dispozicion gjykata, dhe një gjë e tillë nuk është detyrim. Në rastet kur shqiptohet

dënimi me burgim deri në 6 (gjashtë) muaj, nuk do të thotë se çdo herë detyrimisht, duhet që të dënuarit t'i jepet mundësia që një dënim i tillë të zëvendësohet në dënim me gjobë. Zëvendësimi i dënimit të tillë më burgim në dënim me gjobë është në diskrecionin e gjykatës, e cila duhet të vlerësoj nëse një gjë e tillë është e arsyeshme apo jo.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit M. S., për shkak të veprës penale “Lëndimi i lehtë trupor” nga neni 185, paragrafi 3., nën-paragrafi 3.1. lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren, P.nr.1034/2022, të datës 04.11.2022, i dënuari M. S. është shpallur fajtor për shkak të veprës penale lëndimi i lehtë trupor nga neni 185, paragrafi 3., nën-paragrafi 3.1 lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së dhe i është shqiptuar dënim me burgim në kohëzgjatje prej nga 3 (tre) muajve, të cilin dënim do të ekzekutohet pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit. Është detyruar i dënuari që t'i paguaj shpenzimet e procedurës penale sipas llogarisë përfundimtare të gjykatës, në emër të paushallit gjyqësor të paguaj shumën prej 20 (njëzetë) Euro, në emër të taksës për kompensimin e viktimave të krimit shumën prej 30 €si dhe për ekspertizën mjeko ligjore shumën prej 20 €
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PA1.nr.1824/2022, të datës 20.02.2023, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të dënuarit kurse e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur i dënuari M. S., për shkak të shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, dhe të konstatohet se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje të ligjit penal dhe shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale.
5. I dënuari M. S., në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendon në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale pasi dispozitivi i aktgjykimit është i pakuptueshëm, kundërthënës në brendinë e tij, arsyetimi është në kundërshtim me

dispozitivin e këtij aktgjykimi ku për faktet vendimtare ka kundërthënë të konsiderueshme ndërmjet asaj që paraqitet në arsyetim të aktgjykimit.

6. Prokurori i Shtetit, me shkresën KMLP.II.nr.118/23, të datës 12.05.2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

7. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit pasi i shqyrtoj shkresat e lëndës, në kuptim të nenit 435, paragrafi 1. lidhur me nenin 436, paragrafi 1. të KPP-së dhe pasi i vlerësoj pretendimet nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë, konstatoj se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar.
8. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimet e kundërshtuara si tërësi, pra edhe dispozitivet e të njëjtëve janë të qartë, të kuptueshëm dhe nuk përmbajnë kundërthënë me vetveten ose me arsyet e paraqitura. Përshkrimet e dhëna në arsyetimin e aktgjykimeve përmbajnë të gjitha arsyet për faktet relevante të cilat janë paraqitur qartë dhe në asnjë mënyrë nuk paraqiten si kundërthënës.
9. Më tutje në kërkesë theksohet se i dënuari ka qenë bashkëpunues i ka ndihmuar organeve kompetente për ti vërtetuar të gjitha faktet dhe veprimet e tij, e ka pranuar fajësinë për veprën që është akuzuar dhe është penduar për veprimet e tij. Pretendohet se me aktgjykimet e kundërshtuara është shkelur edhe ligji penal në dëm të dënuarit. Theksohet se gjykata e shkallës së parë është dashur ti ketë parasysh dhe ti aplikoj të gjitha rrethanat lehtësuese të cilat shkojnë në favor të dënuarit të parapara në nenin 70 paragrafi 3 të KPRK-së, se i njëjti është i gjendjes së varfër ekonomike se i njëjti ka filluar dhe ka krijuar marrëdhënie pune dhe është mbajtës i familjes. Po ashtu pretendohet se gjykata ka bërë shkeljen e ligjit penal nenin 44 , kur të dënuarin nuk e ka njoftuar që mund të propozohet dhe mund të bëhet zëvendësimi i dënimit me burgim me dënim me gjobë. Theksohet se duke pasur parasysh se shkeljet e konstatuara nuk i ka evituar gjykata e shkallës së dytë edhe pse për këto sheqeje kujdeset sipas detyrës zyrtare edhe aktgjykimi i shkallës së dytë është përfshirë me shkelje të ligjit penal.

10. Në lidhje me këto pretendime, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se në mënyrë të drejtë është zbatuar ligji penal dhe të dënuarit i është shqiptuar dënimi i përcaktuar në suaza të dispozitës së nenit 185 paragrafi 3., nën-paragrafi 3.1. lidhur me paragrafin 1 të KPRK-së. Në faqen e 4-të të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë janë theksuar të gjitha rrethanat që kanë ndikuar në shqiptimin e llojit dhe lartësisë së dënimit e po ashtu edhe janë renditur rrethanat lehtësuese dhe rrethanat rënduese të cilat janë marrë për bazë lidhur me shqiptimin e dënimit.
11. Duke vlerësuar pretendimet e të dënuarit, Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme fillimisht të theksoj faktin se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është paraqitur për shkak të shkeljes së ligjit penal lidhur me dënimin e shqiptuar, përkatësisht faktin se me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, të vërtetuar me aktgjykimin e shkallës së dytë, ndaj të dënuarit është shqiptuar dënimi me burgim, duke mos ja dhënë mundësinë që mandej që ky dënim të zëvendësohet në dënim me gjobë.
12. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata Supreme e Kosovës konstaton se duke u bazuar në nenin 44, paragrafi 1. të KPRK-së, zëvendësimi i dënimit me burgim deri në 6 (gjashtë) muaj, është vetëm një mundësi që e ka në dispozicion gjykata, përkatësisht një gjë e tillë nuk është detyrim. Fakti që ndaj të dënuarit është shqiptuar dënimi me burgim 3 (tre) muaj, nuk do të thotë se çdo herë detyrimisht, duhet që të dënuarit t'i jepet mundësia që një dënim i tillë të zëvendësohet në dënim me gjobë.
13. Se a do t'i jepet mundësia të dënuarit që t'i zëvendësohet dënimi me burgim deri në 6 (gjashtë) muaj në dënim me gjobë, është çështje që e vlerëson gjykata në çdo rast konkret, duke i vlerësuar të gjitha rrethanat e rastit konkret, rrethana këto që mund t'i referohen si veprës penale, ashtu edhe vetë të dënuarit (cilësive dhe sjelljeve të tij). Edhe në nenin 44, paragrafi 1. të KPRK-së është parashikuar se “kur gjykata shqipton dënimin me burgim deri në gjashtë (6) muaj, gjykata njëkohësisht mund të vendosë që dënimi me burgim të zëvendësohet me dënim me gjobë, me pëlqimin e personit të dënuar”, e që do të thotë se zëvendësimi i dënimit të tillë më burgim në dënim me gjobë është në diskrecionin e gjykatës, e cila duhet të vlerësoj nëse një gjë e tillë është e arsyeshme apo jo.

Aktgjykim i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr.19/2022 i datës 15 shkurt 2022

Mos informimi i mbrojtësit për të marr pjesë në veprime hetimore “apriori” nuk e bënë provën të jetë e papranueshme, pasi që mbrojtja e ka mundësinë për të kundërshtuar ligjshmërinë dhe ti vë në diskutim provat e siguruara gjatë veprimeve të caktuara hetimore gjatë fazave të mëtuqeshme të procedurës penale, shkelja e tillë duhet të vlerësohet në kontekstin e ndikimit në rregullsinë dhe ligjshmërinë e vendimit gjyqësor dhe kjo nuk paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë kundër të pandehurit Z. Gj., për shkak të veprës penale “*Krime të luftës kundër popullatës civile*” nga neni 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë (LPRSFJ), lidhur me nenin 3 të përbashkët për Konventat e Gjenevës të 12 gushtit 1949 dhe nenit 4 të Protokollit 2 të datës 8 qershorit 1977, shtojcë e Konventave të Gjenevës.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, me aktgjykimin PS.nr.15/2019 e datës 11.02.2021, të dënuarin Z. Gj. e ka shpallur fajtor se në bashkëkryerje ka kryer veprën penale krime të luftës kundër popullatës civile nga neni 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë, lidhur me nenin 3 të përbashkët për Konventat e Gjenevës të datës 12 gusht 1949 dhe nenit 4 të Protokollit 2 të datës 8 qershor 1977, shtojcë e Konventave të Gjenevës dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 12 (dymbëdhjetë) vite, me të cilin dënim do ti llogaritet edhe koha e kaluar në paraburgim. Konform nenit 367 par.2 të dënuarit i vazhdohet paraburgimi deri në plotfuqishmërinë e këtij aktgjykimi por jo më shumë se koha e shqiptimit të këtij dënimi. Obligohet i dënuari që në emër të shpenzimeve të procedurës penale të paguaj shumën prej 700 (shtatëqind) € Të dëmtuarit V. B., L. Z., M. Z., Sh. K., M. Xh., F. M., L. H., F. H. dhe A. N., për realizimin e kërkesës pasurore juridike janë udhëzuar në kontest civil.

3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr.22/2021 e datës 12.10.2021, i ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës si dhe mbrojtësit të dënuarit Z. Gj., ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit Z. Gj., avokati L. P., për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovojë kërkesën si të bazuar, dhe të nxjerr aktgjykim me të cilin do të ndryshoj aktgjykimet e kundërshtuara, ashtu që të dënuarin ta lirojë nga akuza ose aktgjykimet ti anulojë dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.
5. Në kërkesën e mbrojtësit të dënuarit pretendohet se gjykata e shkallës së parë e ka tejkaluar akuzën kur të dënuarin e ka shpallur fajtor dhe e ka dënuar për veprimet për të cilat nuk është i akuzuar, për shkak se gjykata e ka konsideruar “se i dënuari Z., tani të ndjerin B. e ka nxjerr me forcë nga shtëpia e tij”, kurse në aktakuzën e prokurorisë thuhet se “Tani të ndjerin B., forcat serbe e kanë detyruar të largohet nga shtëpia”. Pra, prokuroria nuk e ka akuzuar të dënuarin Z., për veprimet e dëbimit me dhunë nga shtëpia ndaj tani të ndjerit B.
6. Më tutje në kërkesën e mbrojtësit të dënuarit pretendohet se gjykata e shkallës së parë ka pranuar ndryshimin dhe zgjerimin e aktakuzës së prokurorisë të paraqitur në fjalën përfundimtare, ndërsa për ndryshimin dhe zgjerimin e aktakuzës nuk ka thënë asnjë fjalë në arsyetim. Prokuroria ka dhënë vetëm dispozitivin e aktakuzës së ndryshuar dhe të zgjeruar, kurse neni 241 pika 1,7 përcakton se aktakuza duhet të përmbaj arsyetimin mbi bazat për ngritje të aktakuzës dhe faktet që vërtetojnë faktet kryesore. Më tutje në kërkesë, pretendohet se dy gjykatat e instancës më të ulët praktikisht kanë pranuar një aktakuzë të re kundër të dënuarit Z. Gj., në të cilën nuk janë përfshirë elementet kryesore nga neni 241 pika 1.7 të KPP-së.
7. Pretendimi tjetër në kërkesën e mbrojtësit ka të bëjë me faktin se dy gjykatat e shkallëve më të ulëta kanë pranuar kërkesën për të dëgjuar dëshmitar të rinj duke shkelur parimin e barazisë së palëve, për shkak se kërkesa për caktimin e dëshmitarëve të rinj pas caktimit të shqyrtimit gjyqësor i lejohet vetëm të pandehurit e jo edhe të dëmtuarit. Më tutje në kërkesën e mbrojtësit theksohet se mbrojtësi nuk është informuar nga Prokuroria që të marrë pjesë në veprimet hetimore që janë

ndërmarrë në këtë çështje, përveç që atij i është mundësuar pjesëmarrja në disa veprime hetimore, por për shumicën e veprimeve hetimore nuk ka qenë i njoftuar.

8. Prokurori i Shtetit të Kosovës në Prishtinë, me shkresën KMLP.II.nr.13/2022 e datës 20.01.2022, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të dënuarit, të refuzohet si të pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

9. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e mbajtur shqyrtoi të gjitha shkresat e çështjes dhe në kuptim të nenit 435 par.1 lidhur me nenin 436 par.1 të KPP-së, dhe pasi vlerësoi pretendimet në kërkesa konstatoi se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e pabazuar.
10. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se pretendimet e mbrojtësit të dënuarit se aktgjykimet janë përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje të ligjit penal janë të pabazuara. Siç rezulton nga shkresat e çështjes, aktgjykimet e kundërshtuara si tërësi, pra edhe dispozitivat e të njëjtëve janë të qartë, të kuptueshëm dhe nuk përmbajnë kundërthënie me vetveten ose me arsyet e paraqitura. Gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye të mjaftueshëm për faktet vendimtare duke vlerësuar saktësinë e provave kundërthënëse si dhe arsyet ku është bazuar me rastin e vendosjes së kësaj çështje penalo-juridike, e sidomos me rastin e vërtetimit të ekzistimit të veprës penale. Gjykata e shkallës së parë vlerësimin e provave e ka bërë në pajtim me dispozitat ligjore, duke paraqitur në mënyrë të qartë se cilat fakte dhe për çfarë arsyesh i merr si të provuara ose si të paprovuara, gjithashtu ka dhënë arsye të qarta për vendin, kohën, mënyrën e kryerjes së veprës penale. Pra, të dy aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta, nuk përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, janë të qëndrueshme juridikisht, rrethanat e paraqitura në aktgjykime janë të qarta dhe në përputhje me dispozitat ligjore që i nënshtrohen saktësisht veprës penale për të cilën i dënuari është shpallur fajtor.
11. Lidhur me pretendimin e mbrojtësit se gjykata e shkallës së parë e ka tejkaluar akuzën, kur ka konstatuar se i dënuari dhunshëm e ka nxjerrë nga shtëpia B., ndërsa ky veprim të dënuarit nuk i vihet në barrë në aktakuzë, sipas vlerësimit të kësaj gjykate është i pabazuar për faktin se gjykata në aktgjykim e ka konstatuar një fakt të

tillë në bazë të dëshmisë së të dëmtuarës V. B., e që kjo nuk konsiderohet tejkallim i aktakuzës për arsye se: nuk është ndryshuar kualifikimi juridik i veprës penale (cilësimi për një vepër më të rëndë penale, apo vepër penale me natyrë tjetër dhe jashtë kapitullit për të cilin akuzohet). – nuk ndryshohet roli i tij në kryerjen e veprës penale, sipas aktakuzës dhe aktgjykimit pasi që i akuzuari akuzohet si bashkëkryes me persona tjerë dhe ka mbetur i tillë edhe sipas aktgjykimit. –ndryshimi konsiston në kuadër të ngjarjes së njëjtë penale që ka ndodhur, dhe në pajtueshmëri me rezultatin provues.

12. Në këtë aspekt gjykata e shkallës së parë në kuadër të ngjarjes ka sqaruar dhe konkretizuar veprimet inkriminuese të ndërmarra në bazë të dëshmimeve të cilat i ka vlerësuar të besueshme pa cenuar thelbin e akuzës. Pra, në këtë aspekt gjykata e shkallës së parë me rastin e përcaktimit të saktësisë, vërtetësisë dhe besueshmërisë së dëshmisë së dëshmitarëve ka dhënë arsye të mjaftueshme dhe bindëse të cilat i pranon edhe kjo gjykatë. Me rastin e vlerësimit të dëshmisë së kësaj dëshmitare gjykata ka analizuar në detaje si ka mundur të bëjë identifikimin e të dënuarit.
13. Në këtë kontekst është e rëndësishme epilogu i konstatimit përfundimtar sipas aktgjykimit, i akuzuari sipas aktakuzës ngarkohej se ka shtënë me armë kallashnikovë duke e vrarë të ndjerin B. B., për të cilën trupi gjykues nuk e pranon këtë version të ngjarjes, dhe në aktgjykim ka konstatuar një version të ngjarjes që është ma favorizues për të dënuarin, përkatësisht se në të ndjerin ka shtënë një pjesëtar i grupit të armatosur, prandaj në tërësinë e saj nuk i është vështirësuar gjendja në raport me vëllimin inkriminues që është akuzuar sipas aktakuzës së ndryshuar dhe zgjeruar.
14. Pretendimi në kërkesë, se gjykata e shkallës së parë ka pranuar zgjerimin e aktakuzës së prokurorisë që në fjalën përfundimtare, por prokuroria nuk ka dhënë asnjë fjalë sqarimi për aktakuzën e ndryshuar, dhe me këtë sipas mbrojtjes janë shkelur dispozitat nga neni 241 par.1.7 të KPPK, të cilat kërkojnë që aktakuza të përmbajë arsyetim është i paqëndrueshëm. Dispozita e tillë trajton aktakuzën fillestare të paraqitur, por jo edhe çështjen e ndryshimit dhe zgjerimit të saj në shqyrtim gjyqësor.
15. Kolegji vlerëson se kjo situatë bënë fjalë për ndryshimin dhe zgjerimin e aktakuzës e cila bëhet në kuptim të nenit 351 të KPP-së, si rezultat i provave dhe fakteve që rezultojnë në shqyrtim gjyqësor. Në rastin aktual, sipas pikëpamjes së prokurorit kanë derivuar fakte të reja që kanë kushtëzuar ndryshimin dhe zgjerimin e akuzës. Lidhur me këtë dallueshmëri që ekziston me rastin e ndryshimit dhe zgjerimit të akuzës, në dallim prej ngritjes së aktakuzës fillestare, për këtë gjykata e shkallës së dytë ka dhënë

arsyetimin e mjaftueshëm në aktgjykimin e vet të cilin arsyetim të kësaj gjykate e mbështet edhe kjo gjykatë.

16. Nga shkresat e lëndës dhe aktgjykimet e kundërshtuara rezulton se gjykata i ka dhënë mundësi dhe kohë mbrojtjes të dënuarit që të përgatitet, e kjo konstatohet nga procesverbali i shqyrtimit gjyqësor se një mundësi e tillë i është dhënë mbrojtjes. Po ashtu, pretendimi tjetër i mbrojtjes se ekziston shkelje e dispozitës së nenit 288 par.2 të KPP-së, është i pabazuar, dhe për këtë pretendim gjykata e shkallë së dytë ka dhënë arsyetimin e mjaftueshëm dhe të plotë të cilin arsyetim si të tillë e mbështet në tërësi edhe kjo gjykatë, pa pasur nevojë që arsyetimi të përsëritet edhe njëherë për faktin se dispozita e nenit 288 par.1 të KPP-së, lejon palët, mbrojtësin dhe të dëmtuarin edhe pas caktimit të shqyrtimit gjyqësor mund të kërkojnë që në shqyrtim gjyqësor të thirren dëshmitarë dhe ekspertë të rinj ose të mblidhen prova të reja, e jo siç pa të drejtë pretendon mbrojtja se në rastin konkret kjo do të vlente vetëm për të pandehurin dhe assesi për palën e dëmtuar.
17. Gjykata Supreme vlerëson, se pretendimi në kërkesë për mos informimin e mbrojtësit për të marr pjesë në veprime hetimore apriori nuk e bënë provën të jetë e papranueshme, pasi që mbrojtja e kishte mundësinë për ta kundërshtuar ligjshmërinë dhe ti vë në diskutim provat e siguruar gjatë veprimeve të caktuara hetimore gjatë fazave të mëtutjeshme të procedurës penale, shkelja e tillë duhet të vlerësohet në kontekstin e ndikimit në rregullsinë dhe ligjshmërinë e vendimit gjyqësor dhe në rastin konkret kjo nuk paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale.
18. Pretendimi i mbrojtësit të dënuarit se është shkelur ligji penal në dëm të dënuarit, është i pabazuar, për faktin se gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë zbatuar ligjin penal mbi gjendjen e tillë të fakteve të vërtetuara, rrjedhimisht nuk ekziston shkelja e ligjit penal, sepse në veprimet e të dënuarit qëndrojnë të gjitha elementet objektive dhe subjektive të veprës penale për të cilën është shpallur fajtor.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 178/2022, i datës 16 maj 2022

Për tu plotësuar kushtet për konfiskimin e automjetit i cili dyshohet së është përdorur apo ka mundësuar kryerjen e veprës penale blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe anloge nga neni 267 paragrafi 1 lidhur me nenin 31 dhe 77 të KPRK-së duhet aplikuar testi trehapësh dhe atë:

- a) të vërtetohet sa a janë të pandehurit pronar të automjetit,*
- b) se pa automjetin e sekuestruar a do mund të transportohej lënda narkotike dhe*
- c) se sasia e narkotikëve a ka pasur mundësi të transportohej edhe me mjete tjera, konkretisht a ka qenë automjeti mjet i domosdoshëm për transportimin e sasisë së narkotikëve.*

Me rastin e vendosjes për konfiskimin përfundimtar të pasurisë e cila është përdorur për kryerjen e veprës penale, dhe e cila pasuri i takon palëve të treta, dy faktorë kryesor duhet merren parasysh: nëse pala e tretë e prekur ka patur mundësi që t'i paraqes pretendimet ndaj pasurisë së tij në mënyrë efektive në procedurë penale dhe nëse këto pretendime janë shqyrtuar në proceset e zbatimit.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit, ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurve H.B, Sh.B dhe K.B për shkak të veprës penale për shkak të veprës penale në bashkëkryerje dhe në vazhdim, blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge nga neni 267 paragrafi 1 lidhur me nenin 31 dhe 77 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Ferizaj - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PKR.nr. 36/2020 të datës 13.10.2021, të dënuarit: H.B, Sh.B dhe K.B i ka shpallur fajtor për veprën penale në bashkëkryerje dhe në vazhdim, blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge nga neni 267 paragrafi 1 lidhur me nenin 31 dhe 77 të KPRK-së dhe i ka gjykuar: të dënuarin H.B me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 3 (tri) vite e 6 (gjashtë) muaj dhe dënim me gjobë në lartësi prej 200 (dyqind) €, në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim dhe arrest shtëpiak prej datës 23.12.2019 deri me datë 15.06.2020, të dënuarin Sh.B me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite e 10 (dhjetë) muaj dhe dënim me gjobë në lartësi prej 200 (dyqind) € në të cilin

dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim dhe arrest shtëpiak prej datës 23.12.2019 deri me datë 15.06.2020, dhe të dënuarin K.B me dënim burgimi në kohëzgjatje prej (dy) vite dhe dënim me gjobë në lartësi prej 200 (dyqind) € Të dënuarit janë obliguar në pagesën e shumës prej nga 100 € në emër të paushallit gjyqësor, dhe shumën prej nga 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit. Konform nenit 115 paragrafi 2 nën-paragrafi 21 dhe 2.2 të KPPK-së janë konfiskuar në mënyrë të përhershme shuma prej 161 € 200 lekë të Shqipërisë dhe vetura e tipit “Honday Terrasan 2.9 CRDI”, viti i prodhimit 2002, ngjyrë e zezë, me targa të regjistrimit 667-KS-805.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr. 458/2021 të datës 30.12.2021, ka aprovuar pjesërisht ankesën e Prokurorisë Themelore në Ferizaj dhe ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me kualifikimin e veprës penale nga vepra penale në bashkëkryerje dhe në vazhdim, blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge nga neni 267 paragrafi 1 lidhur me nenin 31 dhe 77 të KPRK-së në veprën penale në bashkëkryerje dhe në vazhdim, blerja, posedimi, shpërndarja dhe shitja e paautorizuar e narkotikëve, substancave psikotrope dhe analoge nga neni 267 paragrafi 2 lidhur me nenin 31 dhe 77 të KPRK-së. Ankesat e Prokurorisë Themelore në Ferizaj për bazat tjera ankimore dhe ankesat e mbrojtësve të të dënuarve *H.B, Sh.B dhe K.B* janë refuzuar si të pabazuara.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, kanë paraqitur mbrojtësit e të dënuarve *H.B, Sh.B dhe K.B*.
5. Në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, mbrojtësit e të dënuarve *H.B dhe Sh.B* theksohet se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1 lidhur me nenin 370 të KPP-së, pasi që gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar dhe u ka falur besimin vetëm deklaratave të dëshmitarëve të dhëna në stacionin policor dhe të cilat deklarime janë kontradiktore me deklaratimet gjatë shqyrtimit gjyqësor, për më tepër, në këto deklarime të dëshmitarëve nuk është theksuar se të dënuarit kanë shitur substancë të llojit kokainë, por të gjithë kontaktet me të dënuarit i kanë pasur me qëllim të blerjes së substancës narkotike të llojit “mariuhanë”. Pretendohet se gjykata e shkallës së dytë ka bërë shkelje me rastin e ricilësimit të veprës penale pasi që gjatë shqyrtimit gjyqësor në gjykatën e shkallës së parë nuk është arritur të provohet se në veprimet e të dënuarve janë plotësuar elementet e veprës penale për të cilën janë shpallur fajtor dhe janë

dënuar pasi që është vërtetuar fakti se të dënuarit vetëm u kanë shitur substancë narkotike të llojit “mariuhanë”, kurse blerësit e kanë përdorur substancën narkotike vetëm për përdorim personal dhe asnjëherë për shpërndarje, shitje apo ofrim për shitje personave të tjerë.

6. Më tutje në kërkesë janë parashtruar pretendime përkitazi me faktin se gjykatat e dy instancave më të ulëta nuk kanë vlerësuar mjaftueshëm rrethanat lehtësuese pasi që të dënuarit kanë shprehur keqardhje dhe kanë premtuar se nuk do të kryejnë vepra të kësaj natyre. Kurse gjithashtu janë paraqitur pretendime përkitazi me konfiskimin e veturës duke theksuar faktin se vetura në fjalë është pronë e babait të të dënuarve dhe nuk është përfitur dhe as nuk është përdorur për veprën penale. Mbrojtësja e të dënuarit K.B, av. L.B.I në kërkesën e saj ka theksuar faktin se aktgjykimet e kundërshtuara janë marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1 nën-paragrafi 12 lidhur me nenin 370 të KPP-së, pasi që nuk janë paraqitur në mënyrë të plotë se cilat fakte dhe për çfarë arsyesh i kanë konsideruar të vërtetuara dhe po ashtu nuk janë paraqitur arsye të qarta apo të pranueshme mbi të cilat janë bazuar me rastin e zgjidhjes së çështjeve juridike.
7. Pretendohet se arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është i paqëndrueshëm pasi që nga shkresat e lëndës dhe provat e administruara është vërtetuar fakti se i dënuari K.B ishte përfshirë në aktakuzë vetëm për faktin se është vëlla me dy të dënuarit e tjerë dhe përkundër faktit se me asnjë provë i njëjti nuk është involvuar në kryerjen e kësaj vepre penale, megjithatë është shpallur fajtor, përkundër faktit se përgjegjësia është individuale dhe jo familjare.
8. Nga të lartcekurat, mbrojtësi i të pandehurit ka theksuar se liria e shprehjes e paraparë me nenin 10 të Konventës, paraqet shtyllat kryesore mbi të cilat mbështetet funksionimi i demokracisë dhe ky nen nuk zbatohet vetëm për informacionet ose idetë të cilat pranohen nga publiku për miratim ose që konsiderohen të dëshirueshme dhe neutral, por zbatohen edhe për ato raste që mund të trondisin, shqetësojnë ose dëmtojnë shtetin ose ndonjë pjesë të popullatës e në veçanti për deklaratat e e një natyre politike dhe me rëndësi për publikun, pra me këtë nuk mbrohet vetëm liria e shprehjes por përcakton të drejtën për një mendim si e drejtë absolute. Kurse kufizimet e përcaktuara me nenin 10 paragrafin 2 të KEDLNj, vjen në shprehje në rastet kur kemi mbrojtje të drejtës dhe interesit ku cenohet siguria kombëtare, me ç’rast janë paraqitur raste edhe nga GjEDLNj duke u theksuar posaçërisht rastet e mohimit të

holokaustit, por se rasti penal në këtë çështje konsiderohet se është larg këtij shembulli.

9. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.98/2023 e datës 25.04.2023, ka propozuar që kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë të refuzohen si të pabazuara.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

1. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435 paragrafi 1 lidhur me nenin 436 paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesa, gjeti se kërkesat e mbrojtësve të të dënuarve H. B. dhe B. B. janë pjesërisht të bazuara, kurse kërkesa e mbrojtëses së të dënuarit K.B. është e pabazuar.
2. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës në aktgjykimet e dy instancave më të ulëta gjyqësore nuk është vërtetuar se vetura është përdorur apo ka mundësuar kryerjen e veprës penale. Bazuar në shkresat e lëndës dhe posaçërisht dispozitivin e aktgjyimit të gjykatës së shkallës së parë rrjedh se lënda narkotike është gjetur në shtëpinë e të dënuarve dhe se fakti i transportimit të saj deri në shtëpi me këtë automjet (duke u bazuar në deklarinimin e të dënuarit B. B. arsyetim i theksuar nga gjykata e shkallës së parë dhe i pranuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë) në asnjë rrethanë nuk paraqet kusht për konfiskim të automjetit, pasi që në rastin konkret nuk janë plotësuar kushtet ligjore për konfiskim të përhershëm.
3. Gjykata Supreme e Kosovës nuk aprovon konkludimet e dy gjykatave të instancave më të ulëta gjyqësore përkitazi me konfiskimin për faktin se me dispozitën e nenit 115 paragrafi 2 nën-paragrafi 22 të KPP-së janë përcaktuar bazat për konfiskim gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe atë: *“nëse gjatë shqyrtimit gjyqësor vërtetohet se sendet, pasuria, provat apo paratë e sekuestruara përkohësisht kanë mundësuar kryerjen e veprës penale ose përbëjnë dobi pasurore të fituar me kryerjen e veprës penale;”*. Kurse bazuar në dispozitën ligjore në rastin konkret rrjedh konkludimi se gjatë shqyrtimit gjyqësor nuk janë vlerësuar kriteret për konfiskim dhe se si është mundësuar kryerja e veprës penale me sendin e konfiskuar-automjetin. Gjykata e shkallës së parë do të duhej të përdorte testin e nevojshëm për vërtetimin e fakteve se të dënuarit a ishin pronar të automjetit, a do të mund të kryhej vepra penale,

përkatësisht a mund të transportohej sasia e lëndës narkotike pa sendin e konfiskuar dhe pastaj të bënte konfiskimin.

4. Gjykata Supreme e Kosovës në rastin konkret aplikoi testin trehapësh dhe atë duke filluar me faktin se automjeti i konfiskuar a ishte pronë e të dënuarve, se pa sendin e konfiskuar- automjetin a do të mund të bëhej transportimi i lëndës narkotike dhe sasia e lëndës narkotike a do të mund të transportohej me mjete tjera. Ashtu që përmes këtij testi Gjykata Supreme e Kosovës, konkludoj se fillimisht nga shkresat e lëndës del fakti se automjeti ishte pronë e personit D. B. (babai i të dënuarve) dhe i cili gjatë rrjedhës së procedurës nuk kishte pasur mundësi të deklarimit përkitazi me automjetin e konfiskuar përkundër faktit se kishte paraqitur kundërshtim në urdhrin e gjyqtarit të procedurës paraprake, mirëpo asnjëherë nuk kishte pasur mundësi të paraqitjes në mënyrë efektive pretendimet për konfiskimin përfundimtar të automjetit. Për më tepër, duke pasur parasysh peshën e lëndës narkotike prej 111.7 gr., mund të konkludohet se automjeti nuk ishte mjet i domosdoshëm për transportin e tij, andaj mbi këtë bazë u vendos që automjeti i konfiskuar të i kthehet pronarit të saj, meqë vetura nuk ka qenë mjet i domosdoshëm për kryerjen e veprës penale dhe me këtë rast nuk është plotësuar kushti për konfiskim të përcaktuar me dispozitën e nenit 115 paragrafi 2 nën-paragrafi 22 të KPP-së.
5. Gjykata Supreme e Kosovës tutje vlerëson se çështja e pronës si e drejtë e karakterit absolut është e mbrojtur me nenin 46 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe instrumentet ndërkombëtare, përkatësisht nenin 1 të Protokolit nr.1 të KEDNJ dhe kjo paraqet obligime shtesë për gjykatat e rregullta në zbatimin e tyre gjatë vendimmarrjes lidhur me pretendimet e palëve të treta dhe duhet të merr parasysh dy faktorë kryesorë. Së pari, gjykata merr parasysh nëse pala e tretë e prekur a ka patur mundësi t'i paraqesë pretendimet ndaj pasurisë në mënyrë efektive, dhe nëse këto pretendime janë shqyrtuar në proceset e zbatimit. Kurse në rastin konkret ndonëse pala e dëmtuar, përkatësisht pronari i automjetit kishte paraqitur pretendime, mirëpo pretendimet e tij nuk janë shqyrtuar me rastin e konfiskimit të përfundimtar dhe përkundër faktit se automjeti nuk kishte dizajnim të posaçëm për transportin e narkotikut, si dhe në të ardhmen nuk kishte rrezik se do të përdorej për destinim të tillë pasi që pronari kishte sjellje të përgjegjshme, përkatësisht nuk rezulton nga shkresat e lëndës se ishte i involvuar në kryerjen e veprës penale.
6. Sa i përket pretendimeve se aktgjykimet e kundërshtuara janë marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1 lidhur me

nenin 370 të KPP-së, sipas vlerësimit të kësaj gjykate nuk janë të bazuara, meqë aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë arsyetim të mjaftueshëm dhe në mënyrë të plotë janë theksuar provat vendimtare që kanë vërtetuar fajësinë e të dënuarve. Në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është konstatuar se gjendja faktike është vërtetuar bazuar në provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe bazuar në dëshminë e dëshmitarëve dhe provave tjera materiale.

7. Gjykata Supreme e Kosovës duke vlerësuar pretendimet e theksuara përkitazi me shkeljen e ligjit penal, përkatësisht faktin se ndaj të dënuarve janë shqiptuar dënime të rënda, konstatoj se në mënyrë të drejtë është zbatuar ligji penal nga të dy gjykatat e instancave më të ulëta dhe të dënuarit i është shqiptuar dënimi i përcaktuar brenda kornizës së minimumit dhe maksimumit të dënimit të përcaktuar për veprën penale të shpallur fajtor. Megjithatë, bazuar në dispozitën e nenit 385, paragrafi 5 të KPP-së kur është fjala për vendimin për dënim, dënim alternativ, vërejtje gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me veprën penale, shkelja e ligjit penal bëhet në rastet kur në marrjen e vendimit për dënim gjykata i ka tejkalluar kompetencat ligjore. Pra, nuk është në kompetencë të Gjykatës Supreme të Kosovës shqyrtimi i lartësisë së dënimit të shqiptuar por e rëndësishme është se me rastin e shqyrtimit të dënimit nuk janë tejkalluar kompetencat ligjore dhe arsyet e dhëna për vendimin për dënim, nuk janë të përfshira në shkelje procedurale.
8. Edhe pse kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë janë paraqitur për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, megjithatë, bazuar në përmbajtjet e tyre del se janë paraqitur pretendimet përkitazi me vërtetimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike. Andaj, bazuar në dispozitën e nenit 432, paragrafi 2 të KPP-së, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë nuk mund të ushtrohet për shkak të konstatimit të gabueshëm dhe jo të plotë të gjendjes faktike, andaj pjesa e kërkesës e paraqitur për këtë bazë është refuzuar si e pabazuar.
9. Si përfundim, Kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të aprovohet pjesërisht si e bazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësve të të dënuarve H.B dhe Sh.B dhe të ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Ferizaj - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.36/2020 të datës 13.10.2021 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.458/2021 të datës 30.12.2021, vetëm

përkitazi me konfiskimin e automjetit të tipit "Honday Terrasan 2.9 CRDI", viti i prodhimit 2002, ngjyrë e zezë, me targa të regjistrimit 667-KS-805, ashtu që automjeti menjëherë i kthehet pronarit të saj, kurse pretendimet tjera të këtyre mbrojtësve si dhe kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtëses së të dënuarit *K.B.* refuzohen si të pabazuara.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 182/2021, i datës 24 qershor 2021

Nuk përmbushet figura e veprës penale shtytja në kryerjen e veprave terroriste nga neni 141 i KPRK-së, në rastet kur mesazhi për kryerjen e veprave terroriste iu drejtohet personave konkretë dhe nuk dërgohet mesazh për publikun në shtytjen e aktit terrorist si element konstitutiv i kësaj vepre penale. Rrjedhimisht, në rastet kur thirrja për kryerjen e veprave terroriste iu drejtohet personave të caktuar, plotësohet figura e veprës penale përgatitja e veprave terroriste ose veprave penale kundër rendit kushtetutes dhe sigurisë së Republikës së Kosovës nga neni 144, paragrafi 1 lidhur me nenin 139 të KPRK-së.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit, ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit S.A për shkak të veprave penale: shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së, mashtrimi nga neni 335 paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe "Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve" nga neni 374 paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti Special, me aktgjykimin PS.nr.40/2019 e datës 11.09.2020, të pandehurin S.A e ka shpallur fajtor për veprat penale: shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së, mashtrimi nga neni 335 paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe "Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve" nga neni 374, paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 5 (pesë) vite e 8 (tetë) muaj, dhe dënim me gjobë në lartësi prej 2000 (dymijë) € në të cilin dënim

i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim nga data 15.02.2019 e tutje. I dënuari është obliguar në pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 150 € dhe shumën prej 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës-Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr. 2/2021 të datës 15.02.2021, me rastin e ankesës së palës dhe sipas detyrës zyrtare ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me vendimin për dënimin ashtu që të dënuarin për veprat penale të shpallur fajtor e gjykon me dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 4 (katër) vite e 6 (gjashtë) muaj, dhe dënim me gjobë në lartësi prej 2000 (dymijë) € kurse është refuzuar si e pabazuar ankesa e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës, pjesa tjetër e aktgjykimit ka mbetur e pandryshuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur mbrojtësit i të dënuarit S.A, av. M.M nga Gjilani dhe Zh.J nga Graçanica, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, në atë mënyrë që të dënuarin ta liroj nga akuza për veprat penale nga pika I dhe III e dispozitivit të aktgjykimit të shkallës së parë, kurse përkitazi me pikën II të dispozitivit të aktgjykimit të shkallës së parë për veprën penale mashtrimi të e ricilësoj sipas paragrafit 1 dhe të dënuarit ti shqiptoj dënim dukshëm më të butë.
5. Në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, ndër tjerash, mbrojtësi i të dënuarit S.A ka pretenduar se ndaj të dënuarit është aplikuar gabimisht ligji penal ngase i dënuari është shpallur fajtor për veprën penale përgatitja e veprave terroriste ose veprave penale kundër rendit kushtetues dhe sigurisë së Republikës së Kosovës nga neni 144 paragrafi 3 të KPRK-së dhe kjo vepër penale është e dënueshme vetëm kur kryhet me dashje dhe për realizimin e kësaj vepre penale i dënuari duhet të ndërmerre veprime konkrete inkriminuese dërgimi në Kosovë apo jashtë saj i armëve, eksplozivit apo mjeteve shpërthyesë, municionit apo materialit tjetër për kryerjen e një apo më shumë veprave penale, dhe për më tepër, për realizimin e kësaj vepre penale pos elementit objektiv duhet të realizohet edhe elementi subjektiv përkatësisht dashjes e të dënuarit. dhe e cila në rastin konkret nuk është vërtetuar me asnjë provë pos me supozime. Nga shkresat e lëndës del se në rastin konkret pos të dënuarit në regjistër të proklamatës janë edhe shtatë persona tjerë dhe të cilët nuk janë akuzuar pasi që është konstatuar se nuk kanë lidhje më proklamatën, ashtu që nga kjo rrjedh se është vetëm supozim se i

dënuari është autor i kësaj letre dhe u ka dërguar qytetarëve të fshatit Gorazhdevc për të ndërmarrë veprime sipas kësaj letre.

6. Pretendohet se në rastin konkret përkitazi me veprën penale shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së, përveç se nuk është vërtetuar fakti se i dënuari është autor i kësaj vepre penale por në veprimet e të dënuarit nuk janë vërtetuar se janë realizuar elementet e veprës penale të shtytjes. Qenësore te kjo vepër penale është që veprimi i kryerësit me rastin e shtytjes duhet të bëhet në mënyrë publike dhe e cila mungon, ashtu që në këtë mënyrë nuk është kryer vepra penale.
7. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresat KMLP.II.nr.116/2021 e datës 26.05.2021 dhe KMLP.II.nr.116/2021 e datës 17.06.2021, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesa, gjeti se kërkesat janë pjesërisht të bazuara.
9. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, pretendimet e mbrojtësve të të dënuarit, dalin të jenë pjesërisht të bazuara, ngase bazuar në provat që gjenden në shkresat e lëndës del se në veprimet e të dënuarit nuk janë realizuar tiparet e figurës së veprës penale shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së. Në rastin konkret del se veprimet e të dënuarit të përshkruara hollësisht në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë ndonëse nuk është kontestuese se i dënuari ka plotësuar pamfletin e formatit A4 me llogo të Serbisë të titulluar “Vrhovna Komanda Oslobodilacke Vojske Kosova i Metohije” dhe me anë të së cilës u drejtohet personave: M.R, B.P, S.P, M.N, M.P dhe D.P, që të bartin armë nga depo të ndryshme në Mitrovicë dhe me qëllim të kryerjes së sulmeve dhe përdorimin e dhunës ndaj qytetarëve të nacionalitetit serb dhe pastaj për këto veprime të fajësoheshin qytetarët shqiptar. Mirëpo, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës në rastin konkret nuk janë realizuar tiparet e veprës penale dhe posaçërisht fakti se pamfleti i shkruar është destinuar për personat konkret dhe nuk ka dërguar mesazh për publikun në shtytjen e aktit terrorist që është element konstitutiv i kësaj vepre penale.

10. Gjykata Supreme e Kosovës duke vlerësuar veprimet e të dënuarit konstatoi se në veprimet e të dënuarit janë realizuar elementet e figurës së veprës penale përgatitja e veprave terroriste ose veprave penale kundër rendit kushtetues dhe sigurisë së Republikës së Kosovës nga neni 144 paragrafi 1 lidhur me nenin 139 të KPRK-së. Pra në rastin konkret bëhet fjalë për përgatitjen e veprave penale terroriste, pasi që veprimi i shkruarjes së pamfletit është bërë me qëllim të organizimit të personave të tjerë dhe paraqet fazën përgatitore e cila është e ndëshkueshme sipas dispozitës së nenit 144 paragrafi 2 të KPRK-së, kurse përgatitja e kësaj vepre penale ndërlidhet me dispozitën e nenit 139 të KPRK-së, përkatësisht thirrja e personave për të kryer vepra terroriste. Për më tepër, vet përmbajtja e pamfletit ku bëhet thirrje për vrasjen e pjesëtarëve të komunitetit serb dhe lënien e përgjegjësive pjesëtarëve të komunitetit shqiptar për këto veprime, rezulton në qëllimin e veprimit për të kryer vepra penale që do të ndikonin në frikësimin serioz dhe me këtë edhe përkeqësimin e marrëdhënieve ndërmjet popullatës që jeton dhe vepron në Kosovë.
11. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se vendimi i shkallëve më të ulëta nuk konsiston në shkelje të dispozitave të procedurës penale meqenëse Në arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është konstatuar se gjendja faktike është vërtetuar bazuar në provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe mes tjerash edhe përmes dëshmive të dëshmitarëve: R.R, M.R, S.R, B.P, S.P, M.N, M.P, kurse vetëm disa nga këta dëshmitarë ishin njëkohësisht edhe të dëmtuar, kurse përmbajtja e dëshmive të tyre dhe besueshmëria e këtyre dëshmive janë arsyetuar në mënyrë të qartë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë. Kurse fakti se disa nga dëshmitarët ishin njëkohësisht edhe të dëmtuar në veprën penale të mashtrimit, në asnjë rrethanë nuk i bën të pabesueshme dëshmitë e tyre, meqë bazuar në shkresat e lëndës këto dëshmi nuk kanë qenë të vetme por janë plotësuar edhe me provat e tjera të administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe posaçërisht ekspertiza grafologjike e datës 08.04.2019 nga Agjencioni i Forenzikës, vërteton faktin e ngjashmërisë mes të dorëshkrimit dhe shkrimit në zarfin e dërguar në adresë të R.R. Për më tepër, gjykata e shkallës së parë në mënyrë të saktë ka vërtetuar saktësinë e provave kundërthënëse dhe po ashtu në aktgjykimin e saj ka arsyetuar rrethanat me ndikim përkitazi me llojin dhe lartësinë e dënimit. Megjithatë gjykata e shkallës së dytë duke aprovuar pjesërisht pretendimet ankimore ka bërë zbutjen e dënimit përkitazi me veprën penale shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së, dhe me këtë rast ka

bërë zbutjen edhe të dënimit unik në raport me dënimin e shqiptuar nga ana e gjykatës së shkallës së parë.

12. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës në rastin konkret pretendimet për aplikimin e gabuar të ligjit penal dalin të jenë të pabazuara, pasi që siç rrjedh nga shkresat e lëndës ndaj tani të dënuarit, Prokuroria Speciale e Republikës së Kosovës kishte paraqitur akuzë për veprat penale: përgatitja e veprave terroriste ose veprave penale kundër rendit kushtetues dhe sigurisë së Republikës së Kosovës nga neni 144, paragrafi 3 të KPRK-së, mashtrimi nga neni 335 paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve” nga neni 374 ,paragrafi 1 të KPRK-së. Mirëpo, nga përshkrimi i dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë dhe arsyetimi i tij (faqja dhjetë e aktgjykimit) del se gjykata e shkallës së parë nuk ka pranuar kualifikimin e prokurorisë dhe ka bërë rikualifikimin vetëm përkitazi me veprën penale në pikën e parë, në atë mënyrë që të dënuarin e kishte shpallë fajtor dhe e kishte gjykuar për veprën penale shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së. Në këtë mënyrë gjykata e shkallës së parë në mënyrë të qartë ka përshkruar të gjitha veprimet e të dënuarit e veçanërisht vendin, kohën dhe mënyrën e veprimit të tij dhe se veprimet e të dënuarit i ka vërtetuar me prova konkrete të listuara dhe të përshkruara hollësisht në aktgjykimin e saj dhe të cilat konkludime në tërësi i aprovon edhe kjo gjykatë dhe nuk i sheh të arsyeshme të i përsëritë gjetjet e dy instancave më të ulëta gjyqësore.
13. Gjykata Supreme e Kosovës duke vlerësuar pretendimet e theksuara përkitazi me veprën penale të mashtrimit dhe faktin se i dënuari nuk ishte prezantuar si person zyrtar, konstatoj se përkundrazi i dënuari përveç prezantimit si person zyrtar e konfirmuar nga dëshmitarët e dëgjuar R.R, S.R, M.R dhe S.R, dhe për më tepër, pikërisht mbi bazën e kësaj edhe kishte arritur realizimin e veprës penale të mashtrimit duke vënë në lajthim të dëmtuarit se mund tu siguronte punësime dhe nga ta kishte marrë shumat e parave të përcaktuara në dispozitivin e dytë të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.
14. Si përfundim, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës ka vendosur si në vijim: miratohet pjesërisht kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësve të të dënuarit S.A ashtu që ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti Special PS.nr.40/2019 të datës 11.09.2020 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës – Departamenti Special APS.nr.2/2021 të datës 15.02.2021, vetëm përkitazi

me ricilësimin juridik të veprës penale dhe atë nga vepra penale shtytja për kryerjen e veprave penale terroriste nga neni 141 të KPRK-së në veprën penale përgatitja e veprave terroriste ose veprave penale kundër rendit kushtetues dhe sigurisë së Republikës së Kosovës nga neni 144 paragrafi 1 lidhur me nenin 139 të KPRK-së, kurse dënimi unik i shqiptuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë merret si i vërtetuar.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML.nr. 199/2023, i datës 19 maj 2023

Raporti fillestar i incidentit dhe raporti i shpejtë i oficerit policor, nuk kanë statusin e provës në procedurë penale pa marrë parasysh përmbajtjen e tyre, meqë këto raporte kanë karakterin operativ të komunikimit mes autoriteteve policore.

Provat e siguruara pas përfundimit të hetimeve me qëllim të vërtetimit të dëmit të shkaktuar tek i dëmtuari apo viktimë, nuk mund të përdoret si provë për të vlerësuar përgjegjësinë penale të të pandehurit, kjo pasi që tejkalohet qëllimi i dispozitës ligjore nga neni 122, paragrafi 6 të KPP-së me të cilin përcaktohet se “Gjatë hetimit, viktimë, përfaqësuesi i viktimës apo mbrojtësi i viktimave mund të kërkojnë nga prokurori i shtetit që të merr apo të ruajë provat të cilat mund të tregojnë apo ka arsye të pritet që provat e tilla do të tregojnë dëmin e shkaktuar me veprën penale, dhimbjen apo vuajtjen e pësuar nga viktimë, apo shpenzimet tjera të ndërlidhura me veprën penale”.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit A.V shkak të veprës penale “Dhunimi” nga neni 227, paragrafi 6 lidhur me paragrafi 4, nën-paragrafi 47 dhe paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Gjilan, me aktgjykimin PKR.nr.153/2022 të datës 12.01.2023, të pandehurin A.V e ka shpallur fajtor për veprën penale “Dhunimi” nga neni 227 paragrafi 6 lidhur me paragrafi 4 nën-paragrafi 47 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 3 (tri) vite, në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim prej datës 22.05.2022 e tutje. I pandehuri është obliguar në

pagesën e shumës prej 50 € në emër të paushallit gjyqësor dhe shumën prej 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit, kurse e dëmtuara për realizimin e kërkesës pasurore juridike është udhëzuar në kontest civil.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.89/2023 të datës 01.03.2023, ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të të pandehurit dhe aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë e ka vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, ka paraqitur mbrojtësi i të pandehurit avokati A.S nga Gjilani, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale kur kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, të aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe lënda të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
5. Në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, ndër tjerash, mbrojtësi i të dënuarit ka pretenduar se Gjykata e shkallës së parë në vlerësimin e provave i japin prioritet deklarimeve të dëshmitares- të dëmtuarës P.P. dhe dëshmitares S.A. e cila të dëmtuarën e ka vajzë të axhës, kurse mbrojtjes së të dënuarit nuk i shpreh besim pa arsyetuar dhe sqaruar në masë të duhur. Gjykata në tërësi i shpreh besim thënieve të të dëmtuarës dhe dëshmitares S.A. të cilat dëshmi mbështeten vetëm në supozime dhe paragjykime, për më tepër, dëshmitë e tyre çmohen si të besueshme të dhëna vetëm gjatë shqyrtimit gjyqësor, përkundër faktit se kanë ndryshme me deklaratimet e tyre në fazat e mëparshme të procedurës penale dhe të cilat me rastin e ballafaqimit me këto deklarime vazhdimisht i janë shmangur deklarimeve të mëparshme dhe për këto mospërputhje të dëshmimeve të tyre fajësojnë policinë hetimore dhe faktin se gjatë deklarimeve në polici kanë qenë të shqetësuara.
6. Njëkohësisht mbrojtjen e të dënuarit i cili në të gjitha fazat e procedurës penale kishte mohuar faktin se kishte pasur marrëdhënie seksuale me të dëmtuarën dhe në këtë mënyrë duke mohuar edhe faktin se fëmija i lindur nga ana e të dëmtuarës është fëmijë i tij dhe me qëllim të zbardhjes së të vërtetës rezultoi me marrjen e provës, përkatësisht ekspertizën e ADN-së e cila rezultoi se i dënuari kishte të drejtë në mohimin e marrëdhënies seksuale dhe në të njëjtën kohë vërtetoi faktin se e dëmtuara kishte gënjyer. Meqë analiza e ADN-së përjashtoi mundësinë që i dënuari të jetë babai i fëmijës, atëherë demantoi edhe dëshminë e të dëmtuarës se nuk kishte pasur marrëdhënie seksuale me persona të tjerë.

7. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.119/2023 e datës 15.05.2023, ka propozuar që kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjen se: kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e bazuar.
9. Kolegji vlerëson se bazuar në provat e administruara në këtë çështje gabimisht është zbatuar ligji penal kur i dënuari është shpall fajtor për veprën penale dhunimi nga neni 227, paragrafi 6 lidhur me paragrafi 4 nën-paragrafi 47 dhe paragrafi 1 të KPRK-së. Pra, provat e administruara janë interpretuar në mënyrë të gabueshme dhe janë nxjerr konkludime të gabuara dhe atë në dëm të të dënuarit, andaj, kjo rrjedhimisht e bën të mundur ndryshimin e aktgjykimeve të dy instancave më të ulëta gjyqësore duke e vendosur këtë çështje në mënyrë meritore. Për më tepër, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se meqë në shqyrtimet gjyqësore të të dy instancave më të ulëta gjyqësore, janë marrë në konsideratë të gjitha provat e mundshme për vendosjen e kësaj çështje penale, andaj nuk pati pengesa që kjo gjykatë duhet t'i jap epilog kësaj çështje penale.
10. Gjykatat e dy instancave më të ulëta gjyqësore aktgjykimet e tyre dënuese i mbështesin në provat e administruara gjatë shqyrtimit gjyqësor dhe atë: raportin fillestar të incidentit, raportin e shpejtë, certifikatën e lindjes për të dëmtuarën P.P., vërtetimin mbi sekuestrimin e përkohshëm të sendeve, raporti hetimor i ekspertizës së telefonit të të dëmtuarës, dokumenti i identifikimit për të akuzuarin, raporti i oficerit S.S. i datës 22.05.2022, shikimi në CD dhe dëshmitë e dëshmitarëve P.P., S.A., R.A dhe I.V dhe të cilat prova do të eleborohen hollësisht në këtë aktgjykim.
11. Së pari provat e administruara në faqen e tretë të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë dhe atë: raportin fillestar i incidentit, raporti i shpejtë dhe raporti i oficerit S.S i datës 22.05.2022, nuk kanë statusin e provës në procedurë penale pa marrë parasysh përmbajtjen e tyre, meqë këto raporte kanë karakterin operativ të komunikimit mes autoriteteve policore, por meqë janë administruar si prova, megjithatë nga përmbajtja e tyre del se vërtetojnë rrethana dhe fakte jo kontestuese dhe si të tilla nuk paraqesin

relevancë në këtë çështje penale. Kurse, provat tjera të administruara dhe atë certifikata e lindjes për të dëmtuarën P.P., vërtetimi mbi sekuestrimin e përkohshëm të sendeve, raporti hetimor i ekspertizës së telefonit të të dëmtuarës dhe dokumenti i identifikimit për të akuzuarin, po ashtu paraqesin prova të cilat nuk vërtetojnë as edhe një aspekt subjektiv të veprës penale, për më tepër, nuk është kontestues fakti i moshës së të dëmtuarës dhe as fakti se i pandehuri dhe e dëmtuara ishin njohur mes veti, siç vërtetohet përmes fotografive dhe bisedave të marra nga telefonat e konfiskuar dhe të incizuara më tutje në CD.

12. Nga shkresat e lëndës del se në këtë çështje penale si provë është administruar edhe përmbajtja e CD e cila ka rrjedhur si rezultat i marrjes së të dhënave në telefonin e të dëmtuarës dhe atë disa fotografi, një incizim i bisedës telefonike dhe të cilat janë zhvilluar mes të dëmtuarës dhe të pandehurit, SMS e marra nga telefonat mobil të të dëmtuarës në të cilat shihen fotografitë e tyre. Gjykata Supreme e Kosovës me rastin e vlerësimit të kësaj prove fillimisht konstatoi faktin se nga përmbajtja e tyre nuk rezulton se vërtetojnë ndonjë fakt të rëndësishëm në drejtim të vërtetimit të veprimeve inkriminuese të të pandehurit. Por pavarësisht kësaj, Gjykata Supreme e Kosovës e sheh të nevojshme të theksoj faktin se nga shkresat e lëndës rrjedh se kjo provë ishte siguruar nga ana e Zyrës për Mbrojtje dhe Ndihmë Viktimave të Krimin në Gjilan dhe atë me datë 25.08.2022, përkatësisht pas paraqitjes së aktakuzës dhe e cila pastaj ishte përcjellë në Gjykatën Themelore në Gjilan.
13. Përveç kësaj në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë kësaj prove i jepet një rëndësi vendimtare për vërtetimin e përgjegjësisë dhe veprës penale të të pandehurit e që kjo del të jetë në kundërshtim me dispozitën e nenit 122, paragrafi 6 të KPP-së e cila ka përcaktuar se: “Gjatë hetimit, viktimave, përfaqësuesi i viktimës apo mbrojtësi i viktimave mund të kërkojnë nga prokurori i shtetit që të marrë apo të ruajë provat të cilat mund të tregojnë apo ka arsye të pritshme që provat e tilla do të tregojnë dëmin e shkaktuar me veprën penale, dhimbjen apo vuajtjen e pësuar nga viktimave, apo shpenzimet tjera të ndërlidhura me veprën penale”. Me këtë rast të dy kërkesat e kësaj dispozite nuk janë përfillur nga ana e gjykatës së shkallës së parë, së pari se kjo provë është siguruar pas përfundimit të hetimeve, përkatësisht pas ngritjes së aktakuzës dhe se kjo provë është përdorur për të vlerësuar përgjegjësinë penale të të pandehurit e që del se është tejkaluar qëllimi i kësaj dispozite ligjore dhe njëkohësisht është bërë interpretim i gabuar i qëllimit të kësaj dispozite. Duke vlerësuar arsyetimin e aktgjykimin të gjykatës së shkallës së parë përkitazi me dëshmitë e dëshmitarëve R.A

dhe I.V, Gjykata Supreme e Kosovës në tërësi pajtohet me përfundimet e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me këto dëshmi se të njëjtat nuk kanë paraqitur asnjë relevancë në ndriçimin e kësaj çështje, andaj edhe tutje nuk do të trajtoj këto dëshmi, meqë qëndron arsyetimi i dhënë në faqen e 17 të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.

14. Gjykata e shkallës së parë aktgjykimin e saj e mbështetë në dy dëshmitë e dëshmitareve dhe atë: dëshmitë së të dëmtuarës P.P. dhe dëshmitares tjetër S.A. dhe në bazë të këtyre dëshmime ka gjetur se i pandehuri ka kryer veprën penale. Mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se dëshmia e dëshmitares S.A. është në tersi produkt i dëshmisë së dëshmitares- të dëmtuarës P.P.. Në fakt dëshmia e saj përkitazi me aspektet inkriminuese dhe veprës penale që i ngarkohet të pandehurit është dëshmi që rrjedh nga biseda mes saj dhe të dëmtuarës P.P., siç është konstatuar në faqen e tetë të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë ku konstatohet se: *“...mua më ka treguar F. kur kanë pasur marrëdhënie seksuale për herë të parë në mes veti. Nuk më kujtohet saktë por ka mundur me qenë viti 2020 apo viti 2021”*. Por, që ky konstatim nuk është i qëndrueshëm dhe pa asnjë mbështetje në shkresat e lëndës, meqë dëshmitarja vetëm se rikonfirmon pohimet e të dëmtuarës. Fuqia provuese e dëshmisë së kësaj dëshmitare pa dyshim se zbehet kur të kihen parasysh edhe raportet e afërta (shoqërore) dhe familjare (vajzë të axhës) mes tyre dëshmia e saj në tërësi i mbështetë pohimet e të dëmtuarës. Kurse pjesa e dëshmisë së saj si dëshmitare e cila në disa raste ka marrë pjesë në takimet mes të dëmtuarës dhe të pandehurit janë çështje të karakterit periferik dhe në tërësi pa relevancë për çështjen që është trajtuar, meqë çështja e takimeve të tyre nuk ka qenë objekt i shqyrtimit në këtë çështje penale.
15. Duke marrë parasysh faktin se dëshmia e dëshmitares- të dëmtuarës P.P.. është njëkohësisht dëshmia e vetme e drejtpërdrejtë në të cilat bazohet skeleti i aktakuzës dhe aktgjykimeve të dy instancave më të ulëta gjyqësore, andaj kësaj dëshmie do të duhej ti kushtohej kujdes maksimal me rastin e vlerësimit të saj nga ana e gjykatës së shkallës së parë, ashtu që konkludimet e nxjerra përkitazi me vlerësimin e dëshmisë së dëshmitares- të dëmtuarës P.P., Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me këto konkludime, për arsytet që do të paraqesim në vijim: Së pari, arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë është në kundërshtim të plotë me provat e tjera të administruara, posaçërisht mbrojtjen e të pandehurit dhe analizën e ADN-së të cilat janë provat vendimtare në këtë çështje penale.

16. Vlerësimi i dëshmisë së dëshmitares- të dëmtuarës P.P. nga ana e gjykatës së shkallës së parë është sipërfaqësor dhe duke mos u ndërlidhur me provat e tjera e administruara. Për më tepër, në asnjë pasus apo fjali të aktgjykimit, gjykata e shkallës së parë nuk bëri vlerësim se pse i besoi kësaj dëshmie, por në fakt dëshminë e saj e përshkoi në tërësi si në procesverbalin e shqyrtimit gjyqësor, pa asnjë ndërhyrje apo vlerësim. Kjo mënyrë e “vlerësimit”, sipas pikëpamjes së Gjykatës Supreme të Kosovës është në kundërshtim të plotë me shkresat e lëndës dhe dispozitat ligjore dhe se me këto veprime del se janë shkelur rregullat bazike të prezumimit të pafajësisë të garantuara përmes mekanizmave të brendshëm neni 31 paragrafi 5 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe neni 3 i KPP-së, meqë gjykata me rastin e vendosjes është e obliguar që të provoj të gjitha faktet në mënyrë të gjithanshme dhe të pa kontestueshme, në favor dhe disfavor të të pandehurit, e posaçërisht këtë duke e ndërlidhur me *parimin e prezumimit të pafajësisë dhe parimin “in dubio pro reo”*, se mëdyshjet lidhur me ekzistimin e fakteve të rëndësishme për çështjen ose për zbatimin e ndonjë dispozite të ligjit penal interpretohen në favor të të pandehurit dhe të drejtave të tij, *si dhe përmes mekanizmave të jashtëm KEDLNj dhe GJEDLNj e së ndërtuar përmes vendimeve të saja: Minelli & Zvicrës, Murray & Britanisë së Madhe, Tefler & Austrisë, Lavents & Letonisë, etj.*, në të cilat vendime rëndësi vendimtare i kushtohet parimit të prezumimit të pafajësisë, përkatësisht kërkesës që kryerja e detyrave nga ana e anëtarëve të një gjykate nuk duhet të filloj me idenë e paracaktuar se i akuzuari ka kryer veprën penale për të cilën akuzohet, barra e provës i takon prokurorit dhe çdo dyshim duhet të jetë në favor të akuzuarit.
17. Veçanërisht këto parime duhet të vlejnjë në rastet kur dëshmia e dëshmitarit – të dëmtuarës është e vetme dhe e cila dëshmi është vendimtare dhe në disharmoni me provat tjera materiale dhe në këto raste dëshmia e dëshmitares duhet të vlerësohet në mënyrë të gjithanshme duke pasur parasysh shkallën dhe peshën e besueshmërisë së kësaj dëshmie, e që në rastin konkret kjo nuk ka ndodhur nga ana e gjykatës së shkallës së parë dhe e konvaliduar edhe nga gjykata e shkallës së dytë.
18. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se në rastin konkret besueshmëria e dëshmitares – të dëmtuarës P.P. është e nivelit mjaft të ulët duke e ndërlidhur me faktin se e njëjta gjatë gjitha fazave të procedurës penale me këmbëngulje dhe pa asnjë luhatje ka theksuar faktin se vetëm me të pandehurin kanë pasur marrëdhënie seksuale, kurse theksimet e saja demantohen, së pari nga vet i pandehuri (i cili në të gjitha fazat e procedurës penale ka mohuar kryerjes e veprës penale), por për të mos u mjaftuar

vetëm me mbrojtjen e të pandehurit, kjo demantohet veçanërisht përmes ekspertizës së ADN-së, e cila demanton në tërësi pjesën e dëshmisë së saj e konstatuar në faqen e pestë të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë ku kishte deklaruar se: “...unë përveç me A. nuk kam pasur marrëdhënie seksuale me tjetër konë.”, për të vazhduar “Unë nuk e di arsyen pse me ekspertizë është konstatuar se nuk është fëmija i A, edhe pse unë siç e theksova më larët nuk kam dalur me tjetër konë.”

19. Andaj, përmes kësaj del se dëshmia e dëshmitares vihet në pikëpyetje si dëshmi e besueshme dhe e qëndrueshme, meqë përmes ekspertizës së ADN-së është konstatuar se nga dëshmitë D#1 dhe D#2 janë fituar profilet e ADN-së së foshnjës M.F dhe A. V dhe nga krahasimi i tyre del se A.V përjashtohet të jetë babai biologjik i foshnjës M.F. Në këtë kontekst natyrshëm se ekspertiza e ADN-së nuk e përjashton a priori përgjegjësinë e të pandehurit, por në masë të madhe e dëmton besueshmërinë e kësaj dëshmitare e cila edhe pas ekspertizës së ADN-së, megjithatë vazhdon të mbetet në dëshminë e saj se personi i vetëm me të cilin ka pasur marrëdhënie seksuale është i pandehuri. Ashtu që duke marrë parasysh se bazamenti i aktvendimit për fillimin e hetimeve ka qenë e konstruktuar në masë të madhe si rezultat i lindjes së foshnjës dhe pretendimeve se i pandehuri është baba biologjik i foshnjës dhe e cila është vazhduar edhe me ngritjen e aktakuzës (duke shikuar përmbajtjen e dispozitivit aktvendimit për fillimin e hetimeve dhe aktakuzës) dhe e cila është ndryshuar tek pas ekspertizës së ADN-së, atëherë del se prova kryesore dhe e vetme ishte pikërisht dëshmia e dëshmitares. Për këtë arsye dëshmia e saj do të duhej të vlerësohej në mënyrë të gjithanshme dhe në asnjë rrethanë që të njëjtës ti besohej verbërisht në drejtim se më të pandehurin kishin pasur marrëdhënie seksuale, përkatësisht i njëjti kishte kryer veprën penale të dhunimit si rezultat i moshës së të dëmtuarës.
20. Gjykata e shkallës së parë me disa fjali ka përshkruar edhe mbrojtjen e të pandehurit, por nuk ka dhënë arsye se pse nuk i besoi versionit të mbrojtjes së tij. Në këtë pikë janë të rëndësishme të potencohen tri aspekte: së pari, i njëjti natyrshëm e ka mohuar kryerjen e kësaj vepre penale që është më se e pritshme kur bëhet fjalë për një vepër të kësaj natyre, së dyti, është e rëndësishme të potencohet fakti se i njëjti në të gjitha fazat e procedurës penale ishte konsistent në mbrojtjen e tij se me të dëmtuarën nuk kishin pasur marrëdhënie seksuale, dhe së treti dhe më i rëndësishmi është fakti se mbrojtja e tij mbështetet edhe me provat tjera të administruara. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se mbrojtja e të pandehurit ka mbështetje në të gjitha provat tjera të administruara nga ana e gjykatës së shkallës së parë, pos me dëshminë e dëshmitares-

të dëmtuarës P.P.. Pra të gjitha provat e administruara janë në të njëjtën linjë me mbrojtën e të pandehurit, dhe veçanërisht e rëndësishme është ekspertiza e ADN-së e cila ka përjashtuar se i pandehuri është babai biologjik i foshnjës M.F, por gjithashtu edhe provat tjera si dëshmia e dëshmitares S.A., I.V dhe R.A në asnjë rrethanë nuk kanë paraqitur dëshmi në drejtim të vërtetimit të veprimeve të të pandehurit.

21. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se nga provat e administruara nga ana e gjykatës së parë nuk është vërtetuar se autori i veprës penale ishte i pandehuri, për më tepër, gjykatat e dy instancave më të ulëta gjyqësore kanë vendosur pa një vlerësim dhe analizë të mirëfilltë dhe gjithëpërfshirëse të provave që ishin në shkresat e lëndës dhe njëkohësisht duke bërë interpretim të gabuar të ligjit penal, andaj meqenëse aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje të ligjit penal dhe të cilat shkelje nuk janë mënjanuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë e cila vendosi sipas mjetit të rregullt juridik dhe për këtë arsye u vendos që konform nenit 438 paragrafi 1 nën-paragrafi 11 të KPP-së, aktgjykimet e kundërshtuara të ndryshohen si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.
22. Nga të lartcekurat, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi si në vijim: aprovuar si e bazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga mbrojtësi i të akuzuarit A.V ashtu ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti për të Mitur, PKR.nr.153/2022 të datës 12.01.2023 i vërtetuar me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.89/2023 të datës 01.03.2023 dhe bazuar në nenin 363 paragrafi 1 nën-paragrafi 13 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), i pandehuri lirohet nga akuza se në kohën, vendin dhe mënyrën e përcaktuar si në dispozitivin e aktakuzës kishte për të kryer veprën penale dhunimi nga neni 227 paragrafi 6 lidhur me paragrafi 4 nën-paragrafi 47 dhe paragrafi 1 të KPRK-së.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 456/2021, i datës 29 dhjetor 2021

Kryerja e veprës penale sulmi seksual nga neni 229, paragrafi 1 i KPRK-së dhe veprës penale ngacmimi nga neni 182, paragrafi 1 të KPRK-së, nuk mund të konsiderohet si vepër penale në vazhdim pasi që objekt mbrojtës i veprës penale të sulmit seksual është integriteti seksual, ndërsa objekt mbrojtës tek vepra penale e ngacmimit është integriteti

fizik i të dëmtuarit dhe gjithashtu përjashtohet absorbimi i veprave të lartcekura penale, pasi që bëhet fjalë për dy veprime të ndryshme të cilat nuk kanë ndërlidhje me njëra tjetrën, përkundër faktit se bëhet fjalë për persona të njëjtë të dëmtuar.

Në kompetencë të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk është shqyrtimi i lartësisë së dënimit të shqiptuar, por e rëndësishme është se me rastin e shqiptimit të dënimit nuk janë tejkaluar kompetencat ligjore dhe arsyet e dhëna për vendimin për dënim nuk janë të përfshira në shkelje procedurale.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria Themelore në Mitrovicë – Departamenti për Krime të Rënda ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit S.B për shkak të dy veprave penale të ngacmimit nga neni 182 paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe dy veprave penale sulmi seksual nga neni 229 paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Mitrovicë - Departamenti për të Mitur, me aktgjykimin PKR.nr.139/2019 të datës 02.04.2021, të dënuarin S.B e ka shpallur fajtor për shkak të dy veprave penale të ngacmimit nga neni 182 paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe dy veprave penale sulmi seksual nga neni 229 paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) vite, në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim dhe arrest shtëpiak prej datës 14.10.2019 deri me datë 04.12.2020. I dënuari është obliguar në pagesën e shumës prej 150 € në emër të paushallit gjyqësor, dhe shumën prej 30 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit, kurse të dëmtuarit për realizimin e kërkesës pasurore juridike janë udhëzuar në kontest civil.
3. Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr. 337/2021 të datës 20.10.2021, ka aprovuar si pjesërisht të bazuar ankesën e mbrojtësit të të dënuarit dhe ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me vendimin për dënimin ashtu që për veprat penale të shpallur fajtor i ka shqiptuar dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 4 (katër) vite, kurse ka refuzuar si të pabazuar ankesën e Prokurorisë Themelore në Mitrovicë. Pjesa tjetër e aktgjykimit ka mbetur e pandryshuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit av. A.D nga Mitrovica, për shkak të shkeljes së ligjit penal, me

propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, të aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, aktgjykimet e kundërshtuara t'i ndryshon përkitazi me cilësimin juridik dhe vendimin për dënim dhe ndaj të dënuarit të shqiptohet dënim dukshëm më i butë.

5. Në kërkesë mbrojtësi i të dënuarit thekson se aktgjykimet e kundërshtuara janë të përfshira në shkelje të ligjit penal dhe se këto shkelje kanë pasur ndikim në shqiptimin e dënimit të ashpër ndaj të dënuarit. Fillimisht shkelja e ligjit penal ka ndodhur në raport me të dëmtuarin A. A. përkitazi me faktin se në të dy dispozitivat e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë përveç përcaktimit të vitit se kur është kryer vepra penale nuk është përcaktuar as koha e përafërt e kryerjes së veprave penale. Pretendohet se në rastin konkret për të dy rastet mund të bëhet fjalë për veprë penale të vazhduar të ngacmimit apo sulmit seksual, mirëpo në rastin më të volitshëm për të dënuarin duhet të aplikohet parimi i absorbimit në atë mënyrë që vepra penale më e lehtë të absorboj veprën penale më të rëndë dhe me këtë rast i dënuari do të duhej të shpallej fajtor dhe të dënohej për dy vepra penale dhe jo për katër vepra penale, siç ka vepruar gabimisht gjykata e shkallës së parë.
6. Më tutje në kërkesë janë parashtruar pretendime përkitazi me vlerësimin e rrethanave me rastin e përcaktimit të llojit dhe lartësisë së dënimit duke theksuar faktin se ndaj të dënuarit do të duhej të shqiptohej dënim më i butë për faktin se nga ekzaminimi psikiatrik është konstatuar fakti se i njëjti nga aspekti i kapacitetit intelektual karakterizohet me kufirin e poshtëm të mesatares së zhvillimit. Gjithashtu potencohet fakti se me rastin e vlerësimit të rrethanave rënduese në këto rrethana janë përfshirë elementet e veprave penale për të cilat i dënuari është shpallur fajtor dhe është dënuar.
7. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.273/2021 e datës 15.12.2021, ka propozuar që kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjeti se: kërkesa nuk është e bazuar.

9. Gjykata Supreme e Kosovës, duke shqyrtuar pretendimet konkrete të paraqitura në kërkesën e mbrojtësit të të dënuarit, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës në rastin konkret nuk ka mundur të zbatohet vepra penale në vazhdim pasi që në të dy rastet e veçanta bëhet fjalë për vepra penale të veçanta, pasi që vepra penale sulmi seksual e paraparë dhe e ndëshkueshme me nenin 229, paragrafi 1 të KPRK-së bën pjesë në kapitullin e veprave penale kundër integritetit seksual, me ç'rast objekt mbrojtës i këtyre veprave penale është integriteti seksual, kurse vepra penale e ngacmimit nga neni 182, paragrafi 1 të KPRK-së, bën pjesë në kapitullin e veprave penale kundër jetës dhe trupit, kurse objekt mbrojtës i kësaj vepre penale është integriteti fizik i të dëmtuarit. Nga kjo rrjedh se në rastin konkret përjashtohet mundësia e kualifikimit të një vepre penale në vazhdim dhe gjithashtu përjashtohet absorbimi i veprave penale pasi që bëhet fjalë për dy veprime të ndryshme dhe nuk kanë ndërlidhje njëra me tjetrën pos faktit se bëhet fjalë për dy persona të njëjtë të dëmtuar, ashtu që pretendimet e theksuara në kërkesë dalin të jenë të pabazuara.
10. Gjykata Supreme e Kosovës duke vlerësuar pretendimet e theksuara, përkatësisht faktin se ndaj të dënuarit është shqiptuar dënim i rëndë, konstatoj se në mënyrë të drejtë është zbatuar ligji penal dhe të dënuarit i është shqiptuar dënimi i përcaktuar brenda kornizave të minimumit dhe maksimumit të dënimit të përcaktuar për veprën penale të shpallur fajtor. Megjithatë, bazuar në dispozitën e nenit 385 paragrafi 5 të KPPK-së kur është fjala për vendimin për dënim, dënim alternativ, vërejtje gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me veprën penale, shkelja e ligjit penal bëhet në rastet kur në marrjen e vendimit për dënim gjykata i ka tejkaluar kompetencat ligjore. Pra nuk është në kompetencë të Gjykatës Supreme të Kosovës shqyrtimi i lartësisë së dënimit të shqiptuar por e rëndësishme është se me rastin e shqiptimit të dënimit nuk janë tejkaluar kompetencat ligjore dhe arsyet e dhëna për vendimin për dënim, nuk janë të përfshira në shkelje procedurale. Për më tepër, bazuar në dispozitën e nenit 74, paragrafi 2 të KPRK-së, gjykata me rastin e caktimit të llojit dhe lartësisë së dënimit marrin parasysh por nuk kufizohen në rrethanat e përcaktuara nga neni 74, paragrafi 2, nën-paragrafi 21-2.13 të KPRK-së, por mund të marrin si rrethana rënduese duke marrë për bazë edhe specifikat e rastit konkret.
11. Si përfundim, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës, në kuptim të nenit 437, paragrafi 1 të KPP-së, vendosi që të refuzohet si e pabazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit S.B, e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës

Themelore në Mitrovicë - Departamenti për të Mitur, PKR.nr.139/2019 të datës 02.04.2021 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.337/2021 të datës 20.10.2021.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 319/2019, i datës 10 dhjetor 2020

Vepra penale uzurpim i paligjshëm i pronës së paluajtshme nga neni 332, paragrafi 1 të KPRK-së, bën pjesë në kategorinë e veprave penale permanente, ashtu që veprimi i kryesit në kryerjen e kësaj vepre penale është i vazhdueshëm, pra deri sa përfundon gjendja e kundërligjshme. Rrjedhimisht, afati i parashkrimit të ndjekjes penale lidhur me këtë veprë penale duhet të llogaritet nga koha e pushimit të gjendjes së kundërligjshmërisë dhe jo nga koha kur ka filluar veprimi i kundërligjshëm.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria Themelore në Prizren – Departamenti për Krime të Rënda ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit Sh.A për shkak të veprës penale “Uzurpimi i paligjshëm i pronës së paluajtshme” nga neni 332, paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Prizren – Dega në Dragash, me aktvendimin P.nr.93/2016 të datës 10.04.2019, ka hudhur aktakuzën e Prokurorisë Themelore në Prizren PP/II.nr.1456-4/2016 të datës 07.07.2016 dhe ka pushuar procedurën penale ndaj të pandehurit V.R për veprën penale “Uzurpimi i paligjshëm i pronës së paluajtshme” nga neni 332 paragrafi 1 të KPRK-së, për shkak të parashkrimit absolut të ndjekjes penale. I dëmtuari për realizimin e kërkesës pasurore juridike është udhëzuar në kontest civil, kurse shpenzimet e procedurës penale janë përcaktuar të bien në barrë të buxhetit.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës me aktvendimin PN.DP.nr.672/2019 të datës 20.06.2019, ka hudhur si të palejuar ankesën e përfaqësuesit të palës së dëmtuar.
4. Kundër aktvendimit të gjykatës së shkallës së parë kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur prokurori i Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit të Kosovës në Prishtinë, për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë dhe të konstatohet se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje të ligjit penal.
5. Në kërkesë të Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit pretendohet se aktvendimi i kundërshtuar përmban shkelje të ligjit penal nga neni 385, paragrafi 1 nën-paragrafi 13 të KPP-së lidhur me nenin 107 të KPRK-së, meqë me aktvendimin e kundërshtuar është konstatuar se ekzistojnë rrethana që përjashtojnë ndjekjen penale konkretisht ka arritur afati i parashkrimit absolut të ndjekjes penale ndaj të pandehurit V.R. për veprën penale *“Uzarpimi i paligjshëm i pronës së paluajtshme”* nga neni 332 paragrafi 1 të KPRK-së. Përkundër faktit se aktakuza e Prokurorisë Themelore në Prizren nuk ka të meta në pikëpamje të përshkrimit të vendit, kohës dhe mënyrës së kryerjes së veprës penale e veçanërisht kohës së kryerjes së veprës penale, si element kryesor për vlerësimin e afatit të ndjekjes penale ka qenë përshkrimi se vepra penale është kryer: *“...që nga fundi i viti 2012 e deri më tani në mënyrë të vazhdueshme...”*.
6. Nga mënyra e përshkrimit të aktakuzës dhe cilësimi juridik i kësaj vepre penale konstatohet se bëhet fjalë për vepër penale permanente dhe për këtë arsye gjykata e shkallës së parë me aktvendimin e saj nuk ka pasur parasysh dispozitën e nenit 107, paragrafi 1 të KPRK-së që rregullon afatin e parashkrimit për veprat penale permanente. Nga interpretimi i dispozitës ligjore rrjedh se kohëzgjatja e gjendjes së kundërligjshme është element i figurës së kësaj vepre penale dhe kjo zgjat deri sa të vazhdohet me gjendjen e kundërligjshme dhe me këtë edhe llogaritja e afatit të parashkrimit të ndjekjes penale fillon të rrjedh prej momentit të pushimit të gjendjes së kundërligjshme, kurse në rastin konkret gjendja e kundërligjshme nuk ka pushuar në kohën kur gjykata ka nxjerr aktvendimin P.nr.93/2016 të datës 10.04.2019 dhe njëkohësisht nuk mund të merret si datë e kryerjes së veprës penale fundi i viti 2012 meqenëse nuk është ndaluar gjendja e kundërligjshme, siç gabimisht ka konstatuar gjykata e shkallës së parë.

7. Pretendohet se gjykata e shkallës së parë në arsyetimin e aktvendimit të saj ka ndërhyrë në përshkrimin e kohës së kryerjes së veprës penale dhe me këtë ka ndryshuar rrjedhën e afatit të parashkrimit, që paraqet shkelje të ligjit penal nga neni 385, paragrafi 1 nën-paragrafi 13 të KPP-së lidhur me nenin 107 të KPRK-së. Më tutje, pretendohet për shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 2 nën-paragrafi 12 lidhur me nenin 363, paragrafi 1 nën-paragrafi 13 të KPP-së, meqë gjykata e shkallës së parë ka pushuar procedurën penale duke u bazuar në dispozitën e nenit 358, paragrafi 1, nën-paragrafi 13 të KPP-së, kurse në rastin konkret ka qenë duke u zhvilluar shqyrtimi gjyqësor përkatësisht faza e administrimit të provave, atëherë do të duhej të vendosej sipas dispozitës së nenit 363, paragrafi 1, nën-paragrafi 13 të KPP-së e cila është dispozitë imperative dhe e cila zbatohet gjatë shqyrtimit gjyqësor përkatësisht nga leximi i aktakuzës.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit ka shqyrtuar shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, ka gjetur se kërkesa e Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit është e bazuar.
9. Gjykata Supreme e Kosovës, me kujdes ka vlerësuar arsyetimin e paraqitur në vendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe ka konstatuar se me aktvendimin e saj është shkelur ligji penal në favor të të pandehurit V.R, për shkak të veprës penale *“Uzurpimi i paligjshëm i pronës së paluajtshme”* nga neni 332, paragrafi 1 të KPRK-së dhe gabimisht është konstatuar se në rastin konkret ka arritur dyfishi i kohës së parashkrimit të ndjekjes penale përkatësisht parashkrimi absolut i ndjekjes penale.
10. Me këtë rast e rëndësishme është që fillimisht të përcaktohen elementet esenciale të figurës së kësaj vepre penale dhe posaçërisht koha e fillimit dhe përfundimit të kësaj vepre penale. Kjo nga fakti se vepra penale *“Uzurpimi i paligjshëm i pronës së paluajtshme”* nga neni 332, paragrafi 1 të KPRK-së bën pjesë në kategorinë e veprave penale permanente dhe veprimi i kryerësit në kryerjen e veprës penale është i vazhdueshëm, pra deri sa të përfundon gjendja e kundërligjshme. Kurse në rastin konkret bazuar në përshkrimin e aktakuzës në mënyrë precize është cekur se i pandehuri ka ndërmarrë veprimin e uzurpimit *“...që nga fillimi i vitit 2012 e deri më*

tani...”, ashtu që në bazë të këtij përshkrimi por edhe shkresave të lëndës mund të konkludojmë se gjendja e kundërligjshmërisë përkatësisht uzurpimi vazhdon edhe sot e kësaj dite.

11. Duke u bazuar në karakterin e kësaj vepre penale duhet zbatuar edhe dispozitën e nenit 107, paragrafi 1 të KPRK-së që përcakton fillimin e parashkrimit të ndjekjes penale dhe bazuar në këtë afati i parashkrimit të kësaj vepre penale do të duhet të fillonte të llogaritet nga koha e pushimit të gjendjes së kundërligjshmërisë e cila në rastin konkret ende nuk ka ndodhur, andaj, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, afati i parashkrimit të ndjekjes penale ende nuk ka filluar të llogaritet. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë është potencuar edhe shkelja esenciale e dispozitave të procedurës penale përkitazi me mënyrën e vendosjes së kësaj çështje.
12. Gjykata Supreme e Kosovës nuk e ka aprovuar pretendimin se në rastin konkret do të duhej që të vendosej me aktgjykim refuzues, siç pretendohet në kërkesë edhe pse në trajtimin e kësaj çështje vendimmarrja nuk paraqet relevancë, meqë cilido vendim qoftë aktvendimi për pushimin e procedurës penale apo aktgjykimi refuzues, nuk i ka privuar palët e pakënaqura nga e drejta e ankesës së vendimit gjyqësor kontestuese dhe me këtë edhe parandalimi që vendimi të merr formën e prerë. Megjithatë në këtë drejtim duhet theksuar faktin se gjykata ka detyrim ligjor që në çdo moment kur të arrin afati i parashkrimit të ndjekjes penale, menjëherë të ndërprejë procedimin e çështjes meqë kjo paraqet pengesë absolute të vazhdimit të procedurës.
13. Si përfundim, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës, në kuptim të nenit 438, paragrafi 2 të KPRK-së konstatoi se me aktvendimin e Gjykatës Themelore në Prizren – Dega në Dragash P.nr.93/2016 të datës 10.04.2019 është shkelur dispozita e nenit 385 paragrafi 1 nën-paragrafi 14 të KPPK-së, në favor të të pandehurit.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 217/2023, i datës 31 maj 2023

Në rastet kur kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur vetëm një nga të bashkëpandehurit e dënuar dhe e cila kërkesë rezulton të jetë e bazuar, vie në shprehje aplikimi i institutit të “Beneficium Cohaseionis” nga neni 397 i KPP-së, nëse arsyet për të cilën gjykata ka marrë vendim në dobi të pandehurit nuk janë të natyrës personale dhe shkojnë në dobi edhe të bashkëpandehurve tjerë të cilët nuk kanë paraqitur mjetin e jashtëzakonshëm juridik.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria Themelore në Ferizaj, ka ngritur Aktakuzën ndaj të pandehurve L.L. A.K. dhe A.S, për shkak të veprës penale të kryer në bashkëkryerje “Keqpërdorimi i fëmijëve në pornografi” nga neni 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj, PKR.nr.109/2019 të datës 16.09.2022, të dënuarit L.L. A.K. dhe A.S, janë shpallur fajtor për shkak të veprës penale të kryer në bashkëkryerje “Keqpërdorimi i fëmijëve në pornografi” nga neni 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPK, dhe janë gjykuar si në vijim: L.L. me dënim me burgim në kohëzgjatje prej 1 (një) viti në të cilin dënim i është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 06.05.2019 deri me datë 05.08.2019; A.K. me dënim me burgim në kohëzgjatje prej 14 (katërmëdhjetë) muajve në të cilin dënim do t’i llogaritet edhe koha në paraburgim nga data 08.05.2019 deri më datën 05.08.2019, si dhe A.S. me dënim me burgim në kohëzgjatje prej 1 (një) viti në të cilin dënim do t’i llogaritet edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 08.05.2019 deri më datën 05.08.2019. Të dënuarit janë obliguar që secili veç e veç të paguajnë në emër të shpenzimeve të procedurës penale shumën prej nga 50 € si dhe në emër të Fondit për kompensim të viktimave të dhunës shumën prej nga 50 € e të gjitha këto në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimin.

3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr. 664/2022 datë 08.02.2023, ka refuzuar si të pabazuara ankesat e palëve ndërsa aktgjykimi i shkallës së parë është vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit L.L, avokat H.J nga Gjilani, për shkak të shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale e të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor me propozim që aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe çështja të kthehet në gjykatën e shkallës së parë për rivendosje ose të ndryshohen dhe i dënuari të lirohet nga akuza.
5. Në kërkesë, mbrojtësi i të dënuarit L.L, avokati H.J pretendon se aktgjykimet janë të përfshira me shkelje tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor duke marr parasysh se gjykata e shkallës së parë ka qenë e obliguar të zbatojë nenin 22,25 dhe 26 të KPRK-së pasi që i dënuari nuk është përgjegjës sepse nuk e ka ditë se me atë veprim që ka bërë ka kryer veprë penale pra ka qenë në lajthim faktik . I dënuari është person i pashkolluar dhe ka të kryer vetëm 8 klasë ku punon si bukëpjekës dhe nuk ka mund ta kuptojë se shpërndarja e veprës është veprë penale. Ndërsa, gjykata e shkallës së dytë po ashtu konsideron se “të akuzuarit kanë mund lehtësisht ta dinë se vepra është e kundërligjshme”, dhe me këtë rast kjo është vetëm një supozim. Edhe pse kërkesa nuk është ushtruar për shkak të shkeljes së ligjit penal megjithatë nga referati i kërkesës mund të konstatohet se edhe në këtë drejtim ka pretendime meqenëse pretendohet se në veprimet e të dënuarit nuk ka elemente të veprës penale për të cilën është shpallur fajtor.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, duke vlerësuar pretendimet nga kërkesa e mbrojtësit të dënuarit gjen se aktgjykimet e kundërshtuara janë marrë në shkelje të ligjit penal nga neni 385, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.1 të KPP-së, pasi që veprimet për të cilën të pandehurit janë shpallur fajtor dhe dënuar nuk përbëjnë veprë penale.
7. Gjykata e shkallës së parë të pandehurit i ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale në bashkëkryerje “*Keqpërdorimi i fëmijëve në pornografi*” nga neni 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së, duke përshkruar në aktgjykim se tre të pandehurit , “kanë përdorur fëmijët e moshës 2-4 vjeçare me qëllim të prodhimit të

pornografisë për fëmijë, gjegjësisht shfaqjeve të gjalla, ndërsa i pandehuri A.S. në cilësinë e prindit të fëmijëve ka lejuar incizimin dhe i pandehuri A.K. si familjar bënë video incizime të këtyre sjelljeve të turpshme seksuale dhe më pas këto video ia dërgon të pandehurit I.C, i cili më pas i shpërndan në rrjete sociale”. Mirëpo, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës nga përshkrimi i theksuar më lartë si dhe nga shkresat e çështjes dhe provave të cilat janë administruar në shqyrtim gjyqësor, rezulton se në rastin konkret në veprimet e të pandehurit nuk janë realizuar asnjë nga tiparet objektive dhe subjektive të veprës penale në fjalë.

8. Kjo gjykatë, gjen se dispozita e nenit 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së, ka përcaktuar se “kushdo që shet, shpërndan, promovon, shfaq, transmeton, ofron ose e vënë në dispozicion pornografin për fëmijë”, si dhe “kushdo që prodhon pornografi me fëmijët ose përdor apo përfshinë fëmijën për krijimin ose për prodhimin e shfaqjeve të gjalla”. Pra, nga ky përshkrim i veprës penale gjykata fillimisht duhet të përcaktoj se cilat janë elementet e kësaj vepre penale dhe më pas të konstatoj se a janë përmbushur apo jo elementet e kërkuara dhe atë së pari të konstatoj se a kanë pas dashje të dënuarit që të prodhojnë pornografi me fëmijët e me qëllim të shpërndarjes së kësaj pornografie e për të kënaqur epshet seksuale të tyre. Po ashtu, sipas dispozitës së nenit 225, paragrafi 10 të KPRK-së, ku përcaktohen përkufizimet lidhur me veprat penale kundër integritetit seksual, thuhet se “qëllim seksual nënkupton çdo veprim i bërë për qëllimet e kënaqësisë seksuale të një personi”. Pra, sipas kësaj dispozite personat që kanë prodhuar dhe shpërndarë pornografi duhet të kenë pas për qëllim kënaqësinë seksuale me rastin e prodhimit dhe shpërndarjes së videove të tilla.
9. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës të dy elementet e kërkuara sipas dispozitës ligjore të nenit 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së, në rastin konkret nuk janë përmbushur. Së pari, nga provat e administruara del se ngjarja e zhvilluar, e sidomos nga deklaratat e të dënuarit A.S. dhe bashkëshortes së tij I.A, ishte ngjarje e rastësishme, përkatësisht ishin në shtëpinë e prindërve të nënës së fëmijëve, në një aheng të familjes-ditëlindjen e njërit prej të miturve dhe se aty ishte edhe i pandehuri A.K. Po ashtu, sipas deklaratës së të pandehurit A., në dhomë ku ka ndodhur rasti ishin edhe gjyshi dhe gjyshja e fëmijëve dhe se e gjitha kishte ndodhur pasi që nëna e fëmijëve i kishte pastruar të njëjtit dhe ashtu të zhveshur i kishte lënë në kauç dhe se gjithë veprimet e tyre i kishin konsideruar si diçka komike dhe i kishte incizuar pa ndonjë qëllim specifik por vetëm si diçka e tillë. Edhe dërgimin e videos të cilin ia kishte dërguar të pandehurit L. e kishte bërë duke e konsideruar si diçka

qesharake e duke mos i ditur pasojat dhe pa ndonjë qëllim seksual. Për më tepër me shikimin e video incizimit, mund të dëgjohen zërat-të qeshurat e të pranishmëve, si dhe komentet e tyre. Ndërsa, nga deklarata të pandehurit L, mund të vërtetohet se i njëjti fare nuk ka pas dijëni se si është incizuar videoja dhe për çfarë qëllime dhe se shpërndarja e kësaj videoje i është dukur interesante dhe tallëse.

10. Andaj, nëse me kujdes analizohet, rrethanat, kush ishte subjekti i këtyre filmimeve, e tërë ngjarja duke përfshirë: ambientin ku u krijuan këto incizime, është lehtë për të nxjerrë konkludime se asnjë nga kërkesat e ligjdhënësit për figurën e veprës penale nuk janë përmbushur, e për faktin se filmimet ishin bërë në një ambient familjar, në prani të tyre, mosha e fëmijëve (2-4) vjeçare të cilët kryejnë disa veprime të cilat kanë nxitur qeshje nga të pranishmit dhe fakti se këto veprimet e tyre nuk ishin cytë e as iniciuar nga të pranishmit. Në këto rrethana, nuk mund të konkludohet se ngjarja ishte e përgatitur dhe se kishte ndonjë marrëveshje paraprake, sepse të gjithë deklarojnë se çdo gjë ishte e rastësishme dhe kishte ndodhur në prani edhe të familjarëve të tjerë të cilët në ato momente as që kishin reaguar por përkundrazi të gjithë ndihen duke qeshur dhe duke mos shprehë ndonjë shqetësim.
11. Pra, asnjëri nga të pandehurit nuk kishte për qëllim prodhimin e pornografisë së fëmijëve e as shpërndarjen e pornografisë, ashtu siç pretendohet në akuzë, për më tepër edhe organi i akuzës nuk ka mundur që të akuzojë me një përkundër faktik dy veprime të ndryshme të personave të ndryshëm dhe për më tepër t'i kualifikoj si bashkë kryes. Së dyti, nga këto që u tha më lartë, edhe dashja e të pandehurve për kryerjen e kësaj vepre penale, nuk mund të vërtetohet nga provat si materiale ashtu edhe jo materiale të cilat janë administruar në shqyrtim, ndërsa dispozita e nenit 232 të KPK, nuk e parasheh mundësinë që kjo vepër mund të kryhet nga pakujdesia.
12. Nga të gjitha këto, Gjykata Supreme e Kosovës, gjen se dy gjykatat e instancave më të ulëta, në gjendjen faktike të vërtetuar në mënyrë të drejtë dhe të plotë, gabimisht kanë aplikuar ligjin material, gjegjësisht kanë nxjerrë konkludime të gabuara, dhe ishte i drejtë pretendimi nga kërkesa, se në dëm të dënuarit L është bërë shkelja e ligjit penal nga neni 385, pika 4 të KPP-së, ashtu që pretendimi u aprovua dhe u vendos që i dënuari të lirohet nga akuza.
13. Po ashtu, Gjykata Supreme e Kosovës duke u mbështetur në dispozitën e nenit 397 të KPP, sipas detyrës zyrtare, aplikoi parimin "*Beneficium Cohæisionis*" dhe liroi nga akuza edhe të pandehurit –bashkë kryesit A.K. dhe A.S., edhe pse të njëjtit nuk kishin paraqitur kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, meqenëse arsyet për të cilën kjo gjykatë

ka marrë vendim në dobi të pandehurit L., nuk janë të natyrës personale dhe shkojnë në dobi edhe të tyre.

14. Si përfundim, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës, në mbështetje të nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 11 të KPP-së, vendosi që të miratohet si e bazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësit të të dënuarit L.L dhe sipas detyrës zyrtare, për të dënuarit A.K. dhe A.Sh. ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Ferizaj, PKR.nr.109/2019 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr. 664/2022 datë 08.02.2023, ashtu që të dënuarit, në kuptim të nenit 363, paragrafi 1 nën-paragrafi 1.1 të KPP-së, lirohen nga akuza, se në vendin, kohën dhe mënyrën e përcaktuar si në dispozitivin e aktakuzës kishin për të kryer në bashkëkryerje veprën penale keqpërdorim i fëmijëve në pornografi nga neni 232, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 lidhur me nenin 31 të KPRK-së.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 322/2022, i datës 24 gusht 2022

Mohimi i të drejtës së të pandehurit për tu përgjigjur në ankesën e parashtruar nga pala e dëmtuar pranë Gjykatës së Apelit, cenon të drejtën e të pandehurit në mbrojtje nga neni 388, paragrafi 2 të KPP-së dhe paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 2 nën-paragrafi 21 dhe 2.2 të KPP-së.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit, ka ngritur Aktakuzë ndaj të pandehurit S.T për shkak të veprës penale “Rrezikimi i trafikut publik” nga neni 370, paragrafi 9 lidhur me paragrafi 6 dhe paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Prizren - Departamenti i Përgjithshëm, me aktgjykimin P.nr. 1010/2020 të datës 04.08.2021, te pandehurin S.T e ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale “Rrezikimi i trafikut publik” nga neni 370, paragrafi 9 lidhur me

paragrafi 6 dhe paragrafi 1 të KPRK-së, dhe i është shqiptuar dënim me burgim në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) muajve, i cili dënim në kërkesën e të dënuarit, e në kuptim të nenit 47 të KPRK-së, i është zëvendësuar me dënim me gjobë në shumë prej 3.000 (tremijë) € të cilën gjobë i dënuari duhet ta paguajë në tri këste mujore, duke filluar në afat prej 15 ditësh pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit e në muajt vijues nga data 01-10 të secilit muaj, e në rast se i dënuari nuk e paguan dënimin me gjobë i njëjti do t'i zëvendësohet me dënim me burgim në atë mënyrë që për çdo 20 € të gjobës do t'i llogaritet një ditë burgim.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti i Përgjithshëm me aktgjykimin PA1.nr.1371/2021 e datës 14.02.2022, ka aprovuar ankesën e përfaqësuesit të palës së dëmtuar E.G, dhe e ka ndryshuar aktgjykimin e shkallës së parë vetëm sa i përket vendimit mbi dënimin, ashtu që të dënuarit S.T, për veprën penale për të cilën është shpallur fajtor, i ka shqiptuar dënim me gjobë në shumë prej 4.500 (katërmijepesëqind) € të cilën gjobë i dënuari duhet ta paguajë në tri këste mujore, duke filluar në afat prej 15 ditësh pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit e në muajt vijues nga data 01-10 të secilit muaj, e në rast se i dënuari nuk e paguan dënimin me gjobë i njëjti do t'i zëvendësohet me dënim me burgim në atë mënyrë që për çdo 20 € të gjobës do t'i llogaritet një ditë burgim. Në pjesën tjetër aktgjykimi ka mbetur i pandryshuar.
4. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit S.T, avokati E.G nga Prizreni, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale me propozim që aktgjykimi i kundërshtuar të anulohet dhe çështja t'i kthehet në rivendosje gjykatës së shkallës së parë ose ta ndryshojë.
5. Në kërkesë, mbrojtësi i të dënuarit S.T, avokati E.G, pretendon se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 112 dhe neni 2.1 dhe 2.2 të KPP-së, të cilat shkelje qëndrojnë në faktin se të dënuarit dhe mbrojtësit nuk i është dorëzuar ankesa e palës së dëmtuar për të bërë përgjigje në ankesë, me çka të dënuarit i është mohuar e drejta në mbrojtje dhe kjo ka ndikuar ose ka mundur të ndikojë në marrjen e aktgjykimit të ligjshëm dhe të drejtë. Po ashtu, mbrojtësi pretendon se në aktgjykimin e Gjykatës së Apelit në diapozitiv theksohet se është aprovuar ankesa e përfaqësuesit të palës së dëmtuar ndërsa në arsyetim thuhet se është aprovuar ankesa e Prokurorit të Shtetit i cili fare nuk ka bërë ankesë.

6. Prokurori i Shtetit të Kosovës, me parashtrësën KMLP.II.nr.193/2022 e datës 23.08.2022, ka propozuar që të aprovohet si e bazuar kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit, të anulohet aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë dhe çështja t'i kthehet të njëjtës gjykatë në rivendosje si dhe të konstatojë se aktgjykimi i shkallës së dytë është marrë me shkelje të ligjit penal në favor të të dënuarit.
7. Prokurori i Shtetit të Kosovës në përgjigje në kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë përveç tjerave përveç pretendimeve të mbrojtësit të të dënuarit ka gjetur se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe ai i shkallës së dytë janë të përfshira edhe me shkelje të ligjit penal nga neni 385 paragrafi 1 nën-paragrafi 16 të KPP, lidhur me nenin 79 të KPRK-së, sepse të dënuarit nuk i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim nga data 11.09.2020 deri më datën 18.09.2020, si dhe në arrest shtëpiak nga data 18.09.2020 e deri më datën 10.10.2020, ndërsa gjykata e shkallës së dytë ka tejkalluar kompetencat e saja ligjore me rastin e shqiptimit të dënimit ndaj të dënuarit kur të njëjtit i shqipton dënim me gjobë në shumë prej 4.500 (katërmijepesëqind) € meqenëse për këtë vepër penale është e paraparë të shqiptohet dënim me burgim prej 1 (një) deri në 8 (tetë) vjet burgim.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit i shqyrtoi shkresat e kësaj çështje penale, në kuptim të dispozitës së nënti 435, paragrafi 1 dhe 436 paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve që dalin nga kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë gjeti se kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.
9. Gjykata Supreme e Kosovës, duke vlerësuar pretendimet nga kërkesa si dhe duke u bazuar në shkresat e çështjes, gjen se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 2 nën-paragrafi 21 dhe 2.2 të KPP-së, meqenëse ashtu siç me të drejtë potencohet në kërkesë, të dënuarit dhe mbrojtësit të tij nuk i është dërguar ankesa e palës së dëmtuar për të dhënë përgjigje në këtë ankesë, me çka i është cenuar e drejta në mbrojtje dhe nuk është zbatuar dispozita e nenit 388, paragrafi 2 të KPP-së dhe kjo ka ndikuar ose ka mundur të ndikojë në marrjen e aktgjykimit të ligjshëm dhe të drejtë.

10. Sa i përket çështjeve të theksuara në përgjigjen e Prokurorit të Shtetit, kjo gjykatë gjen se edhe pse qëndrojnë të gjitha ato që janë theksuar në përgjigje, Prokurori i Shtetit këto ka mundur t'i potencojë vetëm duke ushtruar mjetin e jashtëzakonshëm juridik, kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, e jo duke dhënë përgjigje në kërkesë të ushtruar nga mbrojtësi i të dënuarit. Për më tepër me të njëjtin aktgjykim, Gjykata Supreme, edhe po ti merrte parasysh pretendimet e Prokurorit të Shtetit, nuk do të mund të anulonte aktgjykimin e shkallës së dytë dhe njëkohësisht të konstatonte shkelje në dobi të dënuarit, ashtu siç është kërkuar nga prokurori i Shtetit.
11. Në rishqyrtim, gjykata e shkallës së dytë, duhet të kujdeset që të mënjanohet shkelja e konstatuar, dhe pas kësaj të merr vendim lidhur me pretendimet ankimore e duke mos anashkaluar parimin "*Reformatio in Peius*", nga neni 395 të KPP-së.
12. Si përfundim, kolegji penal i Gjykatës së Apelit të Kosovës, në mbështetje të nenit 438, paragrafi 1 nën-paragrafi 12 të KPPK-së ka anuluar aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës PA.nr. 1371/2021 të datës 14.02.2022 dhe çështjen e ka kthyer në rivendosje pranë gjykatës së shkallës së dytë.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 70/2020 i datës 22 tetor 2019

Në rastet kur i akuzuari jep mbrojtjen e tij dhe pas mbrojtjes së të akuzuarit administrohet edhe ndonjë provë tjetër në shqyrtim gjyqësor, i akuzuari duhet sërish të jep mbrojtjen e tij lidhur me provat e reja të administruara.

Nëse pasi i akuzuari jep mbrojtjen e tij, dhe pas kësaj administrohen prova të reja dhe të akuzuarit nuk i jepet mundësia që të jep mbrojtjen e tij lidhur me provat e reja të administruara në shqyrtim gjyqësor, përbën shkelje të dispozitave të Kodit të Procedurës Penale.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të akuzuarit A.M pas dyshimit të bazuar mirë se i akuzuari ka kryer veprën penale “*Shantazhi*” nga neni 268, paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PKR.nr. 420/2016 të datës 20.05.2019, të akuzuarin A.M e ka shpallur fajtor për veprën penale “*Shantazhi*” nga neni 268 paragrafi 2 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 14 (katërmëdhjetë) muaj, në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim prej datës 02.09.2008 deri me datë 16.08.2009. I dënuari është obliguar në pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 50€ kurse përfaqësuesi i të dëmtuarës për realizimin e kërkesës pasurore juridike është udhëzuar në kontest civil.
3. Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin *PAKR.nr.424/2019 të datës 22.10.2019*, ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Themelore në Prishtinë dhe mbrojtësit të të dënuarit dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.
4. Kundër aktgjykimeve të gjykatës së shkallës së parë dhe Gjykatës së shkallës së dytë, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, kanë paraqitur: mbrojtësi i të dënuarit A.M, për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësorë, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të ndryshoj aktgjykimet e kundërshtuara dhe të pandehurin ta liroj nga akuza, ose çështjen ta kthej në rivendosje në gjykatën e shkallës së parë; dhe i dënuari A.M, për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të anuloj aktgjykimet e kundërshtuara dhe çështjen ta kthej në rivendosje në gjykatën e shkallës së parë ose që aktgjykimet e kundërshtuara ti ndryshoj dhe të pandehurin ta liroj nga akuza.
5. Në kërkesë, mbrojtësi i të dënuarit, thekson se gjykata e shkallës së dytë me aktgjykimin e saj ka dështuar të vlerësoj ligjshmërinë e pretendimeve specifike të ngritura në ankesë kundër aktgjykimin të gjykatës së shkallës së parë dhe ka dështuar të jep arsyetim bindës duke shtrembëruar dhe kamufluar në mënyrë arbitrare

përmbajtjen e shkresave të lëndës të cilat kanë rezultuar me kundërhënie të hapura në mes të arsytimit dhe dispozitivit të aktgjykimit. Përveç shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, aktgjykimi i Gjykatës së shkallës së dytë nuk ka paraqitur arsyetim të plotë përkitazi me pretendimet e mbrojtjes bazuar në praktikën e GJEDNJ-së, meqë nuk i është përmbajtur detyrimit për të arsyetuar vendimin gjyqësor, dhe për më tepër, nuk ka treguar me saktësi të mjaftueshme arsyet në të cilat është bazuar aktgjykimi i saj. Arsyetimi i Gjykatës së shkallës së dytë ka shpërfillë shumicën e pretendimeve të ngritura nga mbrojtja, duke evituar substancën e veprës penale të shantazhit, kurse konstatimet e paraqitura janë sipërfaqësore, abstrakte dhe të paqarta dhe nuk reflektojnë ballafaqimin me arsytimin e mangët të bërë nga gjykata e shkallës së parë. Shpërfillje të pretendimeve ankimore janë paraqitur edhe përkitazi me ligjshmërinë e sanksionit penal të shqiptuar ndaj të dënuarit duke marrë si rrethanë rënduese shkallën e lartë të dëmit të shkaktuar ndaj palës së dëmtuar, përkundër faktit që për shkak të dëmit të shkaktuar vepra penale është ricilësuar në veprën penale nga neni 268 paragrafi 2 të KPRK-së dhe po ashtu nga veprimet e të dënuarit A.M nuk rezulton se është dëmtuar R.B, por vetëm me veprimet e të dënuarës V.M pasi që e njëjta është shpallur fajtorë për veprën penale përvetësimi gjatë ushtrimit të detyrës zyrtare nga neni 340 paragrafi 3 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së.

6. Pretendohet se edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 paragrafi 1 nën-paragrafi 18 dhe paragrafi 2 nën-paragrafi 22 të KPPK-së, për shkak se dispozitivi i këtij aktgjykimi është i mangët, i paqartë dhe i pakuptueshëm dhe në kundërshtim të plotë me brendinë e arsytimit të tij. Nuk është dhënë arsyetim përkitazi me faktet vendimtare, kurse arsyetimi i dhënë është konfuz, i paqartë dhe në kundërshtim me shkresat e lëndës përkatësisht ka dështuar të vlerësoj me ndërgjegje çdo provë dhe të ndërlidhë njëren provë me tjetrën. Pretendohet se gjykata e shkallës së parë ka dështuar të zgjedh çështjet kontestuese të theksuara me aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës AP nr.192/2009 të datës 12.08.2009 dhe me këtë rast ka shkelur parimin “in dubio pro reo”, që të vërtetoj me kujdes, përkushtim maksimal dhe profesional faktet kundër dhe në favor të të dënuarit. Në dispozitivin e aktgjykimit të Gjykatës së shkallës së parë nuk janë përshkruar faktet dhe rrethanat që përbëjnë figurën e veprës penale për të cilën është shpallur fajtor dhe është dënuar A.M, përkatësisht të paraqes në mënyrë objektive se cilat fakte dhe për çfarë arsyesh i konsideron të vërtetuara dhe

të pavërtetuara dhe të vlerësoj saktësinë e provave kundërthënëse siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 370, paragrafi 7 të KPP-së

7. Në kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë po ashtu pretendohet se vepra penale e shantazhit e inkriminuar me dispozitën e nenit 268 të KPRK-së, qëndron në rastet e përdorimit të kërcënimit ndaj ndonjë personi se ndaj tij apo të afërmit e tij dhe mënyra e kryerjes së veprës penale është përdorimi i kërcënimit me pasoja dhe efekte konkrete me qëllim të përfitimit të dobisë pasurore të kundërligjshme dhe për ekzistimin e veprës penale është relevante kërcënimi dhe atë me qëllim të dëmtojë nderin dhe autoritetin e personit tjetër dhe kjo vepër penale nuk ekziston në rastet kur kërcënimi paraqet diçka negative për tjetrin. Me këtë rast bazuar në një analizë sipërfaqësore të dispozitivit të aktgjykimit të Gjykatës së shkallës së parë vërehet se është e paqartë se kur, ku dhe si në çfarë mënyre është kanosur e dëmtuara, cili fakt vendimtar dhe cila rrethanë konkrete dëshmon mënyrën dhe mjetin e kanosjes me fjalë, cili fakt vendimtar dhe cila rrethanë konkrete dëshmon detyrimin që e dënuara V.M të nxjerr nga R.B shumën e parave në vlerë prej 223.580,00 € cili fakt vendimtar dhe cila rrethanë konkrete dëshmon qëllimin për hapjen e biznesit dhe a i është dhënë shuma e parave tani të dënuarit A.M dhe për cilin qëllim janë dhënë paratë, për shkak të kanosjes apo për hapjen e biznesit, andaj të gjitha të metat e lartcekura dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë e bëjnë të mangët, të paqartë dhe të pakuptueshëm.
8. Në kërkesë theksohet se për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale të theksuara, del se është bërë edhe shkelje të ligjit penal në dëm të të dënuarit A.M sipas nenit 385 paragrafi 1 nën-paragrafi 11 të KPP-së, sepse veprimet e tij nuk përbëjnë elemente të veprës penale për të cilën i dënuari është shpallur fajtor dhe është dënuar.
9. Në kërkesën e të dënuarit është theksuar se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 19 të KPP-së, meqë gjatë shqyrtimit Gjyqësor i dënuari është marrë në pyetje para prezantimit të provave. Potencohet se në shqyrtimin Gjyqësor pas administrimit të provave në procedurë penale të propozuara nga palët në seancën e datës 10.04.2018, ka përfunduar procedurën e provave, kurse në seancën e radhës të mbajtur me datë 27.04.2018 ka paraqitur mbrojtjen i dënuari duke u bazuar në provat e administruara deri në atë fazë të procedurës penale. Mirëpo, në këtë seancë pas paraqitjes së mbrojtjes, trupi Gjykues sipas detyrës zyrtare ka marrë aktvendim

për dëgjimin e dëshmitares V.M e cila ishte e bashkëakuzuar në të njëjtën çështje penale për veprën penale përvetësimi gjatë ushtrimit të detyrës zyrtare nga neni 340 paragrafi 3 të KPRK-së, ndaj të cilës procedura ka përfunduar. Pas marrjes në pyetje të kësaj dëshmitare dhe rihapjen e shqyrtimit gjyqësor për shkak të skadimit të afatit ligjor prej 90 ditësh dhe pas konstatimit për leximin e provave të administruara më herët, andaj, pas procedimit të provave nuk i është dhënë mundësia të dënuarit që të paraqes mbrojtjen e tij dhe me këtë është bërë shkelje esenciale e dispozitave penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 19 të KPP-së.

10. Pretendohet se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë ka të bëjë me mungesën e arsytimit të qartë dhe të plotë përkitazi me veprën penale dhe përgjegjësinë penale e të dënuarit dhe nuk janë dhënë arsye të qarta përkitazi me faktet vendimtare. Gjykata e shkallës së parë ka bërë shkelje edhe me rastin e përdorimit të deklaratës së dëshmitares V. M të dhënë gjatë procedurës hetimore në polici me datë 03.09.2008 dhe kjo deklaratë është përdorur si dëshmi për të vërtetuar faktin se ka qenë e kanosur edhe pse është në kundërshtim me nenin 123, paragrafi 5 të KPP-së, meqë deklarimi i bashkëpandehurit nuk mund të përdoret si provë ndaj të bashkëpandehurve tjerë dhe kjo paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 17 të KPPK-së.
11. Më tutje pretendohet se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë përmban edhe shkelje të ligjit penal, meqë bazuar në faktin se e dënuara V.M është shpallur fajtores për veprën penale përvetësimi gjatë ushtrimit të detyrës zyrtare nga neni 340 paragrafi 3 lidhur me paragrafi 1 të KPRK-së, përkatësisht pranimi i fajësisë nga ana e saj paraqet bazë për përjashtimin e përgjegjësisë penale të të dënuarit A.M siç është potencuar edhe në aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës AP.nr.192/2009 të datës 12.08.2009.
12. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.39/2020 e datës 03.03.2020, ka propozuar që kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë të refuzohet si e pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

13. Gjykata Supreme e Kosovës, shqyrtoi të gjitha shkresat e çështjes në pajtim me dispozitën e nenit 435, paragrafi 1 dhe 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit

të pretendimeve nga kërkesat gjeti se: kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë janë të bazuara.

14. Gjykata Supreme e Kosovës, pa vlerësuar pretendimet e tjera të theksuara në kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë, konstatoj se janë të bazuara pretendimet të paraqitura se aktgjykimi i shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale të përcaktuara me dispozitën e nenit 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 19 të KPPK-s
15. Me dispozitën e nenit 384 paragrafi 1, nën-paragrafi 19 të KPP-së është përcaktuar se shkelje esenciale e dispozitave të procedurës penale bëhet në rastin kur “i akuzuari i thirrur të deklarohet mbi fajësinë nuk e ka pranuar fajësinë për të gjitha pikat e akuzës ose ndonjë pikë të saj dhe është marrë në pyetje para prezentimit të provave”. Në rastin konkret duke u bazuar në procesverbalin e shqyrtimit gjyqësor të datës 27.04.2018, del se i dënuari pas prezantimit të provave përkatësisht konstatimit të leximit të tyre, kishte paraqitur mbrojtjen e tij përkatësisht ishte konstatuar se kishte mbetur pranë mbrojtjes së tij të dhënë në shqyrtimin gjyqësor të datës 28.04.2009. Mirëpo, pas kësaj Gjykata e shkallës së parë sipas detyrës zyrtare kishte vendosur që në cilësi të dëshmitares të dëgjohej e dënuara V. dhe e cila bazuar në procesverbalin e shqyrtimit gjyqësor të datës 25.05.2018 ishte marrë në pyetje në cilësi të dëshmitares, kurse në procesverbalin e shqyrtimit gjyqësor të datës 22.03.2019 ishin konstatuar si të lexuara shkresat e lëndës dhe ishte vazhduar me fjalën përfundimtare në seancën e datës 15.05.2019.
16. Duke u bazuar në procesverbalet e shqyrtimeve gjyqësore del se qëndrojnë pretendimet e paraqitura se pas dëgjimit të dëshmitares V.M përkatësisht dhënies së dëshmisë së saj, gjykata e shkallës së parë nuk i ka dhënë mundësi të dënuarit që të paraqes mbrojtjen e tij, ashtu siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 19 të KPP-së dhe në këtë mënyrë ka bërë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe bazuar në faktin se të metat e aktgjyqimit të gjykatës së shkallës së parë nuk janë eliminuar as me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë. Për këtë arsye u vendos që aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe lënda të kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosije.
17. Në rigjykim gjykata e shkallës së parë duhet të veproj në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim dhe të administroj provat ekzistuese e sipas nevojës edhe prova tjera dhe të eliminoj shkeljen e potencuar në këtë aktgjykim e pas kësaj të marr një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në këtë çështje penalo juridike.

18. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës, vendosi që të anulohen aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë- Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.420/2016 të datës 20.05.2019 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.424/2019 të datës 22.10.2019 dhe çështja i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 42/2020 i datës 18 shkurt 2020

Të gjitha argumentet që janë “in peius” ndaj të akuzuarit duhet të vërtetohen me siguri të plotë, përkatësisht përtej dyshimit të arsyeshëm dhe nëse nuk arrihet një diçka e tillë duhet konsiderohen se nuk ekzistojnë, kurse për argumentet që janë “in favorem” ndaj të akuzuarit merren se ekzistojnë edhe atëherë kur janë vërtetuar me probabilitet.

Për tu plotësuar figura e veprës penale dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale nga neni 388, paragrafi 2 nën-paragrafi 24 të KPRK-së, ndihma e dhënë duhet të jetë konkrete në shmangien e zbulimit ose arrestimit përmes fshehjes së mjeteve, provave apo në ndonjë mënyrë tjetër.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit F.M., për shkak të veprës penale “Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale” nga neni 388 paragrafi 2 nën-paragrafi 24 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda me aktgjykimin PKR.nr. 181/2018 të datës 13.05.2019, të dënuarin F.M, e ka shpallur fajtor për veprën penale “Dhënia e ndihmës kryesve pas kryerjes së veprave penale” nga neni 388 paragrafi 2 nën-paragrafi 24 të KPRK-së dhe i ka shqiptuar dënim burgimi në kohëzgjatje prej 3 (tri) vite, në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim prej datës

11.07.2015 deri me datë 16.04.2018. I dënuari është obliguar që në emër të paushallit gjyqësor të paguaj shumën prej 50 €

3. Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr. 10/2019 të datës 14.10.2019, ka refuzuar si të pabazuar ankesën e mbrojtësit të të dënuarit dhe aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë e ka vërtetuar.
4. Kundër aktgjykimeve kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë, ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit F.M, për shkak të shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale të cilat shkelje kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovoj si të bazuar kërkesën, ti anulojë aktgjykimet e kundërshtuara dhe çështjen ta kthej në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë ose aktgjykimet e kundërshtuara ti ndryshojë dhe të dënuarin ta shpall të pafajshëm.
5. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës në Prishtinë, me parashtresën KMLP.II.nr.28/2020 e datës 06.02.2020, ka propozuar, që kërkesa të refuzohet si e pabazuar.
6. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë, theksohet se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të gjykatës së shkallës së dytë, janë marrë me shkelje të ligjit penal, pasi që në situatën konkrete janë dëshmuar dhe plotësuar të gjitha rrethanat që përjashtojnë përgjegjësinë penale të të dënuarit, meqë pretendohet se prokuroria nuk ka ofruar asnjë provë të vetme me të cilën vërtetohet se i dënuari e ka kryer veprën penale. Nuk ka mundur të vërtetohet se i dënuari i cili punonte si taksist i licencuar e ka ditur se të dënuarit e tjerë kanë pasur për të kryer apo kanë kryer eventualisht ndonjë vepër penale.
7. Pretendohet se, bazuar në dispozitën e nenit 17 të KPRK-së, për tu konsideruar një person penalisht përgjegjës duhet të vërtetohen dy elemente bazë dhe atë, duhet të jetë mendërisht i aftë dhe veprën penale ta ketë kryer me dashje apo nga pakujdesia që ndërlihet me fajësinë. Në rastin konkret i dënuari nuk ishte fare në dijeni për veprimet e të dënuarve tjerë e me këtë përjashtohet elementi i fajësisë, sepse nuk ka ekzistuar dija dhe as qëllimi si elemente subjektive që ndërlihen me dashjen. Aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të shkallës së dytë, çështjen e dijes e ndërlihin me faktin se i dënuari F.M i ka njohur të dënuarit e tjerë dhe ka komunikuar me ta natën kritike e që këto rrethana nuk kanë vërtetuar asgjë, sepse thirrja nga i dënuari G.H për ti dërguar në shtëpitë e tyre nuk vërteton se i dënuari të ketë ditur se çfarë kanë bërë të dënuarit, kurse nga transkriptet telefonike vërtetohet se i dënuari nuk e dinte faktin se gjendeshin tek

Liqeni i Badovcit. Me këtë pretendohet se i dënuari është dënuar për veprën penale të cilën nuk e ka kryer dhe shpallja fajtor paraqet shkelje të ligjit penal.

8. Më tutje, pretendohet për shkelje të dispozitave të KPP-së, sepse gjykata e shkallës së parë aktgjykimin e bazon vetëm në mbrojtjen e të dënuarit i cili ka theksuar se: *“punoj si taksist i licencuar me emrin muslim taksi dhe natën kritike u ka shërbyer G-së dhe B-së me të cilët njihemi edhe më herët dhe pas dërgimit të tre në destinacion nuk më kanë paguar sepse nuk kishin para, por pagesën do të ma bënin një ditë tjetër”* dhe se nuk kishte asnjë provë tjetër për të vërtetuar fajësinë e tij. Bazuar në mbrojtjen e të dënuarit nuk ka mundur të mbështetë aktgjykimin e tillë, pasi që i dënuari gjatë fazës hetimore dhe shqyrtimit gjyqësor ka theksuar faktin se nuk e ka ditur qëllimin e të dënuarve tjerë që kishin shkuar te Liqeni i Badovcit, pasi që të njëjtit i kishin thënë se kanë shkuar për ta falur namazin e natës. Gjykata e shkallës së parë në rastin konkret, pretendohet se ka paragjykuar dhe supozuar për fajësinë e të dënuarit edhe pse ka pasur një situatë të qartë duke u bazuar në shkresat e lëndës, megjithatë nuk ka arritur të vërtetoj as mëdyshje dhe as të vërtetoj me prova faktike fajësinë e tij, andaj këto mëdyshje do të duhej ti interpretonte në favor të të dënuarit sipas dispozitës së nenit 3 paragrafi 2 dhe 7 paragrafi 1 të KPPK-së.
9. Gjykata e shkallës së parë nuk ka marrë për bazë aktvendimin e Gjykatës Supreme të Kosovës PML.118/2018 të datës 29.05.2018, e cila me rastin e anulimit të aktgjykimit të mëparshëm, ka udhëzuar në mënyrë të qartë gjykatën e shkallës së parë që të përmirësoj të gjitha shkeljet e evidentuara dhe pastaj të nxjerrë një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në raport me të dënuarin.

II. Vlerësimet e kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

10. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e mbajtur shqyrtoi të gjitha shkresat e çështjes dhe në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 438, paragrafi 1 nën-paragrafi 11 të KPP-së dhe pasi vlerësoi pretendimet në kërkesë konstatoi se: kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.
11. Gjykata Supreme e Kosovës, fillimisht konstatoj se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë në mënyrë të plotë kanë vërtetuar gjendjen faktike duke u bazuar në

provat e administruara. Mirëpo, provat e administruara ishin interpretuar në mënyrë të gabueshme dhe në dëm të të dënuarit, andaj, nga kjo rrjedhimisht edhe u bë e mundur ndryshimi i aktgjykimeve të dy instancave më të ulëta gjyqësore.

12. Në rastin konkret përmes provave të administruara sipas asaj çka ceket në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë, nuk rezulton të jenë kontestuese rrethanat objektive të rastit si në vijim: se i dënuari F.M njihej paraprakisht me të dënuarit e tjerë G.H dhe B.I; se i dënuari natën kritike pas bisedës telefonike me të dënuarin tjetër të këtij rasti G.H, ka shkuar me automjetin e tij të tipit “Golf 4” me të cilin ka ushtruar veprimtarinë e taksistit deri te Liqeni i Badovcit; pas takimit me ta i ka transportuar të dënuarin G.H deri në shtëpinë e tij në fshatin Hajvali, kurse të dënuarin tjetër B.I deri në shtëpinë e tij në qytetin e Istogut.
13. Mirëpo nga këto rrethana në rastin konkret ashtu siç është pretenduar edhe në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, del se kontestuese ishin rrethanat subjektive përkatësisht fakti se a ishte në dijeni i pandehuri se po u ndihmonte kryerësve pas kryerjes së veprës penale që ka të bëjë me terrorizëm dhe ishte pikërisht ky aspekt që bëri dallimin mes interpretimit të bërë nga gjykata e shkallës së parë dhe të cilin konstatim e kishte pranuar edhe gjykata e shkallës së dytë në njërën anë dhe Gjykatës Supreme të Kosovës në anën tjetër
14. Gjykata e shkallës së parë, në faqen e tetë pasuesi i dytë i aktgjykimit të saj faktin e dijenisë së të pandehurit e arsyeton si në vijim: “Faktin se i akuzuari e dinte se të akuzuarit G.H dhe B.I po iknin nga policia po ashtu u vërtetua edhe nga fakti se i kishte parë policinë afër vendit të ngjarjes, se i kishte treguar G-ja se ka problem dhe në skaj të rrugës i ka marr dhe i ka vozitur duke i larguar nga vendi i ngjarjes, po ashtu ishte hera e parë që e kishte telefonuar natën dhe atë disa herë ndërsa G-ja i kishte treguar se kishte shkuar për të ngrënë syfyr e që sipas fesë islame ishte e lejuar falja në natyrë, për çka i kishte besuar atij, por falja në natyrë dhe pyetja se a kishte parë polic dhe hyrja në veturën e taksistit fshehurazi nëse nuk po arratisesh nuk kishte arsye. Kjo rrethanë vërteton tezën e akuzës se i akuzuari u kishte ndihmuar të akuzuarve duke i larguar nga vendi i ngjarjes dhe nga arrestimi i policisë”.
15. Arsyetimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë e ka aprovuar në tërësi edhe gjykata e shkallës së dytë në faqen e gjashtë të aktgjykimit të saj duke theksuar se: “...kjo gjykatë vlerëson disa rrethana që po ashtu qojnë në të vetmin konkluzion, pra se i pandehuri F.M ishte në dijeni dhe veproi me qëllim, si fakti i parë që nuk mohohet nga i pandehuri është fakti se ai njihej me të pandehurin G, por e njihte edhe të pandehurin

B”, për të vazhduar “... kur ishte ofruar te Liqeni, prapë i pandehuri G e telefonon dhe i thotë kthehu se të pashë, pastaj kur e pyet a vërejtje polic, pastaj fakti se në rrethana normale një taksist vepron me pasagjerët në mënyrë normale ku merr udhëtarët normalisht dhe jo buzë rrugë, posaçërisht kur taksisti ftohet për të bërë bartjen e pasagjerëve, pastaj faktin se të pandehurin G e dërgon në shtëpi ndërsa të pandehurin B e dërgon në Istog-banimin e tij, gjë që nga Liqeni i Badovcit deri në Istog është bukur rrugëtim i gjatë, pastaj faktin se përkundër që pohon se punoj për familjen, ditën kritike përkundër të gjitha këtyre rrethanave vet i pandehuri pohon se G dhe B nuk më kanë paguar, pastaj faktin se kur i pandehuri G e pyet të pandehurin F.M se a ka parë polic, ku i pandehuri F pohon se kishte parë polic dhe pastaj faktin se i pandehuri G i kishte pohuar se kishte probleme. Të gjitha këto rrethana siç janë arsyetuar në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë edhe për këtë gjykatë qojnë vetëm në një konkludim dhe nuk mund të nxjerrët asnjë përfundim tjetër se i pandehuri F.M ishte në dijeni të veprimeve të të pandehurve tjerë tek Liqeni i Badovcit dhe ai veproi me qëllim për ti ndihmuar të pandehurve dhe konkludimi i tillë është tërësisht në përputhje me nenin 22 të KPRK-së.”

16. Gjykata Supreme e Kosovës, me kujdes ka vlerësuar arsyetimin e paraqitur nga gjykatat e të dy instancave më të ulëta dhe nuk i aprovoj arsyetimet e theksuara përkitazi me vërtetimin e dashjes të të pandehurit se ishte duke kryer veprën penale për të cilën ishte shpallur fajtor dhe ishte dënuar.
17. Me qëllim të vërtetimit të elementit subjektiv përkatësisht dashjes direkte, si element thelbësor i kësaj vepre penale duhet analizuar dispozita e nenit 21, paragrafi 2 i KPRK-së, e cila ka përcaktuar se: *”Personi vepron me dashje direkte kur është i vetëdijshëm për veprën e vet dhe e dëshiron kryerjen e saj”, kurse neni 22 i KPRK-së po ashtu thekson se “ Dijenja, dashja, pakujdesia ose qëllimi i kërkuar si element i veprës penale mund të nxirret nga rrethanat faktike”*. Në rastin konkret rrethanat faktike kishin të bënin me shkuarjen e të pandehurit te liqeni i Badovcit, marrjen e dy të pandehurve tjerë, dërgimi në shtëpitë e tyre dhe mos pagesa e këtij shërbimi të transportit. Duke analizuar këto rrethana, nuk vërtetohet fakti se i pandehuri ishte në dijeni për veprimin paraprak të të pandehurve tjerë dhe aq më pak të u ndihmoj personave pas kryerjes së veprës penale të terrorizmit. Në rastin konkret i vetmi fakt i diskutueshëm ishte koha kur ishte zhvilluar ngjarja që ishte jo tipike që në atë kohë, pra natën që personat po qëndronin afër liqenit të Badovcit, por ajo nuk ishte një fakt nga i cili do të mund të konkludohej dashja e të pandehurit përkatësisht fakti se po u ndihmonte atyre pas kryerjes së veprës penale, pasi që ka punuar si taksist.

18. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, fakti se i pandehuri kishte vepruar në mënyrën siç drejtë e kanë konstatuar gjykatat e instancave më të ulëta, nuk e vërtetojnë anën subjektive përkatësisht dashjen e të pandehurit për tu realizuar elementi qenësor i figurës së veprës penale për të cilën ishte shpallur fajtor. Siç është përkufizuar me dispozitën e nenit 388, paragrafi 2, nën-paragrafi 24 të KPRK-së: *“Kushdo që strehon kryesin e ndonjë vepre penale, përveç veprave penale të parapara në paragrafin 2. të këtij neni, ose e ndihmon atë në shmangien e zbulimit ose arrestimit përmes fshehjes së mjeteve, provave apo në ndonjë mënyrë tjetër”*.
19. Në rastin konkret, duke u bazuar në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë dhe arsyetimin e aktgjykimeve të dy instancave më të ulëta nuk janë theksuar së pari se veprimet e të pandehurit në cilën formë të fajit janë kryer nga dashja direkte apo eventuale dhe se cila ka qenë ndihma konkrete përkatësisht në çfarë mënyre ka konsistuar dhënia e ndihmës kryerësve të veprës penale, meqë ndihma e dhënë duhet të jetë konkrete në shmangien e zbulimit ose arrestimit përmes fshehjes së mjeteve, provave apo në ndonjë mënyrë tjetër.
20. Arsyetimet në të cilën bazohen aktgjykimet e instancave më të ulëta me rastin e zgjidhjes së çështjeve juridike dhe faktike janë interpretuar në kuptim mjaft të gjerë, dhe për më tepër, arsyetimi i tillë bie në kundërshtim me faktin se gjykata me rastin e vendosjes është e obliguar që të provoj të gjitha faktet në mënyrë të gjithanshme dhe të pa kontestueshme, në favor dhe disfavor të akuzuarit, e posaçërisht këtë duke e ndërlidhur me nenin 3 të KPPK-së, parimin e prezumimit të pafajësisë dhe parimin “in dubio pro reo”, se mëdyshjet lidhur me ekzistimin e fakteve të rëndësishme për çështjen ose për zbatimin e ndonjë dispozite të ligjit penal interpretohen në favor të të pandehurit dhe të drejtave të tij sipas këtij Kodi dhe sipas Kushtetutës së Republikës së Kosovës, kurse në ndërlidhje të kësaj po ashtu duke pasur parasysh faktin se të gjitha argumentet që janë *“in peius”* ndaj të akuzuarit duhet të vërtetohen me siguri të plotë përkatësisht përtej dyshimit të arsyeshëm dhe nëse nuk arrihet një diçka e tillë duhet konsiderohen se nuk ekzistojnë, kurse për argumentet që janë *“in favorem”* ndaj të akuzuarit merren se ekzistojnë edhe atëherë kur janë vërtetuar me probabilitet. Për më tepër është e pa diskutueshme se mbi kënd bie barra e provës për fajësinë e të akuzuarit dhe çdo veprim tjetër i Gjykatës do të kuptohej si e kundërt dhe në këtë mënyrë lëvizje e barrës së provës nga organi i akuzës në të akuzuarit, e cila është në kundërshtim esencial të njërit prej parimeve fundamentale të procedurës penale e përcaktuar me nenin 7 të KPP-së dhe e garantuar edhe me nenin 6.2 të KEDLNj.

21. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës, vendosi që ndryshohen aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr. 181/2018 të datës 13.05.2019 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës-Departamenti Special APS.nr.10/2019 të datës 14.10.2019, ashtu që i pandehuri, bazuar në nenin 364, paragrafi 1, nën-paragrafi 13 të KPP-së, lirohet nga akuza.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 45/2020 i datës 2 mars 2020

Për tu realizuar figura e veprës penale për të cilën është shpallur fajtor i dënuari është e domosdoshme që të plotësohen edhe këto kushte dhe atë: do të duhej qartazi të definohej se kryerësi të jetë personi i cili kishte dhënë urdhër që nënkupton një pozitë më të lartë të tij në raport me personat që zbatojnë urdhrin, përkatësisht do të duhej të definohej saktësisht urdhërdhënësi për të vepruar kundër popullatës civile më konkretisht ndaj të dëmtuarit, apo që i dënuari të ketë zbatuar një urdhër të marrë nga eprorët e tij

I. Rrethanat e çështjes

1. Gjykata Themelore në Prizren - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin P.nr.181/2016 të datës 03.07.2019, të dënuarin e ka shpallur fajtor për veprën penale “*Krime lufte kundër popullatës civile*” sipas nenit 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të ish RSFJ, aktualisht i ndëshkueshëm sipas neneve 152 dhe 31 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 14 (katërmëdhjetë) vite, në të cilin dënim është llogaritur koha e kaluar në paraburgim prej datës 24.05.2019 e tutje. I dënuari është obliguar në pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 500 € si dhe shumë prej 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit, kurse pala e dëmtuar, për realizimin e kërkesës pasurore-juridike është udhëzuar në kontest civil.

2. Gjykata e Apelit e Kosovës Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr.14/2019 të datës 26.11.2019, ka aprovuar pjesërisht ankesën e mbrojtësit të të dënuarit dhe sipas detyrës zyrtare ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me kualifikimin juridik të veprës penale dhe vendimin për dënimin, në atë mënyrë që ka konstatuar se në veprimet e të dënuarit janë manifestuar elementet e veprës penale “*Krime lufte kundër popullatës civile*” sipas nenit 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të ish RSFJ, lidhur me nenin 3 (1a) të Konventës së IV të Gjenevës dhe për këtë vepër penale i ka shqiptuar dënim burgimi në kohëzgjatje prej 10 (dhjetë) vite. Pjesa tjetër e aktgjykimit ka mbetur e pandryshuar, kurse ankesa e përfaqësuesit të palës së dëmtuar është refuzuar si e pabazuar.
3. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit, për shkak të shkeljes së ligjit penal dhe shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të anuloj aktgjykimet e kundërshtuara dhe lëndën ta kthej në rivendosje në gjykatën e shkallës së parë apo të ndryshoj aktgjykimet e kundërshtuara dhe të dënuarit ti zbus dënimin e shqiptuar nën minimumin e paraparë ligjor.
4. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.29/2020 të datës 14.02.2020, ka propozuar që kërkesa e mbrojtësit të të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.
5. Në kërkesë mbrojtësi i të dënuarit thekson se me aktgjykimet e kundërshtuara është shkelur ligji penal në dëm të të dënuarit për faktin se është shpallur fajtor dhe është dënuar për veprën penale “*Krime lufte kundër popullatës civile*” sipas nenit 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të ish RSFJ lidhur me nenin 3 (1a) të Konventës së IV të Gjenevës e gjithashtu e dënueshme edhe sipas nenit 152 lidhur me nenin 31 të KPRK-së edhe pse nga provat e administruara dhe që gjenden në shkresat e lëndës rezulton se në veprimet e të dënuarit nuk janë formuar elementet e veprës penale për të cilën i dënuari është shpallur fajtor dhe është dënuar. Gjykata e shkallës së parë me rastin e shpalljes së aktgjykimit nuk ka arsyetuar faktet vendimtare që përbëjnë figurën e veprës penale dhe emërtimin ligjor të saj. Me rastin e shpalljes fajtor të të dënuarit nuk janë vlerësuar drejt të gjitha rrethanat dhe faktet që kishin me ndikuar në fajësinë e të dënuarit, kurse dënimi i shqiptuar pa u vërtetuar fajësia duke mos marrë për bazë provat shfajësuese është në kundërshtim me ligjin penal pasi që nuk janë vlerësuar të gjitha rrethanat që do të ndikonin në vendim të drejtë dhe të ligjshëm.

6. Pretendohet se shkeljet e gjykatës së shkallës së parë nuk janë sanuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë, meqë edhe kjo gjykatë ka gjetur dhe konstatuar se nuk ka mundur të qëndroj kualifikimi ligjor sipas gjykatës së shkallës së parë dhe zyrtarisht ka bërë kualifikimin e veprës penale siç është përshkruar në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë. Me këtë pretendohet se gabimisht është aplikuar ligji më i favorshëm sepse procedura dhe rrjedha e gjykimit në gjykatën e shkallës së parë është bërë bazuar në kualifikimin e aktakuzës dhe në këtë mënyrë pretendohet se gjykata e shkallës së dytë ka bërë shkelje të ligjit penal dhe shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale. Gjykata e shkallës së dytë në vend që ti eliminoj shkeljet dhe lëndën ta kthej në rivendosje duke shkelur ligjin penal bënë rikualifikimin e veprës penale “*Krime luftime kundër popullatës civile*” sipas nenit 142 lidhur me nenin 22 të Ligjit Penal të ish RSFJ lidhur me nenin 3 (1a) të Konventës së IV të Gjenevës. Megjithatë, sipas rikualifikimit ligjor kjo dispozitë inkriminon urdhërdhënësin, por gjykata e shkallës së dytë askund nuk gjen prova që vërtetojnë se i dënuari te ketë pasur pozitë udhëheqëse – urdhërdhënës, përveç faktit se ka qenë ushtar i thjeshtë, kurse pohimet se natën kritike kinse i dënuari si udhëheqës i grupit ka qenë në shtëpinë e të dëmtuarit është një sajim dhe trillim jo vetëm i të dëmtuarve por edhe përshkrim i gabuar i bërë nga organi i ndjekjes.
7. Veprimi i gjykatës së shkallës së dytë përkitazi me rikualifikimin dhe ricilësimin e veprës penale është bërë në shkelje të ligjit penal në dëm të të dënuarit, pasi që kjo gjykatë nuk ka zbardhur çështjen e bashkëkryerjes eventuale respektivisht nuk është lëshuar në vërtetimin e faktit se kjo vepër e supozuar a është kryer vetëm apo në bashkëkryerje, kush ishte udhëheqës apo komandanti i grupit, nga kush ishte urdhëruar kryerja e kësaj vepre penale. Gjykata e shkallës së dytë ka marrë si të vërtetuar gjendjen faktike nga ana e gjykatës së shkallës së parë edhe pse për vërtetimin e gjendjes reale faktike çështja është dashur të kthehet rivendosje me qëllim të eliminimit të lëshimeve dhe shkeljeve të bëra nga ana e gjykatës së shkallës së parë.
8. Ndryshimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë përkatësisht aprovimi i pjesërishtëm i ankesës dhe zbutja e dënimit është bërë me shkelje të ligjit penal në dëm të të dënuarit pasi që me ndryshimin e vendimit për dënimin gjykata e shkallës së dytë është munduar të balancoj shkeljet dhe lëshimet e gjykatës së shkallës së parë, ashtu që në vend të ndryshimit të vendimit për dënimin është dashur që lëndën ta kthej

në rivendosi ngase shkeljet dhe lëshimet kanë mundur të eliminohen vetëm në rigjykim të rastit.

9. Më tutje, në kërkesë pretendohen shkeljet esenciale të dispozitave të procedurës penale të përcaktuar me dispozitën e nenit 384, paragrafët 1 dhe 2 të KPP-së, ngase gjykata e shkallës së parë nuk ka dhënë arsye të qarta për faktet vendimtare për kryerjen e veprës penale nga i dënuari përkatësisht nuk janë paraqitur rrethanat lidhur me veprimet inkriminuese të të dënuarit që e përbëjnë figurën e veprës penale. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë ka kundërthënë në mes të dispozitivit dhe arsyetimit të aktgjykimit, kurse aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë jo vetëm që nuk i eliminon këto shkelje të gjykatës së shkallës së parë por nuk lëshohet fare në vërtetimin e pretendimeve ankimore, siç janë se gjatë shqyrtimit fillestar dhe gjatë shqyrtimit gjyqësor nuk është shënuar në procesverbal deklarimi i të dëmtuarit A.P kur ka deklaruar se “... e di se R.SH ka mundur të mos jetë fajtor, por ai duhet të na ndihmoj ta gjejmë kryerësin...”.

10. Shkelje të dispozitave të procedurës penale pretendohet se gjykata e shkallës së parë ka bërë po ashtu edhe përkitazi me dëshmitarin SH.P i cili para dhënies së dëshmisë ka qenë në të gjitha gjykimet dhe pastaj dëshmisë së tij i ka besuar. Gjkata e shkallës së parë nuk ka ndërmarrë veprim në drejtim të kërimit të fakteve incizimeve të bëra të dëshmitarëve nga i dëmtuari Z.P, i cili në gjykatë ka pranuar se ka bërë incizimin e dëshmimeve. Kurse shkelja tjetër është përkitazi me letrën referuese të cilën Prokuroria Speciale ia dërgon trupit gjykues të gjykatës së shkallës së parë dhe palëve tjera për faktin se një dëshmitar anonim ka shprehur gatishmëri për të dëshmuar nëse i ofrohet siguri, kurse identiteti i tij ka qenë i njohur për prokurorinë dhe gjykatën, megjithatë, nuk është parë e arsyeshme të merret deklarimi i tij.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

11. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjeti se: kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e bazuar.

12. Gjykata Supreme e Kosovës, konstatoj se janë të bazuara pretendimet të paraqitura nga mbrojtësi i të dënuarit se aktgjykimi i shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale për faktin se, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë nuk përmban arsyetim lidhur me ekzistimin e veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarit. Për më tepër, shkeljet e theksuara më lartë nuk janë eliminuar me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë i cili gjithashtu është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nënparagrafi 12 lidhur me nenin 370, paragrafi 7 të KPP-së.
13. Bazuar në arsyetimin e gjykatës së shkallës së parë del se janë të bazuara pretendimet e paraqitura në kërkesë se nuk janë dhënë arsye përkitazi me ekzistimin e veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarit dhe posaçërisht fakti i veprimit të të dënuarit dhe se veprimi i tij a kishte të bënte me dhënien e urdhrin apo kishte zbatuar ndonjë urdhër që ndaj popullatës civile të veprohej në kundërshtim me dispozitën e nenit 142 të ish LPJ-së, përkatësisht marrjen peng të civilëve.
14. Gjykata e shkallës së parë nuk ka arsyetuar se si janë manifestuar elementet e veprës penale siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 142 të ish LPJ-së *“Kush duke shkelur rregullat e së drejtës ndërkombëtare gjatë kohës së luftës, të konfliktit të armatosur ose okupacionit urdhëron që kundër popullatës civile të bëhen vrasje, tortura,... marrje peng e njerëzve..., ose kush kryen ndonjë nga veprat e lartpërmendura”*.
15. Gjykata e shkallës së parë në aktgjykimin e saj nuk ka dhënë arsyetim përkitazi me pozitën e të dënuarit se i njëjti a ka pasur ndonjë pozitë në hierarkinë ushtarake në vendin dhe kohën kur ka vepruar dhe më konkretisht rolin e tij në ditën kritike edhe pse nuk ishte kontestues rrethana se i njëjti ishte pjesëtar i UÇK-së. Megjithatë, për tu realizuar figura e veprës penale për të cilën është shpallur fajtor është e domosdoshme që të plotësohen dy kushte dhe atë: së pari do të duhej qartazi të definohej se kryerësi të jetë personi i cili kishte dhënë urdhër që nënkupton një pozitë më të lartë të tij në raport me personat që zbatojnë urdhrin, përkatësisht do të duhej të definohej saktësisht urdhërdhënësi për të vepruar kundër popullatës civile më konkretisht ndaj të dëmtuarit, apo që i dënuari të ketë zbatuar një urdhër të marrë nga eprrorët e tij. Në rastin konkret këto dy elemente qenësore të kësaj vepre penale kanë mbetur të papërcaktuara dhe kjo është në disharmoni edhe me dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë meqë nuk janë përshkruar aspektet e veprimit të të dënuarit dhe me këtë kanë mbetur të papërcaktuara elementet esenciale

të veprës penale për të cilin i dënuari është shpallur fajtor. Bazuar në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë fakti se në ngjarjen kritike përveç të dënuarit ishin edhe 5-6 pjesëtar tjerë të UÇK-së të paidentifikuar nuk e bën të dënuarin në asnjë rrethanë apriori si udhëheqës të këtij grupi dhe aq më tepër person që kishte dhënë urdhra personave të tjerë, siç konkludohet nga aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe i aprovuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë.

16. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se arsyetimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është kundërthënës me vetveten, meqë përderisa në faqen 30 të aktgjykimit theksohet se: *“Mënyra e kryerjes së veprës penale krime lufte përbëhet në dhënien e urdhrave për zbatimin e veprimeve të ndaluara ose në kryerjen e veprimeve të tilla”*, megjithatë në asnjë pasus të aktgjykimit të saj nuk e vlerëson dhe nuk e zgjidh dilemën se a janë vërtetuar këto elemente edhe vet të cituara nga kjo gjykatë dhe nga kjo del se arsyetimi i tillë ishte në disharmoni të plotë me dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë përkitazi me ekzistimin e veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarit.
17. Në rastin konkret duke u bazuar në dispozitivin e aktgjykimit të Gjykatës së shkallës së parë, nuk janë theksuar elementet e kësaj vepre penale së pari se si ka vepruar i dënuari përkatësisht a ka qenë personi që ka urdhëruar apo ka zbatuar urdhrin për të vepruar ndaj të dëmtuarit.
18. Në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është përshkruar se *“...kanë shkuar tek shtëpia e tij dhe e kanë privuar nga liria...”*, mirëpo, duke marrë parasysh se dispozita e nenit 142 të ish LPJ-së, ka përcaktuar se objekt mbrojtës i kësaj vepre penale është popullata civile përkatësisht popullata që në asnjë formë nuk është e involvuar në konfliktin e armatosur dhe se vepra penale kryhet në mënyrë alternative, përkatësisht ekzistojnë disa forma të kryerjes së saj, megjithatë nuk është përcaktuar se ndër format e veprimit është edhe privimi nga liria, kurse pikërisht për këtë veprim është shpallur fajtor i dënuari.
19. Nga të gjitha këto, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i shkallës së parë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën paragrafi 12 lidhur me nenin 370, paragrafi 7 të KPP-së, të cilat shkelje nuk janë eliminuar me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe me këtë kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë ishte e bazuar, që rezultoi me marrjen e vendimit për anulimin e aktgjykimeve të kundërshtuara dhe shqyrtim të serishëm të kësaj çështje.

20. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet të veproj në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim dhe të administroj provat ekzistuese e sipas nevojës edhe prova tjera e pas kësaj të marr një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në këtë çështje penale juridike. Në rend të parë duhet të eliminoj paqartësitë e zhvillimit të ngjarjes, përkatësisht të vërtetoj hollësisht dhe saktësisht mënyrën e veprimit të të dënuarit, përkatësisht të sqarohet në mënyrë të plotë dhe të drejtë forma e veprimit të tij se a ka qenë personi që ka dhënë urdhra apo personi që ka zbatuar urdhrat për veprimet e ndërmarra kundër popullatës civile dhe më konkretisht ndaj të dëmtuarit, meqë këto paraqesin elementet qenësore të figurës së veprës penale “*Krime të luftës kundër popullatës civile*” të ndëshkueshme sipas dispozitës së nenit 142 të ish LPJ-së, meqë me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, nuk rezulton se janë qartësuar dhe arsyetuar mjaftueshëm.

Në gjykimin e një rasti bazuar në prova rrethanore gjithmonë është i nevojshëm standardi i të vërtetuarit përtej dyshimit të arsyeshëm dhe i cili përmbushet vetëm atëherë kur përfundimi i nxjerrë nga këto prova është i vetmi përfundim i arsyeshëm që mund të nxjerrët prej provave të paraqitura. Pra, duhet të sigurohen prova që të mbyllet qarku, përkatësisht të përjashtohet mundësia që personat e tjerë të jenë kryes të veprës penale.

Për tu shpallur dëshmitar anonim një person duhet ndjekur procedurën e përcaktuar (nenet 221 dhe 223 të KPP-së) dhe këtë status mund ta njoh vetëm Gjykata dhe nuk është në kompetencën e zyrtarëve policor dhënie e këtij statusi dëshmitarit.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i Shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të pandehurit N.P për shkak të veprës penale: “*Vrasja e rëndë*” nga neni 179 paragrafi 1 nën-paragrafi 112 të KPRK-së, dhe dy veprave penale mbajtja në pronësi, kontroll apo posedim të paautorizuar të armëve nga neni 374 paragrafi 1 të KPRK-së.
2. Gjykata Themelore në Ferizaj - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin nr: 2019:078275 e datës 28.07.2022, të dënuarin N.P e ka shpallur fajtor për veprat penale: “*Vrasja e rëndë*” nga neni 179 paragrafi 1 nën-paragrafi 112 të KPRK-së, dhe dy veprave penale mbajtja në pronësi, kontroll apo posedim të paautorizuar të armëve nga neni 374 paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim - burgimi të përjetshëm në të cilin dënim i është llogaritur koha e kaluar në paraburgim prej datës 22.12.2015 deri me datë

06.03.2018 dhe nga data 25.03.2019 e tutje. I dënuari është obliguar në pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 400 (katërqind) € shpenzimet e procedurës penale në shumë prej 200 (dyqind) €, si dhe shumën prej 50 € në fondin për kompensimin e viktimave të krimit, kurse përfaqësuesit e palës së dëmtuar për realizimin e kërkesës pasurore-juridike janë udhëzuar në kontest civil.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PAKR.nr.477/2022 e datës 21.10.2022, ka aprovuar pjesërisht ankesën e përbashkët të mbrojtësve të të dënuarit, por edhe sipas detyrës zyrtare ka ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me cilësimin juridik dhe vendimit për dënim në atë mënyrë që për veprën penale të vrasjes së rëndë nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafi 14 dhe 1.12 të KPRK-së, e ka cilësuar si vepër penale të vrasjes së rëndë nga neni 173 paragrafi 1 nën-paragrafi 112 të KPRK-së dhe i ka shqiptuar dënim me burgim në kohëzgjatje prej 35 (tridhjetepesë) vjet, kurse dënimet e shqiptuara nga Gjykata e shkallës së parë për veprat penale “Mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve” nga neni 374, paragrafi 1 të KPRK-së në kohëzgjatje prej 1 (një) viti dhe në kohëzgjatje prej 5 (pesë) muaj i merr si të vërtetuara në atë mënyrë që sipas dispozitës së nenit 42 paragrafi 2 të KPRK-së e ka gjykuar me dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 35 (tridhjetepesë) vjet. Ankesa e përbashkët e mbrojtësve të të dënuarit përkitazi me bazat ankimore refuzohet si e pabazuar, ndërsa pjesët e tjera të aktgjykimit janë vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit N.P, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale ku shkeljet e tilla kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të ndryshojë aktgjykimet e kundërshtuara dhe të pandehurin në mungesë të provave ta lirojë nga akuza, apo të anulojë aktgjykimet e kundërshtuara dhe lëndën ta kthej në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
5. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.39/2023 e datës 14.02.2023, ka propozuar që kërkesa e mbrojtësit të dënuarit të refuzohet si e pabazuar.
6. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjeti se: kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e bazuar.

7. Në kërkesë, mbrojtësi i të dënuarit pretendon se aktgjykimi i Gjykatës së shkallës së parë nuk është përpiluar në pajtim me dispozitën e nenit 370 të KPP-së, meqë nuk janë paraqitur në mënyrë të qartë provat që vërtetojnë fajësinë e të akuzuarit dhe njëkohësisht nuk ka marrë parasysh dhe as që i ka përmendur dhe arsyetuar provat me të cilat vërtetohet pafajësia e të akuzuarit. Gjykata gabimisht ka interpretuar provat materiale dhe ka potencuar konstatime që shkojnë në dëm të të akuzuarit edhe pse këto konstatime nga askush nuk janë thënë dhe as që janë vërtetuar nga çfarëdo prove materiale. Theksohet se aktgjykimi i Gjykatës së shkallës së parë është arsyetuar se nga shikimi në video - incizimet e kamerave të sigurisë së shtëpisë së N.D në fshatin Strelle të Ulët shihet se më datë 09.11.2015 në ora 13:44:13 sec., ka kaluar vetura e markës “J”, kurse nga kamera e emërtuar si “ND-5”, shihet vetura e ndalur, përkatësisht një vezullim - mbyllje e derës-nisjen e veturës. E që një konstatim i tillë nuk është real meqë rrezja e kamerës automjetin e të akuzuarit e ka kapur në ora 13:44:13 sec., pra nga ky moment ka filluar videoja pasi që nga sekonda 13 fillon ecja e kohës, pra automjeti nuk është ndalur dhe as që është hapur dera e veturës. Fakti se nuk shihet hapja apo mbyllja e derës së veturës vërtetohet edhe nga vet aktgjykimi i konstatuar në faqen 28 pasusi i tretë duke shënuar se: *“Në raportin e AKF-së i datës 08.12.2020 është konstatuar se kamerat në shtëpinë e ND kanë incizuar sipas lëvizjes së objekteve në pamjen e kamerave, ndërkaq në kamerën -3 në incizim 13:44:13 sec., nuk vërehet si hapje apo mbyllje e derës”*. Konstatimi tjetër i theksuar në aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë është se nga video incizimi i marrë nga kamera e sigurisë së G.A, shihet se në ora 14:44:52 sec., kalon vetura “JP” e konstatuar nga ana e policit hetues dhe se kjo veturë ka karakteristika të njëjta me veturën që ka kaluar pranë shtëpisë së N.D, i cili konstatim është në kundërshtim me deklarinimin e ekspertit të AKF-së B.H, i cili ka theksuar faktin se ka punuar në pastrimin, qartësimin dhe kthjellimin e videove incizimeve, por nuk është në kompetencë të tij përcaktimi se a bëhet fjalë për veturë të njëjtë që është regjistruar nga kamerat, duke shtuar faktin se sipas njohurive të tij në territorin e Kosovës nuk ka ekspert të tillë që të bëjë krahasimin dhe të jap mendim për faktin se në dy pamjet a është e njëjta veturë apo jo. Përkundër kësaj, gjykata e shkallës së parë këto prova të cilat vet i ka nxjerr dhe të cilat vërtetojnë pafajësinë e të akuzuarit, meqë vërtetohet se i akuzuari nuk e ka ndalur veturën e tij afër shtëpisë së N.D dhe as që ka hipur e ndjera D.P, dhe po ashtu nuk vërtetohet fakti se vetura e regjistruar nga kamera e shtëpisë së N.D është e njëjta veturë që ka kaluar edhe tek shtëpia e G.A, vet i injoron dhe nuk u jep fare rëndësi dhe të cilat prova i quan eksperiment. Pretendohet se Gjykata e shkallës së parë në faqen e 34 të aktgjykimit të saj e ka interpretuar gabimisht ekspertizën e ekspertit të forenzikës B.H, meqë i njëjti nuk ka

konstatuar, siç është përshkruar se vetura e markës “J” është e njëjta me veturën e cila shihet në kamerat e shtëpisë së N.D në ora 13:44:13 sec., meqë një konstatim të tillë nuk e ka dhënë eksperti as në ekspertizë. Ashtu që me këtë rast gjykata e shkallës së parë ka bërë keqinterpretim të provës në fjalë dhe ka shtrembëruar vërtetësinë e provave që kanë shkuar në drejtim të vërtetimit të pafajësisë së të akuzuarit, meqë përmes kësaj prove vërtetohet fakti se i akuzuari nuk ka kaluar fare kah shtëpia e G.A në orën 14:44:51 sec., përkatësisht nuk ka qenë automjeti i të akuzuarit. Kjo vërtetohet edhe përmes provës së nxjerrë nga vet gjykata e shkallës së parë me rastin e shikimit në vendin e ngjarjes, me ç’ rast me urdhrin e Gjykatës është bërë matja e kohës së lëvizjes së veturës zyrtare të policisë së bashku me ekspertin e gjeodezisë dhe është konstatuar se nga shtëpia e N.D deri te shtëpia e G.A me shpejtësi mesatare prej 60 km/h është kaluar për 1’18” e që kjo është në kundërshtim me shpejtësinë e lëvizjes së automjetit të të akuzuarit, meqë nga kamera e shtëpisë së N.D e deri te shtëpia e G.A, sipas video-incizimeve del se kjo rrugë është kaluar për 38 sec., e që kjo vërteton se në asnjë mënyrë automjeti i regjistruar tek shtëpia e G.A nuk ka mundur të jetë automjeti i të akuzuarit dhe me këtë vërtetohet se automjeti i të akuzuarit nuk ka kaluar fare nga shtëpia e G.A, por lëvizja e tij ka qenë kah “Bunari i Fushës” për në varreza.

8. Pra, kjo nuk ka pasur mundësi as teorikisht të ndodhë pasi që duke e ditur se ditën kritike ka pasur qarkullim të veturave në këtë rrugë për shkak të varrimit dhe kalimi për 38 sekonda me automjet të akuzuarit do të duhej të zhvillonte shpejtësinë prej 130km/h. Mirëpo, përkundër kësaj prove e cila vërteton pafajësinë e të akuzuarit, Gjykata e shkallës së parë këtë provë e quan eksperiment dhe gjithashtu arsyeton se diferenca kohore mes automjetit të të akuzuarit dhe automjeti të policisë nuk është diferencë e madhe përkundër faktit se kjo diferencë ishte 40 sec. Pra, vlerësimet e gjykatës së shkallës së parë pretendohet se janë kontradiktore, meqë kjo provë po të ishte interpretuar në mënyrë të drejtë do të ishte e mjaftueshme që të vërtetohet fakti se i akuzuari nuk ishte personi që e ka marrë të ndjerën për ta dërguar në malet e S në vendin e quajtur “K.L” ku edhe është gjetur trupi i pajetë i të ndjerës.
9. Në kërkesë, tutje theksohet se gjykata e shkallës së parë në faqen 45 të aktgjykimit të saj ka konstatuar rrethana dhe prova të cilat nga askush nuk janë thënë, konkretisht përkitazi me ekspertizën e ekspertit mjeko-ligjor i cili kinse ka konstatuar se: "*Dita e zhdukjes së D ishte edhe dita e vrasjes së të njëjtës*", por deklarimi i ekspertit mjeko-ligjor ka qenë se kjo nuk mund të vërtetohet pasi që ka kaluar një kohë e gjatë nga gjetja e kufomës së të ndjerës dhe se një konstatim i tillë nuk është thënë asnjëherë në ekspertizën mjeko-

ligjore. Në mënyrë të ngjashme, pra duke keqinterpretuar provat Gjykata e shkallës së parë ka vepruar edhe në faqen e 30 pasuesin e parë të aktgjykimit përkitazi me hartografinë e të akuzuarit N.P nga telefoni i tij me nr. 044/274-203 se me datën 09.11.2015 në orën 15:19 min., ka thirr dëshmitarin Z.Z dhe është aktivizuar antena Z e cila sipas raportit të Telekomit të Kosovës kjo antenë mbulon vendin ku është gjetur trupi i pa jetë i të ndjerës D.P dhe kjo sipas Gjykatës ka vërtetuar faktin se i akuzuari paska qenë në vendin e ngjarjes ditën kritike më datën 09.11.2015, në orën 15:19 min. Kurse tutje konstatohet se: "*... vendi K.L në Bjeshkët e S mbulohet nga valët e antenës Z, vërtetohet edhe me raportin e Telekomit të Kosovës të datës 04.05.2021, me rastin e kërkesës së gjykatës për nxjerrjen dhe sqarimin e hartografisë për numrin konkret të telefonit*". Mirëpo, edhe në këto konstatime gjykata këtë provë shumë të rëndësishme e ka keqinterpretuar njoftimin e Telekomit të Kosovës D.D të datës 24.12.2020, duke arsyetuar se vendi ku është gjetur trupi i pajetë të "K.L" mbulohet me antenën e Z 3. Kurse raporti i dërguar nga ana e zyrës operative ndërlidhëse ka bërë shpjegimin në lidhje me kycje e mundshme të antenave të cilat ditën kritike janë aktivizuar e që kjo zyre me datën 05.05.2021 ka përpiluar dhe dërguar një raport në lidhje me kërkesën e gjykatës i cili raport në tërësi eliminon dyshimin se i akuzuari ditën kritike në orën 15:19 min., ka qenë në vendin e ngjarjes, vetëm se është aktivizuar antena Z, ngase në këtë raport thuhet se cellat e mundshme për të realizuar thirrjet janë Z_G_2, de_C_G_3, K_G_3, L_G_3, G_G_3, V_G_3 etj., dhe të gjithë këto antena mund të aktivizohen për realizim të thirrjes sepse pika e përafërt që është marrë në këtë rast është në lartësi të madhe në bjeshkë dhe në atë zonë mund të shërbehet nga sinjale të shumta dhe kur bëhet thirrja ka gjasa që të ndryshon thirrja në cell të ndryshëm, në diferencë të shkurtër kohore, ngase në një cell ku tentohet të bëhet thirrje dhe ai cell ka një problem të shkurtër teknikë, apo një ngarkesë thirrja do të tentohet të bëhet në një cell tjetër. Kurse si fakt është dhënë numri +377-....., ku shihet që gjithmonë nëse thirrja është bërë në të njëjtin lokacion, është aktivizuar antena V_G_3 dhe pastaj DE_C_G_3 edhe pse thirrjet janë bërë në diferencë të shkurtër kohore kanë shërbyer dy cella, por nuk është aktivizuar celli Z.

10. Mirëpo për çudi edhe pse kjo provë është nxjerrë me kërkesën e Gjykatës së shkallës së parë, kjo provë fare nuk përmend konstatimet nga ky raport, dhe për më tepër, nuk përmendë se kjo provë ekziston, edhe pse kjo me siguri eliminon dyshimin se ditën kritike i akuzuari në orën 15:19 min., ka bërë thirrje nga vendi i ngjarjes pasi që qenka aktivizuar antena Z. Në vazhdim pretendohet se Gjykata e shkallës së parë ka bërë vlerësim të gabuar edhe për faktin se prej rrugës kryesore P - D deri tek vendi ku është

gjetur trupi i pajetë rruga ishte e kalueshme dhe lehtë mund të shkohej me vetura të llojit "J". Por i cili konstatim është tërësisht i pasaktë, meqë kur vet trupi gjykues ka dalë në vendin ku është gjetur trupi i pajetë i D.P ka konstatuar në procesverbal se nga vendi deri ku mund të arrijë automjeti e deri te vendi ku është gjetur trupi i pajetë i D.P është një largësi prej 80 metrash, të cilat mund t'i kalosh vetëm në këmbë e kurrësi edhe me automjet, kurse largësia prej shtëpisë së J deri te vendi ku është gjetur trupi i pajetë, është diku 6-7 kilometra.

11. Pretendohet se për faktet vendimtare në këtë çështje penalo - juridike, Gjykata e shkallës së parë nuk ka arritur që të jap arsye të mjaftueshme e të bazuara në prova dhe shkresa të lëndës, por më shumë është marrë me përshkrimin e deklaratave të dëshmitarëve, me konstatime të cilat janë në kundërshtim me vetë provat materiale, me konstatimet të cilat nuk janë dhënë me asnjë provë, duke minimizuar provat që vërtetojnë pafajësinë e të akuzuarit dhe pa i cekur fare provat në shkresat e lëndës e të cilat vërtetojnë pafajësinë e të akuzuarit.
12. Pastaj, në kërkesë janë paraqitur pretendime rreth mospërputhjes mes aktvendimit të gjykatës së shkallës së dytë datë 29.10.2021 me të cilën ishte aprovuar ankesa e mbrojtësve dhe çështja është kthyer në rigjykim si dhe aktgjykimin të të njëjtës gjykatë datë 21.10.2022 me të cilën pjesërisht është aprovuar ankesa e mbrojtjes e me të cilin aktgjykim i akuzuari është shpallur fajtor dhe është dënuar me burgim prej 35 viteve, e që të dyja janë marrë nga po i njëjti kolegji, por që janë vendime kontradiktore. Së pari, gjykata e shkallës së dytë me aktvendimin e datës 29.10.2021 me të cilin çështja është kthyer në rigjykim në faqen e tetë ka potencuar se aktgjykimi i shkallës së parë mbështetet në prova që nuk janë proceduar fare në seancën e shqyrtimit gjyqësor gjë që parashihet shprehimisht sipas dispozitave të nenit 361 të KPP-së, ku thuhet se aktgjykimi mbështetet vetëm në prova të proceduara në seancën e shqyrtimit kryesor, kurse nga përmbajtja e procesverbalit të seancës së shqyrtimit gjyqësor, del se i akuzuari është mbrojtur në heshtje. Mirëpo në arsyetimin e aktgjykimin të ankimuar gjatë dhënies së arsyeve për faktet vendimtare, gjykata e shkallës së parë thirret edhe në deklaratat e të akuzuarit dhe atë duke potencuar se deklarata e dhënë në polici dhe prokurori, mirëpo deklarata në fjalë nuk janë lexuar dhe as prezantuar fare në seancën e shqyrtimit gjyqësor që të dihet përmbajtja e tyre, që do të thotë se arsyetimi mbështetet në prova që nuk janë proceduar fare në seancën e shqyrtimit gjyqësor, ngase sikurse rezulton nga shkresat e lëndës i akuzuari kishte dhënë tri deklarata gjatë procedurës hetimore, dy në polici e një në prokurori ku në polici deklaratën e parë e ka dhënë në cilësinë e dëshmitarit më datë

22.12.2015, ndërsa të dytën serish në polici më datë 23.12.2015 në cilësi të dyshuarit, prandaj tani nuk mund të rezultojë e qartë se në cilën deklaratë e ka mbështetur arsyetimin e saj, sidomos kur është fjala për faktet dhe rrethanat vendimtare për këtë çështje penalo-juridike. Mirëpo, përkundër faktit se gjykata e shkallës së parë i ka bërë të njëjtat shkelje esenciale të cilat i ka potencuar si më lartë, gjykata e shkallës së dytë me aktgjykimin e datës 21.10.2022 në faqen gjashtë dhe shtatë të njëjtat shkelje fare nuk i vlerëson, por i mbështetë këto deklaratë, pa i cekur datat, pa u lexuar fare këto deklaratë në gjykatë, edhe pse është dhënë deklaratë në cilësi të dëshmitarit e jo të pandehurit. Për më tepër, këto shkelje potencohet se nuk janë shkelje esenciale, e që në disa pjesë të këtij aktgjykimi potencon se kinse i akuzuari nuk i ka kontestuar disa rrethana e që këto konstatime nuk janë të vërteta nga fakti se i akuzuari as në polici, e as në prokurori, e as në shqyrtimin e parë gjyqësor të mbajtur në vitin 2018 nuk i ka cekur këto pretendime, siç gabimisht i ka cekur gjykata e shkallës së dytë. Më tutje në kërkesë janë paraqitur pretendime përkitazi me konkludimet e Gjykatës së shkallës së dytë, por të cilat pretendime janë ri përsëritje e pretendimeve të cilat janë shënuar në pjesën e epërme të pretendimeve të paraqitura.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

13. Edhe pse mbrojtësi në kërkesë pretendon se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës, kjo gjykatë vlerëson se në rastin konkret nuk ka shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, por se bazuar në provat e administruara në këtë çështje gabimisht është zbatuar ligji penal kur i dënuari është shpall fajtor për veprën penale “*Vrasja e rëndë*” nga neni 173, paragrafi 1, nën-paragrafi 112 të KPRK-së. Pra, provat e administruara janë interpretuar në mënyrë të gabueshme dhe janë nxjerr konkludime të gabuara, dhe atë në dëm të të dënuarit, andaj, kjo rrjedhimisht e bën të mundur ndryshimin e aktgjykimeve të dy instancave më të ulëta gjyqësore duke e vendosur këtë çështje në mënyrë meritore.
14. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se meqë në shqyrtimet e kaluara gjyqësore të të dy instancave më të ulëta gjyqësore, janë marrë në konsideratë të gjitha provat e mundshme për vendosjen e kësaj çështje penale, kjo gjykatë duhet t’i jap epilog kësaj çështje penale, për këto arsye: kjo çështje penale ka filluar prej datës 24.12.2015 (aktvendimi për fillim të hetimit), përkatësisht datës 08.06.2017 (kur është paraqitur aktakuza), dhe janë marrë katër aktgjykime nga gjykatat e shkallës së parë dhe po aq nga ana e gjykatës së shkallës

së dytë dhe gjithashtu edhe një aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës, që del se në këtë çështje penale janë marrë nëntë aktgjykime, dhe kur kësaj i shtohet fakti se janë marrë edhe vendime të ndryshme, del se janë tejkaluar standardet kohore të përcaktuar me KPP-së, me nenin 6/1 të KEDNJ-së, por edhe afati i arsyeshëm kohor për përfundimin e një procesi gjyqësor i aplikuar nga ana e GjEDNJ, të konstatuara në rastet: Cesarini kundër Italisë, Ollson kundër Suedisë, Kaçiu dhe Kotorri kundër Shqipërisë, Marini kundër Shqipërisë, Huseinoviç kundër Sllovenisë dhe Hokanen kundër Finlandës.

15. Gjykata Supreme e Kosovës në tërësi pajtohet me konkludimet e nxjerra nga dy instancat gjyqësore se në rastin konkret sipas asaj që ceket në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë nuk rezultojnë të jenë kontestuese rrethanat objektive të rastit dhe atë se: e ndjera D.P me datë 09.11.2015 kishte dalë nga shtëpia e saj për të shkuar në punë dhe të njëjtën datë edhe është zhdukur. Kufoma e saj ishte gjetur me datë 17.12.2015 në vendin e quajtur “K.L”, se e njëjta ishte privuar nga jeta duke u qëlluar dy herë në pjesën e kokës, me një revole të tipit të panjohur. Mirëpo nga këto rrethana, ashtu siç është pretenduar edhe në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, del se kontestuese janë rrethanat subjektive përkatësisht fakti se a ishte kryerësi i veprës penale i pandehuri dhe ishte pikërisht ky aspekt që bëri dallimin mes interpretimit të bërë nga Gjykata e shkallës së parë dhe të cilin konstatim e kishte pranuar edhe Gjykata e shkallës së dytë në njërin anë dhe Gjykatës Supreme të Kosovës në anën tjetër.
16. Gjykatat e dy instancave më të ulëta gjyqësore aktgjykimet e tyre dënuese i mbështesin në disa prova materiale të cilat do të elaborohen hollësisht në këtë aktgjykim: së pari në lëvizjen e automjetit të të pandehurit në ditën kritike, pra, me datë 09.11.2015 në ora 13:44:13 sekonda, dhe e cila lëvizje regjistrohet nga kamera e vendosur në shtëpinë e N.D, me ç’ rast Gjykata e shkallës së parë ka paraqitur tri konkludime të cilat nuk janë në harmoni me provat e administruara dhe atë e para se automjeti i të pandehurit ishte ndalur, se ishte hapur dhe mbyllur dera e automjetit dhe pastaj në të kishte hyrë e ndjera D.P.
17. Mirëpo, këto konstatime të gjykatës së shkallës së parë nuk janë të qëndrueshme dhe të bazuara në provat që gjenden në shkresat e lëndës, meqë faktet e lartë cekura nuk janë vërtetuar me asnjë provë: së pari, *se vetura e të pandehurit ishte ndalur*, dhe kjo mos ndalje e veturës vërtetohet përmes shikimit në video-incizim pasi që koha e aktivizimit të kamerës fillon të ec gjatë tërë kohës, pra duke u nisur nga 13:44:13 sec., e tutje deri në 13:44:28 sec., *fakti se dera e veturës nuk ishte hapur dhe mbyllur*, përveç që vërtetohet përmes shikimit në video-incizim, gjithashtu vërtetohet përmes raportit të AKF-së të

datës 08.12.2020, ku është konstatuar se kamerat e vendosura në shtëpinë e N.D janë aktivizuar me lëvizje të objekteve, ndërkaq në incizimin e “kamerës-3”, nuk vërehet hapja apo mbyllja e derës së veturës.

18. Kurse, fakti i tretë dhe më i rëndësishëm *ishte se e ndjera a kishte hipur në automjetin e të pandehurit* dhe i cili fakt nuk është vërtetuar as edhe me një provë të vetme të drejtpërdrejtë, por as me ndonjë provë rrethore. Provat që nuk vërtetojnë hipjen e të ndjerës në automjet janë të shumta, por meqë ky është fakt vendimtar në këtë çështje penale, atëherë do të vlerësohen të gjitha provat vendimtare që vërtetojnë të kundërtën e arsytimit të Gjykatave të dy instancave më të ulëta gjyqësore. Fillimisht asnjë nga dëshmitarët e dëgjuar nuk ka pohuar faktin se e ndjera kishte hipur në automjetin e të pandehurit, dhe për tu mos mjaftuar me dëshmitë e dëshmitarëve, kjo nuk vërtetohet as nga provat materiale, përkatësisht nga raporti i laboratorit të FBI-së në Virgjina të SHBA, me nr.163-SRv.205 2509 numri i laboratorit 2016-02050-3 i datës 06.07.2016, ku konstatohet se nuk është provuar se qimet e flokut apo qimet e tjera që janë tërheqë nga vetura e të akuzuarit të kenë çfarëdo lidhje me viktimën D.P. Përrjashtimin e mundësisë së e ndjera ishte në automjetin e të dënuarit e bën edhe raporti i ekspertizës nga Laboratori i Kriminalistikës të TNP-së në Ankara të Turqisë, me numër referues YDPO-02/02-0218/2015-DG i datës 16.05.2015, sipas së cilit vërtetohet se nga shikimi në incizime nuk ka mundur të bëhet identifikimi i tabelave si dhe identifikimi i personave në automjet.
19. Gjithashtu edhe Gjykata e shkallës së dytë përveç që i mbështet të gjeturat e Gjykatës së shkallës së parë, konkludon gabimisht disa fakte të rëndësishme e veçanërisht faktet e konstatuara në faqen e pestë të aktgjykimit të saj se: *“...fakte këto dhe rrethana që pjesërisht nuk i konteston as vet i akuzuari, pra përkitazi me faktet se i akuzuari e mori në automjetin e tij Xhip, tani të ndjerën D.P dhe vazhdoi rrugën për në drejtim të Lagjes J, ku edhe kalon pranë shtëpisë së N.D dhe vazhdon përball shtëpisë së G.A, ku më pastaj tani e ndjera edhe është gjetur e vdekur në vendin e quajtur K.L, që gjendet në distancë jo të largët nga vendi ku i akuzuari e mori tani të ndjerën D.P, me automjetin e tij...”*. Mirëpo, konstatimet e cituara më lart, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës janë në tërësi të paqëndrueshme edhe pa asnjë mbështetje në shkresat e lëndës e aq më pak të pohuara nga ana e të pandehurit, i cili në të gjitha deklaratimet e tij ka mohuar kryerjen e veprës penale, pra një përshkrim i tillë është në tërësi imagjinar që nuk korrespondon me provat e administruara.

20. Gjykata e shkallës së parë tutje në aktgjykimin e saj ka arsyetuar hyrjen e të ndjerës në automjetin e të pandehurit dhe të cilën rrethanë del se e ka vërtetuar përmes dëshmisë së dëshmitarit Q.J e të cilës dëshmi i jep një rëndësi të veçantë duke e bërë përshkrimin e saj në faqe 33, 36 dhe 37 të aktgjykimit. Mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se përkundër faktit se dëshmia e përshkruar theksohet se është e dëshmitarit Q.J në fakt përshkruhet deklarimi i dëshmitarit tjetër A.M. Kjo mënyrë e zëvendësimit të dëshmisë së Q.J me dëshminë e A.M është e diskutueshme dhe ngre disa probleme të natyrës ligjore.
21. Së pari, është evident fakti se dëshmitari Q.J nuk ishte dëgjuar fare gjatë procedurës hetimore dhe dëshmia e tij për herë të parë ishte dhënë me rastin e rigjykimin të çështjes në Gjykatën Themelore në Pejë dhe dëgjimi i tij i dytë në shqyrtimin e parafundit gjyqësor në Gjykatën Themelore në Ferizaj. Dëshmitari Q.J gjatë dy dëgjimeve të tij gjatë shqyrtimeve gjyqësore nuk ka dhënë asnjë informatë të rëndësishëm për veprën penale, për kryerësin dhe rrethana tjera të rëndësishme për procedurën penale, e aq më pak të vërtetojë faktin kryesor të kësaj çështje për hyrjen e të ndjerës në automjetin e të pandehurit. I njëjti pos që pohon faktin se ishte personi që shihej në incizimin e kamerës së shtëpisë së N.D, tutje në tërësi mohon se ishte takuar dhe kishte biseduar me dëshmitarin tjetër përkatësisht zyrtarin policor A.M. Për më tepër, dëshminë e dhënë nga dëshmitari A.M dëshmitari Q.J e mohon edhe gjatë ballafaqimit të drejtpërdrejtë me dëshmitarin A.M (në dy seanca gjyqësore – në shqyrtimin gjyqësor të datës 19.11.2018 në Gjykatën Themelore në Pejë dhe në shqyrtimin gjyqësor të datës 22.10.2020 në Gjykatën Themelore në Ferizaj), duke qenë konsistent në dëshminë e tij se dëshmitarin A.M, për herë të parë e kishte takuar gjatë shqyrtimit gjyqësor në Gjykatën Themelore në Pejë.
22. Edhe pse qëndron fakti se zyrtari policor - dëshmitari A.M kishte përpiluar raport zyrtar për bisedën mes tij dhe dëshmitarit Q.J, veprimi i Gjykatës së shkallës së parë del të shkojë një hap më tutje dhe në fakt dëshminë e dëshmitarit Q.J e zëvendëson në tërësi me dëshminë e dëshmitarit A.M, pra, thënë më ndryshe dëshmitari A.M dëshmoi në tërësi për ngjarjen e dëgjuar nga dëshmitari Q.J përkundër që kjo u mohua në tërësi nga ana e dëshmitarit Q, dhe për më tepër, Gjykata e shkallës së parë kësaj dëshmie indirekt i dha një rëndësi vendimtare. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se nuk ka dispozitë ligjore për të zëvendësuar një dëshmi të një dëshmitari me dëshminë e dëshmitarit tjetër dhe nuk ishte në autoritetin e Gjykatës së shkallës së parë zëvendësimi i kësaj dëshmie, meqë, kjo çështje përveç se nuk ka mbështetje në asnjë dispozitë ligjore është e diskutueshme edhe

për faktin se përmes kësaj dëshmie vërtetohet një fakt vendimtar, andaj përpjekja që kjo të vërtetohet përmes një dëshmie indirekte është e pazakontë dhe nuk gjen mbështetje ligjore. Dëshminë e dëshmitarit A.M e vënë në pikëpyetje edhe aspekte tjera, fillimisht pas përpilimit të raportit 2015-DC-564 të datës 21.12.2015 nuk e bëri publik emrin e këtij dëshmitari, përkatësisht e prezantoi vetëm si dëshmitar anonim deri në shqyrtimin gjyqësor të datës 19.11.2018 kur edhe u zbulua identiteti i tij, bisedën e zhvilluar me këtë dëshmitar e bëri vetëm me të, pra, pa praninë edhe të ndonjë personi tjetër (dëshmia e tij në faqen 57 të shqyrtimit gjyqësor të datës 16.11.2020) dhe pa e njoftuar për këtë bisedë as edhe kolegun e tij zyrtarin tjetër policor V.K, i cili ishte hetuesi kryesor i këtij rasti dhe kur këtyre rrethanave u shtohen edhe rrethana tjera veçanërisht duke pasur parasysh faktin se dëshmitari A.M ishte personi që ndërmori hetimet fillestare në këtë rast dhe që për bisedën e tij dhe dëshmitarit Q.J nuk e bëri as përpjekjen minimale që dëshminë e këtij dëshmitari ta konvertojë në provë sipas dispozitave ligjore, përkatësisht ta marr në pyetje si dëshmitar me qëllim të përdorimit eventual në fazat e mëvonshme të procedurës penale. Në fakt dëshmitari A e ka pas rastin që për dëshmitarin Q në atë kohë anonim ta njoftoj gjykatën e shkallës së parë qysh në shqyrtimin fillestar, pavarësisht edhe pse u dëgjua në cilësi të dëshmitarit, nuk e ka dha as edhe një informacion lidhur me njohuritë e tij për dëshmitarin anonim, që më vonë ka dalë të jetë dëshmitari Q.J. Pastaj, vet shprehja e përdorur nga ana e gjykatës së shkallës së parë “dëshmitar anonim” nuk përkon me shprehje adekuate pasi që për tu shpallur dëshmitar anonim një person duhet ndjekur procedurën e përcaktuar (nenet 221 dhe 223 të KPP-së) dhe këtë status mund ta njoh vetëm gjykata dhe nuk është në kompetencën e zyrtarëve policor dhënie e këtij statusi dëshmitarit. Të gjitha këto fakte në tërësinë e tyre gjithsesi e bëjnë mjaft të diskutueshëm rolin e A.M si dëshmitar kredibil dhe i besueshëm, siç e cilësoi gjykata e shkallës së parë dhe kjo duke e ndërlidhur me faktin se ky dëshmitar ishte personi i kyçur në veprime operative të këtij rasti.

23. Tutje, arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë nuk gjen asnjë mbështetje në provat e administruara, përkatësisht përshkruan faktet që janë në kundërshtim të plotë me shkresat e lëndës, siç është konstatuar në faqen 33 të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë ku konstatohet se: “...vërehet që mbyllet dera e veturës nga ana e majtë dhe vetura nisat në fillim me shpejtësi normale të nisjes dhe menjëherë shihet qartë përmes video incizimit se me të madhe rritet shpejtësia e lëvizjes së veturës...” për të vazhduar tutje “...dhe atë në ora 13:44 e që brenda periudhës kohore deri në ora 14:30 nuk shihet asnjë veturë duke lëvizur në të njëjtin drejtim...”. Por, që të dy këto konstatime nuk janë të

qëndrueshme dhe pa asnjë mbështetje në shkresat e lëndës, së pari me asnjë provë nuk konstatohet ndalja e veturës e as nisja e saj e aq më pak hapja dhe mbyllja e derës së veturës, dhe i cili fakt vërtetohet përmes raportit të AFK-së të datës 02.12.2020, ku konstatohet se nuk vërehet hapje apo mbyllje e derës. Kurse fakti i kalimit të veturave tjera në intervalin kohor 13:44 -14:30, vërtetohet përmes një sërë provash materiale të marra nga incizimet e kamerave të shtëpisë së N.D dhe atë nga shënimet e raportit të policisë të datës 17.12.2015 e konfirmuar edhe me 10 (dhjetë) fotografi (gjashtë të automjetit GCH dhe katër të automjetit BMË), ku është konstatuar lëvizja e së paku edhe një veture të tipit BMË dhe atë në ora 13:52:24 në drejtim të njëjtë kah ka lëvizur vetura e të pandehurit. Për më tepër, konstatimi i faktit se prej orës 13:44-14:30 nuk kanë lëvizur automjete tjera është në kundërshtim me vet konstatimet e Gjykatës së shkallës së parë, përkatësisht procesverbalit të shqyrtimit gjyqësor të datës 24.05.2022, me ç’ rast në faqen 5, 6 dhe 7 është konstatuar se kamerat e sigurisë nuk janë shikuar deri në këtë kohë, përkatësisht “kamera 1” përfundon së shikuari në ora 14:02:20, “kamera 2” përfundon së shikuari në ora 13:44:31 sec., kurse “kamera 3” përfundon së shikuari në ora 14:02:23 sec., andaj për Gjykatën Supreme të Kosovës është pa asnjë mbështetje në prova fakti i potencuar në aktgjykim se prej orës 13:44 -14:30 min. nuk ka kaluar asnjë automjet tjetër, kur koha pas orës 14:44:23 sec., as që është shikuar në shqyrtimin gjyqësor të datës 24.05.2022, andaj, për Gjykatën Supreme të Kosovës është e paqartë se ku e mbështetë Gjykata e shkallës së parë këtë arsyetim.

24. Duke vlerësuar aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë përkitazi me video incizimin e regjistruar nga kamera e shtëpisë së G.A, Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me konkludimet e dy Gjykatave të instancave më të ulëta gjyqësore, meqë arsyetimi i tyre është në kundërshtim të plotë me provat e administruara, dhe i pa mbështetur në provat që gjenden në shkresat e lëndës. Vërtetimi i faktit se a kaloi vetura e të pandehurit kah shtëpia e G.A, gjithashtu është një ndër faktet vendimtare në këtë çështje penale, meqë nuk është kontestues fakti se me datë 09.11.2015 në ora 13:44:51, kishte kaluar një veturë e tipit “J” e ngjashme me veturën e të pandehurit dhe për të cilën çështje Gjykata e shkallës së parë theksoi se: “... kjo veturë është e njëjta me veturën siç ishte regjistruar me kamera te shtëpia e N.D, përkatësisht vetura e të pandehurit...” Por ky konstatim i Gjykatës së shkallës së parë nuk gjen mbështetje në provat e administruara dhe atë fillimisht nga mbrojtja e të pandehurit ku theksohet faktin se nuk kishte kaluar kah kjo shtëpi, por pasi që kishte kaluar shtëpinë e N.D, ishte kthyer në të majtë dhe kishte shkuar kah bunari i fushës dhe te varrezat e fshatit S. Natyrshëm që Gjykata Supreme e Kosovës

nuk u mjaftua për vërtetimin e kësaj rrethane vetëm përmes mbrojtjes së të pandehurit, por kjo është ndërlidhur edhe me prova tjera të administruara nga Gjykata e shkallës së parë, pra nga ekspertiza e ekspertëve të forenzikës, ashtu që ekspertët përmes metodave të përdorura të kthjellimit, qartësimi dhe zmadhimit të imazheve të incizimeve dhe me qëllim të ardhjes në përfundim për vërtetimin e faktit nëse vetura e regjistruar te kamera e shtëpisë së N.D ishte vetura e njëjtë e regjistruar edhe nga kamera e shtëpisë së G.A. Por përkundër kësaj nuk është arritur në përfundim të sigurt se vetura e njëjtë ka kaluar edhe kah shtëpia e G.A, kurse eksperti i forenzikës B.H nuk kishte konsideruar vetën kompetent për të bërë këtë krahasim, kurse edhe eksperti i komunikacionit nuk e kishte konsideruar vetën kompetent në këtë çështje.

25. Por, kjo çështje është trajtuar tutje me rastin e daljes së Gjykatës së shkallës së parë në vendin e ngjarjes duke angazhuar edhe ekspertë të gjeodezisë me qëllim të matjes së distancës së dy shtëpive (N.D dhe G.A) dhe koha e nevojshme për të kaluar këtë distancë. Megjithëkëtë, gjetjet e Gjykatës së shkallës së parë nuk përkojnë me vërtetësinë e provave që janë nxjerr ditën kur është bërë dalja në vendin e ngjarjes. Meqë, siç del nga ekspertiza e ekspertit të gjeodezisë, i cili ka bërë matjen e largësisë mes pikave, vendit të quajtur “Drum”, (pika 1), te vendi i pemës në anën e majtë të rrugës (pika 2), hyrja e shtëpisë së N.D (pika 3), kurse në ekspertizën e tij të datës 25.05.2022, ka paraqitur të dhëna të detajuara për largësinë e pikave dhe po ashtu është bërë edhe vozitje me automjet për të bërë matjen nga pika fillestare (2) pema në anën e majtë të rrugës e deri te shtëpia e G.A e që nga kjo vozitje është realizuar me shpejtësi mesatare 40-60 km/h dhe ka rezultuar se rruga është kaluar në kohë prej 1’18”:01 (e vërtetuar edhe nga video-incizimi në vendin e ngjarjes). Marrja e kësaj prove në vendin e ngjarjes është bërë me qëllim të matjes së distancës dhe kohës së lëvizjes së automjetit dhe me qëllim të eliminimit të dilemave përkitazi me kohën që nevojitet për të kaluar nga pika (2) pema në anën e majtë të rrugës deri te shtëpia e G.A, dhe përmes kësaj është vërtetuar fakti se prej vendit pema deri te shtëpia e N.D distanca ka qenë 449,97 m., kurse distanca mes shtëpisë së N.D dhe G.A ka qenë 53,329 m. Por e rëndësishme përmes kësaj provë është vërtetimi i kohës së kaluar me automjet prej vendit të quajtur “Pema” e deri te shtëpia e G.A, e cila kohë sipas matjeve në vendin e ngjarjes rezulton të jetë 1’18”:01 dhe kjo duke e krahasuar me lëvizjen e automjetit të tipit “Jepp” ditën kritike që kjo rrugë sipas kamerave të dy shtëpive del se është kaluar për vetëm 38” nga ora 13:44:13-13:44:51. Atëherë kjo diferencë në kohë në asnjë rrethanë nuk mund të thuhet se: “...nuk ishte diferencë e madhe në kohë...”, siç gabimisht konstaton Gjykata e shkallës së parë. Por, sipas Gjykatës

Supreme të Kosovës, kjo paraqet një diferencë prej 40 sekonda, meqë sipas një përllogaritje të thjeshtë për tu kaluar kjo rrugë për “38” sekonda automjeti i të pandehurit duhet të lëvizte me shpejtësi rreth 130km/h, e që mundësia e lëvizjes me këtë shpejtësi nëpër rrugë të fshatit do të ishte e dukshme edhe përmes kamerave, por edhe përmes personave tjerë që kanë qenë duke lëvizur në ditën kritike, gjithsesi një faktor shtesë i pamundësisë së lëvizjes me këtë shpejtësi është edhe rruga e ngushtë dhe frekuentimi i automjeteve për shkak të pjesëmarrjes së personave në varrimin e SH.Z.

26. Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me konkludimet tjera të nxjerra përkitazi me këto prova nga ana e gjykatës së shkallë së parë, meqë kjo dalje në vendin e ngjarjes nuk është eksperiment, por ishte udhëzim i Gjykatës së shkallës së dytë sipas aktvendimit të saj PAKR.nr.366/2021 të datës 29.10.2021 dhe kjo ishte një provë që do të duhej të shqyrtohej në lidhmëni me provat e tjera dhe jo të vlerësohej si e shkëputur, përndryshe është detyrim i gjykatës që secilën provë ta trajtoj në mënyrë të njëjtë dhe pa i dhënë përparësi njëres provë ndaj tjetres dhe aq më pak të bëhet ndarja në prova dhe eksperimente, siç ka vepruar gjykata e shkallës së parë dhe të cilin arsyetim e ka aprovuar edhe gjykata e shkallës së dytë. Gjithsesi, aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë ka kontradiktë të thellë përkitazi me këto prova të marra në vendin e ngjarjes dhe ekspertizën e gjeodetit të datës 25.05.2022, deri sa në disa raste në aktgjykimin i quan eksperimente, në faqen e 14 të aktgjykimit i liston si prova të prezantuara dhe atë, procesverbalin e shikimit në vendin e ngjarjes në fshatin S.U dhe në Bjeshkët e fshatit C.U, vendi “K.L”, me video- incizim dhe fotografi dhe gjithashtu edhe ekspertizën gjeodezike të ekspertit Z.E. Gjithsesi, kjo provë e ndërlidhur edhe me provat tjera e përjashton mundësinë e kalimit të veturës së të pandehurit rreth shtëpisë së G.A dhe e përforcon argumentin se lëvizja e tij ishte bërë kah shtëpia e N.D për të vazhduar te varrezat e fshatit S, meqë nuk ishte e mundur sipas matjeve të bëra që distanca prej pemës - afër shtëpisë së N.D deri te shtëpia e G.A të kalohet për kohën prej 38 sekonda.

27. Në vijim të këtij aktgjykimi Gjykata Supreme e Kosovës do të paraqet disa mospajtime me të gjeturat e gjykatës së shkallës së parë, përkitazi me vendin e gjetjes së trupit të të ndjerës. Bazuar në shkresat e lëndës dhe raporti i policisë, nr.2015-DC-564 ref.2015-HRP-119 të datës 17.12.2015, del se trupi i të ndjerës ishte gjetur me datë 17.12.2015 në vendin e quajtur “K.L” dhe se në këtë raport ishte theksuar fakti se nga vendi ku ishte gjetur trupi i pajetë i të ndjerës është në largësi prej 80 metra larg nga pika e deG.it të kësaj rruge, aty pranë rrugës është një rrugë tjetër e cila ka pjerrtësi mesatare e që shpie në pyll në drejtim të lindjes duke vazhduar nëpër këtë rrugë rreth 20 metra larg në krahun

e djathtë shihet trupi i pajetë. Megjithëkëtë, gjykata e shkallës së parë këtë raport për vendin ku u gjet trupi i të ndjerës nuk e merr fare parasysh dhe me këtë i anashkalon edhe disa rrethana të rëndësishme për kryesin e kësaj veprë penale, në rend të parë se si arriti i pandehuri që prej automjetit të tij ta dërgon të ndjerën në vendin ku ishte gjetur trupi i saj. Kjo gjithsesi është e rëndësishme duke e ndërlidhur edhe me gjendjen fizike të të pandehurit që nga shkresat e lëndës del se kishte vështirësi në të ecur, (duke u referua në të dhënat personale në prokurori, aktgjykimin e dytë të Gjykatës Themelore në Pejë, deklarin e disa dëshmitarëve: S.J dhe T.P dhe thirrja e Komisionit mjekësor për vlerësimin e personave me aftësi të kufizuar ku është thirrur i pandehuri që të paraqitet në këtë komision me qëllim të vlerësimit për të bërë vazhdimin e pensionit të personit me aftësi të kufizuar dhe i cili fakt konfirmohet edhe nga gjykata e shkallës së dytë e cila në aktgjykimin e saj gjendjen shëndetësore të të akuzuarit e çmon si rrethanë lehtësuese duke konstatuar se: “...i njëjti për shkaqe shëndetësore nuk mund të ecë në mënyrë normale, pra pa përdorimin e shkopit për ecje...”).

28. Andaj, nga këto rrethana të konstatuara lindë një pyetje e thjeshtë e cila asnjëherë nuk është trajtuar nga gjykatat e instancave më të ulëta gjyqësore se a pati mundësi objektive që i pandehuri të kryejë këtë vepër penale duke marrë parasysh gjendjen e tij fizike në një anë dhe gjendjen fizike të të ndjerës në anën tjetër (person në moshë të re dhe me gjatësi rreth 1.70 cm.- bazuar në të dhënat nga shkresat e lëndës) dhe këto dy rrethana duke i ndërlidhur me vendin ku pretendohet se ishte kryer vrasja, vend malor dhe në të dy anët e rrugës e rrethuar me shkurre e drunjtë të lartësive të ndryshme (të vërtetuara nga raporti i këqyrjes në vendin e ngjarjes i skicuar, fotografitë e vendit ku u gjet trupi i pajetë i të ndjerës dhe video-incizimi me rastin e shikimit në vendin e ngjarjes). Pra, Gjykata e shkallës së parë do të duhej që bazuar në këto rrethana të vinte në përfundim se si arriti i pandehuri që të ndjerën ta nxjerr nga vetura e tij, të e dërgojë në vendin e ekzekutimit dhe ta ekzekutojë atë me dy plumba në kokë. Por, këto rrethana janë heshtur dhe kanë mbetur pa përgjigje në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe kjo është në kundërshtim edhe me përshkrimin faktik të dispozitivit të aktgjyimit të kësaj gjykate dhe në kundërshtim edhe me ekspertizën e ADN e përpiluar nga ana e AFK-së e datës 15.02.2016 në të cilën është konstatuar se në vendin e ngjarjes ku ishte gjetur trupi i të ndjerës nuk ka përputhshmëri me mostrat e marra të të pandehurit.

29. Në këtë çështje penale një ndër provat më të rëndësishme që është administruar nga ana e gjykatës së shkallës së parë ka qenë telefonata e të pandehurit ditën kritike, pra me datë 09.11.2015 në ora 15:19, me ç’ rast për realizimin e kësaj telefonate ishte aktivizuar

antena Z, që ishte në afërsi të vendit ku ishte gjetur trupi i të ndjerës dhe gjykata e shkallës së parë ka marrë si fakt të vërtetuar se aktivizimi i kësaj antene paraqet provë të sigurt se i pandehuri në këtë kohë ishte në këtë vend dhe me këtë edhe kryerës i kësaj vepre penale. Por, gjykata e shkallës së parë - Gjykata Themelore në Ferizaj, duke vepruar sipas udhëzimeve të Gjykatës Supreme të Kosovës ka urdhëruar zyrtarët policor për dalje në vendin e ngjarjes, përkatësisht në vendin “K.L” dhe nga aty të realizohen thirrje telefonike nga numri i telefonit në numrin e telefonit dhe të cilat veprime janë realizuar me datë 27.11.2020, kurse pastaj është përpiluar raport nga ana e PTK- Vala për mbulimin e kësaj zone me antena për aktivizim të thirrjeve telefonike. Nga i cili raport është vërtetuar se aktivizimi i antenave nuk mund të merret si provë e sigurt për vendndodhjen e të pandehurit ditën kritike në vendin ku ishte gjetur trupi i pajetë i të ndjerës, kjo posaçërisht duke marrë parasysh raportin e policisë të datës 27.12.2020 me të cilën ishin bërë thirrjet pikërisht nga vendi “K.L” dhe atë njëmbëdhjetë thirrje të realizuara nga numri i telefonit në numrin e telefonit e që nga raporti nga ana e PTK - Vala del se edhe pse thirrjet ishin bërë nga i njëjti lokacion- “K.L”, megjithatë janë aktivizuar antena të ndryshme, përkatësisht ishin aktivizuar antenat: V G-3, C-G-3, D G-3, D G-1, K-1 dhe Gj-Pi-3, por asnjëherë nuk ishte aktivizuar edhe antena e Z-ut, e kjo duke e ndërlidhur edhe me raportin tjetër të PTK- Vala që është theksuar fakti se aktivizimi i cellave-antenave ndërlidhet me disa faktorë dhe nuk mund të merret e sigurt se aktivizimi i një antene edhe të vërtetojë prezencën e personit në atë vend. Të gjitha këto antena mund të aktivizohen për realizim të thirrjes sepse pika e përafërt që është marrë në këtë rast është në lartësi të madhe në bjeshkë dhe në atë zonë mund të shërbehet nga sinjale të shumta dhe kur bëhet thirrja ka gjasa që të ndryshon thirrja në cell të ndryshëm, në diferencë të shkurtër kohore, ngase në një cell ku tentohet të bëhet thirrje dhe ai cell ka një problem të shkurtër teknik, apo një ngarkesë, thirrja do të tentohet të bëhet në një cell tjetër.

30. Përmes këtyre provave përjashtohet çfarëdo ndërlidhje se aktivizimi i një antene të caktuar në këtë rast i antenës Z në telefonatën e të pandehurit me datë 09.11.2015 në ora 15:19, nënkupton edhe prezencën e tij në afërsi të këtij vendi. Është e pashpjegueshme për Gjykatën Supreme të Kosovës se si këto prova vendimtare gjykata e shkallës së parë nuk iu kushton fare vëmendje edhe pse i liston si prova të administruara, por fare nuk merret me çmuarjen e besueshmërisë, fuqisë provuese dhe rëndësisë së tyre. Përtej kësaj edhe gjykata e shkallës së dytë e mbulon gabimin e gjykatës së shkallës së parë duke i dhënë vlerë provuese vetëm raportit të parë të PTK- Vala të viti 2018, dhe njëkohësisht

duke anashkaluar raportet e mëvonshme të PTK-Vala, dhe për më tepër, është e pashpjegueshme se si gjykata e shkallës së dytë në aktgjykimin e saj nuk bën asnjë analizë e raporteve të reja të PTK-Vala dhe të cilat raporte e ndryshojnë në tërësi gjendjen dhe raportin e parë e bëjnë në tersi jo relevant.

31. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se edhe kjo provë u keqinterpretua nga ana e gjykatës së shkallës së parë dhe kjo duke u ndërlidhur edhe me ekspertizën mjeko-ligjore dhe raportin e autopsisë dhe gjithashtu edhe deklarimin e ekspertit të mjekësisë ligjore Dr. N.U (faqja e tretë e procesverbalit të shqyrtimit gjyqësor i datës 29.01.2019) dhe i cili ka dhënë konkludim se nuk është vërtetuar në mënyrë të saktë koha e vdekjes, tani të ndjerës, por *“...bazuar në të gjitha këto shenja kufumore mund të deklaroj me besueshmëri të lartë shkencore se koha e vdekjes ka qenë 20 deri 30 ditë, minimumi rreth një muaj para se të kryhet autopsia”*. Kurse konstatimi i gjykatës së shkallës së parë në faqen 45 të aktgjykimit se *“...e që dita e zhdukjes së D ishte edhe dita e vrasjes së të njëjtës...”* është konstatim në tërësi i pabazuar dhe i pambështetur në asnjë provë e aq më pak nga ekspertiza mjeko-ligjore, raporti i autopsisë, por as nga dëgjimi i ekspertit të mjekësisë ligjore Dr. N.U, deklarami i të cilit u citua më lartë. Pra, një konkludim i tillë është tërësisht i pabazuar në provat e administruara, meqë asnjëherë nuk ishte konfirmuar koha e saktë e vdekjes së të ndjerës për shkak të rrethanave se nga zhdukja e saj deri në gjetjen e trupit kishte kaluar një kohë e gjatë dhe përmes asnjë metode shkencore nuk mund të vihet në përfundim se dita e zhdukjes ishte edhe dita e vdekjes, siç pa asnjë mbështetje konstatohet nga ana e gjykatës së shkallës së parë.
32. Gjykata e shkallës së parë e ka arsyetuar edhe mbrojtjen e të dënuarit, por, nuk ka dhënë arsye se pse nuk i besoi versionit të mbrojtjes së tij. Në këtë pikë janë të rëndësishme të potencohen tri aspekte: se pari, i njëjti natyrshëm e ka mohuar kryerjen e kësaj vepre penale që është më se e pritshme kur bëhet fjalë për një vepër të kësaj natyre, së dyti, është e rëndësishme të potencohet fakti se i njëjti pos tri deklarimeve gjatë procedurës hetimore gjatë pjesës tjetër të procedurës zgjodhi të drejtën të mbrohet në heshtje, dhe së treti i njëjti për herë të parë u dëgjua pas një periudhe të gjatë kohore nga zhdukja e të ndjerës, pra dëgjimi i tij në polici u bë me datë 22.12.2015, dhe atë në cilësi të dëshmitarit, përkatësisht 46 ditë nga ngjarja e ndodhur. Por, kjo kohë e gjatë e kaluar duket se nuk ka qenë objekt i vlerësimit të gjykatës së shkallës së parë, për faktin se vlerësohet çdo detaj i mbrojtjes së tij, por, nuk i bëhet analizë kontekstit kohor të mbrojtjes së tij; gjithsesi është faktor që ka ndikim në saktësinë dhe kujtesën e disa rrethanave për këtë ngjarje. Megjithatë, sipas Gjykatës Supreme të Kosovës kjo mënyrë e vlerësimit të mbrojtjes së

të dënuarit nuk është bërë në përputhje me dispozitat e KPP-së, meqë, gjykata e shkallës së parë nuk ka bërë një ndarje të qartë të deklarimit të të pandehurit si dëshmitar (intervistë të cilën e ka dhënë me 22.12.2015) dhe si i pandehur (23.12.2015) dhe procesverbali për marrje të deklaratës në procedurë paraprake (02.06.2017), pra, tri deklaratimet e tij një si dëshmitar dhe dy të tjerat si i pandehur, i ka vlerësuar bashkërisht, dhe për më tepër, me rastin e dëgjimit në Prokurorinë Themelore në Pejë, pjesa më e madhe e mbrojtjes së të pandehurit është marrë duke bërë ballafaqimin me deklaratimet e tij në polici dhe provat e nxjerra gjatë periudhës së hetimit, përkundër faktit se kishin kaluar rreth një e vit e gjysmë nga deklarimi i tij i parë. Përveç kësaj, duke anashkaluar këtë situatë dhe duke i marrë parasysh dy deklaratimet e tij në cilësi të pandehurit rrjedh se i njëjti ka qenë konsistent në mbrojtjen e tij duke mohuar kryerjen e veprës penale.

33. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se mbrojtja e të pandehurit ka disa mospërputhje me provat e tjera të administruara, por, dy çështje janë të rëndësishme për tu kushtuar vëmendje. Së pari, mbrojtjes së tij se ditën kritike kishte pohuar faktin se kishte qenë me vajzën e tij në Zyrën e Regjistrimit Civil për lidhjen e kurorës - martesës së vajzës së tij dhe mbrojtjes së tij se kishte qenë pjesëmarrës në varrimin e SH.Z që kishte ndodhë me datë 09.11.2015, pikërisht në ditën e zhdukjes së të ndjerës. Sa i përket çështjes së parë pa dyshim se i pandehuri mund edhe të ketë gabuar me ditën e shkuarjes në Zyrën e Regjistrimit Civil, pasi që shkuarja e vajzës së tij dhe kurorëzimi i saj kishte ndodhur dy ditë më vonë, pra, me datë 11.11.2015 (e vërtetuar nga raporti i hetuesit i datës 06.03.2017 dhe raporti i Zyrës së Regjistrimit Civil të fshatit S) e që duke e ndërlidhur me kohën e gjatë prej 46 dite nga zhdukja e të ndjerës e deri në deklarimin e parë të të pandehurit edhe mund të paraqiten gabime duke marrë parasysh kohën e kaluar nga ngjarja e deri te deklarimi i tij. Përtej kësaj duhet shtuar se i pandehuri pohoi faktin se ditën kritike kishte shkuar në ZRC në orët e paradites, me qëllim të njoftimit rreth dokumentacionit të nevojshëm për kurorëzimin e vajzës së tij, e që kjo kohë nuk mund të jetë e sigurt se ka ndodhur pikërisht ditën kritike për shkak të faktorit kohë (nga dita e shkuarjes deri te dita e deklarimit të tij në polici kishin kaluar 46 ditë). Pastaj, e rëndësishme në këtë çështje është edhe ndërlidhja e deklarimit të të pandehurit dhe raportit të hetuesit të marrë në ZRC nga ana e zyrtarëve përgjegjës përkitazi me praninë e të pandehurit në këtë zyre, e që sipas raportit në fjalë del se i pandehuri nuk kishte pasur ndonjë aktivitet të regjistruar në librat përkatës, por, se edhe nga vet deklarimi i tij pohohet fakti se i njëjti në këtë zyre ishte vetëm për qëllim të informimit për dokumentacionin e nevojshëm për kurorëzimin e vajzës së tij dhe jo për marrjen e

dokumentacionit, pasi që kurorëzimi i vajzës së tij edhe nga raporti në fjalë del se ishte bërë me datë.11.11.2015.

34. Kurse, në këtë kontekst është e rëndësishme të trajtohet raporti i policit hetues të datës 22.12.2015 dhe atë raporti i syzimit mes të dyshuarit N.P dhe vajzës së tij - dëshmitares A.P, dhe i cili raport ka disa të meta të natyrës procedurale: së pari ky syzim është bërë pas dëgjimit të N.P në cilësi të dëshmitarit, pra i njëjti fillimisht ishte intervistuar si dëshmitar (procesverbali i datës 22.12.2015), i njëjti ende nuk kishte statusin e të dyshuarit e as të pandehurit në procedurë, që del se syzimi-ballafaqimi është bërë mes dy dëshmitarëve. Raporti në fjalë ka edhe mospërputhje kohore për faktin se koha e përpilimit të raportit del të jetë data 22.12.2015 në ora 21:00 dhe aty shënohet “...pas marrjes së deklaratave nga i dyshimti dhe dëshmitares...” e që ky raport përmban pasaktësi për faktin se i pandehuri N.P me datë 22.12.2015 ishte dëgjuar në cilësi të dëshmitarit, kurse dëshmitarja A.P është dëgjuar në cilësi të dëshmitares me datë 22.12.2015, por, intervista e saj kishte përfunduar me në ora 21:45 minuta, pra, pas përpilimit të raportit që rrjedh se e njëjta një herë është ballafaquar e pastaj është dëgjuar si dëshmitare.
35. Përtej këtyre aspekteve, del se raporti në tersi është përpiluar në kundërshtim me dispozitën e nenit 123, paragrafi 1 të KPP-së i cili ishte në fuqi në kohën e marrjes së këtij veprimi, përkatësisht nenit 119, paragrafi 1 të KPP-së që aktualisht është në fuqi, pasi që nuk ekziston dispozitë ligjore që lejon këtë mënyrë të raportit dhe aq më tepër që ky raport të ketë statusin e provës në procedurë penale, për më tepër dispozita e nenit 119 paragrafi 1 të KPP-së - 123, paragrafi 1 të KPP-së (që ka qenë në fuqi në kohën e ndërmarrjes së këtij veprimi), ka përcaktuar që gjatë fazës së hetimit mund të merren prova nga dëshmitarët në tri mënyra dhe atë: marrja në pyetje në procedurë paraprake, marrja e deklaratës në procedurë paraprake dhe mundësia hetuese e veçantë, pra mënyra e përpilimit të këtij raporti del të jetë në kundërshtim të plotë me këto dispozita ligjore. Por, pa marrë parasysh faktet e lartë cekura, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se raporti duhet të trajtohet në tërësinë e tij dhe jo në mënyrë fragmentare, siç kanë bërë dy instancat e ulëta gjyqësore, të cila i kanë dhënë rëndësi vetëm deklaramit të dëshmitares se ditën kritike nuk ka qenë në ZRC, por vetëm disa rreshta më poshtë pohon faktin se mund të jenë përzier datat dhe që kjo korrespondon edhe me deklaramin e të pandehurit se kishte shkuar në ZRC për marrjen e informatave me qëllim të kompletimit të dokumentacionit për kurorëzimin e vajzës së tij. Natyrshëm se kjo shkuarje e të pandehurit për informata nuk ishte regjistruar në librat e regjistrimit, siç pohuan edhe

zyrtarët e ZRC-së, të cilët informatat e tyre i bazuan në regjistrat e nxjerrjes së dokumenteve dhe jo në shkuarjen e të pandehurit në këtë Zyre.

36. Për më tepër, është e diskutueshme qasja e Prokurorisë së Shtetit përkitazi me këtë raport pasi që ishte një qasje e njëanshme dhe tërësisht jo objektive, mjafton të theksohet fakti se në përpilimin e këtij raporti morën pjesë prokuroria e shtetit dhe disa policë hetues, por me këtë rast kishte mbetur e paqartë pozita e personit N.P pasi që në këtë fazë ishte dëgjuar vetëm si dëshmitar dhe pastaj ishte përpiluar raporti, pra fillimisht do të duhej që personi të merrte statusin e të pandehurit dhe pastaj do të ishte e arsyeshme edhe caktimi i një mbrojtësi për të pandehurin për një veprim kaq të rëndësishëm procedural, krejt kjo me qëllim të balancimit të palëve në procedurë, siç është shprehur GjEDNj në disa vendime të saj:, “...se duhet të ketë barazi të krahëve ndërmjet prokurorisë dhe mbrojtjes...” rasti Jasper & Britanisë së Madhe nr.27052/95&51, për të vazhduar tutje se: “... parimi i barazisë së krahëve kërkon një balancë të drejtë midis palëve ku secilës palë duhet t’i jepet mundësia e arsyeshme për të paraqitur çështjen e saj në kushte që nuk vendosin atë në disavatazh të konsiderueshëm vis-a-vis kundërshtarit të saj...”- Batsanina& Ruisë nr.3932/02&22. Përndryshe kjo qasje e balancimit të palëve kërkohet në të gjitha fazat e procedurës penale: “...një gjykim i drejtë nuk do të thotë se neni nuk zbatohet në procedimet para gjyqësore...”- Imbrioscia & Zvicrës nr.36 Seria A nr.275, si dhe “...me qëllim që e drejta për një gjykim të drejtë të qëndrojë sa duhet praktike dhe efektive neni 6&1 kërkon që si rregull avokatit t’i jepet akses që në hetimin e parë të dyshuarit nga policia, përveç nëse është e demonstruar nën dritën e rrethanave të veçanta të çdo çështje që ka arsye bindëse për të kufizuar këtë të drejtë...”- Salduz& Turqisë nr.36391/02 &50, 55, e që sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës ky balancim nuk ka ndodhur në rastin konkret. Përkundër këtyre që u ceken më lartë edhe sikurse të mos ishte vërtetuar me saktësi të plotë mos shkuarja e të pandehurit në ZRC, kjo rrethanë nuk mund ta ndërlihd me automatizëm të pandehurin me kryerjen e veprës penale.
37. Kurse, fakti i pjesëmarrjes së të pandehurit në varrimin e SH.Z është i diskutueshëm për faktin se vetëm dy dëshmitar (K.P dhe Z.Z) pohuan këtë fakt, kurse dëshmitarët e tjerë e mohuan se kishin parë të njëjtin në ditën e varrimit, megjithëse nuk duhet anashkaluar faktin se në varrim kishte pasur numër të madh të pjesëmarrësve, për më tepër personat për të cilët i pandehuri deklaroi se kishte qenë në varrim R.H, A.F dhe M.I, asnjë nga ta nuk ishin dëgjuar si dëshmitar. Por, pa marrë parasysh këtë, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se edhe nëse do të vërtetohej me siguri të plotë fakti se i pandehuri nuk kishte

marrë pjesë në varrim, megjithatë kjo nuk e ndërlidhë automatikisht të pandehurin me kryerjen e vrasjes së të ndjerës.

38. Është e rëndësishme të theksohet fakti se në këtë çështje penale nuk ka pasur asnjë provë e cila në mënyrë direkte ka vërtetuar se i pandehuri ka kryer këtë veprë penale, për më tepër, edhe provat indirekte që janë administruar nuk kanë mbyllur qarkun e pamundësisë që kryes i kësaj veprë penale të jenë edhe persona të tjerë dhe kjo argumentohet me disa prova që gjenden në shkresat e lëndës, por se hetimet në këtë drejtim të tyre janë anashkaluar dhe njëkohësisht duke u përqendruar kah tani i pandehuri.
39. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se nga provat e administruara nga ana e Gjykatës së parë nuk është vërtetuar se autori i veprës penale ishte i pandehuri dhe siç është theksuar në këtë çështje penale nuk ka pasur prova të drejtpërdrejta, por skema e ngjarjes është ndërtuar duke u bazuar në prova rrethore duke u ndërlidhur hallkat e zinxhirit të ngjarjes. Për këtë arsye është e rëndësishme të theksohet fakti se për gjykimin e një rasti bazuar në prova rrethore, gjithmonë është i nevojshëm standardi i vërtetuar përtej dyshimit të arsyeshëm dhe i cili përmbushet vetëm atëherë kur përfundimi i nxjerrë nga këto prova është i vetmi përfundim i arsyeshëm që mund të nxjerrët prej provave të paraqitura. Pra, duhet të sigurohen prova që të mbyllet qarku, përkatësisht të përjashtohet mundësia që personat e tjerë të jenë kryes të veprës penale. Por, cili është zinxhiri në rastin konkret dhe a u mbyllën të gjitha mundësitë për të ardhur në përfundim se i pandehuri ishte kryesi i kësaj veprë penale, gjithmonë duke pasur parasysh përshkrimin e dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë: *“...kur ofrohet në afërsi të shtëpisë së N.D, kalon i akuzuari me veturën e tij “Jeep Sheroke”, me ngjyrë të kaltër – mbyllët, i cili ndalet e merr viktimën me veturë e më pas vazhdon në drejtim të Bjeshkëve të S dhe me të arritur tek vendi i quajtur “K.L” e privon nga jeta në atë mënyrë që nga arma e tipit të panjohur ka shtënë duke e qëlluar dy herë në kokë dhe largohet nga vendi i ngjarjes...”*.
40. Në fakt, rrethana e parë e këtij zinxhiri ishte çështja se a kishte hipur e ndjera në automjetin e të pandehurit e pastaj të vazhduar më tutje me shtjellimin e rrethanave tjera, përkatësisht vazhdimin e udhëtimit në drejtim të vendit të quajtur “K.L”, dhe pastaj ekzekutimi i të ndjerës me armë të tipit të panjohur duke e qëlluar dy herë në kokë. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, në rastin konkret zinxhiri është shkëputur që në hallkën e parë, meqë nuk u vërtetua fakti vendimtar se e ndjera kishte hipur në automjetin e të pandehurit e vërtetuar përmes: ekspertizës së ADN e përpiluar nga ana e AFK-së e datës 15.02.2016 në të cilën është konstatuar se në vendin e ngjarjes nuk ka

përputhshmëri me mostrat e marra të të pandehurit, raporti i laboratorit të FBI-së në Virgjinia të SHBA me nr.163-SRv.205 2509 numri i laboratorit 2016-02050-3 i datës 06.07.2016, ku konstatohet se nuk është provuar se qimet e flokut apo qimet e tjera që janë tërheqë nga vetura e të akuzuarit të kenë çfarëdo lidhje me viktimën D.P dhe përjashtimin e mundësisë se e ndjera ishte në automjetin e të akuzuarit e bën edhe raporti i ekspertizës nga Laboratori i Kriminalistikës të TNP-së në Ankara të Turqisë me numër referues YDPO-02/02-0218/2015-DG i datës 16.05.2015, sipas së cilit vërtetohet se nga shikimi në incizime nuk ka mundur të bëhet identifikimi i tabelave si dhe identifikimi i personave në automjet. Kjo përforcohet edhe përmes raportit të AFK-së të datës 02.12.2020 që nuk vërtetohet madje as hapja dhe mbyllja e derës së automjetit në vendin ku pretendohet se e ndjera ka hipur në automjetin e të pandehurit, dhe gjithashtu asnjë nga dëshmitarët e dëgjuar nuk ka konfirmuar një gjë të tillë, ashtu që duke marrë parasysh se nuk është vërtetuar me asnjë provë të vetme hipja e të ndjerës në automjet, atëherë me këtë bëhet i panevojshëm shtjellimi i mëtejme i hallkave tjera që ndërlidhin të pandehurin me këtë vepër penale.

41. Në fillim të pjesës arsyetuese, Gjykata Supreme e Kosovës vuri në pah zgjatjen e këtij procesi gjyqësor për rreth tetë vite dhe e cila zgjatje pa dyshim se duhet t'i atribuohet edhe prokurorisë së shtetit e cila e zhvilloi fazën e hetimeve në këtë çështje penale dhe del se nuk janë zhvilluar hetime të plota dhe gjithëpërfshirëse. Ku më së miri pasqyrohet me faktin se disa herë kjo çështje penale është kthyer në rigjykim me shkas që të merren prova të reja dhe kjo ka rezultuar me marrjen e provave të reja nga ana e Gjykatave të shkallëve të para dhe të cilat prova edhe janë marrë me qëllim të ndriçimit të kësaj çështje penale. Për më tepër, bazuar në shkresat e lëndës, vërehet fakti se prokuroria e shtetit nuk ka ezauruar të gjitha pistat e mundshme të hetimit për vrasjen e tani të ndjerës, por shumë të dhëna të rëndësishme nga faza hetimore nuk u nisën fare apo ato që u nisën nuk u vazhduan dhe veçanërisht dyshimet e para që janë pjesë e shkresave të lëndës dhe të dhënat që paraqitën familjarët e të ndjerës përmes deponimeve të tyre dhe disa dyshime që rrjedhën edhe gjatë shqyrtimeve gjyqësore dhe kjo lehtë vërtetohet me një shfletim të thjeshtë të shkresave të procedurës paraprake para se të zbulohet trupi i të ndjerës dhe të vërtetohet se ishte privuar nga jeta, por edhe gjatë zhvillimeve të shqyrtimeve gjyqësore.
42. Tutje, Gjykata Supreme e Kosovës vëren faktin se në dritën e këtyre rrethanave një aspekt i rëndësishëm paraqet fakti i personalitetit të të pandehurit me vet faktin se i njëjti ishte dënuar një herë për vrasje të rëndë dhe kjo padyshim se ishte rrethanë me ndikim edhe në epilogun e dy instancave më të ulëta gjyqësore e që kjo gjithsesi konsiderojmë se

shkeli parimin e prezumimit të pafajësisë, siç është konstatuar në disa raste nga ana e GJEDNJ e që ndër to do t' i referohemi rastit *Allenet De Ribemont & Francës*, aktgjykimi i datës 10.02.1995, seria A, NO 308, ku theksohet se: “*Se e rëndësishme është se prezumimi i pafajësisë nga neni 6/2 të KEDNJ, nuk përfshinë ndalesën që Gjykata të informohet me të dhënat mbi çështje gjyqësore të të pandehurit nga evidenca e të dënuarve. Në parim Gjykata nacionale mund të informohen mbi të gjitha rrethanat, të cilat janë të ndërlidhura me personalitetin e të pandehurit dhe që mund të kenë ndikim në matjen e dënimit, por jo në vërtetimin e përgjegjësisë penale*”, siç në fakt është vepruar në rastin konkret ku pikërisht e kaluara e tij ka qenë edhe bazë për fajësinë e tij.

43. Kurse në rastin tjetër për të kuptuar më mirë shkallën e shtrirjes së këtij prezumimi kjo gjykatë në rastin *Nolkenbockhoff & Gjermanisë* -aktgjykimi i GJEDNJ, të datës 25.08.1987, serie A 123 shprehet: “*I pandehuri ka vdekur pasi që është marrë aktgjykimi dënues kundër të cilit është ushtruar ankesë. Trashëgimtarët e tij kanë kërkuar nga shteti kompensimin e shpenzimeve të mbrojtjes gjatë procedurës, mirëpo Gjykata gjermane kërkesë padinë e tillë e ka refuzuar me arsyetimin se Gjykata e shkallës së dytë sigurt se do ta kishte vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë*”. Pra, rrjedhimisht në të dy këto raste është konstatuar se me një qëllim të tillë është shkelur prezumimi i pafajësisë të cilin e garanton neni 6/2 i GJEDNJ.
44. Në përmbyllje të këtij aktgjykimi, Gjykata Supreme e Kosovës shpreh shqetësimin e saj përkitazi me standardin e aplikuar së pari nga ana e Prokurorisë së Shtetit e mbështetur pastaj nga ana e dy Gjykatave të dy instancave më të ulëta gjyqësore, të cilat përdorën një standard minimal të të provuarit dhe kundruall kësaj shqiptuan dënim maksimal dhe atë pa një vlerësim dhe analizë të mirëfilltë dhe gjithëpërfshirëse të provave që ishin në shkresat e lëndës dhe njëkohësisht duke bërë interpretim të gabuar të ligjit penal. Për më tepër, edhe sikur disa rrethana të ishin argumentuar me prova të sigurta (meqenëse siç u tha më lartë kjo nuk ka ndodhur), pra nuk është argumentuar me prova të sigurta por në supozime dhe hamendësim, megjithatë kjo do të ishte e mjaftueshme për të ndërtuar pista hetimesh, por në asnjë rrethanë për të ngritur aktakuzë e aq më pak për shpalljen fajtor dhe gjykimin e të pandehurit. Me këto veprime del se janë shkelur rregullat bazike të prezumimit të pafajësisë të garantuara *përmes mekanizmave të brendshëm* neni 31 paragrafi 5 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe neni 3 i KPP-së, meqë Gjykata me rastin e vendosjes është e obliguar që të provoj të gjitha faktet në mënyrë të gjithanshme dhe të pa kontestueshme, në favor dhe disfavor të të pandehurit, e posaçërisht këtë duke e ndërlidhur me *parimin e prezumimit të pafajësisë dhe parimin*

“in dubio pro reo”, se mëdyshjet lidhur me ekzistimin e fakteve të rëndësishme për çështjen ose për zbatimin e ndonjë dispozite të ligjit penal interpretohen në favor të të pandehurit dhe të drejtave të tij, kurse në ndërlidhje të kësaj po ashtu duke pasur parasysh faktin se të gjitha argumentet që janë *“in peius”* ndaj të akuzuarit duhet të vërtetohen me siguri të plotë përkatësisht përtej dyshimit të arsyeshëm dhe nëse nuk arrihet një diçka e tillë duhet konsiderohen se nuk ekzistojnë, kurse për argumentet që janë *“in favorem”* ndaj të akuzuarit merren se ekzistojnë edhe atëherë kur janë vërtetuar me probabilitet, si dhe përmes mekanizmave të jashtëm KEDLNj dhe GJEDLNj e së ndërtuar përmes vendimeve të saj: Minelli & Zvicrës, Murray & Britanisë së Madhe, Tefler & Austrisë, Lavents & Letonisë, etj., në të cilat vendime rëndësi vendimtare i kushtohet parimit të prezumimit të pafajësisë, përkatësisht kërkesës që kryerja e detyrave nga ana e anëtarëve të një gjykate nuk duhet të filloj me idenë e paracaktuar se i akuzuari ka kryer veprën penale për të cilën akuzohet, barra e provës i takon prokurorit dhe çdo dyshim duhet të jetë në favor të akuzuarit.

45. Nga të gjitha këto, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është përfshirë me shkelje të ligjit penal dhe të cilat shkelje nuk janë mënjeluar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë e cila vendosi sipas mjetit të rregullt juridik dhe për këtë arsye u vendos që konform nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 11 të KPP-së, aktgjykimet e kundërshtuara të ndryshohen si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.
46. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme vendosi që të ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Ferizaj - Departamenti për Krime të Rënda nr:2019:078275 i datës 28.07.2022 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës- Departamenti për Krime të Rënda PAKR.nr.477/2022 i datës 21.10.2022 dhe bazuar në nenin 363 paragrafi 1 nën-paragrafi 13 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), i dënuari, lirohet nga akuza.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 64/2019 i datës 4 mars 2019

Leximi i procesverbaleve të ish të dënuarve S.D dhe F.M në cilësinë e dëshmitarëve dhe përdorimi i tyre në këtë procedurë është në kundërshtim me dispozitën e nenit 338 të KPPK-së, pasi që leximi i tyre mund të bëhet vetëm me pëlqimin e palëve.

Leximi i këtyre deklarimeve rezulton të jetë i paqartë edhe përkitazi me faktin se dy ish të dënuarit S.D dhe F.M, deklarimet i kishin bërë në cilësi të të pandehurve, kurse gjatë

shqyrtimit gjyqësor u konsideruan si dëshmi të dëshmitarëve dhe për më tepër ish-in provat kryesore inkriminuese kundër të dënuarit.

I. Rrethanat faktike te çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.403/2014 të datës 19.03.2018, i dënuari F.SH, është shpallur fajtor për veprën penale “Kontrabandimi me migrantë” nga neni 170, paragrafi 1 të KPRK-së dhe është dënuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite, i cili dënim nuk do të ekzekutohet nëse në periudhën kohore prej 2 (dy) vite, pasi aktgjykimi të merr formën e prerë i dënuari nuk kryen veprën tjetër penale dhe dënim me gjobë në lartësi prej 15.000 (pesëmbëdhjetë mijë) € Është obliguar për pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 200 € në afat prej 150 ditësh pas plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi.
2. Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr. 282/2018 të datës 10.08.2018, ka aprovuar pjesërisht ankesën e mbrojtësit të të dënuarit, vetëm sa i përket vendimit për dënimin me gjobë, duke ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, ashtu që të dënuarin, për veprën penale në fjalë e ka gjykuar me dënim me gjobë në lartësi prej 8.000 (tetëmijë) € të cilin i dënuari është obliguar ta paguaj në afat prej 3 (tre) muaj pasi që aktgjykimi të merr formën e prerë. Në pjesën tjetër, aktgjykimi i ankimuar nuk është ndryshuar
3. Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë ka paraqitur mbrojtësi i të dënuarit, për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale të cilat kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që aktgjykimet e kundërshtuara të ndryshohem dhe i dënuari të lirohet nga akuza.
4. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës në Prishtinë, me shkresën KMLP.II.nr.48/2019 e datës 27.02.2019, ka propozuar që kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit, të refuzohet si e pabazuar.
5. Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendohet se gjykata e shkallës së dytë nuk ka vlerësuar pretendimet ankimore të paraqitura në ankesë kundër aktgjykimin të gjykatës së shkallës së parë, përkatësisht nuk është përgjigjur konkretisht në pretendime, përgjigjet e saj janë të përgjithësuara sepse ka konstatuar se nuk qëndrojnë shkeljet e pretenduara,

përkundër faktit se pretendimet në ankesë kanë qenë mjaft të konkretizuara. Me këto konstatime të përgjithësuara aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë në shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale. Aktgjykimet e kundërshtuara nuk janë përpiluar në pajtim me dispozitën e nenit 370 të KPP-së, në veçanti aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë e cila refuzimin e pretendimeve ankimore i bën me arsyetim stereotip se nuk ekziston shkelja e pretenduar, pa u përgjigjur konkretisht në pretendime dhe pa arsyetuar pse nuk ekziston kjo shkelje, po ashtu pa vërtetuar me saktësi faktet dhe rrethanat që përbëjnë figurën e veprës penale dhe faktet që vërtetojnë se i dënuari ka kryer veprën penale dhe është përgjegjës për kryerjen e saj e me këtë janë shkelur neni 22 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe neni 6.3 i Konventës Evropiane.

6. Pretendohet se gjykata e shkallës së parë ka bërë tejkalimin e akuzës dhe kjo vërtetohet nëse shikohet përshkrimi i veprës penale në dispozitivin e aktakuzës dhe dispozitivin e aktgjykimit, ashtu që rezulton se në mënyrë të kundërligjshme e ngarkon të dënuarin me veprime që nuk janë përmendur në akuzë dhe pa i dhënë mundësia të dënuarit që të deklarohet përkitazi me to siç janë: mbajtja e kontaktit me migrantë gjatë gjithë transportit të tyre nga Kosova dhe gjatë tërë transitit ballkanik deri sa kanë arritur në vendin e caktuar, po ashtu theksohet se i dënuari ka gjetur, identifikuar migrantë për ti kontrabanduar dhe së bashku me persona tjerë ka organizuar transportin e paligjshëm të personave nga Kosova përmes Serbisë, Kroacisë, Sllovenisë e deri në Austri. Gjykata e shkallës së parë duke u bazuar në përshkrimin e aktakuzës se e njëjta nuk përmban fakte që vërteton fajësinë e të dënuarit ndërhynë në aktakuzë, ashtu që aktakuzës së prokurorit i shton veprime tjera më të rënda që e ngarkojnë të dënuarin e me këtë krijon një identitet tjetër faktit me qëllim që të shërbej për aktgjykim fajësues. Me këtë rast gjykata e shkallës së parë merr rolin e organit të akuzës dhe e shpall fajtor të dënuarin për veprime për të cilat i dënuari nuk ishte i akuzuar me ç'rast bën shkelje të identitetit objektiv të akuzës përkatësisht tejkalim të saj.
7. Më tutje, pretendohet se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është mbështetur në deklaratimet e dy të ish të akuzuarve që nuk mund të verifikohen në shqyrtim gjyqësor dhe në dëshmitë e dëshmitarëve që nuk janë dëgjuar në shqyrtimin gjyqësor e as që janë propozuar si dëshmitar e që këto paraqesin prova të papranueshme pasi që aktgjykimi duhet të mbështetet vetëm në provat e proceduara gjatë shqyrtimit gjyqësor.
8. Pretendohet se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë edhe shkelje të ligjit penal, përkitazi me ekzistimin e veprës penale për të cilën i dënuari është shpallur fajtor, pasi që ka mungesë të përshkrimit ligjor të veprës penale në mënyrë që të identifikohet qartë

se a i përmban elementet e veprës penale që e ngarkon të dënuarin. Në rastin konkret nuk është konstatuar përfitimi i drejtpërdrejt apo i tërthortë i ndonjë dobie që duhet të konstatohet në dispozitiv të aktgjykimit e që paraqet një nga tiparet e veprës penale dhe mungesa e këtij elementi qenësor i heq atributin e veprës penale “Kontrabandimi me migrantë” nga neni 170, paragrafi 2 të KPRK-së. Në shkresat e lëndës nuk ka asnjë provë apo fakt që vërteton se i dënuari ka ndërmarrë veprim të shmangies së inspektimeve gjatë kalimit të ndonjë kufiri, pasi që nuk është vërtetuar se ka bërë organizimin e as përcjelljen e udhëtarëve në vendkalimet kufitare, se ka siguruar dokument të rremë të udhëtimit e as mbajtjen e kontakteve me migrantët gjatë transportit të tyre. Gjykata e shkallës së parë me asnjë provë nuk arriti të vërtetoj se i dënuari ka kryer veprën penale dhe, për më tepër, që së paku të dilet me një person me emër dhe mbiemër, kontrabandimin e të cilit e ka bërë dhe të përshkruhej në dispozitivin e aktgjykimit.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

10. Gjykata Supreme e Kosovës, shqyrtoi të gjitha shkresat e çështjes në pajtim me dispozitën e neneve 435, paragrafi 1 dhe 436 paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve nga kërkesa gjeti se: kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.
11. Gjykata Supreme e Kosovës, konstatoj se janë të bazuara pretendimet të paraqitura nga mbrojtësi i të dënuarit se aktgjykimi i shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe atë për faktin se, aktgjykimi i shkallës së parë është kundërthënës me vetveten dhe arsyet e dhëna për faktin se dispozitivi i aktgjykimit nuk i përgjigjet cilësimit juridik të veprës penale dhe nuk përmban arsye të qarta për faktet vendimtare.
12. Gjykata e shkallës së parë ka bërë tejkalimin e aktakuzës, meqë prokurori i shtetit në fazën e ndryshimit të akuzës nuk ka bërë ndryshimin e përshkrimit të saj, por megjithatë në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë shtohen edhe veprime tjera inkriminuese për të dënuarin dhe atë: “...ka mbajtur kontakte me migrantë gjatë gjithë transportit të tyre nga Kosova dhe gjatë gjithë transitit ballkanik deri sa ata kanë arritur në vendin e caktuar për më tepër i akuzuari F.SH ka gjetur, identifikuar migrantë për të kontrabanduar dhe së bashku me persona tjerë ka organizuar transportin e paligjshëm të personave nga Kosova përmes Serbisë, Kroacisë dhe Sllovenisë deri në Austri”. Për më tepër, janë të bazuara pretendimet se përkundër këtij përshkrimi nuk është arritur që

të sigurohet identiteti i së paku një personi të kontrabanduar nga ana e të dënuarit, vetëm janë përshkruar veprimet.

13. Janë të bazuara pretendimet e paraqitura në kërkesë se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë siç është konstatuar në faqen e katërt të arsyetimit të këtij aktgjykimi, është mbështetur në dëshmitë e dy ish të bashkakuzuarve S.D dhe F.M, të lexuara gjatë shqyrtimit gjyqësor, të dëmtuarit – dëshmitarit R.M, dëshmitarit O.N, leximit të deklaratës së dëshmitares L.R, si dhe nga provat materiale, përkatësisht raportet e përgjimeve të bisedave telefonike gjatë muajit mars, prill dhe maj të vitit 2015. Megjithatë përkundër këtij konstatimi gjykata e shkallës së parë në aktgjykimin e vet është e paqartë se cilat fakte i ka vërtetuar përmes dëshmitarëve R.M, O.N dhe L.R, pasi që nuk bën analizë të dëshmive të tyre këta dëshmitar nuk janë propozuar në akuzën e prokurorit të shtetit dhe sipas procesverbalit të shqyrtimit gjyqësor rezulton se fare nuk janë dëgjuar gjatë këtij procesi gjyqësor.
14. Leximi i procesverbaleve të ish të dënuarve S.D dhe F.M në cilësinë e dëshmitarëve dhe përdorimi i tyre në këtë procedurë është në kundërshtim me dispozitën e nenit 338 të KPPK-së, pasi që leximi i tyre mund të bëhet vetëm me pëlqimin e palëve e në rastin konkret mbrojtja nuk ka dhënë pëlqim për leximin e tyre siç është konstatuar në faqen e parë të procesverbalit të shqyrtimit gjyqësor të datës 15.01.2018. Me këtë rast gjykata e shkallës së parë në arsyetimin e aktgjykimit të saj pos konstatimit të faktit se leximi i këtyre deklarimeve është bërë pa pëlqimin e mbrojtjes nuk jep arsye tjera. Leximi i këtyre deklarimeve rezulton të jetë i paqartë edhe përkitazi me faktin se dy ish të dënuarit S.D dhe F.M, deklarinet i kishin bërë në cilësi të të pandehurve, kurse gjatë shqyrtimit gjyqësor u konsideruan si dëshmi të dëshmitarëve dhe për më tepër ishin provat kryesore inkriminuese kundër të dënuarit.
15. Aktgjykimi i shkallës së parë, po ashtu përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 12 të KPP-së, meqë nuk është përpiluar në pajtim me dispozitën e nenit 370, paragrafët 6 dhe 7 të KPP-së. Në rastin konkret, gjykata e shkallës së parë, nuk ka dhënë arsyetim për çdo pikë të aktgjykimit e po ashtu nuk ka arritur të arsyetoj se cilat fakte i konsideron të vërtetuara dhe cilat të pavërtetuara, sidomos dëshmitë e dëshmitarëve R.M, O.N dhe L.R. Po ashtu, gjykata e shkallës së parë nuk ka arsyetuar mbrojtjen e të dënuarit përkatësisht nuk ka arsyetuar faktin se cila ishte arsyeja që nuk i besoi mbrojtjes së tij lidhur me veprën penale dhe pretendimin e tij se si ka rrjedhur ngjarja.

16. Duke vepruar kështu, aktgjykimi i shkallës së parë, përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 12 të KPP-së dhe të cilat shkelje nuk janë evituar as nga gjykata e shkallës së dytë dhe për këtë arsye u vendos që aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe lënda të kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.
17. Në rigjykim, gjykata e shkallës së parë duhet të veproj në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim dhe të administroj provat ekzistuese e sipas nevojës edhe prova tjera e pas kësaj të marr një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në këtë çështje penale juridike. Fillimisht duhet të shikoj aktakuzën fillestare të prokurorisë përkitazi me faktin se a janë propozuar të dëgjohen si dëshmitar R.M, O.N dhe L.R dhe pastaj të bëj dëgjimin e tyre dhe me rastin e përpilimit të aktgjyimit të analizoj dëshmitë e tyre përkitazi me veprimet e të dënuarit. Po ashtu, duhet të bëjë përpjekje të siguroj prezencën e ish të dënuarve dhe pastaj të njëjtit të dëgjohen në mënyrë të drejtpërdrejtë në shqyrtimin gjyqësor në cilësi të dëshmitarëve, pasi që statusi i tyre ka ndryshuar në raport me statusin e tyre që kanë pasur në çështjen kur kanë qenë të akuzuar përkatësisht të dënuar, kurse tani duhet të dëgjohen në cilësi të dëshmitarëve.
18. Gjukata e shkallës së parë duhet që të vlerësoj në mënyrë të saktë faktet të cilat vërtetojnë se cilat ishin veprimet konkrete inkriminuese të të dënuarit, meqë këto fakte paraqesin elementet thelbësore të veprës penale e cila të dënuarit i vëhet në barrë, në mënyrë që të merret vendim i ligjshëm në këtë çështje penale.
19. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme, vendosi që të anulohen aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.403/2014 të datës 19.03.2018 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.282/2018 të datës 10.08.2018 dhe çështja i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 77/2021 i datës 19 prill 2021

Për tu realizuar tiparet e figurës veprë penale “Shkelja e statusit të barabartë të shtetasve dhe banorëve të Republikës së Kosovës”, nga neni 190 i KPRK-së, duhet të shkelet një normë konkrete blankete dhe atë qoftë e karakterit kushtetues, ligjor apo akt ndërkombëtar.

Kur dispozita blankete e kodit penal, si element të figurës së veprës penale përcakton që duhet të cenohet një normë e një ligji tjetër, në raste të tilla duhet të vërtetohet dhe përcaktohet saktë se cila dispozitë e ligjit tjetër është cenuar, dhe e cila duhet të jetë normë konkrete dhe nuk duhet mjaftuar vetëm në përcaktimin e ligjit të cenuar.

I. Rrethanat e çështjes

1. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PKR.nr.90/2018 të datës 03.01.2020, të pandehurit: A.G, A.P, I.G, B.B, N.K, Y.P, F.SH, S.G, I.N, XH.D dhe R.A, janë liruar nga akuza në kuptim të nenit 364, paragrafi 1, nën-paragrafi 13 të KPP-së, për shkak të veprave penale në bashkëkryerje “Shkelja e statusit të barabartë të shtetasve dhe banorëve të Republikës së Kosovës” nga neni 193, paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së.
2. Gjykata e Apelit e Kosovës-Departamenti Special, me aktgjykimin APS.nr. 17/2020 të datës 30.06.2020, ka aprovuar pjesërisht si të bazuar ankesën e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës dhe sipas detyrës zyrtare ka ndryshuar

aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë për pikën e dytë të aktgjykimit kundër të dënuarve: A.G, I.G dhe S.G, dhe i ka shpallur fajtor për veprat penale në bashkëkryerje shkelja e statusit të barabartë të shtetasve dhe banorëve të Republikës së Kosovës nga neni 193, paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së, kurse për pikën e tretë kundër të dënuarve: A.G dhe I.G, i ka shpallur fajtor për veprat penale në bashkëkryerje “Shkelja e statusit të barabartë të shtetasve dhe banorëve të Republikës së Kosovës” nga neni 193, paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së dhe u ka caktuar dënimet si në vijim dhe atë të dënuarit A.G, për veprën e parë penale dënim me burgimi në kohëzgjatje prej 8 (tetë) muaj, ndërsa për veprën e dytë penale me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 8 (tetë) muaj, duke e gjykuar me dënim unik me burgim në kohëzgjatje prej 1 (një) viti e 2 (dy) muaj i cili dënim nuk do të ekzekutohet në rast se i akuzuari nuk kryen vepër tjetër penale në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite si dhe ka shqiptuar dënimet plotësuese: heqja e të drejtës për tu zgjedhur dhe ndalimi i ushtrimit të funksioneve në administratën publike apo shërbimin publik në kohëzgjatje prej nga 2 (dy) vite të cilat dënime plotësuese do të ekzekutohen pas kalimit të periudhës së verifikimit të dënimit me kusht. Të dënuarit I.G, për veprën e parë penale i ka caktuar dënim me burgim në kohëzgjatje prej 10 (dhjetë) muaj, ndërsa për veprën e dytë penale dënim burgimi në kohëzgjatje prej 8 (tetë) muaj dhe e ka gjykuar me dënim unik me burgim në kohëzgjatje prej 1 (një) viti e 4 (katër) muaj, i cili dënim nuk do të ekzekutohet në rast se i akuzuari nuk kryen vepër tjetër penale në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite si dhe dënimet plotësuese: heqja e të drejtës për tu zgjedhur dhe ndalimi i ushtrimit të funksioneve në administratën publike apo shërbimin publik në kohëzgjatje prej nga 2 (dy) vite, të cilat dënime plotësuese do të ekzekutohen pas kalimit të periudhës së verifikimit të dënimit me kusht. Kurse, të dënuarin S.G për veprën penale të shpallur fajtor e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 8 (tetë) muaj, i cili dënim nuk do të ekzekutohet në rast se i akuzuari nuk kryen vepër penale në afat prej 1 (një) viti pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit si dhe dënimin plotësues ndalimi i ushtrimit të funksioneve në administratën publike apo shërbim publik në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite, kurse dënimi plotësues fillon të ekzekutohet pas kalimit të periudhës së verifikimit të dënimit me kusht. Të dënuarit janë obliguar që secili veç e veç të paguajnë shpenzimet e procedurës penale-paushallin gjyqësor në lartësi prej 500 € si dhe për fondin e kompensimit të viktimave secili veç e veç shumën prej nga 50 €

3. Me të njëjtin aktgjykim është refuzuar si e pabazuar ankesa e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës dhe është vërtetuar aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë për pikat I, IV, V, VI, VII, VIII dhe IX.
4. Gjykata Supreme e me aktgjykimin PA.II.nr.3/2020 të datës 29.09.2020, ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Speciale të Republikës së Kosovës dhe mbrojtësve të të dënuarve A.G, I.G dhe S.G dhe aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë e ka vërtetuar.
5. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur: - mbrojtësi i të dënuarit A.G, për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe vendimin mbi dënim, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, në atë mënyrë që të dënuarin ta liroj nga akuza për veprat penale për të cilën është shpallur fajtor dhe është dënuar; mbrojtësi i të dënuarit S.G, për shkak të shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, të ndryshoj aktgjykimet e kundërshtuara dhe të dënuarin ta liroj nga akuza.
6. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresat KMLP.II.nr.55/2021 e datës 12.03.2021 dhe KMLP.II.nr.55/2021 e datës 24.03.2021, ka propozuar që kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësve të të dënuarve të refuzohen si të pabazuara.
7. Në kërkesë mbrojtësi i të dënuarit A.G thekson se aktgjykimet e kundërshtuara janë përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale të përcaktuara me dispozitën e nenit 384 paragrafi 1, nën-paragrafi 1.8 dhe 1.12 të KPP-së, pasi që aktgjykimi nuk është përpiluar në pajtim me nenin 370 të KPP-së. Ngase provat materiale, përkatësisht përgjimet janë marrë nga një rast tjetër penal, respektivisht nga rasti ku i dënuari ka qenë i pandehur dhe për faktin se nuk janë gjetur veprime inkriminuese, atëherë hetimet janë pushuar me aktvendimin për pushimin e hetimeve PPS.nr.104/12 të datës 18.06.2014. Përkundër faktit se rasti ka përfunduar me pushimin e hetimeve dhe është përmbushur parimi "*ne bis in idem*", sipas të cilit nuk mund të iniciohet procedurë e re penale për të njëjtën çështje kundër personit të njëjtë për veprën dhe provat që kanë qenë lëndë e një vendimi përfundimtar gjyqësor. Arsyetimi i Gjykatës Supreme të Kosovës se vepra për të cilën i dënuari është hetuar është e ndryshme me veprën që është ngarkuar dhe se çështje e gjykuar konsiderohet vetëm çështja e cila ka përfunduar me aktgjykim të plotfuqishëm, pretendohet se është i paqëndrueshëm, pasi që në rastin konkret çështja nuk është gjykuar por ka

përfunduar me aktvendim të prokurorit për pushimin e hetimeve. Parimi ne bis in idem nuk i referohet vetëm aktgjykimit të plotfuqishëm por i referohet si vendim i formës së prerë e në rastin konkret aktvendimi për pushimin e hetimeve është vendim i formës së prerë pasi që ndaj tij nuk mund të ushtrohet ankesë. Theksohet se edhe KEDLNj e ndalon gjykimin për të njëjtën çështje dhe e përkrah parimin ne bis in idem, përveç rasteve kur zbulohen prova të reja dhe rasti vlerësohet nga aspekti i veprimeve dhe aspekti material dhe jo emërtimi i veprës penale. Referimi nga ana e Gjykatës Supreme të Kosovës për të arsyetuar këtë situatë me rastin Margush kundër Kroacisë, pretendohet se është i ndryshëm dhe në kontekst tjetër nga situata në këtë çështje penale, meqë lidhet për krime të luftës dhe prova të reja. Pra, edhe pse qëndron fakti se i dënuari A.G është hetuar për disa vepra penale, por edhe për veprën penale keqpërdorimi i detyrës zyrtare, megjithatë ndaj tij kanë pushuar hetimet dhe prokurori me rastin e hedhjes së kallëzimit penal në mungesë të provave duhet të theksoj se nga provat e siguruara nuk i kanë dhënë bazë juridike për të vazhduar procedurën për veprën e pretenduar, as për ndonjë vepër tjetër që ndiqet sipas detyrës zyrtare.

8. Në kërkesë pretendohet për faktin se gjykatat respektive gabimisht kanë aplikuar dispozitat e neneve 96 dhe 98 të KPP-së i cili është në fuqi nga viti 2013, përkatësisht faktin se prokuroria nuk kishte bërë njoftimin e të dënuarit se u ishte nënshtruar masave të përgjimit të telekomunikimit pasi që për këtë rast ka qenë dashur të aplikohen dispozitat e Kodit të Përkohshëm të Procedurës Penale. Kurse konstatimi i gjykatës së apelit se prokuroria ka minimizuar të drejtat e njohura në procedurë sa i përket masave të hetimit dhe vëzhgimit dhe me rastin e arsyetimit të këtyre rrethanave i referohet pikërisht dispozitës së nenit 98, paragrafi 6 të KPP-së, se shkatërrimi i materialeve të siguruara përmes këtyre masave ndodh vetëm në rastet kur masa apo urdhri është i kundërligjshëm nuk është arsyetim i qartë dhe i plotë, pra në këtë rast do të duhej të zbatoheshin dispozitat e Kodit të Përkohshëm të Procedurës Penale, siç është përcaktuar me nenin 545, paragrafi 1 të KPP-së.
9. Më tutje pretendohet se ndaj të dënuarit është shkelur ligji penal nga neni 385, paragrafi 1, nën-paragrafi 12 të KPP-së, pasi që i dënuari ishte deputet dhe se autorizime e tij janë të rregulluara me dispozitat kushtetuese dhe me nenin 13 të Ligjit për të Drejtat dhe Përgjegjësitë e Deputetit (Ligji nr.03/L-111) dhe e cila dispozitë nuk shpërfaqë asnjë kompetencë që një zyrtar-deputet të parashtojë çfarëdo kërkesë tek institucionet ekzekutive për të krijuar çfarëdo privilegji në raport me ndonjë person apo grup personash. Kurse sipas aktgjykimit të gjykatës së apelit del se kemi

të bëjmë me keqpërdorimin e detyrave zyrtare nga i akuzuari duke tejkaluar kompetencat e tij nga cilësia zyrtare e deputetit në raport me personat që shërbenin në institucionet ekzekutive. Pretendohet se vepra penale nuk mund të kryhet me tejkalim të kompetencave por duke ushtruar funksionin dhe pozita e deputetit nuk ka mundësuar kryerjen e veprës penale ngase nuk ka pasur autorizime të ndërhyjë në punët e ekzekutivit, por edhe sikur të ketë pasur ndonjë ndikim, megjithatë kjo nuk mund të konsiderohet si keqpërdorim i detyrës zyrtare. Për tu kryer vepra penale duhet të përmbushen elementet esenciale të saj, pra duhet të ekzistojnë personat e dëmtuar dhe duhet vërtetuar fakti se këtyre personave ju është mohuar një e drejtë apo është dhënë ndonjë privilegj për shkak të përkatësisë së tyre: etnike, fetare, arsimore, pasurore, gjinore, politike, dhe për më tepër, duhet të vërtetohet se i dënuari a ka marrë pjesë në komisione intervistuese apo vlerësuese, a ka bërë selektimin e kandidatëve apo shpalljen e konkursit për ato pozita apo se kjo ka qenë në diskrecion të ndonjë organi apo personi tjetër.

10. Mbrojtësi i të dënuarit S.G, thekson se me aktgjykimet e kundërshtuara është shkelur ligji penal në dëm të të dënuarit, pasi që për tu kryer vepra penale për të cilin është shpallur fajtor i dënuari duhet të vërtetohet fakti i dashjes direkte që në mënyrë të kundërligjshme ti mohohet apo kufizohet liria apo të drejtat e cilitdo person të Republikës së Kosovës të përcaktuara me kushtetutë, ligj apo akte ndërkombëtare ose kushdo që në mënyrë të kundërligjshme i jep ndonjë personi çfarëdo privilegji ose përparësi mbi bazën e një dallimi ose përkatësie, ndërsa elementi kualifikues i kësaj vepre në brendinë e vet përfshinë pozitën zyrtare të kryerësit i cili keqpërdorë atë pozitën apo autorizimet. Mbi bazën e gjendjes së fakteve nuk është kontestuese se i dënuari S.G përmes telefonit ka folur me të dënuarin A.G dhe biseda ka qenë lidhur me personat të cilët kanë qenë të përfshirë si kandidat të mundshëm për pozitën e Koordinatorit të Qendrës së Regjistrimit Civil në Klinë dhe atë emrat e personave: A.D, H.SH, I.D, F.RR dhe K.H, dhe pas kësaj telefonin e vet ia ka dhënë të dënuarit I.G i cili në atë kohë ka qenë sekretar i përhershëm i MPB-së. Pastaj bisedën e ka vazhduar i dënuari I.G me të dënuarin A.G lidhur me procedurat e konkursit, kushtet e konkurrimit, përgatitjen profesionale. Pretendohet se kjo vepër penale nuk hynë në kategorinë e delikteve verbale që vetëm në bazë të një bisede telefonike të përmbushen elementet e veprës penale pasi që i dënuari S.G në rrjedhën e mëtejme të procedurës penale nuk paraqitet si person zyrtar i cili ka marrë pjesë në ndonjë bisedë e aq më pak të ketë ndikuar në përzgjedhjen e personave të caktuar, ti

diskriminon apo të i sjell privilegj apo ti ka mohuar ndonjë të drejte. Kjo për faktin se nga data 21.11.2012 ka qenë i shkarkuar nga pozita e këshilltarit juridik të MPB-së, i njëjti ka qenë nën suspendim dhe si i tillë vetëm nga janari i vitit 2014 është kthyer në ushtrimin e pozitës së njëjtë, pra gjatë kësaj kohe që nga viti 2011 e deri me 07.11.2012 kur është shpallur konkursi nga ana e MPB-së nuk ka asnjë provë të vetme e cila e implikon të dënuarin. Dispozita ligjore e kësaj veprë penale ka përcaktuar që kryerësi duhet të veproj në mënyrë të kundërligjshme dhe të veproj në mënyrë të vazhdueshme deri te finalizimi i veprimit konkret dhe kryerësi duhet të udhëhiqet me motivin e ndërtuar mbi bazën e dallimit dhe të vërtetohet se ndonjërit nga pjesëmarrësit në konkurs të i mohohet apo kufizohet ndonjë e drejtë dhe me qëllim të dhënies së përparësisë kandidatit të përzgjedhur në këtë rast A.D. Kurse nga shkresat e lëndës nuk ekziston ndonjë provë se pjesëmarrësit në konkurs të kenë ushtruar ndonjë mjet juridik me të cilin do të vërtetohej se e kanë sfiduar ligjshmërinë e marrjes së vendimit mbi pranimin e kandidatit A.D, pra nuk mund të përfundohet se ndonjërit nga kandidatët në konkurs iu është shkelur çfarëdo e drejte apo iu është kufizuar ajo e drejtë.

11. Pretendohet se konstatimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, përkitazi me rolin e të dënuarit S.G është në kundërshtim me provat e administruara pasi që gjatë bisedës telefonike i dënuari S.G të dënuarit A.G i kishte komunikuar emrat e personave të përfshirë si kandidat të mundshëm për emërim në pozitën e Koordinatorit të Qendrës së Regjistrimit Civil në Klinë dhe më tutje nuk paraqitet si person i implikuar në procedurën e mëtutjeshme. Andaj, vetëm thirrja përkatësisht biseda e shkurtër telefonike rreth kandidatëve të mundshëm në asnjë mënyrë nuk përmbush elementin e konstitutiv të veprës penale dhe nuk sajton pasojat juridike për të dënuarin.

II. Vlerësimet e kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

12. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesa, gjeti se: kërkesat janë të bazuara.
13. Duke shqyrtuar pretendimet e paraqitura dhe faktin se me kërkesat për mbrojtjen e ligjshmërisë janë kundërshtuar aktgjykimet e dy instancave gjyqësore, mirëpo pretendimet kryesisht janë paraqitur vetëm në drejtim të aktgjyimit të gjykatës së

shkallës së dytë (gjykatës së apelit) dhe posaçërisht duke pasur parasysh faktin se me këtë aktgjykim të dënuarit A.G, I.G dhe S.G janë shpallur fajtor për veprat penale në bashkëkryerje shkelja e statusit të barabartë të shtetasve dhe banorëve të Republikës së Kosovës nga neni 193, paragrafi 4 lidhur me paragrafi 1 dhe nenin 31 të KPRK-së. Andaj, Gjykata Supreme e Kosovës duke u bazuar në këto gjetje të gjykatës së shkallës së dytë dhe faktin se Gjykata Supreme e Kosovës, me rastin e vendosjes duke vepruar sipas ankesave të paraqitura kishte aprovuar në tërësi gjetjet dhe arsyetimin e gjykatës së shkallës së dytë, atëherë aktgjykimi i kësaj gjykate do të përqendrohet në trajtimin e çështjeve vetëm përkitazi me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë.

14. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i shkallës së dytë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nënparagrafi 1.12 lidhur me nenin 370, paragrafi 7 të KPP-së për shkak se nuk janë dhënë arsye të qarta dhe konkrete të cilat shkelje konsistojnë në pjesën e arsyetimit për ekzistimin e veprës penale dhe përgjegjësisë penale të të dënuarve sa i përket elementeve të veprave penale për të cilat janë shpallur fajtor të dënuarit.
15. Fillimisht duhet theksuar faktin se me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë të dënuarit A.G, A.P, I.G, B.B, N.K, Z.P, F.SH, S.G, I.N, XH.D dhe R.A ishin liruar nga akuza për shkak se nuk ishin vërtetuar veprimet e tyre inkriminuese përkatësisht se me veprimet e tyre nuk ishte vërtetuar se personave konkret u ishte mohuar apo kufizuar e drejta në bazë të përkatësisë politike apo bazat tjera të parapara me Kushtetutë dhe ligje tjera. Po ashtu, bazë për lirim nga akuza ishte konstatuar fakti se nuk është arritur të provohet fakti se kanë pasur autorizime zyrtare që përbëjnë elementin konstitutiv të veprës penale. Kurse gjykata e shkallës së dytë me rastin e vlerësimit të pretendimeve ankimore kishte gjetur se gjykata e shkallës së parë gabimisht ka vlerësuar gjendjen faktike për dy pika të aktgjyimit dhe si rezultat i kësaj kishte bërë ndryshimin e aktgjyimit.
16. Gjykata Supreme e Kosovës duke vlerësuar arsyetimin e gjykatës së shkallës së dytë vëren faktin se në arsyetimin e aktgjyimit nuk është dhënë arsyetim bindës përkitazi me privilegjin dhe përparësinë mbi bazën e përkatësisë politike për punësimin e kandidatit A.D. Përkundër faktit të pakontestueshëm për bisedat telefonike të zhvilluara mes të dënuarve, megjithatë me asnjë veprim konkret nuk është vërtetuar se në çfarë forme është privilegjuar ky kandidat në raport me kandidatët e tjerë. Për më tepër, ky arsyetim është në disharmoni edhe me përshkrimin e pjesës së

dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë dhe atë konkretisht në fjalinë si në vijim: “...kanë krijuar privilegje dhe përparësi mbi bazën e përkatësisë politike për punësimin e personit A.D, ashtu që në periudhën 05.12.2011-19.12.2011 në Prishtinë në kundërshtim me Ligjin për Shërbimin Civil të Republikës së Kosovës nr.03/L-149...”.

17. Megjithatë përkundër këtij përshkrimi të sipër cekur nuk është dhënë arsytim përkitazi me përkatësinë politike të kandidatit A.D e cila ka ndikuar në krijimin për të privilegjit dhe përparësisë karshi kandidatëve të tjerë, po ashtu nuk është përcaktuar saktësisht se në kundërshtim me cilën dispozitë konkrete të ligjit i është dhënë privilegji dhe përparësia këtij kandidati në krahasim me kandidatët e tjerë të cilët i ishin nënshtruar procesit të regrutimit. Kjo rrjedhimisht duke u vlerësuar në relacion me të dënuarit A.G dhe S.G duke pasur parasysh faktin se asnjëri nga ta (A.G dhe S.G) nuk ishin pjesë në asnjë fazë të procesit të rekrutimit duke filluar nga caktimi i komisioneve intervistuese dhe nuk ishin pjesëmarrës në intervistat e zhvilluara, andaj mbetet i paqartë arsytimi i veprimeve konkrete të tyre pos duke përjashtuar faktin e pakontestueshëm të bisedave telefonike të zhvilluara dhe të cilat, sipas këndvështrimit të Gjykatës Supreme të Kosovës do të duhej të shndërroheshin në veprime të mëtejme inkriminuese dhe duke u materializuar me veprime konkrete pasi që veprimet e kryerjes së kësaj vepre penale nuk hynë në sferën verbale, por në veprime konkrete në drejtim të krijimit të privilegjit-përparësisë.
18. Gjykata Supreme e Kosovës, vëren se të njëjtat paqartësi dhe mangësi në arsytim janë dhënë edhe në faqen e 11 të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, përkitazi me kandidatin tjetër B.C, dhe i cili arsytim është në kundërshtim me dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë specifikisht në pjesën përshkruese si në vijim se: “...kanë krijuar privilegje dhe përparësi mbi bazën e përkatësisë politike, për punësimin e personit B.C, ashtu që me datë 14.12.2011 në kundërshtim me ligjin për Shërbimin Civil të Republikës së Kosovës nr.03/L-149 dhe Rregulloren nr.06/2010 për procedurat e emërimit në pozita të larta drejtuese në Shërbimin Civil të Republikës së Kosovës...”.
19. Mirëpo përkundër përshkrimit në pjesën e dispozitivit të lartcekur edhe me këtë rast ka mbetur i paarsytuar fakti se cila dispozitë konkrete e ligjit dhe rregullore janë shkelur për të krijuar privilegj dhe përparësi kandidatit B.C karshi kandidatëve tjerë dhe kjo për faktin se kemi të bëjmë me një normë blankete dhe e cila duhet të jetë e saktë dhe nuk mjaftohet vetëm në përcaktimin e ligjit, siç është vepruar në rastin

konkret. Në këtë aspekt nuk është shpërfaqë baza e cila ka ardhur deri te privilegji dhe përparësia e këtij kandidati, pra nuk është definuar përkatësia politike e këtij kandidati e cila ka ndikuar në përzgjedhjen e tij në këtë pozitë, dhe kjo duke pasur parasysh faktet si në vijim: se të dënuarit A.G dhe S.G nuk ishin pjesëmarrës në asnjë fazë të rekrutimit, pra as anëtarë të përcaktimit të komisionit për intervistim dhe nuk ishin pjesë e komisionit intervistues për të mundësuar të materializojnë bisedat e tyre telefonike në veprime konkrete gjatë procesit të përzgjedhjes së kandidatëve.

20. Më tutje, arsyetimi i gjykatës së shkallës së dytë në faqen e 11 pasusi i fundit përshkruan se: *“...gjkata e apelit vë në dukje faktin se çfarë konsiston privilegji apo përparësia e që kjo nënkupton se privilegji konsiston në veprim për interes të një individi në raport me cilindo person tjetër për realizimin e një të drejte të caktuar dhe vet privilegji krijon pabarazinë.”*. Mirëpo, i cili arsyetim, sipas këndvështrimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, paraqet në fakt një definim të përparësisë dhe privilegjit të një kandidati në këtë rast të kandidatëve A.D dhe B.C në raport me kandidatët e tjerë dhe i cili privilegj edhe mund të ketë ndodhur, por nuk është arsyetuar fakti se ky privilegj gjegjësisht përparësi në çfarë baze u është dhënë këtyre kandidatëve për faktin se bazuar në transkriptet e bisedave telefonike në asnjë rast nuk është definuar përkatësia e tyre politike dhe që do të paraqiste bazë për punësimin e tyre dhe cilat janë veprimet konkrete të të akuzuarve për të realizuar këtë privilegj - përparësi karshi kandidatëve tjerë.
21. Me qëllim të analizës së figurës së veprës penale do të përshkruajmë dispozitën e nenit 193, paragrafi 1 të KPRK-së si dispozitë bazë e kësaj vepre penale e cila ka përcaktuar se: *“Kushdo që në mënyrë të kundërligjshme i mohon ose i kufizon liritë apo të drejtat e cilitdo person të Republikës së Kosovës të parapara me Kushtetutë, ligj apo akte ndërkombëtare ose kushdo që në mënyrë të kundërligjshme i jep ndonjë personi në Republikën e Kosovës çfarëdo privilegji ose përparësie mbi bazën e një dallimi ose përkatësie të tillë”*.
22. Bazuar në dispozitën e lartcekur, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, për tu realizuar tiparet e figurës së kësaj vepre penale duhet të shkelet një normë konkrete blankete dhe atë qoftë e karakterit kushtetues, ligjor apo akt ndërkombëtar dhe me këtë rast bazuar në privilegj apo përparësi të përzgjidhet kandidati. Në këtë kontekst është më se e qartë se në arsyetim të gjykatës së shkallës së dytë përcaktohet shkëlja e ligjit konkret (Ligji për Shërbimin Civil të Republikës së Kosovës nr.03/L-149), mirëpo nuk përcaktohet specifikisht se cila dispozitë konkrete është shkelur me

këtë rast dhe po ashtu nuk është arsyetuar fakti i përkatësisë politike të kandidatëve që ka qenë faktor determinues për përzgjedhjen në vendin e punës duke ju nënshtruar procesit të intervistimit dhe pastaj janë pranuar në vendin e punës në të cilin kanë aplikuar.

23. Çështja e dytë e rëndësishme e trajtuar bazuar në pretendimet e paraqitura nga gjykata e shkallës së dytë përqendrohet në shtjellimin e faktit se të dënuarit kishin vepruar në cilësi të personave zyrtar dhe atë: A.G - person i zgjedhur përmes procesit zgjedhor, pra ishte deputet i Kuvendit të Republikës së Kosovës, kurse specifikisht detyrimet dhe autorizimet e tij ishin të rregulluara me dispozita kushtetuese dhe nenin 13 të Ligjit për të Drejtat dhe Përgjegjësitë e Deputetit dhe e cila dispozitë nuk shpërfaqë asnjë kompetencë që një person zyrtar - deputet të parashtrij çfarëdo kërkesë tek institucionet ekzekutive për të krijuar privilegj në raport me ndonjë person apo grup personash. Ashtu që në mungesë të kompetencës së tillë të deputetit rezultoi se i pandehuri ka tejkalluar kompetencat e tij nga cilësia e personit zyrtar në raport me personat që shërbejnë në institucione ekzekutive. Kurse, I.G ishte sekretar pranë MPB-së, i cili ishte zgjedhur sipas procedurës ligjore për këtë pozitë dhe S.G ishte këshilltar politik pranë MPB-së, pra person i emëruar.
24. Duke u bazuar në përmbajtjen e kërkesave për mbrojtje të ligjshmërisë është parashtruar një pyetje fundamentale në këtë aspekt dhe se vepra penale në fjalë a mund të kryhet duke tejkalluar kompetencat. Andaj, duke analizuar këtë pretendim, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se duke pasur parasysh faktin se neni 13 i Ligjit për të Drejtat dhe Përgjegjësitë e Deputetit nr.03/L-111, ka përcaktuar hollësisht relacionet e deputetit me organet qendrore ekzekutive, megjithatë bisedat e zhvilluara telefonike mes të dënuarve në asnjë rrethanë nuk mund të konsiderohen biseda të natyrës zyrtare mes të dënuarit A.G dhe të dënuarve të tjerë. Pra, duke u bazuar në këtë rrjedh se gjykata e apelit nuk ka arsyetuar faktin se si është manifestuar tejkalimi i kompetencave nga ana e të dënuarve A. G dhe S.G, kurse bazuar në komunikimet telefonike nuk është kontestuese se kanë ndodhur. Por ky konkludim i gjykatës së shkallës së dytë është në kundërshtim me dispozitën ligjore të nenit 193 paragrafi 4 të KPRK-së, në të cilën është përcaktuar se: “...vepra penale nga paragrafi 1 dhe 2, kryhet nga personi zyrtar me keqpërdorim të pozitës apo autorizimeve të tij...”. Nga kjo del se dispozita ligjore ka përcaktuar dy mënyra të kryerjes së e kësaj vepre penale e cila kryhet ekskluzivisht duke keqpërdorur pozitën apo autorizimet e tij, por duke mos inkriminuar tejkalimin e autorizimeve përkatësisht kompetencave. Nga kjo

mënyrë e arsyetimit del se konstatimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë në faqen e 12 të aktgjykimit të saj (për tejkalimin e kompetencave të të dënuarve A.G dhe S. G), sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës është arsyetim i paqartë dhe i pamjaftueshëm, dhe për më tepër, paraqet interpretim ekstensiv të dispozitës ligjore dhe kjo mënyrë e interpretimit mund të shihet si “prima facie” tejkalim përtej përkufizimit të inkriminimit ligjor të përcaktuar me dispozitën e nenit 193, paragrafi 4 të KPRK-së.

25. Një çështje tjetër e rëndësishme në këtë çështje penale paraqesin pretendimet e theksuara në kërkesën e mbrojtësit të të dënuarit A.G, përkitazi me përgjimet e komunikimeve elektronike, dhe konstatimeve të theksuara në faqen e 25 të aktgjykimit të gjykatës së apelit se me rastin e pushimit të hetimit Prokuroria e EULEX-it, nuk kishte njoftuar të akuzuarin A.G se i ishte nënshtruar masave të përgjimit të telekomunikimit, siç detyron dispozita ligjore e nenit 96 paragrafi 9. KPP-së, kurse ky mosnjoftim konsiderohet si shkelje e minimizuar e të drejtave në procedurë dhe se shkatërrimi i materialeve i përcaktuar me dispozitën e nenit 98, paragrafi 6 të KPP-së jep të drejtë diskrecionale panelit shqyrtues dhe se nuk është përcaktuar “apriori” shkatërrimi i materialeve të siguruara përmes përgjimeve të telekomunikimit dhe se shkatërrimi i tyre mund të bëhej vetëm nëse masa ishte e kundërligjshme, dhe për më tepër, nuk është përcaktuar detyrimisht shkatërrimi i materialeve të mbledhura kur pushon hetimi.
26. Mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me konstatimet e cituara më lartë për arsyet që do të paraqiten në vijim: *së pari*, këto konstatime dalin të jenë të paqarta dhe të diskutueshme se ndaj të dënuarit janë cenuar të drejtat minimale, pasi që kjo duhet shikuar prej perspektivës se si më tutje është zhvilluar procedura dhe ndonëse mosnjoftimi për përgjime “prima facie” (në shikim të parë) mund të duket si shkelje minimale, mirëpo po të shikohet në mënyrën se si më tutje ka rrjedhur procedura penale, atëherë shkelja e këtyre të drejtave edhe mund të tejkalojë të drejtat minimale, por meqenëse vendimi i gjykatës së apelit është kthyer në rivendosi, atëherë nuk i përket kolegjit të kësaj gjykate që të prejudikoj më tutje për natyrën, shkallën dhe pasojat e kësaj shkelje. *Së dyti*, mos njoftimi i të dënuarit për përgjimet e zhvilluara ndaj tij pas përfundimit të hetimeve nga ana e Prokurorisë së EULEX-it sipas dispozitës së nenit 96, paragrafi 9 i KPP-së, rezulton në pamundësinë e të dënuarit për realizimin e të drejtës për të ushtruar padi në gjykatën kompetente dhe në bazë të së cilës pastaj do të vazhdohej procedura për trajtimin e përgjimeve sipas dispozitave

të KPP-së. Gjykata e apelit në këtë aspekt ka qasje paragjyquese përkitazi me epilogun e përgjimeve elektronike duke mos vlerësuar mjaftueshëm pikën fillestare të çështjes (arsyen e mos njoftimit) por duke kaluar më pastaj në pikat tjera përkatësisht në procesin e shqyrtimit të ankesës dhe eventualisht shkatërrimin e përgjimeve. Vlerësimi duhet filluar nga pika fillestare, përkatësisht dështimi i Prokurorisë së EULEX-it për njoftimin e të pandehurit se ishte nënshtruar përgjimeve kurse procesi i më vonshëm se cili do të ishte epilogu i përgjimeve (se si do të vendosej për përgjime, se a do të duhej shkatërruar apo jo dhe baza ligjore e shkatërrimit pas përfundimit të hetimeve) është një proces i paparashikueshëm dhe ndërlidhet me njoftimin dhe i cili nga shkresat e lëndës del se nuk ishte bërë. Përtej arsyetimit të lartcekur, gjykata e shkallës së dytë paraqet arsyetim dykuptimësh deri sa në njërën anë konstatohet se materialet e përgjimeve apriori nuk do të thotë se do të shkatërroheshin, kurse në anën tjetër konstatohet se dispozitat ligjore nuk ka përcaktuar detyrimisht shkatërrimin e materialeve të mbledhura në rrethanat kur pushon hetimi e që kjo mënyrë e arsyetimit është kontradiktore dhe e diskutueshme. Andaj, sipas pikëpamjes së Gjykatës Supreme të Kosovës këto çështje nuk ka marrë përgjigje të qartë dhe të plotë nga gjykata e shkallës së dytë dhe kjo duke marrë për bazë faktin se këto pretendime janë theksuar dhe përsëritur nga mbrojtja në të gjitha fazat e procedurës penale duke filluar nga faza hetimore për të vazhduar me procedurën ankimore dhe deri me kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.

27. Gjykata Supreme e Kosovës nuk pajtohet me qëndrimin e gjykatës së shkallës së dytë përkitazi me arsyetimin për mundësinë e përdorimit të përgjimeve gjegjësisht transportimin e tyre përkundër faktit se i dënuari nuk është njoftuar për përgjimet e zhvilluara ndaj tij dhe eventualisht i është pamundësuar ankesa për shkatërrimin e tyre dhe pastaj përdorimi në një rast tjetër. Për më tepër, për mundësinë e përdorimit, paraqitjes së ankesës dhe asgjësimin e përgjimeve të zhvilluara vlen të përmenden edhe disa shembuj nga praktika e GjEDNj dhe atë: rasti Malone & Britanisë së Madhe në të cilin vendim është theksuar fakti se: “...ndaj personave që i nënshtrohen përgjimeve një ndër çështjet e rëndësishme është edhe çka do të ndodhë me materialet e mbledhura të përgjimeve pas përfundimit të procedurës penale dhe ruajtja nga keqpërdorimi i informacionet e përfituara nga përgjimet elektronike..”. Rasti tjetër Bugallo & Spanjës i jep rëndësi të veçantë fshirjes gjegjësisht asgjësimin të përgjimeve siç është konstatuar se: “... masat e fshehta të survejimit duhet të fshihen ose duhet të shkatërrohen...”, kurse rasti tjetër Klass dhe të tjerët & Gjermanisë, ka

trajtuar çështjen e mos dijenisë së personit për përgjimet e zhvilluara pas përfundimit të procesit të përgjimit: “... se personi i përfshirë nuk vihej në dijeni për masat e survejimit në përfundim të këtyre masave...”, kurse qartësisht pamundësia e përdorimit të përgjimeve është trajtuar në rastin *Krusling & Francës* dhe *Huvig & Francës* “...asgjë nuk përcaktonte rrethanat në të cilat do të mundej ose do të duhej të procedohej me fshirjen ose eliminimin e shiritave sidomos në rast pabazueshmërie ose pafajësie...” dhe së këndejmi në të gjitha këto raste është konstatuar shkelja e nenit 8 të KEDNj.

28. Duke pasur parasysh faktin se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë janë paraqitur vetëm në dobi të të dënuarve A.D dhe S.G, Gjykata Supreme e Kosovës, konform dispozitës së nenit 436, paragrafi 2 të KPP-së, ka aplikuar institutin “*Beneficium cohaesionis*”, meqë shkaqet për të cilat ka marrë vendim në dobi të të dënuarve, nuk janë të natyrës personale dhe shkojnë në dobi edhe për të dënuarin tjetër I.G i cili nuk ka paraqitur kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, duke pasur parasysh faktin se veprat penale të dënuarit i kanë kryer në bashkëkryerje.
29. Nga të gjitha këto, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384, paragrafi 1, nën-paragrafi 112 lidhur me nenin 370, paragrafi 7 të KPP-së dhe të cilat shkelje nuk janë mënjeluar nga ana e Gjykatës Supreme të Kosovës e cila vendosi sipas mjetit të rregullt juridik dhe për këtë arsye u vendos që aktgjykimet e kundërshtuara të anulohen dhe lënda të kthehet gjykatës së shkallës së dytë në rivendosje.
30. Në rigjykim, gjykata e shkallës së dytë duhet të veproj në pajtim me vërejtjet e dhëna në këtë aktgjykim, të eliminoj shkeljet e lartcekura edhe një herë ti vlerësoj pretendimet ankimore dhe pas kësaj të marr një vendim të drejtë dhe të ligjshëm në këtë çështje penalo- juridike. Fillimisht duhet të vlerësoj pretendimet ankimore përkitazi me pjesën dënuese të aktgjykimit për të dënuarit dhe pastaj të përcaktoj me saktësi çështjen e privilegjit dhe përparësisë së kandidatëve në raport me përkatësinë e tyre politike e cila paraqet bazë për punësimin e tyre njëkohësisht të përcaktohet qartazi se cilën dispozitë konkrete të ligjit të përshkruar në dispozitiv të aktgjykimit pretendohet se e kanë shkelur të dënuarit dhe të përcaktohen saktë veprimet konkrete që konsistojnë se në veprimet e të dënuarve janë realizuar tiparet e veprës penale. Veçanërisht duhet të konkretizohet se si është manifestuar tejkalimi i detyrave zyrtare nga ana e të dënuarve. Posaçërisht duhet të vlerësohen pretendimet ankimore për

aplikimin e masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit dhe pamundësia e kundërshtimit të të dënuarit përkitazi me këto masa pas pushimit të hetimeve dhe mundësia e ripërdorimit të përgjimeve në këtë rast penal.

31. Nga këto arsye, kjo gjykatë konform nenit 438, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.2. të KPP-së, vendosi që të anulohen pjesët dënuese të aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës në Prishtinë-Departamenti Special APS.nr.17/2020 të datës 30.06.2020 dhe aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës PA.II.nr.3/2020 të datës 29.09.2020 dhe çështja i kthehet gjykatës së shkallës së dytë në rigjykim.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

PML. Nr. 78/2019 i datës 5 qershor 2019

Në mes të përgjegjësisë penale dhe asaj disiplinore ekziston një ndarje dhe kjo duhet vlerësuar në prizmin e qëllimit të të pandehurve, megjithatë në rastin konkret përgjegjësia penale duhet të ndërlihet me qëllimin e kryerësit dhe i cili qëllim të manifestohet përmes veprimeve konkrete, kurse te përgjegjësia disiplinore manifestohet përmes neglizhencës në ushtrimin e detyrës zyrtare, mirëpo pa pasur qëllim përfitimin, përkatësisht shkaktimin e dëmit me vepër penale.

Për tu formësuar figura e veprës penale “Keqpërdorimi i pozitës apo autoritetit zyrtar”, nga neni 422 i KPRK-së, duhet të përmbushen në mënyrë kumulative tre komponentë:

- 1) se të pandehurit a kishin cilësinë e personave zyrtar;*
- 2) a kishin tejkalar apo nuk i kishin përmbushur detyrat e tyre zyrtare dhe*
- 3) përcaktimi i qëllimit të tyre që të përfitojnë çfarëdo dobie për vete ose për personin tjetër, përkatësisht që t'i shkaktoj dëm personit tjetër apo seriozisht t'i shkel të drejtat e tij.*

I. Rrethanat e çështjes

1. Gjykata Themelore në Gjilan - Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PKR.nr.232/2017 të datës 29.06.2018, të dënuarin B.A e ka shpallur fajtor për veprën penale “*Marrja e ryshfetit*” nga neni 428 paragrafi 1 të KPRK-së dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite si dhe dënim plotësues ndalim i ushtrimit të funksioneve në administratën publike ose në shërbim publik në kohëzgjatje prej 2 (dy) vite. I dënuari është obliguar për pagesën e paushallit gjyqësor në shumë prej 50 €
2. Me të njëjtin aktgjykim të pandehurit V.SH, M.SH, B.A dhe B.B, janë liruar nga akuza për veprën penale “*Keqpërdorimi i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422 paragrafi 1 lidhur me nenin 31 të KPRK-së dhe A.B, për shkak të veprës penale “*Heqja ose dëmtimi i vulave zyrtare ose i shenjave*” nga neni 414 të KPRK-së, në kuptim të nenit 364, paragrafi 1, nën-paragrafi 13 të KPP-së, pasi që nuk është vërtetuar se kanë kryer veprat penale në fjalë.
3. Gjykata e Apelit e Kosovës me aktgjykimin PAKR.nr.364/2018 të datës 29.11.2018, ka refuzuar si të pabazuara ankesat e Prokurorisë Themelore në Gjilan dhe mbrojtësit të të dënuarit B.A., kurse aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë e ka vërtetuar.
4. Kundër këtyre aktgjykimeve kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur: mbrojtësi i të dënuarit B.A, , për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta aprovoj si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë, i dënuari të lirohet nga akuza ose t’i anulohet aktgjykimet e kundërshtuara dhe lënda të kthehet në rigjykim; prokurori i Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit të Kosovës në Prishtinë, për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkeljes së ligjit penal me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovojë si të bazuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë dhe të konstatohet se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe shkelje të ligjit penal, përkitazi me të pandehurit V.SH, M.SH, B.A, B.B dhe A.B, pasi me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë janë liruar nga akuza.
5. Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit e Kosovës, me shkresën KMLP.II.nr.57/2019 e datës 18.03.2019, ka propozuar që kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit B.B., av.M.M., të refuzohet si e pabazuar, mbrojtësi i të pandehurës B.A., ka propozuar që kërkesa e Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit të refuzohet si e pabazuar, kurse mbrojtësit e të pandehurve V.SH, M.SH dhe A.B nuk janë përgjigjur në pretendimet e prokurorit të shtetit.

6. Në kërkesë, mbrojtësi i të dënuarit, pretendon se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale meqë aktgjykimi është mbështetur vetëm në dëshminë e dëshmitarit A.I dhe transkriptet e bisedave telefonike. Pretendohet se dëshmia e dëshmitarit A.I është marrë në kundërshtim me dispozitën e nenit 384, paragrafi, 1 nën-paragrafi 18 të KPP-së dhe nuk ka qenë dashur të merret për bazë nga ana e gjykatës së shkallës së parë, pasi që ky person ka qenë i dënuar në lëndën tjetër penale që është zhvilluar kundër tij, për më tepër nga dëshmia e tij nuk vërtetohet se i dënuari ka dhënë ryshfet të dënuarit, por biseda është zhvilluar për pagesën e anuiteteve për leje komunale për ndërtimin e objektit.
7. Pretendohet se në rastin konkret me asnjë provë nuk është vërtetuar se i dënuari ka marrë para në formë ryshfeti, se në çfarë apoena janë dhënë këto para, pastaj në cilin vend dhe a ka pasur persona tjerë prezent kur janë dhënë paratë, po ashtu nuk janë dokumentuar numrat serik të parave dhe vendi se ku janë marrë përkatësisht janë dhënë paratë.
8. Më tutje pretendohet se nuk është vërtetuar se i dënuari ka kërkuar ryshfet dhe se nuk është theksuar se cila ishte shuma e kërkuar dhe e pranuar e parave nga ana e të dënuarit, pasi që objektit të dëshmitarit i ishin vendosur shiritat për ndalimin e ndërtimit në kuadër të kompetencave të inspektorëve të ndërtimit.
9. Në kërkesë të prokurorit të shtetit pretendohet se aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale për shkak se dispozitivet e aktgjykimeve janë të paqarta dhe arsyetimet nuk përmbajnë arsye të mjaftueshme për faktet vendimtare. Në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë me të cilin është vërtetuar aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë me të cilin aktgjykim të pandehurit janë liruar nga akuza për veprën penale “*Keqpërdorimi i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422 të KPRK-së, vetëm është theksuar se të pandehurit nuk kanë pasur marrëveshje paraprake mes veti me qëllim të përfitimit të dobisë pasurore në mënyrë të kundërligjshme për vete apo për tjetrin por në akuzë vetëm është cekur neni 31 i KPRK-së. Pretendohet se në rastin konkret kemi të bëjmë me bashkëkryerje duke pasur parasysh pozitën e tyre të punës dhe atë V.SH drejtor në drejtorinë e urbanizmit, M.SH shef i inspeksionit të ndërtimit në DUPMM, B.B inspektore e ndërtimit, së bashku kanë kontribuar në kryerjen e kësaj vepre penale.
10. Pretendohet se në veprimet e të pandehurve janë përmbushur elementet e veprës penale “*Keqpërdorimi i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422 të KPRK-së, pasi që të njëjtit kanë qenë në dijeni se në qytetin e Gjilanit po ndërtohen shumë objekte kolektive dhe afariste në kundërshtim me Ligjin për Ndërtim 04/L-110 dhe në kundërshtim me

planin zhvillimor urban ashtu që operatorëve ekonomik “AH”, “EA”, ”G”, “TG”, “CP”, NNT “J” dhe “XHD” dhe qytetarit A.I u kanë mundësuar që në mënyrë të pakontrolluar të vazhdojnë ndërtimet duke bërë vetëm konstatimin formal të gjendjes faktike në teren dhe vendosjen e shenjave zyrtare mbi ndalimin e vazhdimin të punimeve dhe asnjëherë nuk kanë zbatuar masën e rrënimit edhe pse kanë qenë të obliguar për një gjë të tillë. Theksohet posaçërisht fakti se ndaj përgjegjësve të firmave ndërtimore të lartcekura është zhvilluar procedurë penale për shkak të veprës penale “*Heqja ose dëmtimi i vulave zyrtare ose i shenjave*” nga neni 414 i KPRK-së dhe të cilët kanë pranuar fajësinë dhe me këtë rast Gjykata Themelore në Gjilan i ka shpallur fajtor dhe u ka shqiptuar dënim me gjobë secilit në lartësi prej nga 300 €dhe i cili aktgjykim është vërtetuar nga gjykata e shkallës së dytë.

11. Gjykata e shkallës së parë pretendohet se nuk ka qenë dashur që ti fal besim mbrojtjes së të pandehurve pasi që të njëjtit nuk kanë bërë pranimin e fajësisë, kanë mohuar në tërësi kryerjen e veprës penale dhe se vetëm kanë përshkruar detyrat dhe përgjegjësitë e tyre duke theksuar se puna e tyre fillon me daljen e tyre në terren, identifikimin e objekteve në ndërtim, kërkimin e dokumentacionit nga ana e punë kryerësve dhe varësisht prej të gjeturave bëjnë përpilimin e procesverbaleve e pastaj nga ana e shefit të shërbimit juridik përpilohet aktvendimi për ndërprerjen e punimeve me qëllim që të mos vazhdohet me punime në objektin përkatës. Në rastet e vazhdimave të punimeve duhet që të merren masa tjera përkatësisht shiritimi i objektit dhe nëse pastaj vazhdohet me punime, atëherë bëhet shqiptimi i gjobës dhe nëse edhe pas kësaj vazhdon ndërtimi, inspektorët kopjen e vendimit e dërgojnë tek shefi i shërbimit juridik i cili merr vendim për rrënimin e objektit dhe me këtë edhe përfundon puna e inspektorëve ndërtimor duke u bazuar në kompetencat e tyre.
12. Bazuar në dëgjimin e dëshmitarëve dhe provat materiale të prezantuara gjatë seancave gjyqësore është vërtetuar se të pandehurit kanë kryer veprat penale për të cilat janë liruar nga akuza nga gjykata e shkallës së parë dhe i cili aktgjykim është vërtetuar nga ana e gjykatës së shkallës së dytë.
13. Pretendohet se të pandehurit në rastet konkrete edhe pse në terren kanë konstatuar parregullsitë e evidentuara përkatësisht faktin se operatorët ekonomik: “A.H”, “EA”, SHPK ”G”, “TG”, “CP”, “J”, “XHD”, “CC” dhe qytetarit A.I nuk janë pajisur me leje ndërtimi për objektet, megjithatë pos faktit se kanë konstatuar gjendjen në terren dhe kanë përpiluar vendime përkatëse për rrënim të objekteve me asnjë rast nuk kanë realizuar rrënimin dhe me këtë është vazhduar me punime ndërtimore. Në këto raste është

vepruar në kundërshtim me nenin 10 të Udhëzimit Administrativ 59/2005 mbi Mënyrën e Kryerjes dhe Mbikqyrjes Inspektive të Inspeksionit Ndërtimor, përkatësisht mënjanimin e parregullsive dhe mangësive, ndalimin e ndërtimit të mëtejshëm përkatësisht rrënimin e ndërtimit apo pjesës së tij ose kthimin në gjendjen e mëparshme si dhe të paraqes fletëparaqitje për kundërvajtje ndaj pjesëmarrësve përgjegjës në ndërtim e që këto veprime nuk janë ndërmarrë nga ana e të pandehurve.

14. Më tutje pretendohet se duke u bazuar në të dhënat e paraqitura në kërkesë është vërtetuar se në veprimet e të pandehurve V.SH, M.SH, B.A dhe B.B janë manifestuar të gjitha elementet e figurës së veprës penale “*Keqpërdorimi i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422 të KPRK-së, kurse tek i pandehuri A.B të veprës penale “*Heqja ose dëmtimi i vulave zyrtare ose i shenjave*” nga neni 414 të KPRK-së. Aktgjykimet e kundërshtuara janë marrë me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale dhe si pasojë e kësaj është shkel edhe ligji penal me rastin kur të pandehurit janë liruar nga akuza për këto vepra penale.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

15. Gjykata Supreme e Kosovës në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP-së dhe pas vlerësimit të pretendimeve në kërkesë, gjeti se: Kërkesa e mbrojtësit të të dënuarit nuk është e bazuar, kurse kërkesa e Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit është e bazuar.
16. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, pretendimi i mbrojtësit të të dënuarit, është i pabazuar, ngase aktgjykimet kundër të cilave ka parashtruar kërkesë, nuk përmbajnë shkelje për të cilat pretendohet.
17. Nuk është i bazuar pretendimi se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është marrë duke u bazuar në provë të papranueshme, pasi që nga arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë del se nuk është i bazuar vetëm në deklarinimin e tij të dhënë në cilësi të dëshmitarit edhe pse në çështje tjetër penale është dëgjuar si i pandehur megjithatë është theksuar se aktgjykimi mbështetet vetëm në dëshminë e tij në shqyrtimin gjyqësor dhe provat materiale përkatësisht transkriptet e bisedave telefonike të zhvilluara mes të dënuarit dhe dëshmitarit, andaj me këtë rast aktgjykimi nuk është i mbështetur në provë të papranueshme pasi që deklarimi i të dëmtuarit A. I i dhënë në çështjen penale të zhvilluar

kundër tij në një rast tjetër penal nuk është marrë parasysh në çështjen ndaj të dënuarit B.A.

18. Në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë janë përkthyer në mënyrë të hollësishme të gjitha veprimet që i atribuohen të dënuarit, posaçërisht shuma e kërkuar prej 5.000 € shuma e marrë nga i dëmtuari në shumë prej 3.000 € dhe po ashtu edhe arsyeja e kërkesës dhe marrjes së të hollave me qëllim që të dëmtuarit të mos i rrënohet një kat i ndërtimit që ishte në kundërshtim me lejen ndërtimore të objektit banesor në rrugën qarkore përballë fushës sportive “G” në Gjiilan.
19. Pretendimet e theksuara në kërkesë përkitazi me llojin e apoenave dhe numrin e tyre serik janë irelevante pasi që me rëndësi, siç është arsyetuar nga ana e gjykatës së shkallës së parë, është shuma e kërkuar dhe e marrë, dhe për më tepër, ishte provuar në mënyrë të qartë në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.
20. Sa i përket pretendimit të theksuar te baza e kërkesës se është shkelur ligji penal, përveç faktit se është potencuar në kërkesë, megjithatë nuk është theksuar e as arsyetuar asnjë pretendim konkret, andaj, kjo pikë e kërkesës nuk u vlerësua, bazuar në nenin 436 paragrafi 1 të KPP-së, sepse Gjykata Supreme e Kosovës, me rastin e vendosjes së kërkesës për mbrojtjen e ligjshmërisë, kufizohet vetëm në verifikimin e shkeljeve në të cilat pretendon paraqitësi i kërkesës.
21. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, pretendimi i prokurorit të shtetit është i bazuar, ngase aktgjykimet e kundërshtuara përmbajnë shkelje të pretenduara në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë.
22. Gjykata e shkallës së parë, në faqen e 33 të arsyetimit të aktgjykimit të saj pjesën liruese e bazon në vlerësimin e dispozitës së nenit 422, paragrafi 1 të KPRK-së, përkatësisht duke konkluduar se “...vepra penale kryhet vetëm me dashje, madje vetëm me dashje të drejtpërdrejtë, ngase për ekzistimin e kësaj vepre penale është i nevojshëm sigurimi për vehte ose për tjetrin çfarëdo përfitimi material apo jomaterial, shkaktimi i dëmit një personi tjetër ose seriozisht ti shkel të drejtat e një personi tjetër çka do të thotë se çdo shkelje e detyrës zyrtare nuk nënkupton edhe konsumimin e kësaj vepre penale por ajo mund të tërheqë përgjegjësi disiplinore, por jo edhe përgjegjësi penale, pa u vërtetuar dashja e drejtpërdrejtë e të pandehurit. Në rastin konkret, në asnjë mënyrë nuk është vërtetuar se të akuzuarit kanë përfituar për vehte, për dikend tjetër ose ti kanë shkaktuar dëm një personi tjetër”.

23. Arsyetimin e gjykatës së shkallës së parë e ka aprovuar në tërësi edhe gjykata e shkallës së dytë në faqen e gjashtë të aktgjykimit të saj duke theksuar se “... me asnjë provë nuk argumentohet fakti se të akuzuarit kanë pasë marrëveshje paraprake në mes veti me qëllim të përfitimit të dobisë pasurore në mënyrë të kundërligjshme për veti apo për tjetrin...”, për të vazhduar me arsyetimin se “... me asnjë provë nuk argumentohet fakti se të akuzuarit kanë ndërmarrë veprimet e theksuara në akuzë me qëllim të përfitimit të dobisë pasurore për vehte apo operatorët ekonomik për të përfituar dobi apo për të shkaktuar dëm ndokujt respektivisht komunës dhe ky fakt jo vetëm që nuk theksohet në dispozitiv të akuzës por as nuk provohet me provat e administruara...”.
24. Gjykata Supreme e Kosovës, me kujdes ka vlerësuar arsyetimin e paraqitur nga këndvështrimi i gjykatave të dy instancave më të ulëta, mirëpo me këtë rast vlerëson se dispozitën e nenit 422, paragrafi 1 të KPRK-së duhet analizuar në lidhje me mënyrën e kryerjes së kësaj vepre penale. Me këtë rast të rëndësishme janë të përcaktohen komponentët e kësaj vepre penale: së pari, se të pandehurit a kishin cilësinë e personave zyrtar; a kishin tejkaluar apo nuk i kishin përmbushur detyrat e tyre zyrtare dhe përcaktimi i qëllimit të tyre që të përfitojnë çfarëdo dobie për vete ose për personin tjetër përkatësisht që t’i shkaktoj dëm personit tjetër apo seriozisht t’i shkel të drejtat e tij.
25. Sipas këndvështrimit të Gjykatës Supreme të Kosovës të tri komponentët e kërkuara sipas dispozitës ligjore të nenit 422, paragrafi 1 të KPRK-së në rastin konkret ishin përmbushur në mënyrë kumulative dhe atë *së pari*, nuk ishte kontestuese edhe sipas pikëpamjes së gjykatave të instancave më të ulëta se të gjithë të pandehurit kishin cilësinë e personave zyrtar (siç përcakton dispozita e nenit 120, paragrafi 2 të KPRK-së), pasi që i pandehuri V.SH ishte person i emëruar drejtor në Drejtorinë e Urbanizmit në Kuvendin Komunal të Gjilanit, kurse të pandehurit e tjerë M.SH, B.A dhe B.B, ishin persona të zgjedhur i pari shef, kurse dy të tjerët inspektor komunal në drejtorinë e Urbanizmit në Kuvendin Komunal të Gjilanit.
26. Mirëpo, kontestuese sipas interpretimit të gjykatave të shkallës së parë dhe të dytë ishin dy aspektet e tjera dhe atë tejkalimi përkatësisht mos përmbushja e detyrave zyrtare dhe qëllimi i përfitimit të çfarëdo dobie për vete ose për personin tjetër përkatësisht shkaktimi i dëmit personit tjetër apo seriozisht shkelja e të drejtave të tij.
27. Megjithatë me qëllim të shmangies së interpretimeve të ndryshme dhe heqjes së dilemave ligjvënësi, qartësisht me dispozitën e nenit 422, paragrafi 2 të KPRK-së ka përcaktuar por pa u kufizuar në disa nga format e shpërdorimit të detyrës zyrtare dhe po ashtu edhe formën e theksuar në paragrafin 2 duke përcaktuar se “*moskryerja me dashje e ndonjë*

detyre të domosdoshme të përcaktuara me ligj". Sipas këndvështrimit të Gjykatës Supreme të Kosovës përmes kësaj dispozite del se të pandehurit nuk i kanë përmbushur detyrat e tyre të përcaktuara me Ligjin për Ndërtim 04/L-110 përkatësisht nenin 10 të Udhëzimit Administrativ 59/2005 mbi Mënyrën e Kryerjes dhe Mbikëqyrjes Inspektive të Inspeksionit Ndërtimor. Nuk janë kontestuese faktet se të pandehurit kanë ndërmarrë veprime të identifikimit të ndërtimeve pa leje, vendosjen e shiritave për ndërprerjen e punimeve ndërtimore por nuk kanë vazhduar me ndërmarrjen e veprimeve që do të kishin bërë rikthimin e gjendjes së mëparshme përkatësisht rrënimin e tyre dhe me këtë vërtetohet edhe moskryerja e detyrave të përcaktuara me ligj.

28. Sa i përket aspektit të tretë përkatësisht qëllimit të të pandehurve që të përfitojnë çfarëdo dobie për vete ose për personin tjetër përkatësisht që ti shkaktoj dëm personit tjetër apo seriozisht ti shkel të drejtat e tij, ligjvënësi ka përcaktuar mënyrat e kryerjes së kësaj vepre penale në formë alternative. Mirëpo duke u bazuar në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë qartazi është përshkruar se të pandehurit *"...me qëllim që vetit apo të tjerëve të u sjellin dobi të kundërligjshme pasurore dhe konkretisht operatorëve ekonomik: "A.H", "EA", SHPK "G", "TG", "CP", NNT "J", "XHD", "CC" dhe qytetarit A.I, ashtu që u kanë mundësuar investitorëve të pandërgjegjshëm të ndërtojnë në mënyrë të pakontrolluar dhe permanente pa u penguar fare..."*. Me këtë rast pa asnjë dyshim del se operatorët ekonomik të potencuar më lartë kanë pasur dobi pasurore të kundërligjshme pasi që kanë vazhduar ndërtimin e objekteve të tyre të banimit kolektiv. Dispozitën e nenit 422, paragrafi 1 të KPRK-së, duhet interpretuar në atë mënyrë që për tu kryer kjo vepër penale nuk është e domosdoshme përfitimi përkatësisht shkaktimi i dëmit, por kufiri i përgjegjësisë penale është dukshëm më i gjerë dhe inkriminon vetëm qëllimin për përfitim përkatësisht për të shkakuar dëm përmes kryerjes së veprës penale dhe këtë logjikë të interpretimit duhet ndjekur edhe në rastin konkret, pasi që edhe vet dispozita ligjore nuk ka përcaktuar shprehimisht vlerën e dobisë së përfituar por e rëndësishme është vetëm të ketë qëllim për përfitim pasuror e që në rastin konkret nuk ka ekzistuar vetëm qëllimi, mirëpo ky është materializuar meqë është e qartë se përfitimi ka ekzistuar tek operatorët ekonomik meqë të njëjtit nuk kanë pagur për lejet e ndërtimit sipas tarifave të përcaktuara komunale dhe punën e kanë vazhduar, sepse objekti nuk është rrënuar.

29. Sa i përket manifestimit të dashjes së drejtpërdrejt për përfitim, Gjykata Supreme e Kosovës, vëren se arsyetimet e theksuara në aktgjykimet nga ana e dy gjykatave të instancave më të ulëta janë mjaft të gjera në interpretim të përgjegjësisë penale edhe pse

është e qartë se vepra penale në fjalë kryhet vetëm me dashje direkte. Dispozita e nenit 21, paragrafi 2 i KPRK-së, ka përcaktuar se *"Personi vepron me dashje direkte kur është i vetëdijshëm për veprën e vet dhe e dëshiron kryerjen e saj"*, kurse neni 22 i KPRK-së po ashtu thekson se *"Dijenja, dashja, pakujdesia ose qëllimi i kërkuar si element i veprës penale mund të nxirret nga rrethanat faktike"*, ashtu që, dashja si element subjektiv i veprës penale duhet të vlerësohet bazuar në rrethanat objektive të veprimeve të të pandehurve dhe duke u bazuar në veprimet konkrete të tyre të arrihet konkludimi se a manifestohen apo jo elementet e kësaj vepre penale e posaçërisht dashja direkte e tyre. Të pandehurit paraprakisht ishin të caktuar në detyrat e punës së tyre si drejtor i urbanizmit (V.SH), shef i inspekcionit (M.SH) dhe inspektorët komunal të ndërtimit (B.A dhe B.B) dhe qëndron fakti se kishin bërë konstatimet në terren përmes procesverbaleve duke evidentuar ndërtimet pa leje ndërtimore dhe po ashtu kishin ndërmarrë edhe hapa tjerë në drejtim të ndaljes së ndërtimeve, mirëpo me asnjë rast të vetëm nuk kishin bërë rrënimin e objekteve të evidentuara pa leje të ndërtimit dhe përmes kësaj kishin manifestuar dashjen e tyre për kryerjen e detyrave të tyre zyrtare. Nga rrethanat faktike mund të nxjerrët konkludim se të pandehurit ishin të vetëdijshëm se ndërtimet te operatorët ekonomik "AH", "EA", SHPK "G", "TG", "CP", NNT "J", "XHD", "CC" dhe qytetarit A.I kishin filluar pa leje ndërtimore dhe po vazhdonin dhe veprimet e tyre ishin të natyrës formale, siç theksohet edhe në dispozitivin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.

30. Gjykata Supreme e Kosovës nuk e akcepton arsyetimin e gjykatës së shkallës së parë dhe të aprovuar edhe nga gjykata e shkallës së dytë përkitazi me arsyetimin e dhënë në faqen e 33 të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë ku është theksuar se *"...çdo shkelje e detyrës zyrtare nuk nënkupton edhe konsumimin e kësaj vepre penale por ajo mund të tërheqë përgjegjësi disiplinore, por jo edhe përgjegjësi penale, pa u vërtetuar dashja e drejtpërdrejtë e të pandehurit."*. Është e kuptueshme që ekziston një ndarje mes të përgjegjesisë penale dhe asaj disiplinore dhe kjo duhet vlerësuar në prizmin e qëllimit të të pandehurve, megjithatë në rastin konkret përgjegjësia penale duhet të ndërlidhet me qëllimin e kryerësit dhe i cili qëllim të manifestohet përmes veprimeve konkrete, kurse te përgjegjësia disiplinore manifestohet përmes neglizhencës në ushtrimin e detyrës zyrtare mirëpo pa pasur qëllim përfitimin përkatësisht shkaktimin e dëmit. Në rastin konkret sipas këndvështrimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, qëllimi është manifestuar përmes mos ushtrimit të detyrës zyrtare dhe e cila ka pasur për pasojë përfitimin e

operatorëve ekonomik pasi që të njëjtit kanë vazhduar me punime ndërtimore pa u pajisur me leje përkatëse ndërtimore.

31. Gjykata e shkallës së parë në pjesën liruese të aktgjykimit të saj e arsyeton mosveprimin e të pandehurve për mos rrënimin e objekteve me faktin se në ndërkohë janë pajisur me leje ndërtimore (duke u besuar në tërësi mbrojtjes së të pandehurve) e të cilin arsyetim e pranon në tërësi edhe gjykata e shkallës së dytë.
32. Mirëpo, Gjykata Supreme e Kosovës, konkludoj se gjykata e shkallës së parë nuk ka vlerësuar mbrojtjen e të pandehurve në harmoni me provat e tjera të administruara, për më tepër, nuk ka vlerësuar edhe shpërputhjet mes mbrojtjes së të pandehurve e posaçërisht versionin e mbrojtjes së të pandehurit V. Sh. dhe M.Sh. përkitazi me pajisjen me leje ndërtimore të operatorëve ekonomik. Në faqen 21 të arsyetimit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë është konstatuar fakti se i pandehuri V Sh ka theksuar *“Vendimet për rrënim nuk janë zbatu, për shkak se këto subjekte kanë marrë leje për ndërtim”*, kurse i pandehuri tjetër M.SH në faqen 22 të po këtij aktgjykimi në mbrojtjen e tij ka theksuar faktin se *“Të gjitha këto objekte kanë qenë në procedurë për marrjen e lejes ndërtimore.”*, ashtu që me këtë rast gjykata e shkallës së parë ka qenë dashur që këto dy deklarime tërësisht kontradiktore ti sqaroj dhe ti arsyetoj në dritën e provave tjera të administruara.
33. Përveç kësaj duke u bazuar në shkresat e lëndës del se operatori ekonomik “AH”, i cili dy muaj pas konstatimit se nuk posedonte leje ndërtimi bazuar në procesverbalin për inspektim të datës 29.09.2015 në ndërkohë ishte pajisur me leje ndërtimore të evidentuar me nr..... të datës 20.11.2015 si dhe qytetari A.I, i cili posedonte leje ndërtimi të evidentuar me nr. të datës 09.12.2010, për objektin B+P+2 e që kishte bërë mbindërtimin e katit të katërt pa leje ndërtimore. Kurse operatorët e tjerë ekonomik “EA”, SHPK ”G”, “TG”, “CP”, NNT “J”, “XHD”, “CC”, bazuar në shkresat e lëndës nuk është evidentuar se kanë pasur leje ndërtimore edhe pse rezulton se kanë filluar procedurën për tu pajisur me leje ndërtimore, dhe për më tepër, nuk e kanë ndaluar punimet ndërtimore, andaj arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë dhe i aprovuar nga gjykata e shkallës së dytë është i paqartë se prej nga ka rezultuar konstatimi se operatorët ekonomik posedojnë leje ndërtimore për vazhdimin e punimeve dhe se më vonë janë pajisur me leje ndërtimore dhe kjo ka qenë arsyeja e mos rrënimin të tyre. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se edhe sa i përket të pandehurit A.B në rastin konkret janë manifestuar të gjitha elementet e veprës penale heqja ose dëmtimi i vulave zyrtare ose i shenjave nga neni 414

të KPRK-së, pasi që siç ishte përshkruar në dispozitivin e gjykatës së shkallës së parë me datë dhe vend kishte kryer veprën penale në fjalë.

34. Nga të gjitha këto që u thanë më lartë, u vërtetua se janë shkelur dispozitat e ligjit penal në favor të të pandehurve dhe kjo Gjykatë vetëm e konstaton këtë shkelje, duke mos e prekur vendimin e formës së prerë në raport me të pandehurit.
35. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme të Kosovës ka vendosur që të refuzohet si e pabazuar kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të të dënuarit B.A e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.232/2017 të datës 29.06.2018 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr.364/2018 të datës 29.11.2018 dhe Pranohet si e bazuar kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e Zyrës së Kryeprokurorit të Shtetit të Kosovës, konstatohet se me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr. 232/2017 të datës 29.06.2018 dhe aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës PAKR.nr. 364/2018 të datës 29.11.2018, është shkelur dispozita e nenit 385, paragrafi 1, nën-paragrafi 14 të KPPK-së, në favor të të pandehurve V.SH, M.SH, B.A, A.B dhe B.B.

Aktgjykimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme

Pml. Nr.159/2021 i datës 31 maj 2021

Në rastet kur i akuzuari e pranon fajësinë për veprën penale për të cilën akuzohet, gjykata e shkallës së parë është e obliguar që të vlerësojë nëse pranimi i fajësisë ka mbështetje në provat që janë bashkëngjitur së bashku me aktakuzën. Në rast, se pranimi i fajësisë nuk ka mbështetje në prova, gjykata e shkallës së parë, duhet ta refuzojë pranimin e fajësisë nga ana e të akuzuarit, dhe në këto situata duhet të mbahet shqyrtimi gjyqësor.

I. Rrethanat e çështjes

1. Prokurori i shtetit ka ngritur aktakuzë ndaj të akuzuarit A.B. për shkak të veprës penale: “*Keqpërdorim i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422, paragrafi 1 lidhur me nenin 31 të KPRK.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë – Departamenti për Krime të Rënda, me aktgjykimin PKR.nr.896/2020 e datës 15.02.2021, të dënuarin A.B e ka shpallur fajtor për shkak të veprës penale “*Keqpërdorim i pozitës apo autoritetit zyrtar*” nga neni 422, paragrafi 1 lidhur me nenin 31 të KPRK dhe i ka shqiptuar dënim me burgim në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) muaj, i cili dënim me pëlqimin e të dënuarit i është zëvendësuar me dënim me gjobë në shumë prej 3.600 € (tremijegjashtëqind) euro, të cilën gjobë e ka obliguar ta paguajë në afat prej 15 ditësh por jo më gjatë se 3 (tre) muaj dhe atë në dy këste mujore në afat kohor prej 2 (dy) muaj deri më datën 5 të muajit vijues, nga dita e formës së prerë së aktgjykimit. E nëse i dënuari nuk e paguan dënimin me gjobë gjykata mundësinë e pagesës me këste do ta revokojë dhe e njëjta do të zëvendësohet me dënim me burgim duke llogaritur çdo 20 € të gjobës me një ditë burgim. I dënuari është obliguar që të paguajë shpenzimet e procedurës penale sipas llogarisë përfundimtare të gjykatës dhe në emër të paushallit gjyqësor të paguajë shumën prej 30 € në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së aktgjykimit.
3. Në procedurën ankimore, Gjykata e Apelit e Kosovës, me aktgjykimin PAKR.nr.94/2021 e datës 31.03.2021, ka aprovuar ankesën e Prokurorisë Themelore në Prishtinë dhe sipas detyrës zyrtare e ka ndryshuar aktgjykimin e shkallës së parë përkitazi me vendimin mbi dënimin ashtu që të dënuarin për veprën penale për të cilën është shpallur fajtor e ka gjykuar me dënim me burgim në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) muaj dhe konform nenit 65, paragrafi 1 të KPRK-së, të dënuarit i ka shqiptuar edhe dënimin plotësues ndalim i ushtrimit të funksioneve në Administratën Publike ose Shërbimit Publik në kohëzgjatje prej 1 (një) viti i cili dënim do të ekzekutohet pas mbajtjes së dënimit me burgim.
4. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka ushtruar mbrojtësi i të dënuarit A.B, avokati F.V nga Prishtina, për shkak të shkeljes së ligjit penal me propozim që të aprovohet kërkesa dhe të shtyhet ekzekutimi i vendimit të formës së prerë si dhe të anulohet aktgjykimi i kundërshtuar dhe çështja t’i kthehet në rigjykim dhe në rivendosje apo aktgjykimi të ndryshohet dhe t’i shqiptohet sanksioni i njëjtë penal si sanksioni penal nga gjykata e shkallës së parë.
5. Prokurori i Shtetit, me parashtresën PML.II.nr.99/2021 e datës 14.05.2021, ka propozuar që të refuzohet si e pabazuar kërkesa e ushtruar nga mbrojtësi i të dënuarit A.B.

II. Vlerësimi i kolegjit penal të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në seancën e kolegjit i shqyrtoi shkresat e çështjes konform dispozitës së nenit 435, paragrafi 1 lidhur me nenin 436, paragrafi 1 të KPP, vlerësoi pretendimet nga kërkesa dhe konstatoi se: aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe aktgjykimi i shkallës së dytë duhen anuluar detyrimisht.
7. Gjykata Supreme me rastin e vendosjes mbi kërkesën të mbrojtjes së ligjshmërisë pas shqyrtimit të shkresave të kësaj çështjeje juridiko penale e konsideron të dyshimtë saktësinë e fakteve vendimtare të vërtetuara me vendimet e cekura më lart. Në fakt pavarësisht faktit se në këtë çështje i dënuari e ka pranuar fajësinë për veprën penale për të cilën është shpallur fajtor kjo gjykatë vlerëson se pranimi i fajësisë nuk ka mbështetje në faktet e çështjes që përmban akuza dhe provat në bazë të të cilave është ngritur ajo. Kështu, nga dispozitivi i akuzës del se i dënuari e ka keqpërdor detyrën zyrtare duke lëshuar lejen ndërtimore nr.V-344 datë 3.04.2019 për ndërtimin e fabrikës se mobileve “B” duke e ditur se Ministria e Bujqësisë, me vendimin nr.prot.3064/3 datë 28.08.2018 e ka refuzuar kërkesën e B.K për ndërrim të destinimit të tokës bujqësore në jo bujqësore, nga provat në bazë të cilave është ngritë akuza del se leja ndërtimore e përkohshme për 10 vite është lëshuar me datë 01.04.2019 duke respektuar vendimin e Kuvendit Komunal të Obiliqit me nr.I-201 datë 21.12.2018. Duke pasur parasysh këtë gjykata e shkallës së parë nuk është dashur të aprovojë pranimin e fajësisë nga ana e të dënuarit për me tepër kur i dënuari akuzohet se ka vepruar si bashkezekutor me personin tjetër.
8. Nga arsyet që u parashtruan më lartë kjo gjykatë detyrimisht anuloi aktgjykimet e shkallës së parë dhe shkallës së dytë dhe urdhëroi mbajtjen e rishqyrtimit gjyqësor në gjykatën e shkallës së parë, e cila në rigjykim obligohet që të administrojë provat në këtë çështje e pastaj të merr vendim në këtë çështje.
9. Andaj, kolegji penal i Gjykatës Supreme vendosi që detyrimisht aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë – Departamenti për Krime të Rënda PKR.nr.896/2020 e datës 15.02.2021 dhe aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, PAKR.nr.94/2021 të datës 31.03.2021, anulohen dhe urdhërohet mbajtja e rishqyrtimit gjyqësor në Gjykatën Themelore në Prishtinë.

**VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA
CIVILE**

PJESA E DYTË

VENDIME TË PËRZGJEDHURA NGA LËMIA CIVILE

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,

Rev.nr.300/2020, datë 08 tetor 2020

Paraqitja e padisë për kompensim të dëmit material dhe jo material nga një paditës, nuk ka për pasojë ndërprerjen e afatit të parashkrimit të kërkesës për kompensimin e dëmit edhe për personat e tjerë që pretendojnë se kanë pësuar dëm nga i njëjti rast, dhe kyçen më vonë në procedurë.

Rrjedhja e afatit subjektiv të parashkrimit të kërkesës për kompensimin e dëmit material dhe jo material, fillon kur i dëmtuari të mësoj për dëmin dhe shkaktarin e tij. Rrjedhimisht nuk do të konsiderohet se kemi të bëjmë me parashkrim të kërkesës, nëse nga koha kur paditësi ka kuptuar për shkaktarin e dëmit, e deri në kohën e paraqitjes së padisë nuk kanë kaluar tri vite, me kushtin që padia të paraqitet brenda afatit të përgjithshëm objektiv të parashkrimit të kërkesave.

Në rastet kur dëmi është shkaktuar me vepër penale, për parashkrimin e kërkesës për kompensimin e dëmit zbatohet afati i parashkrimit që parashihet për parashkrimin e ndjekjes penale. Afati i tillë i parashkrimit, zbatohet vetëm ndaj të paditurve ndaj të cilëve zhvillohet procedura penale, e jo edhe për të paditurit që nuk janë subjekt i procedurës penale.

I. Rrethanat e çështjes.

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj-Dega në Kaçanik, C.nr.49/16 datë 29.6.2017, është miratuar si pjesërisht e bazuar kërkesëpadia e paditësve dhe është detyruar e paditura që paditësve, për vdekjen tragjike të djalit, vëllait, bashkëshortit respektivisht babait të tyre, tani të ndjerit N.B, më datën 17.3.2011, t'iu kompensojë dëmin jomaterial dhe material si vijon: në emër të dhimbjeve shpirtërore për shkak të vdekjes së tani të ndjerit N.B, paditëses H - nënës së të ndjerit shumë prej 8.000 € paditëses N -bashkëshortes shumë prej 10.000 € paditësve I, E dhe E.B, fëmijë

të ndjerit N.B, secilit nga 6000 € dhe vëllëzërve të tani të ndjerit N.B – këtu paditësve N, A, dhe F.B nga 4.000 € Për dëmin material, në emër të shpenzimeve të varrimit dhe ngritjes së përmendores është detyruar e paditura t’i paguaj nënës së të ndjerit – këtu paditëses H.B shumën prej 2.500€ me kamatë prej 8%, nga data 29.6.2017 e deri në pagesën definitive. Paditësve N.K dhe fëmijëve të saj - këtu paditësve të mitur I, E dhe E.B, në emër të fitimit të humbur për periudhën prej datës 27.3.2011 e deri më datën 28.2.2017, kur është kryer ekspertiza financiare, shumën prej 18.759,06 € ndërsa për periudhën e ardhshme duke filluar nga 01.03.2017 e derisa për këtë të ekzistojnë kushtet ligjore, për çdo muaj nga 266,75 € apo secilit paditës (N dhe fëmijëve të saj), nga 66,75 € shumë mujore kjo që do të paguhet më së voni deri më datën 10 të çdo muaji të ardhshëm. Përtej pjesës së gjykuar kërkesëpadia e paditësve është refuzuar si e pabazuar. E paditura është detyruar që paditësve t’iu paguaj shpenzimet e procedurës në shumë prej 4.613 €

2. Gjykata e shkallës së dytë me aktgjykimin Ac.nr.4779/2017 datë 9.3.2020 ka aprovuar pjesërisht si të bazuar ankesën e të paditurës dhe ka ndryshuar aktgjykimin e lartpërmendur të gjykatës së shkallës së parë vetëm përkitazi me kompensimin e dëmit jomaterial-për dhimbje shpirtërore për shkak të vdekjes tragjike të bashkëshortit, paditëses N, ashtu që të njëjtës i është zvogëluar kompensimi i gjykuar nga 10.000 € në 9.000 € ndërsa pjesa e kërkesëpadiës përtej shumës së gjykuar përkitazi me këtë paditëse, është refuzuar si e pabazuar. Në pjesën tjetër, aktgjykimi i lartpërmendur është vërtetuar, përveç në pjesën lidhur me kamatën e gjykuar ku i njëjti aktgjykim është ndryshuar ashtu që është detyruar e paditura që paditësve pjesën e aprovuar të kërkesëpadiës t’ua paguaj me kamatë të cilën e paguajnë bankat afariste si për mjetet e afatizuara në bankë me afat për një vit, pa destinim të caktuar, nga dita e marrjes së aktgjykimit të shkallës së parë 29.6.2017 e deri në pagesën definitive, ndërsa pjesa e dispozitivit në të cilën është refuzuar një pjesë e kërkesëpadiës së paditësve përtej shumës së aprovuar, mbetet e pashqyrtuar.
3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, e paditura me kohë ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të ndryshohen të dy aktgjykimet e lartpërmendura ashtu që kërkesëpadia e paditësve të refuzohet si e pabazuar.

4. Gjykata Supreme e Kosovës, në kuptim të nenit 215 të LPK-së, shqyrtoi aktgjykimin e goditur me revizion, revizionin e të paditurës si dhe shkresat e lëndës, dhe gjeti se: Revizioni i të paditurës, është pjesërisht i bazuar.
5. Nga shkresat e lëndës rezulton se më datën 27.3.2011 në Kaçanik, anëtari më i ngushtë i familjes së paditësve-i ndjeri N.B ka ndërruar jetë aksidentalisht duke peshkuar në lumin “N” në Kaçanik, ku aksidentalisht ka rënë në kontakt me përcuesit elektrik. Sipas ekspertizës së ekspertit N.XH dhe ekspertizës të ekspertit Y.Z, ky aksident është shkaktuar me fajin kryesor të paditurës, për shkak të mosndërmarrjes urgjente dhe me kohë të shkyçjes së linjës 10kë e cila ka paraqitur rrezik permanent për kalimtarët e rastit, pa marrë parasysh arsyen e ngritjes së nivelit të tokës. I ndjeri N.B ka qenë në një bashkësi familjare me të gjithë paditësit dhe është jokontestuese se të gjithë paditësit kanë pësuar dhimbje të mëdha shpirtërore me rastin e vdekjes së më të dashurit të tyre, tani të ndjerit N.B. Paditësit N, si bashkëshorte dhe paditësit I, E dhe E.B, fëmijë të ndjerit, kanë pësuar edhe fitim të humbur, ngase kanë humbur mbajtjen të cilën deri atëherë i ndjeri ua ka ofruar.
6. Gjykata e shkallës së parë, pas nxjerrjes së të gjitha provave dhe vlerësimit të tyre ka gjetur përgjegjës për kompensimin e dëmit të paditurën, dhe për këtë, paditësve iu ka gjykuar kompensimin për dhimbjet e mëdha shpirtërore të pësuar për humbjen tragjike të anëtarit të ngushtë të familjes së tyre, tani të ndjerit N.B, si në dispozitiv të aktgjykimit të saj, ndërsa paditësve N, I, E dhe E.B i’ u ka pranuar kompensimin e dëmit-fitimit të humbur po ashtu si në dispozitivin e të njëjtit aktgjykim, me zbatimin e nenit 172,173 dhe 174 të LMD-së të vjetër. Gjykata e shkallës së parë, me rastin e aprovimit të kërkesëpadisë së paditësve ka konstatuar se kërkesëpadia e paditësve nuk është parashkruar, kështu që pretendimin e të paditurës për parashkrim e ka refuzuar si të pabazuar.
7. Gjykata e shkallës së dytë, në procedurë ankimore vetëm përkitazi me paditësen N ka ndryshuar aktgjykimin e lartpërmendur ashtu që i ka pranuar kompensimin prej 9.000 € në emër të dhimbjeve shpirtërore të shkaktuara me rastin e vdekjes tragjike të bashkëshortit të saj, ndërsa të njëjtin aktgjykim e ka vërtetuar në pjesën tjetër të kompensimit të gjykuar në tërësi si në dispozitivin e aktgjykimit të saj.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës.

8. Në një gjendje të tillë të çështjes, Gjykata Supreme e Kosovës pranon si pjesërisht të bazuar qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë lidhur me aprovimin si të bazuar të kërkesëpadisë së të gjithë paditësve, ngase aktgjykimet e këtyre gjykatave në pjesën ku iu gjykuar kompensimi paditësve N, I, E dhe E.B, përfshihet me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për shkak se kërkesa për kompensim dëmi e këtyre paditësve ligjërisht është parashkruar.
9. Fillimisht duhet sqaruar se ky aksident ka ndodhur në kohën kur ka qenë në fuqi LMD i vjetër, i cili në rastin konkret duhet të zbatohet, pasi që me nenin 1057 të LMD të Republikës së Kosovës në fuqi prej 1.1.2013 parashihet që dispozitat e këtij Ligji nuk zbatohen në marrëdhëniet e detyrimeve që kanë lindur para hyrjes në fuqi të këtij Ligji, kështu që kundërshtimin e parashkrimit duhet vlerësuar sipas nenit 376 të LMD-së së vjetër.
10. Paditësit N, I, E dhe E.B, janë kyçur në kontest, në këtë cilësi, pas kalimit të këtij afatit pesëvjeçar të paraparë me nenin 376 paragrafi 2 të LMD-së. Kyçja e tyre në kontest është bërë me parashtresën e të autorizuarit të tyre të datës 14.4.2016. Për të qenë e afatshme kyçja e tyre në këtë proces gjyqësor si paditës, ata ka qenë dashtë të lajmërohen si të tillë në këtë kontest para datës 27.03.2016 siç kanë vepruar paditësit tjerë të lartpërmendur, andaj kërkesa e tyre ndaj të paditurës për dëmshpërblim është e parashkruar në kuptim të nenit 376 paragrafi 2 të LMD të vjetër i cili ka qenë në fuqi kur është shkaktuar dëmi, për të cilën arsye Gjykata Supreme e Kosovës konsideron se gjykata e shkallës së parë dhe e dytë gabimisht kanë zbatuar të drejtën materiale kur kanë aprovuar kërkesëpadinë e këtyre paditësve e cila veç ka qenë e përfshirë me parashkrim. Në këtë kontekst, të dy aktgjykimet e lartpërmendura u deshtë që doemos në këtë pjesë të ndryshohen dhe kërkesëpadia e këtyre paditësve ndaj të paditurës të refuzohet si e pabazuar.
11. Gjykata Supreme e Kosovës, nuk pranoi si të bazuara pretendimet e revizionit për zbatim të gabuar të së drejtës materiale nga ana e gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë siç pretendon revizioni se paditësve u janë gjykuar shuma të larta të kompensimit, jo në përputhje me natyrën dhe qëllimin për të cilin me ligj parashihet një formë e tillë e kompensimit. Këto pretendime u refuzuan si të pabazuara ngase paditëses H si nënë e të ndjerit N i është gjykuar shuma prej 8.000 € për dhimbje shpirtërore për humbjen e djalit të saj, të ndjerit N.B , atëherë 35 vjeçar, në moshën më të mirë të mundshme, dhe dhimbjet shpirtërore të saj për këtë humbje realisht janë të pamatshme, nuk ekziston asnjë lloj kompensimi e as lartësie e të hollave e cila

çrregullimin e saj shpirtëror mund ta sjellë në gjendje të mëparshme, por, sido që të jetë me këtë shumë të hollash paditësja H duke plotësuar disa nevoja jetësore të përditshme ka mundësi sado pak t'i zbusë këto dhimbje shpirtërore që tek e fundit ky është edhe qëllimi i ligjit, për të cilin është paraparë një formë e kompensimit të tillë. Bazuar në standardin e qytetarëve në Kosovë si dhe në praktikat e mira gjyqësore të caktimit të këtij lloji të kompensimit në rastet e ngjashme, shuma e caktuar paditëses H deri diku paraqet satisfaksion real, dhe asesi për paditësen H nuk paraqet qëllime fitimprurëse. Situatë e njëjtë është edhe te tre paditësit tjerë, N, A dhe F.B -vëllezër të ndjerit Naser, të cilët po ashtu kanë pësuar dhimbje të mëdha shpirtërore për humbjen e vëllait të tyre, por nuk janë të njëjta dhe nuk përjetohen njëjtë këto dhimbje shpirtërore sikur tek paditësja H - si nënë e të ndjerit N, kështu që duke u bazuar edhe në kriteret edhe standardet e lartpërmendura, edhe Gjykata Supreme e Kosovës, konsideron se për këta paditës shuma e gjykuar nga 4.000 € për secilin, paraqet një satisfaksion real, e jo qëllim fitimprurës në asnjë mënyrë. Edhe shpenzimet e varrimit dhe të ngritjes së përmendores të pranuar në shumë prej 2.500 € nuk janë të larta, ngase pothuajse në të gjitha rastet e ngjashme nga gjykatat në Kosovë pranohen shuma të njëjta, të përafërta, e të cilat janë të njëjta edhe sipas kriterëve të kompanive të sigurimeve, që i marrin parasysh për kompensimet jashtëgjyqësore për familjet e dëmtuara.

12. Përkitazi me paditësit e lartpërmendur, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se të dy gjykatat e lartpërmendura me të drejtë kanë refuzuar kundërshtimin e parashkrimit, të paraqitur nga ana e të paditurës. Aktgjykimi i Gjykatës Supreme E.Rev.nr.15/2015 në të cilin thirret e paditura në revizion, asgjë nuk ka të bëjë me rastin konkret, kështu që është e pa qartë pse e paditura është thirr në këtë aktgjykim si praktikë gjyqësore për parashkrim. Në rastin konkret, aksidenti ka ndodhur më datën 27.03.2011, ndërsa paditësit H, N, A dhe F.B, padinë për kompensim ndaj të paditurës e kanë paraqitur më datë 24.03.2016, kjo do të thotë tri ditë pa kaluar afati pesë vjeçar i paraparë me par. 2 të nenit 376, ku thuhet se sidoqoftë, kërkesa për shpërblimin e dëmit parashkruhet për pesë vite nga data kur është krijuar dëmi. Ky paragraf duhet zbatuar, dhe sipas tij kërkesa e këtyre paditësve nuk është parashkruar, nuk vjen në konsiderim për këta paditës zbatimi i par. 1 të këtij neni që parasheh afatin tre vjeçar të parashkrimit, kur i dëmtuari ka mësuar për dëmin dhe personin që e ka bërë dëmin, kjo ngase këta paditës kanë mësuar për dëmin brenda këtij afati por jo në mënyrë të saktë edhe për personin, pasi që tek me aktgjykimin penal të Gjykatës Themelore në

Ferizaj-Dega në Kaçanik, P.nr.19/14 datë 27.1.2016, kanë mësuar se i akuzuari Y.D nga Kaçaniku, nuk është fajtor për vdekjen tragjike të tani të ndjerit N.B, ngase kundër tij Prokurori Shtetëror ka hequr dorë nga ndjekja penale. Ky aktgjykim penal nuk lidhet me të paditurën, kështu që afati për paraqitjen e padisë për kompensim dëmi ndaj të paditurës ka rrjedhur normalisht, kundër të paditurës nuk është paraqitur kallëzim penal, nuk është zhvilluar procedurë penale, andaj ndaj saj afati për paraqitje të kërkesës, nuk lidhet me parashkrimin e veprës penale në kuptim të nenit 377, por ky afat kishte pasur mundësi të lidhet vetëm me personin Y.D i cili është liruar nga aktakuza. Për këtë arsye Gjykata Supreme, duke gjetur se këta paditës kundër të paditurës padinë e kanë paraqitur brenda afatit objektiv prej 5 viteve (neni 376 paragrafi 2 LMD) prej kur është krijuar dëmi, nuk mund të bëhet fjalë për parashkrimin e kërkesës së tyre në kuptim të nenit 376 paragrafi 1 të LMD-së.

13. Për shkak se paditësit N, I, E dhe E.B e humbën kontestin, të njëjtit nuk kanë të drejtë as në kompensimin e shpenzimeve procedurale, kështu që lartësia e aprovuar e shpenzimeve procedurale, u desh që të zvogëlohet për pjesën e përfaqësimit të tyre, kështu që me zbatimin e nenit 7 të Tarifës së avokatëve në Kosovë, në emër të përfaqësimit të vetëm paditësve H, N, A dhe F.B, për pesë seanca gjyqësore nga 676 € për një seancë, të njëjtëve iu pranua shuma prej 3.380€ mandej për përpilimin e padisë shuma prej 208€ për ekspertizë shuma prej 200€ dhe në emër të taksës për padi shuma prej 150€ të cilat shpenzime lidhen vetëm me këta paditës.
14. Nga sa u tha më lartë dhe në pajtim me nenin 222 dhe 224.1 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të APROVOHET si pjesërisht i bazuar revizioni i të paditurës, dhe ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.4779/2017 datë 9.3.2020 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Ferizaj-Dega në Kaçanik, C.nr.49/16 datë 29.6.2017.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 124/2022, i datës 20 shtator 2022

Kompensimi i dëmit për dhimbjet shpirtërore, për shkak të lëndimeve të rënda të pësuar nga fëmija i mitur në aksidentin trafiku, nuk i takon axhës së të miturit i cili është caktuar kujdestar pas vdekjes së prindërve të të miturit si paditës, kjo pasi që axha nuk

hynë në radhën e anëtarëve të ngushtë të familjes me të drejtë për kompensim në të holla në rast të vdekjes ose invaliditetit të rëndë siç përcaktohet me dispozitat e nenit 184 të LMD-së.

Në aspektin e të drejtave dhe të detyrave të kujdestarit, fusha e veprimit të tij, është e ngjashme me atë të prindërve natyror të fëmijës, mirëpo marrë për bazë rrethin e personave që mund të caktohen kujdestar, qëllimin për të cilin caktohen, kompetencat, rezulton se në asnjë rrethanë kujdestari nuk mund ta zë vendin e prindit natyror në aspektin e afërsisë shpirtërore, përkatësisht të drejtës në kompensim për dhimbje shpirtërore ashtu siç është përcaktuar në nenin 184 paragrafi 3 të LMD-së.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiësit E.M dhe F.M pranë Gjykatës Themelore në Mitrovicë – Dega në Skenderaj, kanë ushtruar padi kundër të paditurës Kompania e Sigurimeve “Kosova e Re” me seli në Prishtinë për shkak të kompensimit të dëmit nga auto përgjegjësia.
2. Gjykata Themelore në Mitrovicë, Dega në Skenderaj me aktgjykimin C.nr.85/2015, të datës 20.11.2017, në pjesën e parë të dispozitivit ka aprovuar pjesërisht si të bazuar kërkesëpadinë e padiësit E.M nga fshati Klinë e Epërme, Komuna Skenderaj, ashtu që është detyruar e paditura KS "Kosova e Re" me seli në Prishtinë që padiësit të mitur E.M në emër të dëmit që ka pësuar në aksidentin e trafikut me datë 08.08.2014, në rrugën Skenderaj - Mitrovicë, në vendin e quajtur "Faqja e lëmuar", në cilësinë e bashkudhëtarit në automjetin e siguruar te e paditura, me targa të regjistrimit 02-172-AQ, me fajin e drejtuesit të siguruar te e paditura, t'i kompensojë shumat si në vijim: në emër të dëmit jo material, për dhimbje fizike trupore shumë prej 10.000.00 euro, për frikën e përjetuar shumë prej 8.500 euro, për dhimbje shpirtërore, për zvogëlim të aktivitetit jetësor në shkallën prej 50.83% shumë prej 25.000 euro, për dhimbje shpirtërore, për shëmtim trupor të shkallës së mesme shumë prej 7.000 euro, për dhimbjen shpirtërore për vdekjen e nënës F.M në këtë aksident trafiku shumë prej 12.000 euro. Në emër të dëmit material, për ndihmën dhe kujdesin e personit të tretë shumë prej 510.00 euro, për ushqimin e përforcuar shumë prej 450.00 euro, për shërim klimatik shumë prej 800.00 euro. Në emër të rentës-mbajtjes së humbur (për shkak të vdekjes së nënës Fatime Mecinaj) shumë e arritur për pagesë nga data 08.08.2014 deri me datë 31.08.2017 shumë prej 9.095.56 euro dhe pagesën mujore

në formë të rentës në shumën prej 247.77 euro për çdo muaj më së largu deri me datën (5) për muajin paraprak deri sa për këtë të ekzistojnë kushtet ligjore, shumën prej 300 euro. Në shumën e përgjithshme prej 73.656.33 euro, pa u llogaritur renta mujore, me kamatën në shkallën prej 8% nga dita e gjykimit, ndërsa për dëmin material nga dita e nxjerrjes së ekspertizës me datë 23.08.2017, si dhe shpenzimet e procedurës kontestimore.

3. Gjykata, në pikën e fundit të dispozitivit të aktgjykimit ka refuzuar si të pabazuar pjesën e kërkesëpadisë mbi shumat e gjykuara në dispozitiv të aktgjykimit, gjersa në tërësi është refuzuar kërkesëpadia e paditësit F.M, për kompensim të dëmit jo material, për dhimbje shpirtërore me rastin e lëndimit të paditësit E.M.
4. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesave të palëve ndërgjyqëse, me aktgjykimin Ac.nr.688/2018, të datës 17.11.2021, në pikën një të dispozitivit ka vendosur që të refuzohet si e pathemeltë ankesa e të autorizuarit të paditësve E.M dhe F.M që ky i fundit është kujdestarë i paditësit të parë, ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë, Dega në Skenderaj C.nr.85/2015 i datës 20.11.2017, në pjesën refuzuese të kërkesëpadisë për dëmin jo material dhe material. Në pikën II të dispozitivit është prish aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë - Dega në Skenderaj C.nr.85/2015, datë 20.11.2017, në pjesën që ka të bëjë me pjesën aprovuese të kërkesëpadisë për kompensimin e dëmit material në emër të fitimit të humbur - rentës dhe në pjesën që ka të bëjë me shpenzimet e procedurës dhe lënda për këtë pjesë i kthehet të njëjtës gjykatë në rishqyrtim dhe vendosje. Ndërsa në pikën III të dispozitivit refuzohet si e pathemeltë ankesa e të paditurës Kompania e Sigurimeve "Kosova e Re" në Prishtinë, ndërsa pjesët tjera të dispozitivit të aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Mitrovicë - Dega në Skenderaj C.nr.85/2015 i datës 20.11.2017, përkatësisht pjesa e dispozitivit që ka të bëjë me pjesën aprovuese të kërkesëpadisë, vërtetohet.
5. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i paditësve, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të pranoj revizionin dhe aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë ta ndryshoj në pjesën e parë të dispozitivit, sa i përket kompensimit të dëmit jo material, ashtu që të detyrohet e paditura që paditësve shumat e cekura në revizion t'ua paguajë me kamatë ligjore-vjetore në shkallë prej 12% duke filluar nga data e paraqitjes së kërkesës për kompensim dëmi te e paditura 30.03.2015, e deri në pagesën definitive, dhe të detyrohet e paditura që t'ia paguaj

paditësve shpenzimet e procedurës kontestimore për paraqitjen e revizionit në shumë prej 624 euro dhe taksën për revizion në shumë prej 40 euro.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të autorizuarit të paditësve është i pathemeltë.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se mes palëve ndërgjyqëse nuk ka qenë kontestues fakti që paditësi i mitur E.M në aksidentin e trafikut të datës 08.08.2014, i cili ka ndodhur në fshatin Broboniq në rrugën Mitrovicë - Skenderaj, në vendin e quajtur "Faqja e Lëmuar" ka qenë bashkëudhëtar në automjetin e tipit "FORD KA" me targa të regjistrimit 02172-AQ, i siguruar të e paditura, të cilin e ka drejtuar J.M - babai i paditësit dhe me këtë rast paditësi ka pësuar lëndime të rënda trupore ashtu siç është konstatuar në ekspertizat mjekësore të ekspertëve Dr. Fatos Kelemendi - Neurokirurg, Dr. Fisnik Maqedonsi - Maksilofacial, Dr.Sabit Sllamniku Ortoped Traumatolog, Dr. Fahri Drevina - Psikiatër dhe Gafurr Murati - Oftamatolog, si dhe në këtë aksident i ka humbur të dy prindërit, (babain J.M dhe nënën F.M). Më pas rolin e kujdestarit në raport me paditësin e ka marr axha i tij, tani paditës F.M.
8. I autorizuari i paditësve për kompensimin e dëmit të shkaktuar në këtë aksident, me datë 01.04.2015 ka paraqitur padi në Gjykatën Themelore në Mitrovicë- Dega në Skenderaj, të cilën më vonë e ka precizuar me parashtresën e datës 15.09.2017, me të cilën ka kërkuar që të aprovohet kërkesëpadija e paditësve si e bazuar dhe të detyrohet e paditura që paditësve në emër të kompensimit të dëmit jo material dhe material që kanë pësuar si pasojë e aksidentit të trafikut të datës 08.08.2014, t'ua kompensoj dëmin në shumat e precizuar me këtë parashtresë. Për paditësin - kujdestarin F.M (axha) në emër të vuajtjes - dhimbjeve shpirtërore për shkak të invaliditetit dhe shëmtimit të rëndë që ka pësuar nipi i tij i mitur E.M është kërkuar kompensimi në shumën prej 5.000 euro, e të gjitha këto me kamatë prej 8% duke filluar nga dita e shkaktimit të dëmit e deri ne pagesën definitive, në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së aktgjykimit, nën kërcënimin e përmbarimit të dhunshëm.
9. Mbi bazën e gjendjes së tillë faktike, duke trajtuar kërkesat e paditësve për kompensim të dëmit, gjykata e shkallës së parë ka aprovuar pjesërisht kërkesëpadijinë

e paditësve duke vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar. Në bazë të mendimit të ekspertëve mjekësorë, konstatimit të tyre për natyrën e lëndimit të paditësit të mitur, intensitetin dhe kohëzgjatjen e dhimbjeve fizike, frikës së përjetuar, shkallën e zvogëlimit të aktivitetit jetësor prej 50.83 %, shkallën e shëmtimit, moshën e tij, pastaj dhimbjet shpirtërore për vdekjen e nënës, në bazë të nenit 183 të LMD-së gjykata e shkallës së parë ka aprovuar pjesërisht kërkesën e të miturit dhe ka caktuar kompensimi në emër të dëmit jo material si në dispozitiv të aktgjykimit.

10. Sa i përket ndihmës dhe kujdesit të huaj gjykata e shkallës së parë e ka aprovuar shumën prej 510 euro, duke marrë për bazë kohëzgjatjen e nevojës për ndihmë në ushqim, veshmbathje, higjenë personale, ndihmë gjatë kontrolleve mjekësore, për ushqimin e përforcuar në lartësi prej 450 euro është bazuar në shujtën mesatare ditore në Kosovë, ndërsa për rehabilitim klimatik në shumë prej 800 euro është bazuar në kohëzgjatjen e nevojës për shërim klimatik, dhe atë në bazë të nenit 179 të LMD-së. Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se paditësit F.M (axha i të miturit) nuk i takon kompensimi për dhimbje shpirtërore, nga fakti se është i caktuar kujdestar me vendim nga autoritetet kompetente zvicerane dhe nuk hynë në radhën e anëtarëve të ngushtë të familjes ashtu siç është përcaktuar me dispozitat e nenit 184 të LMD-së. Vendimi për shpenzimet e procedurës gjykata e ka mbështetur në dispozitat e nenit 449 dhe 452 të LPK-së, ndërsa për kamatën ka vendosur në bazë të nenit 382 të LMD-së.
11. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesave të palëve ndërgjyqëse, e ka refuzuar si të pathemeltë ankesën e të autorizuarit të paditësve dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë në pjesën refuzuese të kërkesëpadisë për dëmin jo material dhe material dhe e ka aprovuar pjesërisht si të themeltë ankesën e palës së paditur dhe e ka prishë aktgjykimin e shkallës së parë në pjesën ku është vendosur për kompensim të dëmit material në emër të fitimit të humbur- rentës, duke vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar me revizion, të përshkruar si më lartë.
12. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se nuk qëndrojnë pretendimet ankimore për shkeljet që i referohen konstatimit të gabuar të gjendjes faktike dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, (në drejtim të pjesës së vërtetuar të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë), pasi që arsyetimi i aktgjykimit është në përputhje me dispozitën e nenit 160 paragrafi 4 dhe 5 të LPK-së, meqë gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye të mjaftueshme për faktet e çështjes, për provat të cilat i ka shfrytëzuar për vërtetimin e fakteve dhe për vlerësimin e tyre. Sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit, dispozitivi

i aktgjykimit të atakuar në pjesën e vërtetuar, është mjaft i qartë, e në përputhje të plotë me arsyet e aktgjykimit, duke qenë kështu në harmoni logjike dhe juridike dispozitivi me arsyetimin. Gjykata ka arsyetuar të gjitha faktet me peshë vendimtare për themelësinë e kërkesëpadisë e në lidhshmëri me këtë ka arsyetuar mënyrën se si janë vërtetuar faktet përveç atyre jo kontestuese e gjithashtu edhe mënyrën se si i ka vlerësuar provat për secilin fakt të provuar. Në këtë kontekst në arsyetim të aktgjykimit janë dhënë arsye të duhura për mënyrën e vërtetimit të fakteve, për provat e administruara dhe për vlerësimin e tyre sa i përket besueshmërisë dhe fuqisë provuese të tyre. Gjykata në arsyetim të aktgjykimit ka paraqitur arsye të mjaftueshme në lidhje me lëndimin dhe pasojat për paditësin e mitur Elion Mecinaj, si dhe ka dhënë arsye të mjaftueshme për shumat e aprovuara, për llojet e dëmit dhe format e tij të kërkuara nga paditësi.

13. Gjykata e Apelit vlerëson se në kuptim të dispozitave materialo-juridike të cilave iu është referuar gjykata e shkallës së parë e në përputhje me gjendjen faktike, duke marrë në konsideratë natyrën e lëndimeve dhe rrethanat tjera që ndikojnë në përcaktimin e lartësisë së kompensimit, siç janë natyra dhe kohëzgjatja e dhimbjeve fizike, lloji, intensiteti dhe kohëzgjatja e frikës, mosha e paditësit, vdekja e dy prindërve, praktika gjyqësore, si dhe rrethanat tjera, rezulton se shumat e gjykuara janë në përputhje me qëllimin e kompensimit. Gjykata e Apelit ka ardhur në përfundim se shumat e gjykuara për paditësin e mitur E.M në emër të dëmit jo material dhe material, marrë parasysh rrethanat specifike dhe faktet e rastit janë adekuate dhe në përputhje me lëndimet e pësuar, dhimbjen shpirtërore, frikën e përjetuar dhe nevojat tjerat të paditësit, andaj edhe pretendimet ankimore të paditësve që kanë të bëjnë me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale nga gjykata e shkallës së parë, për pjesën refuzuese të kërkesëpadisë, janë plotësisht të pa bazuara.
14. Gjykata e Apelit si të drejtë dhe të ligjshëm e ka vlerësuar aktgjykimin në pjesën refuzuese të kërkesëpadisë në raport me paditësin F.M, pasi nga faktet e rastit ka rezultuar se nuk plotësohen kushtet ligjore që i njëjti paditës në emër të dëmit jo material të pranoj çfarëdo lloj kompensimi nga e paditura, përderisa nuk ka qenë në të njëjtën bashkësi familjare me paditësin e mitur, dhe në anën tjetër raportin e kujdestarisë e ka krijuar pas lëndimeve të miturit E.M, (si pasojë e fatkeqësisë në komunikacion), duke pranuar me vullnetin e lirë që të jetë prind kujdestar në gjendjen siç ishte fëmija pas aksidentit.

15. Gjykata e Apelit e ka theksuar se e pranon si të drejtë edhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë sa i përket gjyqimit të kamatës ligjore për pjesën e gjykuar më lartë, përkatësisht lartësisë dhe kohëzgjatjes së saj, pasi që e njëjta është gjykuar në përputhje të plotë me dispozitat e LMD-së.

III. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

16. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, pasi që aktgjykimi i kundërshtuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare. Kjo gjykatë ka pranuar qëndrimin e gjykatës së shkallës së dytë, duke vlerësuar se e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme, në përputhje me gjendjen faktike të provuar, kur aktgjykimi është bazuar në dispozitat e nenit 183 të LMD-së, duke e vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë në pjesën ku është detyruar e paditura në kompensim të dëmit jo material dhe material, si në dispozitivin e aktgjyqimit të shkallës së parë.
17. Gjykata Supreme ka refuzuar revizionin dhe kërkesën e tij për ndryshimin e aktgjyqimit të shkallës së dytë, për shumat e gjykuara në emër të dëmit jo material dhe material, të gjykuar si në dispozitiv të aktgjyqimit të gjykatës së shkallës së parë, ku në revizion ka pasur pretendim se shumat e gjykuara janë shumë të ulëta, por të njëjtat pretendime janë të pa bazuara, pasi aplikimi i dispozitave materialo-juridike, të cilave iu është referuar gjykata e shkallës së parë dhe shkallës së dytë janë në përputhje me gjendjen faktike, duke marrë në konsideratë natyrën e lëndimeve, llojin dhe intensitetin e dhimbjeve fizike, llojin, intensitetin, kohëzgjatjen dhe mënyrën e manifestimit të frikës, shkallën e zvogëlimit të aktivitetit jetësor dhe të shëmtimit, si dhe rrethanat tjera që ndikojnë në përcaktimin e lartësisë së kompensimit, siç janë mosha e paditësit, praktika gjyqësore, ku rezulton se shumat e gjykuara janë në përputhje me qëllimin e kompensimit të dëmit në rastin konkret. Nga arsyet që janë dhënë në lidhje me shumat e gjykuara në emër të kompensimit të dëmit jo material, rezulton se gjykatat kanë pasur në konsideratë rëndësinë e shkeljes së të mirës dhe qëllimin të cilit i shërben ky kompensim, duke u kujdesur që kompensimi t'i përputhet qëllimeve që synohen me kompensimin e dëmit jo material e që është satisfaksion për të dëmtuarin.

18. Vlerësohet se gjykatat e shkallës më të ulët kanë vendosur në mënyrë të ekuilibruar në mes të shumave të gjykuara dhe natyrës së lëndimeve përkatësisht dëmeve që ka pësuar paditësi, duke siguruar që kompensimi i gjykuar të jetë satisfaksion për paditësin dhe duke shmangur qëllimet tjera materiale (lukrative) që mund të bien ndesh me qëllimin e satisfaksionit në raste të tilla. Në këtë kuptim nuk janë pranuar pretendimet e revizionit të autorizuarit të paditësve, për zbatim të gabuar të së drejtës materiale, ngase sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme për këtë pjesë të kërkesëpadisë Gjykata e Apelit ka vendosur në përputhje me gjendjen faktike dhe ka aplikuar në mënyrë të drejtë të drejtën materiale, duke i'u referuar dispozitave nga neni 183 të LMD-së.
19. Gjykata Supreme ka pranuar qëndrimin e gjykatave të instancës më të ulët, për pjesën e kërkesës për dëmin jo material në raport me paditësin F.M, përkatësisht axhën e të miturit-paditësit Elion Mecinaj, për arsye se me nenin 184 paragrafi 3 të LMD-së, përcaktohet qartë se cili është rrethi i personave që kanë të drejtë në kompensim të dëmit jo material, përkatësisht kompensim për dhimbjet shpirtërore, ndërsa në këtë rast axha nuk është përfshi në kategorinë e personave që janë numëruar taksativisht me dispozitën ligjore të sipër theksuar. Në këtë rast paditësi F.M, axha i fëmijës, në bazë të pëlqimit të tij është caktuar kujdestar i të miturit, ku si kujdestar duhet të përkujdeset për personalitetin, pasurinë dhe interesat e të miturit që është vendosë nën kujdestari. Në aspektin e të drejtave dhe të detyrave të kujdestarit, fusha e veprimtimit të tij, janë të ngjashme me atë të prindërve natyror të fëmijës, mirëpo marrë për bazë rrethin e personave që mund të caktohen kujdestar, qëllimin për të cilin caktohen, kompetencat, rezulton se në asnjë rrethanë kujdestari nuk mund ta zë vendin e prindit natyror në aspektin e afërsisë shpirtërore, përkatësisht të drejtës në kompensim për dhimbje shpirtërore ashtu siç është përcaktuar në nenin 184 paragrafi 3 të LMD-së.
20. Gjykata Supreme e vlerëson si të pathemeltë revizionin e të autorizuarit të paditësve sa i përket lartësisë së kamatëvonesës së gjykuar, me pretendim se gjykatat e instancës më të ulët drejtë kanë aplikuar të drejtën materiale sa i përket caktimit të lartësisë dhe kohës nga e cila duhet të rrjedh kamata për pagesë. Gjykatat e instancës më të ulët do të kishin mundur të gjykojnë lartësinë e interesit vjetor prej 12% (siç është përcaktuar me nenin 26 të Ligjit për Sigurimin e Detyrueshëm nga Auto përgjegjësia) vetëm në situatën kur pala paditëse do të dëshmonte se te e paditura ka paraqitur kërkesë për kompensim ndërsa e paditura nuk i është përgjigjur brenda afatit

të përcaktuar ligjor prej 60 ditësh, mirëpo në këtë rast në shkresa të lëndës nuk ka prova për kërkesë të palës paditëse apo mos përgjigje të palës së paditur.

21. Nga sa u tha më lartë e në pajtim me nenin 222 të LPK, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pathemeltë revizioni i të autorizuarës së paditësve, i paraqitur kundër aktgjyqimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.688/2018, të datës 17.11.2021.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 312/2019 i datës 16 dhjetor 2020

Paraqitja e padisë për mbajtjen e humbur pas kalimit të afatit prej (5) viteve nga dita kur është shkaktuar dëmi, nuk ka shkaktuar parashkrimin e vet të drejtës për realizimin e kërkesave periodike nga neni 373 par. i LMD-së (1978), për faktin se e paditura, vullnetarisht ua ka njohur paditësve pensionin suplementar për shkak të rentes jetësore për një periudhë pesë (5) vjeçare, nga data 01.06.2004 e deri më datë 01.07.2009, andaj data 01.07.2009 kur është ndërprerë kompensimi suplementar, paraqet kërkesën më të vjetër të papërbushur nga e paditura kur edhe krijohet bazë e lejueshme për të kërkuar mbajtje gjyqësore.

Është standard i drejtësisë që mbrojtja gjyqësore për çështjet nga të drejtat absolute mund të kërkohet vetëm në momentin e shkeljes së të drejtës ndërsa për çështjet nga të drejtat relative, në momentin e arritshmërisë së kërkesës. Në këtë kuptim, parimisht, nuk mund të gjykohet për të ardhmen, përveç rasteve që kanë të bëjnë me kontestet për ushqimin, për shkak të vdekjes së dhënësit të ushqimit, dhe në kontestet nga marrdhënia e punës të cilat i fiton i punësuari kundër vendimit për shuarjen e marrdhëniës së punës.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësit H. S., B. S. dhe G. S., të gjithë nga Prishtina pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë kanë ushtruar padi kundër të paditurës Koorporata Energjetike e Kosovës (KEK) Sh.a, me seli në Prishtinë për shkak të rentës jetësore.

2. Gjykata Themelore në Prishtinë- Departamenti i Përgjithshëm me aktgjykimin C.nr.2346/16, i datës 31.01.2017, ka aprovuar si të bazuar kërkesëpadinë e paditësve ashtu që është detyruar e paditura që paditësve H. S., B. S. dhe G. S. nga ..., në emër të rentës së arritur për periudhën kohore nga data 01.10.2009 e deri më 30.04.2013, t'ua paguaj shumën prej 9.924,00 Euro, ndërsa për të ardhmen është detyruar e paditura që paditëses H. S., t'i paguaj rentën në shumën mujore nga 212.20 Euro, nga data 01.05.2013, e deri në ekzistimin e kushteve ligjore, ndërsa paditëses G. S., për periudhën kohore nga data 01.05.2013, e deri më 31.08.2014, t'i paguaj shumën nga 212.20 Euro, të gjitha me kamatë ligjore nga data 01.10.2016 e deri në pagesën definitive, si dhe shpenzimet e procedurës.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ac.nr.1802/17, të datës 14.12.2017, është refuzuar si e pa bazuar ankesa e të paditurës Korporata Energjetike e Kosovës (KEK) Sh.A, ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë- Departamenti i Përgjithshëm C.nr.2346/16, i datës 31.01.2017.
4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion e paditura, për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta pranojë si të bazuar revizionin, ndërsa aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ndryshohen dhe të refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditëseve.
5. Përgjigje në revizion nuk ka paraqit pala paditëse.
6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditëset H. S., B.S. dhe G. S. nga ..., me datë 18.09.2009, në gjykatën e shkallës së parë kanë paraqit padi kundër të paditurës Korporata Energjetike e Kosovës (KEK) Sh.A, në Prishtinë me të cilën kanë kërkuar që të detyrohet e paditura që paditësve në emër të rentës t'iu paguajë shumën në lartësinë e kërkesëpadisë, si dhe shpenzimet e procedurës.
8. Gjykata e shkallë së parë e ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësve si të bazuar, duke arsyetuar se nga raporti i autopsisë i datës 13.04.2004, me numër të referencës ZEM MA..., ishte vërtetuar se S. S., në moshën 49 vjeçare është gjetur i vdekur në vendin e punës dhe se shkak i vdekjes ka qenë sulmi epileptik nga e cila sëmundje vuante për një

kohë të gjatë. Nga raporti i komisionit mjekësor numër ..., datë 27.07.2000, ishte vërtetuar se komisioni mjekësor i formuar pranë Institutit për Mjekësinë e Punës, kishte vlerësuar se S. S., duhej t'i ndërrohet vendi i punës, pasi që i njëjti për shkak të sëmundjes nuk ishte i aftë për punë në lartësi, punë me ndërrime dhe punë ku rrezikohet jeta e tij dhe e personave të tjerë. Familjes së të ndjerit, respektivisht paditësve i ishte miratuar kërkesa për pension në lartësinë mujore prej 295€ për periudhën kohore prej 01.06.2004 deri më 01.07.2009. Tutje, kishte shtuar se nga raporti me numër ..., datë 01.03.2004, i përpiluar nga e paditura në ditën e vdekjes së punëtorit në vendin e ngjarjes, është konstatuar se S. S., ka vdekur në vendin e punës dhe se i njëjti kishte lënë pas familjen, këtu paditëset.

9. Gjykata kishte arsyetuar se paditësve me aktgjykimin C1.nr.455/06, të datës 02.03.2007, i nxjerrë në Gjykatën Komunale në Prishtinë, i'u është njohur e drejta në kompensim të dëmit jo material për shkak të vdekjes së anëtarit të ngushtë të familjes në vendin e punës. Pretendimet e të paditurës se kemi parashkrim të kërkesës se paditësve për mbajtjen e humbur (rentën), gjykata e shkallës së parë nuk i ka marrë për bazë për një vendosje ndryshe. Për këtë ka arsyetuar se duke pasur parasysh faktin jo kontestues se paditësit me vendimin e të paditurës kanë realizuar shumën mujore prej 295.00 Euro, për një periudhë kohore pesë vjeçare dhe atë deri në fund të muajit qershor 2009, kur pagesa ishte ndërprerë, për të cilën arsye paditësit në shtator të vitit 2009, pra dy muaj pas ndërprerjes së pagesës kanë iniciuar procedurë kontestimore nga rezulton se padia në kuptim të nenit 376 të Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve (LMD) është e afatshme.
10. Për lartësinë e kërkesëpadisë, gjykata e shkallës së parë kishte bërë nxjerrjen e provës me ekspertizë të aktuaristikës, e datës 22.04.2013, e përpiluar nga eksperti gjyqësor A. B., i cili kishte konstatuar se dëmi material në formë të mbajtjes së humbur – rentës për periudhën kohore 01.10.2009 e deri më datën 30.04.2013, (pra datën e kryerjes së ekspertizës) më kamatë ligjore prej 563.65 Euro, arrin shumën e përgjithshme prej 9.924 Euro, ndërsa për periudhën e ardhshme kohore duke filluar nga data 01.05.2013, e tutje deri sa të ekzistojnë kushte ligjore shumën mujore prej 212.20 Euro. Ekspertizës gjykata i'a kishte falur besimin në tërësi, meqë në mënyrë profesionale nga eksperti ishin vlerësuar të gjitha faktet dhe rrethanat për llogaritjen e lartësisë se dëmit material në formë të rentës, duke shtuar se detyrimin për pagesën e rentës për paditësen G. S., deri në muajin gusht 2014, e bazoi në faktin se më 02.09.2014, paditësja ka arritur moshën 18 vjeçare dhe mbajtja pas kësaj moshe nuk është paraqitur si e nevojshme.

11. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ac.nr.1802/17, të datë 14.12.2017, e ka refuzuar si të pa themeltë ankesën e të paditurës, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar, duke vlerësuar së gjykata e shkallës së parë, duke vërtetuar drejt dhe në mënyrë të plotë gjendjen faktike, ka zbatuar drejt dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtën materiale kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditëseve është e bazuar.
12. Gjykata e shkallës së dytë kishte vlerësuar se pretendimet ankimore të palës së paditur lidhur me atë se aktgjykimi i atakuar është rrjedhojë e vërtetimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike, janë të pa themelta, ngase gjykata e shkallës së parë pas vlerësimit të provave të administruara të ofruara nga palët ndërgjyqse, ka marrë aktgjykimin i cili sipas vlerësimit të kolegjit të Gjykatës së Apelit, ishte i drejtë dhe i ligjshëm. Kjo, për shkak se gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye konkrete edhe për faktet vendimtare duke dhënë shpjegimet dhe arsyet adekuate për një vendosje të këtillë bazuar në dispozitat përkatëse ligjore që i referohen kësaj çështje kontestuese.
13. Edhe gjykata e shkallës së dytë e kishte konfirmuar vlerësimin dhe arsyetimin e gjykatës së shkallës së parë lidhur me atë se nuk kemi të bëjmë me parashkrim të kërkesës së paditësve, dhe se e drejta e mbajtjes në rast të humbjes së mbajtësit të familjes është e drejtë e caktuar me ligj dhe në bazë të nenit 373 paragrafi 3 të LMD-së, kjo e drejtë nuk mund të parashkruhet.
14. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe të gjykatës së shkallës së parë, pasi që këto aktgjykime nuk janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
15. Pretendimet e paraqitura në revizion për shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, nga neni 182 paragrafi 2 pika n), e LPK-së, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nuk janë të themelta, kjo për shkak se gjykata e shkallës së parë ka garantuar objektivitetin dhe ligjshmërinë e procesit gjyqësor duke pranuar propozimet e palëve ndërgjyqësore për marrjen e provave për konstatimin e fakteve thelbësore, për të cilat prova gjykata ka dhënë arsyetimin e duhur se cilat fakte janë konstatuar me ato prova dhe si janë vlerësuar ato. Në këtë kontekst gjykata ka arsyetuar të gjitha faktet vendimtare, mënyrën e vërtetimit të fakteve dhe mënyrën e vlerësimit dhe çmuarjes së provave nga ka rezultuar se mbi gjendjen faktike të konstatuar dhe e kualifikuar në përputhje me të drejtën materiale ka përcaktuar pasojën juridike, që në këtë rast është detyrimi i të paditurës që të përmbush kërkesën e paditësve.

16. E paditura, përveç pretendimeve për shkelje nga neni 182 paragrafi 2 pika n), e LPK-së, nuk ka paraqitur pretendime tjera për shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, prandaj, Gjykata Supreme është kufizuar vetëm në shkeljet që shikohen sipas detyrës zyrtare në kuptim të nenit 215 të LPK-së, lidhur me zotësinë për të qenë palë dhe përfaqësimin e rregullt, për të cilat ka gjetur se aktgjykimet e instancave më të ulëta nuk janë të përfshira. Në logjikën e njëjtë juridike nuk është pranuar as pretendimi për shkelje të dispozitave thelbësore të procedurës kontestimore nga gjykata e shkallës së dytë, sepse nga ekzaminimi i aktgjyimit të gjykatës së shkallës së dytë rezulton se gjykata i ka vlerësuar të gjitha pretendimet ankimore dhe e ka arsyetuar aktgjykimin e saj sipas pretendimeve të paraqitura, por edhe sipas bazave për cilat sipas detyrës zyrtare duhet të ekzaminohet aktgjykimi.
17. Gjykata Supreme e Kosovës, e ka pranuar qëndrimin e gjykatave më të ulëta edhe për zbatimin e së drejtës materiale, duke vlerësuar se në përputhje me gjendjen faktike të provuar e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme. Gjykata Supreme e Kosovës, e vlerëson të pathemeltë pretendimin e të paditurës për parashkrimin e kërkesës. Në këtë rast, në mënyrë të pa kontestuar konstatohet se data e shkaktimit të dëmit është data 01.03.2004, ndërsa padia është paraqitur me datë 18.07.2009, respektivisht në periudhën pas 5 (pesë) vite, mirëpo pavarësisht se padia është paraqitur pas 5 (pesë) vite, në këtë rast vlerësohet se nuk ka ndodhur parashkrimi i kërkesës.
18. Me dispozitën e nenit 376 al 1, të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve (LMD-Gazeta Zyrtare e RSFJ-së, nr. 29/78, 39/85, 57/89), përcaktohet se: “Kërkesa për shpërblimin e dëmit të shkaktuar parashkruhet për 3 vite nga data kur i dëmtuari ka mësuar për dëmin dhe për personin që e ka bërë dëmin”, ndërsa në al 2, të të njëjtit nen përcaktohet se: “*sidoqoftë kjo kërkesë parashkruhet për 5 vite nga data kur është krijuar dëmi*”. Përveç dispozitave të cituara me dispozitën e nenit 373 al 1, të LMD-së, përcaktohet se: “Vetë e drejta nga e cila realizohet e kërkesa periodike parashkruhet për 5 vite, duke llogaritur nga rrjedha për pagesë e kërkesës më të vjetër të pa përmbushur pas së cilës debitori nuk ka kryer dhënien”, ndërsa në al 2, të të njëjtit nen përcaktohet se: “kur parashkruhet e drejta nga e cila rezultojnë kërkesat periodike, atëherë kreditori humb të drejtën, jo vetëm të kërkojë dhëniet e ardhshme periodike, por edhe dhëniet periodike që kanë rrjedhë për pagesë para këtij parashkrimi”.
19. Nga interpretimi i dispozitave të cituara, del qartë se kërkesa për kompensimin e dëmit parashkruhet për 3 (tre) vite, përfshirë edhe kërkesat periodike, dhe në çdo rast ajo parashkruhet në periudhën prej 5 (pesë) vite, për shkak të parashkrimit të së drejtës,

mirëpo në rastin konkret vlerësimi dhe qëndrimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, në këtë çështje juridike kontestuese është se nuk ka ndodhur parashkrimi i kërkesës, kjo për shkak të rrethanave specifike (faktike dhe juridike) të rastit, të cilat ndikojnë në vlerësimin për rrjedhën, për momentin e rrjedhjes, respektivisht ndërprerjes së parashkrimit. Rrethanë specifike në këtë rast është se e paditura me vendimin e saj nr.114/16, të datës 26.05.2004, u ka pranuar paditëseve realizimin e pensionit suplementar për periudhën prej datës 01.06.2004, deri me datë 01.07.2009. Kjo rrethanë është përcaktuese në vlerësimin e Gjykatës Supreme, se në këtë çështje juridike kontestuese nuk ka parashkrim të kërkesës sipas dispozitave të sipërcituara, pasi që afati i rrjedhës së parashkrimit për mbajtjen e humbur (rentën), ka filluar nga data 01.07.2009.

20. Në këtë rast me vet fakti se e paditura me vendimin nr.114/16, të datës 26.05.2004, u ka pranuar paditësve pensionin suplementar, nuk nënkupton se është konsumuar në tërësi çështja kontestuese, respektivisht nuk janë konsumuar në tërësi kërkesat ligjore të paditëseve ndaj të paditurës, mirëpo është konsumuar vetëm mbajtja e humbur për periudhën 01.06.2004, deri me datë 01.07.2009, në qoftë se kërkesa e paditësve për mbajtjen e humbur për këtë periudhë nuk do të ishte më e lartë se vlera e pranuar si pension suplementar. Kjo për shkak se vendimi i të paditurës i nxjerrë në përputhje me aktet e brendshme të saj nuk mund të kualifikohet si marrëveshje e të paditurës me paditësit për kompensimin e dëmit, e aq më pak për kompensimin e tërësishëm të dëmit. Në pyetjen se, pse kërkesa nuk është parashkruar, respektivisht pse afati i parashkrimit fillon nga data 01.07.2009, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se deri më datë 01.07.2009, çfarëdo kërkesë e paditësve sa i përket fitimit të munguar (rentës), do të ishte e palejueshme në mungesë të interesit juridik.

21. Me dispozitën e nenit 2, paragrafi 4, të LPK-së, përcaktohet se: “Pala duhet të ketë interes juridik për padinë dhe për veprimet procedurale tjera që mund të kryhen në procedurë”. Në kontekstin e kësaj dispozite shtrohet pyetja, se a kanë pasur interes juridik paditësit që të parashtrajnë padi për kërkesën lidhur me mbajtjen para datës 01.07.2009, me qenë se të njëjtit sipas vendimit të paditurës kanë qenë duke e realizuar në mënyrë të rregullt pensionin suplementar që është formë analoge në këtë rast e përmbushjes së dëmit material për shkak të mbajtje së humbur. Çka do të ndodhte nëse paditësit do të parashtronin kërkesën e tyre për mbajtjen e humbur në periudhën brenda 3 (tre) vitesh, nga dita e shkakimit të dëmit, respektivisht në periudhën kur kanë qenë duke e realizuar fitimin e munguar në formë të pensionit suplementar. Me dispozitën e nenit 144 paragrafi 3 i LPK-së, përcaktohet se: “Po që se premtimi që është objekt i kërkesëpadisë nuk është

bërë i kërkueshëm deri në përfundimin e shqyrtimit kryesor gjykata do hedhë poshtë kërkesëpadinë si të parakohshme”.

22. Nga interpretimi i dispozitave në fjalë rrjedhë se, nëse paditësit do të parashtronin padi brenda 3 (tre) vitesh, nga momenti i shkaktimit të dëmit dhe atë për periudhën 01.06.2004, deri me datë 01.07.2009, padia do të ishte e palejueshme për shkak të mungesës së interesit juridik (meqenëse paditësit e kanë realizuar mbajtjen e humbur në formë të pensionit suplementar për këtë periudhë), ndërsa për periudhën pas datës 01.07.2009, padia përsëri do të hidhej poshtë si e parakohshme (në qoftë se do të paraqitej para datës 01.07.2009).
23. Ligji i Procedurës Kontestimore, për padinë e parakohshme nuk përcakton mundësinë e ndërprerjes së procesit gjyqësor deri në momentin e arritshmërisë së kërkesës, dhe kjo duket logjike sepse është standard i drejtësisë që mbrojtja gjyqësore për çështjet nga të drejtat absolute mund të kërkohet vetëm në momentin e shkeljes së të drejtës, ndërsa për çështjet nga të drejtat relative në momentin e arritshmërisë së kërkesës. Thënë thjeshtë, parimisht nuk mund të gjykohet për të ardhmen, përveç rasteve që kanë të bëjnë me kontestet për ushqimin, në kontestet për shpërblimin e dëmit për ushqimin e humbur, për shkak të vdekjes së dhënësit të ushqimit, dhe në kontestet nga marrëdhënia e punës të cilat i fiton i punësuar kundër vendimit për shuarjen e marrëdhënies së punës.
24. Parimisht rasti i paditësve kualifikohet në grupin e çështjeve e cila mund të gjykohet si kërkesë për të ardhmen, mirëpo të gjitha përjashtimet e gjykimit të kërkesave për të ardhmen kanë të bëjnë me rastet kur pala e paditur i mohon çfarëdo të drejte të palës kërkuese në procedurë jashtgjyqësore. Kjo në rastin konkret nuk vjen në konsideratë, për shkak se pala e paditur u ka pranuar paditësve pensionin suplementar për periudhën 5 (pesë) vjeçare, dhe në këtë mënyrë e ka pamundësuar inicimin e procedurës kontestimore nga paditësit deri sa ka zgjatë përmbushja e vullnetshme e detyrimit sipas vendimit për pensionin suplementar. Po ashtu, dispozita e nenit 373 al 1, të LMD-së, i referohet parashkrimit të vet të drejtës por duke llogaritur nga rrjedha për pagesë e kërkesës më të vjetër të pa përmbushur pas së cilës debitori nuk ka kryer dhënien, e që në rastin konkret kërkesa ma e vjetër e pa përmbushur është e muajit shtator 2009, kur edhe krijohet bazë e lejueshme për të kërkuar mbajtje gjyqësore.
25. Në kuptim të gjitha arsyeve të sipër theksuara, Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se në rastin konkret nuk ka ndodhur parashkrimi i kërkesës pasi që padia është parashtruar në periudhën brenda 3 (tre) vitesh, pas datës 01.07.2009, kur ka pushuar zbatimi i vendimit për pensionin suplementar dhe kur kanë arritur kërkesat periodike të cilat nuk

janë konsumuar me vendimin mbi pensionin suplementar. Parashkrimi i kërkesës apo parashkrimi i vetë të drejtës i referohet situatave kur për kërkesat e palës paditëse që kanë lindur në momentin e shkaktimit të dëmit dhe në vijim nuk ka pasur asnjë kërkesë të parashtruar në gjykatë, asnjë marrëveshje dhe asnjë përmbushje të detyrimit.

26. Qëllimi i akteve të brendshme të paditurës për të siguruar pensionin suplementar në rastet e mbajtjes së humbur për shkak të vdekjes, apo në rastet e fitimit të munguar për shkak të lëndimit, janë në funksion të sigurisë juridike për të punësuarit dhe familjeve të tyre, dhe jo në funksion apo qëllim të shmangies së përgjegjësive ndaj tyre. Vendimi për pensionin suplementar, siç e theksuam më lartë e ka zhvendos për një periudhë kërkesën e paditësve për ushqimin e humbur (rentën), por nuk e ka shuar në tërësi një kërkesë të tillë. Pretendimet e të paditurës për të drejtën materiale kanë qenë ekskluzivisht të fokusuara në parashkrimin e kërkesës, mirëpo në pajtim me nenin 215 të LPK-së, Gjykata Supreme e Kosovës sipas detyrës zyrtare vlerëson se e drejta materiale nga gjykatat e instancave më të ulëta është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme sa i përket përgjegjësisë për kompensimin e dëmit dhe llojin e dëmit material të gjykuar.
27. Kjo për shkak se nga gjendja faktike e konstatuar ashtu siç kanë arsyetuar gjykatat e instancave më të ulëta është provuar baza e përgjegjësisë objektive e të paditurës për kompensimin e dëmit, dhe gjithashtu është provuar se paditësit janë subjekt që gëzojnë të drejtën e kompensimit për shkak të mbajtjes së humbur. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga i autorizuari i të paditurit nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet se: “revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”.
28. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i të paditurës i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, me Ac.nr.1802/17, i datës 14.12.2017.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 444/2019 i datës 26 nëntor 2020

Pretendimi për parashkrimin e kërkesës, në rast se nuk është paraqitur gjatë gjyqimit në shkallë të parë, nuk mund të paraqitet në gjykatat e instancave më të larta, të cilat vendosin sipas mjeteve juridike.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiçësja N. Bank, pranë Gjykatës Themelore në Prizren ka ushtruar padi kundër të paditurit A.T me seli në Prishtinë për shkak të borxhit.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë, me aktgjykimin C.nr.342/12, të datës 19.12.2014, në pikën I (një) të dispozitivit është aprovuar kërkesëpadi e paditëses ashtu që është detyruar i padituri A. T., nga fshati ..., Komuna e ..., që paditëses Banka N., me seli në ..., t'ia paguajë borxhin në emër të shfrytëzimit të kredisë në shumën e përgjithshme prej 3.383,52 Euro, me kamatë ligjore të cilën e aplikojnë bankat private, për mjetet e deponuara në afat prej një viti pa destinim të caktuar që do të llogaritet nga data 19.12.2014, deri në pagimin definitiv, përfshirë edhe shpenzimet e procedurës në shumë prej 475.00 Euro.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ac.nr.nr.831/15, të datës 09.08.2019, ka refuzuar si e pa bazuar ankesa e të autorizuarit të paditurit A. T., nga fshati ..., Komuna e P., ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prizren C.nr.342/12, i datës 19.12.2014.
4. Kundër aktgjyqimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion i autorizuari i të paditurit për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 188, lidhur me nenin 182 paragraf 2, pika n), të Ligjit të Procedurës Kontestimore (LPK) dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale nga neni 17, 262, 371 dhe 373 të LMD-së, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta pranoj revizionin dhe të ndryshoj aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.nr.831/15, të datë 09.08.2019, dhe aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren C.nr.342/12, të datës 19.12.2014, ashtu që të refuzojë

kërkesëpadinë e paditëses si të pabazuar ose të njëjtat t'i anuloj dhe lëndën ta kthejë në rigjykim të shkallës së parë.

5. Përgjigje në revizion nuk ka paraqitur pala paditëse.
6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja Banka N. me seli në Prishtinë, me datë 12.04.2012, në gjykatën e shkallës së parë ka paraqitur padi kundër të paditurit A.T., nga fshati ..., Komuna e ..., me të cilën ka kërkuar që të detyrohet i paditurit që t'ia paguajë paditëses borxhin në shumë prej 3.383,52 Euro, me kamatë ligjore të cilën e aplikojnë bankat private, për mjetet e deponuara në afat prej një viti pa destinim të caktuar, si dhe shpenzimet e procedurës kontestimore.
8. Gjykata e shkallës së parë e ka aprovuar kërkesëpadinë e paditëses si të bazuar me arsyetim se i padituri më datë 08.03.2006, ka lidhur kontratë të kredisë me paditësen, sipas të cilës ka tërhequr transaksionin në shumë prej 4.920,00 Euro, gjë që konstatohet nga fletëtërheqja e transaksionit. Për lartësinë e kërkesëpadisë gjykata ka angazhuar ekspertin financiar H. K., i cili ka konstatuar se A. T., i është lejuar kredia me datë 08.03.2006, në shumë prej 5.000,00 Euro, me normë të interesit 11%, ndërsa pas pagesës së disa kësteve i padituri i ka mbetur borxh paditëses në shumë prej 3.383,52 Euro. Për bazë ligjore gjykata e shkallës së parë i është referuar dispozitës së nenit 17 të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve (LMD - Gazeta Zyrtare e RSFJ, nr.3/3/1978).
9. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ac.nr.nr.831/15, të datë 09.08.2019, e ka refuzuar si të pa themeltë ankesën e të autorizuarit të paditurit, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar.
10. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën e shqyrtimit dhe vendosjes sipas ankesës ka gjetur se gjykata e shkallës së parë, duke vërtetuar drejt dhe në mënyrë të plotë gjendjen faktike, ka zbatuar drejt dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtën materiale kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditëses është e bazuar. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, sipas vlerësimit të gjykatës së shkallës së dytë është i drejtë dhe i ligjshëm edhe sa i përket të drejtës materiale me referencë në dispozitat e nenit 17 dhe 262 të LMD-së.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

11. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranor si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallë së dytë dhe të gjykatës së shkallë së parë, pasi që këto aktgjykime nuk janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
12. Pretendimet e paraqitura në revizion se aktgjykimet e lartpërmendura të instancave më të ulëta janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 188 lidhur me nenin 182 paragrafi 2, pika n) e LPK-së, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk janë të themelta. Pretendimi se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, për shkak se dispozitivi është i pa qartë, i pa kuptueshëm dhe nuk përmban të dhëna të duhura për ekzaminim, është pretendim i pa themeltë, ngase aktgjykimi në strukturë dhe përmbajtje është në përputhje me dispozitat e LPK-së, nga neni 160, ndërsa dispozitivi është i hartuar në mënyrë të rregullt dhe si i tillë plotëson kushtet për të qenë dokument i përshtatshëm i përbarimit, ndërsa arsyetimi i aktgjykimit është në përputhje të plotë me mënyrën e vendosjes. Gjykata ka arsyetuar të gjitha faktet vendimtare, mënyrën e vërtetimit të fakteve dhe mënyrën e vlerësimit dhe çmuarjes së provave nga ka rezultuar se gjendja faktike e konstatuar dhe e kualifikuar në përputhje me të drejtën materiale ka përcaktuar pasojën juridike që në këtë rast është detyrimi i të paditurit që ta përmbushë kërkesën e paditëses.
13. Për shkakun e njëjtë nuk qëndrojnë as pretendimet në raport me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, sepse gjykata e shkallës së dytë ka vlerësuar të gjitha pretendimet ankimore dhe ka arsyetuar vendimin e saj sipas pretendimeve dhe bazave për të cilat sipas detyrës zyrtare aktgjykimi ekzaminohet.
14. Gjykata Supreme e Kosovës e ka pranuar qëndrimin e instancave më të ulëta edhe për zbatimin e të drejtës materiale, duke vlerësuar se në përputhje me gjendjen faktike të provuar e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, përcaktuese për themelësinë e kërkesëpadisë është marrëveshja e palëve mbi kredinë e datës 08.03.2006, sipas të cilës i padituri ka tërhequr transaksionin në shumë prej 4.920,00 Euro, ashtu që pas pagesës së disa kësteve i ka mbetur borxh paditëses shumë prej 3.383,52 Euro. Shuma e detyrimit

është konstatuar me anë të ekspertizës financiare të cilën gjykatat e instancave më të ulëta e kanë pranuar si profesionale dhe të besueshme.

15. Mbi gjendjen faktike të konstatuar në mënyrë të provuar, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme, në këtë rast me referencë në dispozitën e nenit 17. al 1, të LMD-së, me të cilën përcaktohet se: “Pjesëmarrësit e marrëdhënies së detyrimit kanë për detyrë të zbatojnë detyrimin e vet dhe janë përgjegjës për përmbushjen e tij”, nenit 148. al 1, të LMD-ës, ku është përcaktuar se: “kontrata krijon të drejta dhe detyrime për palët kontraktuese”, dhe nenit 262. al 1 të LMD-ës, me të cilën përcaktohet se: “Kreditori në raportin e obliguar është i autorizuar që prej debitorit të kërkojë mbushjen e detyrimit, ndërsa debitori ka për detyrë ta mbush me ndërgjegje krejtësisht sikundër është përmbajtja e tij”, nga rrjedh se qëndrimi i gjykatave të instancave më të ulëta për themelësinë e kërkesëpadisë është i drejtë dhe i ligjshëm.
16. Pretendimi i të autorizuarit të paditurit për parashkrimin e kërkesës është pretendim i pathemeltë për shkak se Gjykata Supreme e Kosovës, e pranon në mënyrë të plotë vlerësimin e Gjykatës së Apelit, e cila me reference në dispozitat e nenit 180 paragrafi 3, të LPK-së, me të cilën përcaktohet se: “Prapësimi i parashkrimit dhe prapësimi me qëllim kompensimi, që nuk janë paraqitur në gjykimin e shkallës së parë, nuk mund të paraqiten me ankesë”, nuk e ka pranuar pretendimin e parashkrimit, për shkak se nuk është paraqitur në gjykimin e shkallës së parë”.
17. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga i autorizuari i të paditurit nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet së: “revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuara apo jo të plotë të gjendjes faktike”.
18. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, u vendos si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr.230/2023 i datës 24 korrik 2022

Veprimtaria e rrezikshme është një veprimtari e caktuar, ushtrimi i secilës në kushte normale, për nga mënyra e ushtrimit, paraqet rrezikshmëri për shëndetin dhe pasurinë, për të cilën arsye personi që ushtron atë veprimtari duhet të ketë kujdes të shtuar. Nëse një veprimtari do të konsiderohet e rrezikshme apo jo, do të vendos gjykata në rast kontesti, duke i vlerësuar të gjitha rrethanat e secilit rast konkret. Meqenëse me nenin 173 të LMD-së, nuk janë të numëruara në mënyrë taksative sendet apo veprimtaritë e rrezikshme, mirëpo është përcaktuar përgjegjësia objektive në mënyrë të përgjithshme për të gjitha dëmet që rrjedhin nga sendet dhe veprimtarit me rrezikshmëri të shtuar për rrethin, mbetet në diskrecionin e gjykatës që në çdo rast të kontesti, të vlerësojë se sendi përkatësisht veprimtaria në lidhje më të cilën është shkaktuar dëmi, paraqesin send – veprimtari me rrezikshmëri të shtuar për rrethin.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiësi Sh.G. nga P., të ka paraqitur padi kundër të paditurës R.B. J.S.C me seli në P., për kompensim të dëmit.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.3134/11, të datës 04.01.2017, është vendosur: I. Aprovohet pjesërisht si e bazuar kërkesëpadija e padiëses Sh.G. nga Prishtina, dhe është detyruar e paditura R.B. J.S.C - Prishtinë, që padiëses në emër të kompensimit të dëmit, për lëndimin e pësuar në vendin e punës të datës 06.02.2012, për 70% të përgjegjësisë t'i paguaj për dëmin jomaterial: - kompensim në emër të dhimbjeve të përjetuara fizike shumën prej 7,000 € kompensim në emër të frikës shumën prej 8,400 € kompensim në emër të shëmtimit trupor shumën prej 2,450 € dhe kompensim në emër të kufizimit të aktivitetit të përgjithshëm jetësor 1,050 € prej 3.500 € II. Refuzohet pjesa e kërkesëpadiës së padiëses, kundër të paditurës përtej shumave të gjykuara si më lartë, si e pabazuar. III. Detyrohet e paditura, që padiëses në pjesën e aprovuar të kërkesëpadiës t'i paguaj edhe kamatën vjetore ligjore, dukë filluar nga data 04.01.2017, e deri në pagesën e plotë, si dhe shpenzimet e procedurës në lartësi prej 1,750 € të gjitha kërkesat në afat prej 7 ditësh nga marrja e aktgjykimit, nën kërcenim të përmbarimit ligjor.
3. Me aktgjykimin Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1034/17, të datës 24.02.2020, është vendosur: I. Refuzohet si e pathemeltë ankesa e të paditurës R.B. J.S.C, me seli

në Prishtinë, ndërsa pika I, e dispozitivit të aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti i Përgjithshëm C.nr.3134/11, të datës 04.01.2017, në pjesën që ka të bëjë me aprovimin e pjesës së kërkesëpadisë së paditëses Shpresa Gërvalla, për kompensimin e dëmit jomaterial, në emër të kufizimit të aktivitetit të përgjithshëm jetësor, si dhe pika III, që ka të bëjë me shpenzimet procedurale, është vërtetuar, përveç pjesës së kamatës, e cila është ndryshuar dhe është gjykuar me kamatë ligjore, sikurse për mjetet e deponuara në bankat komerciale të Kosovës, në afat mbi një vit, pa destinim të caktuar, duke filluar nga dita e marrjes së aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, e deri në pagesën definitive. II. Aprovohet pjesërisht si e themeltë ankesa e të paditurës R.B. J.S.C, me seli në Prishtinë, ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i Përgjithshëm C.nr.3134/11, në pikën I të dispozitivit, në pjesën që ka të bëjë me kompensimin e dëmit jomaterial, në emër të dhimbjeve fizike, frikës dhe shëmtimit trupor dhe çështja gjykohet si në vijim: Detyrohet e paditura R.B. J.S.C, me seli në Prishtinë, që paditëses Sh.G. nga Prishtina, në emër të dëmit jomaterial, t'ia kompensojë shumat si në vijim: për dhimbje fizike, shumën prej 3,500 € për frikë, shumën prej 3,200 € dhe për shëmtim trupor, shumën prej 1,200 € me kamatë ligjore, sikurse për mjetet e deponuara në bankat komerciale të Kosovës, në afat mbi një vit, pa destinim të caktuar, duke filluar nga dita e marrjes së aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, e deri në pagesën definitive, të gjitha këto, në afat prej 15 ditësh, nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi, nën kërcënim të përmbarrimit. III. Pjesa tjetër e kërkesëpadisë së paditëses Sh.G. nga Prishtina, nga shumat e gjykuara si në pikën II, të dispozitivit të këtij aktgjykimi, në emër të dëmit jomaterial, për dhimbje fizike, frikë dhe shëmtim, e deri tek shumat e kërkuara për to, është refuzuar si e pathemeltë. IV. Pika II, e dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, që ka të bëjë me pjesën e refuzuar të kërkesëpadisë së paditëses, mbetet e pashqyrtuar.

4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, e paditura në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, të aprovoj revizionin e paraqitur, ashtu që të prish aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, dhe çështjen ta kthej në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë. Me përgjigje në revizion, pala paditëse ka kërkuar që revizioni i të paditurës të hudhet poshtë.

5. Me aktgjykimin e gjykatës Gjykata Supreme të Kosovës, Rev.nr. 409/2020 të datës 28.09.2021, është vendosur që të pranohet si i bazuar revizioni i të paditurës, ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1034/17, i datës 24.02.2020, dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë, C.nr.3134/11, i datës 04.01.2017, ashtu që refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditëses Sh.G. nga Prishtina, me të cilën ka kërkuar të: Detyrohet e paditura R.B. J.S.C - Prishtinë, që paditëses në emër të kompensimit të dëmit, për lëndimin e pësuar në vendin e punës të datës 06.02.2012, për 70% të përgjegjësisë t'i paguaj shumat e specifikuara për dëmin jo material për kompensim në emër të dhimbjeve të përjetuara fizike, shumën prej 3,500 € për frikë, shumën prej 3,200 € për shëmtim trupor, shumën prej 1,200 € në emër të kufizimit të aktivitetit të përgjithshëm jetësor shumën prej 1,050 € kamatën e kërkuar, dhe shpenzimet e procedurës kontestimore në shumën prej 1,750 € Mbeten të pa shqyrtuara aktgjykimi i shkallës së parë dhe aktgjykimi i shkallës së dytë (të lartcekur) në pjesën me të cilën është refuzuar si e pabazuar e kërkesëpadia e paditëses. Secila palë i bartë shpenzimet e saj të procedurës.
6. Kundër aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev.nr.409/2020 të datës 28.09.2021, paditësja ka ushtruar kërkesë, për vlerësimin e kushtetutshmërisë së aktgjykimit të lartcekur, në Gjykatën Kushtetuese të republikës së Kosovës.
7. Me aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese nr.KI14/22, të datës 23.02.2023, është vendosur: I. Të deklaroj kërkesën si të pranueshme. II: Të konstatojë se aktgjykimi Rev.nr.409/2020 i datës 28 shtatorit 2021, i Gjykatës Supreme nuk është në pajtueshmëri me nenin 31 E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. III. Të deklarojë të pavlefshëm aktgjykimin Rev.nr.409/2020 të 28 shtatorit 2021 të Gjykatës Supreme të Kosovës. IV. Të kthejë aktgjykimin Rev.nr. 409/2020 të 28 shtatorit 2021 të Gjykatës Supreme të Kosovës, për rivendosje në pajtim me aktgjykimin e kësaj gjykate. V. Të urdhërojë Gjykatën Supreme që të njoftojë gjykatën, në pajtim me rregullin 66 (5) të Rregullores së Punës, deri më 23 gusht 2023, për masat e ndërmarra për zbatimin e aktgjykimit të gjykatës. VI. Të mbetet e përkushtuar në këtë çështje në pajtim me këtë urdhër. VII. T'ua kumtojë këtë aktgjykim palëve, dhe në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit, ta publikojë në Gazetën Zyrtare. VIII. Ky aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.
8. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas aktgjykimit të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës KI14/22, të datës 23.02.2023, dhe

pretendimeve të revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215, gjeti se revizioni i të paditurës është i bazuar.

9. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja Sh.G. nga Prishtina, më datë 30.12.2011, ka ushtruar padi, kundër të paditurës, për kompensim të dëmit, me të cilën ka kërkuar që të detyrohet e paditura, që paditëses në emër të kompensimit të dëmit, për lëndimin e pësuar në vendin e punës më datës 18.11.2011, duke kërkuar më saktësisht si në kërkesëpadi.
10. Gjykata e shkallës së parë, duke vendosur sipas padisë së paditëses, kundër të paditurës, pas vlerësimit dhe administrimit të provave, pas mbajtjes së seancës për shqyrtim kryesor ka nxjerr aktgjykimin C.nr.3134/11, të datës 04.01.2017, me të cilin e ka aprovuar pjesërisht kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
11. Në arsyetim të aktgjykimit gjykata e shkallës së parë, ka theksuar se: nuk ka qenë kontestuese se paditësja më datë 18.11.2011, është lënduar gjatë orarit të rregullt të punës në shkallët e objektit të paditurës, mirëpo kontestuese ka qenë përgjegjësia për lëndimin, dhe se me provat e administruara fletëparaqitjen e fatkeqësisë në punë të datës 22.11.2011, përderisa paditësja ishte duke kryer detyrat e punës si arkëtare në Distriktin e Prishtinës në Fushë Kosovë, si punëtore në marrëdhënie të rregullt pune në KEK - Divizioni i Furnizimit në Prishtinë, më datë 18.11.2011, është lënduar duke zbritur në shkallët e jashtme të ndërtesës së R.B. Dega në Fushë Kosovë, ku me këtë rast ka rrëshqitur dhe është rrëzuar ku edhe ka pësuar lëndime. Gjithashtu ka shtuar se gjykata përmes ekspertit të mbrojtjes në punë H.N., ka konstatuar se konstruksioni i shkallëve shihet se ka qenë i punuar me dimensione standarde, por sipërfaqja horizontale e shkallës ku shkelë këmba me këpucë ka qenë e rrëshqitshme andaj e paditura ka qenë e obliguar që të krijoj kushte për siguri gjatë lëvizjes së njerëzve nëpër shkallë. E paditura nuk ka bërë vlerësimin e hollësishëm mbi rrezikun e mundshëm gjatë ndikimit të reshurave atmosferike dhe ndërmarrjen e masave të nevojshme për të mos ardhur deri te rrëshqitja e njerëzve gjatë lëvizjes nëpër shkallë, kurse lëshimet e paditëses janë sepse nuk ka qenë mjaftë e vëmendshme gjatë zbritjes nëpër shkallë sepse duke zbritur shkallëve nuk i ka shfrytëzuar gilinderat në njërën anë ose tjetrën, për tu mbajtur me dorë. Andaj bazuar në këto gjetje eksperti ka konstatuar se e paditura mbanë përgjegjësi primare, ndërsa paditësja mbanë përgjegjësi sekondare.

12. Për të vërtetuar natyrën e lëndimeve që ka pësuar paditësja, si pasojë e fatkeqësisë në punë, gjykata në cilësinë e provës materiale ka administruar ekspertizën mjekësore të punuar nga eksperti dr. S.S. ortoped - traumatolog dhe dr. N.M., psikiatër, dokumentacionin mjekësor si raportet e mjekut specialist që i referohen periudhës së shërimit të paditëses, e të cilat janë marrë në vlerësim nga ana e ekspertëve mjekësor në rastin e punimit të ekspertizës mjekësore. Ekspertët mjekësorë në bazë të dokumentacionit mjekësor të prezantuar nga paditësja dhe ekzaminimit direkt të paditëses kanë ardhur në përfundimin se paditësja Shpresa Gërvalla, si pasojë e aksidentit gjatë kryerjes së detyrave të punës, ka pësuar lëndim të rënd trupor. Gjithashtu kanë konstatuar se paditësja, për shkak të lëndimeve të pësuar ka përjetuar dhimbje fizike: me intensitet të rëndë dy ditë, me intensitet të mesëm katër javë, me intensitet të ultë edhe katër javë të tjera. Paditësja ka përjetuar frikë primare të intensitetit të lartë e cila ka zgjatur disa sekonda. E që ka kaluar në frikë sekondare të intensitetit të lartë që ka zgjatë edhe për 3 ditë, frikë sekondare të intensitetit të mesëm që ka zgjatur afërsisht 14 ditë dhe frikë sekondare të intensitetit të ulët që ka zgjatur afërsisht 6 muaj. Kufizimi i aktivitetit të përgjithshëm jetësor është në shkallën 15% si pasojë e kufizimit të lëvizjeve në nivel të nyjës radiokarpale të djathtë. Te paditësja është konstatuar se ekziston shëmtim i lehtë trupor dhe atë për shkak të kontrakturës fleksoroekstensore të nyjës radiokarpale të djathtë respektivisht të deficitit të lëvizjeve të fleksionit dhe ekstensionit për 10 shkallë
13. Për mënyrën e vendosjes si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar, gjykata e shkallës së parë, i është referuar nenit 173, 174, 192 paragrafi 1, 186, 277 dhe 200 të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve. Për kamatën ka vendosur në kuptim të nenit 186 dhe 277 të LMD-së. Vendimin lidhur me shpenzimet e procedurës e ka mbështetur në nenin 449 dhe 452 të LPK-së.
14. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, e paditura ka paraqitur ankesë, ndërsa gjykata e shkallës së dytë me aktgjykimin e saj Ac.nr.1034/17, të datës 24.02.2020, ka vendosur që të aprovojë pjesërisht ankesën e të paditurës, duke e ndryshuar pjesërisht aktgjykimin e shkallës së parë, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
15. Gjykata e Apelit në arsyetim të aktgjykimit ndër të tjera ka theksuar se: nisur nga kjo gjendje e çështjes, Gjykata e Apelit ka vlerësuar se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë, në pjesët në të cilat i njëjti është vërtetuar nga kjo gjykatë e shkallës së dytë, si në dispozitiv të këtij aktgjykimi, është i drejtë dhe i

ligjshëm, pasi që në këto pjesë, aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182, par. 2, pika b), g), j), k) dhe m) të LPK-së, as në lidhje me zbatimin e të drejtës materiale, e as në shkelje tjera të dispozitave të procedurës kontestimore të pretenduara me ankesë, përveç pjesës së ndryshuar, për të cilën është ardhur në përfundim se gjykata e shkallës së parë, gabimisht e ka zbatuar të drejtën materiale, për çka edhe ajo pjesë e dispozitivit të aktgjykimit të atakuar, është dashur të ndryshohet.

16. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, e paditura ka ushtruar revizion, ndërsa Gjykata Supreme të Kosovës, me aktgjykimin Rev.nr. 409/2020 të datës 28.09.202, e ka aprovuar revizionin, e ka ndryshuar aktgjykimin dhe e ka refuzuar kërkesëpadinë e paditëses.
17. Me aktgjykimin e Gjykata Kushtetuese nr.KI14/22, të datës 23.02.2023, është vendosur: I. Të deklaroj kërkesën si të pranueshme. II: Të konstatojë se aktgjykimi Rev.nr.409/2020 i datës 28 shtatorit 2021, i Gjykatës Supreme nuk është në pajtueshmëri me nenin 31 E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. III. Të deklarojë të pavlefshëm aktgjykimin Rev.nr.409/2020 të 28 shtatorit 2021 të Gjykatës Supreme të Kosovës. IV. Të kthejë aktgjykimin Rev.nr. 409/2020 të 28 shtatorit 2021 të Gjykatës Supreme të Kosovës, për rivendosje në pajtim me aktgjykimin e kësaj gjykate, duke vendosur me decidivisht, si në dispozitiv të aktgjykimit.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

18. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes nuk e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e gjykatës së shkallë së dytë dhe të parë, lidhur me aprovimin e kërkesëpadisë së paditëses, pasi që aktgjykimi i shkallës së dytë dhe të parë, është përfshirë me zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
19. Gjykata Supreme e Kosovës, fillimisht ka trajtuar dhe vlerësuar me ndërgjegje të kujdesshme, çështjet e ngritura nga Gjykata Kushtetuese me aktgjykimin KI14/22, të datës 23.02.2023, dhe ka ardhur në përfundim se në këtë rast duhet vendosur si në dispozitiv të këtij aktgjykimi, për arsye se:

- Me nenin 211 paragrafi 1 të LPK-së, përcaktohet se “*Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, palët mund të paraqesin revizion brenda afatit prej tridhjetë (30) ditësh nga dita në të cilën u është dorëzuar aktgjykimi*”.
- Me nenin 212 të LPK-së, përcaktohet se “*Për revizionin vendos Gjykata Supreme e Kosovës*”.
- Me nenin 214, të LPK-së, dhe nenin 9, të Ligjit Nr. 04/L-118, për Ndryshimin dhe Plotësimin e Ligjit Nr. 03/L-006 për Procedurën Kontestimore, me të cilin është riformuluar neni 214 i ligjit bazik, përcaktohet se “*1. revizioni mund të paraqitet: a) për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2 të këtij ligji, me përjashtim të shkeljeve të parapara në nenin 182 paragrafi 2 pikat (f, h, i dhe m). b) për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 1 të këtij ligji që është bërë në procedurën e gjykatës së shkallës së dytë. c) për shkak të zbatimit të gabuar të drejtës materiale. d) për shkak të tejkalimit të kërkesëpadisë, në qoftë se kjo shkelje është bërë në procedurën para gjykatës së shkallës së dytë. 2. Revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike. 3. Kundër aktgjykimit të dhënë në procedurën e shkallës së dytë me të cilën vërtetohet aktgjykimi në bazë të pohimit, revizioni mund të paraqitet vetëm për shkaqet nga paragrafi 1 pika a), b) dhe d) të këtij neni. 4. Kundër aktgjykimit të shkallës së dytë me të cilin vërtetohet aktgjykimi i shkallës së parë revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga paragrafi 1 pika a) e këtij neni, përveç nëse ekzistimi i tyre nuk është përmendur në ankesë, përpos kur bëhet fjalë për shkeljet për të cilat kujdeset sipas detyrës zyrtare gjykata e shkallës së dytë dhe ajo e revizionit*”.
- Me nenin 220 të LPK-së, përcaktohet se “*Gjykata Supreme vendosë mbi revizionin, vetëm në bazë të shkresave në dosjen e lëndës, në seancë të trupit gjykues*”.
- Me nenin 224 paragraf 1 të LPK-së, përcaktohet se “*Në qoftë se gjykata e revizionit konstaton se e drejta materiale është zbatuar gabimisht, me aktgjykim e aprovon revizionin e paraqitur dhe e ndryshon aktgjykimin e goditur*”, ndërsa me paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohet se: “*Po që se gjykata e revizionit konstaton se për shkak të zbatimit të gabueshëm të së drejtës materiale, apo për shkak të shkeljeve të rregullave procedurale, gjendja faktike nuk është vërtetuar plotësisht dhe se për këtë arsye nuk ekzistojnë kushtet për ndryshimin e aktgjykimit të goditur, atëherë ajo me aktvendim e aprovon revizionin dhe e anulon pjesërisht apo tërësisht aktgjykimin e*

shkallës së parë dhe të dytë, apo vetëm aktgjykimin e shkallës së dytë, dhe çështjen ia dërgon për rigjykim gjyqtarëve të njëjtë apo të tjerë të gjykatës të shkallës së parë apo të dytë”.

- Me nenin 227 të LPK-së, përcaktohet se: *“Po që se me dispozitat e neneve të këtij kreu nuk parashikohet ndonjë gjë tjetër, në procedurën sipas revizionit, në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat e këtij ligji mbi ankesën kundër aktgjykimit, përveç dispozitave me të cilat parashihet mundësia e mbajtjes së shqyrtimit të çështjes kryesore në gjykatën e ankimit”.*
- Me nenin 201 të LPK-së, përcaktohet se: *“Gjykata e shkallës së dytë në seancën e kolegjit, apo në bazë të shqyrtimit të çështjes kryesore drejtpërsëdrejti, me aktgjykim e ndryshon aktgjykimin e shkallës së parë, po që se konstaton se ekziston ndonjëri nga këto shkaqe të treguara në ankesë: a) nëse ka konstatuar se ekziston shkelja e dispozitave të procedurës kontestimore, përpos atyre të përmendura në nenin 197 të këtij ligji; b) nëse në seancën e kolegjit, me anë të vlerësimit ndryshe të shkresave dhe provave të marra në mënyrë indirekte, ka konstatuar gjendje tjetër faktike nga ajo e përmbajtur në aktgjykimin e shkallës së parë; c) nëse pas shqyrtimit direkt të çështjes, në bazë të provave të reja, apo në bazë të marrjes rishtas të provave të administruara nga gjykata e shkallës së parë, ka konstatuar gjendje tjetër faktike nga ajo e përmbajtur në aktgjykimin e shkallës së parë; d) nëse konsideron se gjendja faktike e përmbajtur në aktgjykimin e shkallës së parë është konstatuar drejt, por e drejta materiale është zbatuar gabimisht nga gjykata e shkallës së parë; e) nëse ka konstatuar se me aktgjykimin e shkallës së parë është tejkaluar kërkesëpadia ashtu që me të është pranuar me tepër se që është kërkuar me padi”.*

20. Nga interpretimi i këtyre dispozitave ligjore të LPK-së, si dhe nga vlerësimi i të gjitha provave dhe shkresave të lëndës dhe shkaqeve të paraqitura me revizion rezulton se Gjykata Supreme e Kosovës, ka juridiksion (kompetencë lëndore) për të vendosur në procedurë të revizionit, në pajtim të plotë me dispozitat e lartcekura, për arsye se:

- Në rastet ku Gjykata Supreme e Kosovës, vendosë për themelësinë e revizionit, atëherë vendosë parimisht vetë me aktgjykim. Përgjashtimisht vendosë me aktvendim edhe në rast të themelësisë së revizioni nëse janë plotësuar kushtet, siç përcaktohet me nenin 224 paragraf 2 të LPK-së. Me nenin 214 të LPK-së, është përcaktuar se shkak për paraqitjen e revizionit është edhe zbatimi i gabuar i të drejtës materiale dhe nëse Gjykata Supreme konstaton se e drejta materiale është zbatuar gabimisht nga gjykata e shkallës së parë ose gjykata e shkallës së dytë atëherë ajo vendosë vet me

aktgjykim në kuptim të nenit 224 paragrafi 1 të LPK-së, duke e aprovuar revizionin dhe njëherit duke ndryshuar aktgjykimin e goditur. Duhet të theksohet se konstatimi i gabuar apo jo i plotë i gjendjes faktike nëse i referohemi nenit 214 të LPK-së, nuk është shkak për paraqitjen e revizionit. Nga kjo rezulton se Gjykata Supreme është e lidhur me gjendjen faktike të konstatuar nga gjykata e shkallës së parë, përkatësisht gjykata e shkallës së dytë.

- Me nenin 224 paragrafi 2 të LPK-së, është përcaktuar se Gjykata Supreme do ta aprovojë revizionin dhe do ta kthejë lëndën në rishqyrtim, nëse konstaton se gjendja faktike nuk është vërtetuar në mënyrë të plotë me kusht që vërtetimi jo i plotë i gjendjes faktike ka qenë si rezultat -gjegjësisht pasojë e zbatimit të gabuar të së drejtës materiale ose e ndonjë shkelje të dispozitave të LPK-së. Nga kjo rezulton se Gjykata Supreme, do ta kthejë lëndën në rishqyrtim nëse gjykatat e instancave më të ulëta pa të drejtë nuk kanë lejuar marrjen në pyetje të një dëshmitari, nxjerrjen e provës me ekspertim... etj, dhe si pasojë e kësaj shkelje është konstatuar gjendja faktike në mënyrë jo të plotë, mirëpo duhet të merret për bazë fakti se vërtetimi jo i plotë ose i gabuar i gjendjes faktike duhet të jetë gjithmonë pasojë e zbatimit të gabuar të së drejtës materiale ose pasojë e një shkelje të dispozitave të LPK-së. Pra në këto raste Gjykata Supreme para se të vendosë siç përcaktohet me nenin 224 paragrafi 2 të LPK-së, duhet gjithmonë të konstatojë edhe lidhjen kauzale në mes të një shkelje të dispozitave të LPK-së, ose zbatimit të gabuar të drejtës materiale dhe vërtetimit të gabuar ose jo të plotë të gjendjes faktike.

21. Në këtë rast Gjykata Supreme e Kosovës, nuk e ka shqyrtuar revizionin, për shkak të konstatimit të gabuar ose jo të plotë të gjendjes faktike, mirëpo nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, në mënyrë të gabuar kanë aplikuar të drejtën materiale, duke e aprovuar kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, edhe për faktin se në këtë rast nuk ekziston lidhja kauzale në mes të një shkelje të dispozitave të LPK-së, ose zbatimit të gabuar të drejtës materiale, me vërtetim të gabuar ose jo të plotë të gjendjes faktike nga gjykata e instancave më të ulëta.

22. Po ashtu për të vendosur siç përcaktohet me nenin 224 paragrafi 2 të LPK-së, është me rëndësi edhe fakti se Gjykata Supreme, nuk mund të ndryshoj vet aktgjykimin e goditur sipas revizionit për shkak të konstatimit të gabuar ose jo të plotë të gjendjes

faktike, e cila gjendje është ardhur si pasojë e zbatimit të gabuar të drejtës materiale ose shkeljet e ndonjë dispozite procedurale.

23. Përveç të cekurave duke marrë për bazë faktin se dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me revizionin nuk mjaftojnë për rregullimin e procedurës sipas revizionit, me nenin 227 të LPK-së, është përcaktuar se dispozitat në lidhje me ankesën kundër aktgjyqimit vlejnë përshtatshmërisht edhe në procedurën sipas revizionit. Duhet theksuar se me dispozitat e LPK-së, nuk është përcaktuar konkretisht se cilat dispozita vlejnë përshtatshmërisht dhe cilat nuk vlejnë, mirëpo rrjedhimisht në procedurën sipas revizionit vlejnë fillimisht dispozitat që janë përcaktuar për procedurën sipas revizionit, andaj në kontekst të nenit 227 të LPK-së, nuk ka asnjë pengesë ligjore që të zbatohet neni 201 i LPK-së, në rastet kur Gjykata Supreme vendosë ashtu siç është përcaktuar me nenin 224 paragraf 1 të LPK-së.
24. Në këtë rast Gjykata Supreme e Kosovës, ka vlerësuar se kthimi i çështjes në rigjykim do të ishte i pa efekt, dhe se rezultati i gjyqimit do të ishte i njëjtë, për arsye se në shkresat e lëndës nuk ka ndonjë raport të policisë, për të përshkruar incidentin e ndodhur, raport të inspektoriatit komunal/të punës, me të cilin do të krijohet një pasqyrë mbi faktet që do të ishin të rëndësishme për incidentin siç janë nëse ditën kritike ka pasur të reshura atmosferike, ngrica, dhe cila ka qenë gjendja e shkallëve në të cilat ka ndodhur aksidenti, dhe nëse e paditura ka pasur ndonjë lëshim me të cilin është kontribuar në shkaktimin e incidentit, po ashtu nuk është bërë sigurimi i marrjes së provës menjëherë pas ndodhjes së incidentit, siç përcaktohet me nenin 379, 380, 381, 382, 282, 384 dhe 285 të LPK-së, ndërsa pas ndryshimit të gjendjes faktike, me ndërrimin e gjendjes së shkallëve, fakt që nuk është kontestues nga deklaratimet e palëve, si në shkresat e lëndës, është e pa mundur të jepet një mendim objektiv nga cili do ekspert, lidhur me rrethanat e ndodhjes së incidentit dhe vërtetimin e përgjegjësisë së të paditurës në shkaktimin e dëmit.
25. Përveç kësaj në rastet kur gjykata me e lartë e kthen lëndën në rigjykim, në gjykatën e shkallës më të ulët, gjykata e shkallës më të lartë duhet që t'i konstatoj shkeljet e dispozitave të LPK-së, dhe në çka konsiston shkelja duke sugjeruar se cilat veprime konkret duhet të ndermirren, dhe cilat prova duhet të nxirren dhe administrohen nga ana e gjykatës së shkallës më të ulët me rastin e rigjyqimit. Në këtë rast nuk është konstatuar se aktgjyqimet e gjykatave të instancave më të ulëta janë përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të LPK-së, mirëpo bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, në mënyrë të gabuar kanë aplikuar të drejtën

materiale, andaj kthimi i çështjes në rigjykim do të ishte i pa efekt, për arsyet e theksuar si me lartë.

26. Parashtrimet e të paditurës si në revizion, sa i përket shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës janë të pabazuara, dhe se aktgjykimet e instancave me të ulëta nuk janë përfshirë në shkeljet e pretenduara, dhe as me shkeljet të cilat shikohen sipas detyrës zyrtare siç përcaktohet me nenin 215 të LPK-së, që kanë të bëjnë me zotësinë për të qenë palë dhe përfaqësimin e rregullt.

27. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, në mënyrë të gabuar kanë aplikuar të drejtën materiale, duke e aprovuar kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, për arsye se:

- Me nenin 60 të Ligjit të Punës, përcaktohet se *“Punëdhënësi është i obliguar që në rast të lëndimeve dhe sëmundjeve profesionale të të punësuarit, të marra gjatë kryerjes së punës, t’ju ofrojë sigurimin për kompensimin e shpenzimeve sipas këtij ligji dhe ligjeve tjera të aplikueshme”*.
- Me nenin 42 paragrafi 1,2,3,4,5 dhe 6 të Ligjit të Punës, përcaktohet se *“1. I punësuarit ka të drejtë në sigurinë në punë, mbrojtje të shëndetit dhe në ambientin e përshtatshëm të punës, në përputhje me këtë ligj dhe Ligjin për siguri në punë, mbrojtje të shëndetit të punësuarve dhe mbrojtjen e ambientit të punës. 2. Punëdhënësi është i detyruar të sigurojë kushtet e nevojshme për mbrojtje në punë, me të cilat sigurohet mbrojtja e jetës dhe e shëndetit të të punësuarve në pajtim me ligjin. 3. Punëdhënësi detyrohet ta informojë punëtorin me shkrim para angazhimit të tij, për rreziqet në punë dhe për masat mbrojtëse të cilat obligohet t’i marrë. 4. Punëdhënësi obligohet të japë udhëzime që tregojnë rreziqet në punë dhe masat mbrojtëse të cilat duhet të merren në përputhje me udhëzimet e lëshuara nga Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale. 5. Punëdhënësi është i detyruar t’i zbatojë rregullat dhe procedurat e përgjithshme për mbrojtjen dhe sigurinë në punë, që janë të përcaktuara me Ligjin për Siguri në Punë, Mbrojtje të Shëndetit të të Punësuarve dhe Mbrojtjen e Ambientit të Punës. 6. I punësuarit është i detyruar t’i përmbahet rregullave për sigurinë dhe mbrojtjen e shëndetit në punë, në mënyrë që mos të*

rrezikojë shëndetin dhe sigurinë e vet, si dhe sigurinë dhe shëndetin e punëtorëve të tjerë”.

- Me nenin 154 të LMD-së, përcakton se “*Kush i shkakton tjetrit dëmin, ka për detyrë të ja kompensoj, në çoftë se nuk provon se dëmi ka lindur pa fajin e tij*”, me nenin 158 të këtij ligji, përcaktohet se “*Fajësia ekziston kur dëmtuesi e ka shkaktuar dëmin me dashje apo nga pakujdesia*”, ndërsa me nenin 192 paragraf 1, përcaktohet se “*I dëmtuari i cili ka kontribuar që dëmi të krijohet ose të jetë më i madh nga sa do të ishte ka të drejtë vetëm për kompensim përpjesëtimisht të pakësuar*”.

28. Nga interpretimi i dispozitave ligjore të Ligjit të Punës dhe Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve, si dhe nga vlerësimi i të gjitha provave dhe shkresave të lëndës sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, kërkesëpadia e paditëses është në tërësi e pabazuar. Në këtë kuptim gjykata e shkallës së parë dhe e dytë në mënyrë të gabuar kanë konstatuar dhe kanë vendosur që kërkesëpadia e paditëses është e bazuar, për arsye se paditësja nuk ka qenë në marrëdhënie pune me të paditurën, nuk është lënduar në punë dhe gjatë orarit të punës tek e paditura, mirëpo e njëjta ka qenë e punësuar tek K.E.K, e sistemuar në vendin e punës (arkëtare), e cila më datë 18.11.2011, ka qenë duke shkuar për të dorëzuar pazarin ditor, për në drejtim të ndërtesës ku ka qenë e vendosur e paditura, rrëshqet dhe rrezohet ku si pasojë pëson lëndime trupore.

29. Përveç të cekurave në këtë rast baza juridike e kërkesëpadisë nuk gjenë mbështetje në nenin 154 dhe 158 të LMD-së, për arsye se dëm konsiderohet vetëm dëmi i cili si i tillë pranohet nga e drejta. Kështu dëmi përfaqëson dëmtimin që e pëson një person i caktuar në të mirën juridike që mund të jenë personale dhe pasurore, me kusht që ato të jenë juridikisht të mbrojtura. Përndryshe dëmtimi përbën jo vetëm cenim të të drejtave, por edhe cenim të interesave, nëse ai është bërë në kundërshtim me të drejtën. Nga vetë përmbajtja e nenit 154 të LMD-së, rezulton se ai që i shkakton dëm tjetrit ka detyrim t’ia shpërblejë atë. Sipas kësaj dispozite për të ekzistuar përgjegjësia për shpërblimin e dëmit është e nevojshme të jetë shkaktuar dëmi, të dihet shkaktari i tij dhe të ekzistojnë parakushtet e përgjegjësisë për kompensimin e dëmit mbi bazën e fajësisë apo mbi ndonjë bazë tjetër ligjore. Për të ekzistuar detyrimi për kompensimin e dëmit duhet të plotësohen këto parakushte: a) që të shkaktohet dëmi; b) që dëmi të jetë shkaktuar me veprimin/mosveprimin e kundërligjshëm; c) të ekzistojë faji i dëmtuesit; d) që të ekzistojë aftësia delikatore dhe e) të ekzistoj lidhja kauzale ndërmjet veprimit/mosveprimit të kundërligjshëm dhe dëmit. Në këtë rast

nuk janë plotësuar këto parakushte ligjore për të ekzistuar përgjegjësia e të paditurës, për kompensimin e dëmit, paditëses.

30. Po ashtu në këtë rast baza juridike e kërkesëpadisë nuk gjenë mbështetje në nenin 173 dhe 174 të LMD-së, për arsye se:

- Me nenin 173 të LMD-së, përcaktohet se *“Dëmi i lidhur me sendin e rrezikshëm, respektivisht me veprimtarinë e rrezikshme konsiderohet se rrjedh nga ky send, respektivisht nga kjo veprimtari, me përjashtim në qoftë se provohet se ato nuk kanë qenë shkak i dëmit”*.
- Me nenin 174 paragraf 1 të LMD-së, përcaktohet se *“Për dëmin nga sendi i rrezikshëm përgjigjet zotëruesi i saj, kurse për dëmin nga veprimtaria e rrezikshme përgjigjet personi që merret me të”*, me paragrafin 2 të këtij neni përcaktohet se: *“Zotërues konsiderohet poseduesi i sendit, si dhe personi shoqëror - juridik që ka të drejtë deponimin, respektivisht të drejt shfrytëzimi të përkohshëm”*.
- Nga përmbajtja e nenit 173 të LMD-së, rezulton se rrezikshmëria nga sendi i rrezikshëm përkatësisht nga veprimtaria e rrezikshme, duhet të jetë e atillë që nëse paraqitet në vetvete përcakton rrezikshmëri që nuk është në kuadër të rrezikshmërisë normale, e cila njihet si rrezikshmëri e shtuar. Nga përmbajtja e nenit 173 të LMD-së, nuk përcaktohet se çka konsiderohet send i rrezikshëm apo veprimtari e rrezikshme, prandaj kjo mund të përcaktohet nga praktika gjyqësore. Nga praktika gjyqësore mund të konstatohet se sendi i rrezikshëm mund të jetë send i luajtshëm ose i pa luajtshëm i cili nga vet ekzistimi i tij, nga vetit që ka, për nga pozita apo përdorimi i tij përfaqëson rrezikshmëri të shtuar për rrethin, për çka edhe duhet kushtuar vëmendje e posaçme veçanërisht me rastin e përdorimit.

31. Ndërsa veprimtaria e rrezikshme është një veprimtari e caktuar, ushtrimi i secilës në kushte normale, për nga mënyra e ushtrimit, paraqet rrezikshmëri për shëndetin dhe pasurinë, për të cilën arsye personi që ushtron atë veprimtari duhet të ketë kujdes të shtuar. Nëse një veprimtari do të konsiderohet e rrezikshme apo jo, do të vendos gjykata në rast kontesti, duke i vlerësuar të gjitha rrethanat e secilit rast konkret. Meqenëse me nenin 173 të LMD-së, nuk janë të numëruara në mënyrë taksative sendet apo veprimtaritë e rrezikshme, mirëpo është përcaktuar përgjegjësia objektive në mënyrë të përgjithshme për të gjitha dëmet që rrjedhin nga sendet dhe veprimtarit me rrezikshmëri të shtuar për rrethin, mbetet në diskrecionin e gjykatës që në çdo rast të kontesti, të vlerësojë se sendi përkatësisht veprimtaria në lidhje më të cilën është

shkaktuar dëmi, paraqesin send – veprimtari me rrezikshmëri të shtuar për rrethin. Në këtë rast nuk janë plotësuar parakushtet ligjore siç përcaktohen me nenin 173 të LMD-së, për të ekzistuar përgjegjësia e të paditurës, për kompensimin e dëmit, paditëses, për arsye se në këtë rast nuk kemi të bëjmë me dëm që rrjedhë nga sende apo veprimtari të rrezikshme.

32. Po ashtu në këtë rast baza juridike e kërkesëpadisë nuk gjenë mbështetje në dispozitat e Ligjit Punës, e as në dispozitat e Ligjit për Siguri në Punë, Mbrojtje të Shëndetit të Punësuarve dhe Ambientit të Punës, për arsye se: në këtë rast paditësja nuk ka qenë në marrëdhënie pune me të paditurën, nuk është lënduar në punë dhe gjatë orarit të punës tek e paditura.
33. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, paditësja në këtë rast nuk ka arritur ti vërtetojë faktet mbi të cilat e mbështet kërkesën e vet edhe pse kjo ka qenë detyrë e saj, në kuptim të nenit 322 paragrafi 1 dhe 2, e lidhur me neni 7 paragrafi 1 dhe 319 paragrafi 1 të LPK-së, e në anën tjetër gjykatës i ka munguar autorizimi që të nxjerr prova sipas detyrës zyrtare sepse me nenin 7 paragraf 2 të LPK-së, përcaktohet se: *“Gjykata është e autorizuar ti vërtetoj edhe faktet të cilat palët nuk i kanë paraqitur si dhe ti marrë edhe provat të cilat palët nuk i kanë propozuar, vetëm po që se nga rezultati i shqyrtimit dhe i të provuarit del përfundimi se palët kanë për qëllim disponimin me kërkesat me të cilat nuk mund të disponojnë lirisht (të përcaktuara në nenin 3 paragraf 3 të këtij ligji) në qoftë se me ligj nuk është përcaktuar ndryshe”*.
34. Për të pasur sukses në kërkesëpadinë, pala paditëse është dashur që të argumentoi faktet mbi të cilat e mbështet kërkesën e vet, mirëpo paditësja nuk ka arritur të argumentojnë bazën e kërkesëpadisë. Në këtë kontekst pretendimi i palës paditëse se në këtë rast i takon e drejta për të kërkuar kompensimin e dëmit, nga e paditura, si i tillë është i pabazuar, për çka Gjykata Supreme e Kosovës, erdhi në përfundim se kërkesëpadia e paditëses është në tërësi e pabazuar.
35. Gjykata Supreme e Kosovës, ka refuzuar kërkesën e palës paditëse edhe për kompensimin e shpenzimeve të procedurës, dhe ka vendosur që secila palë të bartë shpenzimet e saj të procedurës, pasi pala paditëse e ka humbur kontestin, ndërsa pala e paditur nuk ka parashtruar sipas revizionit kërkesë për shpenzimet e procedurës, bazuar në nenin 449, 452 paragrafi 1, e lidhur me nenin 463 paragrafi 1 të LPK-së.
36. Gjykata Supreme e Kosovës, me rastin e vendosjes sipas këtij aktgjykimi, ka vlerësuar të gjitha pretendimet sipas padisë së paraqitur, mirëpo ka gjetur se janë të

pabazuara dhe pa ndonjë ndikim për vendosje ndryshe, për çka edhe ka vendosur kjo gjykatë me anë të këtij aktgjykimi.

37. Ka mbetur i pashqyrtuar në pjesën tjetër aktgjykimi i shkallës së parë dhe aktgjykimi i shkallës së dytë (të lartcekur) në pjesën me të cilën është refuzuar si e pabazuar e kërkesëpadia e paditëses, sepse nuk ka qenë e goditur me revizion nga palët.
38. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 224 paragrafi 1 të LPK-së, ka vendosur që të pranojë si të bazuar revizionin e të paditurës, R.B. J.S.C – Prishtinë, dhe të ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1034/17, i datës 24.02.2020, dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë, C.nr.3134/11, i datës 04.01.2017, ashtu që refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditëses Sh.G. nga Prishtina, me të cilën ka kërkuar të detyrohet e paditura R.B. J.S.C-Prishtinë, që paditëses në emër të kompensimit të dëmit, për lëndimin e pësuar në vendin e punës të datës 06.02.2012, për 70% të përgjegjësisë t'i paguaj shumat e specifikuar për dëmin jomaterial për kompensim në emër të dhimbjeve të përjetuara fizike, shumën prej 3,500 € për frikë shumën prej 3,200 € për shëmtim trupor shumën prej 1,200 € në emër të kufizimit të aktivitetit të përgjithshëm jetësor shumën prej 1,050 € kamatën e kërkuar, dhe shpenzimet e procedurës kontestimore në shumën prej 1,750 €
39. Mbetet i pa shqyrtuar aktgjykimi i shkallës së parë dhe aktgjykimi i shkallës së dytë (të lartcekur) në pjesën me të cilën është refuzuar si e pabazuar e kërkesëpadia e paditëses, dhe III. Secila palë i bartë shpenzimet e veta të procedurës.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,

Rev.nr.610/20, datë 25 shkurt 2021

Në rastet kur Gjykata vlerëson se është e domosdoshme marrja e provës përmes ekspertizës profesionale me qëllim të vërtetimit të ndonjë fakti apo rrethane vendimtare për çështjen, ndërsa pala nuk propozon ekspertizën përkatëse për vërtetimin e faktit të caktuar, Gjykata bazuar në dispozitën e nenit 356 të LPK-së (plotësuar ndryshuar me nenin 21 të Ligjit nr.04/L-118, për ndryshimin dhe plotësimin e LPK-së), cakton marrjen e provës përmes ekspertizës sipas detyrës zyrtare, ndërsa palën e obligon për deponimin e shpenzimeve për ekspertizë.

Në rast se pala nuk deponon shumën e mjeteve për shpenzimet e ekspertizës, Gjykata e revokon aktvendimin për caktimin e marrjes së provës përmes ekspertizës, ndërsa mos vërtetimi i faktit i cili mund të vërtetohet vetëm përmes ekspertizës trajtohet duke aplikuar barrën e provës.

I. Rrethanat e çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.1813/17, të datë 21.05.2020, është refuzuar si e pabazuar ankesa e të autorizuarit të paditësit-kundër të paditurit G. K. nga ..., ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore C.nr.6/12 i datës 22.07.2016, në pikën I (një) dhe III (tre) të dispozitivit, ndërsa pika II (dy) ka mbetur e pashqyrtuar, ashtu që në pikën I (një) të dispozitivit është refuzuar si pabazuar kërkesëpapia e paditësit-kundër të paditurit G. K. nga ..., me të cilënka kërkuar që të obligohet i padituri-kundër paditësi S. A., që në emër të ndarjes së dy lokaleve afariste me blloka Giter, blerjes dhe të instalimit të rrymës elektrike, suvatimit të lokaleve, shtruarjes së lokaleve me iberçuk, të ndërtimit të kulmit të lokaleve, të instalimit të ngrohjes qendrore si dhe në emër të menaxhimit të punëve të paguaj borxhin në shumë prej 25.000 Euro, me kamatë ashtu siç paguajnë bankat komerciale për një vit, për mjetet e deponuara pa destinim të caktuar, duke filluar nga dita e ushtrimit të padisë e gjer në ditën e pagesës përfundimtare të gjitha këto në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, në kërcënim të përmbarimit të dhunshëm. Në pikën II (dy) të dispozitivit e ka refuzuar kundërpadinë e të paditurit-kundërpaditësit S.A. nga ... me të cilën ka kërkuar që paditësi-kundër i padituri G.K., t'ia kompensojë dëmin në emër të fitimit të humbur për lokalet e mbajtura për 11 muaj, shumë prej 6.900,00 Euro. Në pikën III (tre) të dispozitivit ka vendosur që secila palë i bartë shpenzimet e sajë të procedurës, kurse i ka obliguar palët ndërgjygjëse G. K., dhe S. A., që të dy nga ..., gjykatëst'ia paguajnë taksën gjyqësore në shumë prej 125.00 Euro, në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, në kërcënim të përmbarimit të dhunshëm.
2. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion i autorizuari i paditësit-kundër të paditurit për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta pranojë si të bazuar

revizionin, ndërsa aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim dhe vendosje.

3. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjetise: Revizioni i të autorizuarit të paditësit-kundër të paditurit është i pabazuar.
4. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësit-kundër i padituri G. K. nga ..., me datë 05.01.2012, ka paraqitur padi ndaj të paditurit-kundërpaditësit S. A. nga ..., me të cilën kërkuar që të obligohet i padituri-kundër paditësi S. A., që në emër të ndarjes së dy lokaleve afariste me blloka Giter, blerjes dhe të instalimit të rrymës elektrike, suvatimit të lokaleve, shtruarjes së lokaleve me iberçuk, të ndërtimit të kulmit të lokaleve, të instalimit të ngrohjesqendrore si dhe në emër të menaxhimit të punëve të paguaj borxhit në shumë prej 25.000 Euro, me kamatë ashtu siç paguajnë bankat komerciale për një vit, për mjetet e deponuarapa destinim të caktuar, duke filluar nga dita e ushtrimit të padisë e gjer në ditën e pagesës përfundimtare të gjitha këto në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, në kërcënim të përmbarrimit të dhunshëm.
5. I padituri-kundër paditësi S. A., nga ..., më datë 04.04.2016, ka paraqitur kundërpadi ndaj paditësit-kundër të paditurit me të cilën ka kërkuar që paditësi-kundër i padituri G.K., t'ia kompensojë dëmin në emër të fitimit të humbur për lokalet e mbajtura për 11 muaj, shumë prej 6.900,00 Euro.
6. Gjykata e shkallë së parë e ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit-kundër të paditurit dhe kundërpadinë e të paditurit-kundër paditësit, duke arsyetuar se nga administrimi si provë i Deklaratës VR.nr. ..., të datës 16.03.2011, të vërtetuar pranë Gjykatës Komunale në Gjilan, është vërtetuar fakti se ndërgjyqësit kanë lidhur një marrëveshje ndërmjet veti për lëshimin e një lokali me qira në vitin 2011. Ky lokal ka qenë i paditurit-kundër paditësit, kurse paditësi-kundër i padituri ka marrë për obligim të investoj në këtë lokal dhe ta bëjë funksional duke investuar shumë prej 12.500,00 Euro, dhe si kompensim i njëjti mos të paguaj qira në tre vjet e gjysmë të ardhshme për këtë lokal. Nga specifikacioni i shpenzimeve të rrymës, i përpiluar me dorë të lirë, gjykata nuk ka mundur të vërtetojë asgjë, pasi që një specifikacion i tillë aspak nuk ka qenë i qartë dhe si të tillë gjykata kësaj prove nuk ia kishte falur besimin, pasi që me të njëjtën prove nuk mund të vërtetohet asgjë e gjithashtu paditësi në deklaratën e tij thirrret se kjo ka qenë një ofertë e mjeshtrit të rrymës e jo ndonjë faturë me të cilën dëshmohet përpaguesën e bërë për këtë punë.

7. Tutje, gjykata kishte bërë shikimin e pesë fotove, nga ka vërtetuar faktin se dy lokalet kanë qenë të lyera dhe të shtuara me iberçuk (pa pllaka), po ashtu ka vërtetuar se llamarinat e vendosura në kulm kanë qenë të vjetra-përdorura e gjithashtu shihet se të njëjtat nuk kanë qenë mirë të vendosura si dhe kaseta e ujit e vendosur nuk ka qenë e përfunduar.
8. Nga administrimi si provë i Kontratës të datës 01.08.2012, gjykata ka vërtetuar se i padituri-kundër paditësi po të njëjtin lokal i'a ka lëshuar me qira ndërmarrjes B në gusht të vitit 2012.
9. Gjkata kishte bërë dëgjimin e G.U., në cilësinë e dëshmitarit, mirëpo të njëjtit nuk i kishte falur besim sa i përket pjesës ku i njëjti ka deklaruar se lysterja e lokaleve nuk ka qenë në rregull, me arsyetimin se i njëjti nuk është me profesion ndërtimtarapo murator, por ka të kryer fakultetin e Kriminalistikës. Gjkata nuk ja fali besimin edhe në pjesën ku deklaroi se paditësi-kundër i padituri i ka mbajtur lokalin nga viti 2011 e gjernë vitin 2012 për arsye se i njëjti fillimisht deklaroi se paditësi lokalet i ka mbajtur 1 vit, por në pyetjen e gjyqtarit se nga e din ky dëshmitarë këtë fakt, i njëjti përgjigjet se këtë nuk e din saktë por e ka mësuar nga i padituri, andaj duke marrë parasysh edhe faktin e afërsisë në mes këtij dhe të paditurit-kundër paditësit gjykata të njëjtit nuk ja fali besimin.
10. Nga dëgjimi i paditësit-kundër të paditurit G. K.,i në cilësi të palës gjykata ka vërtetuar se palët ndërgjyqëse në vitin 2011, kanë arritur një marrëveshje fillimisht për një lokal e me ndryshimin e më vonshëm gojarisht kanë ndryshuar këtë marrëveshje dhe janë marrë vesh për dy lokale ku paditësi-kundër i padituri të investoj shumë prej 25.000,00 Euro, përkatësisht nga 12.500,00 Euro, për secilin lokal, me qëllim të funksionalizimit dhe këtë investim ta përfundoj në Qershor të vitit 2011, kurse për investimet e bëra, si kompensim në tre vitet e gjysmë i njëjti do t'i shfrytëzoj këto lokale pa bërë pagesën e qerasë. Gjithashtu gjykata nga i njëjti kishte vërtetuar faktin se të njëjtit janë marrë vesh, nëse në një pikë të deklaratës së tyre nuk është kryer puna si duhet, atëherë i padituri-kundër paditësi do t'ia mbyll lokalin, gjë që edhe ka ndodh nga ana e të paditurit-kundër paditësit para se ky të filloj me tregtinë e tij, diku në mes të muajit maj të vitit 2011, përkatësisht në momentin kur ka pasur vërejtje në punët e përfunduara nga ana e tij. Në këtë pjesë të deklaratës se tij gjykata i'a kishte falur besimin e plotë, për arsye se të thënat e tij ishin në përputhje me provat të tjera si dhe me deklaratën e dhënë nga ana e të paditurit-kundër paditësit.

11. Ka shtuar se nuk ia fali besimin sa i përket të thënave të tij rreth investimeve të bëra me arsyetimin se i njëjti kërkon shumën prej 25.000,00 Euro, sepse në të njëjtën kohë deklaronte për këto investime nuk ka mbajtur evidencë, por sigurisht ka investuar diku rreth 20.000,00 Euro, dhe për shumën e kërkuar nuk paraqet asnjë provë të vetme. Gjithashtu gjykata nuk i'a kishte falur besimin sa i përket pjesës së deklaratës ku i njëjti deklaronte se problemet kanë filluar në momentin kur këto lokale është interesuar që ti marrë "...” M., dhe pas 2-3 ditë i padituri ka ndërruar cilindrin e derës, kurse nga Kontrata mbi Qiranë e lidhur në mes "...” Shpk si qiramarrës dhe S. A. si qiradhënës, gjykata ka vërtetuar se ky Market ka marrë me qira këto lokale me datë 01.08.2012, kurse i njëjti ka deklaruar se i padituri-kundër paditësi e ka mbyllur lokalin para se paditësi të filloj me punën e tij, diku rreth gjysmës së muajit maj të vitit 2011.
12. Nga dëgjimi i të paditurit-kundër paditësit S. A., në cilësi të palës gjykata kishte vërtetuar se palët ndërgjyqësve në vitin 2011, kanë arritur një marrëveshje fillimisht për një lokal e me ndryshimin e më vonshëm gojarisht kanë ndryshuar këtë marrëveshje dhe janë marrë vesh për dy lokale. Paditësi-kundër i padituri është obliguar të investoj shumën prej 25,000.€ Gjithashtu nga dëgjimi i të njëjtit, gjykata vërtetoi se palët ndërgjyqëse janë marrë vesh që çdo investim duhet të dëshmohej me fatura se sa ka arritur shuma totale e investimit e më pastaj të njëjtit t'i marrin ato fatura dhe të krahasojnë çmimet për produktee njëjta se a kushton çmimi i përafërt me faturat e paraqitura nga ana e G.
13. Gjithashtu nga i njëjti gjykata kishte vërtetuar se paditësi ka investuar në murin ndarës ngalokali i fundit dhe garazha, instalimin e fazës së parë të ngrohjes, ibercukin në sipërfaqen e dy lokaleve, rrymën përkatësisht vetëm fijet e rrymës, lyerjen e këtyre dy lokaleve me zallë dhe gëlqere, kulmin e kësaj sipërfaqe, ormanin për instalimin e gypave të ujit.
14. I njëjti në investimet e bëra ka pasur vërejtje në të gjitha punët, dhe për investimin e bërë paditësi Gani nuk ka dëshmuar me asnjë faturë të vetme, andaj në këtë pjesë të deklaratës gjykata të njëjtit ia fali besimin e plotë, pasi që të thënat e tij ishin në përputhje me provat tjera materiale dhe të thënat e paditësit-kundër të paditurit ishin të njëjta në shumë pjesë të deklaratës të dhënë nga ana e paditësit.
15. Gjykata të njëjtit nuk ja fali besimin në pjesën ku i njëjti deklaronte se paditësi-kundër i padituri të njëjtit i ka borxh për muajin shkurt të vitit 2011 shumën prej 300.00 Euro, dhe për muajt vijues nga 600.00 Euro, deri në janar të vitit 2012, për arsye se këtë

pretendim ipadituri-kundër paditësi nuk ka arritur ta vërtetoj me asnjë provë të vetme, madje kjo kërkesë ishte në kundërshtim edhe me vet deklaratën e tij ku ka deklaruar se “në tetor të vitit 2011 ka prishur marrëveshje”, kurse shumat i kërkon edhe pas këtij muaji.

16. Nga provat e administruara gjykata kishte vërtetuar gjendjen faktike se ndërgjyqësit në vitin 2011 kanë negociuar, ku paditësi Gani i ka dhënë ofertë të paditurit Sokol, pas pranimit të ofertës të njëjtit kanë lidhur një kontratë/marrëveshje ku kanë përcaktuar të drejtat dhe obligimet, por të njëjtën marrëveshje kanë ndryshuar gojarisht pas disa dite dhe janë marrë vesh që të paditësi të investoj në dy lokale në shumë të përgjithshme prej 25.000,00 Euro, deri më qershor të vitit 2011, e më pas nga qershori i vitit 2011 paditësi tëshfrytëzoj këto dy lokale pa paguar qiranë në tri vitet e gjysmë të ardhshme. Paditësi ka qenë i obliguar që të paditurit ti ofrojë prova për investimet e bëra dhe ato investime-fatura do të verifikohen në tre firma të ndryshme e në rast se i padituri do të këtë vërejtje në punë kryera do ta prishin marrëveshjen, e çka në fakt dy javë para hapjes së lokalit nga ana e paditësit, përkatësisht diku rreth muajit maj të vitit 2011 ka lindur edhe konflikti në mes ndërgjyqësve dhe i padituri nuk ka lejuar që paditësi ta hap lokalit. Gjykata gjithashtu kishte vërtetuar se në këto lokale janë përfunduar disa punë, por nuk ka arritur të vërtetoj shumën e investuar nga ana e paditësit Gani Krasniqi.
17. Lidhur me mënyrën e vendosjes si në dispozitiv të aktgjykimit për refuzimin e padisë dhe kundërpadisë, gjykata kishte shtuar se duke interpretuar nenin 322 të LPK-ës, ku është parapare se si aplikohen rregullat mbi barrën e provës, përkatësisht në pikën 1 të kësaj dispozite është paraparë në qoftë se gjykata në bazë të provave të marra nuk mund të konstatoj me siguri ndonjë fakt, për ekzistimin e faktit do të përfundoj duke aplikuar rregullat mbi barrën e provës, e që në rastin konkret gjykata nuk vërtetoi me ndonjë fakt kërkesëpadinë e paditësit-kundër të paditurit sa i përket shumës të investuar prej 25.000,00Euro, apo të paditurit-kundër paditësit shumën e kërkuar prej 6.900,00 Euro, në emër të fitimit të humbur e në bazë të kësaj dispozite, palët ndërgjyqëse kanë pasur për obligim qëtë sjellin prova për ti vërtetuar faktet e tyre.
18. Ka shtuar se nuk ka mundur ta zbatoj nenin 323 të LPK-së, që të vendos në bazë të çmuarjessë lirë sa i përket kërkesës së paditësit-kundër të paditurit, por në bazë të nenit 356 gjykata ex officio ka caktuar ekspertin nga lëmia e ndërtimtarisë, që i njëjti të bëjë llogaritjen e shumës të investuar nga ana e paditësit-kundër të paditurit, për çka e kishte obliguar paditësin-kundër të paditurin që të deponojë shumën prej 150.00

Euro, dhe meqenëse i njëjti nuk e kishte bërë deponimin dhe pasi që i autorizuari i tij kishte deklaruar se e njëjta ekspertizë është e pa arsyeshme të nxjerrët, në këtë rast gjykata kishte konstatuar se pala paditëse ka hequr dorë nga marrja e provës nga lëmia e ndërtimtarisë.

19. Për bazën ligjore gjykata i është referuar dispozitave nga neni 26, 28, 30, 32, 39, 154, 155 të Ligjit të Marrëdhëniet e Detyrimeve (të vjetër, vitit 1978) pasi që ky raport ka lindur në momentin kur ka qenë ky ligj në fuqi.
20. Gjkata e Apelit me aktgjykimin Ac.nr.1813/17, të datë 21.05.2020, e ka refuzuar si të pathemeltë ankesën e të autorizuarit të paditësit-kundër të paditurit, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar në pikën I (një) dhe III (tre) të dispozitivit të aktgjykimit, ndërsa pika II (dy) ka mbetur e pashqyrtuar, pasi që nuk është paraqitur ankesë.
21. Gjkata e Apelit kishte vlerësuar se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktvendimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2. pika (b), (g), j), (k) dhe (m) e LPK-së dhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, për të cilat shkaqe Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare, në kuptim të dispozitës së nenit 194 të LPK-së, dhe se gjendja faktike del të jetë vërtetuar plotësisht dhe në mënyrë të drejtë, ku edhe janë dhënë arsye të mjaftueshme rreth mënyrës se vendosjes të cilat i pranon si të rregullta edhe kjo gjykatë.
22. Ka shtuar se aktgjykimi i ankimuar po ashtu nuk është i përfshirë as në shkelje tjera të dispozitave të procedurës kontestimore të cilat i ka pretenduar pala ankuese me ankesë, pasi që sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit nuk qëndron pretendimi ankimor se aktgjykimi i ankimuar është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 al.2, pika n). Aktgjykimi nuk është i përfshirë në të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet dhe në lidhshmëri me këtë dispozitiv i aktgjykimit është i qartë dhe i përmbarueshëm dhe përmban arsye për të gjitha faktet vendimtare të cilat janë marrë në vlerësim nga gjykata e shkallës së parë e sipas të cilave edhe është vendosur lidhur me themelësinë e kërkesëpadisë. Në këtë kontekst në arsyetimet aktgjykimit janë dhënë arsye të duhura për mënyrën e vërtetimit të fakteve, për provat e administruara dhe për vlerësimin e tyre sa i përket besueshmërisë dhe fuqisë provuese të tyre.
23. Pretendimet e ankuesit për konstatimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike,

nuk qëndrojnë, pasi që nga shkresat e lëndës konstatohet se të gjitha faktet e çështjes janë provuar me prova përkatëse, të cilat janë administruar në një proces të rregullt gjyqësor kugjykata e shkallës së parë në arsyetim të aktgjykimit ka paraqitur arsye të mjaftueshme nëlidhje me bazën e kërkesëpadisë.

24. Tutje, Gjykata e Apelit kishte vlerësuar se gjykata e shkallës së parë e ka vërtetuar në mënyrë të plotë dhe të drejtë gjendjen faktike, për faktin se nga provat e administruara në shkresat e lëndës, vërtetohet fakti se palët ndërgjyqëse kanë lidhur marrëveshje për kryerjene punëve në të dy lokalet e cekura si në pikën 1 të dispozitivit të aktgjykimit të atakuar, kunë atë marrëveshje palët i kanë paraparë të drejtat dhe detyrimet, por të njëjtën marrëveshjee kanë ndryshuar gojarisht pas disa ditëve, ashtu që janë marrëvesh që paditësi të investojnë dy lokalet në shumën e përgjithshme prej 25.000,00 Euro, deri në qershor të vitit 2011, e më pas nga qershori paditësi të shfrytëzoj lokalet, pa e paguar qiranë për 3 vite e gjysmëtë ardhshme. Paditësi ka qenë i detyruar që ti ofrojë prova për investimet e bëra dhe ato investime dhe fatura të vërtetohen në tri firma të ndryshme, e në rast se i padituri do të ketëvërejtje në punët e kryera, do të prishin marrëveshjen, ku në fakt dy javë para hapjes së lokalit nga paditësi, diku në muajin maj 2011, ka lindur konflikti mes tyre dhe i padituri nuk ka lejuar që paditësi të hap lokalin. Gjykata ka gjetur se në këto lokale janë kryer disapunë nga paditësi, por nuk ka arritur ta vërtetojë shumën e investuar.
25. Sa i përket pretendimit ankimor të propozimit të dëshmitarëve, gjykata e shkallës së parë po ashtu drejtë e ka vlerësuar kur ka refuzuar dëgjimin e tyre, ngase të njëjtit nuk mund tëvërtetojnë lartësinë e investimeve dhe cilësinë e materialit ndërtimor të investuar, por këtëpikërisht mund ta bëjë vetëm eksperti i ndërtimtarisë, e meqë pala paditëse vetë ka theksuar se është i paarsyeshëm angazhimi i ekspertit të ndërtimtarisë, e nga ana tjetër nuk ka dëshmuar me asnjë provë materiale-faturë, gjykata nuk ka mundur ndryshe të veprojë përveç si në pikën I (një) të dispozitivit të aktgjykimit të ankimuar, duke ia refuzuar kërkesëpadinë, e që këtë qëndrim e pranon edhe gjykata më e lartë, ngase gjykata nuk ka dije dhe njohuri profesionale nga lëmia e ndërtimtarisë dhe nuk mund vetë të vlerësojë shumën e investuar të paditurit. Po ashtu ka theksuar se sa i përket rrethanës se i padituri eka prishur marrëveshjen me qëllim që të lidhë kontratë me B Marketin, kjo nuk qëndron, ngase kjo gjykatë me shikim në shkresat e lëndës, gjeti se kontrata është lidhur pas një viti e më shumë me Marketin në fjalë, e jo në kohën kur ka pasur marrëveshje me paditësin-kundër të paditurin, andaj pretendimet në këtë drejtim u refuzuan si të pabazuara.

26. Sipas Gjykatës së Apelit nuk qëndrojnë as pretendimet ankimore për zbatim të gabuar të së drejtës materiale për faktin se gjykata e shkallës së parë me të drejtë ka vlerësuar se ngajendja e vërtetuar faktike, nga provat e administruara nuk është vërtetuar se paditësi – kundër i padituri ka investuar në shumë prej 25.000,00 Euro në lokalet e të paditurit- kundërpaditësit, ngase paditësi-kundër i padituri në asnjë mënyrë nuk ka arritur të provojë investimet dhe punët e kryera në lokalet afariste në lartësinë e lartcekur, andaj nga të thënatmë lartë ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme

27. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes ka gjetur se gjykatat e instancës më të ulët, mbi gjendjen faktike të konstatuar kanë zbatuar drejt dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtën materiale kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e pabazuar.

28. Aktgjykimi i goditur përmban arsye të mjaftueshme që justifikojnë përfundimin meritor të gjykatës së shkallës së parë dhe vlerësimin e gjykatës së shkallës së dytë lidhur me ligjshmërinë e vendimit të ankimuar sipas pretendimeve dhe shkeljeve që shikohen sipas detyrës zyrtare nga gjykata ankimore.

29. Gjykata Supreme e Kosovës, e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe të gjykatës së shkallës së parë, pasi që këto aktgjykime nuk janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale.

30. Pretendimet për shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182paragrafi 2, pika n) e LPK-së, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk janë të themelta. Kjo për shkak se gjykatat e instancave më të ulëta i janë përmbajtur në tërësi kërkesave të LPK-së, për strukturën dhe përmbajtjen e aktgjykimit. Në aktgjykimin e shkallës së parë dispozitivi është i rregullt dhe në përputhje të plotë me arsyetimin e dhënë, ndërsa aktgjykimi i shkallës së dytë përmban arsye të mjaftueshme dhe bindëse për të gjitha pretendimet e paraqitura në ankesë, përfshirë edhe shkeljet që shikohen sipas detyrës zyrtare. Gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye të mjaftueshme dhe bindëse lidhur me mënyrën e vendosjes meritorë të çështjes kontestuese. Në këtë kontekst, janë dhënë arsye bindëse me të cilat janë tregua përgjegjësitë ligjore të palës paditëse për barrën e të provuarit, e cila në këtë

rast nuk ka arrite që me mjete të përshtatshme provuese t'i provojfaktet thelbësore që lidhen me themelësinë e kërkesëpadisë.

31. Aktgjykimi i shkallës së parë përmban arsyetim të detajuar për refuzimin e kërkesëpadisë në mungesë të provuarit të fakteve thelbësore të cilat janë përcaktuese për themelësinë ekërkesëpadisë. Gjykata në procesin e të provuarit ka vepruar në përputhje me përgjegjësitë ligjore duke i ftuar palët që të paraqesin faktet dhe provat për konstatimin e fakteve dhe rrjedhimisht sipas detyrës zyrtare ka caktuar edhe marrjen e provës me ekspertizë të cilën e ka revokuar për shkak të mos pagesës së shpenzimeve nga pala paditëse.
32. Në logjikën e njëjtë është edhe aktgjykimi i shkallës së dytë në të cilin paraqiten arsyet përkonfirmimin e vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë ka përmbajtje koherente në rrjedhë logjike dhe juridike duke i arsyetuar të gjitha pretendimet ankimore dhe shkeljet që vlerësohen sipas detyrës zyrtare, lidhur me vlerësimin se aktgjykimi i shkallës së parë është i ligjshëm. Në këtë kontekst me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë janë konsumuar të gjitha pretendimet ankimore përmes vlerësimit objektiv dhe në përputhje me dispozita ligjore, prandaj Gjykata Supreme e Kosovës e vlerëson të paqëndrueshëm pretendimin për shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore lidhur me strukturën dhe përmbajtjen e aktgjyqimeve të instancave më të ulëta por edhe për marrjen e provave.
33. Nuk qëndrojnë pretendimet për shkelje të dispozitës së nenit 323 të LPK-së, me të cilën përcaktohet se: *"Po që se vërtetohet se palës i takon e drejta që t'i shpërblehet dëmi me tëholla apo me sende të zëvendësueshme, por pa mundësi që të caktohet shuma e të hollave, apo sasia e sendeve të tilla, apo se një gjë e tilla do të mund të bëhej me vështirësi shumë të mëdha, gjykata për këtë do të vendosë sipas çmuarjes së lirë"* sepse në rastin konkret nuk mund të zbatohet kjo dispozitë dhe ky vlerësim.
34. Dispozita e cituar i referohet vlerësimit sipas çmuarjes së lirë për të gjitha rastet kur nuk mund të caktohet shuma e të hollave, apo kur do të bëhej me vështirësi shumë të mëdha. Në rastin konkret investimet kanë qenë në një objekt fizik, që nënkupton se përmes marrjessë provës me ekspertizë ka qenë krejtësisht e mundur të konstatohet vlera e investimeve të bëra, prandaj ky pretendim vlerësohet si i pathemeltë.
35. Në çdo rast kur gjykatës i mungon dijenia profesionale për konstatimin e ndonjë fakti aporrethane ajo shfrytëzon mjetet provuese ligjore që janë të lejueshme, për çka bën

marrjen e provës me ekspertizë përkatëse. Në këtë kuptim duke qenë se si rrethanë kontestuese është paraqitur lartësia e shumës së investuar dhe baza për kthimin e investimeve, gjykata me të drejtë ka vendosur që në cilësinë e provës të bëjë marrjen e provës me ekspertizë të ndërtimitarisë.

36. Me dispozitën e nenit 356 të LPK-së, përcaktohet se: *“Gjykata ex officio ose me propozim të palëve mund të bëjë të provuarit me anë të ekspertizës, sa herë që për vërtetimin apo sqarimin e fakteve, apo të rrethanave të caktuara nevojitet dijeni profesional i cilën nuk ka gjyqtari i çështjes”*, ndërsa me dispozitën e nenit 451 paragrafi 1, të LPK-së, përcaktohet se: *“Shpenzimet për dëshmitarët, ekspertet dhe për këqyrjen e sendeve ose këqyrjen në vend parapaguhet nga pala që i ka kërkuar, në shumën që ka caktuar gjykata me aktvendim”*.
37. Në kuptim të dispozitave të cituara konstatohet se pala paditëse ka qenë e detyruar përpagesën e shpenzimeve për marrjen e provës me ekspertizë, prandaj gjykata e shkallë së parë me të drejtë e ka caktuar marrjen e provës me ekspertizë, por njëkohësisht në mënyrë të ligjshme e ka revokuar edhe aktvendimin për marrjen e provës për shkak të mos deponimit të shpenzimeve.
38. Nga arsyet e cekura Gjykata Supreme konkludon se pala paditëse nuk ka arritur që sipas përgjegjësisë që ka të provoj faktet thelbësore të çështjes të cilat potencialisht do të mund të ndikonin në një përfundim tjetër të gjykatës, prandaj në këtë rast vlerësohet se edhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë. Kjo për arsye se me faktet e konstatuaranuk është përcaktuar rezultat tjetër për pasojë juridike të raportit ndërgjyqësor, e sipas kërkesës për mbrojtje gjyqësore.
39. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga i autorizuarit i paditësit nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet se: *“revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”*.
40. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, vendosi: Refuzohet si i pa bazuar revizioni i të autorizuarit të paditësit kundër të paditurit G. K. nga ..., i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1813/17, të datë 21.05.2020.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr.168/2022, datës 10 tetor 2022

Për tu konsideruar se mes palëve ka përtërirje të nënkuptueshme të kontratës së qirasë, duhet që patjetër pas kalimit të afatit kontraktues të qirasë pala tjetër të vazhdoj ta shfrytëzoj sendin e marrë me qira, ndërsa qiramarrësi nuk e kundërshton.

I. Rrethanat e çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr.1780/09, të datës 18.01.2017 në paragrafin e parë të dispozitivit është vendosur që të refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditëses N.P.B me seli në Prishtinë, me të cilën ka kërkuar që të detyrohet e paditura N.T. P me seli në Prishtinë, që paditëses, t'ia paguaj borxhin në emër të qirasë, për shfrytëzimin e depos që gjendet në Prishtinë, në rrugën ish "....." nr.6, tani rruga "B.C", në shumën prej 11.416.11 € për periudhën kontestuese 05.05.2007, deri me 05.12.2009. Në paragrafin e dytë të dispozitivit secila palë është obliguar që t'i bartë shpenzimet e veta procedurale.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ac.nr.1822/2017, të datës 24.03.2021, e ka refuzuar si të pathemeltë, ankesën e paditëses NN.P.B, ndërsa aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, C.nr.1780/09 të datës 18.01.2017, e ka vërtetuar.
3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i paditëses, në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të aprovohet revizioni, të prishet aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë dhe çështja t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rishqyrtim dhe rivendosje, apo aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të ndryshohet dhe të miratohet ankesa e paditëses në tërësi si e bazuar.
4. Pala e paditur nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditëses.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni është i pathemeltë.

6. Nga shkresat e lëndës rezulton se palët ndërgjyqëse më datë 10.08.2001, kishin lidhë kontratë mbi qiranë, për lokalin afarist, në B.C në sipërfaqe prej 111,72 m², për periudhën prej 01.08.2001 - 30.07.2002. Nga provat shkresore analitika, nr. 46/09, e datës 08.04.2016, të cilën paditësja e ka deponuar si provë, për periudhën kohore kontestuese prill 2007- dhjetor 2009, në vlerën e borxhit prej 11.416.11 € gjykata ka vërtetuar se e paditura deri në fund të vitit 2006 i ka kryer obligimet për pagesën e qirasë, ndaj qiradhënësit, kurse palët kontraktuese nuk kishin kontratë formale, por kishin vazhduar në heshtje pa kontrata të shkruara. Me ftesën e datës 23.03.2006, paditësja si qiradhënëse, e ka njoftuar të paditurën për vazhdimin e kontratës dhe përcaktimin e çmimit të ri për m², sipas zonave dhe kategorive, ndërsa për depon kontestuese në Rr. "B.C" nr.21/12, e cila i takon zonës së parë, çmimi për m² është 2.70 € por ishte konstatuar se depoja është e mbyllur dhe njoftimi është lënë në derë më datë 13.01.2007, por nuk është provuar se e paditura e ka pranuar këtë ftesë. Sipas njoftimit të datës 01.06.2009, është konstatuar se të paditurit i është tërhequr vërejtja nga tani pala paditëse se qiramarrësit të cilët nuk i paguajnë obligimet - qiranë, pa kurrfarë paralajmërimi me ta do të shkëputet kontrata e qirasë, përkatësisht nuk do të vazhdohet kontrata e tillë. Në shkresën përkatëse është konstatuar se më datë 05.06.2009, lokali është i mbyllur.
7. Gjykata e shkallës së parë në arsyetim të aktgjykimit ka theksuar se nga procesverbali për mbylljen e depos, i datës 19.02.2010, konstatohet se paditësja përkatësisht komisioni i saj, i formuar ka bërë mbylljen e depos, duke konstatuar gjendje faktike, nuk ka pasur asnjë problem, në derë janë vendosur dy dryna si dhe njoftimi për arsye të mbylljes. Edhe pas mbylljes së lokalit, paditësja kishte vazhduar me vendosjen e njoftimeve dhe vërejtjeve në derë të depos, më datë 16.04.2010, etj., me të cilat është kërkuar që e paditura të shkoj te lokalet e palës paditëse për vazhdimin e kontratës, në të kundërtën do të marrin masa administrative dhe gjyqësore për mbylljen e depos. Kontestuese mes palëve ndërgjyqëse mbetet, periudha kohore e borxhit, duke vlerësuar se ftesa për vazhdimin e kontratës e datës 23.03.2006, të cilin ia ka dërguar paditësja të paditurës, është moment i shkëputjes së kontratës, dhe është e pa kuptueshme se paditësja me gjithë ato vërejtje dhe njoftime, ka vazhduar t'ia dorëzoi të paditurës shkresat dhe t'i vendosë në derë të depos, pa marrë asnjëherë konfirmim se e paditura i ka pranuar shkresat.
8. Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se kërkesëpadia e paditëses kundër të paditurës është e pa themeltë, sepse paditësja nuk provoi se gjatë afatit kohor për të cilën

kërkohej përmbushja e borxhit, ka ekzistuar ose ka vazhduar në heshtje kontrata mbi qiranë, në mes të tani ndërgjyqësve. Gjykata bazuar në nenin 595.1 të LMD-së ka vlerësuar se kontrata e qirasë e lidhur me palëve ka skaduar në kohën kur palët e kanë lidhur atë, ndërsa pala paditëse me asnjë provë nuk ka argumentuar se e paditura ka qenë në shfrytëzim të depos për periudhën për të cilën kërkohej borxhi në emër të qirasë, ashtu siç është cekur në kërkesëpadi.

9. Gjykata e Apelit të Kosovës ka refuzuar të pathemeltë ankesën e paditëses “NPB”, dhe e ka pranuar në tërësi vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë si të drejtë dhe të ligjshëm.
10. Sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit nuk ishte fakt kontestues se ndërgjyqësit me datë 10.08.2001 kishin lidhur kontratën mbi qiranë për lokalin afarist, kontrata ishte në formë të shkruar, nr., të cilën e palët e kishin nënshkruar me datë 10.08.2001, në kohëzgjatje prej 01.08.2001 e deri me 30.07.2002. Kontestues në mes ndërgjyqësve ishte pretendimi i palës paditëse se e paditura lokalin ka vazhduar t'a shfrytëzoi edhe gjatë afatit kohor prej datës 05.05.2007 e deri më datë 05.12.2009, dhe se për këtë periudhë kohore nuk e ka përmbush pagesën e qirasë. Gjykata e Apelit ka konstatuar se gjykata e shkallës së parë drejtë dhe plotësisht ka konstatuar gjendjen faktike, sepse pala paditëse nuk dëshmoi se e paditura gjatë afatit kohor prej datës 05.05.2007 e deri më datë 05.12.2009, ka vazhduar ta përdor lokalin, për ushtrimin e veprimtarisë së biznesit, duke pranuar kushtet e parapara me ftesën e palës paditëse të datës 23.03.2006 si dhe njoftimin e datës 29.01.2007, dhe meqenëse kontrata mbi qiranë, lidhur me sendet e paluajtshme, lidhet në formë të shkruar, paditësja nuk dëshmoi se me të paditurën kanë lidhë kontratë mbi qiranë, ku e paditura është pajtuar për vazhdimin e kontratës sipas thirrjes së datës 23.03.2006, si dhe çmimit të përcaktuar nga ana e paditëses, me njoftimin e datës 29.01.2017.
11. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se pala paditëse deri në përfundimin e çështjes në gjykatën e shkallës së parë, e as në procedurë sipas ankesës, nuk dëshmoi se me të paditurën kanë lidhur kontratën mbi qiranë, për afatin kohor të cekur në kërkesëpadi. Thirrjet dhe njoftimet të cilat pala paditëse ia kishte drejtuar të paditurës për vazhdimin e kontratës mbi qiranë, nuk përfaqësojnë kontratë mbi qiranë, por ofertë për lidhjen e kontratës së re mbi qiranë, për të cilën tani kishte ndryshuar edhe çmimin e qirasë për m2.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme

12. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranor si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, pasi që aktgjykimi i kundërshtuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare.
13. Pala paditëse në revizionin e paraqitur pretendon se gjykata e shkallës së dytë ka bërë shkelje esenciale të dispozitave procedurale nga neni 182.2 pika n) të LPK-së. Gjykata Supreme e Kosovës një pretendim të tillë e vlerëson si të pa themeltë, kjo pasi që aktgjykimi i shkallës së dytë në dispozitiv është i qartë dhe për të gjitha faktet vendimtare të cilat janë marrë në vlerësim nga gjykata e shkallës së dytë e sipas të cilave edhe është vendosë lidhur me themelësinë e kërkesëpadisë janë dhënë arsye. Gjykata e Apelit ka dhënë arsye të duhura për vërtetimin e aktgjykimit të shkallës së parë, duke dhënë vlerësime të qarta mbi bazën e fakteve dhe provave të paraqitura se në asnjë mënyrë pala paditëse nuk ka arritur të argumentoj se për periudhën kontestuese 05.05.2007 e deri më datë 05.12.2009 në ndonjë mënyrë të ketë qenë në raport detyrimor me të paditurin apo pala e paditur ta ketë shfrytëzuar depon në mënyrë që të detyrohet në përmbushjen e detyrimit e në shumën e kërkuar nga pala paditëse në kërkesëpadi në emër të qirasë. Në këtë kontekst në arsyetim të aktgjykimit janë dhënë arsye të duhura për mënyrën e vërtetimit të fakteve, për provat e administruara dhe për vlerësimin e tyre sa i përket besueshmërisë dhe fuqisë provuese të tyre.
14. Gjykata Supreme e Kosovës e ka pranuar qëndrimin e gjykatave të instancës më të ulët, duke vlerësuar se e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme, në përputhje me gjendjen faktike të provuar, kur aktgjykimi është bazuar në dispozitat e nenit 596 dhe 595 të LMD-së, kjo pasi që pala paditëse me provat e paraqitura në asnjë rrethanë nuk ka arritur të vërtetoj faktin se kontrata e qirasë e lidhur më datën 10.08.2001, me periudhë të vlefshme 01.08.2001 e deri me 30.07.2002 të ketë vazhduar qoftë në formë të shkruar ose në heshtje pas dërgimit nga ana e palës paditëse të ftesës nr.03-692/21-12 të datës 23.03.2006, me të cilën kishte paralajmëruar palën e paditur në cilësi të qiramarrësit se kontrata mbi qiranë (nr.05-1940/1 e datës 10.08.2001), ka qenë e lidhur në kohë të caktuar, dhe se ky afat

ka skaduar, dhe duke e ftuar që në afatin prej 5 ditësh nga dita e pranimit të ftesës të aplikoj me qëllim të vazhimit të kontratës për vitin 2006, në të kundërtën konsiderojmë se keni hequr dorë nga shfrytëzimi i depos, dhe kjo depo do të jepet në shfrytëzim personit tjetër juridik apo fizik.

15. Gjykata Supreme vlerëson se fakti që pala paditëse me ftesë të veçantë ka kërkuar nga e paditura që të lidh kontratë të re ngase kontrata e mëhershme ka qenë e lidhur për kohë të caktuar, ndërsa me asnjë provë nuk ka vërtetuar se e paditura ka vazhduar ta shfrytëzoj deponë për periudhën 05.05.2007 e deri me 05.12.2009, rezulton se nuk janë plotësuar kushtet ligjore nga neni 596 par.1 të LMD-së për tu konsideruar se mes palëve ndërgjyqëse ka pasur përtëritje të nënkuptueshme të qirasë, përkatësisht të konsiderohet se mes tyre është lidhur kontratë e re e qirasë në kohëzgjatje të pacaktuar.
16. Për tu konsideruar se mes palëve ka përtëritje të nënkuptueshme të qirasë patjetër duhet që pas kalimit të qirasë pala tjetër të vazhdoj ta shfrytëzoj sendin e marrë me qira, ndërsa qiramarrësi nuk e kundërshton. Ndërsa në rastin e paditëses, për periudhën për të cilën kërkohet borxhi në emër të qirasë, nuk rezulton se mes palëve të këtë pasur kontratë të qirasë apo përtëritje të nënkuptueshme kjo pasi që pala paditëse ka kërkuar lidhje të kontratës së re me të paditurën pas skadimit të kontratës së parë dhe gjithashtu për këtë periudhë nuk është vërtetuar që e paditura ta ketë shfrytëzuar lokalin, kushte këto esenciale që duhet plotësuar për të nxjerrë përfundimin se kemi përtëritje të nënkuptueshme të qirasë.
17. Në këtë rast duhet pasur parasysh edhe dispozitat nga neni 17 paragrafi 1 të LMD - së, me të cilin është paraparë që: *“Pjesëmarrësit e marrëdhënies së detyrimit kanë për detyrë ta zbatojnë detyrën e vet dhe janë përgjegjës për përmbushjen e tij”*, si dhe nenin 262 paragrafi 1 të po këtij ligji është paraparë që: *“Kreditore në raportin e obliguar është i autorizuar që prej debitorit të kërkoj përmbushjen e detyrimit, ndërsa debitori ka për detyrë ta përmbushë me ndërgjegje krejtësisht sikundër është përmbajtja e tij”*. Në frymën e këtyre dispozitave rezulton se me të drejtë është refuzuar kërkesëpadia e paditësit, kjo pasi që për të lindur e drejta e paditësit në kërkesën e paraqitur fillimisht është dashur të dëshmoj ekzistimin në ndonjë formë të raportit në mes tij dhe palës së paditur, pastaj mbi bazën e atij raporti të ketë autorizime për të kërkuar përmbushjen e detyrimit ashtu siç është përmbajtja e tij, ndërsa në këtë rast me asnjë provë kjo nuk është arritur të vërtetohet nga pala paditëse.

18. Nga sa u tha më lart e në pajtim me nenin 222 të LPK kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës, vendosi: Refuzohet i pathemeltë revizioni i të autorizuarës së paditëses N.P.B me seli në Prishtinë, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1822/2017, i datës 24.03.2021.

**Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev.nr.120/2022, 12 qershor 2023**

Fakti që paditësit i është dhënë leja për ndërtim nga organi kompetent i Komunës mund të vlerësohet se janë marrë për bazë të gjithë faktorët përfshirë këtu edhe çështjen e afërsisë së largpërçuesit, mirëpo ky fakt por edhe fakti që largpërçuesi paraqet burim rreziku për paditësin nuk mund të shërbejnë si bazë për largim të largpërçuesit marrë për bazë faktin që e paditura të drejtën e servitutit në paluajtshmerinë kah kalon largpërçuesi e ka fituar para se paditësi ta marr këtë paluajtshmeri në shfrytëzim dhe para se të marr leje për ndërtimin e shtëpisë.

I. Rrethanat e çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore, C.nr.217/14, i datës 17.09.2018 në pikën I të dispozitivit është aprovuar kërkesëpadia e paditësit. Në pikën II të dispozitivit, detyrohet e paditura K. me seli në P, që brenda afatit prej 15 ditësh nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi ta largojë shtyllën me konstrukcion të metaltë të largpërçuesit nga oborri i shtëpisë së paditësit E. H., e cila ndodhet në P., në rrugën ..., me nr. ... në truallin ndërtimor nr..., i cili shtrihet në pjesët e parcelave kadastrale nr..., ..., dhe ..., ZK P., nën kërcënim të përmbarrimit. Në pikën III të dispozitivit detyrohet e paditura që paditësit në emër të shpenzimeve të procedurës kontestimore t’ia paguaj shumën prej 2624.00€ të gjitha këto në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes në dorëzim të këtij aktgjykimi e nën kërcënim të përmbarrimit.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurës me aktgjykimin Ac.nr.5187/18, të datës 21.07.2021, ka refuzuar të pathemeltë ankesën e të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore C.nr.217/14 të datës 17.09.2018.

3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurës, në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të LPK-së dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme të pranoj revizionin si të bazuar, ti ndryshoj aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta, ashtu që të refuzoj kërkesëpadinë si të pabazuar apo çështjen ta kthej në gjykatën e shkallës së parë në riprocedurë dhe rivendosje.
4. I autorizuari i paditësit nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurës.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i themeltë.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi E. H. nga Komuna e P., me datë 01.08.2006 ka paraqitur padi të cilën më vonë e ka precizuar, duke kërkuar që e paditura të largojë shtyllën mekonstruksion të metaltë të largpërçuesit nga oborri i shtëpisë së paditësit E. H., e cila ndodhet në Prizren, në rrugën ..., në truallin ndërtimor nr ..., i cili shtrihet në pjesët e parcelave kadastrale nr ..., ..., dhe .../1..., ZK P. Pjesë e kërkesëpadiisë ka qenë edhe kërkesa për kompensim në emër të pasurimit të pabazë, mirëpo kjo pjesë e kërkesës është refuzuar nga të gjitha instancat gjyqësore përfshirë këtu edhe Gjykatën Supreme, ku kjo gjykatë me aktgjykimin Rev.nr.100/2012, datë 14.10.2014, ka prish pjesën e kërkesës për largim të shtyllës me konstruksion të metaltë – largpërçuesin nga oborri i paditësit ndërsa ka lënë në fuqi vendimet ku është refuzuar kërkesa e paditësit për kompensim në emër të pasurimit të pabazë. Kjo gjykatë ka vlerësuar se paditësit nuk i takon e drejta në kompensim ngase linja-largpërçuesi ekziston në këtë paluajtshmeri që nga viti 1960, që do të thotë se ka ekzistuar edhe para se paditësit ti ndahet trualli dhe se e paditura që nga ajo kohë ka fituar të drejtën e servitutit në këtë paluajtshmeri.
7. Pasi rasti është kthyer në rivendosje me aktgjykimin e sipër theksuar, gjykata e shkallës së parë ka administruar provat dhe ka nxjerr përfundimin se në këtë rast kërkesa e paditësit është e bazuar, duke vlerësuar se largpërçuesi është i vendosur në afërsi të shtëpisë së paditësit më pak se 15 m përkatësisht 1.20 m dhe se paraqet burim rreziku për paditësin dhe anëtarët e tjerë të familjes. Gjykata duke u bazuar në nenin 156 paragrafi 1 të LMD-së ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësit duke vlerësuar se është obligim i të paditurës që të mënjanojë burim rreziku, nëse i njëjti rrezik nuk mund të parandalohet nën masa përkatëse për parandalimin e lindjes së dëmit ashtu

siç është përcaktuar në paragrafin 2 të këtij neni. Në lidhje me shpenzimet e procedurës është vendosur bazuar në nenet 449 paragrafi 1, 2, 450, 452 dhe 463 paragrafi 2 të LPK-së, pasi paditësit si fitues i gjyqit i takon kjo e drejtë në shpërblimin e shpenzimeve të procedurës.

8. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës të autorizuarit të paditurës, ka refuzuar ankesën e të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë, duke vlerësuar se aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 al. 2, pika n). Aktgjykimi nuk është i përfshirë në të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet dhe në lidhshmëri me këtë dispozitiv i aktgjykimit është i qartë dhe i përmbarueshëm dhe përmban arsye për të gjitha faktet vendimtare të cilat janë marrë në vlerësim nga gjykata e shkallës së parë e sipas të cilave edhe është vendosë lidhur me themelësinë e kërkesëpadsisë.
9. Sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit, fakti se shtylla e metaltë - largpërçuesi i energjisë elektrike është e vendosur në oborrin e shtëpisë së paditësit është konstatuar nga këqyrja e vendit të ngjarjes e po ashtu (nuk ka qenë kontestuese) ndërsa ekzistimi i rrezikut nga kjo shtyllë vendosur në oborrin e paditësit është konstatuar nga ekspertiza e elektroteknikës. Eksperti i elektroteknikës M. Gj., në ekspertizën e tij dhe deklarinimin e dhënë para gjykatës përveç tjerash ka theksuar se konstruksioni në fjalë është metalik dhe përdoret për tension të lartë 35 kv dhe është tension i rrezikshëm dhe këto shtylla që bartin tension të tillë duhet të mos vendosen në vendet ku paraqet rrezik për njerëzit që kanë qasje direkte. Afërsia e shtyllës së nivelit 35 kë është afër objektit të banimit 1 metër dhe jo 15 metra.
10. Gjykata e Apelit vlerëson se në rastin konkret janë të pa qëndrueshme pretendimet ankimore të paditurës, pasi që me ankesë e paditura e pohon faktin se së pari shtylla metalike pronë e të paditurës është e vendosur në oborrin e paditësit, përkatësisht një metër afër objektit të banimit, prandaj duke u mbështetur në ekspertizën e ekspertit të lartcekur del se afërsia e kësaj shtylle me objektin e banimit të paditësit paraqet rrezik për të dhe familjen e tij dhe si rezultat i kësaj ajo duhet të largohet. Çështjen e largimit dhe evitimit të saj duhet ta bëjë e paditura në pajtim me ligjin për energji elektrike pavarësisht vështirësive, për faktin se sipas rregullave për ndërtimin dhe shtrirjen e rrjetit elektro energjetik shtylla metalike me tension të tillë të cekur më lartë duhet të jetë së paku 15 metra larg objektit të banimit.
11. E paditura sipas legjislacionit për energji elektrike e ka të drejtën e servitutit nëpër

pronat kah kalon rrjeti i saj (dhe pronësinë në instalimet elektrike të vendosura) mirëpo në rastin konkret ajo pavarësisht se kur e ka vendosur këtë largpërçues nuk ka respektuar rregullat e afërsisë së shtyllës elektrike me objektin e banimit prandaj dhe ekzistimi i servitutit siç potencohen me ankesë nuk i jep të drejtë të paditurës që ajo ti ofroj largpërçuesin e saj afër objektit të banimit duke mos respektuar kushtet teknike të vendosjes së këtyllë. Dhe mbi këtë bazë drejtë ka vlerësuar gjykata e shkallës së parë duke zbatuar edhe udhëzimet e mëparshme të Gjykatës Supreme të Kosovës, se ajo duhet të largohet në distancën përkatëse ku nuk paraqet rrezik për paditësin dhe familjen e tij. Pra e paditura duhet ta bëjë mënjanimin e largpërçuesit të saj dhe me këtë të largoj edhe rrezikun që paraqet ajo. Gjykata e Apelit vlerëson se mbi bazë të gjendjes faktike të konstatuar drejtë dhe në mënyrë të plotë gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar edhe të drejtën materiale.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës.

12. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë nuk kanë bërë shkelje esenciale të dispozitave procedurale por, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, gabimisht kanë aplikuar të drejtën materiale me aprovimin në tërësi të kërkesëpadisë së paditësit, duke vendosur me decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë dhe të dytë, nga arsyet e paraqitura në vijim.
13. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, në mënyrë të gabuar kanë aplikuar të drejtën materiale, duke e aprovuar në tërësi kërkesëpadinë e paditësve, me referencë në nenin 156 të LMD-së.
14. Në këtë rast nuk mund të trajtohet largpërçuesi si burim rreziku dhe kjo të përdoret si arsye për largim të tij, kjo pasi që duhet të merret parasysh fakti se largpërçuesi është ndërtuar në këtë paluajtshmëri fillimisht në vitin 1960 ndërsa në vitin 1986 është bërë rikonstruimi i tij duke u ngritur në një nivel më të lartë. Paditësit i është dhënë trualli në shfrytëzim sipas vendimit të datës 13.10.1986, ndërsa leja për ndërtim të shtëpisë i është dhënë me datë 12.11.1986. Kjo do të thotë se në kohën kur paditësit i është

dhënë trualli në shfrytëzim veç ka ekzistuar largpërçuesi dhe ka qenë në kompetencë të organit përkatës që me rastin e dhënies së lejes së ndërtimit të vlerësoj se a mund të bëhet ndërtimi në këtë paluajtshmëri dhe afër largpërçuesit. Fakti që në vitin 1986 largpërçuesi është ngritë në nivel më të lartë, kjo atë nuk e bënë më të rrezikshme se sa ka qenë në kohën kur organet kompetente të komunës kanë lëshuar leje për ndërtim.

15. Eksperti i elektros në ekspertizën e datës 18.01.2018 por edhe në deklaratimet e tij në seancën e datës 12.06.2018 nuk ka ofruar ndonjë mundësi për dislokim të largpërçuesit apo ndonjë alternativ tjetër (marrë për bazë kapacitetin e largpërçuesit-linjë e tensionit të lartë 35kë), por vetëm ka konstatuar se matje të sakta të tokëzimit nuk janë bërë, saktësisht nuk dihet vlera e tokëzuesit të shtyllës numër 2 të nivelit 35 kë, afërsia e objektit të banimit është nën 15 metra gjegjësisht 1 metër, ndërsa konstruksioni nuk ka mbrojtës shtesë përveç tokëzimit të themelit dhe si i tillë paraqet rrezikshmëri në rast të shkarkimeve atmosferike dhe në rast të prishjeve - havarive që mund të ndodhin. Sipas kësaj gjykate këto konstatime mund ti shërbejnë të paditurës që menaxhon me rrjetin që të ndërmarr masat e duhura për të evidentuar çdo të metë eventuale në largpërçues, në mënyrë që largpërçuesi sipas funksionit të tij mos të paraqes rrezik apo burim rreziku për paditësin që është afër tij dhe për banorët në afërsi të tij.
16. Situata do të ishte ndryshe nëse e paditura do të vendoste largpërçuesin pa asnjë bazë ligjore dhe atë pasi që paditësi ta ketë marrë lejen e ndërtimit apo ta ketë ndërtuar shtëpinë, mirëpo në këtë rast e paditura në mënyrë të ligjshme ka ndërtuar largpërçuesin në këtë paluajtshmëri dhe atë nga viti 1960. Në vitin 1986 ka filluar rikonstruimi i largpërçuesit, ndërsa paditësi ka marr leje për ndërtim në vitin 1986, që do të thotë se në kohën e dhënies së lejes së ndërtimit dhe ndërtimit nga paditësi veç ka ekzistuar largpërçuesi dhe ka qenë në përgjegjësinë e komunës por edhe vet paditësit që të vendos për ndërtim të shtëpisë në afërsi të shtyllës, që në këtë rast është bërë, andaj në rrethana të tilla nuk mundet që gjykata të detyroj të paditurën në largim të largpërçuesit.
17. Me nenin 24 paragrafi 1 të Ligjit për Energjinë (Ligji nr.03/L-184), përcaktohet se:
“Çdo ndërmarrje e energjisë e cila ka në pronësi, shfrytëzim (ose ka të drejtën e shfrytëzimit), operon ose ka në posedim stabilimente energjetike të vendosura në një pronë për të cilën ndërmarrja e energjisë nuk ka siguruar ose nuk i është dhënë formalisht një servitut, e drejtën e shfrytëzimit ose e drejtën pronësore dhe këto

stabilimente energjetike janë në posedim ose shfrytëzim të ndërmarrjes së energjisë në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, atëherë kjo ndërmarrje do të ketë, përmes veprimit të këtij ligji, të gjitha servitutet, të drejtat e shfrytëzimit dhe/ose të drejtat tjera pronësore në ose ndaj pronës përkatëse. Ndërsa me nenin 30 paragrafi 1 të këtij ligji përcaktohet se: “Zonat e sigurisë duhet të vendosen përreth zonat energjetike”, me paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohet se: “Brenda çfarëdo zone të sigurisë është i ndaluar ose i kufizuar ndërtimi ose ngritja e çfarëdo ndërtese apo godine, prerja e bimëve ose pemëve, ose ushtrimi i aktiviteteve që mund të paraqesin rrezik ndaj sigurisë ose veprimitarisë së pandërprerë të instalimeve energjetike, sigurisë së shëndetit, jetës dhe pronës”, dhe me paragrafin 3 të këtij neni, përcaktohet se: “Kushtet dhe mënyra e përcaktimit të lokacionit, madhësia, kufijtë e zonave të sigurisë, rregullimi i tyre si dhe të drejtat dhe detyrimet e pronarëve përcaktohen me akt nënligjor që miratohet nga Ministria”.

18. Nga interpretimi i këtyre dispozitave ligjore Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët nuk kanë mundur që ti përdorin dispozitat e nenit 156 të LMD-së për ta detyruar të paditurën në largim të largpërçuesit, kjo pasi që largpërçuesi është vendosur në mënyrë të ligjshme - ekziston servituti në paluajtshmërinë ku është vendosur, ndërsa konstatimi i ekspertit të elektros se largpërçuesi është afër shtëpisë së banimit dhe se paraqet rrezik apo burim të rrezikut për paditësin, kjo mund të qoj në marrjen e masave eventuale nga e paditura për të evituar rrezikun apo burimin e rrezikut nëse ekziston, por në asnjë mënyrë në largim të largpërçuesit pasi që ndërtimi i tij është bërë në një proces të rregullt ligjor dhe atë nga viti 1960. Fakti që paditësit i është dhënë leja për ndërtim nga organi kompetent i komunës mund të vlerësohet se janë marrë për bazë të gjithë faktorët përfshirë këtu edhe çështjen e afërsisë së largpërçuesit, mirëpo ky fakt por edhe fakti që largpërçuesi paraqet burim rreziku për paditësin nuk mund të shërbejnë si bazë për largim të largpërçuesit marrë për bazë faktin që e paditura të drejtën e servitutit në paluajtshmerinë kah kalon largpërçuesi e ka fituar para se paditësi ta marr këtë paluajtshmeri në shfrytëzim dhe para se të marr leje për ndërtimin e shtëpisë.
19. Gjykata Supreme e Kosovës, ka refuzuar kërkesën e palës paditëse edhe për kompensimin e shpenzimeve të procedurës, dhe ka vendosur që secila palë të bartë shpenzimet e saj të procedurës, pasi pala paditëse e ka humbur kontestin, ndërsa pala e paditur nuk ka parashtruar sipas revizionit kërkesë për shpenzimet e procedurës, bazuar në nenin 449, 452 paragrafi 1, e lidhur me nenin 463 paragrafi 1 të LPK-së.

20. Gjykata Supreme e Kosovës, me rastin e vendosjes sipas këtij aktgjykimi, ka vlerësuar të gjitha pretendimet sipas padisë së paraqitur, mirëpo ka gjetur se janë të pabazuara dhe pa ndonjë ndikim për vendosje ndryshe, për çka edhe ka vendosur kjo gjykatë me anë të këtij aktgjykimi.
21. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 224 paragrafi 1 të LPK-së, vendosi: Pranohet i bazuar revizioni i të paditurës Kompania Kosovare për Distribuim dhe Furnizim me Energji Elektrike (KEDS) sh.a. me seli në P., Ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.5187/18 i datës 21.07.2021 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Pejë, Dega Deçan, C.nr.217/14, i datës 17.09.2018, dhe gjykohet si në vijim: Refuzohet kërkesëpadia e paditësit E, H, nga P., me të cilën ka kërkuar që e paditura të largojë shtyllën me konstruksion të metaltë të largpërquesit nga oborri i shtëpisë së paditësit E, H., e cila ndodhet në Prizren, në rrugën ..., në truallin ndërtimor nr. 651, i cili shtrihet në pjesët e parcelave kadastrale nr ..., ..., dhe ..., ZK P., nën kërcënim të përmbarrimit, si dhe shpenzimet e procedurës në shumën prej 2624.00 euro, të gjitha këto në afat prej 15 ditësh nga marrja e aktgjykimit nën kërcënim të përmbarrimit me dhunë.

Aktvendimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

CML.nr.15/2022, 30 janar 2023

Me dispozitën ligjore të nenit 27 të LPP-së, në mënyrë shprehimore është përcaktuar se “Dokumenti përmbarrimor është i përshtatshëm për përmbarrim në qoftë se në të është treguar kreditori dhe debitori, si dhe objekti, mjetet, shuma dhe koha e përmbushjes së detyrimit”. Në bazë të nenit të sipërcituar del se kushtet në fjalë duhet të plotësohen në mënyrë kumulative dhe se mungesa e vetëm njërit prej këtyre kushteve, e bënë dokumentin përkatës përmbarrimor të papërshtatshëm për përmbarrim.

Për parashkrimin e përmbarrimit të të drejtave subjektive me karakter relativ, të njohura – vertetuara me vendim të formës së prerë të Gjykatës ose organit tjetër kompetent, vlej në afatet e përcaktuara për parashkrimin e kërkesave të tilla me Ligjin për Marrëdhëniet e Detyrimeve. Ndërsa nuk parashkruhet e drejta për të kërkuar përmbarrimin e të drejtave subjektive me karakter absolut.

I. Rrethanat faktike

1. Gjykata Themelore në Mitrovicë, me aktvendimin E.nr.667/17, datë 26.12.2019, e ka refuzuar si të pabazuar prapësimin e debitorit K.M, të ushtruar kundër aktvendimit për lejimin e përmbarimit E.nr.667/17, datë 26.12.2019, për përmbarimin e aktgjykimit të Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë C.nr.582/88.
2. Gjykata e Apelit me aktvendimin Ac.nr.621/20, të datës 07.04.2022 ka refuzuar të pathemeltë ankesën e debitorit K.M dhe e ka vërtetuar aktvendimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë E.nr.667/17, të datës 26.12.2019.
3. Kundër aktvendimit të gjykatës së shkallës së dytë, Prokurori i Shtetit të Republikës së Kosovës, ka paraqitur kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, për shkak të aplikimit të gabueshëm të drejtës materiale nga neni 247 paragrafi 1 pika (b), neni 182 paragrafi 2 pika n) të Ligjit për Procedurën Kontestimore dhe neni 36 të Ligjit për Procedurën Përmbarimore, lidhur me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të aprovoj në tërësi kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë si të bazuar, ashtu që të prishen aktvendimet e gjykatave të instancave më të ulëta dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosije.
4. Për të vendosur lidhur me kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë Gjykata Supreme ka caktuar seancë me datë 24.01.2023, në të cilën edhe pse është ftuar në mënyrë të rregullt nuk ka prezantuar Prokurori i Shtetit të Republikës së Kosovës, ndërsa kanë marrë pjesë të autorizuarit e palëve ndërgjyqjësë. Në këtë seancë i autorizuari i kreditorit ka kundërshtuar në tërësi kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë si të pabazë me propozim që e njëjta të refuzohet në tërësi, duke vlerësuar se vendimet e gjykatave të instancave më të ulëta janë të drejta dhe të bazuara në ligj. Ka theksuar se titulli përmbarimor, aktgjykimi i Gjykatës së Qarkut me numër dhe datë si në shkresat e lëndës i posedon të gjitha kriteret e parapara me ligjin për procedurën përmbarimore dhe si i tillë absolutisht është i përmbarueshëm dhe i ekzekutueshëm.
5. Sa i përket afatshmërisë të propozimit për ekzekutim po ashtu i njëjti është i afatshëm dhe i paraqitur në kohë për faktin se kemi të bëjmë me një të drejtë e cila derivon nga e drejta sendore- reale përkatësisht të drejtës së pronësisë e cila e drejtë asnjëherë nuk parashkruhet – vjetërsohet.
6. I autorizuari i debitorit e ka mbështetur në tërësi Kërkesën e Prokurorit të Shtetit për Mbrojtje të Ligjshmërisë, duke theksuar se edhe gjykata e shkallës së parë edhe

gjykata e shkallës së dytë nuk ka marrë për bazë rekomandimet e Gjykatës Supreme të dhëna përmes aktvendimit me numër MLC.3/2016, të datës 01.03.2016, ku është kërkuar që në rivendosje gjykata e shkallës së parë të ketë parasysh dispozitat e neneve 22, 24, 36 paragrafi 1 dhe 2 të Ligjit për Procedurën Përmbaremore dhe pasi ti vlerësojë këto dispozita të vendosë në lidhje me këtë çështje. Më tej ka shtuar se rasti është parashkruar sipas LMD-së, ku është përcaktuar se vendimet gjyqësore të formës së prerë parashkruhen në afat prej 10 vitesh, ndërsa as Gjykata Themelore dhe as Gjykata e Apelit nuk e kanë trajtuar çështjen e parashkrimit në thelb. Në fund është kërkuar që Gjykata Supreme të aprovojë kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të parashtruar nga Prokurori i Shtetit dhe të prishë aktvendimet e gjykatave të instancave më të ulëta dhe çështjen ta kthejë në rivendosje.

7. Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të aktvendimit të goditur sipas nenit 251 lidhur me nenin 230 të LPK-së ka gjetur se: Kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë është e bazuar.
8. Nga shkresat e lëndës rezulton se kreditori ka paraqitur propozim për përmbaremore ndaj debitorit në bazë të dokumentit përmbaremore, aktgjykimi i Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë, C.nr.582/88 të datës 08.01.1990, i cili është bërë i formës së prerë më datë 10.05.1990. Gjykata Komunale në Mitrovicë ka lejuar përmbaremoren e kërkuar nga kreditori me aktvendimin E.nr.667/2007 të datës 21.08.2007, ndaj të cilit aktvendim debitori ka paraqitur prapësim më datë 24.08.2007, me propozim që të anulohet aktvendimi me të cilin është lejuar propozimi për përmbaremore, ndërsa kreditori ka parashtruar përgjigje në prapësim duke propozuar që ta refuzoj prapësimin si të pabazuar.
9. Gjykata Themelore në Mitrovicë, me aktvendimin E.nr.667/2007 të datës 25.05.2015, ka vendosur, në pikën I të dispozitivit abrogohet aktvendimi i Gjykatës Komunale në Mitrovicë E.nr.310/2003 i datës 16.05.2003 mbi lejimin e përmbaremore, në pikën II të dispozitivit refuzohet propozimi për përmbaremore i kreditorit B.LL, për papërshtatshmëri të titullit përmbaremore në kuptim të nenit 27 pika 1 dhe neni 66 pika 3 të Ligjit Nr.04/L-139 për Procedurën Përmbaremore dhe në pikën III të dispozitivit përfundon procedura përmbaremore në kuptim të nenit 66 pika 3 të LPP-së.
10. I autorizuari i kreditorit, ka parashtruar ankesë kundër aktvendimit E.nr.667/2007 të datës 25.05.2015, për shkak të shkeljeve esenciale të LPP-së dhe LPK-së, aplikimit të gabuar të drejtës materiale si dhe vërtetim të mangët dhe jo të plotë të gjendjes faktike.

11. Gjykata e Apelit e Kosovës ka nxjerrë aktvendim CA.nr.2238/2015 të datës 21.12.2015, me të cilin aktvendim e ka refuzuar si të pa bazuar ankesën e përfaqësuesit të kreditorit dhe ka vërtetuar aktvendimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë E.nr.667/2007, të datës 25.05.2015.
12. Prokurori i Shtetit me datë 02.02.2016, kundër aktvendimit të Gjykatës Themelore në Mitrovicë E.nr.667/2007 të datës 25.05.2015 dhe aktvendimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës CA.nr. 2238/2015 të datës 21.12.2015, ka parashtruar kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë pranë Gjykatës Supreme të Kosovës, me propozim që aktvendimet e kundërshtuara të anulohen dhe lënda të kthehet në gjykatën e shkallës së parë në rivendosje.
13. Gjykata Supreme e Kosovës, me aktvendimin Mlc.nr.3/2016 të datës 01.03.2016, ka pranuar kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë të Prokurorit të Shtetit dhe ka vendosur që të priset aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës CA.nr.2238/2015 i datës 21.12.2015 dhe aktvendimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë E.nr.667/2007 i datës 25.05.2015 dhe lënda i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.
14. Gjykata Themelore në Mitrovicë me aktvendimin E.nr.667/07 të datës 30.01.2017 në pikën I të dispozitivit ka vendosur që të aprovohet si i bazuar prapësimi i debitorit K.M dhe të anulohen aktvendimi mbi lejimin e përmbarimit E.nr.310/03 i datës 21.03.2003 dhe E.nr. 667/07 i datës 21.08.2007 si dhe të gjitha veprimet e ndërmarra, ndërsa në pikën II të dispozitivit hudhet poshtë si i paafatshëm propozimi për përmbarim i kreditorit B.LL , kundër debitorit K.M.
15. I autorizuari i kreditorit ka parashtruar ankesë kundër aktvendimit E.nr.667/2007 të datës 30.01.2017, për shkak të shkeljeve esenciale të LPP-së dhe LPK-së, aplikim të gabuar të të drejtës materiale si dhe vërtetim të mangët dhe jo të plotë të gjendjes faktike.
16. Gjykata e Apelit e Kosovës ka nxjerrë aktvendimin Ac.nr.963/2017 të datës 08.03.2019, me të cilin aktvendim e ka aprovuar si të bazuar ankesën e përfaqësuesit të kreditorit dhe ka anuluar aktvendimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë E.nr.667/2007 të datës 08.03.2019 dhe çështjen i'a ka kthyer të njëjtës gjykatë në rivendosje.
17. Gjykata e shkallës së parë në riprocedim duke vendosur sipas prapësimit të debitorit dhe pas vlerësimit të pretendimeve ka marrë aktvendimin E.nr.667/07 të datës

26.12.2019, me të cilin e ka refuzuar prapësimin e debitorit, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktvendimit të atakuar.

18. Gjykata e shkallës së parë në arsyetim të aktvendimit të atakuar ndër të tjera ka arsyetuar se prapësimi i debitorit është i bazuar për arsye se i njëjti nuk ka vërtetuar asnjë nga shkaqet e parapara në nenin 71 të LPP-së, sipas të cilëve do të pengohej përmbarimi i lejuar nga gjykata.
19. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë, në bazë të provave të cilat gjinden në shkresat e lëndës, ka marrë aktvendim të drejtë dhe të bazuar në dispozita konkrete ligjore, i njëjti është i kuptueshëm dhe i qartë. Më tej është arsyetuar se në rastin konkret titull përmbarues është aktgjykimi i Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë, C.nr.582/88 i datës 08.01.1990 i cili është i formës së prerë më datë 10.05.1990, me të cilin aktgjykim debitori i përmbarimit është obliguar që kreditorit të ndajë në shfrytëzim të përhershëm tokë ndërtimore për ndërtimin e lokalit për ushtrimin e profesionit të “Q” në dimensione prej 8 x 4 metra në Mitrovicë në lokacionin nr.6 në afërsi të muzeut ose në ndonjë vend tjetër në Mitrovicë të përshtatshëm për ushtrimin e profesionit të tij. Andaj si i tillë ky dokument përmbarues është i përshtatshëm për përmbarim pasi që dokument përmbarues në bazë të nenit 23 paragrafi 1, të LPP-së është përcaktuar se: *“vendim gjyqësor konsiderohet aktgjykimi, aktvendimi si dhe vendimi tjetër i dhënë në procedurën gjyqësore ose të arbitrazhit...”* dhe se në këtë rast kemi të bëjmë me vendim gjyqësor, aktgjykim siç përcaktohet me dispozita ligjore.
20. Pretendimi ankimor i debitorit se lokacioni i kërkuar atëherë dhe obligimet e detyrueshme të vitit 1990, kanë ndryshuar tërësisht rrethanat gjeografike të qytetit, njëkohësisht kanë ndodhur masat e dhunshme në institucionet lokale të kohës si dhe një gjë tjetër faktike është edhe lufta në Kosovë në vitin 1998-1999, ku në tërësi ka ndryshuar gjendja faktike në teren në aspektin gjeografik. Gjykata e Apelit një pretendim të tillë nuk e ka pranuar si të bazuar, pasi që dokumenti përmbarues, aktgjykimi C.nr.582/88 i datës 08.01.1990 është i plotfuqishëm dhe i ekzekutueshëm pasi që i njëjti i përmban të gjitha elementet e përcaktuara me nenin 24 paragrafi 1 të LPP-së. Në rastin konkret dokumenti përmbarues është i përshtatshëm për përmbarim, pasi që i njëjti e obligon debitorin e përmbarimit që të ndajë në shfrytëzim të përhershëm tokë ndërtimore në lokacionin nr.6 apo në ndonjë lokacion tjetër, që nënkupton se debitori është i obliguar që pavarësisht ndryshimit të rrethanave të krijuara pas Luftës së vitit 1998-1990, e njëjta është dashur që aktgjykimin e lartcekur

ta respektoj me kohë pasi që i njëjti është bërë i plotfuqishëm më datë 10.05.1990 dhe ka pasur për obligim që në afat prej 15 ditësh nga plotfuqishmëria e të njëjtit ta përmbaroj të njëjtin në mënyrë vullnetare dhe në rast që gjatë zhvillimit të procedurës, gjykata nuk do të kishte mundësi të ekzekutimit të dokumentit përmbarues në lokacionin nr. 6 afër muzeut e njëjta është e obliguar që të ndërmarrë veprime që ta detyroj debitorin që të ndajë një vend tjetër për ushtrimin e profesionit të kreditorit ashtu qysh është përcaktuar në aktgjykimin C.nr.582/88 të datës 08.01.1990. Andaj, nga të cekurat si më lartë gjykata vendosi si në dispozitiv të këtij aktvendimi, pasi që ankesën e debitorit K.M e refuzoj si të pabazuar.

II. Vlerësimi kolegjit civil të Gjykatës Supreme

21. Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranojë një përfundim të tillë të gjykatës së shkallës parë dhe të dytë, ngase sipas vlerësimit të kësaj gjykate gjykatat e instancave më të ulëta gabimisht kanë aplikuar dispozitën e neneve 21, 22 paragrafi 1 pika 1.1, 27 par.1 dhe 71 të LPP-së, të cilat i kanë përdorë si bazë për të refuzuar si të pabazuar prapësimin dhe ankesën e debitorit, të ushtruara kundër vendimit për lejimin e përmbarimit dhe vendimit me të cilin është refuzuar ankesa e debitorit, kjo pasi që nuk janë dhënë vlerësime në përputhje me dispozitat ligjore që rregullojnë atë se çka konsiderohet dokument i përshtatshëm për përmbarim dhe mbi cilën bazë mund të iniciohet procedura e përmbarimit.
22. Me nenin 22 paragrafi 1 nën paragrafi 1.1 është përcaktuar se dokument përmbarues është edhe vendimi përmbarues i gjykatës, mirëpo një dokument përmbarimor për të shërbyer si titull përmbarues patjetër duhet të përmbajë elementet e përcaktuara me nenin 27 paragrafi 1, të cilat e bëjnë si dokument të përshtatshëm përmbarimor. Me dispozitën ligjore të nenit 27 të LPP-së, në mënyrë shprehimore është përcaktuar se *“Dokumenti përmbarimor është i përshtatshëm për përmbarim në qoftë se në të është treguar kreditori dhe debitori, si dhe objekti, mjetet, shuma dhe koha e përmbushjes së detyrimit”*. Në bazë të nenit të sipërcituar del se kushtet në fjalë duhet të plotësohen në mënyrë kumulative dhe se mungesa e vetëm njërit prej këtyre kushteve, e bënë dokumentin përkatës përmbarimor të papërshtatshëm për përmbarim. Në këtë rast gjykata e ka lejuar përmbarimin dhe e ka cilësuar si titull përmbarues aktgjykimin e

Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë C.nr.582/88 të datës 08.01.1990, ndërsa gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se vendimi i tillë është i përshtatshëm për përmbarrim.

23. Gjykata Supreme nuk mund ta pranoj përfundimin e gjykatës së shkallës së parë dhe gjykatës së shkallës së dytë, kjo pasi që aktgjykimi C.nr.582/88, datë 08.01.1990 i cili është përdorë si titull përmbarrues në këtë rast, në mënyrën si është formuluar dispozitivi e bënë atë të papërshtatshëm për përmbarrim. Formulimi “*ndarja në shfrytëzim të përhershëm të tokës ndërtimore për ndërtim të lokalit në lokacionin nr.6*” e bënë që dispozitivi të jetë i pa përmbarrueshëm ngase është e pamundur të kuptohet se cili është detyrimi i debitorit, pasi që termi lokacion është shumë i gjerë dhe nuk përcakton veprimin konkret që duhet të ndërmerr debitori. Në këtë rast në dispozitiv të aktgjykimit është dashur të përcaktohet sipërfaqja e paluajtshmërisë e cila i është dhënë në shfrytëzim kreditorit, cila është ngastra kadastrale, duke përcaktuar numrin e saktë të ngastrës, përkufizimin dhe të dhëna të tjera për të identifikuar paluajtshmerinë.
24. Titulli përmbarrues është ai mbi bazën e të cilit iniciohet procedura e përmbarrimit dhe realizohet kërkesa e përmbajtur në të. Gjykata Supreme vlerëson se në rrethana të tilla nuk ka pasur kushte ligjore të iniciohet procedura e përmbarrimit dhe të lejohet përmbarrimi nga gjykata e shkallës së parë, kjo pasi që aktgjykimi në bazë të cilit është iniciuar procedura përmbarrimore nuk është i përshtatshëm për përmbarrim, ashtu siç është përcaktuar me nenin 27 të LPP.
25. Përveç kësaj, Gjykata Supreme vlerëson se është parashkruar e drejta e kreditorit që të kërkojë ekzekutimin e aktgjykimit C.nr.582/88 të datës 08.01.1990, kjo duke marrë për bazë kohën kur ky vendim është bërë i formës së prerë (10.05.1990) dhe kohën kur është paraqitë propozimi për përmbarrim (12.02.2003), që do të thotë se kanë kaluar më shumë se 10 vite, ashtu siç është përcaktuar me nenin 379 të LMD-së. Ajo që i është njohur kreditorit me këtë aktgjykim nuk hyn në kategorinë e të drejtave me karakter absolut që nuk parashkruhen, ngase me aktgjykimin në fjalë debitori është detyruar që kreditorit t’i ndaj në shfrytëzim të përhershëm tokë ndërtimore për ndërtim të lokalit, ndërsa kjo ka të bëjë me kompensimin që është dashur ti bëhet kreditorit ashtu siç ka derivuar nga marrëveshja për kompensim me rastin e eksproprijimit, përcaktuar me marrëveshjen nr., datë 08.04.1980. Në këtë rast ajo që i është njohur kreditorit me aktgjykimin C.nr.582/88 është kompensim për eksproprijim, që në këtë rast si formë e kompensimit është përdorë dhënia e tokës në shfrytëzim të përhershëm për ndërtim, mirëpo ky aktgjykim nuk mund të trajtohet si

aktgjykim me të cilin kreditorit i është njohur ndonjë e drejtë e pronësisë, apo e drejta e kthimit të sendit për të konstatuar se kemi të bëjmë me situata që e drejta e kreditorit nuk parashkruhet. Pra këtu kemi të bëjmë me një rast të detyrimit të debitorit për të ndarë një paluajtshmëri që është caktuar si kompensim nga baza e ekspropriimit, ndërsa aktgjykimi me të cilin është caktuar ky detyrim është bërë i formës së prerë me datë 10.05.1990, që do të thotë se ka kaluar afati prej 10 vitesh prej kur vendimi është bërë i formës së prerë dhe kohës kur është kërkuar ekzekutimi, e që rrjedhimisht sipas nenit 379 kjo e drejtë parashkruhet në rast se debitori nuk kërkon ekzekutimin e vendimit brenda 10 viteve.

26. Nga këto arsye, Gjykata Supreme vlerëson ndryshe zbatimin e të drejtës materiale nga Gjykata e Apelit dhe gjen se në rastin konkret plotësohen kushtet ligjore që aktvendimet e ankimura të anulohen, ashtu që është pranuar kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë, janë anuluar të gjitha veprimet që janë marrë në këtë çështje përmbartimore dhe është refuzuar propozimi për përmbartim.
27. Në bazë të asaj që u tha, e me zbatimin e nenit 251 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme, vendosi: Pranohet kërkesa e Prokurorit të Shtetit të Republikës së Kosovës për mbrojtje të ligjshmërisë, anulohet aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.621/20, datë 07.04.2022 dhe aktvendimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë, Departamenti i Përgjithshëm, E.nr.667/17, datë 26.12.2019, ashtu që çështja gjykohet si në vijim: Pranohet i bazuar prapësimi i debitorit K.M, Shfuqizohet (vihet jashtë fuqie) aktvendimi për lejimin e përmbartimit E.nr.667/2007, i datës 21.08.2007, anulohen të gjitha veprimet e ndërmarra përmbartimore, ndërsa propozimi për përmbartim i kreditorit B.LL, Refuzohet i pabazuar.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev. nr. 35/2022 i datës 27 janar 2023

Pushimi i procesit gjyqësor nga neni 282 i LPK-së mund të bëhet vetëm në gjykatën e shkallës së parë, që nga momenti kur paraqitet padia në gjykatë e deri në përfundimin e procesit gjyqësor (shqyrtimit kryesor - në shkallë të parë). Nëse gjykata e shkallës së dytë do të pushonte procedurën në kuptim të nenit 282 të LPK-së, do të kishim një situatë të pakuptimtë juridike dhe si pasojë do të cenohej siguria juridike, për arsye se aktvendimi mbi pushimin e procedurës kontestimore nuk do të konsumonte aktgjykimin e gjykatës së

shkallës së parë dhe si i tillë do të mbetet i pashqyrtuar, e në anën tjetër për gjykatën e shkallës së dytë, është detyrim ligjor që të vendosë për ankesën në pajtim të plotë me dispozitat e LPK-së.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiësi D.B. nga P. ka paraqitur padi kundër të paditurit I.Sh. nga P. për kthimin e borxhit.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti i Përgjithshëm C.nr.300/14, i datës 02.09.2016, është vendosur që të: I. Aprovohet kërkesëpapia e padiësit D.B., si e bazuar, dhe se obligohet i padituri I.Sh. nga P. që padiësit në emër të borxhit t'i paguaj shumën prej 14,000 € me kamatë ndëshkuese ligjore në lartësinë prej 8% në vit, e cila do të llogaritet nga dita e parashtrimit të padisë, e gjer te pagesa përfundimtare, të gjitha në afat prej 15 ditësh nga dita e plotfuqishmërisë nën kërcënimin e dhunshëm. II. I padituri është i obliguar që padiësit t'ia paguaj shumën prej 1,081.60 € në emër të shpenzimeve procedurale në afat prej 15 ditësh pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit.
3. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës CA.nr.1090/17, të datës 12.08.2021, është vendosur që: I. Pjesërisht aprovohet si e bazuar ankesa e të autorizuarit të paditurit, dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti i Përgjithshëm C.nr.300/14, i datës 02.09.2016, sipas detyrës zyrtare për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, ndryshohet në paragrafin I, të dispozitivit dhe atë në pjesën e dispozitivit e cila ka të bëjë me kamatën dhe në vend të kamatës së gjykuar sipas normës së interesit prej 8%, gjykohet kamata ligjore përkatëse me normën që bankat komerciale e aplikojnë për mjetet e deponuara përtej një viti pa destinim të përcaktuar. II. Në pjesën e mbetur refuzohet si e pabazuar ankesa e të autorizuarit të paditurit, ndërsa aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti i Përgjithshëm C.nr.300/14, të datës 02.09.2016, vërtetohet.
4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion i padituri, për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, të pranojë revizionin e të paditurit, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë dhe të dytë ti prishë, dhe lëndën të kthejë në gjykatën e shkallës së parë për rishqyrtim.

5. Përgjigje në revizion nuk ka pasur.

II. Gjetjet e kolegjit civil të Gjykatës Supreme

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se revizioni i të paditurit është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi përmes të autorizuarit të tij, më datë 02.04.2014, në gjykatën e shkallës së parë ka paraqit padi, kundër të paditurit, me të cilën ka kërkuar kthimin borxhit duke kërkuar më saktësisht si në precizimin e padisë në seancën e shqyrtimit gjyqësorë të datës 12.06.2014.
8. Gjykata e shkallës së parë, duke vendosur sipas padisë së paditësit kundër të paditurit, pas vlerësimit dhe administrimit të provave, pas mbajtjes së seancës për shqyrtim kryesor ka nxjerr aktgjykimin e atakuar C.nr.300/14, të datës 02.09.2016, me të cilin e ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësit duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
9. Në arsyetim të aktgjykimit gjykata e shkallës së parë, ka theksuar se paditësi me padinë e datës 02.04.2014 ka iniciuar procedurë kontestimore kundër të paditurit, sipas lëndës së kontestit për shkak të pasurimit të pabazë. I padituri në përgjigje në padi e ka kontestuar kërkesëpadinë në tërësi. Në seancën e datës 12.06.2014, paditësi e ka precizuar kërkesëpadinë. Në seancën e datës 30.06.2014 në cilësinë e dëshmitarit është dëgjuar I.M., avokat nga Prizreni, si dhe palët ndërgjyqësore. Në seancën e datës 14.07.2014, në cilësinë e dëshmitarit është dëgjuar B.D.. Gjykata e shkallës së parë, pastaj, i ka administruar edhe provat tjera, në bazë të cilave vërtetohet gjendja faktike si vijon: Në mes paditësit dhe të paditurit para avokatit I.M., më datën 14.08.2006, është lidhur kontrata e cila sipas elementeve të saj më shumë i përgjigjet kontratës për huanë. Sipas kontratës së cekur, kontraktuesit konstatojnë se paditësi të paditurit i ka dhënë 30.000 € me afat të kthimit prej një viti, më saktë prej 13.08.2007, ndërsa në rast të moskthimit në afatin kontraktuale, i njëjti borxh do të rritet me kamatën përkatëse. I padituri, nga ana tjetër, pretendon që në rastin konkret nuk është fjala për kurrfarë borxhi, por i padituri vetëm e ka udhëzuar paditësin në personin tek i cili paditësi mund deponoj të hollat, duke pas parasysh se paditësi, sipas pretendimeve të paditurit i është drejtuar atij për shkak të këshillës rreth deponimit të

hollave. Edhe përkundër disa tentativave, gjykata e shkallës së parë nuk arriti të sigurojë praninë e dëshmitarit A.M. dhe nga dëshmia e tij është tërhequr. Gjithashtu para gjykatës së shkallës së parë është vërtetuar se i padituri ka shlyer pjesën e borxhit në shumën prej 16.000, në periudhën 2006 deri në 2008. Pranë gjendjes së tillë të vërtetuar faktike, gjykata e shkallës së parë ka gjetur se kërkesëpadia është bazuar, dhe të njëjtën e aprovoi.

10. Për mënyrën e vendosjes si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar, gjykata e shkallës së parë, i është referuar nenit 8, 276 paragrafi 1, 305 paragrafi 1, 352, 368, 369, 567 të LMD-së. Për kamatën iu ka referuar nenit 382 të LMD-së. Vendimin lidhur me shpenzimet e procedurës e ka mbështetur në nenin 452 paragrafi 1 LPK-së.
11. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, i padituri ka paraqitur ankesë, ndërsa gjykata e shkallës së dytë me aktgjykimin e saj CA.nr.1090/17, të datës 12.08.2021, ka vendosur që aprovojë pjesërisht ankesën e të paditurit, ndërsa aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë e ka ndryshuar në paragrafin I, në pjesën e dispozitivit e cila ka të bëjë me kamatën, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
12. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën e shqyrtimit dhe vendosjes sipas ankesës ka gjetur se e njëjta nuk është përfshirë me shkelje esenciale të dispozitave të LPK-së, në të cilat gjykata ankimore është e detyruar të kujdeset sipas detyrës zyrtare, ndërsa me ankesë pabazë tregohet në kundërtënie të dispozitivit të aktgjykimit me provat ekzistuese, përkatësisht në shkelje esenciale nga neni 182 paragrafi 2 pika n), sepse aktgjykimi i goditur në masë të duhur është i qartë dhe i kuptueshëm, dispozitivi i të njëjtit është i përmbareshëm dhe në pajtim me arsyet për faktet vendimtare të dhëna në arsyetim, ndërsa arsyet për faktet vendimtare janë të lidhura logjikisht me provat e administruara.
13. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e gjykatës së shkallës së dytë, pasi që aktgjykimet e instancave më të ulëta nuk janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
14. Pretendimi se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, për shkak se dispozitivi është kundërtënes me vetveten dhe me arsyet e dhëna në të është pretendim i pabazuar,

për shkak se aktgjykimi në strukturë dhe përmbajtje është në përputhje me nenin 160 të LPK-së, për arsye se dispozitivi është i hartuar në mënyrë të rregullt, dhe si i tillë i plotëson kushtet e përcaktuar me dispozitat e LPK-së, ndërsa arsyetimi i aktgjykimit është në përputhje të plotë me mënyrën e vendosjes. Gjykata ka arsyetuar të gjitha faktet vendimtare, mënyrën e vërtetimit të fakteve, mënyrën e vlerësimit dhe çmuarjes së provave nga ka rezultuar se gjendja faktike e konstatuar dhe e kualifikuar në përputhje me të drejtën materiale ka përcaktuar pasojën juridike më decidivisht si në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së parë. Gjykata ka dhënë arsye bindëse për faktet thelbësore të marra në vlerësim, për mënyrën e vërtetimit të fakteve thelbësore që në këtë rast janë konstatuar me anë të provave të administruara gjatë shqyrtimit kryesorë në shkallë të parë.

15. Për shkakun e njëjtë nuk qëndrojnë as pretendimet në raport me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, sepse gjykata e shkallës së dytë ka vlerësuar të gjitha pretendimet ankimore dhe ka arsyetuar vendimin e saj sipas pretendimeve dhe bazave për të cilat edhe sipas detyrës zyrtare ekzaminohet aktgjykimi. Gjykata e shkallës së dytë ka dhënë arsyetim për të gjitha pretendimet ankimore duke i vlerësuar në pajtim me dispozita ligjore, por ka gjetur me të drejtë se pretendimet ankimore janë të pabazuara.
16. Gjykata Supreme e Kosovës, e ka pranuar qëndrimin e gjykatave të instancave më të ulëta edhe për zbatimin e të drejtës materiale, duke vlerësuar se në përputhje me gjendjen faktike të provuar e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, për arsye se:
 - Me nenin 557 paragrafi 1 të LMD-së, përcaktohet se *“Me kontratën e huas obligohet huadhënësi t’ia dorëzojë në pronësi, respektivisht në disponim huamarrësit shumën e caktuar të hollash ose sasinë e caktuar ose sasinë e caktuar të sendeve të tjera të zëvendësueshme, ndërsa huamarrësi obligohet t’ia kthejë pas një kohe të caktuar të njëjtën shumë të hollash, respektivisht të njëjtën sasi sendesh të llojit dhe të cilësisë së njëjtë”*, ndërsa në paragrafin 2 të këtij neni përcaktohet se: *“Mbi sendet e marra huamarrësi fiton të drejtën e disponimit, respektivisht të drejtën e pronësisë”*.
 - Me nenin 558 paragrafi 1 të LMD-së, përcaktohet se *“Huamarrësi mund të obligohet që përpos kryegjësë të debitojë edhe kamatën”*.
 - Me nenin 562 paragrafi 1 të LMD-së, përcaktohet se *“Huamarrësi ka për detyrë që në afatin e kontraktuar t’i kthejë sendet e marra hua, në sasi e në cilësi të njëjtë”*.

17. Nga interpretimi i dispozitave ligjore të cituara, dhe sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, gjykata e shkallës së dytë, me rastin e vendosjes, drejtë ka aplikuar të drejtën materiale, kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e bazuar, sepse nga shqyrtimi i shkresave të lëndës dhe nga deklaratimet e palëve ndërgjygjëse si dhe të dëshmitarëve në mënyrë të pakontestuar është vërtetuar fakti se më datën 14.08.2006 është lidhur kontrata ndërmjet paditësit dhe të paditurit në zyrën e avokatit - dëshmitarit I.M. për shumën e borxhit në vlerë prej 30,000 € lidhur me këtë është vërtetuar se ekziston detyrimi juridik - civil, ndaj paditësit për pagimin e detyrimit në emër të detyrimit - kthimit të huas në shumën prej 14.000 € për arsye se me nenin 262 paragrafi 1 të LMD-së, përcaktohet se: *“Kreditori në raportin e obliguar është i autorizuar që prej debitorit të kërkojë përmbushjen e detyrimit, ndërsa debitori ka për detyrë ta përmbushë me ndërgjegje krejtësisht sikundër është përmbajtja e tij”*, dhe si rezultat i kësaj meqenëse i padituri nuk e ka përmbushur detyrimin, i padituri ka hyrë në raport të detyrimeve me paditësin, në të cilin raport paditësi e ka cilësinë e kreditorit ndërsa i padituri e ka cilësinë e debitorit.

18. Pretendimi i paraqitur në revizion se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është përfshirë në shkëlqje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 282 të LPK-së, me pretendimin se procedura kontestimore është dashur të pushohet, për shkak të vdekjes së paditësit, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës është i pabazuar, për arsye se:

- Me nenin 282 të LPK-së, përcaktohet se *“1) Pushimi i gjykimit shkaktohet kur vdes pala, apo kur mbaron së ekzistuari, po që se objekt kontesti janë të drejtat që nuk mund të kalojnë në trashëgimtarët e palës, përkatësisht në pasardhësin juridik të saj. 2) Në rastet nga paragrafi 1 të këtij neni aktvendimi për pushimin e gjykimit i dërgohet palës kundërshtare, trashëgimtarëve, përkatësisht pasardhësit juridik të palës, pasi të jenë caktuar ata. 3) Trashëgimtarëve të palës së vdekur, sipas propozimit të palës kundërshtare apo sipas detyrës zyrtare, gjykata ua cakton përfaqësuesin e përkohshëm të cilit ia dërgon aktvendimin mbi pushimin e gjykimit, po që se konstaton se procedura trashëgimore mund të zgjasë shumë kohë. 4) Aktvendimi mbi pushimin e gjykimit i dhënë nga shkak i mbarimit të personit juridik i dërgohet palës kundërshtare dhe pasardhësit juridik të personit juridik, po që se ky i fundit ekziston. 5) Derisa të bëhet i formës së prerë aktvendimi mbi pushimin e gjykimit, lidhur me afatet për kryerjen e veprimeve juridike, me të drejtat e palëve*

dhe veprimet e gjykatës në mënyrë adekuate zbatohen dispozitat mbi ndërprerjen e gjykimit”.

19. Nga interpretimi i nenit 282 të LPK-së, rezulton qartë se pushimi i procesit gjyqësorë mund të bëhet vetëm në gjykatën e shkallës së parë, që nga momenti kur paraqitet padia në gjykatë e deri në përfundimin e procesit gjyqësorë (shqyrtimit kryesorë - në shkallë të parë). Pretendimi në revizion se gjatë procedurës ka vdekur paditësi D.B., i cili fakt nuk është kontestues bazuar në certifikatën e vdekjes, ku konstatohet se ka vdekur më datë 10.05.2019, që nënkupton se vdekja e tij ka ndodhur pasi ka përfunduar shqyrtimi gjyqësor para gjykatës së shkallës së parë, një pretendim i tillë është i pabazuar, për arsye se neni 282 i LPK-së, nuk ka mundur të zbatohet në këtë rast. Përveç të cekurave edhe nëse gjykata e shkallës së dytë të pushonte procedurën në kuptim të nenit 282 të LPK-së, do të kishim një situatë të pakuptimit juridike dhe si pasojë do të cenohej siguria juridike, për arsye se aktvendimi mbi pushimin e procedurës kontestimore nuk do të konsumonte aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe si i tillë do të mbetej i pashqyrtuar, e në anën tjetër për gjykatën e shkallës së dytë, ka qenë detyrim ligjor që të vendosë për ankesën siç ka vepruar në këtë rast në pajtim të plotë me dispozitat e LPK-së. Prandaj duke ju referuar të cekurave me lartë e duke marrë parasysh se procedura përfundon me marrjen e formës së prerë të vendimit, me vendimin e gjykatës së shkallës së dytë, procedura nuk ka arsye të pushohet edhe sipas vendosjes me revizion.
20. Pretendimi i paraqitur në revizion, për parashkrimin e kërkesës, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës është i pabazuar, për arsye se në këtë rast te kontrata mbi huan nuk ka dispozitë konkrete me Ligjin mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve, andaj zbatohet dispozita e nenit 371 të LMD-së, i cili përcakton afatin 10 vjeçar të parashkrimit. Në këtë çështje juridike aplikohet neni 34 i Ligjit mbi Ndryshimet dhe Plotësimet mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve (Fletorja Zyrtare e RFJ, nr.31/93 e datës 18.06.1993), i cili ka hy në fuqi me datë 25.06.1993, me të cilën është përcaktuar se në nenin 371 të LMD-së, fjala “pesë”, zëvendësohet me fjalën “dhjetë”, respektivisht në bazë të kësaj dispozite kërkesat parashkruhen për dhjetë vjet, nëse me ligj nuk është caktuar ndonjë afat tjetër i parashkrimit. Kjo dispozitë ligjore, përkatësisht neni 34 i Ligjit mbi Ndryshimet dhe Plotësimet e LMD-së, është i aplikueshëm në Kosovë, në bazë të nenit 1.2 të Rregullores së UNMIK - ut, Nr.1999/24, për ligjin në fuqi në Kosovë, të lartë përmendur për arsye se nuk ka karakter diskriminues dhe është në përputhje me nenin 1.3 të kësaj rregulloreje

respektivisht respektohen standardet e të drejtave të njeriut ndërkombëtarisht të njohura.

21. Bazuar në këtë dispozitë ligjore rezulton se paditësit nuk iu ka parashkruar kërkesa, dhe ka të drejtë të kërkojë përmbushjen e detyrimit brenda afatit prej dhjetë viteve. Afati për parashtrimin e kërkesës nga paditësi, ndaj të paditurit, respektivisht e drejta e paditësit për të kërkuar pagesën e detyrimit është krijuar më datën 13.08.2007 (afati i përmbushjes së detyrimit), ndërsa padinë e ka paraqitur në gjykatë më datën 02.04.2014, që nënkupton se kërkesa e paditësit nuk është e parashkruar.
22. Gjykata Supreme e Kosovës, me rastin e vendosjes sipas këtij aktgjykimi, ka vlerësuar të gjitha pretendimet sipas revizionit të paraqitur, për të cilat ka konstatuar se kryesisht i referohen zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat kjo gjykatë nuk e ka parë të arsyeshme ti elaboroj secilën veç e veç, ka gjetur se janë të pabazuara dhe pa ndonjë ndikim për vendosje ndryshe, siç ka vendosur kjo gjykatë me anë të këtij aktgjykimi.
23. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga e paditura nuk janë vlerësuar pasi që sipas nenit 214 paragrafi 2, të LPK-së, përcaktohet se *“Revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”*.
24. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, ka vendosur që të refuzohet i pabazuar revizioni i të paditurit I.Sh. nga P. i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës CA.nr.1090/17, të datës 12.08.2021.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 147/2022 datë 27 dhjetor 2022

Nuk mund të gjykohet kompensim në emër të kontributit të dhënë në bashkësinë martesore ose jashtëmartesore për një periudhë të caktuar kohore për rastet kur konstatohet se bashkëshortët gjatë martesës ose bashkësisë jashtëmartesore nuk kanë krijuar pasuri të përbashkët.

Martesa e as bashkësia jashtëmartesore nuk duhet nënkuptuar si themelimi të marrëdhënies së punës për njërin bashkëshort dhe detyrimin e tjetrit që në rast të zgjidhjes së martesës apo pushimit të bashkësisë jashtëmartesore të kompensojë për kontributin në

familje edhe kur nuk ka pasuri të përbashkët. Kriteri i kontributit në kujdesin për fëmijët, familjen, shtëpinë etj., është i rëndësishëm kur ka pasuri të përbashkët, ndërsa në raste kur nuk ka pasuri të përbashkët nuk mund të gjykohet asnjë lloj kompensimi.

I. Rrethanat e çështjes

20. Padiësja A.G. pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë ka paraqitur padi kundër të paditurit L.Rr. nga Prishtina me seli në Prishtinë për të ndarjës së pasurisë së përbashkët të bashkëshortëve.
21. Gjykata Themelore në Prishtinë me aktgjykimin C.nr. 421/18, të datës 21.10.2019, në pikën një të dispozitivit ka aprovuar pjesërisht kërkesëpadinë e padiësës Arjeta Gashi nga Prishtina. Në pikën dy të dispozitivit është detyruar i padituri L.Rr. nga Prishtina që padiësës në emër të kontributit për fitimin e pasurisë së përbashkët të fituar me punë gjatë martesës t'ia paguajë shumën prej 6,912.97€, në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së aktgjykimit, nën kërcënim të përmbarimit. Në pikën tre të dispozitivit është refuzuar pjesa tjetër e kërkesëpadiës së padiësës mbi shumën 6,912.97€ deri në shumën e kërkuar prej 43,574.00€, si e pabazuar. Ndërsa në pikën katër të dispozitivit ka vendosur që secila palë t'i bartë shpenzimet e veta procedurale.
22. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesave të palëve ndërgjyqëse, me aktgjykimin Ac.nr.274/20, të datës 10.12.2020, ka refuzuar të pa themelta ankesat ndërsa ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr.421/18, të datës 21.10.2019 (i përmirësuar me aktvendimin C.nr.421/18, të datës 11.12.2019).
23. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurit, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që aktgjykimet e atakuara të anulohen dhe të refuzohet kërkesëpadija e padiësës.
24. I autorizuari i padiësës ka paraqitur përgjigje në revizion, duke pretenduar se janë të pathemelta pretendimet e paraqitura në revizion, me propozim që të refuzohet revizioni si i pathemeltë.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

1. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurit është i themeltë.
2. Kështu Gjykata Supreme e Kosovës ka ndryshuar aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.274/20, të datës 10.12.2020 dhe aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr.421/18, të datës 21.10.2019 ashtu që ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditëses me të cilën ka kërkuar që të detyrohet i padituri L.RR që paditëses në emër të kontributit për fitimin e pasurisë së përbashkët të fituar me punë gjatë martesës t'ia paguaj shumën prej 6,912.97 EUR, në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjës së aktgjykimit, nën kërcnim të përmbarimit të detyrueshëm.
3. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja përmes të autorizuarit të saj, me padinë e parashtruar në gjykatën e shkallës së parë, të precizuar në shqyrtim kryesor, deklarimeve në seanca gjyqësore dhe fjalën përfundimtare, ka kërkuar që të detyrohet i padituri që paditëses t'ia pranojë ½ e pasurisë së fituar gjatë ekzistimit të bashkësisë martesore, duke e kërkuar shumën e përgjithshme prej 37.900.00€ të gjitha në afat prej 15 ditësh pas pranimit të aktgjykimit. I padituri përmes përfaqësuesit të autorizuar në të gjitha fazat e procedurës ka kontestuar kërkesëpadinë e paditëses, me vlerësim se nga ekzistimi i bashkësisë martesore mes palëve ndërgjyqëse nuk ka pasur krijim e as shtim të pasurisë së përbashkët martesore. Në lidhje me pretendimet për kompensim të shumës së mjeteve të kredisë dhe sendeve të luajtshme- orendive shtëpiake është kërkuar që kërkesa të refuzohet ngase palës paditëse i është dhënë mundësia që ti kthehen të gjitha sendet.
4. Gjykata e shkallës së parë duke vepruar sipas padisë së paditëses pas shqyrtimit dhe administrimit të provave të paraqitura nga palët ndërgjyqëse si dhe vlerësimin të gjitha shkresave tjera të lëndës ka nxjerrë aktgjykimin e atakuar C.nr.421/18, të datës 21.10.2019, me të cilin ka aprovuar kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar. Në arsyetim të aktgjykimit mes tjerash, gjykata e shkallës së parë ka theksuar se nuk ka qenë kontestuese se gjatë ekzistimit të martesës të dy bashkëshortët kanë qenë në marrëdhënie pune dhe kanë realizuar të ardhura të përbashkëta personale në raport përafërsisht të barabartë, të cilat kanë shërbyer për përmbushjen e nevojave familjare dhe nuk rezulton se kanë krijuar pasuri të përbashkët. Po ashtu, ka shtuar se nga provat e administruara - dëshmitarët ka vërtetuar faktin se paditësja nuk e ka dëshmuar se ka kontribuar në

formën e kujdesit për fëmijën e tyre, punët e shtëpisë dhe mirëmbajtjen e pasurisë, pasi që nga viti 2003 deri në vitin 2010 kanë jetuar në bashkësi familjare me prindërit e të paditurit dhe nëna e të paditurit është angazhuar lidhur me kujdesin dhe edukimin e fëmijëve, duke përfshirë edhe përgatitjen e ushqimit dhe mbajtjen e pastërtisë, ndërsa nga viti 2010 deri në vitin 2013 kur kanë jetuar veçmas kanë angazhuar në kohë të caktuar ndihmësen për tu kujdesur për fëmijën e tyre dhe mirëmbajtjen e banesës, të cilën e kanë paguar nga të hyrat e përbashkëta. Tutje ka shtuar se paditësja nuk ka ofruar prova relevante se kryerja e punëve të shtëpisë, edukimit të fëmijës të kenë ndikuar në krijimin e pasurisë së përbashkët. Gjykata e shkallës së parë në bazë të nenit 55 par.1 të LFK-së, në emër të krijimit të pasurisë së përbashkët, paditëses ia ka njohur si kompensim shumën prej 6,912.97€ dhe atë për mobilet dhe gjësendet e dhuruara nga prindërit për paditësen si dhe në emër të kredisë bankare që është marr nga paditësja dhe i padituri e që janë shfrytëzuar për qëllime familjare. Vendimin mbi shpenzimet e procedurale e ka marrë në bazë të dispozitave të nenit 452 të LPK - së.

5. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës të autorizuarit të paditëses dhe të paditurit, ka refuzuar ankesat dhe ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë, duke vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar me revizion, të përshkruar si më lartë. Gjykata e Apelit në arsyet e saj ka theksuar se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika (b), (g).(j). (k) dhe (m) e LPK-së, dhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, për të cilat shkaqe Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare në kuptim të dispozitës së nenit 194 të LPK-së, e po ashtu nuk është i përfshirë as në shkelje tjera të dispozitave të procedurës kontestimore të cilat i ka pretenduar pala ankuese me ankesë.
6. Gjykata e Apelit ka konstatuar se e pranon në tërësi qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë në lidhje me arsyet e aprovimit të kërkesëpadisë së paditëses, pasi që me prova konkrete, përkatësisht edhe nga vet pranimi i palëve në këtë kontest, është provuar fakti se paditësja me të paditurin kanë jetuar në bashkësi martesore nga viti 2003 e deri në vitin 2013, për të cilën periudhë edhe ka kontribuar në mirëqenien dhe mirëmbajtjen e pasurisë së përbashkët, blerjen e mobilieve dhe marrjen e kredisë e cila është shfrytëzuar për qëllime të përbashkëta familjare, ashtu siç e ka vlerësuar edhe eksperti përkatës i caktuar nga gjykata, e të cilin fakt rezulton se nuk e ka kontestuar as i padituri gjatë shqyrtimit gjyqësor. Si rrjedhojë, bazuar në dispozitat

përkatëse të Ligjit për Familjen, përkatësisht nenin 54 dhe 55, këtu paditëses i takon e drejta për të kërkuar shpërblimin për kontributin e dhënë në familjen e të paditurit, përmes punës së saj, e që ka ndikuar në mirëmbajtjen e pasurisë së përbashkët dhe shtimin eventual të saj. Ndërsa përveç bazës juridike të kërkesëpadisë, Gjykata e Apelit e pranon qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë edhe për lartësinë e kërkesëpadisë, pasi që për të njëjtën kjo e fundit është bazuar në ekspertizën financiare të ekspertit përkatës, i cili ka dhënë sqarime të mjaftueshme, e që e njëjta rezultojnë të jetë profesionale edhe për këtë gjykatë.

7. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes nuk e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë pasi që mbi gjendjen faktike të konstatuar e drejta materiale në këtë çështje juridike kontestuese nuk është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme. Në këtë rast Gjykata Supreme nuk ka pranuar zbatimin e të drejtës materiale të referuar nga gjykata e shkallës së parë dhe shkallës së dytë, ngase nga faktet dhe provat e paraqitura rezultojnë se pala paditëse në asnjë fazë të procedurës nuk ka arritur të dëshmojë krijimin e pasurisë së përbashkët si kusht esencial për të fituar të drejtë në pjesëtimin e pasurisë dhe eventualisht edhe kompensimin financiar në emër të kontributit, ashtu siç është përcaktuar me dispozitat nga nenet 47 dhe 54 të LFK-së.
8. Gjatë procedurës së zhvilluar në gjykatën e shkallës së parë, ashtu siç e ka konstatuar edhe gjykata e shkallës së parë, mes palëve ndërgjyqëse nuk ka qenë kontestues fakti që gjësendet dhe mobilet kanë qenë të palës paditëse, përkatësisht kanë qenë dhurata nga prindërit e saj. Ligji për Familjen me nenin 46 par.2 të LFK-së ka përcaktuar se pasuri e veçantë konsiderohet pasuria që është fituar gjatë martesës përmes dhurimit, ndërsa në këtë rast nuk ka qenë kontestues fakti që paditëses mobilet i janë dhuruar nga prindërit, andaj në rrethana të tilla e sipas dispozitës ligjore të cekur rezultojnë se kjo pasuri që i është dhuruar paditëses nuk ka mundur të trajtohet si pasuri e përbashkët dhe rrjedhimisht në emër të saj të caktohet kompensim.
9. Në këtë rast edhe kreditë që janë marrë nga palët ndërgjyqëse është pranuar dhe njëherit është konstatuar në vendimin e shkallës së parë se këto mjete janë përdorë për përmbushjen e nevojave familjare dhe nuk rezultojnë se prej këtyre mjeteve financiare palët ndërgjyqëse të kenë krijuar pasuri të përbashkët. Gjykata Supreme vlerëson se nuk mund të gjykohej kompensim në emër të kontributit të dhënë në bashkësinë martesore ose jashtëmartesore për një periudhë të caktuar kohore për

rastet kur konstatohet se bashkëshortët gjatë martesës ose bashkësisë jashtëmartesore nuk kanë krijuar fare pasuri të përbashkët. Në këtë rast është vërtetuar që paditësja me të paditurin në bashkësi martesore nuk kanë krijuar pasuri të përbashkët në mënyrë që më pas të krijohet mundësia për të kërkuar pjesëtim të pasurisë dhe eventualisht edhe kompensimin financiar në emër të kontributit. Pra kushti është që fillimisht të konstatohet se gjatë martesës është krijuar pasuri e përbashkët, pastaj të identifikohet se cila është pasuria e përbashkët, cili është kontributi i bashkëshortëve në krijimin e pasurisë së përbashkët dhe pastaj të pjesëtohet pasuria sipas kriterëve që përcakton LFK në nenin 54 paragrafi 1.

10. Gjykata Supreme vlerëson se as martesja e as bashkësia jashtëmartesore nuk duhet nënkuptuar si themelimi i marrëdhënies së punës për njërin bashkëshort dhe detyrimin e tjetrit që në rast të zgjidhjes së martesës apo pushimit të bashkësisë jashtëmartesore të kompensojë për kontributin në familje edhe kur nuk ka pasuri të përbashkët. Kriteri i kontributit në kujdesin për fëmijët, familjen, shtëpinë etj., është i rëndësishëm kur ka pasuri të përbashkët, ndërsa në raste kur nuk ka pasuri të përbashkët nuk mund të gjykohej asnjë lloj kompensimi.
11. Nga të lartcekurat, e në kuptim të nenit 224.1 të LKP-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të pranohet si i bazuar revizioni i të paditurit ashtu që ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr. 274/20 i datës 10.12.2020 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr. 421/18 i datës 21.10.2019, dhe refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditëses A.g nga Prishtina, me të cilën ka kërkuar që të detyrohet i padituri L.Rr. që paditëses në emër të kontributit për fitimin e pasurisë së përbashkët të fituar me punë gjatë martesës t'ia paguaj shumën prej 6,912.97 EUR në afat prej 15 ditësh nga dita e marrjes së aktgjykimit, nën kërcënim të përmbarimit të detyrueshëm.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës,

Rev.nr.66/2022, datë 18 korrik 2022

Në rastet kur me aktgjykim të formës së prerë fëmijët i janë besuar njërit prind, por përkundër kësaj, fëmijët kanë vazhduar të jetojnë me prindin tjetër, lejohet ndryshimi i aktgjykimit në atë mënyrë që fëmijët t'i besohen prindit me të cilin kanë jetuar, përkundër

faktit që nuk kanë ndryshuar rrethanat nga momenti i marrjes së aktgjykimit të parë, nëse këto rrethana tregojnë se ky është interesi më i mirë i fëmijëve.

Mbajtja financiare e fëmijëve të mitur është obligim ligjor i të dy prindërve pavarësisht a jetojnë bashkë apo jo. Në këtë kontekst, prindërit nuk mund të heqin dorë nga mbajtja financiare e fëmijëve të tyre të mitur e as të lirohen nga ky detyrim.

I. Rrethanat e çështjes.

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë – Dega në Skenderaj C.nr.286/17, të datës 04.06.2018, në pikën një të dispozitivit është aprovuar kërkesëpadia e paditëses L.I dhe është ndryshuar aktgjykimi C.nr.173/2014, i datës 19.01.2015, ashtu që fëmijët e përbashkët E.B dhe D.B, binjakë, të lindur me datë 22.07.2012 në Prishtinë i besohen në ruajtje, edukim, përkujdesje dhe ushqim paditëses L.I. Kontaktet personale të paditurin P.B babë i fëmijëve caktohen për çdo muaj të premtën e parë dhe të fundit prej orës 13:00 deri në orën 15:00 që do të mbahen në Qendrën për Punë Sociale në Fushë Kosovë. Për ditëlindjen e fëmijëve, festat shtetërore dhe fetare kontaktet do të rregullohen në koordinim me QPS në Fushë Kosovë varësisht sipas interesave të fëmijëve. Me pikën II të aktgjykimit është obliguar pala e paditur që në emër të alimentacionit-ushqimit për fëmijët e mitur t'ia paguajë paditëses shumën prej 100 € për çdo muaj pas plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi nga data 01 deri me dt. 05, derisa për këtë të ekzistojnë kushtet ligjore. Është refuzuar pjesa tjetër e kërkesëpadisë si e pabazuar për pagesë të alimentacionit në shumën prej 100 € ndërsa shpenzimet e procedurës kontestimore në lartësinë prej 150 € për ekspertizën e psikologes bien në barrë të gjykatës.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurit me aktgjykimin Ac.nr.3435/2018, të datës 22.10.2020, në pikën një të dispozitivit ka vendosur që ta refuzoj si të pabazuar ankesën e të paditurit P.B, ndërsa ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Mitrovicë – Dega në Skenderaj C.nr.286/2017 i datës 04.06.2018, në pikën I, II dhe III të dispozitivit. Ndërsa në pikën dy të dispozitivit është vendos që të mbetet pa shqyrtuar pika IV e dispozitivit të aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Mitrovicë – Dega në Skenderaj C.nr.286/2017 i datës 04.06.2018.

3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurit, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljes së dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës aktgjykimin e atakuar ta prish ose aktgjykimin e atakuar ta ndryshoj, fëmijët E dhe D të i lihen në përkujdesje dhe ruajtje babait të fëmijëve P.B, kontaktet e fëmijëve me nënën mbesin të lira, apo të vendosë që për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore lënda të kthehet në rigjykim. Pala paditëse nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurit
4. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni është i pathemeltë.
5. Nga shkresat e lëndës rezulton se me aktgjykimit C.nr.1723/2014, të datës 19.01.2015, Gjykata Themelore në Mitrovicë- Dega në Skenderaj, kishte vendosur në atë mënyrë që fëmijët e përbashkët D dhe E, të lindur më datë 22.07.2012, ti besohen babait P.B, pas vlerësimit se ishte interesi i fëmijëve për mirëritje, se babai i kishte kushtet më të mira ekonomike dhe sociale që premtinin rritjen, edukimin dhe ushqimin për fëmijët. Mendimin që fëmijët ti besohen babait e kishte dhënë edhe QPS në Skenderaj ndërsa QPS në Vushtrri pas konstatimit të gjitha rrethanave kishte propozuar që fëmijët t'i besohen nënës për shkak të moshës së tyre dhe nevojës për kujdesin e nënës.
6. Në bazë të këtij aktgjykimi fëmijët nuk kanë shkuar te babai për të qëndruar dhe nëna në këtë rast paditësja më datë 19.09.2017 ka ushtruar padi për ndryshimin e aktgjykimit C.nr.173/2014 të datës 19.01.2015, me arsyetimin se janë paraqitur rrethana të reja faktike për ndryshimin e këtij aktgjykimi me të cilin ishte vendosur mbi besimin e fëmijëve E dhe D të lindur nga bashkëjetesa jashtëmartesore. Pala paditëse ka kërkuar ndryshimin e këtij aktgjykimi meritor dhe fëmijët t'i kthehen në mbajtje apo përkujdesje paditëses pasi që kanë ndryshuar rrethanat faktike, janë paraqitur rrethanat e reja dhe dallojnë me ato paraprake mbi bazën e të cilave kishte vendosur gjykata me aktgjykim meritor, me propozim që të pezullohet ekzekutimi i konkluzionit për përmbarim i Gjykatës Themelore në Prishtinë CP nr.1142/2016 i dt. 14.03.2017.
7. Gjykata e shkallës së parë duke vepruar sipas padisë së paditëses, pas shqyrtimit dhe vlerësimit të shkresave të lëndës, në seancën e shqyrtimit kryesor ka nxjerrë aktgjykimin e atakuar C.nr.286/2017 të datës 04.06.2018, me të cilin e ka aprovuar

si të bazuar kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar.

8. Në arsyetim të aktgjykimit mes tjerash, gjykata e shkallës së parë ka theksuar se në bazë të provave të administruara si anamneza sociale të QPS në Fushë Kosovë, mendimit të psikologes M.A dhe provave tjera, erdhi në përfundim që Aktgjykimi i kësaj gjykate Cnr. 173/2014 datë 19.01.2015 duhet të ndryshohet dhe fëmijët tani t'i besohen paditëses për shkak të rrethanave të ndryshuara në favorin e fëmijëve siç janë ato ekonomike-sociale të banimit dhe fakteve të vërtetuara nga ana e psikologes e cila me argumente profesionale dhe shkencore duke u mbështetur edhe në përvojën profesionale ka konstatuar se fëmijët duhet ti besohen paditëses si nënë e fëmijëve sepse janë duke jetuar me të, janë të lidhur emocionalisht, ndërsa si faktor vendimtar janë cilësuar edhe mosha e fëmijëve, lidhshmërinë emocionale me nënën si dhe adoptimi me mesin ku jetojnë. Kontaktet personale të paditurit me fëmijët gjykata i caktoj dy herë në çdo muaj të premtën e parë dhe të fundit që do të mbahen në QPS në Fushë Kosovë nën mbikëqyrjen e Organit të Kujdestarisë prej orës 13 deri në orën 15. Ekspertja e psikologjisë konstatoj se kontaktet e mëparshme nuk janë të mjaftueshme dhe duhet të jenë më të shpeshta se është interes i fëmijëve, prandaj gjykata vlerëson se kontaktet duhet të mbahen edhe gjatë ditëlindjes së fëmijëve, ditën e dytë të festave shtetërore dhe fetare por paraprakisht duhet vlerësuar nga Organi i Kujdestarisë kur të pjekën kushtet për të vazhduar me këto kontakte. Vendimin për besim të fëmijëve paditëses e bazoj në dispozitat e nenit 140 par 3 të LFK. Sa i përket ushqimit - alimentacionit gjykata vlerësoj se pala paditëse të cilës i janë besuar fëmijët në përkujdesje nuk është duke punuar në ndonjë punë të rregullt me kontratë, e gëzon një ndihmë sociale dhe ndihmë të kohë pas kohshme nga anëtarët tjerë të familjes që nuk dihet shuma, ndërsa në anën tjetër fëmijët kanë nevojë për ushqim, veshmbathje dhe nevojat tjera jetësore që rriten krahas rritjes së tyre, gjersa i padituri punon si profesor, ka pagë të rregullt prej 475.47€ sipas kontratës se punës nr. 99/2016 të dt. 01.09.2016, dhe prindi i tij H.B realizon pagë prej 250 € nga këto rrethana gjykata vendosi që i padituri për çdo muaj obligohet të paguaj në emër të ushqimit-alimentacionit shumën prej nga 100 € deri sa për këtë të ekzistojnë kushtet ligjore. Në rastin konkret për lartësinë e kësaj shume gjykata ka marrë për bazë nevojat e fëmijëve, pamundësinë e paditëses për plotësimin e tyre pa këtë përkrahje materiale nga i padituri, gjykata ka marrë për bazë edhe faktin se i padituri tani duhet të kujdeset për familjen bashkëshortën Q dhe vajzën H dhe mbi shumën

prej 100 € mund t'i rrezikohet ushqimi për veten dhe familjen. Për ushqim, respektivisht mbajtje financiare të fëmijëve është vendosë në bazë të dispozitave të nenit 286 të LFK-së sa i përket formës së mbajtjes dhe nenit 290 të po këtij ligji ku është përcaktuar se "*Prindërit janë të obliguar të ofrojnë mbajtje financiare për fëmijet e tyre të mitur*".

9. Gjykata më tej ka konstatuar se paditësja nuk ka ndonjë pengesë shëndetësore të natyrës psikike apo ndonjë pengesë ligjore për të ushtruar kujdesin prindërorë ndaj fëmijëve, ndërsa pretendimet e të paditurit me asnjë provë nuk kanë sjell në dyshim aftësinë e saj për ushtrimin e kësaj të drejte, andaj mbi bazën e rrethanave të ndryshuara, kundërshtimet e palës së paditur nuk janë me ndikim që të vendoset ndryshe nga ajo që është vendosë në dispozitiv të këtij aktgjykimi. Gjykata e refuzoj pjesën e kërkesëpadsisë që ka të bëjë me pagesën e ushqimit-alimentacionit mbi shumën e gjykuar prej 100 €si e lartë në raport me gjendjen ekonomike dhe sociale të paditurit pas ndryshimit të rrethanave se ka lidhë martesë të re dhe ka një fëmijë.
10. Gjykata e Apelit e Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës të autorizuarit të paditurit, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e të paditurit ndërsa aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë e ka vërtetuar, kurse pika IV e dispozitivit të aktgjykimit ka mbetur e pa shqyrtuar, duke vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar me revizion, të përshkruar si më lartë.
11. Gjykata e Apelit në arsyet e saj ka theksuar se nisur nga kjo gjendje e çështjes vlerëson se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika (b), (g), (j), (k) dhe (m) të LPK, dhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, e për të cilat shkaqe Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare në kuptim të dispozitës së nenit 194 të LPK-së, e po ashtu nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2 pika (n) të LPK-së, ngase dispozitivi i aktgjykimit të atakuar është mjaft i qartë rrjedhimisht dhe i përmbarueshëm, e në përputhje të plotë me arsyet e aktgjykimit duke qenë kështu në harmoni logjike dhe juridike dispozitivi me arsyetimin.
12. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se nuk qëndrojnë pretendimet për gjendjen faktike të konstatuar gabimisht dhe në mënyrë jo të plotë, ngase nga provat e administruara gjykata ka vërtetuar rrethanat të cilat përbëjnë shkak për ndryshimin e aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Mitrovicë - Dega në Skenderaj C.nr.173/2014 të datës

19.01.2015, që fëmijët E dhe D B, t'i besohen në ruajtje, edukim, përkujdesje dhe ushqim paditëses L.I, gjersa kontakti i të paditurit më fëmijët e mitur si dhe caktimi i alimentacionit, është në pajtim me dispozitat e Ligjit të Familjes të Kosovës (LFK-së). Rrjedhimisht, Gjykata e Apelit e ka pranuar në tërësi qëndrimin dhe përfundimin e gjykatës së shkallës së parë përkitazi me vendosjen meritorë duke vlerësuar se edhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë.

13. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se nuk rezulton i bazuar pretendimi se gjendja financiare dhe arsimimi i të paditurit doemos ndikon në mirërritje të fëmijëve, sepse gjykata e shkallës së parë me ndërgjegje dhe kujdes i ka vlerësuar të gjitha rrethanat dhe faktet e rastit që kanë qenë me ndikim për ndryshimin e aktgjykimit. Si rrethanë vendimtare për ndryshimin e aktgjykimit në fjalë gjykata ka vlerësuar se megjithëqë juridikisht fëmijët i ishin besuar babait, ata edhe më tej kanë jetuar me të ëmën- këtu paditësen. Gjykata e Apelit e konsideron si të rëndësishëm të theksoj se interesi më i lartë i fëmijëve nuk vlerësohet vetëm mbi bazën e stabilitetit ekonomik të prindërve, (ashtu siç pretendohet në ankesën e të paditurit) por janë edhe faktorë tjerë përcaktues që ndikojnë në mirërritjen e fëmijës, sikurse që është lidhja emocionale e fëmijëve me prindërit, përkushtimi i prindit ndaj fëmijës - sa i përket kohës që kalon prindi me fëmijën, angazhimit dhe mbështetjes së fëmijës për arritjen e rezultateve me mësim dhe aktivitete tjera që ndikojnë në zhvillimin psiko social të fëmijës, e të cilët faktor, gjykata e shkallës së parë rezulton t'i ketë vlerësuar në mënyrë të drejtë, pasi përveç vlerësimit të pavarur gjykata ka kërkuar edhe mendimin-ekspertizën profesionale, duke ardhur në përfundim se në rastin konkret plotësohen kushtet për të aprovuar kërkesëpadinë e paditëses që fëmijët e mitur, t'i besohen paditëses në ruajtje dhe edukim.
14. Sa i përket vendimit për kontaktin e të paditurit me fëmijët e mitur, gjykata ankimore ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë në mënyrë të drejtë ka vendosur, pasi që mënyra e caktimit të kontaktit garanton ruajtjen dhe kultivimin e marrëdhënies në mes të fëmijës dhe prindit me të cilin nuk jeton fëmija. Është vlerësuar se përfundimi i gjykatës është i drejtë dhe me këtë rast e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë me reference me dispozitat nga neni 140 paragrafi 3 dhe nenin 145 të LFK-së. Gjykata e Apelit e ka pranuar si të rregullt vendimin e shkallës së parë lidhur me detyrimin e të paditurit për mbajtje financiare të fëmijëve të mitur – të cilët i besohen nënës në ruajtje, edukim dhe përkujdesje, pasi vendimi në këtë pjesë është nxjerrë me zbatimin e drejtë të ligjit material nga neni 290 të Ligjit për Familjen, i njëjti vendim

është i qartë dhe i ekzekutueshëm dhe veç kësaj, është rezultat i gjendjes faktike të vërtetuar në mënyrë të drejtë dhe të plotë sa i përket mundësive financiare të palëve ndërgjyqëse, nevojës së fëmijëve për mbajtje dhe detyrimeve tjera të të paditurit që dalin nga rrethanat e ndryshuara, më konkretisht nga bashkësia e re familjare të cilën e ka themeluar.

15. I autorizuari i të paditurit në revizionin e paraqitur pretendon se aktgjykimet e instancave më të ulëta janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika n), të LPK-së.

II. Vlerësimi i kolegjit Civil të Gjykatës Supreme të Kosovës.

16. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se pretendimet e tilla nuk janë të themelta, kjo për shkak se gjykatat e instancave më të ulëta në procedurën gjyqësore të zhvilluar në këtë çështje kanë garantuar objektivitetin e procesit gjyqësor, barazinë e palëve në proces dhe ligjshmërinë e vendimmarrjes përmes vlerësimit të kërkesave ligjore si për procedurën ashtu edhe për të drejtën materiale. Në këtë mënyrë aktgjykimet, ligjshmëria e të cilave kontestohet përmes revizionit, janë mjaft të qarta, të rregullta në strukturë dhe përmbajtje. Gjykatat kanë dhënë arsye të qarta për faktet vendimtare që kanë të bëjnë me ekzistimin e rrethanave që justifikojnë ndryshimin e aktgjykimit të formës së prerë në lidhje me çështjen e besimit të fëmijëve nënës. Gjykatat kanë dhënë arsye të mjaftueshme që kanë treguar se rrethanat ekzistuese tregojnë se interesi më i mirë i fëmijëve në këtë rast është që ata ti besohen nënës, përkundër asaj që me aktgjykimin e formës së prerë i cili ndryshohet në këtë rast i janë besuar babait, mirëpo për shkak të raportit mes palëve ndërgjyqëse i njëjti asnjëherë nuk është ekzekutuar, përkatësisht fëmijët nuk i janë besuar babait.

17. Sa i përket pretendimit të autorizuarit të paditurit për aplikim të gabuar të dispozitave materiale, Gjykata Supreme vlerëson se është i pathemeltë ngase gjykatat e instancës më të ulët në bazë të gjendjes faktike të vërtetuar kanë nxjerr përfundime të njëjta dhe në pajtim me dispozitat nga neni 140 të LFK. Në këtë rast Gjykata Supreme vlerëson se kemi ndryshim të rrethanave në favor të asaj që fëmijët e mitur t'i besohen nënës, kjo pasi që fëmijët që nga shkëputja e bashkësisë faktike, e që në atë kohë ishin të moshës tre vjeçare, kanë qëndruar me nënën, pra kanë qenë nënë përkujdesjen fizike, emocionale, shëndetësore dhe edukative të nënës, rrethanë e cila ka mundësuar

krijimin dhe mirëmbajtjen e një lidhje (atashim) më të afërt me nënën se sa me babain. Një konstatim i tillë bazohet në raportet e qendrave për punë sociale dhe ekspertizës së psikologes, sipas të cilave konstatohet ekzistimi i faktorëve të tjerë që argumentojnë se interesi më i mirë i fëmijëve është që ata t'i besohen nënës në mbajtje dhe përkujdesje.

18. Fakti që fëmijët nuk i janë besuar babait sipas aktgjykimit i cili në këtë procedurë është ndryshuar, kjo nuk do të thotë se fëmijët është dashur të jenë me babain për tu vlerësuar se kanë ndryshuar rrethanat. Në këtë rast ndryshimi i rrethanave nuk ndërlidhet me supozimin për çështjen e aftësisë prindërore të babait për t'u përkujdesur për fëmijët, por që rrethanat e ndryshuara janë vlerësuar në aspektin e interesit më të mirë të fëmijëve. Bazuar në vlerësimin e realizuar nga psikologu lidhur me lidhjen emocionale të fëmijëve me secilin prind, konstatohet që fëmijët kanë një lidhje më të fortë me nënën. Faktorë të tjerë të cilët janë determinues në ndryshimin e vendimit janë stabiliteti i krijuar i fëmijëve në një përditshmëri dhe rutinë tani të njohur për fëmijët, një rreth social tashmë të konsoliduar, faktorë të cilët krijojnë siguri emocionale. Shkëputja nga lidhja e fortë e krijuar me nënën, largimi nga rrethanat që krijojnë siguri emocionale nuk do të ishte në interesin më të mirë të fëmijëve.
19. Gjykata Supreme vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët kanë shqyrtuar të gjitha rrethanat e rëndësishme objektive dhe ato subjektive të cilat janë më rëndësi për zhvillimin e drejtë psikik e fizik dhe për edukimin e fëmijëve dhe bazuar në nenet 140 dhe 144 të Ligjit për Familjen vendimi për çështjen e kontaktit të paditurit me fëmijët vlerësohet si i drejtë dhe një mënyrë e tillë e përcaktuar e kontaktit nuk është në kundërshtim në interesin e fëmijëve dhe do të ndikojë në zhvillimin e drejtë psikofizik të fëmijëve pasi që mbajtja e kontaktit me prindërit sado pak plotëson zbrastësinë e jetës së ndarë.
20. Në lidhje me alimentacionin e caktuar Gjykata e Supreme vlerëson se shumica e gjykuar është në përputhje me nevojat reale të fëmijëve, duke marrë për bazë moshën e tyre, nevojat ekzistuese dhe mundësitë financiare të palëve. Me dispozitën e nenit 290 të Ligjit mbi Familjen të Kosovës, përcaktohet detyrimi i prindërit për mbajtje financiare të fëmijëve të tyre të mitur, që ka të bëjë me sigurimin e mbajtjes dhe kujdesit të nevojshëm për mirëqenien e tyre, e që nënkupton edukimin, shkollimin dhe përgatitjen për t'u aftësuar në jetë dhe në komunitetin ku jetojnë e edhe me gjerë. Mbajtja financiare e fëmijëve të tyre të mitur është obligimi ligjor i të dy prindërve

pavarësisht a jetojnë bashkë apo jo. Në këtë kontekst, prindërit nuk mund të heqin dorë nga mbajtja financiare e fëmijëve të tyre të mitur e as të lirohen nga ky detyrim.

21. Andaj, nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës, vendosi që të refuzohet i pathemeltë revizioni i të autorizuarit të paditurit i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.3435/2018, të datës 22.10.2020.

Aktgjykimi kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 168/2020 i datës 12 maj 2020

Është e pa vlefshme dispozita e kontratës mbi hipotekën me të cilën kreditori hipotekëmarrës kontraktin për vete të drejtën që në rast mos pagimit të borxhit nga debitori hipoteklënës, të realizojë kërkesën e vet me fitimin e së drejtës së pronësisë mbi pasurinë e paluajtshme të lënë hipotekë, me vjeljen e fryteve që i jep kjo pasuri e paluajtshme, ose me shfrytëzimin e pasurisë së paluajtshme në mënyrë tjetër.

Prandaj, në rastin konkret, është nule kontrata e lidhur mes paditësit si huamarrëse dhe të paditurës si huadhënëse, me të cilën është përcaktuar se në rast se huamarrësi nuk e kthen në kohë huanë brenda afatit të kontraktuar, atëherë huadhënësi bëhet pronar ekskluziv i pronës prej të cilës është siguruar realizimi i kërkesës.

I. Rrethanat e çështjes

29. Paditësit H.B nga Gjakova pranë Gjykatës Themelore në Gjakovë, ka paraqitur padi kundër të paditurës paditurit B.D nga Gjakova, për shkak të anulimit të kontratës mbi shitblerjes.
30. Gjykata Themelore në Gjakovë, me aktgjykimin C.nr.234/11 datë 03.02.2016, ka vërtetuar se kontrata mbi shitblerjen e patundshmërisë e lidhur në mes të paditëses si shitëse, dhe të paditurit si blerës, e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë në shenjë Vr.nr.984/08 datë 18.03.2008, dhe dispozita e nenit 2 të Marrëveshjes me shkrim të datës 19.03.2008, e lidhur në mes të palëve ndërgjyqëse janë absolutisht të pavlefshme (nule) dhe si të tilla nuk krijojnë efekt juridik midis tyre, ndërsa i padituri

është detyruar që paditëses t'i paguajë shpenzimet e procedurës në shumë prej 559,60 €

31. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1413/2016 datë 13.12.2019, është refuzuar si e pabazuar ankesa e të paditurit dhe është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Gjakovë C.nr.234/11 datë 03.02.2016.
32. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, i autorizuari i të paditurit me kohë ka paraqitur revizion për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të prishen të dy aktgjykimet e lartpërmendura dhe lënda të kthehet në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

1. Gjykata Supreme e Kosovës në kuptim të nenit 215 të Ligjit për Procedurë Kontestimore (LPK), shqyrtoi aktgjykimin e goditur me revizion, revizionin e të autorizuarit të paditurit dhe shkresat e lëndës, dhe gjeti se: Revizioni i të autorizuarit të paditurit është i pabazuar.
2. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja më datën 10.06.2011, ka paraqitur padi për vërtetimin e nulitetit të kontratës mbi shitblerjen e patundshmërisë të lidhur në mes të paditëses si shitëse, dhe të paditurit si blerës, e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë në shenjën Vr.nr.984/08 datë 18.03.2008, dhe dispozita e nenit 2 të Marrëveshjes me shkrim të datës 19.03.2008, e lidhur në mes të palëve ndërgjyqëse janë absolutisht të pavlefshme (nule) dhe si të tilla nuk krijojnë efekt juridik midis tyre. Ishte jo kontestuese se paditësja ka qenë pronare e pjesës ideale prej ½ të gastrës nr.3145/3 ZK Gjakovë-Qytet, objekt i shitblerjes sipas kontratës së lartpërmendur.
3. Në këtë gjendje faktike të vërtetuar kësisoj, gjykata e shkallës së parë ka gjetur se raportet e cituara më lartë në mes palëve , kanë pasur karakter detyrimor, e jo realo-juridik, nga fakti se kontrata kontestuese e datës 18.03.2008, për nga lidhja formale e saj, ka pas efekt juridik në kuptimin që i padituri ka mund të kërkojë zbatimin e kontratës së legalizuar në gjykatë, të kërkojë jetësimin e të njëjtës në elaboratet katastrale, mirëpo ai këtë nuk e ka kërkuar dhe pa jetësimin e saj , kjo kontratë nuk

ka efekt juridik sepse dihet mirëfilli që e drejta e pronësisë sipas dispozitës ligjore të nenit 20 të Ligjit mbi marrëdhëniet themelore juridike pronësore, i cili ka qenë në zbatim në momentin e lidhjes së kontratës lëndore, parasheh mënyrat, bazat e fitimit të së drejtës së pronësisë, e ato janë: në bazë të ligjit, në bazë të punës juridike, trashëgimit dhe në bazë të vendimit të organit shtetëror, në kushtet dhe mënyrën e përcaktuar me ligj. Në rastin konkret i padituri në asnjë mënyrë dhe në asnjë formë nuk ka argumentuar ta ketë plotësuar edhe kushtin e dytë, pra regjistrimin e patundshmërisë lëndore në elaboratet kadastrale në emër të tij. Për më tepër, i padituri po ashtu në asnjë mënyrë nuk ka argumentuar faktin që patundshmëria lëndore, objekt i shitblerjes atij i është dorëzuar në posedim. Është fakt se paditësja ia ka kthyer borxhin në emër të huas të paditurit, por pakëz me vonesë, përtej marrëveshjes së lidhur me të paditurin, 8 muaj e 10 ditë.

4. Gjykata e shkallës së parë gjen se kontrata lëndore si dhe pika 2 e marrëveshjes së përshkruar më lartë është absolutisht nule, ngase me dispozitën e nenit 973 të LMD, klauzula “lex commisoria” e ndalon bartjen e pronësisë në patundshmëri për shkak të mos pagesës së borxhit, dispozitë kjo ligjore e cila ka synim për të mbrojtur debitorin në kuptim të nenit 141 të LMD që kreditori sikurse ka ndodhur në rastin konkret (sepse paditëses i kishte vdekur vjehri i saj R.B më datën 16.03.2008 dhe kishte pasur shpenzime rreth ceremonisë së varrimit sipas traditave vendore) mos ta shfrytëzojë nevojën dhe gjendjen e vështirë ekonomike të debitorit-këtu paditëses, andaj për këto arsye e njëjta gjykatë konsideron se kontrata e lartpërmendur dhe pika 2 e marrëveshjes mbi huazimin, janë absolutisht të pavlefshme dhe si të tilla nuk prodhojnë efekt juridik midis palëve në rastin konkret.
5. Gjykata e shkallës së dytë, në procedurë ankimore kishte refuzuar si të pabazuar ankesën e të paditurit dhe kishte vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së lartpërmendur të shkallës së parë duke pranuar si të bazuara të gjitha konstatimet faktike dhe juridike të së njëjtës gjykatë. Për më tepër gjykata e shkallës së dytë, në kuptim të nenit 69 të Ligjit për marrëdhënie themelore juridike pronësore, gjen se është e pavlefshme dispozita e kontratës mbi hipotekën me të cilën kreditori hipotekues kontrakton për vete të drejtën që në rast mos pagimi të borxhit të realizojë kërkesën e vet, me fitimin e së drejtës së pronësisë mbi pasurinë e paluajtshme të lënë peng, me vjeljen e fryteve që i jep kjo pasuri e paluajtshme, ose me shfrytëzimin e pasurisë së paluajtshme në mënyrë tjetër. Edhe gjykata e shkallës së dytë është thirr në nenin 973 të LMD, sikur gjykata e shkallës së parë.

6. Në një gjendje të tillë të çështjes , Gjykata Supreme e Kosovës gjen se është i bazuar qëndrimi juridik i gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë lidhur me aprovimin si të bazuar të kërkesëpadisë së paditëses, nga se aktgjykimet e këtyre gjykatave në këtë çështje kontestimore nuk përfshihen me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, në të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK, kujdeset sipas detyrës zyrtare.
7. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerësoi pretendimet e revizionit për shkeljet thelbësore procedurale nga neni 182.2 pika n, të LPK, se të dy aktgjykimet përmbajnë të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohen, se dispozitivi i tyre është kontradiktor me arsyet e dhëna për faktet vendimtare, të cilat janë të paqarta dhe kontradiktore. Këto pretendime të revizionit u vlerësuan si të pabazuara, kjo nga se nuk mjafton vetëm të bëhet përshkrimi i përmbajtjes së dispozitës ligjore nga neni 182.2 pika n, të LPK, por është e nevojshme që të sqarohet në revizion në mënyrë konkrete se cilat janë ato shkelje thelbësore, cilat janë ato paqartësi dhe të meta të këtyre dy aktgjykimëve, andaj nga vet fakti se vetëm në mënyrë të përgjithshme thuhet se këto aktgjykime përmbajnë shkelje thelbësore procedurale nga dispozita ligjore e lartpërmendur, rezulton se janë të pabazuara thëniet në revizion përkitazi me shkeljet thelbësore procedurale. Nuk ka asnjë lloj paqartësie apo kundërthënie në dispozitiv, nga fakti se është shpallur nul vetëm neni 2 i marrëveshjes kontestuese mbi huan dhe kontrata e lartpërmendur, pasi që marrëveshja e lartpërmendur në nenin 2 të saj përmban dakordim të kundërligjshëm të palëve, në kundërshtim me dispozitat ligjore të përmendura më lart.
8. Për më tepër kjo marrëveshje dhe kontrata e lartpërmendur janë në lidhmëni me njëra tjetrën, nga se është kontraktuar që nëse paditësja nuk i kthen në kohë parat e marra hua të paditurit, i padituri të bëhet pronar ekskluziv i pronës, objekt i shitblerjes sipas kontratës së lartpërmendur. Kontrata e shitblerjes është lidhur si lloj pengu për huadhënien prej 5.000€ sipas nenit 2 të marrëveshjes kontestuese, prandaj edhe me të drejtë të dy gjykatat e instancës më të ultë thirren në dispozitat e lartë përmendura ligjore me rastin e aprovimit të kërkesëpadisë së paditëses. Paditësja në bazë të marrëveshjes së lartë përmendur, i ka marrë dhe i ka kthyer të hollat e marra hua të paditurit por kthimin e tyre e ka bërë pakëz me vonesë, andaj edhe nuk ka pas nevojë të kërkojë anulimin e tërësishëm të marrëveshjes kontestuese, por vetëm të dispozitës së nenit 2 të saj. Kështu që në këtë drejtim pretendimet e revizionit për shkelje thelbësore procedurale u vlerësuan si të pabazuara.

9. Sa i përket zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, pretendimet e revizionit po ashtu u refuzuan si të pabazuara, kjo nga se në revizion janë paraqitur interpretime tjera të nenit 973 dhe 69 të LMD, të cilat në raport me gjendjen faktike të konstatuar më lart, nuk janë të bazuara. Përkundrazi, gjykata e shkallës së parë dhe e dytë kanë dhënë vlerësim të duhur dhe të pranueshëm për zbatimin e dispozitave ligjore të përshkruara më lart, dhe për përshtatshmërinë e zbatimit të tyre në rastin konkret. Kështu që pretendimet e revizionit përkitazi me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale, po ashtu nuk e vejnë në pyetje aktgjykimin e goditur me revizion nga aspekti i zbatimit të drejtë të së drejtës materiale.
10. Për shkak se aktgjykimi i goditur me revizion u vlerësua si i drejtë dhe i ligjshëm në aspektin procedural dhe material, dhe se me revizionin e të autorizuarit të paditurit nuk vihet në pyetje ligjshmëria e këtij aktgjykimi, revizioni i të autorizuarit të paditurit u refuzua si i pabazuar.
11. Nga sa u tha më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i të autorizuarit të paditurit, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1413/2016 datë 13.12.2019.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,

Rev.nr.98/2021, datë 10 tetor 2022.

Në kontestet për shkak të largimit të punëtorit nga puna si rezultat i riorganizimit të vendeve të punës, punëdhënësi si palë e paditur duhet të provojë faktin se ka bërë riorganizim të vendeve të punës, se vendi i punës ku punëmarrësi ka punuar është shuar, pamundësinë e sistemimit të punëmarrësit në ndonjë vend të njejtë ose të ngjashëm të punës, dhe pamundësinë që ta trajtojë a ta kualifikojë atë për ta kryer punën ose ndonjë punë tjetër, bazuar në kualifikimin e punonjësit dhe nevojat e punëtorit.

I. Rrethanat faktike të çështjes.

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti i Përgjithshëm C.nr.2232/13, me datë 03.03.2017 në pikën I të dispozitivit është aprovuar në tërësi

kërkesëpatria e paditësit B.B nga Prishtina me të cilën ka kërkuar që të Anulohet si jo ligjor vendimi i të paditurës nr.13/864 i datës 12.08.2013, të Detyrohet e paditura P.B. rr. "... " nr. 16, Prishtinë, që paditësin ta kthej në punët dhe detyrat e tij si dhe ti kompensojë të ardhurat personale për muaj 13.702.20 €neto në emër të shpërblimit të dëmit në lartësinë e pagave të pa paguara për periudhën prej 27.09.2013 deri më 30.11.2016, dhe atë në emër të trustit pensional të Kosovës të bëjë transferimin e shumës prej 1,600 euro në emër të 5 % të kontributit pensional të punësuarit 800 euro si dhe shumën prej 800 euro në emër të 5% të kontributit pensional të punëdhënësit, të gjitha këto me kamatë vjetore ligjore duke filluar nga data 03.03.2017 si dhe shpenzimet e procedurës në shumën prej 1,488.00 euro, e të gjitha këto në afat prej 7 ditësh nga marrja e aktgjykimit nën kërcënim të përmbarimit me dhunë.

2. Gjykata e Apelit të Kosovës duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurës me aktgjykimin Ac.nr.2119/17, të datës 18.11.2020, ka refuzuar të pathemeltë ankesën e të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë C.nr.2223/13 të datës 03.03.2017.
3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurës, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale – neni 214 lidhur me nenin 184 të LPK-së, me propozim që ta pranoj revizionin si të themeltë, dhe ti ndryshoj aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta, ashtu që të refuzohet në tërësi si e pabazuar kërkesëpatria e paditësit.
4. I autorizuari i paditësit nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurës.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i themeltë.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi ka ushtruar padi kundër të paditurës me pretendim se e paditura me vendimin e kundërligjshëm nr.13/864, datë 12.08.2013, i'a ka ndërprerë marrëdhënien e punës nga data 27.09.2013, me arsyetimin se vendi i punës ndihmës për punë fizike në të cilën ka punuar paditësi është shuar dhe se shërbimet e njëjta tani e paditura do t'i kryej përmes kompanive private apo personave individual që janë të aftë të ofrojnë këto shërbime.

7. Gjykata e shkallës së parë, me aktgjykimin e atakuar ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësit si të bazuar, duke konstatuar kundërligjshmërinë e vendimit të paditurës për shkëputjen e marrëdhënies së punës paditësit, në raport me detyrimet kontraktuale që kishte e paditura sipas kontratës së punës që ka lidhur me paditësin si punëmarrës, të cilat veprime i ka vlerësuar në kundërshtim me dispozitat nga neni 70 pika 1.3 të Ligjit të Punës, gjegjësisht se e paditura ka vepruar në kundërshtim me dispozitën e nenit 70 paragrafi 1.1 dhe 1.2 të Ligjit të Punës, ndaj edhe për këtë e ka obliguar të paditurën edhe për kompensimin e të ardhurave personale për paditësin, për periudhën kontestuese.
8. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës të autorizuarit të paditurës, ka refuzuar ankesën e të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë, duke vlerësuar se aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, vërtetim të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike si dhe nuk ka shkelje nga neni 182 par.2, pika b), g), j), k) dhe m), të Ligjit Nr.3/L-006 për Procedurën Kontestimore, për të cilat gjykata kujdeset sipas detyrës zyrtare.
9. Gjykata e Apelit në arsyetim të aktgjykimit ka theksuar se vendimi i të paditurës për shkëputjen e marrëdhënies së punës paditësit është i kundërligjshëm, dhe se e paditura duke ndërmarrë veprime të natyrës kamufuluese, në emër të riorganizimit apo strukturimit të brendshëm, kinse ka shuar vendet e punës ku ka punuar paditësi e njëkohësisht duke arsyetuar këtë fakt se po këto shërbime që janë kryer nga ish punëtorët e saj të larguar do të vijojnë të kryhen tani nga kompania private apo individ të aftë, për këtë punë, situata e tillë vetëm sa ka shpërfaqë veprimin e kundërligjshëm të paditurës në raport me paditësin dhe ish punëtorët e saj që kanë kryer këto detyra të punës të cilat janë "shuar" nën preteksin e riorganizimit.
10. Gjykata e Apelit ka theksuar se përfundimi i gjykatës së shkallës së parë përkitazi me bazueshmërinë e kërkesëpadiisë së paditësit është i drejtë dhe i ligjshëm, i cili ka rezultuar pas një procesi të rregullt gjyqësor që ka mundësuar debatimin e fakteve dhe ndeshjen e provave mes ndërgjyqësve, duke vlerësuar se ka qenë detyrë e të paditurës që të evitoj veprimet që cenojnë të drejtat nga marrëdhënia e punës në raport me paditësin në rastin konkret duke i dhënë mundësinë atij që të risistemohet apo t'i mundësohet trajnim tjetër për të avancuar shkathtësitë apo aftësitë e tij punuese, ndaj dhe gjykata e faktit drejtë ka konstatuar se veprimet e të paditurës janë marrë pa përmbushjen e kushteve ligjore nga neni 70 paragrafi 1.1 dhe 1.2 të Ligjit të Punës.

11. Gjykata e Apelit më tej ka theksuar se e pranon si të drejtë përfundimin e shkallës së parë përkritazi me detyrimin e të paditurës që paditësit t'ia kompensoj të ardhurat personale të cilat janë specifikuar dhe vlerësuar, rregullisht, përmes ekspertit përkatës gjyqësor, ngase konstatimi i kundërligjshmërisë së vendimit të paditurës implikon në këtë rast detyrën e gjykatës për rivendosjen e të drejtave përkritazi me kompensimin e të ardhurave personale të paditësit, sikurse atij mos ti cenoheshin të drejtat nga marrëdhënia e punës, në zbatim të nenit 66 të Ligjit të Punës,
12. Gjykata e Apelit ka konstatuar se në rastin konkret në veprimet e ndërmarra nga ana e bordit të drejtorëve të paditurës nuk ka pasur shuarje të vendeve të punës, por formatim të kryerjes së shërbimeve të tilla e cila është bërë duke larguar punëmarrësit e saj e duke dhënë mundësinë që këto shërbime të kontraktohen me kompani apo individ tjerë, të aftë për të kryer këto punë. Në këtë frymë nuk mund të bëhet fjalë për cenim të lirisë së ndërmarrësisë, ngase në rastin e tillë duke qenë se e paditura ka hyrë në detyrime kontraktuale, madje të pakufizuara në kohë me punëmarrësit e saj, konkretisht me paditësin, çfarëdo reduktimi i të drejtave të punës për punëmarrësin me arsyetimin e "shuarjes" së vendit të tij të punës, nuk përkon me detyrimet ligjore që ka marrë vet e paditura në raport me punëmarrësin e saj, dhe se në këtë situatë liria e ndërmarrësisë nuk nënkupton edhe lirinë e mohimit të drejtave të punëmarrësve me reduktimin e detyrimeve financiare duke kontraktuar shërbime më të lira e duke cënuar të drejtat e ligjshme të punëmarrësve.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme.

13. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë nuk kanë bërë shkelje esenciale të dispozitave procedurale por, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, gabimisht kanë aplikuar të drejtën materiale me aprovimin në tërësi të kërkesëpadisë së paditësit, duke vendosur me decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë dhe të dytë, nga arsyet e paraqitura në vijim.
14. Me nenin 70 paragrafi 1 të Ligjit të Punës përcaktohet se: *“Punëdhënësi mund t’ia ndërpresë kontratën e punës të punësuarit me një periudhë paralajmërimi, atëherë kur: 1.1. ndërprerja e tillë arsyetohet për arsye ekonomike, teknike ose organizative; 1.2. i punësuari nuk është më i aftë t’i kryejë detyrat e punës; 1.3. punëdhënësi mund ta ndërpresë kontratën e punës në rrethanat e përcaktuara në nënparagrafin 1.1. dhe 1.2., të këtij paragrafi nëse është e papërshtatshme për punëdhënësin që ta*

transferojë të punësuarin në një vend pune tjetër, ta trajnojë a ta kualifikojë atë për ta kryer punën ose ndonjë punë tjetër”.

15. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi me të paditurën ka themeluar marrëdhënie punë në kohë të pacaktuar, në pozitën Ndhmës për punë fizike. Në kuadër të nenit 12 të kontratës së punës palët kanë përcaktuar se punëdhënësi mund ta ndërpresë kontratën e punës në rast se ndërprerja arsyetohet me arsye ekonomike, teknike ose organizative. Në këtë rast e paditura me vendimin e datës 5 shkurt 2013, bazuar në ndryshimet ekonomike, teknologjike, organizative dhe strukturore, si dhe në bazë të vendimeve nga mbledhja e Bordit Menaxhues të mbajtur më 21 nëntor 2012, ka vendosur që funksionet suportive nga banka të kalojnë në kompani të jashtme apo personat individual që janë të aftë të ofrojnë këto shërbime, ndërsa është shuar pozita e Ndhmësit për punë fizike dhe e Mirëmbajtësit në kuadër të paditurës. E paditura me njoftimin e datës 06.08.2013 ka ftuar paditësin në takim për të diskutuar në lidhje me ndërprerjen e kontratës së punës dhe më pas me datë 12.08.2013 ka marr vendim me të cilin ja ndërpre në marrëdhënien e punës për shkak të riorganizimit të bankës, shuarjes së pozitës dhe pamundësisë së transferimit në një vend tjetër të punës.
16. Në këtë rast shtrohet çështja se a ka pasur riorganizim të e paditura, përkatësisht a është shuar vendi i punës ku ka punuar paditësi për arsye të ristrukturimit. Nga provat që ka prezantuar pala e paditur, kjo gjykatë vlerëson se e paditura ka ndërmarr veprimet e duhura dhe në pajtim me dispozitat ligjore të sipërcituara, kjo pasi që paditësin me kohë e ka njoftuar për ndërprerjen e marrëdhënies së punës, ndërsa shuarjen e vendit të punës ku ka punuar paditësi e ka arsyetuar me riorganizim dhe ristrukturim. Se ka ndodhur riorganizimi kjo vërtetohet edhe nga Statuti i Departamentit për Shërbime të brendshme, të cilin e ka prezantuar e paditura e ku vërtetohet se pozita ku ka punuar paditësi më nuk ekziston të e paditura, ndërsa nuk ka punësuar punëtor tjetër në këtë pozitë por me kontratën për shërbime e paditura ka hyrë në raport kontraktues me kompani private për të kryer disa shërbime e ndër to edhe pozita ku ka punuar paditësi.
17. Dispozitat nga neni 70, par.1, pika 1.1 dhe 1.3 të Ligjit të Punës i japin mundësi punëdhënësit që ta ndërpres kontratën e punës në rast se ka riorganizim, mirëpo nën kushtin e paralajmërimit me kohë dhe pamundësisë për ta sistemuar punëtorin në ndonjë vend tjetër të punës apo atë ta kualifikoj. Në këtë rast e paditura ka vepruar në pajtim me dispozitat ligjore nga neni i theksuar, kjo pasi që ka bërë riorganizimin, ka dëshmuar që vendi i punës është shuar dhe se ka qenë e pamundur që paditësin ta

sistemoj në ndonjë vend tjetër të punës, marrë për bazë pozitën e punës, përgatitjen shkollore të tij dhe nevojat e të paditurës për shërbimet e tij.

18. Në rrethana të tilla kur punëdhënësi arsyeton ndërprerjen e kontratës së punës për arsye të riorganizimit, kur është e pamundur sistemimi i punëtorit në ndonjë vend tjetër të punës, kjo gjykatë vlerëson se kthimi në punë i punëtorit në pozitën e cila është shuar është veprim që bie ndesh me mundësitë ligjore për ndërprerjen e kontratës së punës për arsye ekonomike, teknike ose organizative dhe njëherit pengesë për zhvillimin e ndërmarrjeve private në afarizmin e tyre.
19. Gjykata Supreme më rastin e vendosjes sipas këtij aktgjykimi, ka vlerësuar të gjitha pretendimet e paditësit, mirëpo ka gjetur se janë të pabazuara dhe pa ndonjë ndikim për vendosje ndryshe, për çka edhe ka vendosur si në dispozitiv të këtij aktgjykimi.
20. Gjykata Supreme ka refuzuar kërkesën e palës paditëse për kompensimin e shpenzimeve të procedurës, dhe ka vendosur që secila palë të bartë shpenzimet e saj të procedurës, pasi pala paditëse e ka humbur kontestin, ndërsa pala e paditur nuk ka parashtruar sipas revizionit kërkesë për shpenzimet e procedurës, bazuar në nenin 452 par.1, lidhur me nenin 463 par.1, të LPK-së.
21. Andaj, Gjykata Supreme e Kosovës, nga arsyet e paraqitura më lart dhe në pajtim me nenin 224 paragrafi 1 të LPK-së, vendosi që I. PRANOHET i bazuar revizioni i të paditurës P.B, me seli në Prishtinë, NDRYSHOHET aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.2119/17, i datës 18.11.2020 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.2232/13, i datës 03.03.2017, dhe gjykohet si në vijim: REFUZHET kërkesëpadia e paditësit B.B nga Prishtina me të cilën ka kërkuar që të Anullohet si jo ligjor vendimi i të paditurës nr.13/864 i datës 12.08.2013, dhe të Detyrohet e paditura P.B, Prishtinë, që paditësin ta kthej në punët dhe detyrat e tij si dhe ti kompensojë të ardhurat personale për muaj 13.702.20 €neto në emër të shpërblimit të dëmit në lartësinë e pagave të pa paguara për periudhën prej 27.09.2013 deri më 30.11.2016, dhe atë në emër të trustit pensional të Kosovës të bëjë transferimin e shumës prej 1,600€ në emër të 5 % të kontributit pensional të punësuarit 800 euro si dhe shumën prej 800€ në emër të 5% të kontributit pensional të punëdhënësit, të gjitha këto me kamatë vjetore ligjore duke filluar nga data 03.03.2017, si dhe shpenzimet e procedurës në shumën prej 1,488.00€ e të gjitha këto në afat prej 7 ditës nga marrja e aktgjykimit nën kërcënim të përbarimit me dhunë.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 442/2021, datë 12 maj 2022

Kur punëdhënësi e udhëzon punëmarrësin që kundër vendimit për ndërprerjen e marrdhënies së punës mund të paraqes ankesë në Ministrinë e Arsimit – Inspektorati i Arsimit, detyrë e të cilit është edhe inspektimi i pranimi të kuadrit edukativ e mësimor, tek punëmarrësi krijohet pritja legjitime që kundër vendimit të lartcekur fillimisht duhet paraqitur ankesë në këtë mekanizëm, e pastaj duhet drejtuar Gjykatës.

Rrjedhimisht, afati i përcaktuar ligjor sipas neni 79 të Ligjit të Punës për paraqitjen e padisë në Gjykatë duhet llogaritur pas marrjes së vendimit nga Ministria e Arsimit, dhe jo nga koha e marrjes së vendimit nga punëdhënësi.

I. Rrethanat e çështjes

22. Padiësjë H.E, pranë Gjykatës Themelore në Gjilan ka paraqitur padi kundër të paditurës Komuna e Gjilanit – Drejtoria Komunale e Arsimit për vërtetimin e ekzistimit të marrdhëniës së punës.
23. Gjykata Themelore në Gjilan me aktgjykimin C.nr.57/2015, të datës 05.07.2017, në pikën një të dispozitivit ka aprovuar si të bazuar kërkesëpadinë e padiëses H.E nga Gjilani, ndaj të paditurës Komuna e Gjilanit, Drejtoria Komunale e Arsimit, në Gjilan, duke vërtetuar se në bazë të Konkursit nr. 05.061101085, të publikuar me dt.29.08.2014, për vendin e lirë mësimdhënëse e gjuhës angleze, në Shkollën e Mesme të Mjekësisë "Asllan Elezi" në Gjilan dhe Vendimit nr.05-061-101085, i protokolluar me dt.29.08.2014, nga Komuna e Gjilanit pasi i ka plotësuar kushtet e konkursit, është pranuar H.E nga Gjilani, ndërsa është detyruar e paditura Komuna e Gjilanit DKA në Gjilan, ta kthej në vendin e punës padiësen me të gjitha të drejtat që i takojnë në bazë të Ligjit për punë të Kosovës, këtë në afat prej 15 ditësh pas ditës së plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, me vërejtje të përmbartimit të detyruar. Në pikën dy të dispozitivit është detyruar e paditura t'ia paguaj padiëses shpenzimet e procedurës kontestimore.

24. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurës, me aktgjykimin Ac.nr.3550/17, të datës 10.06.2021, ka aprovuar ankesën e palës së paditur, është prish aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Gjilan C.nr.57/2015, datë 05.07.2017, ndërsa është hudh si e pasafatshme padia e paditëses.
25. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i paditëses, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të pranoj revizionin dhe ta ndryshoj aktgjykimin e shkallës së dytë duke e refuzuar ankesën dhe vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

26. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215, gjeti se: Revizioni është i themeltë, ashtu që Gjykata ka prishur aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.3550/17, të datës 10.06.2021, dhe çështjen e ka kthyer pranë gjykatës së shkallës së dytë në rishqyrtim dhe vendosje.
27. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja përmes padisë së ushtruar në gjykatë dhe gjatë seancave gjyqësore ka pretenduar se e paditura në mënyrë të kundërligjshme i ka mohuar të drejtën e fituar me aktvendimin e datës 29.08.2014 në atë mënyrë që kinse duke respektuar rekomandimet e dhëna nga inspektorati i arsimit pranë Ministrisë së Arsimit, ka pranuar në detyrat e punës së paditëses një person tjetër, duke anashkaluar përzgjedhjen e saj me vendimin e datës 29.08.2014, më të cilin vendim paditësja ishte përzgjedhur si kandidatja më e suksesshme në pozitën e mësimitdhënëses së gjuhës angleze në shkollën "dr. Asllan Elezi" në Gjilan. Nga këto arsye ka kërkuar nga gjykata që të vërtetoj ekzistimin e marrëdhënies së punës bazuar në vendimin nr.05.061-101085 të datës 29.08.2014, të fituar sipas konkursit publik.
28. Gjykata e shkallës së parë, me aktgjykimin e atakuar ka aprovuar kërkesëpadinë e paditëses si të bazuar duke i konfirmuar paditëses legjitimitetin e përzgjedhjes së saj në pozitën e mësimitdhënëses së gjuhës angleze në shkollën "Dr. Asllan Elezi" në Gjilan, me arsyetimin se paditësja në mënyrë të ligjshme dhe të rregullt është përzgjedhur në pozitën kontestuese sipas konkursit të publikuar nga e paditura.

29. Gjykata e Apelit pasi ka ekzaminuar aktgjykimin e goditur sipas pretendimeve ankimore të paditurës, ka gjetur se përfundimi i tillë i gjykatës së shkallës së parë është jo i rregullt dhe i paligjshëm, për shkak se aktgjykimi i shkallës së parë është përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitës së nenit 182 par.2 pika (e) të Ligjit të Procedurës Kontestimore, dhe se nën ndikimin e kësaj të metë gjykata e shkallës së parë ka bërë zbatimin e gabuar edhe të së drejtës materiale, kur nuk ka vlerësuar lejueshmërinë e padisë së paditëses për nga afatshmëria e saj.
30. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se paditësja mbrojtjen gjyqësore për realizmin e të drejtave të saja nga marrëdhënia e punës kundrejt të paditurës e ka kërkuar me datë 05.02.2015, përmes padisë, ndërkohë që asaj, marrëdhënia e punës i është mohuar me aktin e datës 06.11.2014 dhe duke pasur parasysh faktin se ajo tani si objekt të kërkesëpadisë së saj ka vërtetimin e ekzistimit të marrëdhënies së punës sipas vendimit të datës 29.08.2014 nr.05-061-10108 rezulton se kërkesa e saj është e paraqitur pas kalimit afatit ligjor nga neni 79 i Ligjit të Punës nr. 03/L-212, i cili ligj me nenin 79 përcakton se: "Çdo i punësuar i cili nuk është i kënaqur me vendimin me të cilin mendon se i janë shkelur të drejtat e tij, ose nuk merr përgjigje brenda afatit nga neni 78 paragrafi 2. të këtij ligji, në afatin vijues prej tridhjetë (30) ditësh, mund të inicioj kontest pune në Gjykatën Kompetente."
31. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se veprimet apo përgjigjet e dhëna nga inspektorati i arsimit pranë MA-së nuk mund të kenë ndikim në rivendosjen e afatit ligjor për parashtrimin e padisë në raport me lëshimet e bëra nga paditësja karshi datave 06.11.2014 dhe datës 29.08.2014, si data që tangojnë cenimin e të drejtave të pretenduara të paditëses gjegjësisht pretendimeve për vërtetimin e ekzistimit të këtyre të drejtave.
32. Gjykata Supreme e Kosovës duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes pranon revizionin e palës paditëse dhe vlerëson se aktgjykimi i shkallës së dytë është marrë si rezultat i shkeljeve të dispozitave procedurale nga neni 182 par.2 pika (e) të Ligjit të Procedurës Kontestimore dhe aplikimit të gabuar të dispozitave materiale nga neni 79 të Ligjit të Punës.
33. Gjykata Supreme bazuar në faktet e çështjes vlerëson se pala paditëse me vendimin e të paditurës nr.05-061-101085, të datës 29.08.2014, është zgjedhur si mësimdhënëse e gjuhës angleze në shkollën "dr. Asllan Elezi", ndërsa e paditura duke e zbatuar vendimin e inspektoratit të arsimit nr.10/4354, datë 2010.20114, ka nxjerr një akt me datë 06.11.2014 me të cilin paditësen e heq nga lista në të cilën ka qenë e

zgjedhur si mësimdhënëse dhe në listë vendos një person tjetër. Përkundër asaj që ky akt me të cilin paditësja është heq nga pozita e zgjedhur nuk ka pas këshillë juridike, pala paditëse kundër kësaj mënyre të vendosjes ka paraqitur ankesë të e paditura e cila me shkresën e datës 25.11.2014 i është përgjigjur në ankesë dhe njëkohësisht e ka udhëzuar që ankesën ta referoj në Ministrinë e Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë. Pala paditëse ankesën e ka paraqitur në Ministri të Arsimit, ku me këtë rast Inspektorati i arsimit në kudër të kësaj ministrie merr vendim me nr.17-25, të datës 20.01.2015, me të cilin e aprovon ankesën e palës paditëse ndërsa e paditura është dashur që ta rishqyrtoj rastin e paditëses, por që i njëjti nuk është respektuar nga e paditura.

34. Në prani të fakteve të tilla, Gjykata Supreme vlerëson se padia e paditëses nuk mund të konsiderohet e pasafatshme, kjo pasi që e paditura e ka udhëzuar palën paditëse që kundër vendimit të saj dhe për çdo pakënaqësi ankesë të paraqesë në Ministrinë e Arsimit ndërsa me këtë udhëzim te pala paditëse është krijuar pritja legjitime se kundër vendimit të palës së paditur ankesë duhet paraqitur në një mekanizëm tjetër. Duke u nisur nga fakti që e paditura ka udhëzuar palën paditëse në paraqitjen e mjetit juridik dhe marrë për bazë datën 20.01.2015 të vendimit të marr nga ky institucion dhe datën 05.02.2015 kur është paraqit padia në gjykatë rezulton se padia është paraqitur brenda afatit ligjorë të përcaktuar me nenin 79 të Ligjit të Punës.
35. Përveç kësaj, Gjykata Supreme vlerëson të afatshme padinë edhe për faktin se Inspektorati i Arsimit është organ ekzekutiv në kuadër të Ministrisë së Arsimit të Shkencës dhe Teknologjisë dhe rrjedhimisht mekanizëm që duhet shfrytëzuar para se pala ti drejtohet gjykatës, që në kuadër të detyrave të inspektoratit është edhe inspektimi i pranimi të kuadrit edukativ e mësimor, ashtu siç është përcaktuar me dispozitat nga nenet 3 dhe 4.3, pika h) të Ligjit për Inspeksionin e Arsimit në Kosovë (Ligji nr. 2004/37, që ka qenë në fuqi dhe është zbatuar në kohën kur është vendos lidhur me çështjen e paditëses).
36. Në rrethana të tilla rezulton se padia e paditëses është e afatshme, ndërsa në rivendosje gjykata e shkallë së dytë duhet të vendos në lidhje me ankesën e palës së paditur dhe të njëjtën ta shqyrtoj konform dispozitave të Ligjit të Procedurës Kontestimore.
37. Nga arsyet e paraqitura më lartë e në kuptim të nenit 224, paragrafi 2 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të pranohet si i bazuar revizioni i të paditurës ashtu që priset aktgjykimi I Gjykatës së Apelit të Kosovës

Ac.nr. 3550/17 I datës 10.06.2021 dhe çështja i kthehet gjykatës së shkallës së dytë në rishqyrtim dhe rivendosje.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 40/2023 i datës 09 shkurt 2023

Për të kërkuar mbrojtjen gjyqësore sa i përket të drejtave nga marrëdhënia e punës, në kuptim të nenit 79 të Ligjit të Punës duhet që paraprakisht të plotësohen në mënyrë kumulative dy parakushte procedurale dhe atë: a) punëtori paraprakisht t'i ketë shterur procedurat interne (mjetet e brendshme) për mbrojtjen e të drejtave nga marrëdhënia e punës dhe b) që padia në gjykatë të jetë dorëzuar brenda afatit të caktuar.

Padia nuk mund të refuzohet si e pas afatshme, ajo mund të hedhet poshtë si e pas afatshme, ndërsa mund të refuzohet vetëm si e pa bazuar.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiësi A.H, më datë 5 mars 2014, në gjykatën e shkallës së parë, ka paraqitur padi kundër të paditurës, me kërkesë që të detyrohet e paditura që paditësin ta kthejë në punë si inkasant ku ishte deri më 1 mars 2012 dhe ti paguajë të gjitha beneficionet eventuale gjatë asaj periudhe pra deri më ditën e ekspertizës financiare me kamatë përkatëse ligjore si dhe pagesën e shpenzimeve procedurale.
2. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës në Prishtinë, Ac.nr.3851/2018 datë 8.11.2022, është refuzuar si e pathemeltë ankesa e paditësit A.H nga Skenderaj, dhe është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Dega në Skenderaj, C.nr.94/2018 datë 28.5.2018, me të cilin është refuzuar si e pasafatshme padia dhe kërkesëpadia e paditësit Ahmet Hoti kundër të paditurës KRMH.Sh.a “Uniteti” në Skenderaj me të cilën ka kërkuar kthimin në vendin e punës si inkasant-depoist dhe kompensimin e pagave prej datës 10.11.2011 e deri në plotfuqishmërinë e aktgjykimit. Për shpenzimet e procedurës është vendosur që secila palë t'i bartë shpenzimet e veta procedurale.

3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, i autorizuar i paditësit me kohë ka paraqitur revizion për shkak të shkeljes së dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të prishen të dy aktgjykimet e lartpërmendura dhe lënda të kthehet në rivendosje.

I. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

4. Gjykata Supreme e Kosovës, në kuptim të nenit 215 të Ligjit për Procedurë Kontestimore (LPK) dhe sipas pretendimeve të revizionit, shqyrtoi aktgjykimin e goditur, revizionin si dhe shkresat e lëndës, dhe gjeti se revizioni i të autorizuarit të paditësit, është i bazuar.
5. Duke vepruar sipas kësaj padisë së paditësit, gjykata e shkallës së parë ka vërtetuar faktet se paditësi ka qenë në marrëdhënie pune tek e paditura në vendin e punës inkasant për disa vite, me kontrata njëvjeçare të punës, deri kur më datë 20.2.2012 i është ndërruar vendi i punës i mëparshëm, dhe i është ofruar vendi i punës pastrues me kontratën e punës nr.296/2012 të datës 1.1.2012, të cilën kontratë pune paditësi nuk e ka nënshkruar. Nga dëshmia e dëshmitarëve E.K-menaxher tek e paditura dhe Ilmi Hajra-punëtor tek e paditura, rezulton se dëshmitari E.K ka qenë prezent kur menaxheri kryesor i të paditurës ia ka dorëzuar kontratat për t'i nënshkruar të gjithë punëtorët për vitin 2012, dhe paditësi ka qenë i vetmi që nuk e ka nënshkruar kontratën e punës për këtë vit, duke refuzuar që të punoj në vendin e punës-pastrues dhe pastaj nuk është paraqitur në vazhdim fare në punë duke mos dalë asnjëherë të punoj. Paditësi ka pranuar një pagë mujore sipas kontratës e më pastaj nga muaji prill të vitit 2012 nuk ka pranuar pagë e as që është lajmëruar në punë tek e paditura, dhe i njëjti është larguar nga lista e pagave për punëtorë dhe me këtë de facto është larguar nga marrëdhënia e punës ndonëse nuk i është lëshuar vendim i posaçëm për ndërprerje të marrëdhënies së punës. Vet paditësi në seancën e datës 30.10.2014 ka deklaruar se marrëdhënia e punës i është ndërprerë në muajin prill 2012, ndërsa padinë e ka paraqitur më 5 mars 2014, duke kërkuar nga gjykata që paditësi detyrimisht të kthehet në vendin e punës.
6. Në arsyetim të aktgjykimit gjykata e shkallës së parë ka theksuar se, pasi që gjykata bëri vlerësimin e secilës provë veç e veç, dhe të gjitha së bashku, e në lidhmëni me njëra tjetrën, e duke u mbështetur në dispozitat e nenit 8 të Ligjit për Procedurën Kontestimore, arriti në përfundim se padia e paditësit duhet të refuzohet si e

pasafatshme. Gjykata me rastin e shqyrtimit paraprak të padisë nuk kishte kuptuar për rrethanën se padia e paditësit është e pasafatshme, mirëpo pas mbajtjes së shqyrtimit gjyqësor dhe administrimit të provave, gjykata ka kuptuar se padia e paditësit është e pasafatshme, ku gjykata deri te ky përfundim ka ardhur duke u mbështetur në provat e administruara, të cilat i ka pranuar si të besueshme për faktin se sipas dispozitës së nenit 79 të Ligjit të Punës 03/L-212, shprehimisht parashihet se: “ Çdo i punësuar i cili nuk është i kënaqur me vendimin me të cilin mendon se i janë shkelur të drejtat e saj, ose nuk merr përgjigje brenda afatit nga neni 78 paragrafi 2 të këtij ligji, në afatin vijues prej tridhjetë (30) ditësh, mund të inicioj kontest pune në Gjykatën Kompetente ”. Këto afate ligjore paditësi i ka lëshuar duke paraqitur padi në gjykatë shumë më vonë pas kalimit të këtyre afateve. Për mënyrën e vendosjes së në dispozitiv të aktgjykimit, gjykata e shkallës së parë i është referuar nenit 78, 79 të Ligjit të Punës. Për shpenzimet e procedurës iu ka referuar nenit 450 të LPK-së.

7. Gjykata e shkallës së dytë, ka vlerësuar se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika b), g), j), k) dhe m) e LPK-së, dhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, për të cilat shkaqe Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare në kuptim të nenit 194 të LPK-së, por as me shkeljet tjera të cilat pretendohen në ankesë.
8. Në një gjendje të tillë faktike, Gjykata Supreme e Kosovës, nuk pranon si të bazuar qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë lidhur me refuzimin e padisë dhe kërkesëpadisë së paditësit si të pasafatshme. Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranojë qëndrimin juridik të gjykatave të instancave më të ulëta si të drejtë dhe të ligjshëm, ngase sipas vlerësimit të kësaj Gjykate aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, janë marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatim të gabuar të së drejtës materiale dhe si pasojë gjendja faktike nuk është vërtetuar plotësisht, dhe se për këtë arsye nuk ekzistojnë kushtet për ndryshimin e aktgjykimit të goditur, për të cilin shkak aktgjykimi i shkallës së parë dhe të dytë është dashur të priset.
9. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, aktgjykimi i shkallës së parë është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragraf 1 e lidhur me nenin 160 paragraf 4 dhe 5 të LPK-së, për faktin se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, ka të meta të atilla, për shkak të cilave, nuk mund të ekzaminohet.

I njëjti nuk përmban arsye për faktet vendimtare të cilat kanë pasur ndikim në mënyrën e vendosjes dhe ato pak arsye të cilat janë dhënë nga gjykata e shkallës së parë, janë të paqarta, kontradiktore dhe pa mbështetje në provat dhe procesverbalet nga shkresat e lëndës. Nga arsyetimi i aktgjykimit nuk mund të kuptohet se cilat janë pretendimet e palëve lidhur me gjendjen faktike dhe cilat janë të gjeturat e gjykatës. Gjykata nuk ka specifikuar se cilat kanë qenë faktet vendimtare dhe në çfarë mënyre janë vërtetuar faktet e tilla, për të arritur deri te përfundimi mbi pathemelësinë e kërkesëpadisë.

10. Në arsyetim të aktgjykimit ka përshkrim të pretendimeve të palëve dhe të përmbajtjes së provave materiale të administruara të theksuara si në arsyetimin e aktgjykimit, por nuk ka vlerësime se cilat fakte janë provuar me këto prova dhe rrjedhimisht se si e ka vlerësuar gjykata besueshmërinë e këtyre provave. Gjykata i është referuar dispozitave materiale - juridike të cilat i ka cituar si përmbajtje, por nuk ka arsyetuar se si gjendja e fakteve të gjetura nga ana e gjykatës e kualifikuar në raport me normat materiale - juridike jep përfundimin mbi pa bazueshmërinë e kërkesëpadisë.
11. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë është i përfshirë edhe me shkelje thelbësore procedural nga neni 182.2 pika n, të LPK, nga se dispozitivi i të njëjtit aktgjykim është në kundërshtim me arsyetimin edhe për faktin se gjykata në dispozitiv të aktgjykimit ka vendosur që të refuzojë kërkesëpadinë e paditësit si të pas afatshme, ndërsa në arsyetim ka theksuar arsyet pse ka konsideruar padinë si të pas afatshme, Padia nuk mund të refuzohet si e pas afatshme, ajo mund të hedhet poshtë si e pas afatshme, ndërsa mund të refuzohet vetëm si e pa bazuar, e jo si e pas afatshme siç ka vepruar gjykata e shkallës së parë, gjë që njëjti aktgjykim bëhet konfuz dhe i pa çartë për shkak të kësaj kundërthënieje dhe mungesës së arsyeve për faktet vendimtare për vendimin sipas të cilit kërkesëpadia e paditësit duhet refuzuar.
12. Për shkakun e njëjtë edhe aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i përfshirë në shkelje të dispozitave të LPK-së, nga neni 182 paragraf 2, 182 paragraf 1 e lidhur me nenin 160 paragraf 4 dhe 5 të LPK-së, sepse gjykata e shkallës së dytë nuk ka vlerësuar të gjitha pretendimet ankimore dhe nuk ka arsyetuar vendimin e saj sipas pretendimeve dhe bazave për të cilat edhe sipas detyrës zyrtare ekzaminohet aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë. Gjykata e shkallës së dytë nuk ka dhënë arsyetim për të gjitha pretendimet ankimore duke i vlerësuar në pajtim me dispozitat ligjore, dhe gabimisht ka vlerësuar se pretendimet ankimore janë të pabazuara. Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se gjykata e shkallës së parë para se të vendosë

për bazueshmërinë ose jo të kërkesëpadsisë së paditësit, është dashur të vlerësoi të gjitha kushtet procedurale nga të cilat varet lejueshmëria e procesit dhe nëse kishte konstatuar se plotësohen kushtet për zhvillimin e shqyrtimit të caktojë seancën përgatitore apo drejtpërdrejtë të shqyrtimit kryesor.

13. Me nenin 78 paragraf 1 të Ligjit të Punës (nr. 03/L-212), përcaktohet se: “I punësuar i cili vlerëson se punëdhënësi ka shkelur të drejtën e marrëdhënies së punës, mund të paraqes kërkesë te punëdhënësi apo organi përkatës i punëdhënësit nëse ekziston, për realizimin e të drejtave të shkelura”, me paragrafin 2 të këtij neni, përcaktohet se: “ Punëdhënësi është i obliguar për të vendosur sipas kërkesës së të punësuarit, në afatin brenda pesëmbëdhjetë (15) ditëve nga data e pranimin të kërkesës ”, ndërsa me paragrafin 3, të këtij neni, përcaktohet se: “ Vendimi nga paragrafi 2 i këtij neni, i dorëzohet të punësuarit në formë të shkruar brenda afatit prej tetë (8) ditësh”. Me nenin 79 të Ligjit të Punës, përcaktohet se: “ Çdo i punësuar i cili nuk është i kënaqur me vendimin me të cilin mendon se janë shkelur të drejtat e tij, ose nuk merr përgjigje brenda afatit nga neni 78 paragrafi 2 të këtij ligji, në afatin vijues prej tridhjetë (30) ditësh, mund të inicioj kontest pune në Gjykatën Kompetente ”. Me nenin 391 pika f) të LPK-së, përcaktohet se: “ Pas shqyrtimit paraprak të padsisë gjykata me aktvendim e hedh poshtë padinë si të palejueshme po që se konstaton se: padia është paraqitur pas skadimit të afatit, po që se me dispozita të posaçme është parashikuar afati për paraqitjen e saj”.
14. Nga interpretimi i këtyre dispozitave ligjore rezulton se palët për të fituar të drejtën për të kërkuar mbrojtjen gjyqësore sa i përket të drejtave nga marrëdhënia e punës, duhet që paraprakisht të plotësohen në mënyrë kumulative dy parakushte procedurale dhe atë: a) punëtori paraprakisht ti ketë shterur procedurat interne (mjetet e brendshme) për mbrojtjen e të drejtave nga marrëdhënia e punës dhe b) që padia në gjykatë të jetë dorëzuar brenda afatit të caktuar. Në këtë rast gjykata e shkallës së parë nuk ka vlerësuar se padia a është paraqitur në gjykatë në afatin e paraparë ligjorë (lejueshmërinë e padsisë në kuptim të dispozitave ligjore të cekura me lartë).
15. Afati për paraqitjen e padsisë është prezumim procedural nga i cili varet lejueshmëria e procesit gjyqësor, e për të cilin prezumim gjykata kujdeset sipas detyrës zyrtare, por që sipas dispozitave të LPK-së, vjen në shprehje vetëm në rastet kur me dispozita ligjore përcaktohet në mënyrë specifike se mbrojtja gjyqësore mund të kërkohet vetëm brenda afateve të caktuara, siç është rasti në kontestet e punës dhe pengim posedimit, etj. Hedhja poshtë e padsisë për shkak të afatit nënkupton situatën kur

gjykata e ka vlerësuar se procesi gjyqësor është i palejueshëm për shkak se nuk plotësohen kushtet respektivisht prezumimet nga të cilat varet lejueshmëria e procesit gjyqësorë. Hedhja e padisë mund të bëhet për shkak të pengesave procedurale që lidhen me gjykatën - kompetencën, palët - cilësinë e palëve dhe përfaqësimin, objektin e kontestit si: çështja e gjykuar, litispendenca, ekzistimi i ujdisë gjyqësore, ekzistimi i vendimit mbi heqjen dorë nga kërkesëpadija apo edhe mungesa e interesit juridik dhe po ashtu mund të hedhet për shkak të parregullsisë formale të padisë nëse edhe pas kërkesës për plotësimin e padisë pala dorëzon parashtresën e pa plotësuar, si dhe në rastin e pengimit të posedimit dhe kontesteve të punës nëse nuk është parashtruar brenda afati ligjor. Ndërsa për prapësimet e natyrës materiale gjykata vendos në mënyrë meritore. Për të vendosur për prapësimin e natyrës materiale juridike, gjykata duhet të theksoj rrethanat faktike që lidhen me të drejtën për të kërkuar mbrojtje gjyqësore, natyrën e kërkesave dhe pas vlerësimit të këtyre rrethanave gjykata duhet të vendosë me aktgjykim për besueshmërinë e kërkesëpadiës.

16. Në këtë rast gjykata e shkallës së parë është dashur që fillimisht të vlerësojë kushtet nga të cilat varet zhvillimi i procedurës (vlerësimi i prezumimeve procedurale në fazën e shqyrtimit paraprak të padisë dhe në seancën përgatitore), ta vlerësoj afatshmërinë dhe lejueshmërinë e padisë, në kuptim të nenit 78 dhe 79 të Ligjit të Punës, nëse kishte vlerësuar se padia është e pasaftshme është dashur të veprojë në kuptim të nenit 391 paragrafi 1 pika f) të LPK-së, e nëse kishte vlerësuar se padia është e afatshme dhe e lejuar është dashur të caktoi shqyrtimin kryesorë dhe sipas propozimit të palëve por edhe sipas detyrës zyrtare të administrojë provat për vërtetimin e fakteve vendimtare, e pastaj përmes vërtetimit të drejtë dhe të plotë të gjendjes faktike, duke aplikuar normat e të drejtës materiale, të ketë mundësi që të vendos në mënyrë meritore lidhur me kërkesëpadijinë e paditësit.
17. Për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, tani për tani vlerësohet se edhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të gabuar, prandaj udhëzohet gjykata e shkallës së parë që në riprocedurë të bëjë eliminimin e shkeljeve të sipër theksuara në atë mënyrë që fillimisht të vlerësojë kushtet nga të cilat varet zhvillimi i procedurës (vlerësimi i prezumimeve procedurale në fazën e shqyrtimit paraprak të padisë dhe në seancën përgatitore), ta vlerësoj afatshmërinë dhe lejueshmërinë e padisë, në kuptim të nenit 78 dhe 79 të Ligjit të Punës, nëse se vlerëson se padia është e pasaftshme duhet të veprojë në kuptim të nenit 391 paragrafi

I pika f) të LPK-së, e nëse vlerëson se padia është e afatshme dhe e lejuar të caktoi shqyrtimin kryesorë dhe sipas propozimit të palëve por edhe sipas detyrës zyrtare të administrojë provat për vërtetimin e fakteve vendimtare, e pastaj përmes vërtetimit të drejtë dhe të plotë të gjendjes faktike, duke aplikuar normat e të drejtës materiale, të ketë mundësi që të vendos në mënyrë meritore lidhur me kërkesëpadinë e paditëses. Me rastin e vendosjes meritore, pa marrë parasysh cili do të jetë përfundimi lidhur me çështjen lëndore, të evitohet shkeljet procedurale të konstatuara si më lart nga gjykata ankimore, ashtu që vendimin të cilin do ta bie do duhet të përmbajë të gjitha elementet e kërkuara ligjore siç përcaktohet me nenin 160 të LPK-së.

18. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe duke u mbështetur në nenin 223.1 dhe 224. 2 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të aprovohet si i bazuar revizioni i të autorizuarit të paditësit Q.R, ashtu që prishet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës në Prishtinë, Ac.nr.3851/2018 datë 8.11.2022 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Dega në Skenderaj, C.nr. 94/2018 datë 28.05.2018, dhe lënda i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.u vendos si në dispozitiv të këtij aktvendimi.

Aktgjykimi kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr.298/2023, datë 07 gusht 2023

Nuk mund të kërkohet ndryshimi i pagës apo pagimi i diferencës duke u bazuar në kontratën e punës e cila është zëvendësuar me një kontratë tjetër, por kompensimi i pagës dhe diferencës mund të bëhet vetëm mbi bazën e kontratës së re të punës.

Nuk mund të anulohet Kontrata e punës e nënshkruar nga të dy palët duke u thirrur në faktin se risistemimi i paditësit - punonjësit nuk është bërë në pajtim me neni 17 të Ligjit të Punës, ndërsa vendimi për risistemim është në fuqi dhe paditësi nuk është marrë me të.

Kontrata e punës, i nënshtrohet autonomisë së vullnetit të palëve, dhe e njëjta mund të anulohet vetëm nëse vërtetohen shkaqet e pavlefshmërisë relative ose shkaqet e pavlefshmërisë absolute të Kontratës.

I. Rrethanat e Çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj, Departamenti i Përgjithshëm C.nr.326/17, datë 03.09.2018, në pikën I të dispozitivit është aprovuar në tërësi kërkesëpadia e paditësit B.F nga Ferizaj rr. “12 Qershori”, pn. Në pikën II të dispozitivit është anuluar kontrata e punës me numër 01-643/2017, datë 07.03.2017 dhe ka mbetur në fuqi kontrata e punës me numër 01-671/2013, datë 08.03.2013. Në pikën III të dispozitivit është detyruar e paditura që paditësit t’ia paguaj diferencën e ndryshimit të pagës në mes të gradës 10 dhe 7, në shumë prej 4.011.12 euro dhe ndryshimin në kontributet për Trustin Pensional në shumë prej 469.08 €, për periudhën kohore prej muajit mars 2017 e deri në muajin gusht 2018, me kamatë ligjore prej 8%, si dhe shpenzimet e procedurës në shumë prej 544.40 € të gjitha në afat prej 15 ditësh pas pranimit të këtij aktgjykimi, nën kërcënimin e përmbarimit me dhunë.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurës, me aktgjykimin Ac.nr.1358/19, datë 25.04.2023, ka vendosur që të refuzoj si të pathemeltë ankesën e të paditurës P.T, me seli në Prishtinë, ndërsa ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Ferizaj-Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.326/2017, datë 03.09.2018.
3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurës, në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve qenësore të dispozitave të Ligjit të Procedurës Kontestimore dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme të pranoj revizionin e të paditurës, ashtu që të ndryshohen dy aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta, të refuzohet padia e paditësit si e pabazuar ose lënda t’i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.
4. Pala paditëse nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurës.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i themeltë.
6. Nga shkresat e lëndës, përkatësisht kontrata e punës nr.01-671/2013, datë 08.03.2013, rezulton se paditësi me të paditurën ka themeluar marrëdhënie pune në kohë të pacaktuar dhe atë nga data 15.02.2013 dhe atë në pozitën Koordinator i SASP për Regjionin e Ferizaj, në P.T, me lartësi të pagës sipas gradës 10. E paditura

përkatësisht Bordi i Drejtorëve të PT-së ka marrë vendimin Nr.01-2212/16, datë 29.07.2016, me të cilin ka bërë rikonstruimin e skemës së re organizative, përfshi edhe regjionin e Ferizajt. Në bazë të këtij vendimi e paditura paditësit i ka ofruar pëlqim për nënshkrim të kontratës së re dhe atë në pozitën IT, SASP dhe SHFJB me lartësi të pagës sipas gradës 7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi nuk e ka nënshkruar pëlqimin, mirëpo ka nënshkruar kontratën e re të punës me nr. 01-643/2017, datë 07.03.2017, nga e cila rezulton se paditësi përfiton pagë sipas gradës 7 për vendin e punës IT, SASP dhe SHFJB dhe e njëjta hyn në fuqi nga data 01.03.2017.

7. Paditësi ka ushtruar padi në gjykatë ku ka kërkuar anulimin e kontratës së punës nr. 01-643/2017, datë 07.03.2017, me të cilën i është ndryshuar koeficienti nga 10 në 7, si dhe kompensimin e diferencës së të ardhurave personale prej muajt mars të vitit 2017.
8. Gjykata e shkallës së parë mbi bazën e gjendjes së tillë faktike ka aprovuar kërkesën e paditësit duke vlerësuar se paditësi me të paditurën kanë themeluar marrëdhënie pune sipas kontratës së punës dhe se e njëjta është në pajtim me nenin 11 të Ligjit të Punës ku palët me kontratë kanë përcaktuar lartësinë e pagës sipas gradës 10. Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se e paditura në kundërshtim në nenin 17 paragrafi 2 të Ligjit të Punës ka bërë ristrukturimin dhe paditësin e ka caktuar në pozitën e zyrtarit të IT, SASP dhe SHFJB duke e detyruar ta nënshkruaj kontratën e re edhe pse paditësi nuk është pajtuar me pëlqim, ku me kontratën e re paditësit i caktohen të ardhurat personale sipas gradës 7 duke iu ul paga për tri grada. Është vlerësuar se kontrata e punës e lidhur mes paditësit dhe të paditurës mund të ndryshoj vetëm me vullnetin e shprehur të dy palëve dhe se nuk mund të ndryshohet në mënyrë të njëanshme.
9. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurës, ka refuzuar të pathemeltë ankesën e të paditurës P.T me seli në Prishtinë, duke vlerësuar se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë, është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika b), g), j), k) dhe m) e LPK-së, dhe e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë, për të cilat shkaqe Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare në kuptim të dispozitës së nenit 194 të LPK-së, ndërsa nuk qëndrojnë edhe pretendimet tjera të paraqitura me ankesë.

10. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se në bazë të provave të administruara gjykata e shkallës së parë në mënyrë të pa kontestuar ka vërtetuar faktet vendimtare për arsye se sipas kontratës së punës me nr. 01-671/13, të datës 08.03.2013, paditësi në cilësinë e punëmarrësit dhe e paditura në cilësinë e punëdhënës, kanë lidhur këtë kontratë për kohë të pa caktuar, ku paditësit në këtë rast punëmarrësit i caktohet paga bazë për punën të cilën e kryen për punëdhënësin në lartësi të gradës 10. Mirëpo me kontratën nr.01-643/2017, datë 07.03.2017, e paditura i cakton të paditurit të ardhura personale mujore në lartësi të gradës 7 sipas strukturës së gradave, duke i ulur paditësit gradën nga 10 në 7. Në periudhën kontestuese nga muaji mars 2017 deri në gusht 2018, paditësi ka kryer detyrat e punës si zyrtar i IT, SASP dhe SHFJB-së, duke realizuar të ardhurat në lartësi të gradës 7, por që në fakt do të duhej të realizonte në lartësi të gradës 10, rrethanë kjo e vërtetuar me kontratat e punës dhe provat tjera prezente në shkresat e lëndës, të cilat janë administruar nga ana e gjykatës së shkallës së parë. Ndërsa për diferencën e të ardhurave në mes gradës 10 dhe 7, gjykata e shkallës së parë në cilësinë e provës materiale ka administruar ekspertizën e ekspertit financiar A.K në bazë të së cilës ka vërtetuar diferencën e të ardhurave të munguara për paditësin si është përshkruar saktë në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar.
11. Gjykata e shkallës së dytë konstatoi se drejtë është aplikuar e drejta materiale pasi që sipas dispozitës së nenit 55 paragrafi 1, të Ligjit të Punës është përcaktuar se "*I punësuari ka të drejtë në pagë, e cila përcaktohet me kontratën e punës, në pajtim me këtë ligj, Kontratën Kolektive, aktin e Brendshëm të Punëdhënësit*". Në këtë rast punëdhënësi dhe punëmarrësi me kontratë me vullnetin e tyre të plotë dhe të lirë kanë përcaktuar, përveç tjerave, edhe lartësinë e pagës e cila duhet të përmbushet nga punëdhënësi. Zbatimi i këtyre dispozitave në përputhje me konstatimin e gjendjes faktike të vërtetuar si më lartë nga gjykata e shkallës së parë, argumenton plotësisht qëndrimin e kësaj të fundit se kërkesëpadia e paditësit në rastin konkret është e bazuar dhe atë për shumat sikurse në dispozitivin e aktgjykimit të ankimuar. Meqenëse e paditura me asnjë provë të vetme nuk e ka argumentuar se ka përmbushur detyrimin e saj ndaj paditësit, ndërsa duke u bazuar në këtë gjendje faktike edhe gjykata e shkallës së dytë erdhi në përfundim se ekziston detyrimi juridik civil i të paditurës, ndaj paditësit për kompensimin e diferencës së pagës nga grada 7 në gradën 10, në shumën si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar, e cila gjen mbështetje në nenin 242 paragraf 1 të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme.

12. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga shqyrtimi i shkresave të lëndës ka rezultuar se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë nuk kanë bërë shkelje esenciale të dispozitave procedurale por, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, gabimisht kanë aplikuar të drejtën materiale me aprovimin në tërësi të kërkesëpadisë së paditësit, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë dhe të dytë, nga arsyet e paraqitura në vijim.
13. Më nenin 10 paragrafi 1 të Ligjit të Punës, përcaktohet se: “ *Kontrata e punës lidhet në formë të shkruar dhe nënshkruhet nga punëdhënësi dhe i punësuarit. Kontrata përfshinë elementet e përcaktuara sipas neni 11 të këtij ligji* ”. Me nenin 11 të këtij ligji përcaktohet se: “ *Çfarë duhet të përmbaj kontrata e punës* ”, ndërsa në paragrafin 1 pika 1.8 të këtij neni përcaktohet lartësia e pagës bazë, si dhe ndonjë shtesë ose të ardhur tjetër. Me nenin 55 paragrafi 2 të këtij ligji, përcaktohet se: “ *Të drejtën për pagë, pagën shtesë, kompensimin në pagë dhe të ardhurat e tjera, i punësuarit i realizon sipas marrëveshjes së arritur me punëdhënësin për punën e kryer dhe kohën e kaluar në punë, të përcaktuar me kontratën e punës* ”.
14. Me nenin 5 të kontratës së punës nr.01-643/2017 e datës 07.03.2017, është përcaktuar se të punësuarit i caktohet paga bazë për punën e kryer për punëdhënësin, në lartësi të gradës 7, respektivisht 835.37 €së paku një herë në muaj.
15. Në rastin konkret gjykatat e instancës më të ulët kanë vepruar në kundërshtim me këto dispozita ligjore duke mos e trajtuar fare faktin që paditësi me të paditurën ka themeluar marrëdhënie të re të punës duke e nënshkruar kontratën e punës nr.01-643/2017, datë 07.03.2017. Me këtë kontratë palët kanë përcaktuar vendin e punëspozitën, kohën kur ka hy në fuqi kontrata dhe lartësinë e pagës. Anulimi i kësaj kontrate është bërë nga gjykata e shkallës së parë dhe kjo është pranuar nga gjykata e shkallës së dytë vetëm mbi bazën e asaj se palët kanë pasur të lidhur më herët kontratë të punës dhe se me lidhjen e kontratës së re të punës është bërë ndryshimi i kushteve të punës në mënyrë të njëanshme. Të dy gjykatat kanë anashkaluar faktin që e paditura fillimisht ka marrë vendim për ristrukturim dhe se mbi bazën e këtij vendimi paditësit i ka ofruar kontratë të re të punës dhe përkundër që paditësi nuk

është pajtuar ai ka nënshkruar kontratën e re të punës, me kushte të tjera përfshirë këtu edhe çështjen e lartësisë së pagës.

16. Kjo gjykatë vlerëson se nuk mund të trajtohet çështja e ligjshmërisë së ristrukturimit të bërë nga e paditura me vendimin Nr.01-2212/16, datë 29.07.2016, si bazë për anulim të kontratës së punës, kjo pasi që paditësi ka pasur mundësi të tjera të kundërshtoj vendimin e tillë nga i cili ka derivuar edhe kontrata e re e punës. Nuk mund të anulohet kontrata e punës e nënshkruar nga të dy palët duke u thirrur në atë se risistemimi i paditësit nuk është bërë në pajtim me neni 17 të Ligjit të Punës, ndërsa vendimi për risistemim është në fuqi dhe paditësi nuk është marrë me të.
17. Gjykata Supreme vlerëson se gjykata e shkallës së dytë ka zbatuar gabimisht të drejtën materiale kur ka vërtetuar vendimin e shkallës së parë me të cilin është anuluar kontrata e punës me numër 01-643/2017, e datës 07.03.2017, pasi që paditësi me palën e paditur ka themeluar marrëdhënie pune sipas kontratës së punës nr.01-643/2017 të datës 07.03.2017, ku me kontratë janë përcaktuar të drejtat dhe detyrimet mes palëve, përkatësisht është përcaktuar vendi i punës të cilën paditësi duhet ta kryejte e paditura si dhe lartësia e pagës dhe paditësi në kohën e nënshkrimit të kontratës ka qenë në dijeni për vendin e punës dhe lartësinë e pagës ndërsa ka pranuar që kontratën ta nënshkruaj me këto kushte. Me nënshkrimin e kontratës paditësi ka krijuar raport të ri kontraktues nga marrëdhënia e punës me të paditurën dhe se tani nuk mund të kërkojë që të mbetet në fuqi kontrata e mëhershme e punës. Kontrata e parë e punës e paditësit me të paditurën ka qenë në kohë të pacaktuar dhe sikur paditësi të mos nënshkruante kontratën e re situata do të ishte krejt ndryshe, kjo pasi që në asnjë formë tjetër e paditura nuk do të kishte pasë mundësi që paditësit të ja ndërroj pozitën e punës dhe ta paguaj me gradë më të ulët. Në rrethana të tilla kur vetë paditësi ka nënshkruar kontratën e re dhe e ka pranuar pozitën e re të punës dhe gradën 7, rezulton se nuk është plotësuar asnjë kusht ligjor që kontrata e tillë të anulohet dhe njëherit nuk mund të kërkohet as kompensimi i pretenduar mes gradës 10 që ka qenë me kontratën e parë dhe gradës 7 që është me këtë kontratë. Diferenca do të vinte në shprehje sikur paditësi mos të nënshkruante kontratë të re të punës dhe kontrata e parë të ishte në fuqi, ndërsa e paditura pa asnjë bazë ligjore do ja ulte pagesën sipas gradave të pretenduara.
18. Në rrethana të tilla kjo gjykatë vlerëson se paditësi ka nënshkruar kontratën me palën e paditur, ka pranuar kushtet e kontratës duke përfshi edhe lartësinë e pagës, ndërsa me asnjë provë nuk ka dëshmuar të ketë pasur të meta në vullnetin e shprehur me

rastin e lidhjes së kontratës dhe në lidhje me lartësinë e kompensimit në pagë për periudhën për të cilën kërkohet kompensimi sipas kërkesëpadisë.

19. Nga arsyet e paraqitura më lart dhe në pajtim me nenin 224 paragrafi 1 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme, vendosi: Pranohet i bazuar revizioni i të paditurës P.T., me seli në Prishtinë, ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1358/19, datë 25.04.2023 dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Ferizaj - Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.326/17, datë 03.09.2018 dhe gjykohet si në vijim: refuzohet kërkesëpadia e paditësit B.F me të cilën ka kërkuar që të anulohet kontrata e punës me numër 01-643/2017, datë 07.03.2017 dhe të mbetet në fuqi kontrata e punës me numër 01-671/2013, datë 08.03.2013, të detyrohet e paditura që paditësit t'ia paguaj diferencën e ndryshimit të pagës në mes të gradës 10 dhe 7, në shumë prej 4.011.12 € dhe ndryshimin në kontributet për Trustin Pensional në shumë prej 469.08 € për periudhën kohore prej muajit mars 2017 e deri në muajin gusht 2018, me kamatë ligjore prej 8%, si dhe shpenzimet e procedurës në shumë prej 544.40 € të gjitha në afat prej 15 ditësh pas pranimit të këtij aktgjykimi, nën kërcënimin e përmbarrimit me dhunë.

Aktgjykimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 352/2022 i datës 22 mars 2023

Parashkrimi fitues nuk mund të jetë bazë për të fituar të drejtën e pronësisë në paluajtshmërinë e cila evidentohet si pronë shoqërore, kjo përderisa Komuna si palë e paditur, paluajtshmërinë kontestuese ia ka dhënë paraardhësit të paditësit në shfrytëzim të përhershëm pa të drejtë të tjetërsimit (pra pa autorizime të pronarit) ndërsa pala e paditur ka ngelur pronare e paluajtshmërisë.

Përkundër që paraardhësi dhe paditësi janë posedues të ligjshëm të paluajtshmërisë kontestuese, ligjshmëria e posedimit shtrihet në kufijtë e autorizimeve ligjore që derivojnë nga e drejta e shfrytëzimit ndërsa në asnjë mënyrë nuk e krijojnë mirëbesimin në posedim, si kusht për fitimin e pronësisë sipas parashkrimit fitues. Andaj nuk mund të flitet për rrjedhje të afatit të parashkrimit fitues përderisa paraardhësi i paditësit dhe paditësi e kanë ditur dhe është dashur ta dijnë se kjo paluajtshmëri u është dhënë vetëm në shfrytëzim, ndërsa pronare ka ngelur pala e paditur.

I. Rrethanat e çështjes

1. Padiësi Z.J., pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë ka paraqitur padi kundër të paditurës Komuna e Lipjanit për vërtetimin e të drejtës së pronësisë në paluajtshmëri.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë, Dega Lipjan, me aktgjykimin C.nr.249/17 të datës 08.07.2020, në pikën një të dispozitivit ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e padiësit Zoran Janiçjeviç nga Graçanica, me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se e ka fituar të drejtën e pronësisë në ngastrën kadastrale nr.363/8, në vendin e quajtur “Selo” në sipërfaqe prej 0.06.50 ha në ZK Grackë e Vjetër, mbi bazën e mbajtjes përmes regjistrimit në regjistrat e paluajtshmërive më shumë se 20 vite dhe të detyrohet e paditura Komuna e Lipjanit që të drejtën e pronësisë në paluajtshmërinë e përshkruar më detajisht në paragrafin I të dispozitivit të këtij aktgjykimi, t’ia njoh padiësit dhe t’ia lejoj që kjo patundshmëri në regjistrin e paluajtshmërive të Komunës së Lipjanit, për ZK Grackë e Vjetër, të regjistrohet në emër dhe pronësi të padiësit, në të kundërtën kjo e drejtë do të regjistrohet sipas këtij aktgjykimi i cili paraqet titull juridik për regjistrim. Në pikën II të dispozitivit është vendosur që secila palë ti bartë shpenzimet e veta procedurale.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të padiësit me aktgjykimin Ac.nr.4735/2020 të datës 08.06.2022, e ka ndryshuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë/Dega Lipjan, C.nr.249/2017 të datës 08.07.2020, ashtu që në pikën I të dispozitivit ka vendosur që të miratoj si të bazuar kërkesëpadinë e padiësit Z.J nga Graçanica dhe të vërtetohet se ai/padiësi është pronar i paluajtshmërisë, ngastër kadastrale nr. 363/8, në sipërfaqe prej 0.06.50 ha, e cila gjendet në vendin e quajtur “Selo” në ZK Grackë e Vjetër, Komuna e Lipjanit. Në pikën II të dispozitivit detyrohet e paditura Komuna e Lipjanit, që padiësit në emër të shpenzimeve të procedurës kontestimore t’ia paguaj shumën në lartësi prej 1.377.20 € brenda afatit partitiv prej 15 ditësh nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi e nën kanosjen e përmbarrimit të detyrueshëm. Në pikën III të dispozitivit është vendosur që ekspertiza nga lëmi i gjeodezisë e bërë nga ekspertja Dafina Tmava-Gashi, më datë 8.4.2020 - është pjesë përbërëse e këtij aktgjykimi dhe në pikën IV të dispozitivit është vendosur që ky aktgjykim do të shërbej si titull juridik për bartjen e

paluajtshmërisë së përshkruar si në paragrafin I të tij, në emër të paditësit – si pronar në operatin kadastral të Komunës së Lipjanit.

4. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë e autorizuara e të paditurës në afat ligjor ka paraqitur revizion për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të pranoj revizionin, të ndryshoj aktgjykimin e Gjykatës së Apelit dhe të lë në fuqi aktgjykimin e shkallës së parë, apo të prishë aktgjykimin e goditur dhe çështja t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë, gjegjësisht shkallës së dytë në rigjykim dhe rivendosje.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se Revizioni i të paditurës është i themeltë.
6. Nga shkresat e lëndës dhe padia e paditësit e ushtruar më datë 08.06.2017 rezulton se paditësi ka kërkuar të vërtetohet se është pronarë në paluajtshmërinë ngastër kadastrale nr. 363/8, mbi bazën e mbajtjes me mirëbesim mbi 20 vite dhe përmes regjistrimit në regjistrat e paluajtshmërive. Ka theksuar se këtë paluajtshmëri e ka trashëguar në vitin 2015 nga paraardhësi i tij juridik përkatësisht babai i tij tani i ndjeri M.J, i cili ka vdekur më datë 30.07.2012, e të cilit këtë paluajtshmëri ia ka dhënë Komuna e Lipjanit në vitin 1997, si truall për ndërtimin e shtëpisë familjare, gjë që i ndjeri e ka bërë dhe e ka shfrytëzuar/poseduar bashkë me familjen e tij, e që së fundi me të njëjtën posedon paditësi këtu si i vetmi trashëgimtar dhe ka bartur në emër të vetin në operatin përkatës kadastral.
7. Gjykata e shkallës së parë, pas vlerësimit të deklaratave të palëve ndërgjyqëse dhe provave nga shkresat e lëndës lidhur me çështjen konkrete juridike, përfshirë këtu edhe dokumentacionin kadastral por edhe ekspertizën e ekspertes së bërë nga Dafina Tmava-Gashi më datë 08.04.2020, me pjesën grafike të saj, nga dita e daljes në vendshiqim më datë 21.02.2020, me zbatimin e nenit 20, nenit 28 paragrafi 4 dhe nenit 29 lidhur me nenin 72 paragrafi 2 të LTHMPJ-së, (Gazeta Zyrtare e RSFJ nr.6/80), pastaj nenit 9 të Ligjit për Qarkullimin e Paluajtshmërive, nenit 6 paragrafi

2 të Ligjit mbi Tokat Bujqësore, ka vendosur që kërkesëpadinë e paditësit ta refuzoj në tërësi si të pabazuar, ashtu siç figuron në dispozitivin e aktgjykimit të goditur.

8. Gjykata e Apelit në trajtimin e ankesës së palës paditëse ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë në këtë çështje juridike ka zbatuar gabimisht të drejtën materiale që ka rezultuar me refuzimin e padrejtë të kërkesëpadisë së paditësit, andaj aktgjykimin e shkallës së parë e ka ndryshuar në kuptim të nenit 201 paragrafi 1 pika d), lidhur me nenin 194 paragrafi 1 pika e) e LPK-së me miratimin e kërkesëpadisë së paditësit.
9. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se nga shkresat e lëndës kuptohet qartë se paluajtshmërinë lëndore, ngastër kadastrale nr. 363/8, në vendin e quajtur “Selo” në sipërfaqe prej 0.06.50 ha, në ZK Grackë e Vjetër, Komuna e Lipjanit në vitin 1997 ja ka ndarë babait të paditësit, tani të ndjerit M.J në shfrytëzim të përhershëm, (pa të drejtë tjetërsimi) për ndërtimin e objektit familjar për banim sipas Vendimit të saj 02.Nr.464-354 të datës 05.05.1997. Në mes të palëve ndërgjyqëse nuk ka qenë kontestues fakti se tani i ndjeri M.J në këtë paluajtshmëri menjëherë pas marrjes së saj si truall në vitin 1997, ka ndërtuar shtëpi banimi familjare, me leje ndërtimore të dhënë nga vet Komuna e paditur, e që nga ajo kohë të njëjtën e ka poseduar/shfrytëzuar me familjen e tij. Këtë paluajtshmëri ai edhe e ka regjistruar në emër të tij si shfrytëzues i përhershëm i të njëjtës. Më pas këtë paluajtshmëri e ka trashëguar Z.J, këtu paditësi si fëmijë i të ndjerit Millan dhe i vetmi trashëgimtar i tij, i cili pretendon se i takon e drejta e pronësisë mbi të njëjtën sipas dispozitave ligjore në fuqi, pasi që me të posedojnë si posedues të ndërgjegjshëm dhe të ligjshëm mbi 20 vite dhe njësoj e kanë të regjistruar në emër të vetin mbi 20 vite (fillimisht ka qenë e regjistruar në emër të babait të tij e pas vdekjes së tij në emër të paditësit).
10. Gjykata e Apelit ka theksuar se gjykata e shkallës së parë, vendimin e vet refuzues e ka bazuar kryesisht në nenin 29 të LMTHJP-së (Gazeta Zyrtare e RSFJ nr.6/80), me të cilin ka qenë e paraparë se “mbi sendet në pronësinë shoqërore e drejta e pronësisë nuk mund të fitohet me parashkrim fitues”, duke anashkaluar faktin se neni 29 i LMTHJP-së është fshirë/hequr me nenin 16 të Ligjit për Ndryshimet dhe Plotësimet e LMTHJP-së (Gazeta Zyrtare e RSJ, nr. 29/96), në fuqi nga data 03.08.1996, me të cilin barazohen pronat private me pronat shoqërore dhe duke e kualifikuar gabimisht paditësin si “posedues me keqbesim”, gjë që bie ndesh me nenin 28 paragrafi 4 të LMTHJP-së, në të cilin paditësi edhe e bazon kërkesëpadinë e tij, por bie ndesh edhe me nenin 72 paragrafi 1 të po të njëjtit Ligj, i cili i referohet posedimit të ligjshëm.

11. Gjykata e shkallës së dytë vlerëson në mënyrë të padyshimtë se paditësi Z.J është posedues i ligjshëm dhe me mirëbesim, sepse paluajtshmërinë lëndore e ka trashëguar nga babai i tij, i cili ka pasur bazë të plotfuqishme juridike të posedimit sipas Vendimit të vet Komunës së paditur, 02.Nr.464-354, datë 05.05.1997, me të cilin trualli ngastër kadastrale nr.363-8 ZK Grackë e Vjetër, KK Lipjan, i është dhënë në shfrytëzim të përhershëm për ndërtim të objektit për banim familjar, gjë që tani i ndjeri edhe e ka bërë/ndërtuar, e që këtë paluajtshmëri i ndjeri Millan, sa ka qenë gjallë, me kohë edhe e ka regjistruar në emër të vetin në operatin kadastral, e pas vdekjes së tij e njëjta evidentohet në emër të paditësit Zoran, si i vetmi trashëgimtarë ligjor i tij. Po ashtu, sipas nenit 30 paragrafi 2 të LMTHJP-së, në kohën që duhet për mbajtje, llogaritet edhe koha gjatë së cilës paraparakët e mbajtësit aktual e kanë mbajtur sendin e caktuar, si mbajtës/posedues të ligjshëm e të ndërgjegjshëm - e që si i tillë kualifikohet paditësi nga gjykata e shkallës së dytë, të cilit koha e posedimit, si posedues i ndërgjegjshëm e me mirëbesim i llogaritet edhe koha e posedimit të paluajtshmërisë lëndore nga parapracu përkatësisht nga babai i tij tani i ndjeri M.J, që bëjnë më shumë se 20 vite në momentin e ushtrimit të padisë më datën 08.06.2017, prandaj plotësohen të gjitha kushtet ligjore që kërkesëpadia e tij të miratohet në tërësi si e bazuar dhe paditësit ti njihet e drejta e pronësisë në paluajtshmërinë, objekt i lëndës. Gjykata e shkallës së dytë vlerëson se baza juridike e kërkesëpadisë së paditësit sigurohet edhe me nenin 40 të LPDTS, në fuqi nga Tetori 2009.
12. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes nuk mund ta pranoj si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, kjo pasi që aktgjykimi i kundërshtuar është i përfshirë në zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilin shkak gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare.
13. Gjykata Supreme e Kosovës pranon në tërësi qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë në lidhje me çështjen objekt shqyrtimi, mirëpo vlerëson se gjykata e shkallës së dytë mbi bazën e gjendjes faktike të konstatuar gabimisht ka aplikuar dispozitat materiale kur ka vendosur lidhur me këtë çështje. Në këtë rast nuk është kontestues fakti që fillimisht paraardhësi i paditësit në vitin 1997, e më pas paditësi sipas trashëgimisë, kanë marrë nga e paditura në shfrytëzim të përhershëm (pa të drejtë tjetërsimi) ngastrën kadastrale nr. 363-8 ZK Grackë e Vjetër, Komuna Lipjan. Në bazë të certifikatës për të drejtat e pronës me nr.1428/2015, të datës 12.11.2015, është vërtetuar se paditësi është posedues i paluajtshmërisë kontestuese. Kjo gjykatë

vlerëson se parashkrimi fitues nuk mund të jetë bazë për të fituar të drejtën e pronësisë në këtë paluajtshmëri, kjo pasi që pala e paditur paraardhësit të paditësit ja ka dhënë këtë paluajtshmëri në shfrytëzim të përhershëm pa të drejtë të tjetërsimit (pra pa autorizime të pronarit) ndërsa pala e paditur ka ngelur pronare e paluajtshmërisë, ashtu siç figuron edhe sot që kjo ngastër evidentohet si pronë shoqërore. Në këtë rast është e vërtetë që paraardhësi dhe paditësi janë posedues të ligjshëm të paluajtshmërisë kontestuese, por që ligjshmëria e posedimit shtrihet në kufijtë e autorizimeve ligjore që derivojnë nga e drejta e shfrytëzimit ndërsa në asnjë mënyrë nuk e krijon mirëbesimin në posedim, si kusht për fitimin e pronësisë sipas parashkrimit fitues.

14. Për të fituar të drejtën e pronësisë me parashkrim, përveç tjerave, duhet të ekzistoj edhe mirëbesimi i posedimit, çka në rastin konkret nuk mund të konsiderohet e as të prezumohet mirëbesimi, sepse e paditura u kishte dhënë në shfrytëzim të përhershëm ngastren kontestuese me qëllim të ndërtimit të shtëpisë por pa të drejtë të tjetërsimit, andaj nuk mund të flitet për rrjedhje të afatit të parashkrimit përderisa paraardhësi i paditësit dhe paditësi e kanë ditur dhe është dashur ta dijnë se kjo paluajtshmëri u është dhënë vetëm në shfrytëzim, ndërsa pronare ka ngelur pala e paditur.
15. Në rrethana të tilla rezulton se në këtë rast që nga fillimi i ndërtimit të raportit mes palëve ndërgjyqëse, paraardhësi i paditësit dhe paditësi kanë qenë në dijeni të faktit se ata e kanë vetëm të drejtën e shfrytëzimit në paluajtshmërinë kontestuese, pa të drejtë të tjetërsimit, ndërsa e paditura është pronare, kështu që duke ju referuar nenit 72 të LMTHPJ nuk mund të konstatohet ligjshmëria e posedimit dhe mirëbesimi në posedim si kusht për të ndërtuar bazën e parashkrimit fitues si mënyrë e fitimit të pronësisë, kjo pasi që ligjshmëria e posedimit në këtë rast mbështetet në të drejtën e shfrytëzimit, ndërsa mirëbesimi në posedim nuk ekziston ngase paraardhësi i paditësit dhe vet paditësi kanë qenë në dijeni të faktit se kjo paluajtshmëri u është dhënë vetëm në shfrytëzim për qëllim të ndërtimit të shtëpisë pa të drejta pronësore, ngase shprehimisht në vendim me të cilin paluajtshmëria u është dhënë në shfrytëzim është konstatuar se paluajtshmëria nuk mund të tjetërsohet nga shfrytëzuesi. Kjo gjykatë vlerëson se në rrethana të tilla pala paditëse nuk ka plotësuar asnjë nga kushtet ligjore të përcaktuara në nenet 20, 28.4 dhe 29 të LMTHPJ për ta fituar të drejtën e pronësisë në paluajtshmërinë kontestuese, andaj nuk është pranuar qëndrimi i gjykatës së shkallës së dytë në këtë çështje ku edhe aktgjykimi i atakuar me revizion është ndryshuar, ndërsa ka mbetë në fuqi aktgjykimi i shkallës së parë.

16. Si përfundim, në pajtim me nenin 224, par.1 të LPK-së Gjykata Supreme e Kosovës vendosi që ta pranohet si i themeltë revizioni i të paditurës ashtu që ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.4735/2020 i datës 08.06.2022, dhe mbetet në fuqi aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti i Përgjithshëm C.nr.249/17, i datës 08.07.2020.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 80/21 i datës 15 qershor 2021

Kontrata mbi mbajtjen e përjetshme nuk është kontratë për trashëgiminë por një kontratë me prestime dhe detyrime të dyanshme, me të cilën ushqim marrësi disponon gjatë jetës me pasurinë e tij. Prandaj, pasuria e cila është objekt i kontratës nuk bën pjesë në masën trashëgimore të ushqim marrësit dhe nuk mund të shqyrtohet më rastin e shqyrtimit të trashëgimisë së tij.

Nga këtu, trashëgimtarët e domosdoshëm nuk mund ta atakojnë kontratën mbi mbajtjen e përjetshme për shkak të cenimit të pjesës së domosdoshme, nga se fjala është për kontratë ngarkuese – me shpërblim në të cilën reduktimi në dobi të trashëgimtarëve të domosdoshëm nuk vjen në shprehje.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësit S.K dhe N.K, pranë Gjykatës Themelore në Gjakovë kanë paraqitur padi kundër të paditurve A.K, S.B dhe V.K për vërtetimin e pronësisë dhe anulimin e kontratës së dhuratës dhe anulimin e kontratës mbi mbajtjen e përjetshme.
2. Gjykata Themelore në Gjakovë me aktgjykimin C.nr.225/16 dt.9.01.2018, në pikën I të dispozitivit të tij, ka refuzuar kërkesëpadinë e paditësve me të cilën kanë kërkuar që të nulohet kontrata mbi mbajtjen e përjetshme e lidhur në mes të tash të ndjerëve I.K dhe Xh.K , ish nga Gjakova, si ushqim marrës në njërën anë dhe Sh.K ish nga Gjakova, si ushqim dhënës në anën tjetër e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë V.nr.22/94 të datës 12.04.1994, në të cilën paluajtshmëria e cila evidentohet si ngastër kadastër nr.5508-5, me kulturë jo pjellore, në sipërfaqe prej 589 m2, sipas

flet posedimit nr.356 ZK Gjakovë –jashtë qytet, ku do të kalonte në pronësi të tash të ndjerit Sh.K ish nga Gjakova, si e pabazuar.

3. Me pjesën II të dispozitivit është refuzuar kërkesëpadia e paditësve, me të cilën kanë kërkuar që të nulohet kontrata për dhurimin e paluajtshmërisë e lidhur në mes të ndjerit I.K ish nga Gjakova si dhuratëdhënës dhe tash të ndjerit Sh.K ish nga Oslo, si dhuratëmarrës , me të cilën dhuratëdhënësi i dhuron dhuratëmarrësit paluajtshmërinë e cila evidentohet si ngastër kadastrale nr.5508-5, me kulturë jo pjellore në sipërfaqe prej 589 m², sipas flet posedimit nr.356 ZK Gjakovë-jashtë qytet, e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.1628/09 datë 15.04.2009, si e pabazuar. Me pjesën III. të dispozitivit refuzohet kërkesëpadia e paditësve në të cilën kanë kërkuar që të nulohet aneks kontrata për dhurimin e paluajtshmërisë e lidhur midis të lartpërmendurve, lidhur me ngastrën si në pjesën II. të dispozitivit, si e pabazuar.
4. Me pjesën IV. të dispozitivit refuzohet kërkesëpadia e paditësve me të cilën kanë kërkuar që të nulohet kontrata mbi dhurimin e paluajtshmërisë e lidhur në mes të tash të ndjerit Sh.K ish nga Gjakova si dhuratëdhënës dhe të paditurës A.K nga Oslo, si dhuratëmarrëse me të cilën dhuratëdhënësi i dhuron dhuratëmarrëses paluajtshmerinë e cila evidentohet si ngastër kadastrale nr.5508-5, e përshkruar si në pjesën II. të dispozitivit, si e pabazuar. Me pjesën V. të dispozitivit refuzohet kërkesëpadia e paditësve me të cilën kanë kërkuar që të vërtetohet se paditësit janë bashkëpronar të paluajtshmerisë në ½ pjesë ideale të ngastrës kadastrale P-707050228-05508-5, me kulturë shtëpi , në sipërfaqe prej 127 m², me kulturë oborr, në sipërfaqe prej 462 m², përkatësisht në sipërfaqen prej gjithsejtë 589 m², sipas certifikatës për të drejtat e pronës së paluajtshme të zyres komunale kadastrale Gjakovë-jashtë qytet UL-70705028-00356, tash në emër të paditurës A.K, e lindur Xharra nga Gjakova për çka të paditurat të detyrohen që paditësve t’iu njohin këtë të drejtë , si e pabazuar dhe me pjesën VI. të dispozitivit detyrohen paditësit që lidhur me shpenzimet procedurale në mënyrë solidare t’ia paguajnë të paditurave në shumën e përgjithshme prej 1169,60 € në afat prej 15 ditëve pas marrjes së këtij aktgjykimi me kërcënim përmbarimi, ndërsa pjesa tjetër përtej shumës së aprovuar refuzohet si e pabazuar.
5. Gjykatës së Apelit të Kosovës me aktgjykimin Ac.nr.1360/18 dt.16.10.2020 ka refuzuar në tërësi si të pathemeltë ankesen e paditësve, duke vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjakovë C.nr.225/16 dt.9.01.2018.

6. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, në afat ligjor paditësit kanë paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të ndryshohet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1360/18 datë 16.10.2020, dhe që ankesa e paditësve kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Gjakovë C.nr.225/16 datë 09.01.2018, të aprovohet në tërësi si e bazuar dhe të detyrohet pala e paditur që paditësve t'i kompensojë shpenzimet procedurale apo që aktgjykimi i lartcekur i Gjykatës së Apelit dhe i Gjykatës Themelore në Gjakovë, të priset dhe çështja t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.
7. Përgjigje në revizion ka paraqitur përfaqësuesi i palës së paditur nëpërmjet të cilës kundërshton në tërësi pretendimet e revizionit, me propozim që i njëjti të refuzohet si i pathemeltë.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

8. Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të shkresave të lëndës dhe aktgjykimit të goditur në kuptim të dispozitës së nenit 215 të LPK-së, ka gjetur se: revizioni i paditësve është i pathemeltë.
9. Nga shkresat e lëndës (certifikata pronësore) rrjedh se ngastra kontestuese me nr. P-70705028-05508-5, tokë e ndërtimit , vendi i quajtur Orize-shtëpi-ndërtesë në sipërfaqe prej 127 m², dhe oborr 462 m², në sipërfaqe të përgjithshme prej 589 m², evidentohet në emër të paditurës A.K-Xharra. Nga kontrata mbi faljen me nr.Vr.426/85 datë 10.04.1985, e lidhur në mes të dhuratëdhënësit I.K dhe dhuratëmarrësit S.K e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, vërtetohet se në bazë të kësaj kontrate I.K ia ka dhuruar paditësit Sahit parcelën me nr.1047 e cila është e përbërë nga 1 shtëpi në sipërfaqe prej 70 m², dhe oborr në sipërfaqe prej 1 ari e 70 m², e cila ndodhet në rrugën “Sylejman Vokshi” nr.3, e cila paluajtshmëri është e regjistruar në librin e paluajtshmërive në emër të paditësit S.K.. Nga kontrata mbi ndërtimin e përbashkët e lidhur me datë 10.05.1978 në mes të I. K dhe Shkelzen, Sahit dhe N.K, e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë me nr.496/78 në nenin 1 të kësaj kontrate është cekur se kontraktuesit konfirmojnë se me këtë kontratë autorizohen dhe obligohen të kontribuojnë në ndërtimin e banesës familjare e cila do të ndërtohet në bazë të lejes përkatëse të Sekretariatit për urbanizëm, punë komunale

e strehimore të KK Gjakovë nr.351-602 të datës 06.07.1977 e në ngastrën kadastrale nr.5508/5 KK Gjakovë-jashtë qytet. Nga kontrata mbi dhurimin e paluajtshmërisë e lidhur me datë 09.07.2012, në mes të Sh.K dhe A.K. e vajzërisë Xharra e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë me nr.Vr.2669/12, vërtetohet se Shkelzeni ia ka dhuruar të paditurës Afërdita, parcelën me nr.P-70705028-05508-5 e cila është e përbërë në sipërfaqe prej 589 m², e cila ndodhet në vendin e quajtur Orize, Gjakovë-jashtë qytet, e cila është legalizuar dhe e njëjta është regjistruar në librin e paluajtshmërive në emër të të paditurës Afërdita Kabashi.

10. Nga kontrata mbi dhurimin e paluajtshmërisë e lidhur në mes I.K dhe Sh.K e legalizuar në Gjykatën Komunale një Gjakovë, Vr.nr.1628/09 datë 15.04.2009, vërtetohet se Islami në bazë të kësaj kontrate ia ka dhuruar Shkelzenit parcelën me nr.5508-5 e cila është e përbërë në sipërfaqe prej 589 m², me të dhënat tjera të përshkruara si më lartë. Nga aneks kontrata mbi dhurimin e paluajtshërisë e lidhur me datë 16.04.2009 në mes të I.K dhe Sh.K Vr.nr.1667/09 e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, kontraktuesit kanë bërë përmirësimin e emrit të babait të dhuratëmarrësit ku është shënuar Isa e duhet të jetë Islam, ndryshimet janë bërë lidhur me kontratën e dhurimit me nr.Vr.1628/09 datë 15.04.2009. Nga certifikata e vdekjes e lëshuar nga Zyra e gjendjes civile në Gjakovë me datë 15.02.2013, në emër të I.K, vërtetohet se i njëjti ka vdekur me 25.10.2012. Nga kontrata mbi afatizimin e mjeteve e lidhur në mes të Jugobankës dhe Sahit Kabashit me datë 27.03.1979, shihet se paditësi Sahit ka deponuar shumën prej 10.200.00 DM, në afat prej 188 muajve, për të fituar të drejtën e kredisë për ndërtimin e banesës familjare, po ashtu nga kontrata mbi kredinë datë 22.08.1978 e lidhur në mes të Bankkos dhe Nexhmije Kabashit, shihet se paditësja e dytë ka lidhur kontratë në shumën prej 50.000.00 din, për 10 vite, nga kontrata mbi kredinë nr.95 e lidhur në mes të Bankkosit dhe Sahit Kabashit me datë 16.04.1979, konstatohet se paditësi ka marrë kredi prej 180.000.00 din, në afat kthimi prej 15 vite , me kamatë vjetore prej 5.5%, ku i njëjti kredinë do ta shfrytëzojë deri me datë 31.05.1979. Nga kontrata për kredinë e lidhur në mes të Bankkosit dhe S.K me datë 12.07.1978 shihet se paditësit të parë i është akorduar kredia në shumën prej 50.000.00 din, për ndërtimin-blerjen e banesës me afat pagesa 10 vite me kamatë 5%, nga kontrata e datës 09.06.1980, në mes të Metaliku Gjakovë dhe S.K me numër të protokollit 839/VII-2 të datës 09.06.1980, shihet se paditësit ndërmarrja ia akordon shumën e kredisë prej 50.000 din, për ndërtimin individual të godinës për banim në afat prej 20 vitesh, me kamatë 3%.

11. Nga kontrata nr.59 e lidhur në mes të I.K dhe Bankës Themelore në Gjakovë të ndjerit Islam i është akorduar kredia në shumën prej 260.000 din, në kohëzgjatje prej 20 vitesh, me kamatë 6%, shfrytëzuesit për ndërtimin-blerjen e banesës për parcelën me dorëshkrim nr.5508/5 së bashku me dëftesë pagesa nga Shërbimi i kontabilitetit shoqëror ku është konstatuar likuidimi i dy kredinave 07.10.1989, dëftesë pagesë nga SHKSH datë 06.10.1980 si dhe dëftesë pagesë në emër të Islam dhe Sh.K datë 07.10.1989, për likuidimin e tri kredive. Nga kontrata nr.197 të lidhur me datë 24.11.1980, në mes të Bankës Themelore në Gjakovë dhe Sh.K, të njëjtit i është akorduar kredia në shumë prej 260.000 din, në afat kthimi prej 20 vite me kamatë 6%, së bashku me dëftesë pagesë nga SHKSH dt.19.11.1980, në emër të Shkelzen Kabashit në shumën prej 74.286,00 din. Nga kontrata e lidhur me datë 10.11.1970 në mes të Bankkosit dhe të ndjerit I.K, të njëjtit i është akorduar kredia në shumën prej 10.000 din, për parcelën nr.5508/5. Nga kontrata e datës 21.05.1981, e lidhur në mes të Bankës Themelore në Gjakovë dhe Shkelzen Kabashit, të njëjtit i është akorduar kredia në shumën prej 210.000 din, në afat kthimi prej 20 vitesh, me kamatë 6%, ndërtimi i banesës private ngastrës 5508/5 së bashku me dëftesë pagesën e lëshuar nga SHKSH në emër të lartcekurit dt.21.05.1981, në shumën prej 60.000 din. Nga kontrata e datës 22.09.1977 e lidhur në mes të Bankkosit dhe I.K, të njëjtit i është akorduar kredia në shumën prej 30.000 din, në kohëzgjatje prej 7 viteve, me kamatë 4%, si dhe dëftesë pagesa e datës 23.09.1976, në emër të lartcekurit me konstatimin pagesa është bërë në emër të blerjes së truallit në shumën prej 65.000 din, dëftesa e datës 27.03.1978, në emër të lartcekurit në shumën prej 6.000 din, dëftesa e datës 07.06.1977, pagesa e ndryshimit të pllacit nr.411 në shumën prej 18.900 din, dëftesa (data e pakuptueshme) në shumën prej 1150 din.
12. Nga deklarata e dhënë me datë 04.04.2013, nga Xh.K e deponuar në këtë gjykatë, e njëjta ka deklaruar se me anë të kësaj deklarate heq dorë nga padia e dorëzuar nga djali im Sahiti me 18.02.2013, me numër C.nr.105/2013 në Gjykatën Komunale në Gjakovë, lidhur me kontestin pasuror për nulimin e kontratave për dhurimin e paluajtshmërisë, pasi që të njëjtën e kam nënshkruar nën presion dhe se dokumenti i plotë nuk është prezantuar dhe as lexuar më parë. Gjithashtu përmes kësaj deklarate ajo ritheksoi se demanton pikat 4 dhe 14 të kësaj padie si të pavërteta. Ka sqaruar se është e vërtetë se i biri im Shkelzeni së bashku me familjen e tij ka mërguar në Norvegji fillimisht në vitin 1998 dhe pas kthimit në vendlindje në vitin 1999, rimërgoi në Norvegji në muajin mars të 2003, por që nga ajo kohë ai disa herë është

kthyer në vendlindje dhe ka jetuar së bashku me ne në periudha të ndryshme dhe për më tepër ka theksuar se unë dhe bashkëshorti im i ndjeri Islami kemi jetuar të vetëm në këtë shtëpi e cila është objekt i kontestit, gjithmonë me ndihmën dhe mbështetjen financiare të birit Shkelzenit dhe anëtarëve të familjes së tij. Ka shtuar se asnjëherë nuk kemi jetuar me djalin e madh Sahitin dhe familjen e tij. Që nga viti 1980, pra me ndërtimin e shtëpisë e cila është objekt i kontestit unë dhe bashkëshorti im i ndjeri kemi jetuar me të birin Shkelzenin dhe se gjatë gjithë kësaj periudhe kemi qenë nën përkujdesin e tij dhe anëtarëve të familjes së tij e cila përbëhet nga gruaja A.K dhe fëmijët V., S., dhe Z.,. Më tej ka theksuar se unë dhe bashkëshorti im i ndjerë kemi rënë në dakord që pasi dy vajzat janë deklaruar se nuk dëshirojnë të jenë pjesëmarrëse në ndarjen e trashëgimisë, e duke marrë parasysh që djalit të madh Sahitit i kemi dhuruar paluajtshëmrinë me datë 10.04.1985 pasi ka jetuar i ndarë nga kjo bashkësi familjare, djalit të vogël Ilirit me marrëveshje Shkelzeni i ka kompensuar pjesën e tij e cila i ka takuar si trashëgimi, ndërsa ne si prindër kemi vendos që kjo shtëpi pas vdekjes tonë t'i dhurohet si dhuratë Shkelzenit dhe anëtarëve të familjes së tij, sepse jo vetëm që i takon por është meritore pas gjithë atij kujdesi dhe kontributi.

13. Nga aktvendimi i lëshuar nga DGJK me nr.647/12 të datës 17.07.2012, kërkesa e të paditurës së parë A.K. është bërë bartja e pronësisë me numër të njësisë P-70705028-05508-5, jo pjellore në sipërfaqe prej 589 m², në bazë të kontratës së dhurimit Vr.nr.2669/2012. Nga deklarata e përbashkët e dhënë nga I.K dhe Sh.K e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.5583/10 datë 28.09.2010, është theksuar se Islam Kabashi ka deklaruar se në emër të pjesës trashëgimore e cila i ka takuar në paluajtshëmriinë-ngastrën kadastrale nr.5508/5 në sipërfaqe prej 0.05.89 ha, sipas fp.nr.356 ZK Gjakovë-jashtë qytet , nga vëllai im Sh.K ka marrë shumën prej 15.000 € kështu që heq dorë nga çfarëdo kërkesë në emër të trashëgimisë në paluajtshëmriinë e sipër theksuar. Nga deklarata e dhënë nga I.K dhe Xh.K nga Gjakova datë 12.01.1994, e verifikuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë me nr.2294, kanë theksuar se edhe pse ka kaluar një kohë shumë e gjatë nga momenti i lidhjes së kontratës mbi mbajtjen e përhershme në mes të lart të cekurve, si prindër dhe të birit Sh.K, ne nuk kemi kurrfarë vërejtje lidhur me kujdesin që nga kushton biri ynë Shkelzen dhe bashkëshortja e tij, andaj kanë deklaruar se ne jemi të pajtimit që kontrata e nënshkruar të ekzistojë dhe të zbatohet fuqimisht edhe më tutje. Nga certifikata e vdekjes e lëshuar nga Zyra e gjendjes civile në Gjakovë, me datë 21.04.2016, në emër të Xh.K, vërtetohet se e ndjera ka vdekur me 28.02.2016.

14. Nga kontrata mbi mbajtjen e përjetshme e lidhur me datë 29.12.1993, në mes të Sh.K, I.K. dhe Xh.K e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.22/94 datë 12.01.1994, në nenin 1 është cekur se pranuesi i mbajtjes dhe i kujdesit të përjetshëm është pronar i paluajtshmërisë nr.5508/5 me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0.05.89 ha, andaj kanë arrit marrëveshje me dhënësin e mbajtjes që ky t'i mbajë dhe të kujdeset për tërë jetën, duke i siguruar me ushqim, veshmbathje , t'ju ofrojë ndihmë në rast të sëmundjeve eventuale, të jetojë në bashkësi familjare të tij , gjersa si kundër vlerë pranuesi i mbajtjes së përjetshme ia lënë në pronësi ofruesit të mbajtjes dhe kujdesit të përjetshëm paluajtshmërinë e lartshënuar si dhe gjërat e luajtshme gjer në momentin e fundit. Nga ekspertiza e përpiluar nga DGJK në Gjakovë me datë 28.06.2017, pas daljes së vend me datë 22.06.2017, është bërë matja dhe identifikimi i ngastrës kadastrale nr.5508/5 dhe është konstatuar se e njëjta është me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0.01,27 ha, oborr o.04.62 ha, ku sipas evidencës kadastrale evidentohet në emër të së paditurës A.K. nga Gjakova.
15. Nga historiat i lëshuar nga DGJK me nr.952-03-237/16 datë 10.11.2016, është konstatuar se në vitin 1978 parcela nr.5508/5 sipas fp.nr.356 është evidentuar në posedim të Islam I. Kabashi nga Gjakova. Në vitin 2009, në bazë të kontratës mbi dhurimin Vr.nr.1667/09 datë 16.04.2009, vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, parcela e përmendur prej I.K., kalon në posedim të Sh.K nga Gjakova (regjistri i ndërrimeve 75/09). Në vitin 2012 në bazë të kontratës mbi dhurimin Vr.nr.2669/12 datë 09.07.2012, vërtetuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, parcela e sipër përmendur prej Shkelzen I. Kabashit nga Gjakova kalon në posed të A.K nga Gjakova (regjistri i ndërrimeve 242). Po në vitin 2012 bëhet incizimi i objektit të ri në parcelën nr.5508/5 sipas kërkesës së parë nr.1222/12 datë 05.11.2012, aktvendimet të lejes së ndërtimit dt.06.07.1977 dhe parcela nr.5508/5 figuron me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0.01.27 ha dhe oborr në sipërfaqe prej 0.04.62 ha.
16. Gjykata e shkallës së parë ka vërtetuar faktin se i ndjeri I.K me familjen e tij përshtirë bashkëshorten Xhevrijen, djemtë Sahitin, Shkelzenin, Ilirin dhe vajzat Vahide dhe Suzana, kishin jetuar në bashkësi familjare në shtëpinë e vjetër e cila tani gjendet në pronësi të djalit, këtu paditësit Sahit, ku në vitin 1977 iu është ndarë pllaci dhe iu është dhënë leja e ndërtimit nr.351-602 datë 06.07.1977, të ndjerit Islam me datë 10.05.1978, sipas kontratës së ndërtimit I.K, Sh.K, S.K dhe N.K lidhin kontratën e përbashkët të ndërtimit të legalizuar pranë Gjykatës Komunale në Gjakovë me nr.Vr.496/78 datë 07.05.1978, ku në këtë kontratë në nenin I është cekur se

kontraktuesit konfirmojnë se në këtë kontratë autorizohen dhe obligohen të kontribuojnë në ndërtimin e banesës familjare e cila do të ndërtohet në bazë të lejes përkatëse të Sekretariatit për urbanizëm, punë komunale e strehimore të KK Gjakovë datë 06.07.1977 e në ngastrën kadastrale nr.5508/5, KK Gjakovë-jashtë qytet. Kontributi i tyre duhet të jetë material dhe fizik, e do të kontribuojnë aq sa të kenë mundësi. Gjykata në bazë të kontratave mbi kreditë vërtetoi faktin se i ndjeri I.K, Sh.K, S.K dhe N.K kanë marrë kredi të ndryshme në vlera të ndryshme për ndërtimin e shtëpisë së re , por që në procedurë , destinimin e këtyre shumave të kredisë nuk e kanë argumentuar me prova, si fatura për blerjen e materialit ndërtimor për ndërtimin e shtëpisë , mirëpo ajo konsideron se bashkësia familjare e familjes Kabashi nuk ishte shkëputur pasi që të njëjtit jetonin në shtëpinë e vjetër.

17. Pas përfundimit të shtëpisë e cila është objekt lëndor, kryefamiljari Islam së bashku me bashkëshorten e tij Xhevrije, djemët Shkëlzenin, Ilirin dhe vajzën Suzana janë futur në posedim, kurse paditësit, djali Sahiti dhe bashkëshortja e tij, kanë vazhduar të jetojnë në shtëpinë e vjetër duke mos kërkuar ndarjen e objektit sipas kontratës së ndërtimit të lartcekur. I ndjeri Islam në vitin 1985 i kishte mbledh të gjithë familjarët përveç Sahitit i cili nuk ka marrë pjesë, ku i njëjti ka deklaruar se shtëpinë e vjetër ia ka dhuruar Sahitit si hise për shkak të kredive të cilat i ka marrë , kurse pasi që vajzat kanë heq dorë nga trashëgimia, shtëpinë e re ia ka lënë dy djemve Shkelzenit dhe Ilirit duke e bërë ndarjen e pasurisë së përbashkët ku po të njëjtin vit 1985 , lidhet kontrata mbi faljen Vr.nr.426/85 dt.10.04.1985 në mes të dhuratëdhënësit Islam Kabashi dhe dhuratëmarrësit S.K, e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, me të cilën I.K ia ka dhuruar paditësit Sahit parcelën me nr.1047, e cila është e përbërë nga një shtëpi në sipërfaqe prej 70 m2, dhe oborr në sipërfaqe prej 1 ari e 70 m2, e cila ndodhet në rrugën “Sylejman Vokshi” nr.3. Kjo kontratë është vërtetuar pranë kësaj gjykate me datë 10.04.1985, dhe e njëjta është regjistruar në librin e paluajtshmërive në emër të S.K (shtëpia e vjetër). Ndërsa paditësi edhe në këtë kohë nuk ka kërkuar ndarjen e pasurisë sipas kontratës së ndërtimit, ku shtëpia e re e ndërtuar evidentohet në emër të të ndjerit Islam Kabashit dhe nuk ia kontestonte askush.
18. Në nenin I të kontratës mbi mbajtjen e përjetshme , të lidhur me datë 29.12.1993, në mes të Sh.K, I.K dhe Xh.K, e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.22/94 datë 12.01.1994, është cekur se pranuesi i mbajtjes dhe i kujdesit të përjetshëm është pronar i ngastrës nr.5508/5 në sipërfaqe të përgjithshme prej 589

m2, andaj kanë arrit marrëveshje me dhënësin e mbajtjes që ky t'i mbajë dhe të kujdeset për tërë jetën, duke i siguruar me ushqim , veshmbathje, ofrimin e ndihmës në rast të sëmundjeve eventuale, të jetojë në bashkësi familjare të tij, ndërsa sikundër vlerë pranuesi i mbajtjes së përjetshme ia lë në pronësi ofruesit të mbajtjes së përjetshme paluajtshmërinë e lartcekur. Pas mbi 30 vite në bazë të kontratës mbi dhurimin e paluajtshmërisë të lidhur në mes të I.K dhe Sh.K = të legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.1628/09 datë 15.04.2009, i ndjeri Islam i dhuron të ndjerit Shkelzen parcelën me nr.5508-5, në sipërfaqe prej 589 m2, e cila kontratë është vërtetuar dhe legalizuar pranë kësaj gjykate me datë 15.04.2009 dhe është regjistruar në librin e paluajtshmërive në emër të Sh.K.

19. Nga deklarata e përbashkët e dhënë nga I.K dhe Sh.K me datë 28.09.2010, është vërtetuar se I.K nga vëllai i tij Sh.K ka marrë shumën prej 15.000 € kështu që ai ka heq dorë nga çfarëdo kërkesë në emër të trashëgimisë në paluajtshmërinë e sipër përmendur dhe se deklarata dhënësi Shkelzeni nuk ka kurrfarë obligimi ndaj Ilirit. Në vitin 2012 në bazë të kontratës mbi dhurimin e paluajtshmërisë dt.09.07.2012, në mes të Sh.K dhe A.K -Xharra, e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë Vr.nr.2669/12 , vërtetohet se Shkelzeni ia ka dhuruar të paditurës Afërdita, parcelën me nr.P-70705028-05508-5, në sipërfaqe prej 589 m2, e cila ndodhet në vendin e quajtur Orize, Gjakovë-jashtë qytet. E njëjta kontratë është vërtetuar dhe legalizuar në gjykatë me 09.07.2012 dhe është regjistruar në librin e paluajtshmërive në emër të A.K. Gjykata e shkallës së parë nga të gjitha të lartcekurat ka vërtetuar faktin se i ndjeri Islam ka qenë pronar i paluajtshmërisë lëndore, i cili ka disponuar lirshëm dhe askush nuk ia ka kontestuar ku njëjtë i ka konsideruar se ka ndarë pasurinë e tij duke lidhur kontratën mbi mbajtjen e përjetshme me djalin e tij Shkelzenin e cila kontratë nuk është revokuar apo shkëputur, çka do të thotë se familjarët kanë qenë në dijeni për lidhjen e kësaj kontrate duke e konsideruar se është bërë shkëputja e bashkësisë familjare që nga viti 1985. Lidhur me pretendimet e të autorizuarit të paditësve , se paditësve iu është cenuar pjesa e domosdoshme e trashëgimisë , këto nuk qëndrojnë pasi që me shkëputjen e bashkësisë familjare në vitin 1985, paditësit Sahit, i ndjeri Islam në bazë të kontratës mbi familjen me Vr.nr.426/85 datë 10.04.1985, e lidhur në mes të dhuratëdhënësit I.K dhe dhuratëmarrësit S.K, e legalizuar në Gjykatën Komunale në Gjakovë, I.K ia ka dhuruar paditësit Sahit parcelën me nr.1047, e cila është e përbërë nga një shtëpi në sipërfaqe prej 74 m2, dhe oborr në sipërfaqe prej 1 ari e 70 m2, e cila ndodhet në rrugën “Sylejman Vokshi” nr.3.

20. Prandaj gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se kontratat e lartcekura janë lidhur në formën e paraparë ligjore dhe nuk janë në kundërshtim me ndonjë parim nga e drejta detyrimore dhe se nuk janë plotësuar kushtet ligjore për anulimin e kontratave të përmendura në dispozitivin e aktgjykimit pasi që të njëjtat janë lidhur me vullnet të plotë të palëve kontraktuese , po ashtu paluajtshmëria e cila është objekt i këtij kontesti në kohën e lidhjes së kontratës ka qenë e evidentuar në emër të ndjerit Islam , pastaj të ndjerit Shkelzen dhe ka konstatuar se e paditura e parë A.K- Xharra, paluajtshmerinë lëndore e ka fituar në bazë të kontratës mbi dhurimin dhe se pronësinë e ka fituar në bazë të dispozitave ligjore, pra, me punë juridike të vlefshme.
21. Gjykata e shkallës së parë, në bazë të kësaj gjendje faktike të vërtetuar, ka gjetur se është e pabazuar kërkesëpadia e paditësve, sepse, nuk kanë argumentuar me asnjë provë se kontratat, anulimin e të cilave e kanë kërkuar, janë nule përkatësisht të pavlefshme dhe po ashtu nuk kanë provuar se janë pronarë të paluajtshmërisë së sipër përshkruar, kështu që, gjykata e shkallës së parë, e ka refuzuar kërkesëpadinë e paditësve si të pabazuar dhe ka vendosur si në dispozitivin e aktgjykimit të saj.
22. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën ankimore në tërësi ka pranuar konstatimet faktike dhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë duke vlerësuar se drejt ka vërtetuar gjendjen faktike dhe në mënyrë të drejtë e ka zbatuar të drejtën materiale, kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditësve është e pabazuar dhe ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.
23. Gjykata Supreme e Kosovës, në këtë gjendje të çështjes, vlerëson se aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët nuk janë përfshirë me zbatim të gabuar të së drejtës materiale dhe as me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore për të cilat kjo gjykatë kujdeset sipas detyrës zyrtare e as me shkelje të tjera të LPK-së, të pretenduara nga revizioni. Dispozitivi i aktgjykimit është i qartë, në përputhje të plotë me arsyetimin, kurse, në arsyetim janë dhënë arsye të mjaftueshme për të gjitha faktet relevante të vlefshme për gjykimin e drejtë të kësaj çështje juridike, andaj, konsideron se pretendimet e revizionit përkitazi me shkeljet e sipër përmendura, nuk mund t'i vejnë në pyetje aktgjykimet e instancave më të ulëta.
24. Gjykata Supreme e Kosovës, konsideron si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin juridik të gjykatave të instancës më të ulët përkitazi me refuzimin e kërkesës së paditësve, pasi që janë dhënë arsye bindëse dhe të pranueshme edhe nga kjo Gjykatë. Nuk qëndrojnë pretendimet e revizionit lidhur me nulitetin e kontratave, cenimit të pjesës së domosdoshme dhe vërtetimit të pronësisë në paluajtshmerinë kontestuese. Kështu,

sepse në bazë të dispozitave ligjore, (neni 20 i LMTHPJ, përkatësisht, neni 36 i LPDS) rezulton se e drejta e pronësisë fitohet sipas ligjit, në bazë të veprimit juridik (punës juridike) dhe me trashëgimi apo me vendim të organit shtetëror në mënyrën dhe kushtet e përcaktuara me ligj. Në rastin konkret juridiko-civil, paditësit, nuk e kanë provuar as bazën juridike e as mënyrën e fitimit (iustus titullus-modus aquirendi) të pronësisë në paluajtshmërisë kontestuese. Ndërkohë që, kontratat e sipër përmendura (si në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë), anulimin e të cilave e kërkojnë paditësit me padi, nuk janë lidhur në kundërshtim me dispozitat e nenit 103 dhe nenit 111 të LMD-së, nuk janë në kundërshtim, pra, me parimet dhe rendin juridik kushtetues, me dispozitat imperative etj, të njejtat nuk janë lidhur me (vi, clam, precario) me mashtrim, kërcënim, lajthim. Në anën tjetër, rezulton, po ashtu, se e drejta e pronësisë, është bartur në të paditurën e parë A.K, në përputhje të plotë me dispozitat ligjore në fuqi, në bazë të nenit 20 të LMTHPJ dhe nenit 105 par.4 dhe 5 të LT(G.Z. Kosovës nr.43/74, tani neni 560-561 i LMD-së), përkatësisht, në harmoni me dispozitën e nenit 36 par.1 të Ligjit për Pronësinë dhe të Drejtat tjera Sendore, me të cilën parashihet se” Për bartjen e pronësisë në paluajtshmëri është e nevojshme një punë juridike e vlefshme ndërmjet tjetërsuesit dhe fituesit si bazë juridike dhe regjistrimi i ndryshimit i pronësisë në Regjistrin e të drejtave në paluajtshmëri”,si kundër edhe është vepruar në rastin konkret juridiko-civil.

25. Poashtu, kjo Gjykatë, në kontekst të pretendimeve vijuese të revizionit, vlerëson se në rastin konkret juridiko-civil, nuk kemi të bëjmë me cenimin e pjesës së domosdoshme, (portio legitima) për faktin sepse sipas nocionit ligjor të Kontratës mbi mbajtjen e përvetshme rezulton se e njëjta nuk është kontratë për trashëgiminë. Ajo është një kontratë me pretime dhe detyrime të dyanshme, me të cilën ushqim marrësi disponon gjatë jetës me pasurinë e tij. Me këtë kontratë tjetërsohet pasuria e cila është objekt i saj, prandaj, pasuria e cila është objekt i kontratës nuk bën pjesë në masën trashëgimore të ushqim marrësit dhe e cila nuk mund të shqyrtohet më rastin e shqyrtimit të trashëgimisë së tij, pasi që gjatë jetës së tij është tjetërsuar nga ai. Nga këtu, trashëgimtarët e domosdoshëm nuk mund t’atakojnë kontratën mbi mbajtjen e përvetshme për shkak të cenimit të pjesës së domosdoshme, nga se, u mor vesh, fjala është për kontratë ngarkuese në të cilën reduktimi në dobi të trashëgimtarëve të domosdoshëm nuk vjen në shprehje, ndërkohë që, gjithnjë në kontekstin e mësipërmë dhe në llogari të këtij konkludimi, duhet theksuar edhe njëherë faktin se paditësi Sahit , nga i ndjeri Islam, qysh në vitin 1985 kishte marrë dhuratë paluajtshmërinë e sipër

përmendur. Prandaj, nga këtu, kjo Gjykatë, konsideron se nuk qëndrojnë pretendimet e paraqitura në revizionin e paditësve.

26. Nga të lartcekurat, e në kuptim të nenit 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i paditësve i ushtruar ndaj aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1360/18 dt.16.10.2020.

Aktgjykim i kolegjit civil Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 419/2019 i datës 16 dhjetor 2020

Në rastet kur procedura e shqyrtimit të trashëgimisë ka përfunduar duke u mbështetur në dëshminë e vdekjes në të cilën paditësit fare nuk janë deklaruar si trashëgimtar të rendit të parë ligjor, atëherë paditësve, duke mos pasur mundësi ta kundërshtojnë ligjshmërinë e vendimit mbi shqyrtimin e trashëgimisë për shkak se i njëjti ishte bërë i formës së prerë, i'u lind e drejta për të kërkuar mbrojtjen gjyqësore me padi në gjykatë. Kjo nënkupton se vendimi mbi shqyrtimin e trashëgimisë është i karakterit deklarativ dhe si i tillë nuk mund të ketë ndikim në vlerësimin e të drejtës në trashëgimi në rastin e paditësve.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësit D.J dhe B.J, që të dy nga pranë Gjykatës Themelore në Gjakovë – Departamenti i Përgjithshëm ka ushtruar padi kundër të paditurve M.J dhe E.J, për shkak të vërtetimit të së drejtës së bashkëpronësisë dhe dorëzimit në posedim.
2. Gjykata Themelore në Gjakovë-Departamenti i Përgjithshëm me aktgjykimin C.nr.546/07, të datës 04.09.2013, ka aprovuar pjesërisht si të bazuar kërkesëpadinë e paditësve D. J. dhe B. J., që të dy nga Gjakova, dhe është vërtetuar se të njëjtit janë bashkëpronar të ½ të pjesës ideale të paluajtshmërisë të përfshirë në Certifikatën UL-..., ZK Gjakovë-qytet, me numër të njësisë ,..., me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0-00-59 ha, oborr në sipërfaqe prej 0-00-91 ha, përkatësisht ½ pjesë ideale të sipërfaqes së përgjithshme prej 0-01-50 ha, ashtu që i ka detyruar të paditurit M. J. Dhe E. J., që të dy nga ..., që paditësve t'ia njohin këtë të drejtë, si dhe t'ua

kompensojnë shpenzimet procedurale në shumë prej 237.00 Euro. Ndërsa, në pikën II të dispozitivit është refuzuar si e pabazuar kërkesëpadia e paditësve me të cilën kanë kërkuar që të detyrohen të paditurit M. J. dhe E. J., që të dy nga Gjakova, që paditësve të lartpërmendur t'ua dorëzojnë në posedim 1/2 pjesë ideale të paluajtëshmërisë të përfshirë në Certifikatën UL-... ZK Gjakovë-qytet, me nr. i njësisë ..., me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0-00-59 ha, oborr në sipërfaqe prej 0-00-91 ha, përkatësisht 1/2 pjesë ideale të sipërfaqes së përgjithshme prej 0-01-50 ha.

3. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.3370/14, të datës 17.07.2019, është refuzuar si e pa bazuar ankesa e të paditurve M. J., dhe E. J., të dy nga ..., ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Gjakovë-Departamenti i Përgjithshëm C.nr.546/07, i datës 04.09.2013 sa i përket pjesës së kërkesëpadisë me të cilën është aprovuar pjesërisht kërkesëpadia e paditësve, ndërsa ka mbetur e pashqyrtuar pjesa e dispozitivit të aktgjykimit të shkallë së parë me të cilin është refuzuar si e pabazuar pjesa tjetër e kërkesëpadia e paditësve.
4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion i autorizuari i të paditurve, për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, ta pranojë si të bazuar revizionin, ndërsa aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta të ndryshohen dhe të refuzohet e pabazuar kërkesëpadia e paditësve, ose të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim dhe vendosje.
5. Përgjigje në revizion nuk ka paraqit pala paditëse.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i të paditurës është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësit D.J dhe B.J, që të dy nga Gjakova, me datë 19.10.2007, në gjykatën e shkallës së parë kanë paraqit padi kundër të paditurve M. J. dhe E. J., të dy nga Gjakova, me kërkesë që të vërtetohet se të njëjtit janë bashkëpronar të ½ të pjesë ideale të paluajtëshmërisë të përfshirë në Certifikatën UL-

..., ZK Gjakovë-qytet, me nr.i njësisë ..., me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0-00-59 ha, oborr në sipërfaqe prej 0-00-91 ha, dhe po ashtu kjo pjesë t'u dorëzohet në posedim të papenguar.

8. Gjykata e shkallë së parë e ka aprovuar pjesërisht si të bazuar kërkesëpadinë e paditësve, duke theksuar se nuk ishin kontestuese në mes të ndërgjyqësve raportet farefisnore të tyre, pra, këtu paditësit janë të bijtë e tani të ndjerit M. J. – ish nga Nuk ishte kontestuese as fakti se e paditura e parë dhe i padituri i dytë banojnë në banesën e cila gjendet në rrugën ..., apartamenti ..., hyrja ..., kati i , në sipërfaqe prej 49,30 m2, ndërsa paditësit banojnë në banesën e tyre personale. Po ashtu nuk kishte qenë kontestuese se tani i ndjeri M. J., ka qenë i martuar edhe më parë, ndërsa me këtu të paditurën e parë ka lidhur kurorë në vitin 1989. Në lënën T.nr.47/2007, është konstatuar se këtu të paditurit janë shpallur trashëgimtar legjitim me nga 1/2 pjesë ideale të ngastrës lëndore. Këtij aktvendimi i ka parapri dëshmia e vdekjes e lëshuar më datë 26.03.2007, ku si të afërm të trashëgimlënësit janë shënuar vetëm të paditurit. Tutje, ka shtuar se nga dëshmi vdekja Leg.nr. 7722/2010 e datës 01.11.2010, është vërtetuar se trashëgimlënësi M. J., ish nga ..., si trashëgimtar të radhës së parë të trashëgimisë ka lënë edhe të bijtë D. J., dhe B. J., të cilët "de facto", nuk janë përfshirë si trashëgimtar ligjor të radhës së parë të trashëgimisë në lëndën T.nr.47/2007.
9. Nga shkresat e lëndës V.nr.3394/2006, përkatësisht kontrata mbi shitblerjen e paluajtëshmerisë më datën 16.10.2002, është vërtetuar se shitësja F. J., nga Gjakova i ka tjetërsuar blerësit M. J.u nga ..., ngastrën kadastrale me nr...., (kontestuesen në rastin konkret) me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0-00-59 ha, dhe oborr në sipërfaqe prej 0-00- 91 ha, përkatësisht në sipërfaqe të tërësishme prej 0-01-50 ha, e cila evidencohet sipas certifikatës mbi të drejtat e pronës në paluajtëshmëri UL-..., ZK Gjakovë-qytet të dt.09.10.2006.
10. Në pikën I (një) të kontratë është shënuar se blerësi (këtu paraardhësi juridik i palëve ndërgjyqësore) vite më parë i njëjti ka hyrë në posedim dhe shfrytëzim të paluajtëshmerisë lëndore, ashtu që me këtë kontratë vetëm bëhet vërtetimi i një gjendjeje.
11. Gjykata e shkallës së parë kishte bërë nxjerrjen e provës me ekspertizë të gjeodezisë, ku me rastin e daljes në vend shikim, kishte vërtetuar se "de facto" në ngastrën lëndore (nr. ZK Gjakovë qytet) gjinden 3 objekte të veçanta të tipit përdhese. Kjo ngastër kufizohet në anën veriore me ngastrën kadastrale me nr.... të pronarit B. G.,

në anën jugore me ngastrën nr të pronarit B. J., në anën lindore me ngastrën nr.3365 e evidencuar PSh.rrugë publike dhe në anën perëndimore me ngastrën nr. të pronarit D. R.

12. Në anën veriore të kësaj ngastre gjendet objekti i përdhese në përmasa gjerësi 5.20 m, gjatësi 7,00 m, i cili objekt shfrytëzohet nga ana e Y.J., qysh para 30 viteve e tutje (gjer më tani). Ka shtuar se nuk ka qenë kontestuese rrethana se Y. J. – tani të ndjerin M. J. e ka pasur “postork”-djalin e burrit. Në pjesën perëndimore të ngastrës lëndore gjendet po ashtu një objekt në përdhese, i përbërë nga një korridor dhe dy dhoma. Dhomën nga ana veriore akoma e ka shfrytëzuar dhe e shfrytëzon e lartë përmendura Y. J., ndërsa dhomën nga ana jugore çelësin e posedon e paditura M. J., por e cila dhomë shtrihet në ngastrën kadastrale me nr. ZK Gjakovë qytet, e cila nuk është objekt i kontestit në rastin konkret, dhe kjo rrethanë u argumentua nga matjet detale të ekspertit Sh. K., në ekspertizën e tij të dt.09.08.2012. Pra, ngastra lëndore nuk shfrytëzohet nga asnjëri prej palëve ndërgjyqësore.
13. Tutje, nga historiat i përpiluar nga Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, më dt.23.10.2012, nën nr. punues ..., gjykata kishte vërtetuar se ngastra bazë (nr. 754 ZK Gjakovë-qytet), në vitin 1932 është evidencuar në emër të L. Sh. (e veja e N.). Gjatë vitit 1955 në ZK Gjakovë-qytet, është kryer preambulimi dhe ngastra e lartë cituar ka pësuar ndarje duke u formuar dy ngastra të reja nr. ... dhe nr. Në vitin 1978 ngastra nr. ... pëson ndarje dhe prej saj formohet ngastra nr. ,(lëndorja në rastin konkret) me kulturë shtëpi në sipërfaqe prej 0-00-59 ha, oborr në sipërfaqe prej 0-0081 ha, ndërsa ngastra nr.... mbetet me kulturë oborr në sipërfaqe prej 0-04-30 ha, e që të dyja evidencohen në emër të Q. (T.) J., nga ...
14. Në vitin 2006 ngastrat nr. ... dhe nr., kalojnë në emër të F. (R.) J., sipas Aktvendimit të trashëgimisë T.nr.125/2006, të dt. 14.09.2006, i Gjykatës komunale në Gjakovë. Në vitin 2006 sipas kontratës së shitë blerjes Vr.nr. ..., të dt.16.10.2006, ngastra lëndore (nr. ZK Gjakovë-qytet), prej F. J., kalon në emër të M. J. – paraardhësi juridik i ndërgjyqësve. Në vitin 2007 ngastra lëndore sipas aktvendimit të trashëgimisë T.nr.47/2007 të datës 11.04.2007, evidentohet në emër të M. J. dhe E. J. (të paditurve në rastin konkret) dhe kjo gjendje mbetet e pa ndryshuar gjer më tani. Gjykata ka konstatuar se paditura e parë e ka pasur në dijeni rrethanën se trashëgimlënësi M. J. - si trashëgimtar të radhës së parë ka lënë edhe të bijtë e tij D. J. dhe B. J., por të njëjtit nuk i ka evidencuar në dëshmi vdekje, me motiv të përfitimit material në raport me ngastrën lëndore, andaj gjykata ka vlerësuar se e paditura e parë

me vetëdije të plotë ka vepruar në kundërshtim me parimin themelor ndalimin e keqpërdorimit të të drejtës subjektive siç është përcaktuar në nenin 6 të LMD-së.

15. Aktvendimi i trashëgimisë T.nr.47/2007 (pavarësisht nga fakti se është i formës së prerë) në rastin konkret nuk ka karakter konstitutiv, për shkak se paditësit me të marrë në dijeni faktin se është zhvilluar procedura trashëgimore pa prezencën e tyre, kanë ushtruar kërkesë për rishqyrtimin e aktvendimit T.nr.47/2007, me dt.03.01.2011, e cila kërkesë gjendet në kuadër të shkresave të lëndës me numër të lartë cituar. Pra, në rastin konkret paditësve si trashëgimtar ligjor të rendit të parë të trashëgimisë u takon e drejta e pronësisë - bashkëpronësisë në 1/2 pjesë ideale të ngastrës lëndore bazuar në nenin 12.2 të Ligjit mbi Trashëgiminë i Kosovës (Ligji nr.2004/2006 i dt.28.07.2004), lidhur me nenin 20 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko - Pronësore ("Gazeta zyrtare e RSFJ", nr.6/1980), dhe me nenin 18 paragrafi 1 të Ligjit për Pronësinë dhe të Drejtat Tjera Sendore.
16. Gjykata e kishte refuzuar pjesën tjetër të kërkesëpadisë sa i përket dorëzimit në posedim të ngastrës si në dispozitiv të aktgjykimit, për shkak se me asnjë provë materiale nuk u argumentua rrethana se prona kontestuese është në posedim të paditurve, andaj e njëjta u refuzua si e pathemeltë, siç është vendosur në pikën II (dy) të dispozitivit të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.
17. Gjykata nuk i kishte marrë për bazë për një vendosje ndryshe pretendimet e të paditurës së parë se të njëjtës ½ e pjesë ideale e ngastrës lëndore i takon si bashkëshorte e tani të ndjerit Musa Juniku, pasi që regjistrimi në kadastër në emër të saj në 1/2 pjesë ideale është bërë pas vdekjes së trashëgimlënësit.
18. Po ashtu edhe pretendimin se e njëjta ka kontribuar në blerjen e pasurisë lëndore gjykata nuk i ka marrë për bazë, pasi që nuk u argumentua me prova relevante dhe rrjedhimisht një pretendim i këtillë bie ndesh edhe me vet marrëveshjen mbi kredinë banesore nr.07-12/380 të dt.12.09.2012, nga e cila rezulton se e njëjta, kredinë në vlerën prej 5.000,00 € e realizuar nga Pro Credit Bank, ka qenë e destinuar për renovimin e banesës së saj, e cila gjendet në rr."Nëna Terezë" nr.2/3, banesa nr.554, në sipërfaqe prej 49,30 m², në të cilën edhe banon së bashku me të paditurin e dytë, andaj ky pretendim bie ndesh edhe me kontratën e shitblerjes Vr.nr , të datës 16.10.2002, (e legalizuar me dt.16.10.2006) pika 1, e të njëjtës kontratë ku në mënyrë shprehimore është potencuar fakti se blerësi M. J., i ka paguar në tërësi shitëses F. J., çmimin e kontraktuar të shitblerjes në lartësi prej 9.500,00 Euro, dhe se i njëjti shumë

vite më parë ka hyrë edhe në posedim të asaj paluajtëshmërie, andaj nga të lartcekurat gjykata ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit.

19. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ac.nr.3370/14, të datës 17.07.2019, e ka refuzuar si të pa themeltë ankesën e të paditurve, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar.
20. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën e shqyrtimit dhe vendosjes sipas ankesës ka gjetur se gjykata e shkallës së parë, duke vërtetuar drejt dhe në mënyrë të plotë gjendjen faktike, ka zbatuar drejt dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtën materiale kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditëses është e bazuar. Ka shtuar se nuk qëndrojnë pretendimet ankimore për shkeljet e dispozitave të procedurës kontestimore, pasi që dispozitivi i aktgjykimit është i kuptueshëm, dhe se gjykata e shkallës së parë ka dhënë arsye të mjaftueshme për mënyrën e vendosjes në këtë çështje juridike kontestimore duke arsyetuar të gjitha faktet vendimtare të cilat kanë ndikuar që e njëjta të vendosë si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar, të cilat arsye janë të pranueshme edhe për gjykatën e shkallës së dytë.
21. Po ashtu sipas vlerësimit të gjykatës së shkallës së dytë, në mes të arsyeve të paraqitura nuk ekzistojnë kundërthënie, në ndërkohë që kundërthënie nuk ka as në mes të dispozitivit dhe arsyetimit të aktgjykimit. Tutje, ka shtuar se mbi bazën e gjendjes së konstatuar faktike të vërtetuar, është vendosur se paditësve i'u takon 1/2 të pjesës ideale të paluajtshmërisë kontestuese, nga fakti se paditësit janë trashëgimtar ligjor të radhës së parë të ndjerit M. J., ish nga , por që në këtë rast e paditura e parë të njëjtit nuk i kishte evidentuar në dëshmi vdekjen e nxjerr nga organi kompetent komunal, me qëllim të përfitimit material në raport me ngastrën lëndore edhe pse e njëjta ka pasur dijeni për të njëjtit, sepse të njëjti janë fëmijët e ish burrit të saj, me bashkëshorten e tij të parë, andaj gjykata e shkallës së dytë ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë drejt ka vendosur kur e ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësve sikurse në dispozitivin I (një) të aktgjykimit të ankimuar. Po ashtu sipas gjykatës ankimore dispozitat materialo – juridike të nenit 6 LMD, nenit 12.2 të LTK, si dhe nenit 20 të LMTHJP të cilave u është referuar gjykata e shkallës së parë, e në përputhje me gjendjen faktike të vërtetuar në këtë procedurë, për pjesën e miratuar të kërkesëpadisë së paditësve sikurse në pikën I (një) të aktgjykimit të ankimuar, rezulton se edhe e drejta materiale është aplikuar drejtë në këtë rast.
22. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranor si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe gjykatës së

shkallës së parë, pasi që aktgjykimet e instancës më të ulëta nuk janë të përfshira me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as me zbatim të gabuar të së drejtës materiale. Pretendimet e paraqitura në revizion se aktgjykimet e instancave me të ulëta janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2 pika (n) e LPK, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme nuk janë të themelta. Pretendimi se aktgjykimi i shkallës së parë është i përfshirë me shkeljet e sipër cekura për shkak se dispozitivi i aktgjyimit është kundërthënës me vetveten dhe me arsyet e dhëna në të, si pretendim është i pathemeltë nga shkak se aktgjykimi në strukturë dhe përmbajtje është në përputhje me dispozitat te LPK-së, nga neni 160. Kjo për shkak se dispozitivi është hartuar në mënyrë të rregullt duke përcaktuar përmbajtjen e të drejtës-detyrimit për palët ndërgjyqësore, për të cilën vendosje edhe janë dhënë arsye të mjaftueshme dhe bindëse. Gjykata ka arsyetuar faktet e provuara të cilat kanë qenë përcaktuese për themelësinë e kërkesëpadisë, provat e administruara për vërtetimin e fakteve të tilla dhe po ashtu ka arsyetuar edhe mënyrën e të provuarit të fakteve duke vlerësuar fuqinë provuese të provave të administruara.

23. Për shkakun e njëjtë nuk qëndrojnë as pretendimet e paraqitura sa i përket vendimit të gjykatës së shkallës së dytë, ngase gjykata ka arsyetuar të gjitha pretendimet ankimore si dhe bazat për të cilat sipas detyrës zyrtare ekzaminohet aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë. Në këtë kontekst me aktgjykimin e shkallës së dytë për të gjitha pretendimet e parashtruara janë dhënë arsye ligjore nga të cilat ka rezultuar se ankesa është e pathemeltë ndërsa vendimi i gjykatës së shkallës së parë është i drejt dhe i ligjshëm, e të cilin qëndrim e pranon edhe Gjykata Supreme e Kosovës.
24. Gjykata Supreme e Kosovës, e ka pranuar qëndrimin e instancave më të ulëta edhe për zbatimin e të drejtës materiale, duke vlerësuar se në përputhje me gjendjen faktike të provuar e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme. Në këtë kontekst rrethanë përcaktuese për themelësinë e kërkesëpadisë ka qenë fakti se në procedurën e shqyrtimit të trashëgimisë për të ndjerin M. J., ish nga ..., janë përjashtuar nga trashëgimia paditësit si trashëgimtar të rendit të parë ligjor. Kjo rrethanë është provuar me provat që gjenden në shkresat e lëndës për procedurën e shqyrtimit të trashëgimisë, sipas shenjës T.nr.47/2007, në të cilën procedurë si trashëgimtar ligjor të vetëm për të ndjerit M. J., janë shpallur të paditurit. Ashtu siç është theksuar në aktgjykimin e shkallës së parë, procedurës së shqyrtimit të trashëgimisë i ka parapri dëshmi vdekja Leg.nr.7722/2010, e datës 1.11.2010, në të

cilën nuk janë deklaruar fare si trashëgimtar të rendit të parë ligjor paditësit. Duke qenë se procedura e shqyrtimit të trashëgimisë ka përfunduar pa u përfshirë si trashëgimtar ligjor paditësit, atëherë të njëjtit duke mos pasur mundësi ta kërkojnë ligjshmërinë e vendimit mbi shqyrtimin e trashëgimisë për shkak se i njëjti ishte bërë i formës së prerë me të drejtë kanë kërkuar mbrojtjen gjyqësore me padi në gjykatë. Kjo nënkupton se vendimi mbi shqyrtimin e trashëgimisë është i karakterit deklarativ dhe si i tillë nuk mund të ketë ndikim në vlerësimin e të drejtës në trashëgimi në rastin e paditësve. Kjo për shkak se me dispozitën e nenit 12 të Ligjit për Trashëgimin e Kosovës nr. 2004/26, përcaktohet se: “Trashëgimlënësin e trashëgojnë para të gjithëve fëmijët e tij dhe bashkëshorti i tij. Personat nga paragrafi 1 i këtij neni trashëgojnë në mënyrë të barabartë”. Në rastin konkret nuk është rrethanë kontestuese fakti se paditësit janë fëmijët e të ndjerit M. J., ish nga ..., sikurse që nuk është rrethanë kontestuese fakti se të paditurit janë bashkëshortja e të ndjerit dhe djali i tij. Referuar dispozitës së cituar rezulton se palët ndërgjyqësore janë trashëgimtar të rendit të parë ligjor të cilët trashëgojnë në mënyrë të barabartë paraardhësin juridik në këtë rast trashëgimlënësin.

25. Gjykata Supreme i ka vlerësuar të gjitha pretendimet e parashtruara në revizion lidhur me atë se e paditura M. J., ka kontribut me krijimin e pasurisë e cila ka shërbyer si masë trashëgimore dhe për rrjedhojë vendimet e kundërshtuara kanë të meta për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, por një pretendim i tillë është vlerësuar si i pathemeltë. Kjo për shkak se nga shkresat e lëndës është provuar se masa trashëgimore për të cilën është shqyrtuar trashëgimia me vendimin T.nr. 47/2007, ka qenë pasuri e të ndjerit e fituar në mënyrë derivative sipas kontratës mbi shitblerjen me shenjën V.nr.3394/2006 e lidhur me datën 16.10.2006, me palë kontraktuese në cilësinë e shitëses F. J., dhe blerësit M. J.
26. Përveç kësaj pretendimi i të paditurës nuk është pranuar edhe për shkak se e njëjta në procedurën e shqyrtimit të trashëgimisë me rastin e dhënies së deklarates trashëgimore nuk e ka kontestuar faktin se masa trashëgimore është në tërësi pasuri e të ndjerit. Nëse e njëjta do të kishte pretendime për kontributin në krijimin e pasurisë së mundshme të përbashkët ajo do të duhej që në procedurën e shqyrtimit të trashëgimisë të pretendonte një gjë të tillë. Duke qenë se e njëjta ka dhënë deklaratë trashëgimore dhe e ka pranuar masën trashëgimore nga trashëgimia e të ndjerit, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme deklarimi i tanishëm për kontributin në martesë është pa ndikim në procedurën e vendosjes së kësaj çështje juridike kontestuese.

27. Janë vlerësuar edhe pretendimet se paditësit për masën trashëgimore janë përmbushur në vitin 1981, mirëpo një pretendim i tillë nuk është provuar, respektivisht nga shkresat e lëndës nuk konstatohet në asnjë mënyrë se ekzistojnë rrethana ligjore që do të ndikonin në masë trashëgimore të cilin do të duhej ta trashëgonin paditësit. Sikur të ekzistonin rrethana formale që do të ndërlidheshin me cedimin e pasurisë për së gjalli, apo të dhuratës, etj., sigurisht që përfundimi meritor do të mund të ishte ndryshe, mirëpo në këtë rast vlerësohet se paditësit kanë bazë të ligjshme për pronësinë mbi bazën e trashëgimisë.
28. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga i autorizuari i të paditurit nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet se: “revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”.
29. Nga arsyet e paraqitura më lartë dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i të paditurës, i paraqitur kundër aktgjykimit Ac.nr.nr.831/15, të datës 09.08.2019.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 510/2021 i datës 10 maj 2022

Nuk mund të bëhet fjalë për posedimin me mirëbesim dhe me këtë as fitimin e pronësisë mbi bazën e parashkrimit fitues në rastet kur paditësi, respektivisht paraardhësi i tij, e kanë ditur se paluajtshmëria kontestuese është eksproprijuar dhe në të njejtën kohë, në procedurën e eksproprijimit janë pajtuar me kalimin e pronës në emër të së paditurës dhe regjistrimin si pronësi shoqërore.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi H.C, ka paraqitur padi pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë kundër të paditurve Xhevat Krasniqi nga Prishtina dhe Komunës së Prishtinës, për vërtetimin e të drejtës së pronësisë.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë me aktgjykimin C.nr.229/07 dt.6.06.2017, në pjesën e parë të dispozitivit të tij, e ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit, me

të cilën ka kërkuar që të vërtetohet e drejta e tij e pronësisë në ngastrën kadastrale nr.4372-8, lloji i pronës shoqërore, zona urbane, shfrytëzimi aktual arë e klasës së tretë, në sipërfaqe prej 426 m², e cila gjendet në vendin e quajtur “ Te Rruga”, e evidentuar në certifikatën me njësi kadastrale P-71914059-04372-8 ZK - Prishtinë, e cila evidentohet posedim P.SH. Komuna e Prishtinës dhe të detyrohet e paditura që paluajtshmërinë e lartë cekur t’ia kthejë në posedim dhe në pronësi, në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktgjyimit dhe me pjesën e dytë të dispozitivit, secila palë i bart shpenzimet e veta procedurale.

3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ac.nr.4283/17 dt.9.03.2021, ka refuzuar si e pathemeltë ankesa e paditësit duke vërtetur aktgjykimin C.nr.229/07 dt.6.06.2017 të Gjykatës Themelore në Prishtinë.
4. Kundër aktgjyimit të gjykatës së shkallës së dytë, në afat ligjor paditësi ka paraqitur revizion, për shkak të aplikimit të gabuar të së drejtës materiale dhe shkeljes së dispozitave të procedurës kontestimore, me propozim siç thuhet në të, që të dy aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët të anulohen, të aprovohet kërkesëpadia e paditësit në tërësi si e bazuar, vërtetohet se paditësi është pronarë i ngastrës së sipër cekur, detyrohet e paditura Komuna e Prishtinës që të bëjë regjistrimin e të drejtës së pronësisë në ngastrën kadastrale të sipër përmendur në emër të paditësit, detyrohen të paditurit që të bëjnë pagesën e shpenzimeve të procedurës apo çështja të kthehet në rigjykim dhe vendosje meritore.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

5. Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të shkresave të lëndës, pretendimeve të revizionit dhe aktgjyimit të goditur në kuptim të dispozitës së nenit 215 të LPK-së, ka gjetur se: Revizioni i paditësit është i pathemeltë.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësi më datën 14.02.2007 ka paraqitur padi kundër të paditurve, me të cilën ka kërkuar vërtetimin e së drejtës së pronësisë, mbi bazën e parashkrimit fitues – mbajtjes me mirëbesim më tepër se 20 vite, në paluajtshmërinë me të dhënat si në petitumin e padisë dhe precizimit të saj, përkatësisht, si në dispozitivin e aktgjyimit të gjykatës së shkallës së parë. Paditësi ka pretenduar se paraardhësi i tij juridik, S.C, nga paraardhësi juridik i të paditurit të parë, T.K, në vitin 1970, ka blerë paluajtshmërinë kontestuese, të cilën e kishte në posedim.

7. Me aktvendimin e Sekretariatit për Financa të Kuvendit Komunal në Prishtinë nr.07-676-65/77 dt.7.10.1977, nën numrin 49, del se është bërë eksproprijimi i paluajtshmërisë së evidentuar në emër të T.K, e regjistruar në fletën poseduese 7248, ngastra kadastrale 4372/1, sipërfaqe prej 1,18.98 ha. Në kuadër të fletës poseduese 7248, në emër të T.K lëshuar më dt.15.03.1977 me numër të parcelës 4372/1 në sipërfaqe prej 1,18.98 ha, në formë të vërejtjes është evidentuar edhe emri S.C sipërfaqe 0,15.00 ha nga procesverbali numër 07-646-65/77 dt.19.09.1977 i cili është mbajtur para se të merret vendimi mbi eksproprijimin, është vërtetuar se paraardhësi i paditësit, S.C është pajtuar me eksproprijimin, por se ka kërkuar kompensimin real dhe i njëjti është nënshkruar në këtë procesverbal. Vendimi mbi eksproprijimin kishte marrë formën e prerë, siç rezulton nga konkludimi mbi lejimin e përmbarimit administrativ të aktvendimit nr.464-65-49/3 dt.7.11.1979, ku i është urdhëruar shfrytëzuesit të tanishëm të paluajtshmërisë së eksproprijuar S.C që ta lëshojë paluajtshmërinë menjëherë pas marrjes së këtij vendimi. Paditësi ka paraqit ankesë kundër konkludimit mbi lejimin përmbarues mirëpo vendimi mbi eksproprijimin kishte marrë formën e prerë dhe ankesa nuk e ndalonte përmbarimin e tij.
8. Gjykata kishte dalë në vend shikim dhe ka konstatuar se në këtë rast kemi të bëjmë me ngastrën kadastrale numër 4372-8, lloji i pronës shoqërore, zona urbane, shfrytëzimi aktual arë e klasës së tretë, në sipërfaqe prej 426 m², ndërsa, paditësi e kishte në shfrytëzim faktik. Gjykata e shkallës së parë, nga shkresat e lëndës, gjeti se paditësi e as i autorizuari i tij, nuk ofruan provë se pronari i deritanishëm i ngastrës kadastrale të shpronësuar të ketë parashtruar në procedurë administrative ndonjë kërkesë për anulimin e vendimit mbi eksproprijimin. Sipas procesverbalit nr.07-646-65/77 dt.19.09.1977, paraardhësi i paditësit S.C është pajtuar me eksproprijimin, vetëm se ka kërkuar kompensim real, ndërsa, ankesën nr.07-646-65/77-49/3 dt.15.11.1979, të cilën paditësi e deponoi si provë, u pa se është ushtruar kundër konkludimit mbi lejimin përmbarues administrativ të aktvendimit nr.464-65-49/3 dt.7.11.1979, i cili tani më kishte marrë formën e prerë. Edhe nga ekspertiza e ekspertit të gjeodezisë dt.17.06.2016, është konstatuar se kontesti ka të bëjë me ngastrën kadastrale nr.4372-8, lloji i njësisë- parcelë, lloji i pronës- shoqërore, zona urbane, lloji i shfrytëzimit aktual arë e klasës së tretë, në sipërfaqe prej 426 m², e cila gjendet në vendin e quajtur “Te Rruga” e evidentuar në certifikatën me njësi kadastrale P-71914059-04372-8 ZK- Prishtinë, evidentohet posedim P.SH. Komuna

e Prishtinës, me masa e kufi dhe të dhëna të tjera si në ekspertizën me shkrim dhe në skicën e ekspertit të gjeodezisë, e cila gjendet në shkresat e lëndës.

9. Gjykata e shkallës së parë, në bazë të kësaj gjendje faktike të vërtetuar, ka gjetur se është e pabazuar kërkesëpadia e paditësit, sepse, veç tjerash, nga aktvendimi për ekspropriimin 07 nr.676-65/77 dt.7.10.1977, nga procedura e ekzekutimit të tij, nga deklarimi i paraardhësit të paditësit në procesverbalin nr.07-646-65/77 dt.19.09.1977, (të sipër theksuar), ka vërtetuar faktin se paluajtshmëria kontestuese është ekspropriuar sipas vendimit të formës së prerë, duke kaluar përkatësisht regjistruar në emër të paditurës – evidentohet si pronë shoqërore. Në anën tjetër, po ashtu, ka vlerësuar se nuk kemi të bëjmë me posedim me mirëbesim të paditësit, paditësi dhe paraardhësi i tij e kanë ditur se paluajtshmëria lëndore është ekspropriuar dhe në këtë rast nuk ekziston mirëbesimi, ashtu siç është përcaktuar me dispozitën e nenit 72.2 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Pronësore Juridike, kështu që e njëjta, në mbështetje edhe të dispozitës së nenit 28 të Ligjit të sipër përmendur, e ka refuzuar kërkesëpadinë e paditësit dhe ka vendosur si në dispozitivin e aktgjykimit të saj.
10. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën ankimore në tërësi ka pranuar konstatimet faktike dhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë duke vlerësuar se e njëjta gjykatë drejt ka vërtetuar gjendjen faktike dhe në mënyrë të drejtë e ka zbatuar të drejtën materiale, kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e pabazuar.
11. Gjykata Supreme e Kosovës, në këtë gjendje të çështjes, vlerëson se aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët nuk janë përfshirë me zbatim të gabuar të së drejtës materiale dhe as me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore për të cilat kjo gjykatë kujdeset sipas detyrës zyrtare. Dispozitivi i aktgjykimit është i qartë, në përputhje të plotë me arsyetimin, kurse, në arsyetim janë dhënë arsye të plota dhe të mjaftueshme për të gjitha faktet relevante të vlefshme për gjykimin e drejtë të kësaj çështje juridike, andaj, konsideron se pretendimet e revizionit përkitazi me shkeljet e sipër përmendura, nuk mund t'i vejnë në pyetje aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta.
12. Gjykata Supreme e Kosovës, konsideron si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin juridik të gjykatave të instancës më të ulët përkitazi me refuzimin e kërkesës së paditësit, pasi që janë dhënë arsye bindëse dhe të pranueshme edhe nga kjo Gjykatë. Kështu, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, nga provat e administruara, nuk mund të konkludohet se paditësi është pronar i paluajtshmërisë kontestuese, të specifikuar në dispozitiv të aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, ngase me asnjë

bazë juridike nuk ka provuar pronësinë e paluajtshmërisë kontestuese, për të cilat ka kërkuar që të vërtetohet se është pronar, siç parashihet me dispozitën e nenit 20 të Ligjit për Marrëdhëniet Themelore Pronësore Juridike, sipas së cilës është paraparë se e drejta e pronësisë fitohet sipas vet ligjit, në bazë të veprimit juridik (punës juridike), dhe me trashëgimi apo me vendim të organit shtetëror në mënyrën dhe nën kushtet e përcaktuara me ligj.

13. Në kontestet juridike civile, kur kërkohet mbrojtje gjyqësore e pronës dhe lidhur me vërtetimin e së drejtës së pronësisë si dhe dorëzimi / kthimi i paluajtshmërisë në posedim, paditësi, sipas nenit 37 të ligjit të sipër përmendur, duhet të provojë që është pronar i sendit, me të cilin nënkuptohet edhe vërtetimi i fakteve, mbi të cilat bazohet e drejta e tij, dhe atë jo vetëm ndaj paditësit, por edhe ndaj paraardhësve të tij. Paditësi është i detyruar të provojnë ekzistimin e fakteve juridike në bazë të së cilave fitohet apo në bazë të së cilave mund të fitohet e drejta e kërkuar e pronës. Gjë që, në rastin konkret civil – juridik, paditësi nuk e ka provuar as bazën juridike e as mënyrën e fitimit (iustus titullus- modus aquirendi) të paluajtshmërisë kontestuese, të sipër përmendur.
14. Në kontekstin e mësipërm, paditësi nuk ka provuar se e ka fituar pronësinë në bazë të parashkrimit fitues (Usucapio), përkatësisht, sikundër ka pretenduar, se me mbajtje dhe posedim me mirëbesim mbi 20 vite e ka fituar pronësinë në paluajtshmërinë kontestuese. Dhe kur jemi këtu, duhet theksuar se posedimi është me mirëbesim në qoftë se mbajtësi nuk din ose nuk mund ta dijë se sendi që e mban nuk është i tij (neni 72 i LMTHPJ-së). Në rastin konkret fakti relevant është se paditësi, respektivisht, edhe paraardhësi i tij, e kanë ditur se paluajtshmëria kontestuese është ekspropriuar nga e paditura e dytë në v.1977, e në llogari të këtij fakti, veç tjerash, flet edhe procesverbali nr.07-464-65/77-49 dt.19.09.1977, i cili gjendet në shkresat e lëndës, në të cilin, vet paraardhësi i paditësit S.C ka deklaruar se pajtohet me eksproprijimin e paluajtshmërisë kontestuese, d.m.th kalimin e saj në emër të së paditurës dhe regjistrimin si pronësi shoqërore, ndërsa, ka kërkuar kompensimin përkatës, ndaj, nga këtu, përkitazi me pretendimin e paditësit, nuk mund të bëhet fjalë për posedimin me mirëbesim e me këtë as për fitimin e pronësisë me parashkrim fitues sikundër parashihet me dispozitën e nenit 28.4 të Ligjit të sipër përmendur, sipas të cilës, përveç posedimit të sendit dhe kohëzgjatjes së posedimit prej 20 viteve, kërkohet që posedimi të jetë edhe me mirëbesim, gjë që, siç u sipër theksua, këtu nuk është rast.

15. Nga të lartcekurat, e në kuptim të nenit 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pathemeltë revizioni i paditësit i ushtruar ndaj aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.4283/17 dt. 09.03.2021.

Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev. nr. 146/2023 i datës 14 shtator 2023

Nëse pala në ankesë pretendon se nuk janë paraqitur arsye të qarta për faktet vendimtare, apo arsyet të cilat janë paraqitë janë kundërthënëse dhe në kundërshtim me provat e administruara, gjykata që vepron sipas ankesës ka për obligim që në vendimin e saj të identifikojë faktet vendimtare të çështjes, a janë paraqitur arsye për faktet vendimtare, si dhe a ekzistojnë kundërthënie mes atyre që janë thënë në arsyetim në raport me përmbajtjen e dokumentit ose procesverbalit dhe thëniet në procedurë.

Në rastet kur sipas ankesës është atakuar vendimi i shkallës së parë për faktin se ai vendim është bazuar në deklaratat e dhëna në formë të shkruar nga dëshmitarët, përkatësisht kur pretendohet se këto deklarata që janë administruar si prova dhe se vendimi i shkallës së parë është bazuar në këto prova, ashtu që këto deklarata nuk mund të merren si prova në procedurë civile, Gjykata e shkallës së dytë ka për obligim që të japë përgjigje në raport me pretendimet ankimore që kanë të bëjnë me këto prova. Pra, gjykata e shkallës së dytë duhet të japë përgjigje se cila ka qenë rëndësia e këtyre provave në raport me çështjen, nëse nxjerrja e tyre dhe vlerësimi i tyre është bërë duke respektuar rregullat e parimit direkt ashtu siç është përcaktuar me nenin 4 të LPK-së. Rrjedhimisht, sipas këtij parimi, gjykata, me anë të shqisave personale, njihet me natyrën dhe përmbajtjen e mjeteve provuese dhe pa ndërmjetësimin e tjetërkujt, vendos për vlerën provuese të tyre, si dhe merr vendim meritor të bazuar në materialin që ka grumbulluar vetë. Ky parim ka të bëjë me faktin se gjykata në gjykimin e çështjes civile duhet të jetë prezentë në dëgjimin e palëve, në marrjen e provave, si dëgjimi i dëshmitarëve, provave shkresore, etj.

I. Rrethanat e çështjes

1. Kundër paditësi R.Z. nga P., ka ushtruar padi ndaj të kundërpaditurve B.Z nga P. dhe G.Z. nga P., për shkak të vërtetimit të pronësisë.

2. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, Dega Lipjan, C.nr.223/2013 të datës 27.01.2020, në pikën I të dispozitivit është aprovuar pjesërisht kundërkërkesëpadia e kundër paditësit R.Z. nga P., vërtetohet se kundërpaditësi është bashkëpronar i pjesës ideale 1/3 të objektit hotelierik "Galla Center" P+1+2, i cili shtrihet në parcela me nr. P-71409016-0-4 dhe P-71409016-0-2 ZK V. E G., obligohen kundër të paditurit B.Z. dhe G.Z. që të dy nga P., që këtë të drejtë të ia njoftin dhe të lejojnë që kundërpaditësi ta regjistroj këtë të drejtë të bashkëpronësisë në regjistrat ku regjistrohen paluajtshmëritë në pronësi, në të kundërtën ky aktgjykim do të shërbej si titull juridik për regjistrimin e bashkëpronësisë në emër të kundërpaditësit. Në pikën II të dispozitivit është refuzuar e pabazuar kundër kërkesëpadia e kundërpaditësit R.Z. nga Prishtina me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se kundër paditësi është pronar edhe i pjesës ideale prej 2/3 të objektit Hotelierik "G. C." P+1+2, i cili shtrihet në parcelat me nr.P-71409016-.4 dhe P-71409016-0-2 ZK V. e G.. Në pikën III të dispozitivit është hedhur poshtë kundërkërkesëpadia e kundërpaditësit R.Z. nga Prishtina, me të cilin ka kërkuar që të vërtetohet se kundërpaditësi R.Z. nga Prishtina është pronar i sipërfaqes tokësore të përgjithshme prej 4051 m² të parcelës nr.3-4 ZK V.G. e cila hapësirë është e domosdoshme për shfrytëzimin e rregullt të objektit Hotelierik "G.C." P+1+2, e cila kufizohet në veri me parcelën 3-3 nga pika nr.6777 e deri te pika 6776 në gjatësi prej 28.40 m, në lindje me parcelën 78-1 nga pika nr.6776 deri te pika nr.6627 në gjatësi prej 55.65m, në parcelën 78-2 nga pika nr.6627 deri te pika me nr.6785, në gjatësi prej 45.28 m, në jug me parcelën 78 -2 nga pika nr.6785 deri te pika me nr.6787 në gjatësi prej 37.20 m, me parcelën 3-5 nga pika nr.6787 deri te pika me nr. 6790 në gjatësi prej 25.10 m, në perëndim me parcelën 3-5, nga pika me nr.6790 e deri te pika me nr. 6777, me gjatësi prej 94.05 m dhe pronar i sipërfaqes 1569 m², të parcelës me nr. P-71409016-0-2 në ZK V. e G. e cila hapësirë është e domosdoshme për shfrytëzim të rregullt hotelierik "G. C." P+1+2, e cila përkufizohet në veri me parcelën 3-4 nga pika me nr.6787 deri te pika me nr.6785 në gjatësi prej 37.20 m, pastaj vazhdon kufizimin me të njëjtën parcelë por në anën veriperëndimore të parcelës 78-2, në këtë anë kufizohet nga pika me nr.6785 deri te pika me nr.6627 me gjatësi prej 45.28 m, në vazhdim kufizohet me parcelën 78-1 nga pika me nr.6627 deri te pika me nr. 6624 në gjatësi prej 51.63 m, në lindje me parcelën nr. 78-1 nga pika nr.6624 deri te pika me nr.100 në gjatësi prej 17.71 m, në jug me parcelën nr.78-1 nga pika nr. 100 deri te pika me nr. 6559 në gjatësi prej 66.98 m, në perëndim fillon kufizohet me parcelën 4-0 nga pika me nr. 6559 deri te pika me nr. 6787 në gjatësi

prej 3.12 m, si e palejuar. Në pikën IV të dispozitivit janë obliguar kundër të paditurit B.Z. dhe G.Z. që të dy nga P. që në mënyrë solidare paditësit t'ia kompensojnë shpenzimet e procedurës kontestimore në shumë prej 6.538.24 € brenda afatit prej 15 ditësh nga dita e dorëzimit të këtij aktgjykimi nën kërcënim të përmbarimit të dhunshëm.

3. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të kundërpaditësit R.Z., me aktgjykimin Ac.nr.3062/20 të datës 20.10.2020, ka refuzuar si të pabazuar ankesën e kundërpaditësit, ndërsa ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, Dega në Lipjan C.nr.223/13, të datës 27.01.2020.
4. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i kundërpaditësit në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të pranoj revizionin, aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta ti anuloj në pikën I dhe II, ndërsa pjesët tjera të mbesin në fuqi dhe çështja të kthehet në gjykatën e shkallës së parë në rigjykim dhe vendosje, ose të aprovoj kundërkërkesëpadinë e kundërpaditësit R.Z., si dhe të detyroj të kundërpaditurit në pagesën e shpenzimeve procedurale.
5. Palët e kundërpaditura nuk kanë paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të kundërpaditësit.

II. Gjetjet e kolegjit civil të Gjykatës Supreme

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se revizioni është i themeltë.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se kundër paditësi ka parashtruar kundërpadi, me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se është pronar i objektit Hotelerik "G.C." P+1+2, i cili shtrihet në parcela me numër P-71409016-0-4 dhe në parcelën nr. P-71409016-0-2, në sipërfaqe të përgjithshme bruto prej 4.576.26 m², ZK V. e G. dhe të vërtetohet se është pronar i sipërfaqes tokësore të përgjithshme prej 4051 m² të parcelës nr. 3-4, ZK V. e G. e cila hapësirë është e domosdoshme për shfrytëzimin e rregullt të

objektit hotelerik "G.C.", P+1+2, sipas përkufizimeve të dhëna në precizim të kërkesëpadisë.

8. Gjykata e shkallës së parë në arsyetim të aktgjykimit, mes tjerash ka theksuar se palët ndërgjyqëse janë vëllezër, të cilët në vitin 1990 kanë jetuar në një bashkësi familjare me të ndjerin, të atin e tyre dhe 3 vëllezërit tjerë dhe në vitin 1990 kanë shkëputur bashkësinë e përbashkët familjare dhe vetëm palët ndërgjyqëse me tani të ndjerin të atin e tyre kanë vazhduar të punojnë dhe të jetojnë bashkërisht. Më datë 16.10.2003 B.Z. në cilësi të pronarit ka themeluar kompaninë me emrin N.P.SH "R.G.B" me seli Prishtinë, aktivitet kryesor i të cilës ka qenë Taksi - shërbimi. Më datë 05.09.2006 R.Z. në cilësi të pronarit ka themeluar kompaninë N.R "G." SH.P.K me seli në P.. Më datë 19.07.2004 G.Z. në cilësi të pronarit ka themeluar kompaninë me emrin N.T.SH "P.M." me seli në P., si biznese individuale, bashkërisht të tre ndërgjyqësit mbi bazën e kontratës së shitblerjes të vërtetuar në Gjykatën Komunale në Lipjan me shenjën Vr.nr.2959/2003 të datës 03.11.2003, kanë blerë 4 parcela në sipërfaqe të tërësishme prej 4.90.70 ha, ZK V. e G. për çmimin e shitblerjes prej 67,500,00 € dhe me marrëveshje të lidhjes mes UNMIK-ut, AKM-së të datës 31.05.2005, si kompensim për parcelat e marra për nevoja të A. të P. për parcelat nr. 3-1, nr.99-2, nr.100, nr.102 të gjitha në ZK V. e G., në emër të palëve ndërgjyqëse, palëve ndërgjyqëse u dha parcela nr. 78 në sipërfaqe prej 1569 m², ZK V. e G. si dhe 15.000.00 € dhe palët ndërgjyqëse mbi bazën e kontratës dhe kësaj marrëveshje i kanë regjistruar në regjistrat përkatëse në ZKK në Lipjan në emër të tyre si bashkëpronarë në pjesë ideale prej nga 1/3 të parcelës 3-4, ZK V. e G. me regjistrat përkatëse me ZKK në Lipjan evidentohet në emër të tre ndërgjyqësve ndërsa palët se në çfarë mënyre e kanë fituar bashkëpronësinë nuk kanë paraqitur prova relevante. Në vitin 2006 kanë filluar të ndërtojnë objektin afarist në një pjesë të parcelës nr. 3-4 në sipërfaqe prej 1059 m² dhe në një pjesë të parcelës nr.78-2 në sipërfaqe prej 844 m², që të dy parcelat në ZK V. e G.. Një pjesë e objektit lëndor ka përfunduar në vitin 2006 ku është hapur edhe një restorant, ndërsa pjesa tjetër e objektit është përfunduar në vitin 2007. Fillimisht leja e ndërtimit për objektin kontestues nga organi kompetent i Komunës së Lipjanit është lëshuar në emër të R. Z., ndërsa me aktvendimin plotësues nr.351-128 të datës 01.09.2009, të lëshuar nga organi kompetent i Komunës së Lipjanit, leja e ndërtimit për objektin kontestues është korrigjuar dhe është lëshuar në emër të tre ndërgjyqësve me sipërfaqe të përgjithshme bruto të objektit P+1+2 është 4.576.26 m, e vlera e objektit është 3.923.747.96 € dhe këtë objekt lëndor e kanë ndërtuar ndërgjyqësit me

investime të përbashkëta të fituara me biznese të tyre dhe me kreditë e marra në P.C.B. dhe nga data 30.12.2008, ky objekt është në posedim të kundër paditësit.

9. Gjendjen faktike të përshkruar si më lartë gjykata e shkallës së parë e ka vërtetuar edhe nga dëshmia e dëshmitarëve B. e R. Z. vëllezër të palëve ndërgjyqëse, nga deklarata e kundër paditëse në cilësi të palëve, kontratës për shitblerjen e paluajtshmërisë Vr.nr.2959/2003 e datës 03.11.2003, marrëveshjes e lidhur në mes të UNMIK-ut, AKM-së dhe palëve ndërgjyqësore, certifikatës mbi të drejtën e pronës së paluajtshme, ekspertizës gjeodezike dhe të ndërtimtarisë, marrëveshjes për marrjen e kredisë nga P.C.B., certifikatat për regjistrimin e biznesit nr. "G." NTS "P.M." dhe NPSH "R.G.B". Duke u nisur nga dispozita e nenit 20 paragrafi 1 të LMTHPJ-së, me të cilën parashihet se e drejta e pronësisë fitohet sipas vet ligjit, në bazë të veprimit juridik dhe me trashëgimi, ndërsa sipas dispozitës së nenit 21 të të njëjtit ligj, ku parashihet se sipas vet ligjit e drejta e pronësisë fitohet me krijimin e sendit të ri, me bashkim, me përzjerje, me ndërtim në tokën e huaj, me ndarjen e fryteve, me parashkrim fitues, me fitim të pronësisë nga jo pronari, me okupim dhe në rastet e tjera të caktuara me ligj dhe nga ana tjetër duke u nisur nga dispozita e nenit 51.1 të LMTHPJ-së, ku parashihet se bashkëpronarët kanë të drejtën të drejtojnë bashkërisht sendet, ndërsa me alinenë 2 të të njëjtit nen dhe ligj parashihet se për ndërmarrjen e punëve të drejtimit të rregullt të sendit nevojitet pëlqimi i bashkëpronarëve pjesët e të cilëve së bashku përbëjnë më shumë se gjysmën e vlerës së sendit, ndërsa me alinenë 4 parashihet se për ndërmarrjen e punëve që i kalojnë suazat e drejtimit të rregullt (tjetërsimi i tërë sendit, ndërrimi i destinimit të sendit, dhënia e tërë sendit me qira, servitutet reale, meremetimet e mëdha e etj), nevojitet pëlqimi i të gjithë bashkëpronarëve. Andaj, mbi këtë gjendje faktike të vërtetuar, gjykata e shkallës së parë ka zbatuar dispozitat e lartcekura dhe ka gjetur se kërkesëpadia e kundër paditësit është pjesërisht e bazuar, për çka edhe ka aprovuar si nën I të dispozitivit, ndërsa në pjesën tjetër ka refuzuar kundër padinë e kundër paditësit si në pikën II të dispozitivit.
10. Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar edhe provat tjera dhe theksimet tjera, por ka gjetur se të njëjtat nuk janë në peshë për të vendosur ndryshe nga ajo që ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të goditur. Sa i përket dispozitivit III, me të cilën ka hedhur si të palejuar kundër kërkesëpadinë e kundër paditësit është vendosur konform nenit 262.3 të LPK-së, nga arsyet e njëjta si në aktvendimin C.nr.223/2013 të datës

27.01.2016. Vendimi për shpenzimet e procedurës është bazuar në nenin 452 të LPK-së.

11. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës së kundërpaditësit, ka refuzuar ankesën e paraqitur dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë, duke vlerësuar se në procedurën e marrjes së aktgjykimit të shkallës së parë nuk janë bërë shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore të parapara në nenin 194, e lidhur me nenin 182 paragrafi 2 pika b), g), j), k) dhe m), për të cilat gjykata e shkallës së dytë i shikon sipas detyrës zyrtare, e as relative në të cilat thirret ankesa nga neni 182 paragrafi 2 pika n) të LPK-së, të cilët do të ndikonin në drejtshmërinë dhe ligjshmërinë e aktgjykimit. Aktgjykimi i goditur nuk ka të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet, dispozitivi i aktgjykimit është i kuptueshëm, i qartë, nuk ka kontradiktë me vetveten ose me arsyet e aktgjykimit, dhe në të ka arsye, përkatësisht janë dhënë arsye të mjaftuara dhe të qarta për faktet vendimtare.
12. Gjykata e Apelit në arsyetim të aktgjykimit ka theksuar se me vlerësim të drejtë të provave të administruara, gjykata e shkallës së parë në mënyrë bindëse dhe në tërësi ka vërtetuar gjendjen faktike relevante për marrjen e vendimit të drejtë në këtë çështje juridiko civile dhe për vendimin e vet ka dhënë arsye të mjaftuara e të cilat arsye i pranon në tërësi edhe kjo gjykatë. Kjo për faktin se gjykata e shkallës së parë drejtë ka vërtetuar nga provat e administruara dhe të vlerësuara si dhe nga dëgjimi i dëshmitarëve dhe palëve ndërgjyqëse se objektin lëndor e kanë ndërtuar ndërgjyqësit me investime të përbashkëta të fituara me bizneset e tyre dhe me kreditë e marra. Prandaj, mbi këtë bazë gjykata e shkallës së parë drejtë ka aprovuar pjesërisht kërkesëpadinë e kundër paditësit R.Z. si të bazuar duke vërtetuar se është bashkëpronar i pjesës ideale prej 1/3 të objektit hotelerik, "G.C." P+1+2, i cili shtrihet në parcelat me nr. P-71409016-0-4 dhe P-71409016-0-2, ZK V.e G., e të cilat ngastra sipas certifikatës së pronës evidentohen në emër të ndërgjyqësve secili me nga 1/3 të pjesës ideale, si dhe drejtë ka vendosur që të kundër paditurit B.Z e G.Z., këtë të drejtë t'ia njohin dhe të lejojnë që kundër paditësi ta regjistron këtë të drejtë të bashkëpronësisë në regjistrat ku regjistrohen paluajtshmëritë në pronësi, në të kundërtën ky aktgjykim do të shërbej si titull juridik për regjistrimin e bashkëpronësisë në emër të kundër paditësit.
13. Më tej ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë drejtë dhe në mënyrë të plotë ka vërtetuar edhe gjendjen faktike sa i përket pjesës në pikën II të dispozitivit me të cilën

e ka refuzuar kundër kërkesëpadinë e kundër paditësit me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se është pronar edhe të pjesës ideale prej 2/3 të objekti hotelierik "G.C." P+1+2, i cili shtrihet në ngastrat e lartcekura si kërkesë e pabazuar. Në fund ka theksuar se gjykata e shkallës së parë drejtë ka vendosur edhe kur ka hedhur poshtë kundër kërkesëpadinë e kundër paditësit me të cilën ka kërkuar të vërtetohet se është pronar i sipërfaqes tokësore e cila është e domosdoshme për shfrytëzimin e rregullt të objektit hotelierik "G.C." P+1+2. Pasi që kjo gjykatë ka vendosur lidhur me ankesën e ushtruar ndaj aktgjykimit, atëherë propozimi për caktimin e masës së përkohshme të sigurimit paraqitet si jo lëndore. Në bazë të lartcekurave e në kuptim të dispozitës të nenit 195 paragraf 1 pika d) të LPK-së, është vendosur si në dispozitiv.

14. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranor të bazuar revizionin e kundërpaditësit, pasi që nuk mund të pranoj si të ligjshëm qëndrimin e gjykatës së shkallë së dytë, kjo për shkak se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është marrë në kundërshtim me dispozitat nga neni 204 dhe 194 të Ligjit të Procedurës Kontestimore.
15. Gjykata Supreme vlerëson se Gjykata e Apelit në aktgjykimin e atakuar nuk ka dhënë arsye në lidhje me pretendimet ankimore të ngritura nga kundër paditësi.
16. Nëse i referohemi çështjeve që janë ngritur nga pala kundërpaditëse në ankesën e saj, mund të shihet çartë që gjykata e shkallës së dytë vetëm në dispozitiv ka trajtuar ankesën ndërsa në arsyetim nuk ka asnjë arsye në lidhje me çështjet e ngritura në ankesë, as në aspektin e shkeljeve esenciale të dispozitave procedurale, aspektin e gjendjes faktike të vërtetuar si dhe në raport me pretendimin për aplikim të gabuar të drejtës materiale.
17. Përfaqësuesi i palës kundërpaditëse në ankesën e paraqitur kundër aktgjykimit të shkallës së parë është thirrë në shkelje esenciale të dispozitave procedurale nga neni 182.1, pika n) të LPK-së, ndërsa Gjykata e Apelit në raport me këtë pretendim vetëm ka konstatuar se: *“Aktgjykimi i goditur nuk ka të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet, dispozitivi i aktgjykimit është i kuptueshëm, i qartë, nuk ka kontradiktë me vetveten ose me arsyet e aktgjykimit, dhe në të ka arsye, përkatësisht janë dhënë arsye të mjaftuara dhe të qarta për faktet vendimtare”*. Gjykata Supreme vlerëson se gjykata e shkallës së dytë mbi bazën e formulimit të tillë nuk ka trajtuar ankesën e paraqitur nga kundërpaditësi - nuk ka vlerësuar pretendimin ankimor të sipër theksuar, ngase në këtë rast vetëm është konstatuar se nuk ekziston shkelja dhe është përsëritë formulimi i dispozitës, ndërsa nuk ka asnjë arsye në lidhje me atë se a

ekziston apo jo shkelja e pretenduar. Në ankesën e paraqitur janë ngritur një varg pretendimesh për shkelje esenciale, ndërsa gjykata e shkallës së dytë nuk ka dhënë asnjë përgjigje edhe pse këtë e ka për obligim që ta bëjë ashtu siç është përcaktuar me nenin 204 të LPK-së.

18. Nëse pala në ankesë pretendon se nuk janë paraqitë arsye të qarta për faktet vendimtare, apo arsyet të cilat janë paraqitë janë kundërthënëse dhe në kundërshtim me provat e administruara, gjykata që vepron sipas ankesës ka për obligim që në vendimin e saj të identifikoj faktet vendimtare të çështjes, a janë paraqitë arsye për faktet vendimtare, si dhe a ekzistojnë kundërthënie mes atyre që janë thënë në arsyetim në raport me përmbajtjen e dokumentit ose procesverbalit dhe thëniet në procedurë. P.sh, në ankesën e paraqitur është atakuar vendimi i shkallës së parë edhe për faktin se është bazuar në deklaratat e dhëna në formë të shkruar nga dëshmitarët I.Z., B.Z. dhe R.Z., përkatësisht pretendohet se këto prova nuk mund të merren për bazë në procedurë civile, shihet që gjykata e shkallës së parë me rastin e vendosjes për çështjen ka administruar këto prova dhe vendimin e ka mbështetur edhe mbi bazën e tyre, ndërsa Gjykata e Apelit ka pasë për obligim që të jap përgjigje në raport me pretendimet ankimore që kanë të bëjnë me këto prova. Pra, cila ka qenë rëndësia e këtyre provave në raport me çështjen, nxjerrja e tyre dhe vlerësimi a është bërë duke respektuar rregullat e parimit **direkt** ashtu siç është përcaktuar me nenin 4 të LPK-së. Sipas këtij parimi, gjykata, me anë të shqisave personale, njihet me natyrën dhe përmbajtjen e mjeteve provuese dhe pa ndërmjetësimin e tjetërkujt, vendos për vlerën provuese të tyre, si dhe merr vendim meritore të bazuar në materialin që ka grumbulluar vetë. Ky parim ka të bëjë me faktin se gjykata në gjykimin e çështjes civile duhet të jetë prezentë në dëgjimin e palëve, në marrjen e provave, si dëgjimi i dëshmitarëve, provave shkresore, etj.
19. Pala në ankesë është thirrë edhe në shkelje thelbësore të dispozitave procedurale nga neni 182.1 të LPK-së, duke paraqitur edhe arsye për shkeljet e pretenduara, mirëpo Gjykata e Apelit në aktgjykimin e saj nuk ka dhënë asnjë arsye për pretendimet e tilla të paraqitura nga pala ankuese, përkatësisht kundërpaditësi.
20. Në raport me gjendjen faktike të vërtetuar nga gjykata e shkallës së parë e që është kontestuar nga përfaqësuesi i kundërpaditësit me ankesën e paraqitur, gjykata e shkallës së dytë në arsyetim të vendimit nuk ka paraqitur asnjë arsye në lidhje me faktet vendimtare, pastaj nuk ka arsye në lidhje me atë se a është vërtetuar drejtë dhe plotësisht gjendja faktike nga gjykata e shkallës së parë. Nuk mjafton që gjykata

ankimore vetëm të konstatoj se: “*me vlerësim të drejtë të provave të administruara, gjykata e shkallës së parë në mënyrë bindëse dhe në tërësi ka vërtetuar gjendjen faktike relevante për marrjen e vendimit të drejtë në këtë çështje juridiko civile, ngase nga ky konstatim nuk mund të kuptohet se me cilat prova cili fakt është vërtetuar, cili fakt ka qenë vendimtarë që kundërpaditësi të jetë bashkëpronar në 1/3 dhe jo pronar i vetëm i objektit, me cilat prova janë vërtetuar dhe cilat fakte kanë quar deri te përfundimi se edhe kundërtëpaditurit janë bashkëpronar të objektit.*”

21. Gjykata e Apelit nuk ka dhënë asnjë arsye në raport me të drejtën materiale të aplikuar nga gjykata e shkallës së parë, pra nuk mund të kuptohet se cili është vlerësimi i kësaj gjykate në raport me pretendimet ankimore të ngritura nga pala kundërpaditëse e që kanë të bëjnë me aplikimin e të drejtës materiale nga gjykata e shkallës së parë. Në këtë rast çështja e ngritur nga kundërpaditësi ka të bëjë me vërtetimin e të drejtës së pronësisë në objekt, gjykata e shkallës së parë ia ka njohur të drejtën e bashkëpronësisë me 1/3, mirëpo gjykata e shkallës së dytë nuk ka dhënë asnjë vlerësim sa i përket dispozitave materiale që janë aplikuar nga gjykata e shkallës së parë, pra fitimi i bashkëpronësisë e jo i pronësisë siç ka kërkuar kundërpaditësi në çka mbështetet, cilat fakte kanë quar në një përfundim të tillë, cila është baza mbi të cilën kundërpaditësi dhe kundërtëpaditurit të jenë bashkëpronar të objektit.
22. Për shkak të shkeljeve të tilla Gjykata Supreme vlerëson se çështjen duhet ta kthej në gjykatën e shkallës së dytë, kjo me qëllim që Gjykata e Apelit duke marrë për bazë ankesën e paraqitur nga i autorizuari i kundërpaditësit, t’i shqyrtoj të gjitha pretendimet ankimore dhe të jap arsye të qarta ashtu siç është përcaktuar me nenin 204 të LPK-së dhe brenda kufijve të shkaqeve të treguara në ankesë e sipas nenit 194 të LPK-së. Duhet pasur parasysh se drejta për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar është pjesë përbërëse dhe e pandarë e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të neneve 31 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.
23. Nga arsyet e paraqitura më lartë e në pajtim me dispozitën e nenit 224 paragrafi 2, të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës ka vendosur që të aprovohet i themeltë revizioni i të autorizuarit të kundër paditësit R.Z. nga P., të prishet aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.3062/20 i datës 20.10.2020, dhe çështja i kthehet Gjykatës së shkallës së dytë në rivendosje.

Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev. nr. 476/2021 i datës 14 nëntor 2022

Kur pas paraqitjes së padisë në Gjykatë, pala në pronësinë e të cilit evidentohet paluajtshmëria kontestuese e tjetëron paluajtshmërinë tek pala e tretë, fakti se paditësi nuk ka regulluar padinë në aspektin subjektiv, varësisht në emër të kujt evidentohen parcelat kontestuese, nuk mund të ndikojë në vendosje nga gjykata e shkallës së parë, pasi që neni 263 i LPK-së përcakton se “Në qoftë se ndonjëra nga palët e tjetëron, gjatë zhvillimit të procedurës sendin apo të drejtën e kërkuar me padi, një gjë e tillë nuk pengon që procedimi të përfundojë midis palëve të njëjta. Personi që e ka fituar sendin apo të drejtën gjatë zhvillimit të gjykimit mund të hyjë në procedurë, në vend të paditësit apo të paditurit, vetëm me pëlqimin e të dy palëve ndërgjyqëse. Ne rastin e paragrafit 1 të këtij neni aktgjykimi prodhon efekt edhe ndaj fituesit të sendit apo të drejtës gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor.” Kjo nënkupton se është në mundësinë e paditësit që të zgjedhë nëse do të përfshijë si palë te paditur edhe personat tjerë të të cilët në ndërkohë gjatë zhvillimit të procedurës është tjetërsuar sendi.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi Z.V. ka parashtruar padi kundër të paditurve I.Z. nga fshati O. dhe A.K. nga P. lidhur me vërtetimin e pronësisë.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë me aktgjykimin C. nr. 2198/15 të datës 18.04.2016 ka vendosur të refuzohet në tërësi kërkesëpapia e paditësit Z.V. nga P., kundër të paditurve I.Z. nga fshati O. dhe A. K. nga Prishtina me të cilën ka kërkuar që t’i njihet e drejta e pronësisë në ngastrën kadastrale P-71914056-0-12, në sipërfaqe prej 250 m², P-71914056-0-13, në sipërfaqe prej 250 m², P-71914056-0-14, në sipërfaqe prej 250 m². P-71914056-0-15, në sipërfaqe prej 250 m², P-71914056-0-17 në sipërfaqe prej 500 m², P-71914056-0-18, në sipërfaqe prej 500 m². P-71914056-0-19, në sipërfaqe prej 1000 m². P-71914056-0-20, në sipërfaqe prej 1200 m², zona rurale, shfrytëzimi aktual bujqësor, vendi i quajtur D. me kufijtë e përcaktuar me ekspertizë të gjeodezisë, të regjistruar sipas certifikatës për të drejtat e pronës së paluajtshme, UL-71914050-0. ZK Prishtinë, në emër të paditurit I.Z. Secila palë i bartë shpenzimet e veta të procedurës kontestimore.

3. Gjykata e Apelit e Kosovës duke vendosur sipas ankesës së pales paditëse, me aktgjykimin Ac.nr. 4666/16 te dates 26.05.2020, ka vendosur të refuzohet si e pabazuar ankesa e paditësit Z.V. nga P., dhe ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.2198/15, të datës 18.04.2016.
4. Kunder aktgjykimi të gjykatës së shkallës së dytë, i autorizuari i paditësit me kohë ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të aprovojë revizionin, të anulojë vendimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe lëndën ta kthejë në rigjykim, ose të aprovojë kerkespadinë në tërësi bashkë me shpenzimet e procedurës.
5. Te paditurit nuk kanë parashtruar përgjigje në revizion.

II. Gjetjet e kolegjit civil të Gjykatës Supreme

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215, duke shqyrtuar ligjshmërinë e aktgjykimit të goditur, gjeti se revizioni i paditësit është i bazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rrjedh se paditesi në padi, si dhe në seancën e shqyrtimit kryesor me datë 18.04.2016 përmes të autorizuarit të tij, si në gjykimin e parë të evidentuar me shenjën Cnr.3052/07, ka deklaruar se mbetet në tërësi pranë padisë dhe kërkesëpadisë si dhe parashtrësës së datës 06.05.2009, duke theksuar se paditësi bashkërisht me vellezërit e tij H. dhe E. V. në mes të viteve 64-66, nga i ndjeri E.Z. kanë blerë paluajtshmërinë me sipërfaqe prej 1.20.00ha, ngastra kadastrale nr.161/4 në vendin e quajtur D., me kulturë arë e klasit të tretë, fleta poseduese nr. 27 ZK.Sh. (O.) P.. Ka potencuar se paditësi dhe vellezërit e tij kanë paguar në tërësi çmimin kontraktues dhe kanë hyrë në posedim dhe shfrytëzim të paluajtshmerisë, deri sa në vitin 1977, kur paditësi me vellezërit kanë shkëputur bashkesinë familjare dhe kanë bërë ndarjen e pasurisë së përbashkët, ku paluajtshmëria kontestuese prej 1.20.00ha, është ndarë në pjesë të barabarta për secilin nga tre vellezërit në sipërfaqe prej 0.40.00 ha. Paluajtshmëria ishte e regjistruar akoma në emër të E.Z., ku trashëgimtar i vetëm i tij është shpallur i biri I.Z.. Dy vellezërit e paditësit paluajtshmeritë e tyre nga

0.40.00 ha, ia kanë shitur A.K., për të cilën kanë lidhur kontratë interne dhe atë në prezencë edhe të dëshmitarëve ku njeri nga dëshmitarët B.V., pa lejen e paditësit ka shitur edhe 0.40.00ha A.K., ku për këtë fakt paditësi ka kuptuar në kohën kur A.K. ka filluar parcializimin dhe rrethimin e pjesës së terësishme prej 1.20.00 ha.

8. Të paditurit përmes të autorizuarit të tyre kanë kontestuar në tërësi kërkesëpadinë e paditësit me arsyetimet si në gjykimin e parë duke i propozuar gjykatës që në tërësi ta refuzojë kërkesëpadinë e paditësit me arsyetimin se paditësi nuk i është përmbajtur rekomandimeve të Gjykatës Supreme dhe nuk ka regulluar padinë në aspektin subjektiv dhe se nuk ka arritur ta argumentojë themelësinë e kërkesëpadisë.
9. Gjykata e shkallës së parë pas shqyrtimit dhe administrimit të provave të prezantuara nga palët, ka nxjerrë aktgjykimin C.nr.2198/15, të datës 18.04.2016, me të cilin e ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit, e duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
10. Në arsyetim të aktgjykimit ndër të tjera ka theksuar se gjykata e shkallës së parë me administrimin e provave ka vërtetuar se nga kontrata e shitblerjes e datës 02.03.1967, në mes të E.Z. si shitës dhe H.V. si blerës, është blerë sipërfaqja prej 0.01.20.00 ha, pjesë e ngastrës kadastrale 161/4, e evidentuar në fletën poseduese nr. 27 ZK Sh. (O.), Komuna e P., nga sipërfaqja e tërësishme prej 03.88.80 ha, të cilën blerësi nuk e kishte bartur. Gjykata më tej ka arsyetuar se nuk janë plotësuar kushtet ligjore për aprovimin e kërkesëpadisë sipas nenit 28 të LMTHPJ-së, ku kërkohet mbajtja të jetë me mirëbesim, të ekzistoj kontinuiteti mbi shfrytëzimin, dhe posedimi të jetë i ligjshëm mbi sendin dhe hyrja në posedim të jetë mbi bazën e ndonjë pune juridike, dhe të kalojë koha prej 20 vitesh, në rastin konkret asnjëra nga kushtet ligjore të cilat kërkohet të përmbushen, nuk janë plotsuar, andaj edhe kërkesëpadinë e paditësit e refuzoi si të pabazuar, ndërsa për shpenzimet e procedurës vendosi konform nenit 450 të LPK-së.
11. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ac.nr.4666/16 te dates 26.05.2020, e ka refuzuar si të pabazuar ankesën e paditësit dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit.
12. Në arsyetim ndër të tjera ka theksuar se sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit nuk qëndron pretendimi ankimor se aktgjykimi i ankimuar është i perfshirë në shkëlqje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, sepse aktgjykimi nuk është i perfshirë në të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet dhe në lidhshmëri

me këtë dispozitiv i aktgjykimit është i qartë dhe i përmbarueshëm dhe përmban arsye për të gjitha faktet vendimtare të cilat janë marrë në vlerësim nga gjykata e shkallës së parë e sipas të cilave edhe është vendosur lidhur me themelësinë e kërkesëpadise.

13. Gjykata e Apelit konstaton se nga vërtetimi i drejtë dhe i plotë i gjendjes faktike është zbatuar drejtë edhe e drejta materiale, ngase paditesi nuk i ka plotsuar kushtet ligjore për fitimin e të drejtës së pronësisë konform nenit 28 të LMTHPJ-së, ngase kërkesa e tij për vërtetimin e pronësisë mbi bazën e mbajtjes nuk është e drejtuar në sendin e caktuar, por në të gjitha ngastrat kadastrale të evidentuara në emër të paditurit I.Z., ndërsa paditesi duhet të ketë kërkesën e tij të drejtuar në sendin e caktuar, të ekzistojë kontinuiteti në shfrytëzimin e sendit, të ketë kaluar periudha kohore prej 20 vitesh, posedimi në send të jetë i ligjshëm. Nga ana tjetër kjo paluajtshmeri është parcelizuar dhe është bartur në persona të tjerë. Andaj bazuar në dispozitën e lartcekur materiale në të cilën është bazuar gjykata e shkallës së parë, edhe kjo gjykatë vlereson se paditesi nuk i ka plotsuar kushtet ligjore për fitimin e pronësisë në pjesët e paluajtshmerive lëndore, të cekura si në dispozitivin e aktgjykimit të atakuar, andaj edhe me të drejtë gjykata ia ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit. Po ashtu, paditesi nuk ka vepruar sipas rekomandimeve të Gjykatës Supreme të Kosovës, sipas aktvendimit Rev. 177/2015 të dt. 09.08.2015 dhe nuk e ka regulluar padinë në kuptimin subjektiv, varësisht në emër të kujt evidentohen parcelat kontestuese.
14. Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranojë qëndrimin juridik të gjykatave të instancës më të ulët si të drejtë dhe të ligjshëm, ngase sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, aktgjykimi i goditur dhe ai i gjykatës së shkallës së parë janë marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore të parashikuara me nenin 182.2 pika (n) të LPK-së, dhe për shak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, nuk është vërtetuar plotësisht gjendja faktike, ndërsa aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është marrë me shkelje thelbësore të parashikuara me nenin 182.1 lidhur me nenin 194 dhe 204 të LPK, për të cilin shkak të dy aktgjykimet patjeter u deshtë të prishen.
15. Si me ankesë ashtu edhe me revizion kontestohet ligjshmëria e aktgjykimeve të gjykatave të instancës më të ulët, me arsyetim se aktgjykimi i shkallës së parë dhe i shkallës së dytë janë kontradiktor, nga mënyra e vendosjes dhe arsyet e dhëna, të cilin pretendim si të bazuar e pranon edhe kjo gjykatë.

16. Gjykata Supreme, duke vlerësuar shkresat e lëndës, kërkespudinë e paditësit, ka arritur në përfundim se aktgjykimi i shkallës së parë dhe të dytë janë nxjerrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, për shkak se gjykata e shkallës së dytë dhe e parë, në vendosjen si në dispozitiv të aktgjykimit, nuk kanë dhënë arsye sa i përket vendosjes, dhe për cilat arsye gjykata ka gjetur se kërkespudia e paditësit është e pabazuar.
17. Në aktgjykimin e shkallës së parë shkelja thelbësore e dispozitave të procedurës kontestimore, nga neni 182.2 pika n) të LPK-së, qëndron për faktin se aktgjykimi i ankimuar është i përfshirë me të meta për të cilat nuk mund të ekzaminohet, pasi që dispozitivi i aktgjykimit të ankimuar është kontradiktor dhe kundërtëhënës dhe në kundërshtim të plotë me vet arsyet e dhëna, si dhe provat në shkresat e lëndës, vendosja nuk është arsyetuar se bazuar në cilat prova gjykata ka ardhur në përfundim se kërkespudia e paditësit është e pabazuar. Nuk mjafton vetëm konstatimi se nuk janë plotësuar kushtet ligjore për vertetimin e pronësisë nga neni 28 të LMTHPJ-së, por duhet të arsyetohet se cilat fakte gjykatën e kanë bindur për të ardhur në këtë përfundim. Vetë gjyqtari i çështjes në aktgjykimin e shkallës së parë në pjesën përshkruese, i konstaton disa fakte të cilat janë në kundërshtim me vendosjen. Në aktgjykimin e shkallës së parë nuk janë dhënë arsye nëse paditësi paluajtshmërinë e ka mbajtur me mirëbesim, dhe nëse blerja dhe pagesa e çmimit në raport me shitësin, dhe ndarja e kësaj pasurie me ndarjen pasurisë së përbashkët familjare në raport me vëllezërit, perfaqëson mbajtje me mirëbesim, dhe nëse ka kaluar afati i parashkrimit nga momenti kur paditësi ka hyrë në posedim, deri në momentin e ngritjes së padisë. Po ashtu nuk ka dhënë arsye nëse paditësi është larguar nga posedimi, nëse ky largim ka qenë i vullnetshëm dhe nëse është kundërshtuar. Duke marrë parasysh se mungojnë këto arsye Gjykata Supreme vlerëson se aktgjykimit të shkallës së parë, dhe të dytë i mungojnë arsye lidhur me faktet vendimtare nëse janë plotësuar kushtet për fitimin e pronësisë në bazë të parashkrimit fitues, e cila është një nga mënyrat e fitimit të pronësisë e përcaktuar me dispozita ligjore, dhe njëkohësisht pretendim i paditësit se të drejtën e pronësisë e ka fituar mbi këtë bazë.
18. Ndonëse është obligim i gjykatës në bazë të nenit 160 par. 4, të LPK-së, që arsyetimi i aktgjykimit të përmban, kërkesat e palëve, faktet që i kanë parashtruar palët, provat që i kanë propozuar palët, cilat fakte i ka vërtetuar, pse dhe si i ka vërtetuar ato fakte, cilat prova i ka shfrytëzuar gjykata dhe si i ka vlerësuar ato me rastin e vendosjes, aktgjykimit të shkallës së parë por edhe të shkallës së dytë i mungojnë arsye për

mënyrën e vendosjes për faktet vendimtare, për më tepër arsyet e dhëna janë kontradiktore në mes vete, nuk janë arsyetuar provat e administruara, të cilat janë në kundërshtim me vendosjen si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar.

19. Mos arsyetimi i fakteve qenësore, aktgjykimin e shkallës së parë e bënë kontradiktor, pjesën e dispozitivit dhe arsyet e dhëna, si dhe me shkresat e lëndës, për të cilën arsye ka pasur pretendime ankimore kundër aktgjykimit të shkallës së parë nga paditësi, andaj gjykata e shkallës së dytë ka qenë dashtë t'i trajtoj, dhe t'i evidentoj këto shkelje, pasi paraqesin shkelje thelbësore nga neni 182.2 pika (n) të LPK, për të cilat aktgjykimi ka qenë dashtë të priset, për të cilën shkelje gjykata e shkallës së dytë ka qenë dashtë të kujdeset sipas detyres zyrtare sipas nenit 194 të LPK-së, dhe sipas pretendimeve në ankesë, dhe aktgjykimin e shkallës së parë ta prishë konform nenit 198.2 të LPK-së.
20. Arsyetimi i gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë se paditësi nuk ka vepruar sipas rekomandimeve të Gjykatës Supreme të Kosovës, sipas aktvendimit Rev. 177/2015 të dt. 09.08.2015 dhe nuk e ka regulluar padinë në kuptimin subjektiv, varësisht në emër të kujt evidentohen parcelat kontestuese, për Gjykatën Supreme kjo nuk mund të ndikojë në vendosje, për faktin se bazuar në dispozitën e nenit 263 të LPK-së, është përcaktuar *“Në qoftë se ndonjëra nga palët e tjetërsion, gjatë zhvillimit të procedurës sendin apo të drejtën e kërkuar me padi, një gjë e tillë nuk pengon që procedimi të përfundojë midis palëve të njëjta. Personi që e ka fituar sendin apo të drejtën gjatë zhvillimit të gjykimit mund të hyjë në procedurë, në vend të paditësit apo të paditurit, vetëm me pëlqimin e të dy palëve ndërgjyqëse. Në rastin e paragrafit 1 të këtij neni aktgjykimi prodhon efekt edhe ndaj fituesit të sendit apo të drejtës gjatë zhvillimit të procesit gjyqësor.”* që nënkupton se është në mundësinë e paditesit të zgjedhë nëse do të përfshijë si palë të paditur edhe personat tjerë të cilët në nderkohë gjatë zhvillimit të procedurës është tjetërsuar sendi. Në rastin konkret në bazë të certifikatës mbi të drejtat e pronës së paluajtshme, të leshuar nga Zyra Kadastrale Komunale në P., UL-71914056-0, të datës 13.06.2008, të gjitha parcelat për të cilat paditësi kërkon vertetimin e të drejtës së pronësisë, evidentohen në emër të të paditurit I.Z.
21. Gjykata Supreme vlerëson se për faktin se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, dhe të dytë, nuk përmbajnë arsye për faktet vendimtare, që nënkupton se nuk kemi arsye se si është bërë vërtetimi i gjendjes faktike dhe mbi cilat prova gjykata ka arritur si në përfundimet e vendosjes si në dispozitiv, nuk mund të pranohet edhe aplikimi i të drejtës materiale si në aktgjykimin e shkallës së parë, dhe të dytë.

22. Gjykata e shkallës së parë është e detyruar që në rigjykim t'i menjanojë të metat e lartpërmendura, duke i marrë parasysh edhe theniet e tjera të ankesës dhe revizionit, ashtu që të trajtoj dhe vlerësojë të gjitha pretendimet e palëve për parcelat kontestuese, ashtu që të vertetojë faktin nëse janë plotësuar kushtet ligjore për t'i njohur paditësit të drejtën e pronësisë në parcelat kontestuese. Ashtu që me rastin e vendosjes, të mund të vendoset pas vertetimit të plotë të gendjes faktike, përmes administrimit të provave, dhe gjykata e shkallës së parë me rastin e përpilimit të aktgjykimit duhet të ketë kujdes që i njëjti të jetë në përputhje me nenin 160 të LPK-së, ashtu që vendimi të jetë i ligjshëm, dhe të përmbajë arsye për faktet vendimtare të vendosjes.
23. Nga sa u tha më lartë e në zbatim të nenit 224.2 të LPK-së, Gjykata Supreme ka vendosur që të pranojë si të bazuar revizionin e të autorizuarit të paditësit, të prishë aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac. Nr. 4666/16 të datës 26.05.2020 dhe aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë C. nr. 2198/15 të datës 18.04.2016 dhe çështjen t'ia kthejë gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 462/2020 i datës 12 janar 2022

Nuk mund të kërkohet vërtetimi i pronësisë mbi bazën e krjimit të pasurisë së përbashkët në bashkësi familjare në rastet kur pasurinë kontestuese, paraardhësi i të paditurit e ka fituar nga organet shtetërore në vitin 1946 për shkak të kontributit të tij në Luftën e II-të Botërore, pasi që ajo pasuri konsiderohet pasuri e veçantë e paraardhësit të paditurve.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësja M.K., ka paraqitur padi pranë Gjykatës Themelore në Prizren kundër të paditurve I.A, M.I, F.I, E.K dhe E.A, të gjithë nga fshati Reçan, për shkak të vërtetimit të pronësisë dhe dorëzimit të patundshmërisë në posedim.

2. Gjykata Themelore në Prizren, me aktgjykimin C.nr.900/09 datë 23.1.2014, në pjesën I të dispozitivit, ka vendosur që të refuzohet si e pabazuar kërkesëpadia e paditësit, me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se i njëjti është bashkëpronar në pjesën ½ të ngastrës nr. 611/1, nga fletëposedimi nr. 252 z.k. Arbana dhe të detyrohen të paditurit që këtë të drejtë paditësit t'ia pranojnë dhe të lejojnë regjistrimin e kësaj pjese në regjistrin e patundshmërive në emër të paditësit, si dhe t'i paguajnë shpenzimet e procedurës në shumë të përgjithshme prej 1.340,00 € të gjitha në afat prej 15 ditësh, pas pranimit të aktgjykimit, nën kërcënim të përmbarimit me dhunë. Në pjesën II të dispozitivit, ka detyruar paditësin që në emër të shpenzimeve procedurale, të paditurve t'iu paguajë shumën prej 608,40 € dhe në pjesën III të dispozitivit, la lënë në fuqi deri në plotfuqishmërinë e këtij aktgjykimi, aktvendimin e të njëjtës gjykatë C.nr.900/09 datë 18.10.2010, me të cilin është caktuar masa e përkohshme e sigurimit.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës në Prishtinë, me aktgjykimin Ac.nr.2415/14 datë 29.11.2019, ka refuzuar si të pabazuar ankesën e të autorizuarit të paditësit dhe ankesën e të autorizuarit të paditurve, dhe ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren, C.nr.900/09 datë 23.1.2014.
4. Kundër aktgjykimit të lartë përmendur të gjykatës së shkallës së dytë, paditësi me kohë ka paraqitur revizion për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të ndryshohen të dy aktgjykimet e lartpërmendura ashtu që kërkesëpadia e paditësit të aprovohet si e bazuar ose që të prishen dhe lënda t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë për rigjykim.
5. E paditura I.A nga fshati Reçan ka paraqitur përgjigje në revizion, me të cilën ka kontestuar të gjitha pretendimet e revizionit dhe ka propozuar që revizioni i paditësit të refuzohet si i pabazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në kuptim të nenit 215 të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK), shqyrtoi aktgjykimin e goditur me revizion, revizionin e paditësit, përgjigjen në revizion si dhe shkresat e lëndës, dhe gjeti se: Revizioni i paditësit, është i pabazuar.

7. Në procedurën e zhvilluar në shkallë të parë, gjykata e shkallës së parë ka vërtetuar se paditësi është i biri i M.K ndërsa të paditurit janë fëmijët e I.K, ndërsa Mele dhe Islam Kurejshepi kanë qenë vëllezër. Në vitin 1946 derisa paraardhësi i të paditurve, tani i ndjeri Islam ende jetonte në bashkësinë familjare me prindërit e tij, vëllain dhe babanë e këtu paditësit, sipas kërkesës së tij si pjesëmarrës i Luftës së II botërore dhe invalid i luftës, tek organet e atëhershme shtetërore paraqet kërkesë që për nevojat e familjes t'i ndahet një sipërfaqe e caktuar e tokës.
8. Organet shtetërore të atëhershme duke aprovuar kërkesën e paraardhësit të paditurve, i ndajnë ngastrën kontestuese paraardhësit të paditurve, e cila pas formimit të regjistrin kadastral në vitin 1952, regjistrohet në emër të tij si pronar i vetëm, dhe që nga ndarja e saj në vitin 1946, paraardhësi i të paditurve e ka punuar këtë parcelë së bashku me anëtarët e tjerë të familjes duke përfshirë edhe vëllain e tij, këtu paraardhësin e paditësit. Në vitin 1964 në mes të paraardhësit të paditurve, I.K, si dhuratëdhënës dhe KBI "Progres" si dhuratëmarrës, lidhet kontrata mbi dhurimin Leg. nr.638/64, në bazë të së cilës ngastra kontestuese në regjistrin kadastral evidentohet në emër të KBI "Progres. Pas vdekjes së gjyshit të këtu paditësit dhe të paditurve, të ndjerit A.K, fëmijët e tij po ashtu tani të ndjerë Mele dhe Islam Kurejshepi, më datë 22.11.1974 lidhin kontratë për ndarjen e pasurisë familjare, në bazë të së cilës të njëjtit me marrëveshje e ndajnë tërë pasurinë të cilën e kishin trashëguar nga babai i tyre i ndjerë A.K, ndërsa pjesë e kësaj marrëveshjeje nuk ishte edhe ngastra kontestuese, pasi që ajo evidentohet në evidencë kadastrale në emër të KBI "Progres".
9. Me kërkesën e Prokurorisë Publike Komunale në Prizren, Gjykata Komunale në Prizren, me aktgjykimin e plotfuqishëm C.nr.44/99 të datës 31.1.2001 e anulon kontratën e lartpërmendur mbi dhurimin Leg.nr.638/64, të lidhur në mes të paraardhësit të paditurve dhe KBI "Progres" me çka pas kësaj, këtu të paditurit si trashëgimtarë ligjor të rendit të parë të ndjerit Islam, në regjistrin kadastral regjistrohen si bashkëpronarë të ngastrës kontestuese, secili me nga 1/5 pjesë ideale. Paditësi pretendon që atij i takon nga baza e trashëgimit të pasurisë familjare nga babai i tij 1/2 pjesë e ngastrës lëndore kontestuese, dhe kërkon që kjo e drejtë t'i pranohet nga ana e të paditurve.
10. Në një gjendje faktike të vërtetuar kesi soji, gjykata e shkallës së parë ka refuzuar si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit, duke gjetur se ajo nuk ka bazë ligjore, andaj në mbështetje të dispozitave ligjore të nenit 34.1 dhe 2, 18.1 të siç thuhet në arsyetimin e aktgjykimit, Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Pronësore Juridike, nr.

03/L-154 dhe nenit 20, 21, 33 dhe 36 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Pronësore Juridike, Gazeta Zyrtare e RSFJ nr.6/80, dhe nenit 10 dhe 13 të Ligjit mbi Qarkullimin e Pasurisë së paluajtshme, Gazeta Zyrtare SRS 15/74, e lidhur me nenin 143 të LPK, kërkesëpadia e paditësit duhet refuzuar, duke dhënë arsyetim se me provat e administruara është vërtetuar fakti vendimtar se paraardhësi i të paditurve, Islam Kurejshepi ka qenë i vetmi pronar i ngastrës kontestuese, e cila ka qenë pronë e veçantë e tij dhe jo pronë e bashkësisë së gjerë familjare, andaj paditësi edhe nuk mund të thirret me bazë ligjore në atë se, edhe babai i tij i ndjerë ka qenë pronar në pjesën ideale në pjesën $\frac{1}{2}$, e drejtë kjo e cila tani i takon paditësit si trashëgimtar i vetëm ligjor pas vdekjes së babait të tij.

11. Gjykata e shkallës së dytë, në procedurë ankimore, ka refuzuar si të pabazuar ankesën e palës paditëse dhe ankesën e palës së paditur dhe ka vërtetuar si të drejtë dhe të ligjshëm aktgjykimin e lartpërmendur të gjykatës së shkallës së parë duke pranuar si të bazuara të gjitha konstatimet faktike dhe juridike të së njëjtës gjykatë. Edhe gjykata e shkallës së dytë pranon konstatimin e gjykatës së shkallës së parë se kërkesa për ndarje të ngastrës kontestuese në vitin 1946 ishte bërë nga ana e paraardhësit të paditurve, në emër të cilit ajo ngastër është ndarë, dhe se e kanë shfrytëzuar të njëjtën paraardhësi i të paditurve së bashku me familje, në të cilin drejtim gjykata e shkallës së dytë refuzon si të pabazuar pretendimin ankimor se kërkesa për ndarje të kësaj ngastre ishte bërë në emër të familjes së paraardhësit të paditurve dhe se pa marrë parasysh që ajo ishte regjistruar në emër të tij pas ndarjes, ai të njëjtën e ka punuar me familje dhe ajo ngastër duhet të trajtohet si pronë e tyre e përbashkët familjare.
12. Për më tepër, e njëjta gjykatë shton faktin se duke marrë parasysh provat shkresore, veçmas dëgjimin e dëshmitarit E.Sh., certifikatën e pronës dhe kontratën mbi faljen të përshkruar më lartë, qartë vihet në përfundim se me këtë ngastër kishte disponuar personalisht paraardhësi i të paditurve duke e konsideruar si pronë të veten, e cila i ishte ndarë nga pushteti i atëhershëm në emër të kontributit të dhënë gjatë luftës, në të cilën kishte pësuar invaliditet të rëndë. Paraardhësi i paditësit, po ta kishte konsideruar këtë ngastër si pronë të përbashkët atëherë pse në vitin 1964 nuk e ka kundërshtuar asnjëherë lidhjen e kontratës mbi faljen e cila del se për paraardhësin e paditësit ka qenë e dëmshme. Në shkresat e lëndës nuk ka prova se edhe ndonjëri prej anëtarëve të familjes së tij, apo edhe vet paditësi pas vdekjes së babait të tij, ta ketë kundërshtuar këtë kontratë mbi dhurimin, të lidhur në vitin 1964 në mes të paraardhësit të paditurve dhe KBI “Progres”. E njëjta gjykatë përfundon se është

irrelevant dhe pa asnjë ndikim fakti se ngastra kontestuese që nga koha e ndarjes së saj ishte punuar nga familja e gjerë, përkatësisht nga gjyshi i këtu palëve ndërgjyqëse e më vonë edhe nga prindërit e tyre, sepse në bazë të provave të nxjerra rezulton se e gjithë familja ka qenë në dijeni të faktit se ajo ngastër i ishte ndarë personalisht paraardhësit të paditurve nga organet shtetërore në vitin 1946 për shkak të kontributit të tij të dhënë gjatë Luftës së II botërore, i cili edhe e ka konsideruar si pjesë të veçantë të tij , edhe duke disponuar më të më vonë me rastin e lidhjes së kontratës të përshkruar më lartë.

13. Në një gjendje të tillë faktike, Gjykata Supreme e Kosovës, pranon qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë lidhur me refuzimin si të pabazuar të kërkesëpadisë së paditësit pasi që aktgjykimet e këtyre gjykatave në këtë çështje kontestimore, nuk përfshihen me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, e as me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, në të cilat në kuptim të nenit 215 Gjykata e Revizionit kujdeset sipas detyrës zyrtare.
14. Në kontekstin e vlerësimit të revizionit për shkelje esenciale të dispozitave procedurale, Gjykata Supreme refuzoi si të pabazuar pretendimet e revizionit për shkelje thelbësore të dispozitave procedurale nga neni 182.1 lidhur me nenin 204 të LPK-së, të cilat konsistojnë sipas revizionit në atë se gjykata e shkallës së dytë nuk i ka vlerësuar pretendimet e paraqitura në ankesë të cilat kanë qenë me rëndësi vendimtare për marrjen e vendimit të drejtë, duke nxjerrë kesi soji përfundim të gabuar lidhur me faktet vendimtare siç është nëse patundshmëria kontestuese përfaqëson pasuri të përbashkët familjare të paraardhësve të palëve ndërgjyqëse apo pasuri të veçantë të vetëm të paraardhësit të paditurve. Këto pretendime të revizionit u vlerësuan si të paqëndrueshme, kjo ngase aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë përmban në detaje arsyet për konfirmimin e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë dhe i njëjti ka përmbajtje koherente në rrjedhë logjike dhe juridike duke i arsyetuar të gjitha pretendimet ankimore dhe shkeljet që vlerësohen sipas detyrës zyrtare, e lidhur me vlerësimin se aktgjykimi i shkallës së parë është i ligjshëm.
15. Në këtë kontekst, me aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë janë konsumuar të gjitha pretendimet ankimore përmes vlerësimit objektiv dhe në përputhje me dispozita ligjore, dhe është konstatuar se gjykata e shkallës së parë nuk ka nxjerrë përfundim të gabuar lidhur me faktet vendimtare nga të cilat varet vendosja e drejtë dhe sipas ligjit në këtë çështje kontestimore. Prandaj Gjykata Supreme vlerëson të

paqëndrueshëm pretendimin për shkelje thelbësore të dispozitave të lartpërmendura procedurale lidhur me përmbajtjen e aktgjykimit të goditur me revizion.

16. Së këndejmi, Gjykata e shkallës së dytë, sikur edhe gjykata e shkallës së parë, në mënyrë të mjaftueshme dhe të sigurt ka vërtetuar se ngastra kontestuese ka qenë pasuri e veçantë e paraardhësit të paditurve dhe si e tillë nga pushteti i atëhershëm në vitin 1946 të njëjtit i është ndarë si kontribut i tij i dhënë gjatë Luftës së II botërore në të cilën ai ka pësuar invaliditet të rëndë, dhe si pronar i vetëm i saj, ai edhe ka disponuar me këtë ngastër ashtu që të njëjtën me kontratën e përshkruar më lartë, ia ka falur KBI “Progres”-it, të cilin tjetërsim të saj nuk e ka kundërshtuar askush prej familjes së tij, e sidomos nga paraardhësi i paditësit apo më vonë edhe nga vet paditësi. Më vonë me aktgjykim të plotfuqishëm gjyqësor, të nxjerrë me kërkesën e Prokurorisë Publike, është anuluar kjo kontratë, dhe më pastaj, në këtë ngastër janë shpallur trashëgimtarë ligjorë pasardhësit e tij këtu të paditurit. Lidhur me këto fakte juridikisht relevante për vendosje të drejtë në këtë çështje juridike, të dy gjykatat e lartpërmendura kanë dhënë arsye bindëse dhe të mjaftueshme, por edhe logjike të cilat janë të pranueshme edhe për Gjykatën e Revizionit, andaj edhe këtu të njëjtat nuk do të ripërsëriten. Për këtë arsye u vlerësuan si të pabazuara të gjitha pretendimet e revizionit, se të dy këto gjykata kanë nxjerrë përfundim të gabuar lidhur me faktin vendimtar se patundshmëria kontestuese përfaqëson pasuri të veçantë të vetëm të paraardhësit të paditurve, e jo pasuri të përbashkët familjare të paraardhësve të palëve ndërgjyqëse.
17. Gjykata Supreme vlerëson se duke u nisur nga provat e administruara në gjykatën e shkallës së parë, rezulton përfundimi i sigurt se ngastra kontestuese nuk ka qenë pronë e përbashkët familjare dhe se në kontekst me këtë fakt paditësi nuk ka të drejtën në pjesën ideale prej ½ të saj të cilën të drejtë sipas revizionit, gjatë jetës së tij e ka pasur babai i tij M.K. Pretendimet e tilla të revizionit se ngastra kontestuese ka qenë pronë e përbashkët familjare ngelin në nivelin e pretendimeve të cilat sipas Gjykatës Supreme janë në tërësi të pa argumentuara me asnjë provë relevante, andaj, për këtë arsye, nga kjo bazë paditësi nuk ka të drejtën në pjesën ideale prej ½ të kësaj ngastre, të cilën të drejtë sipas revizionit, gjatë jetës së tij e ka pasur babai i tij Mele Kurejshepi. Për më tepër, ky pretendim, siç u tha më lartë, është i paqëndrueshëm, ngase është në kundërshtim me të gjitha provat e administruara në gjykatën e shkallës së parë dhe me konstatimet faktike dhe juridike të dy gjykatave të lartpërmendura.

18. Gjykata Supreme pjesërisht pranoi pretendimin e revizionit për paqartësi rreth zbatimit të dispozitave materiale, por gjeti se kjo paqartësi nuk ishte me ndikim të drejtpërdrejt në ligjshmërinë e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë të vërtetuar me aktgjykim të shkallës së dytë dhe nuk ndikon në zbatimin e drejtë të së drejtës materiale me rastin e refuzimit si të pa bazuar të kërkesëpadisë së paditësit, pasi që, nuk do koment, në rastin konkret nuk mund të zbatohen dispozitat juridike ligjore të Ligjit për mbrojtjen e pronës dhe të drejtave tjera sendore por të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Pronësore Juridike të cilat në fakt gjykata e shkallës së parë edhe i ka zbatuar, siç është rasti me dispozitën e nenit 20,21,33 dhe 36 të Ligjit mbi Marrëdhëniet themelore Pronësore Juridike. Po ashtu, ka qenë e panevojshme thirrja e gjykatës së shkallës së parë në arsyetim të aktgjykimit në dispozitat e Ligjit mbi Qarkullimin e Pasurisë së Paluajtshme.
19. Në fund, Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se për arsyet e paraqitura më lartë, me revizionin e paditësit nuk mund të vihet në pyetje ligjshmëria e aktgjykimit të goditur me revizion si dhe e aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë, andaj revizioni i paditësit u refuzua si i pabazuar. Përgjigja në revizion, e të paditurës Ismeta Ajdini nuk ishte me ndikim në vendosje sipas revizionit të paditësit.
20. Nga sa u tha më lartë dhe me zbatimin e nenit 222 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i paditësit Meliman Kurejshepi nga fshati Reçan, Komuna Prizren, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës në Prishtinë, Ac.nr.2415/14 datë 29.11.2019.

Aktgjykim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,

Rev.nr.38/2023, datë 06 shtator 2023

Në kontestet pronësore juridike, instituti i bashkëndërgjyësisë së domosdoshme nuk vlen në raport me palën paditëse. Bashkëndërgjyqësia e domosdoshme vlen vetëm në raport me palën e paditur dhe kur pala e paditur ka të regjistruar paluajtshmërinë në emrin e tij, secili nga personat që pretendon se ka të drejtë në këtë paluajtshmëri apo ka kontribuar në krijimin e saj ka mundësinë që të paraqitet palë paditëse në procedurë sa i përket pjesës së tij të cilën e pretendon në paluajtshmërinë kontestuese.

Tek kontestet e vërtetimit të pronësisë mbi bazën e kontributit të krijimit të pasurisë, fakti se njëri nga antarët e familjes jeton jashtë vendit, nuk merret si rrethanë se i njëjti është shkëputur nga bashkësia familjare, me kushtin që personi që jeton jashtë vendit, mund të provojë kontributin e tij në krijimin e pasurisë së përbashkët të familjes.

Nëse pronat e paluajtshme të cilat janë pjesë e pasurisë së krijuar gjatë bashkësisë familjare, janë të regjistruara në regjistrat kadastral vetëm në emrin e njërit nga antarët e bashkësisë familjare, nuk mund të jetë ndalesë për antarët e tjerë të familjes që të kërkojnë vlerësimin e pjesës së kontributit të tyre në krijimin e asaj pasurie. Nëse anëtari i familjes që është i regjistruar si pronar i paluajtshmërisë, pretendon se paluajtshmëria është krijuar vetëm me kontributin e tij, e ka barrën e provës për provimin e këtij fakti.

I. Rrethanat faktike të çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, Dega në Lipjan, C.nr.301/2015 të datës 24.01.2019, në pikën I të dispozitivit është aprovuar kërkesëpadia e paditësve V.V dhe M.V të dy nga fshati G.E si e bazuar dhe vërtetohet se paditësit, mbi bazën e kontributit familjar të përbashkët e kanë fituar të drejtën e bashkëpronësisë secili paditës me nga 1/3 e pjesës së paluajtshmërisë në përbërje prej ngastrës kadastrale P-71409044-....., në vendin e quajtur “Varosh” e cila është në sipërfaqe të përgjithshme prej 656 m², ZK Lipjan dhe obligohet i padituri R.V nga fshati G.E, që të duroj që nga 1/3 e pjesës së paluajtshmërisë të regjistrohet në regjistra të paluajtshmërive në bashkëpronësi të paditësve, në të kundërtën ky aktgjykim do tu shërbej si dokument juridik për regjistrimin e kësaj të drejte pronësore në regjistrat e paluajtshmërive në bashkëpronësi të paditësve. Në pikën II të dispozitivit obligohet i padituri që paditësve t'ua kompensoj shpenzimet e procedurës kontestimore në shumë prej 1.606.24 € brenda afatit prej 15 ditësh nga dita e dorëzimit të këtij aktgjykimi nën kërcënimin e përmbarimit të dhunshëm.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të autorizuarit të paditurit me aktgjykimin CA.nr.2271/2019, datë 14.11.2022, ka vendosur që të refuzoj të pathemeltë ankesën e të autorizuarit të paditurit R.V, ndërsa ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë, Dega në Lipjan, C.nr.301/2015 të datës 24.01.2019.

3. Kundër aktgjyimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i të paditurit në afat ligjor ka paraqitur revizion për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të aprovoj revizionin, aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë ta ndryshoj, ashtu që kërkesëpadia e paditësve të refuzohet si e pabazuar ose i njëjti aktgjykim të priset dhe çështja ti kthehet në rigjykim gjykatës së shkallë së dytë ose gjykatës së shkallës së parë, me detyrim që paditësit solidarisht t'ia kompensojnë të paditurit shpenzimet e procedurës kontestimore në shumë prej 1.500 €
4. I autorizuari i paditësve nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurit.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215, gjeti se: Revizioni i të autorizuarit të paditurit është i pathemeltë.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësit më datë 26.08.2015 kanë paraqitur padi në gjykatën e shkallës së parë, kundër të paditurit me kërkesë që mbi bazën e kontributit të përbashkët familjarë kanë fituar të drejtën e bashkëpronësisë me nga 1/3 në patundshmërinë - ngastrën kadastrale P-71409044-..... vendi i quajtur "Varosh" në sipërfaqe prej 656 m².
7. Gjykata e shkallës së parë duke vepruar sipas padisë së paditësve, pas shqyrtimit dhe administrimit të provave të paraqitura nga palët ndërgjyqëse si dhe vlerësimit të gjitha shkresave tjera të lëndës ka nxjerrë aktgjykimin e atakuar C.nr.301/2015, datë 24.01.2019, me të cilin ka aprovuar si të bazuar kërkesëpadinë e paditësve, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjyimit të atakuar.
8. Gjykata e shkallës së parë në arsyetim të aktgjyimit mes tjerash ka theksuar se nga provat e administruara, dëgjimi i palëve ndërgjyqëse, është vërtetuar se paditësit me të paditurin janë vëllezër, se në kohën sa kanë jetuar në bashkësi familjare dhe ekonomike në vitin 2002, me pasurinë e përbashkët të krijuar në bashkësi familjare e kanë blerë patundshmërinë kontestuese nga shitësi J.D, nga Lipjani për çmimin prej 147.000,00 euro dhe se kontrata e shitblerjes është vërtetuar në Gjykatën Komonale në Lipjan, sipas numrit zyrtar Vr.nr.1686/2002 të datës 09.08.2002, duke e bartur pronësinë në regjistrat përkatës kadastral për regjistrimin e të drejtave pronësore në patundshmëri, Zyra Kadastrale në Lipjan në emër të paditurit. Si bashkësi familjare kanë hyrë në posedim në paluajtshmërinë kontestuese, ende nuk e kanë ndarë

pasurinë e përbashkët të fituar në bashkësinë familjare me kontributin e tyre të përbashkët. Sipas kësaj gjykate me dispozitën e nenit 326 të Ligjit për Marrëdhëniet Familjare ("Gazeta Zyrtare e KSAK" nr. 10), është përcaktuar se kur bashkësinë familjare e përbëjnë bashkëshortët, fëmijët e tyre dhe personat tjerë në gjini, të cilët punojnë në pasurinë bujqësore ose bashkërisht ushtrojnë veprimtari të tjera ose në ndonjë mënyrë tjetër punojnë bashkërisht, pasuria e fituar gjatë vazhdimit të asaj bashkësie është pasuri e përbashkët e të gjithë anëtarëve të bashkësisë familjare, të cilët marrin pjesë në fitimin e saj.

9. Mbi bazën e gjendjes faktike të vërtetuar, me provat e administruara, bazuar në dispozitat e Ligjit për Martesën dhe Marrëdhëniet Familjare, gjykata vlerësoi se kërkesëpadia e paditësve është e bazuar të cilën edhe e aprovoi si në dispozitiv të këtij aktgjykimi. Vendimi për shpenzimet procedurale është marrë bazuar në nenin 452 të LPK-së.
10. Gjykata e Apelit duke vendosur lidhur me ankesën e të autorizuarit të paditurit e ka vlerësuar të pa bazuar dhe ka pranuar vlerësimin juridik të gjykatës të shkallës së parë si të rregullt dhe të ligjshëm sa i përket vendosjes si në dispozitiv të aktgjykimit, me pretendim se aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2, pika k) dhe n) sipas pretendimeve në ankesë. Sipas kësaj gjykate, në bazë të nenit 194 të LPK-së është ekzaminuar aktgjykimi i shkallës së parë brenda kufijve të shkaqeve të treguara në ankesë si dhe duke u kujdesur sipas detyrës zyrtare për zbatimin e të drejtës materiale.
11. Gjykata e Apelit vlerëson se nga gjendja në shkresat e lëndës rezulton se gjykata e shkallës së parë drejtë dhe plotësisht ka konstatuar gjendjen faktike se patundshmëria objekt kontesti në bazë të kontratës së shitblerjes Vr.nr.1686/2002 e vërtetuar në Gjykatën Komunale në Lipjan, më datën 09.08.2002, ishte lidhur në kohën kur tani ndërgjyqësit ishin në bashkësi familjare ekonomike, me kontribut të përbashkët. Me nenin 326 të Ligjit për Martesën dhe Marrëdhëniet Familjare i publikuar në "Gazetën Zyrtare të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës" nr. 10/28, mars 1984, (si ligj i zbatueshëm në kohën e lidhjes së kontratës së shitblerjes për patundshmërinë objekt kontesti) është përcaktuar: *Kur në bashkësinë familjare në mes të bashkëshortëve përkatësisht bashkëshortit jashtë martesorë jetojnë fëmijët e tyre dhe personat tjerë në gjini të cilët punojnë në pasurinë e përbashkët bujqësore ose bashkërisht ushtrojnë veprimtaritë e tjera ose në ndonjë mënyrë tjetër punojnë bashkërisht, pasuria e fituar*

gjatë vazhdimit të asaj bashkësie është pasuri e përbashkët e të gjithë anëtarëve të bashkësisë familjare, të cilët kanë marrë pjesë në fitimin e saj”.

12. Gjykata e Apelit më tej ka theksuar se pasuria e përbashkët në kuptim të nenit 328 të njëjtit ligj, mund të regjistrohet në emër të gjithë anëtarëve të bashkësisë familjare ose në emër të një anëtari ose disa anëtarëve të bashkësisë familjare, gjithnjë derisa sipas propozimit të anëtarëve tjerë të bashkësisë familjare, në regjistrat publik për evidencën e pasurive të paluajtshme, nuk regjistrohen faktet për të drejtën e pronësisë së përbashkët. I padituri, deri në përfundimin e çështjes në gjykatën e shkallës së parë, e as në procedurë sipas ankesës nuk provoi, në masën e duhur me fakte dhe prova relevante se këtë patundshmëri e ka blerë vetëm me kontributin e tij, edhe përkundër faktit se e kishte barrën e provës.
13. Gjykata e Apelit vlerësoj se pretendimi ankimor i të paditurit, se është pronar i vetëm i patundshmërisë objekt kontesti, e cila ishte blerë gjatë ekzistimit të bashkësisë familjare, me paditësit, si në rastin konkret, nuk mund të provohet vetëm me faktin se patundshmëria është regjistruar në emrin e tij, në regjistrin përkatës kadastral, për regjistrimin e të drejtave pronësore në patundshmëri, por i padituri në këtë rast duhej të provonte faktin vendimtar se patundshmërinë objekt kontesti e ka blerë vetëm me kontributin e tij personal, respektivisht se paditësit nuk kanë kontribut në blerjen e kësaj patundshmërie. Si rrjedhojë e kësaj kjo gjykatë vlerëson se pretendimet ankimore të të paditurit në këtë rast ishin të pa themelta, sepse ai nuk dëshmoi se në patundshmërinë objekt kontesti e ka fituar të drejtën e pronësisë gjatë kohës së bashkësisë familjare dhe ekonomike me paditësit, vetëm me kontributin e tij të vetëm, pa kontribut të tani paditësve.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme.

14. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, pasi që aktgjykimi i kundërshtuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare.

15. Gjykata Supreme vlerëson se gjykata e shkallës së dytë ka trajtuar të gjitha pretendimet ankimore të paraqitura nga i padituri dhe ka dhënë arsye të qarta në lidhje me çështjet e ngritura që kanë të bëjnë me shkeljen esenciale të dispozitave procedurale, vërtetimin e gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike si dhe me zbatimin e gabuar të dispozitave materiale. Gjykata e shkallës së dytë me arsyet e dhëna në aktgjykimin e atakuar me revizion ka përmbushur kërkesat ligjore nga neni 204 të LPK-së, si në pikëpamje të kufijve të shqyrtimit të pretendimeve ankimore si dhe në aspektin e dhënies së arsyeve për të gjitha çështjet e ngritura në ankesë.
16. I autorizuari i të paditurit në revizionin e paraqitur pretendon se aktgjykimet e instancave më të ulëta janë të përfshira në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2 pika n) të LPK-së lidhur me nenin 160 paragrafi 3 dhe 4 të LPK-së. Gjykata Supreme vlerëson se pretendimet e tilla janë të pa bazuara, kjo pasi që gjykatat e instancave më të ulëta në procedurën gjyqësore të zhvilluar në këtë çështje kanë garantuar objektivitetin e procesit gjyqësor, barazinë e palëve në proces dhe ligjshmërinë e vendimmarrjes përmes vlerësimit të kërkesave ligjore si në aspektin procedural por edhe në aspektin e zbatimit të drejtës materiale. Aktgjykimet e atakuara me revizion janë mjaft të qarta, të rregullta në strukturë dhe përmbajtje. Gjykata e shkallës së dytë ka arsyetuar të gjitha faktet vendimtare që kanë të bëjnë me çështjen, ku është qartësuar se paluajtshmëria objekt shqyrtimi është blerë nga i padituri, mirëpo në kohën e blerjes i padituri, paditësit dhe anëtarët tjerë të familjes kanë jetuar në një bashkësi familjare dhe se kjo paluajtshmëri është blerë me kontributin e të gjithëve, posaçërisht të paditësve të cilët kanë jetuar dhe punuar në Gjermani. Gjykata e shkallës së dytë ka dhënë arsye të qarta për mënyrën e vërtetimit të fakteve, mënyrën e vlerësimit dhe çmuarjes së provave nga ka rezultuar se gjendja faktike e konstatuar dhe e kualifikuar në përputhje me të drejtën materiale ka përcaktuar pasojën juridike më decidivisht si në dispozitivin e aktgjykimin të shkallës së dytë.
17. Nuk është pranuar pretendimi i të autorizuarit të paditurit në lidhje me çështjen e bashkëndërgjyësisë së domosdoshme, ngase në këtë rast kemi të bëjmë me palë paditëse dhe në raport me palën paditëse nuk vlen instituti i bashkëndërgjyësisë së domosdoshme. Bashkëndërgjyqësia e domosdoshme vlen në raport me palën e paditur dhe në këtë rast pala e paditur është ajo që ka regjistruar paluajtshmërinë në emrin e tij, ndërsa secili nga personat që pretendon se ka të drejtë në këtë

paluajtshmëri apo ka kontribuar në krijimin e saj ka pasë mundësinë që të paraqitet palë në këtë procedurë.

18. Gjykata Supreme vlerëson se në këtë rast mbi bazën e gjendjes faktike të konstatuar nga gjykata e shkallës së parë e që është pranuar edhe nga gjykata e shkallës së dytë rezulton se nga gjykatat e instancës më të ulët e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të drejtë nga ka rezultuar se kërkesëpadia është e bazuar, në përputhje me nenin 326 dhe 328 të Ligjit për Martesën dhe Marrëdhëniet Familjare Nr.10/28, mars 1984. Kjo gjykatë ka vlerësuar të pabazuar pretendimin e të autorizuarit të paditësit për çështjen e bazës mbi të cilën i padituri është regjistruar pronar i paluajtshmërisë kontestuese, pasi që në këtë rast nuk shtrohet çështja e bazës ligjore mbi të cilën i padituri është bërë pronarë i paluajtshmërisë konstestuese, ngase është e qartë se i padituri në kohën sa ka jetuar në familje të përbashkët me paditësit ka blerë këtë paluajtshmëri dhe vetëm formalisht është regjistruar si pronar. Këtu është shtruar çështja e të drejtës së paditësve në këtë paluajtshmëri, marrë për bazë kohën kur është blerë ajo dhe kontributin e tyre në blerjen e të njëjtës. Nga provat e administruara në këtë proces gjyqësor është vërtetuar fakti se paluajtshmëria është blerë në vitin 2002 dhe se në kohën kur është blerë, paditësit, i padituri dhe anëtarët e tjerë të familjes kanë jetuar në një bashkësi familjare dhe se të hollat për blerjen e kësaj paluajtshmërie janë siguruar nga paditësit (të hollat e dërguara nga puna në Gjermani) si dhe kontributi i të paditurit, i cili në atë kohë ka punuar si veterinar dhe kontributin e përbashkët të anëtarëve të familjes. Ndërsa vet i padituri i dëgjuar në cilësi të palës, në procesverbalin e seancës së shqyrtimit kryesor të datës 05.09.2018 ka deklaruar se toka në Lipjan është blerë me paret e bashkësisë familjare.

19. Mbi bazën e fakteve të tilla, Gjykata Supreme vlerëson se në këtë rast drejtë janë aplikuar dispozitat nga nenet 326 dhe 328 të Ligjit për Martesën dhe Marrëdhëniet Familjare. Me nenin 326 të këtij ligji është përcaktuar se: *“Kur në bashkësinë familjare në mes të bashkëshortëve përkatësisht bashkëshortit jashtë martesorë jetojnë fëmijët e tyre dhe personat tjerë në gjini të cilët punojnë në pasurinë e përbashkët bujqësore ose bashkërisht ushtrojnë veprimtaritë e tjera ose në ndonjë mënyrë tjetër punojnë bashkërisht, pasuria e fituar gjatë vazhdimit të asaj bashkësie është pasuri e përbashkët e të gjithë anëtarëve të bashkësisë familjare, të cilët kanë marrë pjesë në fitimin e saj”,* ndërsa me nenin 328 është përcaktuar se: *“Pasuria e përbashkët mund të regjistrohet në emër të të gjithë anëtarëve të bashkësisë familjare ose në emër të një anëtari ose disa anëtarëve të bashkësisë familjare, gjithnjë derisa*

sipas propozimit të anëtarëve të tjerë të bashkësisë familjare, në regjistrat publik për evidencën e pasurive të paluajtshme, nuk regjistrohen faktet për të drejtën e pronësisë së përbashkët”.

20. Kjo gjykatë vlerëson se bazuar në faktet e çështjes, deklaratat e palëve ndërgjyqëse, deklaratat e dëshmitarëve, dispozitat ligjore të sipërcituara, rezulton se paditësit janë bashkëpronar me nga 1/3 e pjesës së paluajtshmërisë kontestuese, kjo pasi që kjo pasuri konsiderohet si pasuri e përbashkët e tyre e blerë sa kanë qenë duke jetuar së bashku dhe mbi bazën e kontributit familjar të përbashkët të gjithë anëtarëve të familjes të cilët në forma të ndryshme kanë marrë pjesë në krijimin e saj.
21. Gjykata Supreme e Kosovës me rastin e vendosjes sipas këtij aktgjykimi, ka vlerësuar të gjitha pretendimet sipas revizionit të paraqitur, mirëpo ka gjetur se janë të pabazuara dhe pa ndonjë ndikim për vendosje ndryshe, për çka edhe ka vendosur kjo gjykatë me anë të këtij aktgjykimi.
22. Nga arsyet e paraqitura më lart dhe në pajtim me nenin 222 të LPK-së, u vendosi që të refuzohet i pathemeltë revizioni i të autorizuarit të paditurit, i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, CA.nr.2271/2019, datë 14.11.2022.

**Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev.nr.133/2021, datë 04 gusht 2022**

E drejta e pronësisë nuk mund t'i njihet paditësit edhe në bazë të trashëgimisë, edhe në bazë kontributit, për faktin se këto dy baza garojnë njëra me tjetren, dhe e përjashtojnë njëra tjetrën. Paditësi që pretendon se ka kontribuar në krijimin e pasurisë, duhet të kërkojë pjestimin e pjesës së pasurisë të cilën e ka krijuar përmes kontributit, dhe kjo pjesë e pasurisë nuk hyn në masën trashëgimore.

I. Rrethanat faktike

1. Gjykata Themelore në Pejë me aktgjykimin C.nr.704/11, i datës 12.01.2018, në pikën një të dispozitivit ka vendosur, të aprovet kërkesëpadia e paditësve dhe ndërhyrësit kryesor Sh. L., e veja e I., e lindur C., Gj.(S.) L., dhe A. (S.) B., që të gjithë nga P.,

ashtu që të vërtetohet se paditësja Sh. L., e veja e I., e lindur C., nga P., është pronare në bazë të kontributit dhe sipas të drejtës së trashëgimisë në 1/4 pjesë ideale, në patundshmërinë e cila gjendet në lagjen, "Zatra", Komuna e P..., të regjistruar në certifikatën mbi të drejtat e pronësisë së paluajtshme me numër të ngastrave nr..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr... dhe nr... ZK P., si dhe është pronare në pjesën e shtëpisë familjare të ndërtuar në parcelën kadastrale nr..., ZK P., dhe atë banesës në katin e parë, mbi përdhese, me sipërfaqe prej 80m², me të drejtë të shfrytëzimit të hyrjes së përbashkët. Detyrohen të paditurit: R. L., S. B., e lindur L., N. M., e lindur L., S. Ç., e lindur L., Z. A., e lindur L., D. K., e lindur L., paditësi Gj. (S.) L.-pasardhësit e të ndjerit S. (L.) L., E. L., G. L., S. L., Sh. L., L. R., e lindur L., pasardhësit e të ndjerit S.(S.) L. dhe, që paditëses Sh. L., e veja e I., e lindur C., t'ia pranojnë të drejtën e pronësisë dhe të lejojnë që të regjistrohet në emër të paditëses në librat kadastral të KK P., dhe pas ndarjes fizike, t'ia dorëzojnë në posedim të lirë në afatin prej 15 ditësh, nga dita kur aktgjykimi bëhet i plotfuqishëm e nën kërcënim të ekzekutimit me dhunë. Në pikën dy të dispozitivit është vendosur të vërtetohet se paditësi Gj. (S.) L., nga P., si trashëgimtarë i rendit të parë të trashëgimisë i tani të ndjerit S. (L.) L., është pronar me ¼ në pjesë ideale mbi bazën e trashëgimisë të patundshmërive të cilat evidentohen në lista poseduese: P-..., me sipërfaqe prej 5160m, P-..., me sipërfaqe prej 2350m², P-..., me sipërfaqe. prej 14905m, P-...-, me sipërfaqe prej 2200m³, P-..., me sipërfaqe. prej 1900m³, P-..., me sipërfaqe. prej 950m², P-...-0, me sipërfaqe, prej 6350m² dhe P-..., me sipërfaqe prej 2040m³ ZK Pejë. Detyrohen të paditurit: R.L., S.B., e lindur L., N.M., e lindur L., S. Ç., e lindur L., Z. A., e lindur L., D. K., e lindur L.-pasardhësit e të ndjerit S. (L.) L., E. L., G. L., S. L., Sh. L., L.R., e lindur L -pasardhësit e të ndjerit S. (S.) L.dhe paditësja Sh. L., e veja e I., e lindur C., që t'ia njohin këtë të drejtë të pronësisë paditësit dhe të lejojnë që 1/4 e pjesës ideale të regjistrohet në emrin e tij, në librat publik kadastral të Komunës së Pejës, në afat prej 15 ditësh, nga dita kur aktgjykimi bëhet i plotfuqishëm e nën kërcënim të ekzekutimit me dhunë. Në pikën tre të dispozitivit është vendosur të vërtetohet se ndërhyrësi kryesor A. (S.) B., nga P., është pronar dhe posedues i pjesës së ngastrës kadastrale me nr..., në sipërfaqe prej 1165m², sipas skicës së matjes të ekspertit gjeodet F. H., e dt.13.06.2016, e cila duhet të jetë pjesë përbërëse e këtij aktgjykimi. Detyrohen të paditurit: R. L., S. B., e lindur L., N.M., e lindur L., S. Ç., e lindur L., Z. A., e lindur L., D. K., e lindur L.-pasardhësit e të ndjerit Se.(S.)L., E. L., G. L., S. L., Sh. L., L. R., e lindur L.-pasardhësit e të ndjerit S.(S.)L. dhe paditësit: Gj. L. dhe Sh. L., që të gjithë nga Peja, që t'ia pranojnë këtë të drejtë të pronësisë dhe

të lejojnë që të regjistrohet në librat kadastral në emër të ndërhyrësit kryesor, e të gjitha këto në afat prej 15 ditëve, nga dita kur aktgjykimi bëhet i plotfuqishëm e nën kërcënim të ekzekutimit me dhunë. Në pikën katër të dispozitivit është vendosur të obligohen të paditurit që solidarisht paditëses Sh. L., e veja e I., nga P., t'ia paguajnë shumën prej 2.345€ në emër të shpenzimeve gjyqësore në afatin prej 15 dite pas marrjes së aktgjykimit.

2. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.1006/18 të datës 26.11.2020, është refuzuar si e pathemeltë ankesa e të paditurit të parë R. L. nga P., ndërsa aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Pejë, departamenti i përgjithshëm C.nr.704/11, i datës 12.01.2018, në pikën I (një) dhe IV (katër) të dispozitivit të tij (sa i përket paditëses Sh. L. dhe për shpenzimet e procedurës), është vërtetuar. Ndërsa në pikën II (dy) dhe III (tre) të dispozitivit të tij (sa i përket paditësit Gj.L. nga P., dhe ndërhyrësit kryesor A. B.), aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Pejë - Departamenti i përgjithshëm C.nr.704/11, i datës 12.01.2018, mbetet i pashqyrtuar.
3. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës në Prishtinë Ac.nr.1006/18 të datës 26.11.2020, i padituri R. L. nga P., në afatin ligjor ka ushtruar revizion, për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që aktgjykimet e instancave më të ulëta të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim.
4. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215, gjeti se: Revizioni është i bazuar.
5. Nga shkresat e lëndës rrjedh se paditësja me padë, dhe me precizimin e saj të bërë më datë 26.01.2017, gjatë shqyrtimit kryesor dhe në fjalën përfundimtare, e përmes të autorizuarit të saj, ndër të tjera ka theksuar se ka qenë bashkëshortja e tani të ndjerit I. (S.) L., kurse të paditurit janë vëllezërit dhe motrat e tani e të ndjerit I., dhe fëmijët e të ndjerit S., për të cilin ndërgjyqësit kanë zhvilluar procedura trashëgimore pas vdekjes së tij, ku si trashëgimtar të rendit të parë të trashëgimisë janë shpallur bijtë e të ndjerit: S., I. dhe R., pasi që vajzat e të ndjerit S., kishin heqë dorë nga trashëgimia e babait në favor të vëllezërve, ka potencuar se në kohën e shqyrtimit të kësaj trashëgimie i padituri Gj. ishte në botën e jashtme në SHBA dhe nuk i dihej fati i tij për vite me radhë. Se paditësja pas vdekjes së bashkëshortit ka kërkuar nga gjykata që të bëhet plotfuqishmëria e aktvendimit T.nr.17/97, me qëllim që i njëjti të procedohet në librat publik të komunës në emër të trashëgimtarëve të të ndjerit S.K,

gjykata nuk ka vepruar lidhur me këtë kërkesë me arsyetimin se nuk i është bërë dorëzimi personalisht trashëgimtareve-vajzave por këtë aktvendim e kishte pranuar tani i ndjeri I., për çka edhe është udhëzuar paditësja për kontest civil dhe atë gojarisht, meqë në ndërkohë ishte paraqitur edhe trashëgimtari Gj.. Më tutje paditësja ka theksuar se me bashkëshortin e saj ka jetuar bashkë por më vonë, në vitin 2001, kanë vu kurorë, se paditësja dhe tani i ndjeri I., kanë qenë në marrëdhënie pune që nga viti 1973, paditësja infermiere ndërsa që nga viti 1975 i ndjeri ka qenë nëpunës, se kanë qenë në bashkësi familjare me të paditurin S. dhe R., kanë ndërtuar një objekt të banimit familjar me katër banesa, dy në përdhese dhe dy në kate me hyrje të veçantë për çdo banesë, se në banesat në kate kanë jetuar i padituri S. dhe familjarët e tij dhe i padituri I. me bashkëshortin, kurse në përdhese ka jetuar i padituri R., me familjen e tij, një banesë ka qenë e caktuar për të paditurin Gj., i cili ishte atëherë në SHBA, se toka e trashëguar nga paraardhësi juridik ka mbetur e pandarë, si pronë e përbashkët, përveç një pjese prej 12 ari që i ishte shitur motrës, këtu të paditurës S., dhe bashkëshortit të saj, se kjo shtëpi në vitin 1999, ishte dëmtuar rëndë dhe pjesërisht është meremetuar me kontributin e ndërgjyqësve dhe ndihmave humanitare, ka theksuar se i padituri Gj., është kthyer pas 30 viteve dhe banon në shtëpinë familjare të tij sikurse i padituri S. dhe R. Në veçanti ka cekur se paditësja dhe bashkëshorti i saj, me mjetet e tyre financiare kanë kontribuar më së shumti në ndërtimin e shtëpisë familjare meqë ishin të punësuar dhe kishin mundësi materiale më shumë se të tjerët e duke përjashtuar kontributin e të paditurit Gj., i cili as fizikisht nuk ka qenë në Pejë, se paditësja pas vdekjes së bashkëshortit të saj, ka interes juridik që të vërtetohet kontributi i saj dhe i bashkëshortit në objektin familjar, duke mos e kontestuar pjesën që i takon të paditurve-trashëgimtarëve të të ndjerit S., sipas aktvendimit T.nr.19/97, se paditësja pret se është pronare e pjesës ideale e objektit familjar ashtu si ishte bërë ndarja me të paditurit S. dhe R., e patundshmërisë nga fleta poseduese Nr... dhe ... ZK P... përveç pjesës që i është shitur familjes B.

6. I padituri R. L., në përgjigje në padi të bërë me shkrim me dt.17.03.2014, gjatë shqyrtimit kryesor dhe në fjalën përfundimtare, e përmes të autorizuarit të tij. Besnik Blakaj, avokat në P., ka parashtruar se e konteston padinë dhe kërkesën e paditëses, në parashtrësë ka deklaruar njëjtë sikurse pasardhësit e të ndjerit S. L. I autorizuari i tij e ka kundërshtuar padinë përveç tjerash edhe për faktin se paditësja Sh., bazuar në ligjin e trashëgimisë në fuqi atëherë dhe tani, nuk hynë në asnjërin rend të trashëgimisë të paraparë me këto ligje.

7. Gjykata e shkallës së parë, duke vendosur sipas padisë së paditëses, pasi që ka mbajtur seancën kryesore dhe pas administrimit të provave, ka vendosur ta aprovoj kërkesëpadinë e paditësve dhe ndërhyrësit kryesor, duke vendosur sikurse në dispozitiv të aktgjykimit, të përshkruar si më lartë.
8. Në arsyetim të aktgjykimit ndër të tjera ka theksuar se: gjykata pas vlerësimit të pohimeve të palëve ndërgjyqëse dhe provave të nxjerra në kuptim të nenit 8 të Ligjit të Procedurës Kontestimore (LPK) me kujdes dhe me ndërgjegje ka çmuar çdo provë veç e veç dhe të gjitha ato së bashku, ka gjetur se kërkesë padia e paditëses është e bazuar. Kjo gjykatë me provat e proceduara gjatë shqyrtimit kryesor, me pa mëdyshje ka vërtetuar se patundshmëria kontestuese hyn në masën trashëgimore të tani të ndjerit S. (L.) L., ish nga P., se kjo rrethanë dhe ky fakt ka qenë jo kontestuese në mes të palëve ndërgjyqësore, ishte jokontestues edhe fakti se bashkëshorti i paditëses tani i ndjeri I. L., ishte trashëgimtari ligjor i rendit të parë të trashëgimisë (i biri i tani të ndjerit S.). Ishte jokontestues edhe fakti se I. L. kishte vdekur në vitin 2007, pas vdekjes së babait të tij. Nuk është kontestues as fakti se pas vdekjes së S. L. është shqyrtuar trashëgimia dhe me aktvendimin trashëgimor T.nr.17/97 të dt.21.01.1998, si trashëgimtar janë shpallur tre djemtë e të ndjerit dhe atë: S., I. dhe R., pasi që të gjitha vajzat kishin hequr dorë nga trashëgimia në favor të vëllezërve dhe gjatë kësaj procedure nuk ka pas mosmarrëveshje në mes të trashëgimtarëve të të ndjerit S., me rastin e dhënies së deklaratës trashëgimore, deklarata këto që kanë dhënë efekt në mes të trashëgimtarëve e në veçanti të bashkëshorti i paditëses i cili e ka pranuar personalisht aktvendimin e përmendur mbi trashëgiminë. Është jo kontestues gjithashtu edhe fakti se në këtë aktvendim nuk ishte përfshirë djali i të ndjerit S.-Gj. Në veçanti është jokontestues fakti se të gjithë ndërgjyqësit në këtë çështje kontestimore nuk e kontestojnë kërkesën e paditësit Gj. (S.) L., nga Peja, dhe kërkesën e ndërhyrësit kryesor A. (S.) B., nga P., për çka gjykata nuk e ka parë të nevojshme që të argumentojë me detaisht kërkesat e tyre, pasi që kërkesat e tyre nuk u kundërshtuan nga askush për faktin se këto kërkesa janë të ligjshme. Kjo gjykatë kërkesën e paditëses Sh. se është pronare e 1/4 pjesës ideale të ngastrave katastrale: nr. ..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr...4 dhe nr... ZK P., dhe të drejtën e pronësisë në pjesën e shtëpisë familjare të ndërtuar në parcelën kadastrale nr..., ZK P. dhe atë banesën në katin e parë, mbi përdhese, me sipërfaqe prej 80m, me të drejtë të shfrytëzimit të hyrjes së përbashkët, e që hyn në masën trashëgimore të ndjerit S., e konsideron si të drejtë legjitime.

9. Ndërsa pretendimet e të paditurve se nuk e pranojnë kërkesëpadinë e paditëses, me arsyetimin se gjatë jetës i ndjeri I., është kompensuar nga shitja e një pjese të pronës, dhe vajzat e të ndjerit S.: S. B., e lindur L., N. M., e lindur L., S. Ç., e lindur L., Z. A., e lindur L., D. K., e lindur L., E. L., G.L., S. L., Sh. L., L. R., e lindur L., kanë theksuar se heqin dorë nga deklaratat e tyre e dhënë në procedurën trashëgimore pas vdekjes së babait të tyre, duke e ndryshuar deklaratën vetëm sa i përket pikës që ka të bëjë me të ndjerin I, kjo gjykatë e konsideron si jo të bazuar dhe kundërthënëse.
10. Gjatë vendosjes gjykata në veçanti pati parasysh shkresat e lëndës T.nr.77/09, e në të cilën lëndë janë edhe shkresat e lëndës T.nr.17/97, ku është vendosur në procedurën trashëgimore për të ndjerin S. (L.) L., nga P., i cili ka vdekur më datë.22.10.1996, ku në certifikatën e vdekjes si trashëgimtarë të të vdekurit janë shënuar fëmijët e tij: S.1 (tani i ndjerë), I. (tani i ndjerë); N., S., Z., S., R., dhe D., dhe si masë trashëgimore e të ndjerit S., ishin ngastrat kadastrale: nr. ..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr... dhe nr... ZK Pejë.
11. Këta trashëgimtarë secili veç e veç kanë dhënë deklaratat e tyre trashëgimore para gjykatës kompetente (mbi pranimin e trashëgimit dhe mbi heqjen dorë nga trashëgimi), ashtu që vajzat e trashëgimtarëve: N., S., Z., S. dhe D., kanë dhënë deklaratë për heqje dorë nga trashëgimi, në favor të vëllezërve-djemve të trashëgimtarëve S., ashtu që deklaratat e tyre është dhënë konform dispozitave ligjore në fuqi dhe atë si vijon: H., dorë nga pjesa trashëgimore, që me ligj më takon si trashëgimtarë i rendit të parë të trashëgimisë, pas vdekjes së babait, në favor të vëllezërve: S., I. dhe R. L., Duke potencuar edhe fjalët "se kjo është deklarata ime trashëgimore e pa revokueshme." Vlen të theksohet se në këtë certifikatë të vdekjes nuk ka qenë i shënuar si trashëgimtarë vetëm paditësi Gj., për fatin e të cilit nuk dihej atëherë, pasi që gjendej diku në SHBA.
12. Gjykata e shkallës së dytë në procedurë ankimore ka gjetur se gjykata e shkallës së parë, në mënyrë të drejtë dhe të plotë ka vërtetuar gjendjen faktike, drejt ka zbatuar dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtës materiale, kur është vendosur që kërkesëpadia e paditësve dhe ndërhyrësit kryesor është e bazuar.
13. Gjykata e shkallës së dytë në arsyetimin e saj ndër të tjera ka theksuar se: nisur nga kjo gjendje e çështjes vlerëson se qëndrimi dhe përfundimi juridik i gjykatës së shkallës së parë është i drejtë dhe i ligjshëm, pasi që aktgjykimi i atakuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, nga neni 182.2, pikat b), g), j), k) dhe m) të LPK-së, dhe se e drejta materiale është zbatuar në

mënyrë të drejtë, për të cilat shkaqe, Gjykata e Apelit kujdeset sipas detyrës zyrtare, në bazë të dispozitës së nenin 194 të LPK-së, e po ashtu, ky aktgjykim nuk është i përfshirë as në shkelje të tjera të dispozitave të procedurës kontestimore të cilat i ka pretenduar pala ankuese me ankesë.

14. Në këtë kuptim, gjykata e shkallës së parë, me rastin e vendosjes për kërkesëpadinë e paditësit, drejtë dhe në mënyrë të plotë ka zbatuar dispozitat e procedurës kontestimore, ka vërtetuar në mënyrë të plotë dhe të drejtë gjendjen faktike, e si rezultat i kësaj, drejtë ka zbatuar edhe të drejtën materiale, për të cilat arsye, aktgjykimi i atakuar është dashur të vërtetohet në tërësi. Gjithashtu, edhe dispozitivi i aktgjykimit të atakuar është mjaft i qartë, e në përputhje të plotë me arsyet e aktgjykimit, duke krijuar kështu harmoni logjike e juridike mes dispozitivit e arsyetimit, të gjitha këto në përputhje me dispozitat e nenit 160 të LPK-së. Për këto arsye, refuzohen si të pabazuara pretendimet ankimore sipas të cilave gjykata e shkallës së parë ka bërë shkelje të tilla, me rastin e hartimit të vendimit gjyqësor, Pretendimet ankimore të palës ankuese se gjykata e shkallës së parë nuk e ka vërtetuar siç duhet gjendjen faktike, vlerësohen si të paqëndrueshme nga gjykata e shkallës së dytë. Për vendimin e marrë, gjykata është mbështetur në provat të cilat i janë ofruar për shqyrtim dhe administrim. Të gjitha këto prova, vlerësimi i të cilave është sqaruar edhe në pjesën arsyetuese të aktgjykimit të atakuar, kanë konstatuar faktet në favor të palës paditëse (përmes të njëjtave është provuar edhe legjitimiteti real aktiv dhe pasiv i palëve në procedurë). E meqenëse me asnjë provë nuk është argumentuar e kundërta e asaj në të cilën gjykata ka ardhur në përfundim, atëherë ajo me të drejtë ka vendosur në bazë të asaj që i është ofruar përmes provave si në shkresa të lëndës. Në këtë drejtim, qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë të dhënë në aktgjykimin e atakuar, se nga provat e administruara, përkatësisht nga aktvendimi për trashëgiminë, nga ekspertiza e ekspertit të gjeodezisë, por edhe nga vet pranimi i palës së paditur në shqyrtimin kryesor (i padituri Xh., dhe ndërhyrësi), është vërtetuar fakti se paditësja, respektivisht burri i saj I. L., i ka trashëguar nga paraardhësi i tij – S. L., paluajtshmëritë kontestuese, por nuk është bërë bartja në librat kadastral, me çka edhe është e bazuar në tërësi kërkesëpadia e paditëses, të cilin arsyetim e ka pranuar në tërësi edhe Gjykata e Apelit.
15. Paralelisht me gjendjen faktike të vërtetuar drejtë si më sipër, gjykata e shkallës së parë ka zbatuar edhe dispozitat e të drejtës materiale, duke u mbështetur në Ligjin mbi Trashëgiminë të Kosovës, i cili ka qenë në fuqi në kohën e zhvillimit të

procedurës së trashëgimisë. Si rrjedhojë, meqenëse pala e paditur gjatë shqyrtimit kryesor, por edhe përmes ankesës së parashtruar në gjykatën e shkallës së dytë, ia ka pranuar të drejtën e pronësisë mbi ngastrën kontestuese të paditurit Xh., dhe ndërhyrësit A. B., atëherë me të drejtë nga gjykata e shkallës së parë ky fakt është marr si i qenë, pasi që në bazë të nenit 321 paragraf 2 të LPK-së. Në rastin konkret kanë qenë të plotësuara kushtet ligjore nga neni 148.1 të LPK-së, që gjykata e shkallës së parë eventualisht të merr aktgjykim në bazë të pohimit për zgjidhjen e kontestit në mes palëve ndërgjyqëse. Andaj është vlerësimi i Gjykatës së Apelit se nuk ka kuptim që të pranohet transaksioni për ndërhyrësin A. B., dhe paditësin Gj. L., e të kundërshtohet e drejta e këtu paditëses me arsyen se bashkëshorti i saj e ka tjetërsuar të drejtën e tij, e cila do ti takonte në bazë të trashëgimisë nga trashëgimlënësi S. L.

16. Në anën tjetër, kundërshtimet e palëve të paditura të cekura edhe me ankesë, lidhur me faktin se paditësja nuk mund ta trashëgojë vjehrrin e saj S. L., konsiderohen si jo relevante nga kjo Gjykatë e shkallës së dytë, meqë të njëjtat kundërshtime nuk kanë mundur të jenë pengesë për vendosjen meritorë të kërkesëpadisë së paditëses (me kërkesëpadi është kërkuar vërtetimi i të drejtës së pronësisë mbi ngastrën kontestuese). Kjo për faktin se në rastin konkret paditësja të drejtën e vet e bazon në aktvendimin për trashëgiminë, me të cilin bashkëshorti i saj është shpallur trashëgimtarë, pasi që i njëjti ka jetuar pas trashëgimlënësit S. L., (të cilin e kanë trashëguar edhe këtu të paditurit), dhe me të drejtë gjykata e shkallës së parë ia ka njohur këtë të drejtë me 1/4, pasi që tani si trashëgimtarë është edhe paditësi Xh. L., i cili nuk ka qenë i përfshirë në aktvendimin për trashëgimi, e në ndërkohë që vajzat e trashëgimlënësit këtu të paditura kanë hequr dorë në favor të vëllezërve të tyre.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme.

17. Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranojë qëndrimin juridik të gjykatave të instancës më të ulët si të drejtë dhe të ligjshëm, ngase sipas vlerësimit të kësaj Gjykate aktgjykimi i goditur dhe ai i gjykatës së shkallës së parë janë marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore të parashikuara me nenin 182.2 pika (n) të LPK, dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, nuk është vërtetuar plotësisht gjendja faktike, ndërsa aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë

është marrë me shkelje thelbësore të parashikuara me nenin 182.1 lidhur me nenin 194 dhe 204 të LPK, për të cilin shkak të dy aktgjykimet patjetër u deshtë të prishen.

18. Si me ankesë ashtu edhe me revizion kontestohet ligjshmëria e aktgjykimeve të gjykatave të instancës më të ulët, me arsyetim se aktgjykimi i shkallës së parë dhe i shkallës së dytë janë kontradiktor, nga mënyra e vendosjes dhe arsyet e dhëna, të cilin pretendim si të bazuar e pranon edhe kjo gjykatë.
19. Në aktgjykimin e shkallës së parë shkelja thelbësore e dispozitave të procedurës kontestimore, nga neni 182.2 pika n) të LPK-së, qëndron për faktin se aktgjykimi i ankimuar në pikën një, e cila pjesë është objekt i shqyrtimit, është i përfshirë me të meta për të cilat nuk mund të ekzaminohet, pasi që dispozitivi i aktgjyimit të ankimuar është kontradiktor dhe kundërtënës dhe në kundërshtim të plotë me vet arsyet e dhëna, si dhe provat në shkresat e lëndës, vendosja *“është pronare në bazë të kontributit dhe sipas të drejtës së trashëgimisë në 1/4 pjesë ideale, në patundshmërinë e cila gjendët në lagjen, “...”, Komuna e P., të regjistruar në certifikatën mbi të drejtat e pronësisë së paluajtshme me numër të ngastrave nr..., nr..., nr..., nr..., nr..., nr... dhe nr... ZK P., si dhe është pronare në pjesën e shtëpisë familjare të ndërtuar në parcelën kadastrale nr... ZK P., dhe atë banesës në katin e parë, mbi përdhese, me sipërfaqe prej 80m², me të drejtë të shfrytëzimit të hyrjes së përbashkët”, në bazë të këtij dispozitvi është e pa qartë se në cilën cilën bazë është aprovuar kërkesëpadia e paditëses Sh. L., ndërsa kjo bëhet kontradiktore edhe nga arsyet e dhëna në arsyetim. Po ashtu sa i përket vendosjes *“si dhe është pronare në pjesën e shtëpisë familjare të ndërtuar në parcelën kadastrale nr... ZK P., dhe atë banesës në katin e parë, mbi përdhese, me sipërfaqe prej 80m², me të drejtë të shfrytëzimit të hyrjes së përbashkët”* është vendosje pa të dhëna të mjaftueshme për ekzekutim, që e bënë aktgjykimin e pa përmbarueshëm në këtë pjesë. Në këtë rast gjykata ka vendosur sipas kërkesës së palës paditëse të precizuar, por në momentin kur parashtrisa dhe kërkesa e saj, nuk është e qartë dhe nuk mund të vepohet sipas të njëjtës, gjykata duhet ta kthej në plotësim dhe përmirësim, ashtu që në rastin konkret objekti i kërkesës ka qenë dashtë të ketë të përfshira të gjitha të dhënat e nevojshme, përfshirë të dhënat e detajuara nëse kemi të bëjmë me objekt ndërtimorë të ndarë në njësi apo shtëpi të përbashkët në kate me një hyrje të përbashkët, në këtë rast nuk mund të arrijmë në përfundim nëse në katin e parë është vetëm kjo banesë apo ka edhe banesë tjetër, andaj në formën si është formuluar është me të dhëna të pamjaftueshme për t’u ekzekutuar aktgjykimi.*

20. Gjykata e shkallës së parë me rastin e vendosjes në aktgjykim, ku paditëses Sh. L., i është njohur e drejta e pronësisë në paluajtshmërinë kontestuese në dy baza, në bazë të kontributit dhe trashëgimisë, si dhe pranimit të këtij qëndrimi edhe nga gjykata e shkallës së dytë, për Gjykatën Supreme është e pa pranueshme, për faktin se këto dy baza garojnë njëra me tjetrën që donë të thotë e përjashtojnë njëra tjetrën, pretendimi i paditëses Sh. L. se ka pasuri e cila është krijuar me kontributin e paditëses, duhet të jetë konkret, në këtë rast duhet të vërtetohet se cila është kjo pasuri, dhe të veçohet nga masa e trashëgimisë, pasi nuk hyn fare në masën e trashëgimisë.
21. Për Gjykatën Supreme nuk është kontestuese se me aktvendimin trashëgimor T.nr.17/97 të dt.21.01.1998, si trashëgimtar janë shpallur tre djemtë e të ndjerit dhe i ndjeri I., ish bashkëshorti i paditëses Sh. L., por kjo gjykatë nuk mund të pranojë përfundimet e gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, se paditësja e trashëgon në tërësi masën trashëgimore të ndjerit I. L., për faktin se gjatë jetës bashkëshortore paditësja dhe i ndjeri I. L., nuk kanë pasur fëmijë, apo të paktën në këtë përfundim ka arritur kjo gjykatë, andaj në këtë situatë duhet të aplikohen dispozitat e Ligjit nr. 2004/26 për Trashëgiminë në Kosovë, pasi është ligj i aplikueshëm për shqyrtimin e trashëgimisë së të ndjerit I. L., ndërsa sa i përket këtyre rrethanave gjykata e shkallës së parë dhe e dytë nuk kanë dhënë arsye, andaj mos arsyetimi i fakteve qenësore, aktgjykimin e shkallës së parë e bënë kontradiktor, pjesën e dispozitivit dhe arsyet e dhëna, si dhe me shkresat e lëndës, për të cilën arsye ka pasur pretendime ankimore kundër aktgjykimin të shkallës së parë nga i padituri R. L., andaj gjykata e shkallës së dytë ka qenë dashtë ti trajtoj dhe ti evidentoj këto shkelje, pasi paraqesin shkelje thelbësore nga neni 182.2 pika (n) të LPK, për të cilat aktgjykimi ka qenë dashtë të prishet, po ashtu mos aplikimi adekuat i dispozitave materiale, e për të cilën shkelje gjykata e shkallës së dytë ka qenë dashtë të kujdeset sipas detyrës zyrtare sipas nenit 194, të LPK-së, dhe sipas pretendimeve në ankesë, dhe aktgjykimin e shkallës së parë ta prish konform nenit 198.2 të LPK.
22. Ndonëse është obligim i gjykatës në bazë të nenit 160 par.4, të LPK-së, që arsyetimi i aktgjykimin të përmban, kërkesat e palëve, faktet që i kanë parashtruar palët, provat që i kanë propozuar palët, cilat fakte i ka vërtetuar, pse dhe si i ka vërtetuar ato fakte, cilat prova i ka shfrytëzuar gjykata dhe si i ka vlerësuar ato me rastin e vendosjes, aktgjykimin të shkallës së parë por edhe të shkallës së dytë i mungojnë arsyet për mënyrën e vendosjes për faktet vendimtare, për më tepër arsyet e dhëna janë

kontradiktore në mes vete, nuk janë arsyetuar provat e administruara, të cilat janë në kundërshtim me vendosjen si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar.

23. Gjykata Supreme vlerëson se në rastin konkret gjykata e shkallës së parë nuk ka aplikuar asnjë dispozitë konkrete të drejtës materiale, por vetëm ka pasur referencë dispozitat e Ligjit për trashëgiminë pa theksuar cila dispozitë është aplikuar me rastin e vlerësimit si të bazuar kërkesëpadinë e paditëses, po ashtu njëjtë ka vepruar edhe gjykata e shkallës së dytë, që është shkelje nga neni 184 të LPK-së, ku është përcaktuar *“Zbatimi i gabueshëm i së drejtës materiale ekziston kur gjykata nuk e ka zbatuar dispozitën e së drejtës materiale që është dashur ta zbatojë, apo kur dispozitën e tillë nuk e ka zbatuar në mënyrë të drejtë.”*, ndërsa me nenin 160.5, të LPK-së, është përcaktuar *“Gjykata posaçërisht tregon se cilat dispozita të së drejtës materiale i ka zbatuar me rastin e vendosjes mbi kërkesat e palëve. Kur është nevoja gjykata deklarohet edhe lidhur me qëndrimet e palëve për bazën juridike të kontestit, si dhe për propozimet dhe prapësimet e tyre, për të cilat gjykata nuk ka bërë arsyetime të vendimeve që i ka dhënë me herët gjatë procesit gjyqësor.”*
24. Gjykata Supreme ka vendosur si në pikën dy të dispozitivit të këtij aktgjykimi, që të mbetet i pa shqyrtuar aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1006/18 të datës 26.11.2020, sa i përket vendosjes si në pikën I, të dispozitivit lidhur me shpenzimet e procedurës, dhe pikës II, të dispozitivit, pasi në këtë pjesë i padituri nuk ka ushtruar revizion.
25. Gjykata e shkallës së parë është e detyruar që në rigjykim t’i mënjanojë të metat e lartpërmendura, (kërkesa sipas padisë të jetë e qartë), duke i pasur parasysh edhe thëniet e tjera të ankesës dhe revizionit, ashtu që të trajtoj dhe vlerësoj të gjitha pretendimet e palëve për objektin e kërkesëpadisë, ashtu që të saktësoj se për cilën pjesë paditëses Sh. L. i është njohur e drejta e pronësisë sipas kontributit dhe në cilën pjesë në bazë të trashëgimisë, duke e trashëguar të ndjerin ish bashkëshortin e saj I. L.. Ashtu që me rastin e vendosjes, të mund të vendoset pas vërtetimit të plotë të gjendjes faktike, përmes administrimit të provave, dhe gjykata e shkallës së parë me rastin e përpilimit të aktgjykimit duhet të ketë kujdes që i njëjti të jetë në përputhje me nenin 160 të LPK-së, ashtu që vendimi të jetë i ligjshëm me referenca të qarta në dispozita konkrete ligjore të aplikura me rastin e vendosjes për kërkesëpadinë, si dhe të përmbajë arsye për faktet vendimtare të vendosjes.
26. Nga sa u tha më lartë e me zbatim të nenit 224.2 të LPK, vendosi që: Pranohet revizioni i të paditurit R. L. nga P., prishen aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të

Kosovës, Ac.nr.1006/18 të datës 26.11.2020, sa i përket vendosjes në pjesën e pikës I, të dispozitivit, dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Pejë, C.nr.704/11, i datës 12.01.2018, në pikën I, të dispozitivit, dhe në këtë pjesë çështja i kthehet gjykatës së shkallës së parë për rigjykim; Mbetet i pa shqyrtuar aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës Ac.nr.1006/18 të datës 26.11.2020, sa i përket vendosjes si në pikën I, të dispozitivit lidhur me shpenzimet e procedurës, dhe pikës II, të dispozitivit.

**Aktvendim i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev.nr.152/23, 12 qershor 2023**

Nëse kemi të bëjmë me shpronësim dhe trajtohet çështja e caktimit të lartësisë së kompensimit atëherë duhet të zhvillohet procedura jokontestimore, mirëpo nëse bëhet fjalë për shpronësim faktik (pa procedurë të shpronësimit) në këtë rast duhet të zhvillohet procedura kontestimore.

I. Rrethanat e çështjes

1. Me aktvendimin e Gjykatës Themelore në Gjilan, Departamenti i Përgjithshëm CN.nr.23/15, të datës 21.06.2019, në pikën I të dispozitivit është vendosur të caktohet kompensimi për paluajtshmërinë e shpronësuar të propozuesve H dhe SH.B, të dy nga Gjilani nga ana e kundërpropozueses K.GJ, e cila evidentohet si ngastër kadastrale P70403013-.....-, në sipërfaqe prej 620m² në vendin e quajtur “.....”, arë e klasit të dytë, e cila në anën lindore kufizohet me parcelën kadastrale-.. të evidentuar në emër të D.A në distancë prej 25.20m, në anën veriore kufizohet me parcelën-.. e evidentuar në emër të H.B në distancë prej 28.70m, në anën perëndimore kufizohet me parcelën-.. me pronar R.P në distancë prej 24.60m dhe në anën jugore kufizohet me parcelën-.. e evidentuar në emër të SH.B në distancë prej 27.90m, dhe e ka detyruar kundërpropozuesen që t'ia kompensojë propozuesve shumë të hollave në lartësi prej 73,000.00 € (Shtatëdhjetë e tremijë euro). Në pikën II të dispozitivit është vendosur që secila palë ti bartë shpenzimet e veta procedurale.

2. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës së të autorizuarit të kundërpropozuesës, me aktvendimin Ac.nr.4558/19, të datës 09.02.2023, ka vendosur të refuzoj të pathemeltë ankesën e kundërpropozuesës K.GJ, ndërsa e ka vërtetuar aktvendimin e Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti i Përgjithshëm, C.nr.23/15, të datës 21.06.2019.
3. Kundër aktvendimit të gjykatës së shkallës së dytë i autorizuari i kundërpropozueses në afat ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës të aprovojë revizionin si të bazuar, ashtu që aktvendimet e gjykatave të instancave më të ulëta ti anuloj si të pabazuara në ligj ose çështjen ta kthej në rigjykim.
4. Propozuesi nuk ka paraqitur përgjigje në revizionin e kundërpropozuesës.
5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni i kundërpropozuesës është i bazuar.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se propozuesit H dhe SH.B, të dy nga Gjilani, kanë kërkuar caktimin e kompensimit për ngastrën kadastrale nr.- duke vlerësuar se kjo paluajtshmëri u është shpronësuar me vendimin e kundërpropozueses K.GJ 01.Nr.../..., të datës 27.04.2011. Ky eksproprijim ka ndodhë për interes publik, përkatësisht për ndërtimin - rregullimin e rrugës qarkore të qytetit të Gjilanit (Projekt i Komunës) dhe nga kundërpropozuesja, asnjëherë nuk është kompensuar, apo nuk i është caktuar kompensimi për paluajtshmërinë e shpronësuar.
7. Gjykata e shkallës së parë, në procedurë jo kontestimore të zhvilluar sipas ankesës-propozimit të propozuesit i cili ka kërkuar caktimin dhe kompensimin e vlerës reale të paluajtshmërisë së tij (pasi që kjo nuk i është bërë asnjëherë në procedurë administrative), pas vlerësimit të provave, përfshirë këtu edhe ekspertizën nga eksperti vlerësues, ka caktuar kompensimin në shumë prej 73,000.00 €
8. Gjykata e Apelit ka pranuar në tërësi vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë si të rregullt dhe të ligjshëm, vlerësimin për lartësinë e kompensimit e ka konsideruar në pajtim me nenin 15 të Ligjit nr. 03/L-139 për Shpronësimin e Pronës së Paluajtshme, me të cilin parashihen rregullat themelore për përcaktimin e shumës së kompensimit. Gjykata e shkallës së dytë gjithashtu ka vlerësuar se gjykata e shkallës

së parë në çështjen konkrete juridike në mënyrë të plotë dhe të drejtë e ka vërtetuar gjendjen faktike, prandaj pretendimet ankimore të kundërpropozueses se në rastin konkret është zbatuar gabimisht e drejta materiale në këtë drejtim tregohen si të pabazuara.

9. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë, mbi bazën e gjendjes faktike të vërtetuar në mënyrë të plotë dhe të drejtë, ka përdorur të drejtën e saj në kuptim të dispozitave të Ligjit mbi Eksproprijimin, që vetë ta caktojë lartësinë e kompensimit për paluajtshmërinë e eksproprijuar të propozuesit, përmes ekspertizës përkatëse, pasi që është bindur se organi i shpronësimit nuk e ka caktuar shumën adekuate për këtë. Në këtë drejtim edhe vendimi mbi shpenzimet e procedurës nga gjykata e shkallës së parë është marrë në përputhje të plotë me dispozitat e LPK-së.

II. Vlerësimi i kolegjit civil të Gjykatës Supreme të Kosovës

10. Gjykata Supreme e Kosovës duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes nuk mund të pranojë qëndrimin juridik të gjykatave të instancave më të ulëta, si të drejtë dhe të ligjshëm, ngase sipas vlerësimit të kësaj gjykate aktvendimi i goditur dhe ai i shkallës së parë janë marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore të parashikuara me nenin 182.2 (n) të LPK-së dhe me zbatim të gabuar të drejtës materiale, ndërsa aktvendimi i gjykatës së shkallës së dytë është marrë me shkelje thelbësore të parashikuara me nenin 204 të LPK-së, për çka aktvendimet patjetër është dashtë të prishen dhe lënda t'i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.
11. Gjykata Supreme vlerëson se në këtë rast ka kundërthënie mes provave të paraqitura dhe vendosjes lidhur me çështjen, kjo pasi që propozuesit kanë iniciuar procedurën jokontestimore dhe të dy gjykatat e kanë cilësuar si procedurë të tillë mirëpo në shkresa të lëndës përveç vendimit për shpalljen e interesit të përgjithshëm publik, nuk ka ndonjë provë që vërteton faktin se është bërë shpronësimi i ngastrës së propozuesve apo të jetë caktuar ndonjë kompensim nga kundërpropozuesja. Nga vendimi për shpalljen e interesit të përgjithshëm nuk mund të vërtetohet se ngastra konkrete është përfshirë në shpronësim, ndërsa nga certifikata e pronësisë rezulton se propozuesit H dhe SH.B ende janë bashkëposedues me nga $\frac{1}{2}$ në paluatjshmërinë që pretendohet se është shpronësuar.

12. Gjykatat e instancës më të ulët kanë dhënë arsye kundërthënëse dhe në kundërshtim me provat e administruara në lidhje me faktet vendimtare, kjo pasi që gjykatat konsiderojnë se ka vendim përfundimtarë për shpronësim mirëpo në shkresa të lëndës nuk ekziston një vendim i tillë përveç vendimit për shpalljen e interesit të përgjithshëm. Në këtë rast është e paqartë se ngastra në fjalë a është shpronësuar apo jo, kjo pasi nga vendimi mbi shpalljen e interesit publik për shpronësim të paluajtshmërive për rregullimin e infrastrukturës rrugore në Komunën e Gjilanit i datës 27.04.2011 nuk mund të kuptohet se kjo ngastër është pjesë e shpronësimit, ndërsa nuk ka një vendim përfundimtar për të vërtetuar saktë se kur ka ndodhë shpronësimi dhe kjo ngastër a është përfshi në tërsi ose në ndonjë pjesë të saj në shpronësim, në mënyrë që pastaj të lejohej kompensimi për të njëjtën paluajtshmëri.
13. Në praninë e kundërthënieve të tilla rreth asaj se kjo paluajtshmëri a është përfshi në proces të shpronësimit në vitin 1995 siç pretendon kundërpropozuesi apo pas marrjes së vendimit për shpalljen e interesit të përgjithshëm, pastaj gjendjes faktike në teren ku në këtë ngastër është ndërtuar rruga, vlerësohet nga kjo gjykatë se është e domosdoshme që gjykata e shkallës së parë fillimisht të qartësoj se a kemi të bëjmë me proces të shpronësimit dhe caktim të lartësisë së kompensimit apo kemi të bëjmë me marrjen e paluajtshmërisë pa shpronësim (shpronësim faktik), kjo pasi që nga kjo varet edhe çështja se a duhet të zhvillohet procedura jokontestimore apo kontestimore në këtë çështje. Nëse kemi të bëjmë me shpronësim dhe trajtohet çështja e caktimit të lartësisë së kompensimit atëherë duhet të zhvillohet procedura jokontestimore, mirëpo nëse bëhet fjalë për shpronësim faktik (pa procedurë të shpronësimit) në këtë rast duhet të zhvillohet procedura kontestimore.
14. Si rezultat i shkeljeve të tilla, mos qartësimi të gjendjes reale faktike ka ardhur deri te zbatimi i gabuar i drejtës materiale dhe në rivendosje gjykata e shkallës së parë duhet të evitoj shkeljet e sipërpërmendura dhe të vërtetoj faktet e sipër theksuara, ku fillimisht duhet të qartësoj se për cilën procedurë bëhet fjalë pastaj mbi bazën e fakteve dhe provave të paraqitura, si dhe duke zbatuar drejtë dispozitat materiale të vendos për çështjen që do të jetë objekt shqyrtimi.
15. Nga arsyet e paraqitura më lart e në pajtim me dispozitën e neni 224 paragrafi 2 të LPK-së, kolegji civil i Gjykatës Supreme të Kosovës, vendosi: Pranohet revizioni i kundërpropozueses K.GJ, priset aktvendimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ac.nr.4558/19, të datës 09.02.2023 dhe aktvendimi i Gjykatës Themelore në Gjilan -

Departamenti i Përgjithshëm CN.nr.23/15, i datës 21.06.2019 dhe çështja i kthehet gjykatës së shkallës së parë në rigjykim.

I. VENDIME NGA LËMIA EKONOMIKE DHE ADMINISTRATIVE

Aktvendim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

EML.nr. 1/2020 i datës 27.05.2022

Mjetet juridike ndaj aktvendimit të Gjykatës për njohjen dhe shpalljen e ekzekutueshmërisë të vendimit të huaj të arbitrazhit përcaktohen me Ligjin për Arbitrazhin si ligj special, andaj nuk vie në shprehje aplikimi i dispozitave nga neni 245 e tutje të LPK-së, dhe si rrjedhojë në këto raste nuk lejohet kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e Prokurorit të Shtetit.

I. Rrethanat e çështjes

25. Paditësi-propozuesi Y. sh.p.k, pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë- Departamenti për Çështje Ekonomike, ka paraqitur kërkesë për shpalljen e ekzekutueshëm të vendimit të arbitrazhit në raport të paditurit – kundërshtarit të propozimit “C.G” sh.p.k me seli në Prizren.
26. Kundër aktvendimit të sipër përmendur të Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike, Prokurori i Shtetit, ka paraqitur kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë për shkak të, siç thuhet në të, aktvendimi në fjalë është marrë në kundërshtim me nenin V të Konventës për Njohjen dhe Ekzekutimin e Vendimeve të Arbitrazhit të Huaj, respektivisht në kundërshtim me nenin 39.5, pika b) të Ligjit për Arbitrazhin e Kosovës, me propozim që të miratohet kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë, ndërsa, aktvendimi i lartë cekur, të shfuqizohet dhe lënda ti kthehet gjykatës së shkallës së parë për shqyrtim dhe vendimmarrje.

II. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

12. Gjykata Supreme e Kosovës, pas shqyrtimit të lejueshmërisë së paraqitjes së kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë të Prokurorit të Shtetit, kundër aktvendimit të sipër përmendur, në pajtim me nenin 245.1 dhe nenin 246 të Ligjit për Procedurën Kontestimore, gjeti se: Kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e Prokurorit të Shtetit, është e palejuar.
13. Nga shkresat e lëndës rezulton se Prokurori i Shtetit ka paraqitur kërkesë për mbrojtjen e ligjshmërisë kundër Aktvendimit të sipër përmendur të Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike, me të cilin është shpallur i ekzekutueshëm Vendimi i Arbitrazhit të Huaj- Arbitrazhit të Përhershëm në Odën Ekonomike të Serbisë, në Beograd, T-5/2019 dt.2.06.2020 i korrigjuar dhe i plotësuar më dt.29.06.2020, me të cilin është vendosur në mënyrë meritore në çështjen juridike kontestimore midis paditësit – propozuesit Yumis sh.p.k. Nish dhe të paditurit – kundërshtarit të propozimit Prizren “ Commerce Group SH.P.K.” Lubizhdë, me seli në Prizren, si në dispozitivin e vendimit të lartë cekur.
14. Ndërkohë që, në këtë gjendje të kësaj çështje dhe në kontekstin e mësipërm, duhet pasur parasysh, se me dispozitën e nenit 37.3 të Ligjit për Arbitrazhin të Republikës së Kosovës, parashihet se “Kundër aktvendimit të Gjykatës në rastet e parapara me nenin 36, par.2, lejohet ankesa. Për të gjitha aktvendimet tjera të nxjerra nga Gjykata në pajtim me këtë ligj nuk lejohet ankesa “ , sikundër është edhe rasti konkret me aktvendimin e atakuar të gjykatës së shkallës së parë, me të cilin është shpallur i ekzekutueshëm aktvendimi përkatës i arbitrazhit, dhe pasi që e njëjta ka gjetur se shpallja e aktvendimit përkatës të ekzekutueshëm, nuk është në kundërshtim me dispozitat e nenit 39.5 pika a) dhe b) të Ligjit për Arbitrazhin të Kosovës, përkatësisht, nuk ka të bëjë me kontestin që nuk mund të zgjidhet përmes arbitrazhit dhe nuk është në kundërshtim me rendin publik (ordre public) të Republikës së Kosovës. Prandaj, në prani të faktit se kemi të bëjmë me dispozita të veçanta të një Ligji Special, si dispozitat e nenit 36, nenit 37, nenit 38, nenit 39 të Ligjit për Arbitrazhin të Republikës së Kosovës, (e për dallim nga dispozitat e LPK-së, nenit 245 etj, në vazhdim të tij), këtu, në rastin konkret civil juridik, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë e Prokurorit të Shtetit, në kontekstin e dispozitave të sipër cekura, nuk lejohet.
15. Prandaj, nga arsyeja e sipër përmendur, Gjykata Supreme e Kosovës, kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë të Prokurorit të Shtetit, u dashtë që ta hedh si të palejuar.

Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

ERev.nr. 16/19 i datës 30 dhjetor 2020

Parimi i “ezuarimit të së drejtave” pas “shitjes së parë” përbën parim sipas të cilit kontrolli i bartësit të markës tregtare mbi produktin apo shërbimin që bartë markën e tij tregtare pushon pas shitjes së parë të produktit. Ky parim i referohet kontrollit mbi produktin dhe jo kontrollit mbi markën tregtare si pronë e paprekshme. Kjo ndërlidhet me faktin se, një ndër të drejtat kryesore të bartësit të një marke tregtare është përdorimi i asaj marke në produktet e caktuara dhe që, ndër të tjera, nënkupton edhe hedhjen e produktit që mban atë markë në tregun e caktuar. Pra, hedhja e produktit në një treg të caktuar mund të bëhet vetëm nga bartësi i markës apo me pëlqimin e tij.

Andaj, në rast të importit paralel apo vendosjes së produkteve të caktuara (autentike) në tregun e Kosovës, pa lejen e bartësit, i njëjti mund të kërkojë nga gjykata të ndalojë një veprim të tillë meqë ky veprim paraqet shkelje të markës tregtare të mbrojtur (Ligji nr. 04/L-026 për Markat Tregtare).

Nuk kemi të bëjmë me çështje të gjykuar (res judicata) për kundër se kemi të bëjmë me subjekte të njëjta, kjo për shkak se në vendimin e mëparshëm është vërtetuar se e paditura “Përmes përdorimit të markës tregtare në pjesë të ndryshme të dyqanit të tij, në materialet reklamuese si dhe në internet e ka shkelur markën tregtare të paditësit” ndërsa në aktgjykimin e tanishëm është miratuar kërkesëpadia e paditësit dhe është vërtetuar se i padituri përmes importimit të 7.707 copë artikuj tekstil me shenjë ka shkelur markën figurative me numër regjistrimi”. Andaj, përkundër që natyra e kërkesave të vendosura në këto dy çështje kontestuese është nga fusha e njëjtë, kërkesat janë të ndryshme.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi H&..A.B... me seli në ..., Suedi pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike ka paraqitur padi kundër të paditurës Komuna e Gjilanit, për shkelje të markës tregtare.

2. Gjykata Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike me aktgjykimin IV.EK.nr.111/17, i datës 03.09.2018, ka aprovuar si të bazuar kërkesëpadinë e paditësit H H&.A.B me seli në ..., ... dhe është vërtetuar se e paditura përmes importimit të 7007 copë artikuj tekstil me shenjë H..... e ka shkelur markën figurative me numër të regjistrimit ..., e po ashtu i është urdhëruar të paditurës që të bëjë shkatërrimin e produktit si në pikën I (një) të dispozitivit me shpenzimet të veta. Të paditurës i është ndaluar që në të ardhmen të importoj, ruaj apo shes pa autorizim, mall me shenje të njëjtë apo të ngjashëm me markën tregtare të paditëses H&. E paditura është udhëtuar që të paguaj edhe shpenzimet e magazinimit të 7007 copë artikuj tekstil, si dhe shpenzimet e procedurës.
3. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae.nr.251/2018, të datë 07.11.2018, është refuzuar si e pa bazuar ankesa e të paditurës “A. G.” LLC me numër të biznesit ..., me seli në ..., ndërsa është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike IV.EK.nr.111/17, i datës 03.09.2018.
4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, në afat ligjor ka paraqitur revizion e paditura, për shkak të shkeljes thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe për shkak të zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës, tapranojë si të bazuar revizionin, ndërsa aktgjykimet e gjykatave të instancave më të ulëta të anulohen dhe çështja të kthehet në rigjykim dhe vendosje.
5. Përfaqësuesja e paditësit ka paraqit përgjigje në revizion, me propozim që të refuzohet i pabazuar revizioni i të paditurës.

II. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se Revizioni i të paditurës është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja H&..A.B. ..., 8 me seli në ..., Suedi, me datë 02.03.2017, në gjykatën e shkallës së parë ka paraqit padi kundër të paditurës “A.G.” LLC me numër të biznesit ..., me seli në ..., me të cilën ka kërkuar që të vërtetohet se e paditura e ka shkelur markën tregtare, përmes importimit të 7007 copë artikuj tekstil me shenjë duke e ka shkelur markën figurative me numër të

regjistrimit ..., me kërkesë që të detyrohet e paditura që të bëjë shkatërrimin e mallit të importuar me shpenzime të veta dhe t'i ndalohet në të ardhmen të importoj, ruaj apo shes pa autorizim, mall me shenjë të njëjtë apo të ngjashëm me markën tregtare të paditëses

8. Gjykata e shkallë së parë e ka aprovuar si të bazuar kërkesëpadinë e paditësit, duke arsyetuar se nuk ishte kontestuese se me vendimin e Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë së Kosovës, përkatësisht Zyrës së Pronësisë Industriale, numër ..., më datë 01.10.2012, është regjistruar si markë tregtare e paditësit, shenja, për produktet e tekstitit. Me vendimin në fjalë është konstatuar se marka tregtare e paditësit është e mbrojtur në territorin e Republikës së Kosovës deri në vitin 2022. Gjykata ka konstatuar se e paditura e cila si veprimtari të saj afariste e ka tregtimin e artikujve të ndryshëm me shumicë dhe pakicë, ka importuar 7007 produkte të tekstitit të cilat mbajnë shenjen H &, e cila sasi është ndaluar nga dogana, duke u bazuar në kërkesën e paditëses konform dispozitave të Ligjit mbi Masat Doganore për Mbrojtjen e të Drejtave të Pronësisë Industriale.
9. Gjykata ka arsyetuar se nga provat e administruara në këtë çështje juridike kontestimore ka arrite në përfundimin se mallrat e importuara nuk janë mallra të prodhuara nga e padituradhe se për mallrat të cilat nuk janë të prodhuara nga e paditura kërkohet leje me rastin e plasimit në treg, ngase paditësi e ka të regjistruar markën tregtare. Për bazë ligjore lidhur me vendimin meritor gjykata i është referuar dispozitës nga neni 4 paragrafi 1, të Ligjit për Markat Tregtare, me të cilën është përcaktuar se e drejta në markë tregtare fitohet përmes regjistrimit në regjistrin e markave tregtare që udhëhiqet nga Zyra për Pronësi Industriale, pranë Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë në Republikën Kosovës.
10. Për ekskluzivitetin e markës tregtare gjykata i është referuar dispozitës se nenit 8 paragrafi 1, të Ligjit për Markat Tregtare, duke vlerësuar se shenjat vizuale që janë përdorur në produktin e importuar janë të ngjashme me shenjat që janë të mbrojtura me markë tregtare të paditëses. Ngjashmëritë janë të nivelit që mund të shkaktojnë konfuzion te publiku, e po ashtu mundësia e asocijimit të produktit të importuar me produktin e mbrojtur me markë tregtare është e nivelit të theksuar. Faktorët që mund të krijojnë konfuzion, sipas vlerësimit të gjykatës janë: të dy produktet janë të së njëjtës natyrë, pra janë produkte të tekstitit dhe produktet në fjalë janë të asaj natyre që konsumatori nuk u kushton vëmendje.

11. Gjykata përveç të tjerave, ka shtuar se të dy produktet ai i mbrojtur me markë tregtare dhe ai i importuar janë në konkurrencë njeri me tjetrin (gjegjësisht e përjashtojnë njëri tjetrin), aq me tepër për faktin se mund të shpërndahen nëpër pika të njëjta shitëse. Kjo mund të reflektoj drejtpërdrejtë edhe në aspektin ekonomik tek të dy subjektet ekonomike. Nga arsyet e cekura gjykata ka vendosur për aprovimin e kërkesëpadisë së paditësit duke vlerësuar si përfundim se me importin e produkteve me shenjën H & M është shkel marka tregtare e paditëses, që përben bazë për dhënien e mbrojtjes gjyqësore.
12. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ae.nr.251/2018, të datë 07.11.2018, e ka refuzuar si të pa themeltë ankesën e të paditurës, ndërsa aktgjykimin e shkallës së parë e ka vërtetuar. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën e shqyrtimit dhe vendosjes sipas ankesës ka gjetur se gjykata e shkallës së parë, duke vërtetuar drejt dhe në mënyrë të plotë gjendjen faktike, ka zbatuar drejt dispozitat e procedurës kontestimore dhe të drejtën materiale kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditëses është pjesërisht e bazuar.
13. Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë, sipas vlerësimit të gjykatës së shkallës së dytë është i drejtë dhe i ligjshëm pasi që fakti se mallrat janë origjinale ose jo, nuk përbën fakt relevant për vlerësimin e shkeljes së markës tregtare, andaj në bazë të dispozitave nga nenet 8 – 22 të Ligjit për Markat Tregtare, vetëm fakti i importimit dhe vendosjes në treg të mallrave në tregun përkatës, pa autorizimin e bartësit të së drejtës së markës tregtare të regjistruar, përbën shkelje të markës tregtare. Ka shtuar se parimi i “shterjes së të drejtave” pas “shitjes së parë” përbën parim sipas të cilit kontrolli i bartësit të markës tregtare mbi produktin apo shërbimin që bartë markën e tij tregtare pushon pas shitjes së parë të produktit. Ky parim i referohet kontrollit mbi produktin dhe jo kontrollit mbi markën tregtare si pronë e paprekshme. Kjo ndërlidhet me faktin se, një ndër të drejtat kryesore të bartësit të një marke tregtare është përdorimi i asaj marke në produktet e caktuara dhe që, ndër të tjera, nënkupton edhe hedhjen e produktit që mban atë markë në tregun e caktuar. Pra, hedhja e produktit në një treg të caktuar mund të bëhet vetëm nga bartësi i markës apo me pëlqimin e tij.
14. Gjykata e shkallës së dytë, ka arsyetuar se shtete të ndryshme aplikojnë rregulla të ndryshme sa i përket parimit të “shterjes së të drejtave”. Disa shtete kanë aplikuar parimin e ezaurimit ndërkombëtar, që nënkupton se kontrolli i bartësit të markës tregtare mbi produktin pushon kur ky produkt vendoset në tregun e cilit do shtet në botë. Disa shtete aplikojnë parimin e ezaurimit regjional, ndërsa një numër i tyre

aplikojnë parimin e ezaurimit nacional. Si rrjedhojë e kësaj mos harmonie midis shteteve të ndryshme, Marrëveshja TRIPS nuk ka adoptuar një politikë apo rregull sa i përket ezaurimit. Sipas nenit 6 të TRIPS, secili shtet anëtar është i lirë që të adoptojë ezaurimin ndërkombëtar, regjional ose nacional përderisa nuk janë në kundërshtim me dy parimet tjera të TRIPS, përkatësisht parimin e trajtimit kombëtar dhe parimin e trajtimit më të favorshëm. Direktiva e BE-së (Direktiva e Parë e Këshillit 89/104/EEC (1988)] -, shumë qartë e përcakton parimin e ezaurimit regjional. Kjo nënkupton se bartësi i markës tregtare humb të drejtën të kontrollojë qarkullimin e produktit i cili e bartë markën tij tregtare në momentin e vendosjes së këtij produkti në tregun e cilitdo shtet të Bashkimit Evropian.

15. Tutje, kishte arsyetuar se sikurse edhe shumica e shteteve të Bashkimit Evropian, LMT i Kosovës aplikon parimin e ezaurimit nacional derisa Republika e Kosovës të anëtarësohet në Bashkimin Evropian (neni 12, paragrafi 1 i LMT). Pra, sipas kësaj të drejtat e bartësit të markës së regjistruar për të kontrolluar qarkullimin e mallrave apo shërbimeve do të pushojë vetëm kur këto mallra apo shërbime janë futur në tregun e Kosovës nga pronari apo me pëlqimin e tij. Për pasojë, në rast të importit paralel apo vendosjes së produkteve të caktuara (autentike) në tregun e Kosovës, pa lejen e bartësit, i njëjti mund të kërkojë nga gjykata të ndalojë një veprim të tillë meqë ky veprim paraqet shkelje të markës tregtare të mbrojtur, andaj nga të lartë cekurat ishte vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit.
16. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimet e gjykatës së shkallës së dytë dhe gjykatës së shkallës së parë, pasi që këto aktgjykime nuk janë përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as me zbatim të gabuar të së drejtës materiale.
17. Pretendimet e paraqitura në revizion lidhur me bashkimin e lëndëve me nr. Ek.nr.277/2016, me lëndën Ek.nr.111/2017, për litispëndencën e krijuar për këto dy çështje ndërgjyqësore, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme është pretendim i pathemeltë. Kjo për shkak se në revizionin e parashtruar theksohet se vendimi i gjykatës së shkallës së parë me shenjen I.Ek.nr.277/2016, është i formës së prerë, prandaj nuk mund të krijohet litispëndenca në mes të një çështje në proces dhe një çështje e cila ka përfunduar me vendim të formës së prerë. Në këtë kontekst do të mund të vlerësohej nëse me vendimin e mëparshëm i cili është i formës së prerë, për subjektet e njëjtë është konsumuar apo nuk është konsumuar çështja kontestues,

respektivisht nëse kemi të bëjmë me çështje të gjykuar-res judicata. Për t'u konsideruar çështje e gjykuar duhet të plotësohen në mënyrë kumulative disa kushte të cilat potencialisht çështjen pasuese e kualifikojnë si gjë të gjykuar. Kushtet që duhet të plotësohen për çështjen e gjykuar i referohen subjektit të njëjtë, objektit të njëjtë, rrethanave faktike esencialisht të njëjta dhe ekzistimit të vendimit të formës së prerë i cili është marrë me një procedurë analoge. Në këtë rast nga vlerësimi i krahasuar i çështjes së mëparshme dhe çështjes aktuale për subjektet e njëjtë, rezulton se kërkesat respektivisht objekti i kontestit nuk janë identike. Kjo për shkak se në vendimin e mëparshëm është vërtetuar se e paditura "Përmes përdorimit të markës tregtare në pjesë të ndryshme të dyqanit të tij, në materialet reklamuese si dhe në internet e ka shkelur markën tregtare të paditësit" dhe i është ndaluar "Përdorimi i markës tregtare në hapësirat e jashtme dhe të brendshme të dyqaneve të tij, me materialet promociionale, në korrespondenca afariste si dhe në internet e po ashtu i është ndaluar që në të ardhmen të bëjë reklamimin e mallrave të cilat e bartin markën tregtare të paditësit".

18. Në aktgjykimin e tanishëm është miratuar kërkesëpadia e paditësit dhe është vërtetuar se i padituri "Përmes importimit të 7.707 copë artikuj tekstil me shenjën ka shkelur markën figurative me numër regjistrimi 2331 dhe është urdhëruar që të bëjë shkatërrimin e produktit si dhe i është ndaluar që në të ardhmen të importojë, ruajë apo shes pa autorizim mall me shenjën e njëjtë apo të ngjashme të markës tregtare të paditësit".
19. Natyra e kërkesave të vendosura në këto dy çështje kontestuese është nga fusha e njëjtë por kërkesat janë të ndryshme, prandaj pretendimi për çështjen e gjykuara është pa ndikim për të vendosur ndryshe.
20. Në revizion është parashtruar edhe pretendimi se aktgjykimet e instancave më të ulëta janë të përfshira me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182 paragrafi 2 pika (n) të LPK, por sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme këto pretendime janë të pathemelta. Kjo për shkak se në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dispozitivi është i rregullt dhe në tërësi i hartuar sipas një kërkesë të lejueshme e cila ka rezultuar e themeltë dhe për të cilën vendimi përbërë dokument përmbartimor të përshtatshëm për t'u përmbartuar.
21. Arsyetimi i aktgjykimimit ka përmbajtje ligjore me koherencë të plotë logjike dhe juridike për faktet e konstatuara, provat e administruara, vlerësimin për fuqinë provuese të provave të administruara dhe kualifikimin e gjendjes faktike të konstatuar

në përputhje me të drejtën materiale të zbatuar nga ajo gjykatë. Në këtë kontekst për arsyet e njëjta është vlerësuar edhe vendimi i gjykatës së shkallës së dytë si i drejtë dhe i ligjshëm, për shkak se në arsyetimin e vendimit gjykata ka shqyrtuar dhe vlerësuar të gjitha pretendimet e parashtruara në ankesë si në kuptimin procedural ashtu edhe në kuptimin materialo-juridik, përfshirë edhe shkeljet për të cilat gjykata kujdeset sipas detyrës zyrtare.

22. Gjykata Supreme i ka vlerësuar edhe shkeljet që shikohen sipas detyrës zyrtare në kuptim të dispozitës së neni 215 të LPK-së, lidhur me zotësinë procedurale të palës dhe përfaqësimin e rregullt, për çka ka gjet se aktgjykimet e kundërshtuara nuk janë të përfshira me të meta të tilla.

23. Rrethanë përcaktuese për themelësinë e kërkesëpadisë edhe sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme është fakti i konstatuar nga gjykata e shkallës së parë nga ka rezultuar se e paditura ka importuar 7.007 copë – produkte të tekstilit të cilat mbajnë shenjën H&M, e cila sasi është ndaluar nga dogana dhe në këtë mënyrë ka shkelur markën tregtare të paditësit, pasi që shenjat vizuele që janë përdorur në produktin e importuar janë të ngjashme me shenjat që janë të mbrojtura me markë tregtare të paditëses.

Po ashtu është konstatuar edhe rrethana se me vendimin e Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë të Republikës së Kosovës, përkatësisht Zyrës së Pronësisë Industriale nr., më datë 1.10.2012, është regjistruar si markë tregtare e paditësit shenja për produkte të tekstilit. Kjo markë tregtare sipas vendimit të cituar është e mbrojtur në territorin e Republikës së Kosovës deri në vitin 2022. Mbi këtë gjendje faktike të konstatuar për shkak të ngjashmërisë esenciale të produkteve të importuara dhe markës tregtare të mbrojtësit të paditësit e përputhur me të drejtën materiale të referuar nga gjykata e instancave më të ulëta është vërtetuar se është shkelur marka tregtare, të cilin vlerësim e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm edhe Gjykata Supreme.

24. Gjykata Supreme e pranon në tërësi vlerësimin e Gjykatës së Apelit me referencë me nenin 8 të ligjit nr. 04/L-026 për Marka Tregtare, me të cilin përcaktohet se të drejtat nga markat tregtare konsiderohen të drejta pronësore dhe të njëjtat përbëjnë të drejta absolute. Kjo nënkupton se çdo rast kur shkelet një e drejtë absolute subjekti me autorizim mbi të drejtën absolute në momentin e shkeljes gëzon mbrojtje gjyqësore sipas përmbajtjes së të drejtës, e cila në këtë rast është e përputhshme me përmbajtjen e të drejtës së vendosur me aktgjykimin e kundërshtuar.

25. Përmbajtja e mbrojtjes gjyqësore të ofruar me aktgjykimin e kundërshtuara është në përputhje me të drejta që gëzon subjekti i markës tregtare të mbrojtur dhe si e tillë përjashton çfarëdo pretendim të paditurës për mundësinë e importimit të produktit të tekstit me shenjën Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, pretendimet e të paditurës nuk mund të kualifikohen as në grupin e kufizimit të efekteve të markës tregtare dhe as në kufizimin e efekteve si pasojë e tolerimit apo humbjes së të drejtave të fituara nga marka tregtare. Për humbjen e të drejtave të fituara nga marka tregtare arsyetimi i dhënë nga gjykata e shkallë së dytë është pranuar në tërësi nga Gjykata Supreme, pasi që me dispozitat e nenit 12 të Ligjit për Markat Tregtare, përcaktohet parimi i ezaurimit nacional përderisa Republika e Kosovës nuk anëtarësohet në Bashkimin Evropian.
26. Pretendimet se edhe distributorë tjerë kanë importuar produkt të njëjtë nuk kanë ndikim për të vendosur ndryshe në këtë çështje juridike kontestuese, sepse nuk janë objekt i shqyrtimit rrethanat e tilla. Gjykata në procedurë civile përderisa nuk ka një kërkesë për mbrojtje gjyqësore nuk mund të vlerësoj ex officio nëse edhe ndonjë subjekt tjetër importon produkt të njëjtë. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga i autorizuari i të paditurit nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet së: “revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”.
27. Si perfundim, kolegji Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që ta refuzoj si të pa bazuar revizionin e të paditurës “A. G.” LLC me numër të biznesit ..., me seli në ..., i paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.251/2018,të datë 07.11.2018.

Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

ERev.nr. 79/2021 i datës 30 maj 2022

Kryerja e punëve ndërtimore shtesë pa një pëlqim shkresor apo aneks kontratë me të paditurën, nuk i mohon paditësit të drejtën për kompensimin e punëve të kryera, kjo përderisa kryerja e punëve shtesë ka qenë e domosdoshme për përfundimin e projektit, dhe kur paditësi, punët i ka kryer në koordinim dhe sipas udhëzimeve të organit mbikëqyrës, i cili ka qenë i autorizuar nga e paditura edhe për marrjen e vendimeve për ndryshimin e

punëve, si dhe kur të punët janë evidentuar në librat ndërtimor dhe janë pranuar në raportin e komisionit për pranim teknik, ndërsa e paditura ka qenë përfituese nga punët e kryera.

Te kontrata e ndërtimit si edhe te çdo kontratë tjetër veprimet e palëve kontraktuese duhet vlerësuar në bazë të qëllimit të tyre për lidhjen e kontratës, ndaj, edhe këtu paditësi, ato punë i ka kryer me qëllim të realizimit të projektit kryesor, ndryshimet e punëve dhe tejkalimi i punëve është bërë me qëllim të realizimit të projektit, i cili ka qenë qëllim dhe interes i të paditurës.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi NNT "A" me seli në ., pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike ka paraqitur padi kundër të paditurës Komuna e Gjilanit, për shkak të pagesës së borxhit
2. Gjykata Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike, me aktgjykimin III.EK.nr.310/2014 dt.15.05.2019, me pjesën e I të dispozitivit të tij, e ka aprovuar në tërësi si të bazuar kërkesëpapia e paditësit, detyrohet e paditura t'ia paguaj shumën e përgjithshme prej 58.925,68 euro, paditësit, në emër të pasurimit të pa bazë lidhur me punët ndërtimore shtesë të kryera në objektin e shkollës së mesme bujqësore në Gjilan, me kamatë ligjore sipas mjeteve të deponuara, pa destinim të caktuar, duke filluar nga paraqitja e padisë e dt.6.01.2012 deri në pagesën definitive të gjitha këto në afat prej 7 ditësh nga dita e pranimit të aktgjykimit, nën kërcënimin e përmbarimit me detyrim. Me pjesën e II të dispozitivit, ka konstatuar se paditësi e ka tërheq padinë ndaj të paditurit Agjencia e Prokurimit Publik, me seli në Prishtinë. Me pjesën e III të dispozitivit, ka vendosur që pala e paditur, t'ia paguajë palës paditëse shpenzimet e procedurës në shumë prej 1,605.02 euro.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ae nr.272/2019 dt.6.09.2021, është refuzuar si e pabazuar ankesa e të paditurës, ndërsa, është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike, III.EK.nr.310/2014 dt.15.05.2019.
4. Kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, në afat ligjor e paditura ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që siç thuhet

në të, të aprovohet revizioni, të priset aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë dhe ai i gjykatës së shkallës së parë, si të pa bazuar në legjislacionin e Republikës së Kosovës duke i refuzuar si të pabazuara në ligj, ose çështjen ta kthejë në rigjykim.

5. Përgjigje në revizion ka paraqitur pala paditëse, nëpërmjet të cilës kundërshton pretendimet e revizionit me propozim që revizioni të refuzohet si i pa themeltë.

II. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës në kuptim të nenit 215 të Ligjit për Procedurë Kontestimore (LPK), shqyrtoi aktgjykimin e goditur me revizion, revizionin e të autorizuarit të paditurit dhe shkresat e lëndës, dhe gjeti se: Revizioni i të autorizuarit të paditurit është i pathemeltë.
7. Nga shkresat e lëndës rezulton se pala paditëse ka paraqitur padi në gjykatën e shkallës së parë lidhur me pagesën e punëve ndërtimore sipas kontratës ..., 1 me nr. prokurimi ..., për ndërtimin e shkollës së mesme bujqësore në Gjilan, me të cilën ka kërkuar nga gjykata që të detyrohet e paditura, që paditësit t'ia kompensojë borxhin që rrjedhë nga mospagimi i kompensimit për punët shtesë të kryera, në shumën prej 58,925.68 euro. Nga provat të cilat gjenden në shkresat e lëndës, nuk është kontestuese se pala paditëse i ka kryer punët ndërtimore për të cilat është aprovuar shuma e kompensimit nga gjykata e shkallës së parë. Në rastin konkret civil, nuk është kontestuese se e paditura ka qenë e përfshirë në raportin kontraktues në bazë të kontratës ..., me nr.prok..., për ndërtimin e shkollës së mesme bujqësore në Gj., në vlerë të përgjithshme prej 590.726,48 euro në bazë të së cilës paditësi i ka kryer punët ndërtimore.
8. Po ashtu nuk është kontestuese se paditësi ka kryer edhe punë shtesë në shumë prej 58,925.68 euro, kryerja e të cilave ka qenë e domosdoshme për përfundimin e projektit sipas modifikimeve të projektit nga organi mbikëqyrës. Gjitha punët e kryera janë kryer në koordinim me organin mbikëqyrës, sipas udhëzimeve të tij, dhe me pëlqimin e të paditurës, si dhe të njëjtat janë evidentuar në librat ndërtimor dhe janë pranuar në Raportin e Komisionit për Pranim Teknik, ndërsa, e paditura ka qenë përfutuese nga punët e kryera, andaj, edhe është krijuar obligimi për pagesën e punëve të kryera nga pala paditëse. Me vet faktin se punët janë kryer, se porositësi objektin ndërtimor e ka pranuar dhe e ka futur në funksion, se porositësi situatën finale nuk e ka

korrigjuar, ashtu që gjatë procedurës nuk ka paraqit prova që kundërshtojnë vëllimin e punëve të kryera, konsiderohet që është dhënë pëlqimi për punët shtesë dhe se me këtë është krijuar obligimi për pagesën e tyre. Për më tepër, gjithashtu, sikundër rrjedh nga shkresat e lëndës, organi mbikëqyrës në përbërje prej O. D., L. L., dhe B. S., kanë paraqitur kërkesën për punët shtesë në vlerën prej 58,925.68 euro, me të cilën ka konstatuar se kjo shumë duhet të paguhet nga Komuna e Gjilanit dhe për të njëjtat ka filluar pranë të paditurës procedura e prokurimit, por, e njëjta procedurë nuk ka përfunduar nga ana e të paditurës për shkak të lëshimeve të vet të paditurës. Duke u nisur nga gjendja e këtillë faktike, gjykata e shkallës së parë, në bazë të dispozitave të nenit 630, nenit 633, nenit 634.4, nenit 15, nenit 17 të LMD-së, kërkesëpadinë e paditësit e ka aprovuar si të bazuar dhe ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të saj.

1. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën ankimore, e ka pranuar konstatimin dhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë, duke vlerësuar se në mënyrë të drejtë e ka zbatuar të drejtën materiale, kur ka gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e bazuar, për çka e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të sajë. Kështu, Gjykata e shkallës së dytë thekson se te kontrata e ndërtimit si edhe te çdo kontratë tjetër veprimet e palëve kontraktuese duhet vlerësuar në bazë të qëllimit të tyre për lidhjen e kontratës, ndaj, edhe këtu paditësi ato punë i ka kryer me qëllim të realizimit të projektit kryesor, ndryshimet e punëve dhe tejkalimi i punëve është bërë me qëllim të realizimit të projektit, i cili ka qenë qëllim dhe interes i të paditurës. Vëllimi dhe sasia e punëve të kryera nga paditësi, është konstatuar edhe nga provat e administruara që gjenden në shkresat e lëndës, të cilat ishin pranuar edhe nga e paditura, por që, nga e njëjta, nuk janë paguar.
2. Gjykata e shkallës së dytë, ka vlerësuar, se në rastin konkret civil, nenet 630 dhe 633 të LMD-së, nuk mund të interpretohen në kuptimin e ngushtë (restriktiv) dhe të anashkalohen dispozitat e nenit 634 të njëjtë ligj si dhe të mohohet pagesa e punëve të realizuara nga punë kryesi (pala paditëse), kjo duke pasur parasysh kompleksitetin e punëve ndërtimore, me nenin 634 të LMD-së, janë paraparë edhe punët e paparashikuara. Në anën tjetër, me dispozitën e nenit 73 të LMD-së, parashihet se kontrata për të cilën kërkohet forma shkresore quhet e plotëfuqishme megjithëse nuk është lidhur në atë formë, në qoftë se palët kontraktuese i kanë zbatuar në tërësi apo në pjesën pre dominuese detyrimet që dalin nga ajo. Në rastin konkret civil, rezulton

se vërtetë punët e kryera nga paditësi, janë kryer në marrëveshje dhe sipas kërkesës dhe instruksioneve të menaxherit të projektit, përkatësisht, organit mbikqyrës të paditurës, i cili ka qenë i autorizuar nga e paditura edhe për marrjen e vendimeve për ndryshimin e punëve dhe i cili siç u theksua më lartë, punët e tilla të kryera nga paditësi, i ka vërtetuar dhe ka kërkuar që ti kryhet pagesa punë kryesit – paditësit. Prandaj, nga këto arsye, Gjykata e shkallës së dytë e ka refuzuar ankesën e të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë.

3. Gjykata Supreme e Kosovës, në këtë gjendje të çështjes, vlerëson se aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët, janë marrë me zbatimin e drejtë të dispozitave të procedurës kontestimore dhe të së drejtës materiale. Aktgjykimet përmbajnë arsye të mjaftueshme për faktet relevante të cilat i pranon edhe kjo Gjykatë. Aktgjykimi i goditur nuk përmban shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore të cilat kjo gjykatë i vëren sipas detyrës zyrtare. Thëniet në revizion se aktgjykimi i goditur është marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore, kjo Gjykatë i vlerësoi se janë të paqëndrueshme për faktin sepse janë dhënë arsyet e duhura për faktet relevante me rëndësi për vendosjen e drejtë të kësaj çështje juridiko-civile. Kështu, nëpërmjet zhvillimit dhe vlerësimit të provave dhe shkresave të lëndës, në kuptim të nenit 8 të LPK-së, janë vërtetuar në mënyrë të plotë dhe të drejtë faktet se midis palëve ndërgjyqësore është krijuar raporti i detyrimeve i sipër theksuar, nga i cili e paditura i ka mbetur borxh paditësit, në emër të kompensimit të punëve ndërtime shtesë të kryera në bazë të kontratës përkatëse, në shumën prej 58,925.68 euro.
4. Kështu, në kontekst të këtij rasti civil juridik dhe të këtij raporti detyrimor – kontraktues të sipër cekur, duhet theksuar se me dispozitën e nenit 15.1 të Ligjit për marrëdhëniet e detyrimeve parashihet se ” Në krijimin e kontratave të dyanshme pjesëmarrësit nisen nga parimi i vlerës së barabartë të dhënieve reciproke” (Parimi i ekuivalencës së prestimeve), kurse, me dispozitën e nenit 17.1 të njëjtë Ligj, parashihet se ” Pjesëmarrësit në marrëdhëniet e detyrimit janë të detyruar të përmbushin detyrimin e vet dhe janë përgjegjës për përmbushjen e tij ”. Kjo Gjykatë, konsideron se është i drejtë përfundimi dhe qëndrimi juridik i gjykatave të instancës më të ulët si dhe arsyet e dhëna, kur në rastin konkret juridiko-civil, veç tjerash, ka zbatuar dispozitat e nenit 634.1 dhe 4 të LMD-së, me të cilat parashihet se; Punët e paparashikuara kryerësi mund t’i kryejë edhe pa pëlqimin paraprak të porositësit, në qoftë se për shkak të urgjencës së tyre nuk ka pasur mundësi ta marrë këtë pëlqim,

përkatësisht, se; Kryerësi ka të drejtë për shpërblim të drejtë për punët e paparashikueshme të cilat është dashur të kryhen.

5. Po ashtu, edhe me dispozitën e nenit 262.1 të LMD-së, parashihet se “kreditori në raportin e detyrimeve është i autorizuar që nga debitori të kërkojë përmbushjen e detyrimit, ndërsa, debitori ka për detyrë ta përmbush me ndërgjegje krejtësisht siç është përmbajtja e tij “. Në kontekstin e mësipërm, në llogari të këtij përfundimi dërgojnë edhe shkresat e lëndës, si dhe vet kërkesa e sipër përmendur dhe pranimi i organit mbikëqyrës përkitazi me kryerjen e punëve shtesë, të cilat gjenden në dosjen e lëndës. Gjithashtu, nuk qëndron as pretendimi i revizionit lidhur me legjitimitetin real pasiv të së paditurës, nga fakti se, veç tjerash, e paditura sipas marrëveshjes përkatëse, ka marrë obligim që një pjesë të shumës, për ndërtimin e shkollës së mesme bujqësore në Gjilan, (200.000,00 euro) ta paguaj vet, ndërsa, pjesën tjetër, në shumë prej 390.726,48 euro, D. Nga këtu, rezulton se e paditura ka legjitimitet real pasiv. Për palën përkatëse, themi se ka legjitimitet real (aktiv ose pasiv), nëse ajo është pjesëmarrëse e raportit materialo juridik nga i cili ka lindur kontesti, sikundër edhe është rasti konkret civil me të paditurën, Komunën e Gjilanit. Ndaj, nga këtu, janë të pa themelta edhe thëniet e revizionit përkitazi me aplikimin e gabuar të së drejtës materiale.
6. Nga të lartcekurat e në mbështetje të dispozitës së nenit 222 të LPK, kolegji i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të REFUZOHET si i pathemeltë revizioni i të paditurës Komuna e Gjilanit, paraqitur kundër aktgjyqimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae.nr.272/2019 datë 6.09.2021.

Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

ERev.nr. 40/2022 i datës 27 dhjetor 2022

Në rastet kur punëkryersi, i kontraktuar për kryerjen e punëve ndërtimore, kryen edhe punë tjera sipas porosisë së porositësit, e për të cilat nuk kanë pasur kontratë formale, nuk i mohohet punëkryerit kompensimin për punët e kryera sipas porosisë së porositësit, pavarësisht faktit se nuk ka pasur kontratë formale për punët e tjera të porositura, meqenëse në rastin konkret, destinimi i punës së kryer është për të funksionuar si i pavarur nga objekti ndërtimor. Në këtë rast vie në shprehje aplikimi i dispozitave nga kontrata mbi

veprën me të cilën nuk kërkohet forma e shkruar e kontratës, por mjafton që palët të janë marrë vesh për kryerjen e një pune të caktuar, sikurse është prodhimi ose riparimi i ndonjë sendi ose kryerja e ndonjë pune fizike ose intelektuale e të ngjashme.

Andaj, në rastin konkret, meqenese krani është vendosur në objektin e të paditurës me kërkesën e vet të paditurës, krani i shërben të paditurës marrë për bazë objektin dhe njëherit është i domosdoshëm, vë në detyrim të paditurën si porositës që t'ia paguaj paditësit shpërblimin për punën e kryer.

I. Rrethanat e çështjes

1. Paditësi P. Sh.p.k, me seli në P., pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë – Departamenti për Çështje Ekonomike, ka paraqitur padi kundër të paditurës E. sh.p.k. për kompensimin e dëmit.
2. Gjykata Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike, me aktgjykimin ankimor III.Ek.nr.75/2019 të datës 10.12.2020, në pikën I, të dispozitivit ka vendosur që të aprovohet pjesërisht si e bazuar kërkesëpadia e paditëses “E.” sh.p.k, me seli në Fshatin ...-F. dhe të detyrohet e paditura, N.P.SH “P.” sh.p.k, me seli në L. që në emër të borxhit për punët të kryera nga kontrata e datës 27.12.2016, paditësit t’ia paguaj shumën e mjeteve në lartësi prej 3,266.35 € (tremijë e dyqind e gjashtëdhjetë e gjashtë euro e tridhjetë e pesë cent) me kamatë ligjore prej 8% në vit, e cila fillon të rrjedh nga data e parashtrimit të padisë në gjykatë më datë 11.02.2019, e deri në pagesën definitive, që të gjitha brenda afati prej 7 ditësh nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi.
3. Në pikën II, të dispozitivit ka vendosur që të refuzohet si e pa bazuar kërkesëpadia e paditëses “E.” sh.p.k, me seli në Fshatin ...-F., me të cilën ka kërkuar që të detyrohet e paditura, N.P.SH “P.” sh.p.k, me seli në L., që në emër të borxhit për punët shtesë lidhur me vendosjen e kranit me elemente përcjellëse, t’ia paguaj shumën e mjeteve në lartësi prej 11,100.00 € me kamatë ligjore prej 8%, në vit e cila fillon të rrjedh nga data e parashtrimit të padisë në gjykatë më datë 11.02.2019, e deri në pagesën definitive, që të gjitha brenda afatit kohor prej 7 ditësh nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi, si dhe është detyruar pala e paditur që palës paditëse t’ia kompensoj shumën prej 490.00 € në emër të kompensimit të 25 % të shpenzimeve të procedurës kontestimore, në afatin kohor prej 7 ditëve nga dita e dorëzimit të këtij aktgjykimi.

4. Gjykata e Apelit e Kosovës duke vendosur sipas ankesës të palës paditëse, me aktgjykimin Ae.nr.45/2021 të datës 24.01.2022, ka vendosur që të refuzohet si e pabazuar ankesa e paditësit “Eurometal” sh.p.k, me seli në Fshatin Babush-Ferizaj, dhe është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për Çështje Ekonomike, III.EK.nr.75/2019, i datës 10.12.2020.
5. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, i autorizuari i paditëses me kohë ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që të aprovohet si i themeltë në tërësi revizioni i paditësit dhe të ndryshohet aktgjykimi Ae.nr.45/2021 i datës 24.01.2022 i Gjykatës së Apelit - Departamenti për Çështje Ekonomike dhe aktgjykimi III.EK.nr.75/2019 i datës 10.12.2020 i Gjykatës Themelore Prishtinë - Departamenti për Çështje Ekonomike, dhe të aprovohet në tërësi kërkesëpadia e paditësit si e bazuar.

II. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

16. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 duke shqyrtuar ligjshmërinë e aktgjykimit të goditur, gjeti se: Revizioni i të autorizuarit të paditëses është i bazuar.
17. Nga shkresat e lëndës rrjedh se paditësja më datën 11.02.2019, në gjykatë ka parashtruar padi kundër të paditurës, N.P.SH “P.” sh.p.k, me seli në L., për shkak të kompensimit të dëmit për mos përmbushje të kontratës. I ka propozuar gjykatës që pas administrimit të provave ta detyroj palën e paditur që në emër të kompensimit të dëmit t’ia kompensoj dëmin material në shumën prej 14,366.35 € po ashtu t’ia kompensoj edhe dëmin në formë të fitimit të humbur që të gjitha me kamatë ligjore.
18. E paditura e ka kontestuar kërkesëpadinë në tërësi si të pa bazuar. Ka theksuar se nuk është kontestuese se me palën paditëse ka qenë në raport kontraktues nga kontrata e datës 27.12.2016, dhe se mbi bazën e kësaj kontrate kanë qenë të përcaktuara të drejtat dhe detyrimet e palëve kontraktuese. Pretendimi i palës paditëse me padi se i ka përmbushur në tërësi detyrimet nga ky raport kontraktues dhe punimet i ka kryer sipas projektit të hartuar, nuk qëndron, ngase e ka njoftuar me kohë në lidhje me problemet, respektivisht mospajtimet në kualitetin dhe standardet e punimeve të

kryera. Me kontratë ka qenë e përcaktuar se me procesverbal duhet të konstatohet se punët e kryera kanë në përputhshmëri me dokumentacionin teknik-projektet përkatëse, lejen e ndërtimit. Gjykata e shkallës së parë pas shqyrtimit dhe administrimit të provave të prezantuara nga palët, ka nxjerrë aktgjykimin III.Ek.nr.75/2019, të datës 10.12.2020, me të cilin e ka aprovuar pjesërisht si të pa bazuar kërkesëpadinë e paditëses, duke vendosur më decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit. Në arsyetim të aktgjykimit ndër të tjera ka theksuar se duke u bazuar në provat e administruara, si dhe duke iu referuar nenin 8.1, dhe nenit 645 të LMD-së, e që në rastin konkret u konstatua se paditësja dhe e paditura kanë qenë në raport juridik nga kontrata e datës 27.12.2016, ku pala paditëse e ka pasur cilësinë e punë kryesit, ndërsa pala e paditur ka pasur rolin e porositësit të punimeve. E nga raporti i ekspertizës së ndërtimtarisë të punuar nga eksperti Lulëzim Dema, ka rezultuar se pala e paditur në emër të punimeve ndërtimore i ka mbetur borxh në shumën prej 3,266.35€

19. Rrjedhimisht duke u bazuar në këtë raport të ekspertizës gjykata e ka miratuar pjesërisht kërkesëpadinë dhe e ka detyruar palën e paditur që palës paditëse t'ia kompensoj shumën si në pikën një të dispozitivit të këtij aktgjykimi. Objekt i shqyrtimit nga gjykata ishte edhe çështja e punimeve tjera shtesë të pretenduara nga pala paditëse. Gjykata duke u bazuar në nenin 648 të LMD-së, është përcaktuar se “për çdo largim nga projekti i ndërtimeve, respektivisht nga punimet e kontraktuara, zbatuesi duhet të ketë pëlqimin shkresor të porositësit. Ai nuk mund të kërkoj asnjë ngritje të shpërblimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer, pa pëlqimin e këtillë”. Në rastin konkret paditësi nuk kishte pëlqimin nga porositësi i punimeve, përkatësisht nuk kanë nënshkruar kontratë të re apo aneks kontratë për vlerën e punimeve në shumën prej 11,100.00 € Eksperti i ndërtimtarisë për këto punime të pretenduara ka theksuar se palët në procedurë nuk kanë pasur të lidhur aneks kontratë, e po ashtu edhe fatura e dorëzuar është e pa nënshkruar. Andaj gjykata duke u bazuar në këto konstatime të ekspertit ka ardhur në përfundimin se kërkesëpadia e palës paditëse në shumën prej 11,100.00 € për punimet shtesë është e pa bazuar. Gjykata e aprovoj kërkesëpadinë edhe përkitazi me kamatën e kërkuar të vonesës për pjesën aprovuese, duke e detyruar palën e paditur që palës paditëse t'ia kompensoj edhe kamatën në shkallën prej 8% në vit, duke u bazuar në nenin 382.1 të LMD-së.

20. Gjykata e Apelit me aktgjykimin Ae.nr.45/2021 të datës 24.01.2022, e ka refuzuar si të pa bazuar ankesën e palës paditëse, duke e vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së

shkallës së parë, duke vendosur decidivisht si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar me revizion. Gjykata e Apelit në arsyetim të aktgjykimit ndër të tjera ka theksuar se e aprovon vlerësimin juridik të gjykatës të shkallës së parë si të rregullt dhe të ligjshëm, për arsye se, aktgjykimi i atakuar nuk është përfshirë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore. Kjo gjykatë vlerëson se gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar të drejtën materiale për shkak se, nga provat që gjenden në shkresat e lëndës nuk është kontestuese se paditësi i ka kryer punët e kontraktuara, për të cilat është aprovuar shuma e borxhit nga gjykata e shkallës së parë. Kjo shumë është vërtetuar edhe nga ekspertiza e Ekspertit të ndërtimtarisë Lulëzim Dema në raportin e tij të ekspertizës dhe në sqarimet e dhëna në seancë dëgjimore, ku ka theksuar se vlera e punimeve të kryera sipas kontratës të cilat nuk janë paguar nga pala e paditur është në shumën prej 3,266.35€ E paditura, duke mos e kryer detyrimin e saj, rezulton se i ka mbetur borxh paditësi në emër të punimeve ndërtimore të kryera, andaj ndërmjet palëve ndërgjyqëse është krijuar raporti i detyrimit, në të cilin paditësi e ka cilësinë e kreditorit ndërsa e paditura cilësinë e debitorit.

21. Sipas nenit 245 të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve, kreditori në marrëdhëniet e detyrimeve ka të drejtë që nga debitori të kërkojë përmbushjen e detyrimit, ndërsa debitori ka për detyrë përmbushjen e detyrimit në tërësi, prandaj duke u nisur nga fakti se e paditura i ka mbetur borxh paditësit, gjykata e shkallës së parë në bazë të dispozitave së lartcekur dhe në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike, ka vendosur drejtë kur e ka detyruar të paditurën që paditësit t'ia kompensoj borxhin në shumën e gjykuar. Kjo gjykatë vlerëson se gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar të drejtën materiale edhe për pjesën e refuzuar të kërkesëpadisë respektivisht nenin 648 të LMD-së, me të cilin është përcaktuar se "për çdo largim nga projekti i ndërtimeve, respektivisht nga punimet e kontraktuara, zbatuesi duhet të ketë pëlqimin shkresor të porositësit. Ai nuk mund të kërkojë asnjë ngritje të shpërblimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer, pa pëlqimin e këtillë. Në rastin konkret paditësi nuk kishte pëlqimin nga porositësi i punimeve, përkatësisht nuk kanë nënshkruar kontratë të re apo aneks kontratë për vlerën e punimeve në shumën 11,100.00€ Eksperti i ndërtimtarisë për këto punime të pretenduara ka theksuar se palët në procedurë nuk kanë pasur të lidhur aneks kontratë, e po ashtu edhe fatura e dorëzuar është e nënshkruar. Andaj, Gjykata Apelit duke u nisur nga shkresat e lëndës dhe konstatimet e ekspertit vlerëson se kërkesëpadia e palës paditëse në shumën prej 11,100.00 € për punimet shtesë është e pa bazuar.

22. Gjykata Supreme vlerëson se aktgjykimi i atakuar me revizion nuk është i përfshirë në shkeljet të cilat shikohen sipas detyrës zyrtare në përputhje me dispozitën e nenit 215 të LPK-së, që kanë të bëjnë me zotësinë për të qenë palë dhe përfaqësimin e rregullt, ndërsa pala paditëse edhe pse ka pasur pretendime për shkelje thelbësore të dispozitave të Ligjit të procedurës kontestimore, nuk ka theksuar se cilat janë ato dispozita. Gjykata Supreme e Kosovës nuk pranon si të bazuar qëndrimin juridik të lartpërmendur të gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë lidhur me refuzimin e kërkesëpadisë së paditëses, pasi që aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, përfshihen me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, dispozitën e nenit 648 të LMD-së, kjo për faktin se në rastin konkret janë plotësuar kushtet për aplikimin e dispozitës së nenit 615 të LMD-së.
23. Gjykata Supreme nga shkresat e lëndës ka gjetur, se gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e shkallës së dytë, bazuar në provat e administruara, mbi gjendjen faktike të vërtetuar, në mënyrë të gabuar kanë aplikuar të drejtën materiale, duke e refuzuar kërkesëpadinë e paditëses, më detaisht si në dispozitiv të aktgjykimit të shkallës së parë në pikën II.
24. Vlerësimi i gabuar i së drejtës materiale nga gjykata e shkallës së parë dhe të dytë, konsiston në aplikimin e gabuar të dispozitave ligjore, kjo për faktin se gjykata e shkallës së parë me rastin e refuzimit të kërkesëpadisë, dhe gjykata e shkallës së dytë duke vepruar sipas ankesës, sa i përket vërtetimit të faktit nëse e paditura është e detyruar të i kompensoj shpenzimet e paditëses në emër të shërbimit të kryer për vendosje të kranit dhe elementeve përcjellëse, vazhdimin e kranit, shërbimi i kranit, platformave dhe pirrunerit, shërbimet e aparateve të saldimit, transporti i kranit nga paditësi te e paditura, dhe duke e aplikuar dispozitën e nenit 648 të LMD-së, me të cilin është përcaktuar se “Shmangie nga projekti - 1. Për çdo shmangie nga projekti i ndërtimit respektivisht nga punimet e kontraktuara, kryerësi duhet të ketë pëlqimin me shkrim të porositësit. 2. Ai nuk mund të kërkojë ngritje të çmimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer pa pëlqimin e këtillë.”, dhe në këtë rast duke e vlerësuar në mënyrë të gabuar se në rastin konkret paditësi nuk kishte pëlqimin nga porositësi i punimeve, përkatësisht nuk kanë nënshkruar kontratë të re, apo aneks kontratë për vlerën e punimeve në shumë 11,100.00€ kjo për faktin se në rastin konkret janë plotësuar kushtet për aplikimin e dispozitës së nenit 615 të LMD-së, me të cilën përcaktohet “Me kontratën për veprën kryerësi i punëve detyrohet të kryejë një punë të caktuar, sikurse është prodhimi ose riparimi i ndonjë sendi ose kryerja e ndonjë

pune fizike ose intelektuale e të ngjashme kurse porositësi është i detyruar për atë të paguajë shpërblimin” dhe bazuar në përmbajtjen e kësaj dispozite janë plotësuar kushtet për të konsideruar të lidhur kontratën për veprën, pasi në rastin konkret nuk është kontestues fakti se krani është punuar dhe vendosur në objektin e të paditurës, që nënkupton se është bërë me kërkesën e vet të paditurës, për faktin se krani i shërben të paditurës, dhe për të funksionuar objekti për destinimin që e ka krani është i domosdoshëm. Se krani është vendosur në objektin e të paditurës, vërtetohet edhe përmes fotove në shkresat e lëndës, konstatimit të ekspertit të ndërtimtarisë Lulëzim Dema, i cili në raportin e tij të ekspertizës dhe në sqarimet e dhëna në seancë dëgjimore ka pohuar faktin se krani është i vendosur, ndërsa vet përfaqësuesi i të paditurës ka pohuar faktin se krani është vendosur nga paditësja në objektin e të paditurës.

25. Gjykata Supreme ka vlerësuar me kujdes të gjitha provat në shkresat e lëndës edhe deklaratimet e të paditurës përmes të autorizuarit të saj, në përgjigje në padi dhe deklaratimeve gjatë shqyrtimit gjyqësor, në të cilat deklarime nuk e kontestojnë faktin se vendosja e kranit është bërë me kërkesë të të paditurës, poashtu nuk e kanë kontestuar as lartësinë e përmbushjes së borxhit për punët e kryera në shumën prej 11,100.00 EUR, i vetmi kundërshtim gjatë tërë procedurës është se vendosja e kranit nuk ka qenë e përfshirë në bazë të kontratës të datës 27.12.2016, dhe nuk është lidhur aneks kontratë.
26. Gjykata Supreme nuk mund të pranojë këto pretendime të paditurës për faktin se krani nuk mund të konsiderohet pjesë e kontratës së ndërtimit të datës 27.12.2016, për faktin se destinimi i tij është për të funksionuar si i pavarur nga objekti ndërtimor, pavarësisht faktit se në këtë rast është montuar brenda objektit ndërtimor, andaj bazuar në dispozitën e nenit 615 dhe 616 par.3, të LMD-së, plotësohen të gjitha kushtet për tu konsideruar si kontratë për veprën, pasi për kontratën për veprën nuk kërkohet forma e shkruar e kontratës, por mjafton që palët të janë marrë vesh që të kryejë një punë të caktuar, sikurse është prodhimi ose riparimi i ndonjë sendi ose kryerja e ndonjë pune fizike ose intelektuale e të ngjashme, nga e cila kontratë paditësja ka përmbushur pjesën e saj duke vendosur dhe montuar kranin, dhe duke lëshuar faturën për pagesë me shpjegimet për shërbimet e kryera (lartësia e së cilës nuk është kontestuar), kurse porositësi është i detyruar për atë të paguajë shpërblimin, në këtë rast bazuar në faturën e lëshuar nga paditësja në shumën prej 11,100.00€

27. Gjykata Supreme vlerëson se në rastin konkret përfundimet e ekspertit të ndërtimtarisë Lulëzim Dema, i cili në raportin e tij të ekspertizës dhe në sqarimet e dhëna në seancë dëgjimore, ka deklaruar se punët e kryera dhe kërkesa prej 11,100.00€ në emër të shërbimit të kryer për: vendosje të kranit dhe elementeve përcjellëse, vazhdimin e kranit, shërbimi i kranit, platformave dhe pirrunerit, shërbimet e aparateve të saldimit, transporti i kranit nga paditësi te e paditura, nuk janë të përfshira në kontratën e datës 27.12.2016, dhe as me aneks kontratë, janë vetëm pohim i një fakti jo kontestues për palët, por që nuk ka asnjë ndikim në vendosjen e çështjes, pasi që gjykata bazuar në dispozitën e nenit 2.2 të LPK-së, “Gjykata i zbaton rregullat e të drejtës materiale sipas çmuarjes së saj dhe nuk është e lidhur me thëniet e palëve që kanë të bëjnë me të drejtën materiale.”, andaj edhe në këtë rast bazuar në dispozitat në fuqi, vlerëson se ekziston detyrimi i të paditurës për të përmbushur obligimin e saj për punën e kryer nga paditësja.
28. Detyrimi i të paditurës për pagesën e përmbushjes së obligimit rrjedh edhe në bazë të nenit 245 të Ligjit mbi Marrëdhëniet e Detyrimeve, ku kreditori në marrëdhëniet e detyrimeve ka të drejtë që nga debitori të kërkojë përmbushjen e detyrimit, ndërsa debitori ka për detyrë përmbushjen e detyrimit në tërësi, prandaj duke u nisur nga fakti se e paditura i ka mbetur në obligim paditëses, e njëjta ka obligim të njëjtin ta përmbush.
29. Si përfundim, kolegji i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të PRANOHET si i bazuar revizioni i të autorizuarit të paditëses, NDRYSHOHET, aktgjykimi Gjykatës së Apelit të Kosovës, Departamenti për Çështje Ekonomike Ae.nr.45/2021 i dates 24.01.2022, dhe aktgjykimi i Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike, III.Ek.nr.75/2019 i datës 10.12.2020, në pikën II, të dispozitivit, ashtu që gjykohet: APROVOHET si e bazuar kërkesëpapia e paditëses “E.” sh.p.k, me seli në Fshatin ...-F., dhe DETYROHET e paditura, N.P.SH “P.” sh.p.k, me seli në L., që në emër të përmbushjes së kontratës lidhur me vendosjen e kranit me elemente përcjellëse, t’ia paguaj 11,100.00 € me kamatë prej 8%, në vit, e cila fillon të rrjedh nga data e parashtrimit të padisë në gjykatë më datë 11.02.2019, e deri në pagesën definitive, që të gjitha brenda afatit kohor prej 7 ditësh nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi.
30. Gjykata Supreme bazuar në dispozitën e nenit 452.1, të LPK-së, e ka ndryshuar aktgjykimin e shkallës së parë dhe të dytë sa i përket vendosjes së shpenzimeve të procedurës, ashtu që e ka detyruar të paditurën që paditësit t’ia kompensoj shpenzimet

e procedurës kontestimore në shumën prej 2,654.00 Euro, dhe atë në shumën prej 208.00 Euro, për përpilimin e padisë, 100.00 Euro, në emër të pagesës së taksës gjyqësore për padi, 1,352.00 Euro, për 5 seanca të mbajtura nga 270.40 Euro, për çdo seancë, shumën prej 300.00 Euro në emër të pagesës për pagesën e ekspertizës nga eksperti ndërtimtarisë, shumën prej 208.00 euro, në emër të përpilimit të ankesës kundër aktgjykimit, shumën prej 40.00 euro, në emër të taksës gjyqësore për ankesë, 416.00 euro për përpilim të revizionit, dhe 30.00 euro në emër të taksës për revizion, të cilat shpenzime i vlerësoj si reale bazuar në shkresat e lëndës.

31. Sa i përket vendosjes si në pikën II, të dispozitivit të këtij aktgjykimi, me të cilën është vendosur që aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të Kosovës, Departamenti për Çështje Ekonomike Ae.nr.45/2021 i datës 24.01.2022, sa i përket vendosjes si në pikën I, të dispozitivit të aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike, III.Ek.nr.75/2019, i datës 10.12.2020, të mbetet i pa shqyrtuar, pasi pala e paditur nuk ka ushtruar revizion, ndërsa pala paditëse nuk ka interes juridik që aktgjykimi të goditet në pjesën aprovuese, andaj në këtë pjesë ka mbetur i pa shqyrtuar.

Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës:

E.Rev.nr.11/2022 i datës 22 nëntor 2021

Kur një dispozitë kontraktuese parasheh detyrim i cili bie ndesh me ndonjë normë imperative, dispozita kontraktuese nuk ka efekt juridik pavarësisht faktit se kontrata është lidhur me vullnetin e palëve kontraktuese.

Për shkaqet e anulimit absolut të një dispozite të Kontratës e cila është lidhur në kundërshtim me dispozitat imperative, e drejta për të kërkuar anulimin e saj nuk parashkruhet. Në vlerësimin e faktit nëse një dispozitë e Kontratës është në kundërshtim me normat imperative, duhet vlerësuar përmbajtjen e dispozitës dhe nuk është relevante si është emërtuar dispozita kontraktuese.

I. Rrethanat e çështjes

1. Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë III.Ek.nr.282/2017, të datës 15.02.2021, në pikën një të dispozitivit është aprovuar pjesërisht kërkesëpadia e paditësve NPT “B” Sh.p.k., me pronar E.B dhe L.K bashkë kredimarrës kundër të paditurës P sh.a., në Prishtinë si e bazuar dhe është vërtetuar se neni 3 paragrafi 3.3 të Kontratës së Kredisë Bankare me nr. të datës, me të cilat është kontraktuar kamata ndëshkuese, janë nul dhe nuk prodhojnë efekt juridik ndërmjet palëve kontraktuese. Në pikën II të dispozitivit të aktgjykimit të ankimuar, është detyruar pala e paditur P me seli në Prishtinë, që pagesat e llogaritura në këtë raport kontraktues në emër të kamatës ndëshkuese në shumën e përgjithshme prej 16.196.23€(gjashtëmbëdhjetë mijë e njëqind e nëntëdhjetë e gjashtë euro e njëzet e tre cent), për periudhën kohore nga data 26.04.2011 deri me datën 06.08.2012 ta llogaritë si pagesë e borxhit kryesor dhe kamatës së rregullt të përcaktuar me kontratë, në afat kohor prej 7 ditësh, llogaritur nga dita e pranimit të këtij aktgjykimi. Në pikën III të dispozitivit të aktgjykimit është refuzuar pjesa tjetër e kërkesëpadiës në shumën e përgjithshme prej 21.169.02 euro, ndërsa në pikën IV të dispozitivit të aktgjykimit është vendos që secila palë t’i bartë shpenzimet e veta procedurale.
2. Gjykata e Apelit të Kosovës, duke vendosur sipas ankesës të paditësve, me aktgjykimin Ae.nr.84/21, të datës 14.10.2021, ka refuzuar të pa themeltë ankesën e paditësve NPT “B” Sh.p.k., me seli ne Gjakovë dhe ankesën e të paditurës P me seli në Prishtinë dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë – Departamenti për Çështje Ekonomike III.EK.nr.282/2017, të datës 15.02.2021.
3. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë e paditura, në afatin ligjor ka paraqitur revizion, për shkak të shkeljes së dispozitave të Ligjit të Procedurës Kontestimore dhe Ligjit për Marrëdhëniet Detyrimore dhe aplikimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme e Kosovës ta aprovoj revizionin e të paditurës, ta anuloj pjesërisht aktgjykimin nr. III.EK.nr.282/2017, të datës 15.02.2021 (vetëm pika I dhe II e dispozitivit) të Gjykatës Themelore në Prishtinë Departamenti për Çështje Ekonomike dhe ta anuloj pjesërisht aktgjykimin e Gjykatës së Apelit Ae.nr.84/21 të datës 14.10.2021 (vetëm për ankesën e të paditurit P) dhe çështja t’i kthehet gjykatës së shkallës së parë për rishqyrtim dhe rivendosje për pjesët e atakuara apo aktgjykimi i Gjykatës së Apelit të ndryshohet pjesërisht ashtu që revizioni i të paditurës të aprovohet si i bazuar.

4. Padiësit kanë paraqitur përgjigje në revizionin e të autorizuarit të paditurës, me propozim që të refuzohet revizioni i të paditurës dhe të vërtetohet aktgjykimi i Gjykatës së shkallës së dytë.

II. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

5. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se: Revizioni është i pathemeltë.
6. Nga shkresat e lëndës rezulton se padiësit përmes të autorizuarit të tyre, me padinë e parashtruar në gjykatën e shkallës së parë, por edhe me parashtrësën për precizimin e kërkesëpadisë, deklarinet në seanca gjyqësore dhe fjalën përfundimtare, kanë kërkuar që të vërtetohet se dispozita e nenit 3 paragrafi 3 pika 3 e kontratës së kredisë dhe kredia e ristrukturuar është nul dhe nuk prodhon efekt juridik, si dhe të detyrohet e paditura që shumën e inkasuar në emër të kamatës ndëshkuese t'ia bartë në shumën e borxhit kryesor dhe atë shumën prej 21.169.02 euro tek kredia bazë, ndërsa tek kredia e ristrukturuar shumën prej 13.315.07 euro që kap shumën e përgjithshme në vlerë prej 34.484.09 euro si dhe vlerën 2.881.16 euro, e cila figuron si bilancë e që ekspertët konsideron të llogaritet si pagesë e borxhit që në total kap shumën prej 37.365.25 euro.
7. Gjykata e shkallës së parë duke vepruar sipas padisë së padiësit pas shqyrtimit dhe administrimit të provave të paraqitura nga palët ndërgjyqëse si dhe vlerësimit të gjitha shkresave tjera të lëndës ka nxjerrë aktgjykimin e atakuar III.EK.nr.282/2017, të datës 15.02.2021, me të cilin e ka aprovuar pjesërisht kërkesëpadinë e padiësve si të bazuar, duke vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit të atakuar.
8. Në arsyetim të aktgjykimit mes tjerash, gjykata e shkallës së parë ka theksuar se padiësja dhe e paditura kanë krijuar raporte juridike detyrimore në bazë të kontratës për kreditë me numër, datë 20.05.2008, në shumë prej 2,100.00.00€ ku më pas i njëjti obligim me kërkesën e padiësve është ri programuar nga e paditura kredia ku dhe është nënshkruar marrëveshja nr..... e datës 28.04.2010 për shumën 1,761,524.62€ Në çështjen juridike kontestimore kontestuese ishte çështja e kamatës ndëshkuese e paraparë me nenin 3.3 të Kontratës së Kredisë Bankare me nr. e datës 28.04.2010. Pas shqyrtimit të provave gjykata e ka konstatuar faktin se palët

kontraktuese përveç kamatës së rregullt kanë kontraktuar edhe kamatën ndëshkuese për vonesë, përkatësisht në nenin 3 par.3.3 është përcaktuar se në rast se kredimarrësi vonohet ta bëjë pagesën e ndonjë shume, kredimarrësi përveç kamatës së përshkruar në nenin 2 do të paguajë shumë të barabartë me 0.5% mbi këstin që arrin për pagesë për çdo ditë që kredimarrësi nuk arrin ta paguajë atë shumë.

9. Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se dispozitat kontraktuese kontestuese, përkatësisht neni 3 paragrafi 3.3 të Kontratës së Kredisë Bankare me nr. dt 28.04.2010, janë në kundërshtim me dispozitën e nenit 270 paragrafi 3 të LMD-së në të cilin është përcaktuar se *“Dënimi kontraktues nuk mund të kontraktohet për detyrimet në të holla”*. Meqenëse kjo dispozitë është e natyrës imperative, gjykata vlerëson se kamata ndëshkuese si ndëshkim i kontraktuar bie në kundërshtim me normën imperative dhe nuk mund të ketë efekt juridik andaj të njëjtën e anulohet konform nenit 103 paragrafi 1 të LMD-së. Pretendimet e palës së paditur, e cila ka theksuar se kontrata është lidhur me vullnet të lirë të palëve, dhe se e njëjta krijon detyrim për palët, gjykata i vlerësoj si të pabazuara nga fakti se kur një dispozitë kontraktuese parasheh detyrim i cili bie ndesh me ndonjë normë imperative, dispozita kontraktuese nuk ka efekt juridik pavarësisht faktit se kontrata është lidhur me vullnetin e palëve kontraktuese. Gjykata ka vlerësuar edhe pretendimin lidhur me parashkrimin dhe e ka refuzuar si të pabazuar duke u bazuar në nenin 110 të LMD-së (1978) me të cilën është paraparë se *“ E drejta e theksimit të nulitetit nuk parashkruhet”*.
10. Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurën e vendosjes sipas ankesës të autorizuarit të paditësve dhe të paditurës, i ka refuzuar të pa themelta ankesat e paditësve dhe të paditurës dhe e ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë, duke vendosur si në dispozitiv të aktgjyimit të atakuar me revizion, të përshkruar si më lartë.
11. Gjykata e Apelit në arsyet e saj ka theksuar se është i pa themeltë pretendimi ankimor i të paditurës për shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182.2 pika n) të LPK-së, ngase aktgjykimi i ankimuar nuk është i përfshirë në të meta për shkak të cilave nuk mund të ekzaminohet sepse dispozitivi i aktgjyimit është i qartë e në harmoni të plotë me arsyetimin e aktgjyimit. Në arsyetim të aktgjyimit po ashtu janë dhënë arsye të mjaftueshme dhe bindëse për të gjitha faktet vendimtare të cilat janë marrë në vlerësim nga gjykata e shkallës së parë, e sipas të cilave edhe është vendosë lidhur me themelësinë e kërkesëpadsisë, në këtë kontekst në arsyetim të aktgjyimit janë dhënë arsye të duhura për mënyrën e vërtetimit të

fakteve për provat e administruara dhe për vlerësimin e tyre sa i përket besueshmërisë dhe fuqisë provuese të tyre.

12. Sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit, pjesëmarrësit në raportet kontraktuale me vullnetin e tyre i rregullojnë marrëdhëniet e detyrimeve por nuk mund ti rregullojnë ato në kundërshtim me parimet e përcaktuara me dispozitat e detyrimeve respektivisht nenin 270 par. 3 të LMD-së, prandaj është vlerësuar se dispozita e nenit 3 par 3.3 të kontratave kreditore bankare është në kundërshtim me normat imperative dhe nuk prodhon efekt juridik dhe rrjedhimisht e paditura nuk ka mundur ta aplikoj, andaj konform nenit 103 të LMD-së dispozita kontraktuese është konsideruar se është nule. Sipas nenit 105 të LMD-së, nuliteti i një dispozite kontraktuese nuk mund të ketë pasojë edhe nulitetin e vet kontratës në qoftë se ajo mund të qëndroj pa dispozitën nule, andaj konform kësaj dispozite kjo gjykatë vlerësoj se kontrata ndërmjet palëve kontraktuese pa këtë dispozitë ka mbetur në fuqi. Kjo gjykatë nuk e ka pranuar pretendimin ankimor në lidhje me çështjen e parashkrimit të kërkesës, ngase me nenin 110 të LMD-së është përcaktuar se për raste të tilla e drejta e theksimit të nulitetit nuk parashkruhet.
13. Gjykata e Apelit ka vlerësuar se gjykata e shkallës së parë drejt ka vendosur për lartësinë e kamatës ndëshkuese dhe atë duke u bazuar në mendimin dhe konstatimin e grupit të ekspertëve financiar, të cilët kanë ardhur në përfundim se paditësja në emër të kamatës ndëshkuese ka paguar shumën prej 16,196.23€ e cila ekspertizë është e bazuar në prova që gjenden në shkresat e lëndës. Ndërgjyqësit gjatë shqyrtimit gjyqësor me asnjë provë të vetme materiale nuk e kanë kundërshtuar ekspertizën gjyqësore, e cila ekspertizë përmban elementet e nevojshme të dhëna mbi bazën e njohurive profesionale dhe arsyeve të mjaftueshme të cilat gjykata i vlerëson si të drejta për vërtetimin e fakteve vendimtare në këtë çështje kontestimore.
14. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, pasi që aktgjykimi i kundërshtuar nuk është i përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe as në zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare.
15. I autorizuari i të paditurës në revizionin e paraqitur pretendon se ka shkelje të dispozitave të procedurës kontestimore, mirëpo asnjë shkelje nuk është specifikuar dhe nuk janë paraqit arsye, andaj Gjykata Supreme është kufizuar vetëm në shkeljet

që shikohen sipas detyrës zyrtare në përputhje me dispozitën e nenit 215 të LPK-së, me ç'rast ka gjetur se aktgjykimi nuk është i përfshirë në shkelje për të cilat duhet të kujdeset sipas detyrës zyrtare.

16. Pala e paditur në revizionin e paraqitur pretendon në aplikim të gabuar të dispozitave materiale nga gjykatat e instancës më të ulët sa i përket çështjes së vlerësimit të parashkrimit të kërkesëpadisë, në kuptim të lëshimit të afatit objektiv dhe subjektiv. Gjykata Supreme vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët kanë vlerësuar pretendimet e palës së paditur për parashkrim të kërkesës, të cilin qëndrim në tërsi e përkrah edhe kjo gjykatë, kjo pasi që shkaqet mbi bazën e të cilave dispozita e nenit 3.3 të Kontratës së Kredisë Bankare nr. e datës 28.04.2010 është trajtuar nule, ka të bëjë me shkaqet e anulimit absolut të një dispozite të kontratës e cila është lidhur në kundërshtim me dispozitat imperative dhe në raste të tilla e drejta për të kërkuar anulimin e kontratës apo të ndonjë dispozite të saj nuk parashkruhet. Pra kur kemi të bëjmë me shkaqe që sjellin deri të anulimi absolut i kontratës, e drejta e paraqitjes së kërkesës së nultitetit nuk parashkruhet. Dispozitat, përkatësisht afatet e parashkrimit që ju referohet pala e paditur në revizion kanë të bëjnë me shkaqet për anulimin relativ të kontratave, që i referohen mungesave të vullnetit të shprehur të palëve, por që në rastin konkret nuk vijnë në shprehje, kjo pasi që në këtë rast anulimi dispozitës së kontratës në fjalë ka të bëjë me atë se është lidhur në kundërshtim me dispozitat imperative të ligjit e që paraqet shkak për anulim absolut të kontratës.
17. Në revizionin e paraqitur e paditura pretendon se gjykatat e instancës më të ulët kanë ngatërruar termet dënim kontraktues me kamatëvonesë. Gjykata Supreme vlerëson se në këtë rast, në mënyrë të qartë është vërtetuar se palët kontraktuese me kontratën e sipër theksuar, nenin 3.3, përveç kamatës së rregullt kanë kontraktuar edhe kamatën ndëshkuese, ndërsa mënyra se si është emërtuar është çështje tjetër. Në këtë rast vlerësohet përmbajtja e dispozitës dhe obligimet që janë përcaktuar me të, gjë që me të drejtë gjykatat e instancës më të ulët kanë vlerësuar se dispozita në fjalë është nule, kjo pasi që kemi të bëjmë me dispozitë që ka përcaktuar kamatën ndëshkuese e që është në kundërshtim me dispozitat ligjore nga neni 270, par.3 të LMD-së, që në mënyrë të qartë ka përcaktuar se për detyrimet në të holla nuk mund të kontraktohet dënimi kontraktues.
18. Gjykata Supreme vlerëson se përmes ekspertizës financiare është vërtetuar se pala paditëse në bazë të nenit 3.3 të kontratës së kredisë ka paguar kamatë ndëshkuese në lartësi prej 16,196.23€ dhe meqë kjo dispozitë e kontratës është konsideruar si nule

atëherë në bazë të nenit 104 të LMD-së pala e paditur është e detyruar që të kthejë atë që e ka marrë mbi bazën e kësaj dispozite të kontratës, andaj me të drejtë gjykatat e instancës më të ulët kanë detyruar të paditurën që këtë shumë ta llogarisë si pagesë e borxhit kryesor dhe kamatës së rregullt.

19. Nga sa u tha më lartë e në pajtim me nenin 222 të LPK-së, Kolegji Civil i Gjykatës Supreme, vendosi që të refuzohet si i pathemeltë revizioni i të paditurës, i paraqitur kundër aktgjyimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës Ae.nr.84/21, të datës 14.10.2021.

Aktgjykim i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

Rev.nr. 80/2020, datë 21 dhjetor 2020

Kalimi i kërkesës së kreditorit në personin e tretë nuk i nënshtrohet asnjë forme apo kushti të veçantë por vetëm kërkohet lidhja e kontratës me pajtimin e vullnetit, në çfarëdo forme dhe me këtë bëhet bartja e kërkesës. Ndërsa me dispozitën e nenit 438 par.1, të LMD-së (1978), për bartjen e kërkesës nuk nevojitet pëlqimi i debitorit, por ceduesi ka për detyrë që ta njoftoj të njëjtin, dhe meqenëse dispozita ligjore nuk ka caktuar ndonjë afat për të cilin duhet të njoftohet debitori në mënyrë që cedimi të jetë i vlefshëm, mjafton që njoftimi është bërë para se të ngritet padia nga paditësi, siç edhe është bërë në rastin konkret.

Pavarësisht faktit se subjekti juridik “...” është shpërbërë, bazuar në nenin 230, paragrafi 1 të Ligjit për Shoqëri Tregtare (2007) megjithatë ka pasur subjektivitet juridik dhe zotësi juridike për lidhjen e kontratës së cedimit të kërkesës, pasi që subjektiviteti i “...” ka vazhduar edhe pas shpërbërjes.

III.Rrethanat e çështjes

1. Paditësi “C.P.” sh.p.k, me seli në Gjilan, pranë Gjykatës Themelore në Prishtinë-Departamenti për Çështje Ekonomike kanë paraqitur padi kundër të paditurës, NP “Termokosi” sh.a me seli në P., me objekt të kontestit kompensim dëmi-fitim i humbur, për shkak të mos përmbushjes së kontratës

2. Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështje Ekonomike me aktgjykimin IV.EK.C.nr.412/17, të datës 04.12.2019, në pikën I, të dispozitivit ka vendosur të refuzoj si të pabazuar kërkesëpadinë e paditësit "C. P." Sh.p.k., që të detyrohet e paditura NP Termokos" Sh.a., që paditësit për shkak të mos përmbushjes së kontratës, t'ia kompensojë dëmin në emër të fitimit të humbur në shumën e përgjithshme prej 223,413.85 € me kamatë ligjore prej 8%, duke filluar nga dt. 01.03.2016. Në pikën II të dispozitivit është detyruar pala paditëse që palës së paditur t'ia paguaj shpenzimet e procedurës kontestimore në shumë prej 3,4120.50 € në afat prej 7 ditësh pas plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi, nën kërcënimin e përmbarimit me detyrim.
3. Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktgjykimin Ae.nr. 17/2020, të datës 03.07.2020, e duke vendosur sipas ankesës së paditësit e ka ndryshuar aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë – Departamenti për Çështje Ekonomike, IV.EK.C.nr.412/17, të datës 04.12.2019, dhe ka gjykuar: në pikën një të dispozitivit, të aprovohet kërkesëpadia e paditësit dhe detyrohet e paditura NP "Termokos" Sh.a. me seli në Prishtinë, që në emër të kompensimit të dëmit material në formë të fitimit të humbur, për shkak të shkeljes së njëanshme të kontratës TER-10-020/2-111, dt. 30.09.2010, paditësit "C. P." Sh.p.k. me seli në Gjilan, t'ia paguaj shumën prej 223,413.85€ së bashku me kamatën të cilën e paguajnë bankat afariste për mjetet e deponuara në bankë mbi një vit pa destinim të caktuar, duke filluar nga data e parashtrimit të padisë dt. 30.08.2017, e gjer në pagesën definitive, të gjitha në afat prej 7 ditësh nga data e marrjes së këtij aktgjykimi. Në pikën dy të dispozitivit është detyruar e paditura që paditësit t'ia paguaj shpenzimet e procedurës kontestimore në shumën prej 3,412.50 €
4. Kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë, e paditura me kohë ka paraqitur revizion për shkak të shkeljeve të dispozitave të procedurës kontestimore dhe zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, me propozim që Gjykata Supreme të anuloj aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë dhe të mbetet në fuqi vendimi i shkallës së parë, apo aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe të dytë, të prishen, dhe çështjen ta kthej në rigjykim në gjykatën e shkallës së parë.
5. Pala paditëse ka ushtruar përgjigje në revizionin e palës së paditur, duke i kontestuar të gjitha pretendimet e parashtruara si të pa bazuara, me propozim që Gjykata Supreme të refuzoj revizionin në tërësi të pa bazuar.

IV. Vlerësimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

6. Gjykata Supreme e Kosovës, në procedurën e vendosjes sipas revizionit në kuptim të dispozitave të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK) nga neni 211, 212 dhe 215 gjeti se Revizioni i të paditurës është i pabazuar.
7. Nga shkresat e lëndës rrjedh se, paditësi “C. G.” më datë 30.08.2017, ka parashtruar në gjykatë padi, dhe ka kërkuar nga gjykata që të detyroj të paditurën NP “Termokos” Sh.a, që paditësit t’ia kompensoi fitimin e humbur dhe dëmin e shkaktuar për shkak të ndërprerjes së njëanshme të kontratës me numër të identifikimit TER-10-020/2-111, dt. 30.09.2010, në shumën e përgjithshme prej 223,413.85 € duke theksuar se me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë Departamenti për Çështje Ekonomike C.nr.347/2011, dt.29.07.2013, i vërtetuar me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit Ae.nr.170/2013, dt. 29.07.2013, është vërtetuar ekzistimi i marrëdhënies juridiko kontraktuese në mes të kontraktuesit “C. G.” dhe autoritetit kontraktues N.Q “Termokos”, sipas marrëveshjes me shkrim TER-10-020/2-111, për furnizimin me mazut numër 1136, të datës 30.09.2010, dhe se këtë kontratë e paditura e ka shkëputur njëanshëm, në kundërshtim me ligjin dhe dispozitat kontraktuese të përcaktuara me dokumente kontraktuese, respektivisht me shkelje të nenit 18.2, 21, 35 dhe 36 të Kushteve të veçanta të kontratës TER-10-020/2-111, si dhe në kundërshtim me dispozitat e nenit 77 dhe 126 të LMD-së.
8. E paditura në përgjigjen në padi dhe gjatë shqyrtimit gjyqësor e ka kundërshtuar në tërësi padinë dhe kërkesëpadinë, si për nga baza ashtu edhe për nga lartësia, ka kërkuar nga gjykata që ta refuzoj të njëjtën si të pabazuar. Ka theksuar se kemi të bëjmë me mungesën e legjitimitetit aktiv të palës paditëse “C. P.” sh.p.k, me seli në Gjilan. Gjithashtu në këtë çështje ekziston gjyqvarësia (litispedenca) në këtë çështje kontestimore, ku sipas padisë së paditësit “C. G.” sh.p.k, me seli në Gjilan, pranë Departamentit Ekonomik, është duke u zhvilluar procedura kontestimore ndaj të paditurës NP “Termokosi” sh.a, e që udhëhiqet me nr.II.C.nr.195/2016. Shton se kjo lidhje e kontratës është bërë në kundërshtim me dispozitat e LMD-së, pasi që paditësi fare nuk e ka njoftuar të paditurin për mundësinë e lidhjes së kontratës. Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit Ae.nr. 170/2013 të dt.01.03.2016 çështja lidhur me kundërpadinë e vendosur në këtë pikë kthehet në rishqyrtim dhe rivendosje ndërsa procedura gjyqësore është duke u zhvilluar në lëndën II.C.nr.195/2016. Andaj, nisur

nga kjo rrethanë kemi bëjmë me gjyqvarësi (litispëndencë) ku padia e paditësit "C.G." sh.p.k, në bazë të dispozitave të nenit 262.3, të LPK-së, duhet të hidhet poshtë.

9. Gjykata e shkallës së parë pas administrimit të provave si në shkresat e lëndës, gjeti se kërkesëpafia e paditësit është e pa bazuar, duke arsyetuar se gjykata nuk ia ka falur besimin "Kontratës mbi cedimin e kërkesave" të lidhur më dt.11.01.2011, në mes Ceduesit "C.G."sh.p.k, me seli në Gj., dhe C. "C. P."sh.p.k, nga se kjo kontratë konsiderohet se është kontratë fiktive, cila nuk e provon datën e lidhjes së saj, edhe pse në kontratë figuron se është lidhur më dt.11.01.2013, e njëjta nuk ka datë dhe vulë të protokollit, datë të regjistrimit në librat afariste dhe kontabilitetit të palëve ndërgjyqëse, ndërsa gjykata nuk ka gjetur ndonjë provë se palët e kanë njoftuar ATK-në, se kërkesat e kompanisë "K.G." sh.p.k, janë ceduar te kompania "C. P." sh.p.k, të dyja me seli në Gj. Gjykata e ka shqyrtuar edhe propozimin e palës se paditur se në këtë çështje ekziston gjyqvarësia (litispëndencia), dhe se në këtë çështje ekziston parashkrimi, këto qëndrime nuk janë pranuar nga shkaku se "kontrata mbi cedimin" sipas të gjitha provave dhe argumenteve nuk i plotëson kushtet mbi cedim, është pra kontratë fiktive e cila nuk është evidentuar në asnjë libër afarist (protokolluar) të palëve, ndërsa e njëjta nuk ka mundur të regjistrohet në librat afariste të palës së paditur, dhe se për shkak të mos njoftimit, nuk e ka ditur se i ka borxh paditëses, "C. P." sh.p.k, në Gj., dhe se e njëjta asnjëherë me asnjë shkresë apo vërejtje, nuk e ka ftuar palën e paditur që të zgjidhin çështjen kontestuese në mënyrë miqësore, përveç kur pas pesë (5) viteve e njofton se e ka paditur për kompensim dëmi, edhe pse është zhvilluar një proces paralel në të njëjtën gjykatë, për të njëjtën çështje, por që është ndërprerë për shkak të shuarjes vullnetare të Ceduesit.
10. Andaj gjykata e shkallës së parë ka konsideruar se pala paditëse "C. P."sh.p.k, nuk ka legjitimitet aktiv për ta paditur palën e paditur NQ "Termokosi" me seli në Prishtinë, sepse cilësinë e subjektit aktiv për të pasur të drejt ta padit, dhe të paditet, nuk ka mundur me fituar me një kontratë e cila nuk është valide, dhe se e njëjta për veç të theksuarave ma lartë, nuk e ka plotësuar as anën formale, e as ligjore, bazuar sipas provave që gjenden në shkresat e lëndës.
11. Gjykata e Apelit nuk ka pranuar qëndrimin e gjykatës së shkallës së parë, pasi e njëjta ka ardhur në konkludime të gabueshme lidhur me gjendjen faktike, duke bërë interpretim të gabueshëm të fakteve të vërtetuara dhe duke i injoruar në tërësi faktet thelbësore, e ka refuzuar kërkesëpudinë e paditësit, duke u bazuar vetëm në

deklarimet e përfaqësuesit të së paditurës dhe duke u thirrur gabimisht në dispozitat materiale të Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve.

12. Gjykata e Apelit ka gjetur se gjykata e shkallës së parë gabimisht ka zbatuar dispozitat e së drejtës materiale, përkatësisht nenin 127 të LMD-së, sepse kjo dispozitë rregullon cedimin e kontratës por në rastin konkret nuk kemi cedim të kontratës respektivisht bartje të së drejtave dhe detyrimeve kontraktuese, por cedim të kërkesës andaj nuk kërkohet fare pëlqimi i debitorit sepse zbatohet dispozita e nenit 430 par.1 dhe nenit 438 par.1 të LMD-së (1978). Sipas dispozitës së nenit 436 par.1 të LMD-së, për kalimin e kërkesës së kreditorit në personin e tretë nuk parashihet formë apo ndonjë kusht i veçantë i kontratës por vetëm kërkohet lidhja e kontratës me pajtimin e vullnetit, në çfarëdo forme dhe me këtë bëhet bartja e kërkesës.
13. Gjykata e Apelit në arsyet e dhëna lidhur me ndryshimin e aktgjykimit të shkallës së parë dhe aprovimit të kërkesëpadsisë së paditësit, ka theksuar se nga provat që gjenden në shkresat e lëndës rezulton se kërkesa është bartur/ceduar tek tani paditësi “C. P.” sh.p.k. përmes kontratës për cedimin e kërkesave, e lidhur ndërmjet “C. G.” dhe “C. P.” sh.p.k. me datë 11.01.2013. Me Njoftimin e datës 07.07.2017, e paditura është njoftuar me cedimin e kërkesave. Duke iu referuar nenit 230.1, të Ligjit Nr. 02/L123 për Shoqëritë Tregtare, i cili ka qenë në fuqi në kohën e bartjes së kërkesës, Gjykata e Apelit ka gjetur se pavarësisht se “C. G.” është shpërbërë megjithatë ka pasur subjektivitet juridik dhe zotësi juridike për lidhjen e kontratës së cedimit të kërkesës, bazuar në këtë dispozitë subjektiviteti i “C. G.” ka vazhduar edhe pas shpërbërjes, ajo ka pasur kapacitet për lidhjen e kontratës dhe cedimin e kërkesës tek “C. P.” sh.p.k. andaj rrjedhimisht tani paditësja “C. P.” sh.p.k. ka legjitimitet të plotë në këtë çështje juridike.
14. Duke vlerësuar bazueshmërinë e kërkesëpadsisë së paditësit, bazuar në provat e administruara nga gjykata e shkallës së parë, e të cilat gjenden në shkresat e lëndës, si dhe nga vendimet gjyqësore paraprake në këtë çështje juridike, aktgjykimit të plotfuqishëm të Gjykatës Themelore në Prishtinë Departamenti për Çështje Ekonomike C.nr.347/2011, dt.29.07.2013, të vërtetuar me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit Ae.nr.170/2013, dt. 29.07.2013, ka gjetur se e paditura e ka shkëputur kontratën në kundërshtim me ligjin dhe dispozitat kontraktuese të përcaktuara me dokumente kontraktuese, andaj është krijuar baza ligjore për kompensimin e dëmit të pësuar që ka rezultuar si pasojë e shkëputjes së njëanshme dhe në kundërshtim me ligjin të kontratës me numër të identifikimit TER-10-020/2-111, dt. 30.09.2010, që

vërtetohet fakti se e paditura ka shkëputur kontratën në mënyrë kundërligjore andaj njoftimi për shkëputje nuk ka pasur efekt juridik dhe rrjedhimisht kontrata ka mbetur në fuqi dhe ka krijuar detyrime për të paditurën, të cilat e paditura ka obligim t'i përmbushë, respektivisht ka qenë e obliguar që të furnizohet me mazut nga paditësja për tërë periudhën kontraktuese, sipas kushteve të përcaktuara me kontratën me numër të identifikimit TER-10-020/2-111, dt. 30.09.2010.

15. Për përcaktimin e kompensimit të dëmit Gjykata e Apelit i është referuar dispozitave të nenit 189 dhe 190 të LMD-së, nga e cila rrjedhë se i dëmtuari ka të drejtë si për kompensimin e dëmit të thjeshtë ashtu edhe për kompensimin e fitimit të munguar dhe se dëmi duhet të kompensohet në mënyrë të plotë ashtu që gjendja materiale e dëmtuesit të sjellet atje ku do të ishte po të mos kishte veprim dëmtues andaj edhe e aprovoi edhe kërkesën për kompensimin e fitimit të munguar në shumën e gjykuar si në dispozitiv.
16. Lartësinë e shumës së gjykuar për kompensimin e dëmit për fitimin e perealizuar (fitimin e munguar) në shumë prej 223,413.85 € gjykata e ka përcaktuar në bazë të mendimit dhe konstatimit të ekspertit Prof. A. B., aktuar i autorizuar, të dhënë në ekspertizën plotësuese të datës 24.06.2019. Ekspertiza është bazuar në planin dinamik të furnizimit për sezonin dimëror 2011/2012, të kontraktuar nga palët në bazë të nenit 13 të kontratës, duke marrë si kriter realizimin e këtij plani në masën prej 75%. Eksperti ka përcaktuar në mënyrë të qartë sasinë e furnizimit me mazut që do të duhej të kryhej sipas planit dinamik, duke zbritur 25% i cili përbën kufirin maksimal të zbritjes së sasisë së furnizimit sipas nenit 22.1 të Kushteve të Përgjithshme të Kontratës, dhe ka kalkuluar fitimin neto, pas zbritjes së çmimit të furnizimit dhe tatimit në fitim, ndërsa këto kalkulime përputhen plotësisht me provat që gjenden në shkresat e lëndës.
17. Duke u bazuar në nenin 277 të LMD-së, Gjykata e Apelit e detyroi të paditurën që t'ia paguaj paditësit, shumën e gjykuar së bashku me normën e kamatës, nga data e parashtrimit të padisë e deri në pagesën definitive. Lartësia e kamatës në rastin konkret, i referohet shkallës së kamatës, të cilën e paguajnë bankat afariste në Republikën e Kosovës, për mjetet e deponuara pa destinim dhe për periudhën kohore të deponimit, më shumë se për një vit.
18. Gjykata e Apelit aprovoi kërkesën e paditësit për shpenzimet procedurale në shumën e gjykuar prej 3,412.50 € për arsye se për shumën e aprovuar ekzistojnë argumente në shkresat e lëndës ndërsa shpenzimet e kërkuara me ankesë mbi shumën e aprovuar

paditësi nuk i ka argumentuar. Sipas dispozitës së nenit 463 par 1 dhe 2 të LPK-së, ka qenë i obliguar t'i specifikojë shpenzimet procedurale sipas bazës së caktuar, por edhe sipas lartësisë, që në rastin konkret nuk e ka caktuar.

19. Në një gjendje të tillë të çështjes, Gjykata Supreme e Kosovës, pranon si të bazuar qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së dytë lidhur me aprovimin e kërkesëpadisë së paditësit, ngase aktgjykimi i shkallës së dytë, nuk përfshihet me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore dhe me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, për të cilat gjykata e revizionit në kuptim të nenit 215 të LPK-së, kujdeset sipas detyrës zyrtare.
20. Gjykata Supreme vlerëson se bazuar në provat e administruara në këtë çështje, si në shkresat e lëndës, vendosja si në dispozitiv të aktgjyimit të gjykatës së shkallës së dytë, është vendosje e drejtë, arsyet e dhëna janë të plota, të cilat bazohen në gjendjen faktike të provuar, nga e cila rezulton se është vërtetuar se ekziston detyrimi i të paditurës që paditësit në emër të fitimit të munguar t'ia paguaj shumën prej 223,413.85€
21. Pretendimet e paraqitura në revizion se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është i përfshirë në shkelje nga neni 182.2. pika n) dhe o) të LPK-së, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk janë të themelta. Kjo për shkak se gjykata e shkallës së dytë e ka arsyetuar aktgjykimin e saj për të gjitha pretendimet ankimore të paraqitura, përfshirë edhe vlerësimin për shkeljet që shikohen sipas detyrës zyrtare. Në këtë kontekst aktgjykimi i kundërshtuar përmban arsye të mjaftueshme dhe bindëse për mënyrën e vendosjes, duke e arsyetuar se me cilat prova është vërtetuar gjendja faktike mbi të cilën është vendosur si në dispozitiv të aktgjyimit të goditur me revizion, dhe me referenca të qarta në dispozitat e të drejtës materiale të aplikuara me rastin e vendosjes lidhur me kërkesëpadinë e paditësit. Po ashtu nuk kemi të bëjmë me shkelje nga neni 182.2. pika o) të LPK-së, pasi në rastin konkret gjykata e shkallës së dytë ka vendosur bazuar në kërkesën e palës paditëse, dhe e njëjta nuk është tejkalluar.
22. Pretendimet si në revizion se në rastin konkret kemi të bëjmë me gjyqvarsinë (litispedencën) bazuar në nenin 262 pika 2, 3 dhe 4, e sidomos nenin 263 pika 2, të LPK-së, me pretendim se personi që e ka fituar sendin apo të drejtën gjatë zhvillimit të gjyimit mund të hyjë në procedurë në vend të paditësit apo të paditurit vetëm me pëlqimin e të dy palëve ndërgjyqese, është pretendim i pa bazuar për faktin se në rastin konkret pala paditëse ka bërë vetë iniciimin e padisë, që në këtë rast nuk aplikohet kjo

dispozitë, pasi që kjo dispozitë gjen zbatim vetëm nëse procedurën e ka filluar paraprakisht, ndërsa sipas pretendimit të paditurës në revizion në çështjen kontestimore në lëndën C.nr.347/2011, si dhe në rigjykim në Gjykatën Themelore në Prishtinë - Departamenti për Çështje Ekonomike, në rigjykim në lëndën II.EK.nr. 195/2016, ku i autorizuari i paditësit ceduesit "C. G." sh.p.k ka marrë pjesë në seancën gjyqësore (në rigjykim) më datën 19.05.2017, sipas autorizimit të dhënë "C. G." Sh.P.K Gj., që nënkupton se në këtë çështje si palë e vetme paditëse - e paditur, ka qenë "C.t G." Sh.P.K me seli në Gj.n, dhe jo tani paditësi "C. P.I" sh.p.k, me seli në Gjilan, çka do të thotë se nuk kemi të bëjmë me gjyqvarësi, për faktin se tani pala paditëse nuk ka qenë palë në procedurën paraprake, ndërsa për të ekzistuar gjyqvarësia si kusht është që kërkesëpadia të jetë e njëjtë, dhe palët e njëjta, që nuk është në rastin konkret, ndërsa procedura sipas çështjes II.EK.nr. 195/2016, është ndërprerë pikërisht për shkak të shuarjes së palës ndërgjyëse "C. G." Sh.P.K me seli në Gj.

23. Sa i përket pretendimit, se si ka mundësi që të njëjtën kohë të ushtroj të drejtën e tij si paditës "C. G.", dhe njëkohësisht të bëjë cedimin në paditësin tjetër "C. P.", për mundësinë e cedimit të kërkesës Gjykata e Apelit të Kosovës ka dhënë arsye të plota, me referencë në dispozita konkrete ligjore, në dispozitën e nenit 436 par.1 të LMD-së, sipas së cilës për kalimin e kërkesës së kreditorit në personin e tretë nuk parashihet formë apo ndonjë kusht i veçantë i kontratës por vetëm kërkohet lidhja e kontratës me pajtimin e vullnetit, në çfarëdo forme dhe me këtë bëhet bartja e kërkesës, ndërsa me dispozitën e nenit 438 par.1, të LMD-së, për bartjen e kërkesës nuk nevojitet pëlqimi i debitorit, por ceduesi ka për detyrë që ta njoftoj të njëjtin, por për njoftim dispozita ligjore nuk ka caktuar ndonjë afat për të cilin duhet të njoftohet debitori në mënyrë që cedimi të jetë i vlefshëm, andaj në këtë rast deri sa nuk ka një afat të caktuar mjafton që njoftimi është bërë para se të ngritët padia nga paditësi, siç edhe është bërë në rastin konkret, për të cilën arsye nuk ka asnjë mëdyshje sa i përket legjitimitetit aktiv të palës paditëse në këtë procedurë.
24. Pretendimet e të autorizuarit të paditurës si në revizion, që kanë të bëjnë me aplikimin e gabuar të drejtës materiale, se gjykata e shkallës së dytë, në nxjerrjen e aktgjykimit, nuk ka zbatuar drejtë dispozitat ligjore, është pretendim i pa bazuar, për faktin se nga vendimet gjyqësore paraprake në këtë çështje juridike, nga aktgjykimi i plotfuqishëm i Gjykatës Themelore në Prishtinë Departamenti për Çështje Ekonomike C.nr.347/2011, dt.29.07.2013, i vërtetuar me Aktgjykimin e Gjykatës së Apelit

Ae.nr.170/2013, dt. 29.07.2013, ka gjetur se e paditura e ka shkëputur kontratën në kundërshtim me ligjin dhe dispozitat kontraktuese të përcaktuara me dokumente kontraktuese, andaj është krijuar baza ligjore për kompensimin e dëmit të pësuar që ka rezultuar si pasojë e shkëputjes së njëanshme dhe në kundërshtim me ligjin të kontratës me numër të identifikimit TER-..., dt. 30.09.2010, andaj njoftimi për shkëputje nuk ka pasur efekt juridik dhe rrjedhimisht kontrata ka mbetur në fuqi dhe ka krijuar detyrime për të paditurën, të cilat e paditura ka obligim t'i përmbushë, respektivisht ka qenë e obliguar që të furnizohet me mazut nga "C. G." sh.p.k, me seli në Gjilan, për tërë periudhën kontraktuese, sipas kushteve të përcaktuara me kontratën me numër të identifikimit TER-10-020/2-111, dt. 30.09.2010.

25. Andaj duke marrë parasysh faktin se e paditura nuk ka përmbushur obligimet kontraktuese dhe me këtë kontraktuesit "C. G." sh.p.k, me seli në Gj., i ka shkaktuar dëm të cilin në bazë të dispozitave të nenit 189 dhe 190 të LMD-së, është e obliguar ta kompensoj, dhe këtë të drejtë paditësi e ka në bazë të kontratës për cedimin e kërkesave më datë 11.01.2013, me të cilën është bartur/ceduar tek tani paditësi "C. P." sh.p.k., e lidhur ndërmjet "C. G." dhe "C. P." sh.p.k.
26. Sa i përket lartësisë së kërkesëpadisë së aprovuar gjykata e shkallës së dytë, ka aprovuar kërkesëpadinë në shumën e gjykuar për kompensimin e dëmit për fitimin e parealizuar (fitimin e munguar) në shumë prej 223,413.85€ duke e marrë për bazë mendimin dhe konstatimin e ekspertit Prof. A. B., aktuar i autorizuar, të dhënë në ekspertizën plotësuese të datës 24.06.2019, ekspertiza e cila është bazuar në planin dinamik të furnizimit për sezonin dimëror 2011/2012, të kontraktuar nga palët në bazë të nenit 13 të kontratës, duke marrë si kriter realizimin e këtij plani në masën prej 75%. Eksperti ka përcaktuar në mënyrë të qartë sasinë e furnizimit me mazut që do të duhej të kryhej sipas planit dinamik, duke zbritur 25% i cili përbën kufirin maksimal të zbritjes së sasisë së furnizimit sipas nenit 22.1 të Kushteve të Përgjithshme të Kontratës, dhe ka kalkuluar fitimin neto, pas zbritjes së çmimit të furnizimit dhe tatimit në fitim, ndërsa këto kalkulime përputhen plotësisht me provat që gjenden në shkresat e lëndës. Andaj pretendimet sa i përket lartësisë së shumës së gjykuar janë tërësisht të pa bazuara, pasi llogaritja është bërë tërësisht bazuar në kushtet kontraktuese sipas kontratës, të cilën e paditura e ka nënshkruar, dhe në momentin e nënshkrimit ka marrë edhe përgjegjësinë e realizimit të saj nën kushtet e përcaktuara, dhe detyrimin e kompensimit të dëmit në rast se dështon me fajin e saj që të i përmbahet përmbushjes së kontratës, siç është në rastin konkret.

27. Sa i përket vendosjes si në dispozitivin e aktgjykimit të shkallës së dytë, lidhur me gjykimin për kamatën dhe shpenzimet e procedurës, nga pala e paditur nuk ka pasur asnjë pretendim në revizion, andaj edhe kjo gjykatë e pranon vendosjen dhe arsyetimin si në aktgjykimin e gjykatës së shkallës së dytë, dhe nuk do të jap arsye shtesë.
28. Pretendimet për gjendjen faktike të paraqitur në revizion nga pala e paditur nuk janë vlerësuar pasi që sipas dispozitës së nenit 214 paragraf 2, të LPK-së, përcaktohet se: “revizioni nuk mund të paraqitet për shkak të konstatimit të gabuar apo jo të plotë të gjendjes faktike”.
29. Për shkak se me pretendimet e revizionit në asnjë mënyrë nuk vihet në pikëpyetje ligjshmëria e aktgjykimit të goditur me revizion, revizioni i të paditurës u refuzua si i pabazuar.
30. Nga sa u tha më lartë, në pajtim me nenin 222 të LPK-së, kolegji i Gjykatës Supreme të Kosovës vendosi që të refuzohet si i pabazuar revizioni i të paditurës i paraqitur kundër aktgjykimi të Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae.nr. 17/2020, të datës 03.07.2020.

Aktgjykimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

AA.nr.6/2021 i datës 28 janar 2021

Të gjitha subjektet politike që garojnë në zgjedhje për Kuvend të Republikës së Kosovës, për vendet e garantuara, duhet që në listat e tyre për kandidat për deputet të jenë vetëm nga komuniteti që i përket subjektit politik me arsyen se kandidatet nga komuniteti më për së drejti i përfaqësojnë interesat e bashkëkombësve të tyre sepse shumë me mirë i njohin problematiken e komunitetit, pjesëtare të së cilës janë edhe ata vetë, e jo nga komuniteti shumicë shqiptar.

Duke e interpretuar në mënyrë e duhur dispozitat kushtetuese nga neni 64 i Kushtetutës së Kosovës dhe neni 111 paragrafi 1 pika b) të Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, rezulton në listat e subjekteve politike që marrin pjesë në zgjedhjet e përgjithshme për Kuvendin e Republikës së Kosovës, për vendet që janë ekskluzivisht të garantuara për përfaqësuesit e komuniteteve jo shumicë në Kosovë, mund të gjenden vetëm kandidatë që janë pjesëtarët e atij komuniteti të cilit i përket edhe

vetë subjekti politik i cili merr pjesë në zgjedhjet e përgjithshme për Kuvendin e Republikës së Kosovës, por jo edhe kandidatët që vijnë nga mesi i komunitetit shumicë, pra nga komuniteti shqiptar.

I. Rrethanat e çështjes

1. Parashtruesi i ankesës subjekti politik N.D.S. (NDS), me seli në P., përfaqësuar nga E.R., e paraqitur kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), Anr.14/2021, i datës 25.01.2021.
2. Me vendimin e Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) A.nr.14/2021, të datë 25.01.2021, në pikën një (I) të dispozitivit është pranuar si i bazuar apeli, Anr.14/21, i datës 23.01.2021, i subjektit politik S.U. (SDU), me seli në P., është prishur pjesërisht vendimi me nr.225/2021, i datës 22.01.2021, i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve (KQZ), me seli në Prishtinë, ashtu që decertifikohet kandidati E.N., nga lista e kandidatëve të certifikuar për deputet të subjektit politik N.D.S. (NDS), me seli në P.. Në pikën dy (II) të dispozitivit është vendosë që pjesa tjetër e vendimit nr.225/2021, i datës 22.01.2021, i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve me seli në Prishtinë, mbete i pandryshuar.
3. Kundër vendimit të lartpërmendur, subjekti politik N.D.S. (NDS), brenda afatit ligjor ka paraqitur ankesë me propozimi që të: “Të miratohet ankesa e subjektit politik N.D.S. (NDS), me seli në P., e paraqitur kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP) A.nr.14/2021, të datë 25.01.2021 dhe të certifikohet kandidati për deputet E.N.”.
4. PZAP, më përgjigje në ankesën e paraqitur ka propozuar që të refuzohet si e pabazuara ankesa e paraqitur nga subjekti politik N.D.S. (NDS), me seli në P. dhe të vërtetohet vendimi i PZAP Nr.154/2021, i datës 25.01.2021.

II. Gjetjet e kolegjit administrativ të Gjykatës Supreme

5. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerësoi ligjshmërinë e vendimit të kontestuar, në kuptim të pretendimeve ankimore dhe të përgjigjes në ankesë, dhe pas shqyrtimit

edhe të shkresave të lëndës, gjeti se ankesa e subjektit politik N.D.S. (NDS), me seli në P., e paraqitur kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia (PZAP), A.nr.14/2021, i datës 25.01.2021, është e pabazuar.

6. Nga shkresat e lëndës konstatohet se me vendimin e KQZ-së, me nr. 225/2021, i datës 22.01.2021, ka certifikuar listën e subjektit politik N.D.S. (NDS), me seli në P., në të cilën është certifikuar edhe kandidati E.N., me numër 12.
7. Për këtë çështje PZAP më datë 23.01.2021, ka pranuar një apel nga subjekti politik S.U. (SDU), me seli në P., me shqetësime se E.N., gjendet në listën për deputet në partinë boshnjake. Për këtë gjen se ankuesi deklaron se si subjekt politik kanë pranuar shumë kritika dhe shqetësime për nominim e kandidatit në falje për të qenë pjesë e listës së subjektit politik N.D.S. (NDS), me seli në P., për zgjedhjet e 14 shkurtit 2021. Kjo për shkak se kandidati E.N., nga lista N.D.S., më datën 07.10.2017 deklaroi në faqen e tij në facebook se është në garë për deputet në listën e “N.” ku ka mbajtur numrin 7 dhe po ashtu ka deklaruar se është shqiptar. Me tutje ka shtuar se shqetësimet dhe ankesat kanë të bëjnë me dilemën rreth kandidaturës së personit në fjalë i cili i takon komunitetit shqiptar dhe potencialisht do të mbroj interesat e këtij komuniteti.
8. PZAP-i më datën 23.01.2021, i ka dërguar Komisionit Qendror të Zgjedhjeve (KQZ) kërkesën për përgjigje në ankesë. Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) ka dërguar përgjigjen në ankesë më datën 24.01.2021, në të cilën theksohet se pas verifikimeve të nevojshme “Zyra” rekomandoi certifikimin e të gjithë kandidateve të subjektit politik N.D.S. (NDS) sipas listës së bashkangjitur si Shtojca një (1) e kësaj përgjigje. Më tutje më përgjigje në ankesë thuhet se jemi njoftuar nga subjekti politik S.D.U. që një kandidat i certifikuar i listës së kandidateve të subjektit politik N.D.S., gjegjësisht E.N. më numër rendor 12 në listën e kandidateve të N.D.S. edhe pse garon për ulëset e garantuara të komunitetit boshnjak ai gjithmonë është deklaruar si pjesëtar i komunitetit shumicë shqiptar.
9. Paneli pas shqyrtimit të shkresave të lëndës gjeti se apeli është i bazuar.
10. Paneli i PZAP-it, vlerëson ligjshmërinë e vendimit të KQZ-së, Nr. 225/2021 të datës 22.01.2021, dhe konstaton se i njëjti nuk është në harmoni të plotë me nenin 111 paragrafi 1 të LZP-së, në të cilin përcaktohet se: *“Vendet në Kuvend ndahen sipas sistemit të përfaqësimit të caktuar nga neni 64 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës, duke ndarë: a) njëqind (100) vende midis të gjitha subjekteve politike të*

certifikuara në raport me numrin e votave të vlefshme që kanë marrë ato; dhe b) njëzet (20) vende janë të garantuara për përfaqësimin e komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë, si vijon: (i) partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin serb, do të kenë numrin e vendeve në Kuvend të fituar në zgjedhjet e hapura, me minimumin dhjetë (10) vende të garantuara, në rast se numri i vendeve të fituara është më i vogël se dhjetë (10); (ii) partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetet e tjera, në Kuvend do të kenë numrin e vendeve të fituara në zgjedhjet e hapura me minimumin e vendeve të garantuara si në vijim: komuniteti rom një (1) vend; komuniteti ashkali një (1) vend; komuniteti egjiptian një (1) vend; dhe një (1) vend shtesë i jepet komunitetit rom, ashkali, ose egjiptian, që ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komuniteti boshnjak tri (3) vende, komuniteti turk dy (2) vende dhe komuniteti goran një (1) vend, nëse numri i vendeve të fituara nga secili komunitet është më i vogël se numri i vendeve të garantuara”.

11. Paneli ka vlerësuar se në momentin kur një subjekt politik që garon në zgjedhje, për vendet e rezervuara, për përfaqësim të komuniteteve në Kuvendin e Kosovës, fillimisht specifikohet se cilit komunitet i takon subjekti politik që garon në zgjedhje dhe nëse subjekti politik dëshiron të garoj për vendet e garantuara në Kuvendin e Kosovës, është i njoftuar paraprakisht, me dispozitën e lart cituar ligjore. Në këtë rast subjekti politik në fjalë është njoftuar nga KQZ-ja, me procedurën e aplikimit për regjistrim-certifikim, e cila potencohet edhe në përgjigjen e KQZ-së, se subjekti N.D.S., ka qenë i njoftuar me procedurën, sepse rrjedhimisht kandidatët në listën e subjektit politik do të duhej të deklarohen me rastin e aplikimit për certifikim se garojnë për vendet e garantuar dhe duhet të jenë nga komuniteti jo shqiptar, pasi që në rastin konkret kemi të bëjmë me subjektin politik NDS, që garon në zgjedhjet e datës 14.02.2021, për vendet e garantuara, për komunitetet jo shumicë në Kosovë.
12. Mbi këtë bazë paneli vlerësoi se KQZ me vendimin Nr. 225/2021 të datës 22.01.2021, nuk ka vepruar drejt me rastin e certifikimit të listës së subjektit politik N.D.S., në mesin e të cilës është edhe kandidati E.N., me numër 12 i cili garon në kuadër të subjektit politik N.D.S., për Zgjedhjet për Kuvendin e Republikës së Kosovës të datës 14.02.2021, për vendet e garantuara, të cilat vende si me nenin 64 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës ashtu edhe me nenin 111 paragrafi 1 të LZP-së, janë vende ekskluzivisht të garantuara për komunitet në Republikën e Kosovës, jo për komunitetin shqiptar.

13. Për këtë arsye dhe bazuar në dispozitat e lartcekura ligjore, të gjitha subjektet politike që garojnë në zgjedhje për Kuvend të Republikës së Kosovës, për vendet e garantuara do të duhej që në listat e tyre për kandidat, për deputet të jenë vetëm nga komuniteti që i përket subjekti politik me arsyen se kandidatet nga komunitet më për se drejti i përfaqësoj interesat e bashkëkombësve të tyre sepse shumë me mirë i njohin problematiken e komunitetit, pjesëtare të së cilës janë edhe ata vetë e jo nga komuniteti shqiptar. Andaj, në rastin konkret subjekti politik N.D.S, nuk ka vepruar konform dispozitave të lart theksuar dhe procedurave për aplikim të një subjekti politik që garon në zgjedhjet për vendet e garantuara në Kuvendin e Republikës së Kosovës, ku në mesin e kandidatëve për deputet ka propozuar për certifikim në KQZ, edhe kandidatin për deputet nga komuniteti shumicë-shqiptar në vend.
14. Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga një gjendje e tillë e çështjes e pranon në tërësi si të drejtë dhe të ligjshëm qëndrimin e dhënë në vendimin e PZAP-së, A.nr.14/2021, të datës 25.01.2021.
15. Gjykata Supreme gjeti se PZAP-i ka vërtetuar gjendjen faktike plotësisht dhe drejt, dhe ka aplikuar drejt ligjin kur ka pranuar si të bazuara apelin Anr.14/2021, të datës 23.01.2021, të subjektit politik S.U. (SDU), me seli në P., dhe ka decertifikuar kandidatin E.N..
16. Në fakt, PZAP-i, ka aplikuar drejt dispozitat kushtetuese nga nenin 64 të Kushtetutës së Kosovës dhe nenin 111 paragraf 1, pika b) Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, me të cilët rregullohen vendet e garantuara në Kuvendin e Republikës së Kosovës, për përfaqësuesit e komuniteteve jo shumicë në Kosovë.
17. Duke e interpretuar në mënyrë e duhur dispozitat kushtetuese nga nenin 64 i Kushtetutës së Kosovës dhe nenin 111 paragraf 1 pika b) Ligjit për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, del se në listat e subjekteve politike që marrin pjesë në zgjedhjet e përgjithshme për Kuvendin e Republikës së Kosovës, për vendet që janë ekskluzivisht të garantuara për përfaqësuesit e komuniteteve jo shumicë në Kosovë, mund të gjenden vetëm kandidatë që janë pjesëtarët e atij komuniteti të cilit i përket edhe vetë subjekti politik i cili merr pjesë në zgjedhjet e përgjithshme për Kuvendin e Republikës së Kosovës, por jo edhe kandidatët që vijnë nga mesi i komunitetit shumicë, pra nga komuniteti shqiptar.
18. Duke pasur parasysh të lartcekura, kjo Gjykatë konsideron se PZAP-ja ka vepruar drejt me rastin e vendosjes me vendimin A.nr.14/2021, të datës 25.01.2021, kur ka

vendosur për decertifikimin e kandidatit E.N., në listën e subjektit politik Nova Demokratëska Stranka NDS, për zgjedhjet parakohshme për Kuvendin e Republikës së Kosovës.

19. PZAP ka aplikuar drejt dispozitat kushtetuese nga nenin 64 të Kushtetutës së Kosovës dhe nenin 111 paragraf 1, pika b) Ligjit për zgjedhjet e përgjithshme në Republikën e Kosovës, dhe ka pranuar si të bazuar apelin e subjektit politik Socialdemokratëska Unija (SDU), me seli në Prizren, duke e decertifikuar kandidatin E.N., i cili mbante numrin 12 në listën e subjektit politik Nova Demokratëska Stranka NDS, i cili subjekt garon për vendete e rezervuara, ndërkohë që në listë kishte përfshirë edhe kandidatin e decertifikuar i cili i përket komunitetit shumice në vend, atij shqiptar.
20. Gjykata Supreme i ka pranuar në tërësi të gjeturat ve PZAP lidhur me përkatësin etnike të kandidatit të decertifikuar, për të cilin është konstatuara se në zgjedhjet e vitit 2017 ai vete është deklaruar se i përket komunitetit shumicë në vend, atij shqiptar.
21. Po ashtu nga bashkëngjitja e përgjigjes në ankesë të biografisë së kandidatit E.N., e cila konfirmohet nga një klikim në google në emrin E.N., ku në linkun <https://unhz.academia.edu/EminNeziraj/CurriculumVitae>, gjendet biografia e tij, ku përkatësinë e tij etnike e ka përcaktuar si shqiptar.
22. Në këtë kontekst janë vlerësuar edhe pretendimet në ankesën e parashtruar në Gjykatën Supreme, ashtu që pretendimet kandidatit në fjalë janë vlerësuar të pathemelta, sepse konfirmimet e lëshuara nga Zyra për Komunitet dhe Kthim si dhe subjekti politik Nova Demokratëska Stranka NDS, nuk janë dokumente të besueshme për të përcaktuara se cilit komunitet i takon kandidati i decertifikuar. Në këtë kuptim është marrë për bazë deklarimi i kandidatit në zgjedhjet e vitit 2017, nga rrjedh se sipas deklaramit të tij ai i përket komunitetit shumicë në vend.
23. Për arsyet e paraqitura më lart, e në pajtim me nenin 118 pika 4 të Ligjit mbi Zgjedhjet e Përgjithshme në Kosovë, u vendos si në dispozitiv të këtij aktgjykimi duke refuzuar në tërësi si të pabazuar ankesën e subjektit Politik Nova Demokratëska Stranka (NDS), me seli në Prizren, paraqitur kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësra (PZAP), Anr.14/2021, i datës 25.01.2021.

Aktgjykimi i kolegjit të Gjykatës Supreme të Kosovës

AA.nr.29/2021 i datës 12 mars 2021

Deklarimi i personit si kandidat për përfaqësues të një komuniteti nuk është i mjaftueshëm për tu certifikuar si kandidat për vendet e rezervuara për atë komunitet, sepse nëse kandidati nuk ka një lidhje objektive me komunitetin në kuptimin e përkatësisë etnike, nuk do të plotësoj konditat e përfaqësuesit për komunitetet të dhënë për vendet e rezervuara.

Ky qëndrim është në frymën e premisave të cilat e përbëjnë konceptin e demokracisë konsociacionale, e që nënkupton ndarjen e pushtetit midis grupeve të ndryshme të shoqërisë në një vend të caktuar. Sipas këtij koncepti sendërtohen mekanizmat e qëndrueshmërisë politike në një shoqëri më ndarje sipas grupeve të ndryshme veçanërisht etnik, pa përjashtuar ato gjuhësore, fetare etj. Në Kushtetutën e Republikës së Kosovës, përmes vendeve të rezervuara për komunitetet jo shumicë është synuar përfaqësimi i të gjitha grupeve në organin përfaqësues, andaj për këtë përfaqësim duhet të ekzistoj lidhje objektive në mes të përfaqësuesve dhe votuesve të komunitetit përkatës, përndryshe deformohet përfaqësimi efektiv i komuniteteve për të cilat Kushtetuta ka garantuar vendet e rezervuara, e për të cilat vende nuk ekziston sa i përket subjekte të certifikuara pragu zgjedhor.

Ky interpretim nuk promovon konceptin e demokracisë konsociacionale përtej kornizave kushtetuese, por interpreton se dispozita ligjore dhe kushtetuese për vendet e rezervuara kanë premisa të këtij koncepti, e të cilat e diktojnë ruajtjen e përfaqësimit efektiv të komuniteteve përmes mekanizmave të cilat në radhë të parë garantojnë të drejtën e votës, por brenda kësaj kornize edhe të drejtën e përfaqësimit për komunitetet nga përfaqësues me lidhje objektive me komunitetin, posaçërisht lidhja e përkatësisë etnike, pa përjashtuar edhe gjuhën etj.

I. Rrethanat e çështjes

1. Parashtruesit e ankesës – subjektet politike R.I., P.L.E., P.A.I., L.P.R.K., kanë paraqitur ankesë kundër vendimit plotësues të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësa A.nr.736/2021, datës 10.03.2021.

2. Lëndët e regjistruara në Gjykatën Supreme sipas ankesës të subjekteve politike R.I. me numër AA.nr29/2021, sipas ankesës së P.L.E. dhe P.A.I. me numër AA.nr.35/2021, dhe sipas ankesës së L.P.R.K. me numër AA.nr.36/2021, të paraqitura kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa A.nr.736/2021 të dt.07.03.2021, dhe ankesa e subjektit politik R.I. me numër AA.nr.39/2021, e paraqitur kundër vendimit plotësues të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, bashkohen në një lëndë dhe udhëhiqen sipas lëndës me numër AA.nr.29/2021.
3. Me vendimin e Panelit Zgjedhor për Ankesa e Parashtresa (PZAP) Anr.736/2021, i datës 05.03.2021, është vendosur në pikën I, të pranohen apelet si pjesërisht të bazuara, të paraqitura nga subjektet politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K. me seli në P., P.D.A.K. me seli në F., dhe apeli Anr.769/2021 i datës 05.03.2021, i paraqitur nga L.P.R.K., anulohen fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., në Vendvotimet (VV), si në vijim:
 - a. Për Komunën e L.: 10 fletëvotime në VV 1201B/01R, 26 fletëvotime në VV 1201B/02R, 31 fletëvotime në VV 1201B/03D, 10 fletëvotime në VV 12018/01R, 24 fletëvotime në VV 1202B/01R, 7 fletëvotime në VV 1202B/02R, 21 fletëvotime në VV 1202B/03D, 27 fletëvotime në VV 1205B/01R, 33 fletëvotime në VV 1205B/02R, 45 fletëvotime në VV 1205B/03D.
 - b. Për Komunën e N.: 16 fletëvotime në VV 1403D/01D, 39 fletëvotime në VV 1404D/01D, 26 fletëvotime në VV 1406D/OID, 18 fletëvotime në VV 1410D/OID, 15 fletëvotime në VV 1412D/01R, 9 fletëvotime në VV 1412D/02D, 30 fletëvotime në VV 1413D/OID, 31 fletëvotime në VV 1414D/01D, 5 fletëvotime në VV 1415D/03D, 9 fletëvotime në VV 14170,01D, 11 fletëvotime në VV 1418D/01D.
 - c. Për Komunën e R.: 12 fletëvotime në VV 3501D/OIR, 17 fletëvotime në VV 35010/02D, 27 fletëvotime në VV 3502D/02D, 18 fletëvotime në VV 3504D/OIR, 38 fletëvotime në VV 3504D/02D, 14 fletëvotime në VV 3505D/01D, 26 fletëvotime në VV 3506D/01D, 7 fletëvotime në VV 3507D/01D.
 - d. Për Komunën e P.: 12 fletëvotime në VV 36010/01R, 9 fletëvotime në VV 36010/02D, 16 fletëvotime në VV 3602D/01R, 4 fletëvotime në VV 3602D/02D, 16 fletëvotime në VV 3603D/01R, 11 fletëvotime në VV 3603D/02R, 20 fletëvotime në VV 3603D/03D.

- e. Për Komunën e K.: 30 fletëvotime në VV 37010/01R, 27 fletëvotime në VV 37010/02D, 46 fletëvotime në VV 3702D/01D, 28 fletëvotime në VV 3703D/01R dhe 16 fletëvotime në VV 3703D/02D.
4. Në pikën II, të dispozitivit është urdhëruar Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, që fletëvotimet e anuluar nëpër Vendvotimet e theksuara, si në pikën -I-, të dispozitivit të këtij vendimi, t'i largoj nga rezultati përfundimtar i Zgjedhjeve të Parakohshme për Kuvend të Republikës së Kosovës, i publikuar me vendimin nr. 860-2021 i datës 04.03.2021.
5. Në pikën III, të dispozitivit është vendosur të refuzohen pjesërisht të pabazuara apelet Anr.736/2021 i datës 05.03.2021, e paraqitur nga subjektet politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K. me seli në P., P.D.A.K. me seli në F. dhe apeli Anr. 769/2021 i datës 05.03.2021, në pjesën që ka kërkuar që të anulohen fletëvotimet në raport me subjektin politik R.I., në Vendvotimet: 1001D/01R, 1001X/03R, 1010D/01D, 1013D/01D, 1015D/01R, 1015D/02D, 1016D/01D, 1017D/OID, 1301E/01R, 1301X/01R, 1301X/02R, 1301X/03R, 1301X/04D, 1303E/01R, 1303E/02R, 1303E/03D, 1311E/01D, 1315E/01D, 1319E/01D, 1320E/01D, 1329E/02D, 3401E/01R, 3401E/02R, 3401E/03R, 3401E/04R, 3401E/05R, 3401E/06R, 3401R/07R, 3401E/08D, 3402E/01R, 3402E/02R, 3402E/03D, 3403E/OID, 3404E/01R, 3404E/02D, 3405E/01R, 3405E/02R, 3405E/03D, 3406E/01R, 3406E/02D, 3407E/01D, 3408E/01R, 3408E/02D, 3409E/01R, 3410E/01D, 3411E/01D, 3412E/01D, 3414E/01R, 3414E/02D dhe 3415E/01D.
6. Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia ka marrë vendim plotësues A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, me të cilin ka vendosur të plotësohet vendimi A.nr.736/2021 i datës: 07.03.2021 si në vijim: I. Pranohen pjesërisht të bazuara apelet Anr.736/2021 i datës 05.03.2021, e paraqitura nga subjektet politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K., me seli në P., P.D.A.K., me seli në F. dhe apeli Anr.769/2021 i datës 05.03.2021, i paraqitur nga L.P.R.K., anulohen 40 fletëvotime Vendvotimin (VV) 3502D/01R në Komunën e R., që i përkasin subjektit politik R.I.. II. Refuzohen të pabazuara apelet Anr.736/2021 i datës 05.03.2021, e paraqitura nga subjektet politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K. me seli në P., P.D.A.K. me seli në F. dhe apeli Anr.769/2021 i datës 05.03.2021, i paraqitur nga L.P.R.K. në pjesën që ka kërkuar që të anulohen fletëvotimet në raport me subjektin politik R.I., në Vendvotimet: 3803B/01R, 3805B/02R, 3805B/03R,

3805B/04R, 3805B/06R, 3805B/07R, 3805B/08R, 3805B/09R, 3805B/10D, 380X/01R, 3805X/02R, 3805X/04R, 3805X/05R, 3805X/06D, 3806B/01D.

7. Subjekti politik R.I., më datë 09.03.2021, në Gjykatën Supreme, ka paraqitur ankesë kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), A.nr.736/2021, të dt.07.03.2021, si dhe më datë 09.03.2021, në Gjykatën Supreme, ka paraqitur ankesë kundër vendimit plotësues të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), A.nr.736/2021, të dt.10.03.2021, me të cilat ankesa e konteston ligjshmërinë e këtyre vendimeve, duke propozuar që ankesat të pranohen, dhe Gjykata Supreme të anuloi vendimet e lartpërmendura të PZAP-it, të vërtetoj se vendimet e PZAP-it, janë në kundërshtim me nenin 2 të Ligjit nr. 2008/03-L073 për zgjedhjet e përgjithshme, dhe me nenet 24 dhe 45 të Kushtetutës, apo ta prishë këtë vendim si të kundërligjshme dhe antikushtetues, të vërtetoj si përfundimtare vendimin nr.860-2021, dt. 04 mars 2021, të Komisionit Qendror Zgjedhor për shpalljen e rezultateve përfundimtare për zgjedhjet e parakohshme për Kuvendin e Kosovës të cilat janë përmbajtur me 14 shkurt 2021.
8. Subjekti politik P.L.E. dhe P.A.I., më datë 09.03.2021, në Gjykatën Supreme, ka paraqitur ankesë kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), A.nr.736/2021, të dt.07.03.2021, me të cilën konteston ligjshmërinë e këtij vendimi, duke propozuar që ankesa të pranohet, dhe Gjykata Supreme të ndryshoj vendimin e lartpërmendur të PZAP, dhe të anuloi fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., në vendvotimet e Komunave G., K., dhe M.V.. Po ashtu është pretenduar se për kërkesën për fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., për vendvotimet në M.V., PZAP nuk ka vendosur.
9. Subjekti politik L.P.R.K., më datë 09.03.2021, në Gjykatën Supreme, ka paraqitur ankesë kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa (PZAP), A.nr.736/2021, të dt.07.03.2021, me të cilën konteston ligjshmërinë e këtij vendimi, duke propozuar që ankesa të pranohet, dhe Gjykata Supreme të ndryshoj vendimin e lartpërmendur të PZAP, dhe të anuloi fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., në vendvotimet e Komunave G., K., L. dhe M.V..
10. Në përgjigje të ankesave të lartpërmendura, Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa, qëndroi në konstatimet e paraqitura në vendimin e vet, dhe propozoi që ankesat të refuzohen.

11. Duke marrë parasysh pretendimin si në ankesën e subjektit politik P.L.E. dhe P.A.I., se për kërkesën për fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., për vendvotimet në M.V. nuk është vendosur, PZAP ka vendosur me vendimin plotësues A.nr.736/2021, datës 10.03.2021.

II. Vlerësimi i kolegjit administrativ të Gjykatës Supreme të Kosovës

12. Gjykata Supreme e Kosovës, pas vlerësimit të vendimit të atakuar, vendimin plotësues A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, të PZAP, pretendimeve ankimore dhe atyre në përgjigje në ankesë, shqyrtoi shkresat e tjera të lëndës, vendosi që ankesat e subjekteve politike R.I. të regjistruar me numër AA.nr.29/2021, ankesën e P.L.E. dhe P.A.I. të regjistruar me numër AA.nr.35/2021, dhe ankesën e L.P.R.K., të regjistruar me numër AA.nr.36/2021, të paraqitura kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia A.nr.736/2021 të dt.07.03.2021, dhe ankesa e subjektit politik R.I., e paraqitur kundër vendimit plotësues të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, të shqyrtohen dhe të vendosen si një çështje, sipas numrit AA.nr.29/2021, dhe gjeti se ankesat janë të pabazuara.
13. Nga shkresat e lëndës rezultoi se subjektet politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K., me seli në P., P.D.A.K., me seli në F. si dhe L.P.R.K., të deklaruara pranë KQZ-së se përfaqësojnë interesat e komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptian në Kosovë dhe të certifikuara nga ky institucion për të marrë pjesë në zgjedhjet e parakohshme për Kuvendin e Kosovës, të mbajtura më 14 shkurt 2021, për të garuar për ulëset e garantuara për komunitetet, kanë ushtruar kundër vendimit të KQZ-së, 860-2021, të dt.04.03.2021, lidhur me publikimin e rezultateve përfundimtare, përkatësisht ndaj numërimit të votave të paraqitura për subjektin politik R.I.. Sipas të dhënave zyrtare ky subjekt politik ka marrë 4049 vota. Parashtruesit e apeleve konkludojnë se votat e fituara nga subjekti politik R.I., janë të orkestruara dhe të koordinuara mes të këtij subjekti politik R.I. dhe të subjektit politik L.S., si dhe me subjektet e tjera politike me qëllim të përforcimit të kundërligjshëm të pozitës së tyre në Kuvendin e Republikës së Kosovës. Sipas parashtruesve të apelit me ndërhyrjen e subjektit politik L.S. në vullnetin e lirë të votuesve në këto zgjedhje të këtij viti kanë ndryshuar rrënjësisht votat e fituara nga

subjekti politik i sapo formuar R.I. duke tejkaluar në masë të madhe partitë tradicionale në Kosovë.

14. Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa me vendimin A.nr.736/2021 të dt.07.03.2021, ka vendosur të aprovohet si e bazuar ankesa e ushtruar e subjekteve politike P.L.E., me seli në P., P.A.I. me seli në L., P.R.E.B.K., me seli në P., P.D.A.K., me seli në F. si dhe L.P.R.K, të paraqitura kundër vendimit me numër 860-2021, i datës 04.03.2021, të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve (KQZ), me seli në Prishtinë, që ka të bëjë me shpalljen e rezultatit përfundimtar i publikuar me datë 04.03.2021, për zgjedhjet e parakohshme për Kuvend të Republikës së Kosovës, të mbajtura me datë 14.02.2021, ashtu që kjo ankesë është aprovuar pjesërisht dhe pjesërisht është refuzuar, duke vendosur si në dispozitiv të vendimit të përshkruar si më lartë.
15. Në arsyetimin e tij në vendim, PZAP thekson se paneli, me datat 06 dhe 7 mars 2021, sipas detyrës zyrtare, ka zhvilluar hetime për të vërtetuar gjendjen faktike të rastit konkret dhe erdhi në përfundim se apelet janë pjesërisht të bazuara, për arsye se: Subjekti politik R.I., ka marr vota më shumë se që ka pas votues potencial të komunitetit Rom, për të votuar në ditën e votimit të datës 14 shkurt 2021, në VV: 1201B/01R, 1201B/02R, 1201B/03D, 12018/01R, 1202B/01R, 1202B/02R, 1202B/03D 1205B/01R, 1205B/02R, 1205B/03D, 1403D/01D, 1404D/01D, 1406D/01D, 1410D/01D, 1412D/01R, 412D/02D, 1413D/01D, 1414D/01D, 1415D/03, 1404D/01D, 14170,010, 1418D/01D, 3501D/01R, 3501D/02D, 3504D/01R, 3504D/02D, 3505D/01D, 3506D/01D, 3507D/01D, 36010/01R, 36010/02D, 3602D/01R, 3602D/02D, 3603D/01R, 3603D/02R, 3603D/03D, 3701D/01R, 37010/02D, 3702D/01D, 3703D/01R dhe 3703D/02D, bazuar në raportin e Agjencisë së Statistikave të Kosovës i vitit 2011, Raportit të OSBE-së të vitit 2018, dhe bazuar në Listën Përfundimtar të Votimit të verifikuar emër për emër secilin votues potencial, në vendvotimet e lartcekura. Votat e marra në vendvotimet e lartcekura nga R.I., janë në disproporcion me numrin e banorëve, të komunitetit rom, e të cilat paraqesin vota të pa vlefshme, për faktin se është standard jodemokratik, që me votat e votuesve të një komunitetit tjetër të sigurohet e drejta e përfaqësimit të një komuniteti tjetër dhe si të tilla nuk paraqesin lidhja objektive në mes të votuesit dhe subjektit të votuar. Për herë të parë në zgjedhjet e përgjithshme të Republikës së Kosovës, subjekte të caktuara, si në këtë rast R.I., ka marrë shumicën e votave nga komuniteti serb, gjë që në këtë rast, paraqet devijim të vullnetit të

votuesit të komunitetit rom, e krejt kjo në thelb paraqet minimin e integritetit të procesit. Sipas vlerësimit të Panelit, minimi i procesit zgjedhor, përmes votimit në këtë mënyrë të orkestruar për subjekte të caktuara për të zgjedhur përfaqësuesit e komunitetit rom, përveç devijimit të vullnetit të votuesit, kjo në vetvete cenon demokracinë e brendshme zgjedhore, eliminon garën në mes të subjekteve për vendet e garantuara dhe krejt kjo është në kundërshtim me nenin 111 paragrafi 1 i LZP-së, nenin 58 paragrafi 4 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe parimet bazë të trashëgimisë zgjedhore evropiane. E drejta e votës dhe liria e votimit sipas vlerësimit të Panelit, në rastin e vendeve të rezervuara nuk është identike me rastin e vendeve jo të rezervuara, pasi për vendet e rezervuara është me rëndësi lidhja objektive në mes të votuesit dhe subjektit të votuar, sepse vetëm kështu sigurohet e drejta e përfaqësimit në kuptim të dispozitave të LZP-së, dhe në frymën e dispozitave dhe standardeve kushtetuese. Vendet e rezervuara janë garanci kushtetuese, të cilat Republika e Kosovës i ka marrë, me të vetmin qëllim për trajtimin e avancuar të drejtave të pakicave në kuadër të institucioneve shtetërore.

16. Se ka pasur vota të orkestruara për subjekte të caktuara e të cilat vota janë fituar nga votues të cilët janë të komunitetit tjetër në krahasim me komunitetin e subjektit për të cilin ka votuar, kjo vërtetohet nga numri i banorëve në krahasim me numrin e votave të marra, ndërsa numri i banorëve pasqyrohet përmes të dhënave të marra nga Enti i Statistikave të Republikës së Kosovës të vitit 2011, por edhe raporteve kredibile të OSBE-së dhe Librat e Votuesve.
17. Po ashtu, në raport me pakicat ekzistojnë standarde ndërkombëtare sipas të cilave shtetet përkatëse duhet të themelojnë praktika apo mekanizma të atillë, që u mundësojnë pjesëtarëve të pakicave votim të lirë, krijimin të subjekteve të tyre si dhe parandalimin e çdo lloj diskriminimi për të zgjedh dhe për tu zgjedhur.
18. Nga raporti i OSBE-së, i vitit 2018 (i cili raport merret i besueshëm, për shkak se është organizatë kredibile, dhe ka qëndrim neutral ndaj të gjitha komuniteteve në Republikën e Kosovës) numri i banorëve të komunitetit R. në Komunën e L. është 12 banorë, ndërsa nga Lista Përfundimtare e Votuesve, të Verifikuar nga PZAP-ja, për VV në këtë Komunë rezulton të jetë 1 votues potencial nga komuniteti R., ndërsa në këtë komunë kanë votuar 234 votues, për subjektin politik R.I., që rezulton se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti rom, në Vendvotimet: 1201B/01R, 1201B/02R, 1201B/03D, 1201X/01R, 1202B/01R, 1202B/02R, 1202B/03D, 1205B/01R, 1205B/02R, 1205B/03D, ndërsa numri i votave për

subjektin politik R.I., në këtë Komunë është në disproporcion të shumëfishtë me numrin e banorëve. Nga ky raport (Raporti i OSBE-së), numri i banorëve të komunitetit R. në Komunën e N. është 63 banorë, ndërsa nga Lista Përfundimtare e Votuesve, të Verifikuar nga PZAP, për VV në këtë Komunë rezultojnë të mos jetë asnjë votues potencial nga komuniteti R., ndërsa në këtë komunë kanë votuar 209 votues, për subjektin politik R.I., që rezultojnë se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti rom, në Vendvotimet: 1403D/01D, 1404D/01D, 1406D/01D, 1410D/01D, 1412D/01R, 1412D/02D, 1413D/01D, 1414D/01D, 1415D/03D, 1417D/01D, 1418D/01D, ndërsa numri i votave për subjektin politik R.I., në këtë Komunë, janë në tërësi vota të dhëna nga një komunitet tjetër. Nga ky raport (Raporti i OSBE-së), nuk ka banorë të komunitetit R. në Komunën e R., po ashtu as nga Lista Përfundimtare e Votuesve, të Verifikuar nga PZAP, për VV në këtë Komunë, nuk ka asnjë votues potencial nga komuniteti R., ndërsa në këtë komunë kanë votuar 159 votues, për subjektin politik R.I., që rezultojnë se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti R. pasi që nuk ekziston asnjë banorë në këtë komunë i komunitetit R., në Vendvotimet: 3501D/01R, 3501D/02D, 3502D/02D, 3504D/01R, 3504D/02D, 3505D/01D, 3506D/01D, 3507D/01D, ndërsa numri i votave për subjektin politik R.I. në këtë Komunë, janë në tërësi vota të dhëna nga një komunitet tjetër. Nga ky raport (Raporti i OSBE-së), nuk ka banorë të komunitetit R. në Komunën e P., po ashtu as nga Lista Përfundimtare e Votuesve, të Verifikuar nga PZAP, për VV në këtë Komunë, nuk ka asnjë votues potencial nga komuniteti R., ndërsa në këtë komunë kanë votuar 88 votues, për subjektin politik R.I., që rezultojnë se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti R., pasi që nuk ekziston asnjë banorë në këtë komunë i komunitetit R., në Vendvotimet: 36010/01R, 36010/02D, 3602D/01R, 3602D/02D, 3603D/01R, 3603D/02R, 3603D/03D, ndërsa numri i votave për subjektin politik R.I., në këtë Komunë, janë në tërësi vota të dhëna nga një komunitet tjetër. Nga ky raport (Raporti i OSBE-së), janë 9 banorë të komunitetit R. në Komunën e K., nga Lista Përfundimtare e Votuesve, të Verifikuar nga PZAP, për VV në këtë Komunë, nuk ka asnjë votues potencial nga komuniteti R., ndërsa në këtë komunë kanë votuar 147 votues, për subjektin politik R.I., që rezultojnë se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti R., që rezultojnë se kanë votuar banorë të një komuniteti tjetër jo nga komuniteti rom, në Vendvotimet: 3701D/01R, 37010/02D, 3702D/01D, 3703D/01R, 3703D/02D, ndërsa numri i votave për subjektin politik R.I., në këtë Komunë, janë në disproporcion të shumëfishtë me votat të dhëna nga një komunitet tjetër.

19. Tendenca për krijimin e praktikave të tilla të votimit masiv nga pjesëtarët e njërit komunitet për subjektin e komunitetit tjetër, paraqet praktikë të rrezikshme e cila në të ardhmen do të mund të shfrytëzohej nga komuniteti shumicë, për t'ia pamundësuar të drejtën e përfaqësimit në mënyrë objektive komuniteteve tjera pakicë. Anulimi i votave për subjektin e cekur si në dispozitiv të këtij vendimi, ka për qëllim ruajtjen dhe garantimin e të drejtës së përfaqësimit, në raport me përqindjen e popullsisë nga ky komunitet, sikurse garantohet me ligj dhe Kushtetutë e Republikës së Kosovës. Paneli, vendosi si në pikën -1-, të dispozitivit të vendimit, në 4 (katër) komunitat e lartcekura duke anuluar votat e fituara nga subjekti politik R.I., për arsye se votat e fituara janë në disproporcion dhe nuk korrespondojnë me numrin e banorëve të komunitetit rom si dhe për arsyet e cekura si më lartë. Në raport me pjesën refuzuese pala ankuese nuk e ka bërë të besueshme me prova bindëse kërkesën sepse anulimin e të gjitha votave në vendvotimet e cekura si në pikën e III-të dispozitivit të vendimit, sepse do të përbënte anulim të pa bazuar të fletëvotimeve të vlefshme, pasi jo të gjitha votat për komunitetin romë kanë qenë të orkestruara. Paneli vendosjen si në vendim e bazoj, në kuptim të nenit 115 paragrafi 1, neni 117 paragrafët 2 dhe 3, neni 119 paragrafi 5, neni 120 paragrafi 1 pika b) të LZP-së.
20. Paneli Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtrësia ka marrë vendim plotësues A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, me të cilin ka vendosur të plotësohet vendimi A.nr.736/2021 i datës: 07.03.2021, ka vendosur të pranohen pjesërisht te bazuara apelet dhe të anulohen 40 fletëvotime Vendvotimin (VV) 3502D/01R në Komunën e R., që i përkasin subjektit politik R.I., ndërsa në pjesën tjetër janë refuzuar të pabazuara në pjesën që ka kërkuar që të anulohen fletëvotimet në raport me subjektin politik R.I., në Vendvotimet: 3803B/01R, 3805B/02R, 3805B/03R, 3805B/04R, 3805B/06R, 3805B/07R, 3805B/08R, 3805B/09R, 3805B/10D, 380X/01R, 3805X/02R, 3805X/04R, 3805X/05R, 3805X/06D, 3806B/01D. Paneli sa i përket arsyetimit të vendosjes ju ka referuar arsyeve të dhëna në vendimin A.nr.736/2021 i datës: 07.03.2021.
21. Në një gjendje të tillë faktike, Gjykata Supreme e Kosovës e pranon si të bazuar qëndrimin juridik të PZAP-it, pasi që vendimet e kundërshtuara nuk janë përfshirë në shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës, drejtë dhe në mënyrë të plotë ka konstatuar gjendjen faktike, dhe drejtë ka zbatuar të drejtën materiale, me rastin e vendosjes sipas vendimeve të ankimuar, si në dispozitiv të vendimeve, duke i anuluar fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., si në dispozitiv të vendimeve

të ankimuar të përshkruar si më lartë dhe vendosjen ku është urdhëruar Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, që fletëvotimet e anuluar nëpër Vendvotimet e lartcekura t'i largoj nga rezultati përfundimtar i Zgjedhjeve të Parakohshme për Kuvend të Republikës së Kosovës, i publikuar me vendimin nr. 860-2021 i datës 04.03.2021. Ndërsa janë refuzuar si e pa bazuar apelet në pjesën që është kërkuar që të anulohen fletëvotimet në raport me subjektin politik R.I., në Vendvotimet me rastin e vendosjes si në dispozitivet e vendimeve të ankimuar të përshkruara si më lartë.

22. Vendimet e kontestuar nga subjektet politike ankuese në këtë çështje në strukturë dhe përmbajtje është në përputhje të plotë me kërkesat ligjore, ndërsa përfundimi ka mbështetje të plotë në arsyet e dhëna nga Paneli, si për gjendjen faktike të çështjes, për procedurën e hetimit nga Paneli, e po ashtu edhe për të drejtën e zbatuar me rastin e vendosjes për apelet e subjekteve politike. Në këtë kontekst vlerësohet se vendimi i kundërshtuar ka kronologji dhe koherencë si për aspekte faktike dhe juridike të çështjes, me arsyet të plota dhe bindëse për secilin fakt të konstatuar, për peshën që ka secili fakt i konstatuar në vendimmarrjen e Panelit, për mjete provuese të shfrytëzuara, për fuqinë provuese të mjeteve provuese të shfrytëzuara dhe për mënyrë se si paneli ka arrit në përfundimin lidhur me apelet e subjekteve politike.
23. Gjykata Supreme, e pranon në tërësi gjendjen faktike të konstatuar nga PZAP, pasi që me provat që gjenden në shkresat e lëndës provohet në mënyrë të plotë dhe të besueshme gjendjen faktike e konstatuar nga PZAP. Nga provat në shkresat e lëndës respektivisht nga hetimi i Panelit, i mbështetur me prova e bashkangjitura në lëndë, është provuar se numri i votave të fituara nga subjekti politik R.I., nuk përputhet me numrin e votuesve të komunitetit për të cilin ka konkurruar si përfaqësues në Zgjedhjet e Parakohshme për Kuvendin e Kosovës, të mbajtura më 14 shkurt 2021, në Komuna të caktuara.
24. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të dhënat e siguruar nga hetimi i panelit në këtë rast kanë krijuar figurë të plotë faktike të çështjes, për të dhënë vlerësimin përfundimtar lidhur me apelet e subjekteve politike, përkitazi me rezultatin e subjektit politik R.I., prandaj edhe është pranuar në tërësi gjendja faktike e konstatuar nga paneli.
25. Pretendimet ankimore të subjektit politik R.I., lidhur me të drejtën e zbatuar janë të pathemelta, për arsyet si në vijim:
 - Gjykata Kushtetuese në rastin nr.KI207/19, thekson se:

“124. Bazuar në dispozitat kushtetuese të cekura më lart, rezulton që gjykatat e rregullta kanë të drejtë dhe për më tepër obligim që gjatë ushtrimit të funksioneve të tyre, të gjykojnë, fillimisht sipas Kushtetutës, e pastaj sipas ligjit.

125. Gjithashtu, duke pasur parasysh hierarkinë e normave ligjore që u sqarua më lart, që Kushtetuta është akti më i lartë juridik në Kosovë dhe se ligjet dhe aktet tjera duhet të jenë në pajtueshmëri me Kushtetutën, Gjykata thekson se gjykatat e rregullta janë të obliguara që të interpretojnë normat ligjore në harmoni me normat kushtetuese.

126. Lidhur me këtë, Gjykata rikujton se roli i gjykatave të rregullta në interpretimin e Kushtetutës nuk ndikon në juridiksionin dhe autorizimet që i janë dhënë Gjykatës Kushtetuese sipas 112 të Kushtetutës, si autoritetit përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës dhe përputhshmërisë së ligjeve me Kushtetutën.

127. Në këtë aspekt, Gjykata thekson se Gjykata Kushtetuese sipas Kushtetutës është autoriteti përfundimtar për interpretimin e Kushtetutës. Përmbajtja e nenit 112 të Kushtetutës, cituar më lart, dërgon në përfundimin e qartë se Gjykata Kushtetuese është organ publik me autorizim ekskluziv kushtetues për të interpretuar përfundimisht Kushtetutën dhe për të interpretuar përfundimisht përputhshmërinë e ligjeve me Kushtetutën – gjë që nënkupton se para saj edhe autoritetet e tjera publike mund të angazhohen në interpretim kushtetues. Megjithatë, mënyra e interpretimit, si për nga procedura ashtu edhe për nga substanca, që autoritet e tjera publike, duke përfshirë gjykatat e rregullta i kanë bërë Kushtetutës, gjithmonë mund të kontestohet para Gjykatës Kushtetuese. Në ato rrethana, Gjykata Kushtetuese do të jap interpretimin përfundimtar duke u pajtuar apo duke mos u pajtuar me interpretimin që i është bërë Kushtetutës paraprakisht”.

26. Në kontekstin e vlerësimeve që ka dhen Gjykata Kushtetuese në rastin e referuar, Gjykata Supreme thekson, se ligjshmëria e vendimit të kontestuar të Panelit, në këtë rast bëhet në zbatim të dispozitave kushtetuese dhe dispozitave ligjore. Kjo nënkupton se vlerësimi i ligjshmërisë së vendimi të kontestuar të panelit është bërë sipas interpretimit nëse normat e zbatuara ligjore janë në harmoni sipas interpretimit me normat kushtetuese.

27. Vendosja në këtë mënyrë nga PZAP, si në vendimin e ankimuar është në funksion të garantimit të përfaqësimit të komuniteteve pakicë në Kuvendin e Republikës së Kosovës, përfaqësim ky i garantuar me nenin 111 par.1, pika (b) dhe (i) të Ligjit mbi Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, ku është përcaktuar se *“partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin serb, do të kenë numrin e vendeve në Kuvend të fituar në zgjedhjet e hapura, me minimumin dhjetë (10) vende të garantuara, në rast se numri i vendeve të fituara është më i vogël se dhjetë (10); (ii) partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetet e tjera, në Kuvend do të kenë numrin e vendeve të fituara në zgjedhjet e hapura me minimumin e vendeve të garantuara si në vijim: komuniteti rom një (1) vend; komuniteti ashkali një (1) vend; komuniteti egjiptian një (1) vend; dhe një (1) vend shtesë i jepet komunitetit rom, ashkali, ose egjiptian, që ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komuniteti boshnjak tri (3) vende, komuniteti turk dy (2) vende dhe komuniteti goran një (1) vend, nëse numri i vendeve të fituara nga secili komunitet është më i vogël se numri i vendeve të garantuara.”*

28. Nga ky formulim i kësaj dispozite ligjore, si dhe nga formulimi i njëjtë i dispozitës së Kushtetutës së Republikës së Kosovës, nenit 64 par.2, pika (2), qëllimi i vetëm është që komuniteteve pakicë të ju sigurohet përfaqësimi në Kuvendin e Republikës së Kosovës, dhe përfaqësimi nënkupton që secili komunitet ka të drejtën të zgjedh përfaqësuesit e tij, dhe këtë të drejtë të garantuar, shteti ka për obligim që ta mbrojë, pasi mbrojta e këtyre të drejtave është obligim kushtetues, bazuar në nenin 58 par.4 dhe 7, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, ku është përcaktuar *“Republika e Kosovës, sipas nevojës, do të miratojë masa adekuate për të promovuar një barazi të plotë dhe efektive ndërmjet pjesëtarëve të komuniteteve në të gjitha fushat e jetës ekonomike, shoqërore, politike dhe kulturore. Masat e tilla nuk do të konsiderohen të jenë vepër e diskriminimit.”*, dhe *“Republika e Kosovës siguron, në baza jodiskriminuese, që të gjitha komunitetet dhe pjesëtarët e tyre të mund të ushtrojnë të drejtat e tyre, të specifikuar me këtë Kushtetutë.”*, andaj bazuar në këto dispozita të kushtetutës dhe ligjit, vendimi i atakuar i PZAP-it, është në funksion të ruajtjes së të drejtës së komuniteteve pakicë, në këtë rast të komunitetit rom, por edhe të komunitetit ashkali, dhe komunitetit egjiptian, pasi këtyre tri komuniteteve iu është garantuar nga një vend i përfaqësimit për secilin komunitet në Kuvendin e Republikës së Kosovës, dhe një vend shtesë i jepet komunitetit rom, ashkali, ose egjiptian, që ka numrin më të

madh të votave të përgjithshme, dhe në rastin konkret subjekti politik R.I., i cili subjekt është regjistruar për të përfaqësuar komunitetin rom, votat e marra në mjediset ku nuk jeton dhe voton ky komunitet, nuk mund të përfaqësojnë vullnetin e komunitetit rom, dhe si rrjedhojë zgjedhja e përfaqësuesit rom, me votat e komuniteteve tjera, nuk përfaqëson zgjedhjen dhe realizimin e përfaqësimit të komunitetit rom, pasi vetëm votat e komunitetit rom përfaqësojnë vullnetin e tyre, dhe në asnjë formë nuk mund të konsiderohet se kemi përfaqësim të komunitetit jo shumicë, sipas vendeve të rezervuara, deri sa nuk është zgjedhur nga vet votat e komunitetit vendi i të cilit është i rezervuar.

29. Nga arsyet e dhëna në vendimin e PZAP-it, është vërtetuar në mënyrë të pa kontestuar edhe nga pretendimet ankimore se fletëvotimet e anuluarat për subjektin politik R.I., si në dispozitiv të vendimit të atakuar, janë për mjediset ku është vërtetuar se nuk jetojnë dhe votojnë pjesëtar të komunitetit rom, komunitet të cilin pretendon se e përfaqësojnë ky subjekt politik, apo se ky numër është në disproporcion të madh me votat e marra, andaj edhe nuk mund të provohet se ekziston lidhja objektive në mes votuesve dhe subjektit të votuar, edhe pse ky kusht është i domosdoshëm për të konsideruar se përfaqësimi është realizuar konform me dispozitat ligjore dhe kushtetuese për vendet e rezervuara të komuniteteve jo shumicë.
30. Pretendimi ankimor i subjektit politik R.I., se me vendimin e atakuar është shkelur dispozita e nenit 24 dhe 45, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, si dhe nenit 2, të Ligjit mbi Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës, është pretendim tërësisht i pa bazuar, pasi ky vendim është në funksion të mbrojtës së frymës së trajtimit të barabartë dhe ndalimit të diskriminimit, me pamundësinë për të zgjedh përfaqësuesin e vet nga komuniteti rom, zgjedhje e garantuar në bazë ligjit dhe kushtetutës, dhe në funksion të realizimit të këtyre parimeve të barabarësisë është paraparë edhe dispozita e nenit 24 par.3, të Kushtetutës ku është përcaktuar *“Parimet e mbrojtjes së barabartë ligjore nuk parandalojnë vënien e masave të nevojshme për mbrojtjen dhe përparimin e të drejtave të individëve dhe grupeve që janë në pozitë të pabarabartë. Masat e tilla do të zbatohen vetëm derisa të arrihet qëllimi për të cilin janë vënë ato.”*, dhe se pikërisht në rastin konkret një komunitet me votat e tij e ka vënë në pozitë të pa barabartë komunitetin tjetër, duke i pamundësuar zgjedhjen e përfaqësuesve të vet me votat brenda komunitetit. Ndërsa sa i përket nenit 45 të kushtetutës me të cilin garantohet dhe se secili gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet, dhe se vota është personale, e barabartë, e lirë dhe e fshehtë, është pretendim

i pa bazuar pasi me vendimin e atakuar askujt nuk i është cenuar e drejta për të votuar, për të zgjedh apo zgjedhur, pasi kjo e drejtë në rastin konkret duhet të shikohet në kuptimin e realizimit të përfaqësimit të komunitetit rom, dhe se në rastin konkret garojnë parimet, por parimi i garantimit të përfaqësimit të komuniteteve, kur bëhet fjalë për vendet e rezervuara sipas ligjit dhe kushtetutës, mbizotëron mbi çdo parim tjetër, pasi edhe neni 45 i kushtetutës është në funksion të zbatimit të përfaqësimit të barabartë nga komunitetet konform ligjit dhe kushtetutës, por edhe praktikës së krijuar nga Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut.

31. Pretendimi në apelet e paraqitura pranë PZAP, se për realizimin efektiv të demokracisë konsociale nuk mjafton vetëm deklarimi se personi përfaqëson një komunitet të caktuar, por duhet të ekzistoj edhe lidhja objektive në mes të këtij deklarimi dhe përkatësisë së dhënë etnike, gjuhësore, fetare, nacionale, etj, gjë që është marrë në konsideratë në vlerësimin e Gjykatës Supreme, sepse në këtë frymë ekziston edhe vendimi i Gjykatës Supreme, me shenjë AA.nr.6/2021, i datës 28.01.2021, (por edhe vendime tjera për raste të njëjta) me të cilën refuzohet ankesa e subjektit politik N.D.S., e paraqitur kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parshtresa, Anr.14/2021, i datës 25.01.2021, me të cilin është prish vendimi me nr.225/2021, i datës 22.01.2021, i Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, dhe është decertifikuar kandidati E.N., nga lista e kandidatëve të certifikuar për deputet të subjektit politik N.D.S., me seli në P.. Në këtë vendim të referuar, Gjykata Supreme ka mbajtur qëndrimin se deklarimi i personit si kandidat për përfaqësues të një komuniteti nuk është i mjaftueshëm për tu certifikuar si kandidat për vendete rezervuara për atë komunitet, sepse nëse kandidati nuk ka një lidhje objektive me komunitetin në kuptimin e përkatësisë etnike, nuk do të plotësoj konditat e përfaqësuesit për komunitetet të dhënë për vendet e rezervuara.
32. Ky qëndrim i Gjykatës Supreme, është në frymën e premisave të cilat e përbejnë konceptin e demokracisë konsociacionale, e që nënkupton ndarjen e pushtetit midis grupeve të ndryshme të shoqërisë në një vend të caktuar. Sipas këtij koncepti sendërtohen mekanizmat e qëndrueshmërisë politike në një shoqëri më ndarje sipas grupeve të ndryshme veçanërisht etnik, pa përjashtuar ato gjuhësore, fetare etj. Në Kushtetutën e Republikës, përmes vendeve të rezervuara për komunitet jo shumicë është synuar përfaqësimi i të gjitha grupeve në organin përfaqësues, andaj për këtë përfaqësimi duhet të ekzistoj lidhje objektive në mes të përfaqësuesve dhe votuesve të komunitetit përkatës, përndryshe deformohet përfaqësimi efektiv i komuniteteve

për të cilat Kushtetuta ka garantuar vendet e rezervuara, e për të cilat vende nuk ekziston sa i përket subjekte të certifikuara pragu zgjedhor.

33. Gjykata Supreme e Kosovës, në këtë rast përmes këtij interpretimi, nuk promovon konceptin e demokracisë konsociacionale përtej kornizës kushtuese, por interpreton se dispozita ligjore dhe kushtuese për vendet e rezervuara kanë premisa të këtij koncepti, e të cilat e diktojnë ruajtjen e përfaqësimit efektiv të komuniteteve përmes mekanizmave të cilat në radhë të parë garantojnë të drejtën e votës, por brenda kësaj kornize edhe të drejtën e përfaqësimit për komunitetet nga përfaqësues me lidhje objektive me komunitetin, posaçërisht lidhja e përkatësisë etnike, pa përjashtuar edhe gjuhen etj.
34. Pretendimi tjetër ankimor i subjektit politik R.I., se anulimin e jashtëligjshëm dhe kundër Kushtetues të gjitha fletëvotimeve nëpër Komunitat: K., P., R. dhe në N.B., e në veçanti në L. ku regjistrimi i popullsisë as nuk është mbajtur në vitin 2011, PZAP, me vendimin e atakuar, ka shkelur të gjitha normat e vlefshme zgjedhore dhe I.R. e ka vënë në një pozitë të pabarabartë në raport me subjektet tjera politike, e në veçanti me subjektet politike të cilat përfaqësojnë komunitetin serb dhe shqiptar, sepse votat e tyre nga kutitë e njëjta i ka pranuar si të vlefshme ndërsa votat e romëve i ka shpallur të pavlefshme dhe në këtë mënyrë ka diskriminuar një komunitet edhe atë komunitetin romë në raport me komunitetet tjera, është tërësisht pretendim i pa bazuar, pasi subjekti politik R.I., ka garuar për vendet e rezervuara për komunitetin rom, ndërsa me votat e marra nuk ka mundësinë e kalimit të 5%, të kuotës së pragut për të garuar edhe për vendet të cilat nuk janë të rezervuara, andaj votat e saj nuk kanë asnjë lidhshmëri me votat e subjekteve shqiptare dhe as nuk janë garuese në mes vete, ndërsa subjektet serbe garojnë për vendet e tyre të rezervuara, andaj në asnjë mënyrë nuk është vënë në pozitë të pa barabartë siç pretendon.
35. Gjykata Supreme ka vlerësuar pretendimet ankimore të parashtruara nga subjekti politik P.L.E. dhe P.A.I., me të cilën konteston ligjshmërinë e këtij vendimi sa i përket pjesës refuzuese të vendimit, dhe kërkesën që Gjykata Supreme të anuloj fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., në vendvotimet e Komunave Graçanicë, Kamenicë, dhe Mitrovicë Veriore, por ky pretendim është i pa bazuar për faktin se pretendimet e parashtruara me apelet e paraqitura nuk e kanë bërë të besueshme kërkesën, ndërsa deri sa kërkesa nuk është e besueshme PZAP, me të drejtë ka refuzuar kërkesën si në dispozitiv të vendimit të atakuar.

36. Po ashtu është pretenduar se për kërkesën për fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., për vendvotimet në Mitrovicën Veriore, PZAP nuk ka vendosur, por ky pretendim ankimor, ka mbetur pa objekt të shqyrtimit, pasi me vendimin plotësues A.nr.736/2021, datës 10.03.2021, të PZAP, është plotësuar vendimi A.nr.736/2021 i datës: 07.03.2021, dhe është vendosur edhe për pjesën tjetër të kërkesës, që nuk është vendosur me këtë vendim.
37. Gjykata Supreme ka vlerësuar pretendimet ankimore të parashtruara nga subjekti politik L.P.R.K., me të cilën konteston ligjshmërinë e këtij vendimi sa i përket pjesës refuzuese të vendimit, dhe kërkesën që Gjykata Supreme të anuloj fletëvotimet që i përkasin subjektit politik R.I., në vendvotimet e Komunave G., K., L. dhe M.V., por ky pretendim është i pa bazuar për faktin se pretendimet e parashtruara me apelet e paraqitura nuk e kanë bërë të besueshme kërkesën, ndërsa deri sa kërkesa nuk është e besueshme PZAP, me të drejtë ka refuzuar kërkesën si në dispozitiv të vendimit të atakuar, ndërsa nuk ka pasur ndonjë pretendim konkret sa i përket ligjshmërisë së vendimit të atakuar.
38. Për arsyet e paraqitura më lart, e në pajtim me nenin 118 pika 4, të Ligjit mbi Zgjedhjet e Përgjithshme në Kosovë, kolegji administrativ i Gjykatës Supreme ka vendosur që të refuzohen si të pabazuara ankesa e subjektit politik R.I., ankesa e subjekteve politike P.L.E. dhe P.A.I., dhe ankesa e subjektit politik L.P.R.K., të paraqitura kundër vendimit të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa A.nr.736/2021 të dt.07.03.2021, dhe ankesa e subjektit politik R.I., e paraqitur kundër vendimit plotësues të Panelit Zgjedhor për Ankesa dhe Parashtresa A.nr.736/2021, datës 10.03.2021.

*Gjykata Supreme e Kosovës
Pallati i Drejtësisë – Lagja "Prishtina e Re", Prishtinë
T1: +383 (0) 38/200 18775
T1: +383 (0) 38/200 18779
Email: gjykatasupreme@rks-gov-net*